

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE**

VÝROČNÁ SPRÁVA

za rok 2019

1. Identifikácia úradu.

Názov: Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre

Sídlo: Nitra, Štefánikova 58, 949 63 Nitra

územná pôsobnosť: územný obvod okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

IČO: 17 33 60 31

DIČ: 202 12 05 208

kontakt: tel. č. 037/6560412
fax 037/6460457
e-mail nr.riaditel@uvzs.sk

Rezort: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: rozpočtová organizácia

Štatutárny zástupca: MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA
regionálna hygienička a generálna tajomníčka služobného úradu

Členovia vedenia organizácie :

Vedúca osobného úradu a oddelenia HTČ: Ing. Mária Dobišová

Vedúca úseku regionálneho hygienika: MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA

Vedúca odd. hygieny životného prostredia: RNDr. Mária Kraváriková

Vedúca odd. hygieny výživy: Ing. Darina Pintová

Vedúca odd. hygieny detí a mládeže: PhDr. Alena Gregušová, PhD.

Vedúca odd. epidemiológie: MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA

Vedúca odd. preventívneho prac. lekárstva: Ing. Eleonóra Halzlová, MPH

Vedúci odbor laboratórnych činností: PhDr. Eva Barátová, PhD.

Vedúca odd. výchovy ku zdraviu: MUDr., Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je orgánom verejného zdravotníctva. Zabezpečuje svoje činnosti pre územný obvod okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (výkon štátneho zdravotného dozoru, plnenie špecializovaných úloh verejného zdravotníctva, vrátane zabezpečovania činnosti Národného referenčného centra pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov), zák.č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov (výkon úradnej kontroly potravín), zák.č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov, zák.č. 131/2010 o pohrebníctve a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre ako regionálny úrad v sídle kraja vykonáva objektivizáciu, referenčné a špecializované testovanie a kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia a biologického materiálu na účely posudzovania ich možného vplyvu na verejné zdravie pre Nitriansky kraj.

RÚVZ so sídlom v Nitre v územnom obvode Nitrianskeho kraja vykonáva štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany.

Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov je špecializovaným pracoviskom, ktoré zabezpečuje analýzy vzoriek ovzdušia a pevných vzoriek na prítomnosť vláknitých prachov vo vnútornom a vonkajšom prostredí metódou elektrónovej analýzy a optickej mikroskopie s fázovým kontrastom v rámci územia celej SR.

Výmera územia a demografia dozorovaného územia:

okres	výmera územia	počet obyvateľov	hustota obyv. /km ²	počet obcí	počet miest
Nitra	871	161 233	185	62	2
Šaľa	356	51980	146	13	1
Zlaté Moravce	521	40 649	78	33	1

2. Poslanie a strednodobý výhľad organizácie.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je právnická osoba zriadená zákonom. Výkon štátnej správy a iných špecializovaných činností uskutočňovaných regionálnym úradom verejného zdravotníctva riadi a kontroluje Úrad verejného zdravotníctva SR a Ministerstvo zdravotníctva SR.

Snahou Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je zlepšovať činnosť vo všetkých oblastiach pôsobenia, zvyšovaním profesionality a odbornosti zamestnancov vybudovať dôveryhodnú inštitúciu; zabezpečovať výkon činnosti s cieľom dosiahnuť zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva regiónu a predĺženie produktívneho života pozitívnym ovplyvňovaním determinantov zdravia.

Strednodobý výhľad organizácie:

V nadväznosti na aktuálne uznesenia vlády SR, Strategický rámec v zdravotníctve pre roky 2013 – 2030 a Programové vyhlásenie vlády SR Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre bude zabezpečovať :

- a) efektívny a účinný výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroly v oblasti ochrany verejného zdravia, vrátane objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia,
- b) posilňovanie prevencie prenosných ochorení a výkon imunizačných prehľadov v populácii,
- c) posilňovanie prevencie neprenosných ochorení, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva a jeho skupín vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam, spôsobu života a práce a zdravotnému uvedomeniu ľudí, vrátane monitorovania determinantov zdravia a hodnotenia dopadov na verejné zdravie.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre by mal aj v budúcnosti :

- a) Monitorovať zdravotný stav, identifikovať zdravotné problémy obyvateľstva, vykonávať prevenciu, surveillance a kontrolu prenosných a neprenosných ochorení.
- b) Diagnostikovať a vyšetrovať riziká pre zdravie obyvateľstva a jeho skupiny vyplývajúce z expozície fyzikálnym, chemickým, biologickým, psychologickým a sociálnym faktorom a riešiť ich.
- c) Informovať, vzdelávať a posilňovať obyvateľstvo v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.
- d) Vypracovať a plánovať politiku, ktorá podporí individuálne úsilie a úsilie komunity pre lepšie zdravie.
- e) Vymáhať plnenie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany verejného zdravia, podieľať sa na tvorbe legislatívy na úseku verejného zdravotníctva
- f) Prepájať obyvateľov k potrebným zdravotníckym službám.
- g) Zabezpečiť kompetentnú pracovnú silu a manažment verejného zdravotníctva.
- h) Vyhodnocovať efektívnosť, dostupnosť a kvalitu zdravotníckych služieb z pohľadu ochrany verejného zdravia
- i) Uskutočňovať výskum vo verejnom zdravotníctve, skúmať nové pohľady a inovačné riešenia zdravotných problémov a problémov súvisiacich so zdravím.

3. Kontrakt organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva nie sú povinné vypracovávať kontrakty s ústredným orgánom v zmysle uznesenia vlády SR č. 1370.

4. Činnosti /produkty organizácie a ich náklady, v členení:

4.1. Výkon ŠZD v rozsahu pôsobnosti vymedzenej zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov.

RÚVZ so sídlom v Nitre vykonáva štátny zdravotný dozor v zmysle zákona č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia na úseku zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, v ubytovacích zariadeniach, v zariadeniach spoločného stravovania, nad kozmetickými výrobkami, v zariadeniach pre deti a mládež, v zariadeniach pre zotavovacie pobyty detí, telovýchovno-športových zariadeniach, v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, na umelých kúpaliskách, krytých plavárňach, v zariadeniach sociálnych služieb, u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, na úseku pohrebníctva a ochrany nefajčiarov .

4.2. Výkon úradnej kontroly potravín v zmysle platnej legislatívy v oblasti ochrany verejného zdravia.

Výkon úradnej kontroly prebiehal v súlade s Viacročným národným plánom pre úradnú kontrolu v Slovenskej republike na obdobie 2018-2020 vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva - aktualizovaného na rok 2019 a rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom v Nitre. Kontroly sa týkali zabezpečenia hygienických podmienok a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov v súlade s požiadavkami ustanovenými v:

- zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení,
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
- Potravinovom kódexe SR,
- ďalších súvisiacich predpisoch pre výrobu potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovanie na trh z hľadiska požiadaviek zachovania ich zdravotnej bezpečnosti.

V územnom obvode RÚVZ so sídlom v Nitre bolo v roku 2019 registrovaných 2264 potravinárskych prevádzok, v ktorých v zmysle zákona 152/1995 Z.z. vecne a miestne príslušným orgánom úradnej kontroly je Regionálny úrad verejného zdravotníctva .

V týchto zariadeniach bolo v sledovanom období vykonaných podľa zákona 152/1995 Z.z. celkom 974 kontrol a 17 auditov. Za rok 2019 bolo v súlade s plánom úradnej kontroly odobratých 560 vzoriek potravín a materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 24 vzoriek nevyhovujúcich, čo predstavuje 4,29 %. Z celkového počtu nevyhovujúcich vzoriek bola v 19 vzorkách zistená mikrobiologická kontaminácia, v dvoch vzorkách bola zistená iná kontaminácia a nevyhovujúce označenie bolo zistené u troch vzoriek. Oproti roku 2018 percento nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu odobratých vzoriek v roku 2019 pokleslo o 2,46 % .

4.3. Výkon práce v ohniskách nákaz

Na evidenciu prenosných ochorení hlásených v zmysle § 12 ods. 2 písm. b) v spojení s § 52 ods. 5 písm. a) zák.č. 355/2007 Z.z. slúži program EPIS do ktorého bolo zaevidovaných spolu 4113 prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu. Z nich bolo vykonané epidemiologické vyšetovanie v 2826 ohniskách nákaz (okrem nozokomiálnych nákaz s počtom 875) a 144 krát v epidemických ohniskách. V rámci práce v ohnisku nákazy bol nariadený:

- lekársky dohľad alebo zvýšený zdravotný dozor podozrivým z nákazy v 176 prípadoch,
- nariadená profylaxia (očkovanie) osobám v riziku vzniku ochorenia (vírusová hepatitída typu A, B a osýpky),
- vykonaný odber vzoriek potravín na odhalenie faktorov prenosu 6 krát,
- vykonaný odber biologického materiálu v ohnisku nákazy na odhalenie pôvodcu nákazy 100 krát.

Počas chrípkovej sezóny boli vyšetované SARI (prípady akútnej respiračnej nedostatočnosti) v zmysle pokynov UVZ SR a boli zabezpečované odbery vzoriek na izoláciu cirkulujúcich respiračných vírusov u sentinelových lekárov (9 vzoriek, z toho 5 krát dokázaný vírus chrípky).

Najviac sa vykonávali epidemiologické vyšetrenia u hospitalizovaných pacientov infekčného a detského oddelenia vo Fakultnej nemocnici v Nitre, Špecializovanej nemocnici Zobor v Nitre, Nemocnici v Zlatých Moravciach a v Psychiatrickej nemocnici vo Veľkom Záluží.

4.4. Monitoring.

Monitoring kvality pitnej vody

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2019 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou, v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z.z. rozbormi v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórnych činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2019 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 235 vzoriek pitných vôd.

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Monitoring kvality vody na kúpanie

Monitoring kvality vody na kúpanie je vykonávaný v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 308/2012 o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku.

V okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa evidujeme kúpaliská s celoročnou aj so sezónnou prevádzkou. : v okrese Nitra 8 kúpalísk (3 kúpaliská boli mimo prevádzky), v okrese Šaľa 2 kúpaliská a v Zlatých Moravciach sú to 3 kúpaliská (v kúpacjej sezóne 2019 nebolo v prevádzke Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach).

V roku 2019 bolo v okrese Nitra odobratých spolu 281 vzoriek bazénových vôd, v okrese Šaľa 54 vzoriek a v okrese Zlaté Moravce 44 vzoriek.

Údaje z monitoringu kvality vody na kúpanie boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie a počas kúpacjej sezóny 1 x týždenne zadávané do IS.

V rámci laboratórnych analýz sa aj v roku 2019 pokračovalo vo vyšetrení vzoriek vôd z vodných atrakcií na TK Diakovce, LK Nitra a v zariadení ThermalParkNitrava v Poľnom Kesove na prítomnosť legionell – v odobratých vzorkách nebola zistená ich prítomnosť.

4.5. Skúšky odbornej spôsobilosti a vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti.

RÚVZ so sídlom v Nitre zriaďuje komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a vydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti:

- podľa § 15 ods. 2 zák.č. 355/2007 Z.z.
- a) pri výrobe a úprave pitnej vody a pri obsluhu vodovodných zariadení pitnej vody
- b) v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo
- c) pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov
- d) pri výrobe kozmetických výrobkov
- e) v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení na umelých kúpaliskách

§ 15 ods. 2	Počet preskúšaných	Počet vydaných osvedčení	Počet vydaných duplikátov
písm. a)	15	15	0
písm. b)	38	38	0
písm. c)	407	407	10
písm. d)	0	0	0
písm. e)	0	0	0
SPOLU:	460	460	10

- podľa § 15 ods. 3 zák.č. 355/2007 Z.z.

- a) na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami
- b) na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- c) na nákup, predaj a spracúvanie húb
- d) na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória

§ 15 ods. 3	Počet preskúšaných	Počet vydaných osvedčení	Počet vydaných duplikátov
písm. a)	9	49	0
písm. b)	0	9	0
písm. c)	0	0	0
písm. d)	39	39	0
SPOLU	48	97	0

4.6. Posudková činnosť.

Posudková činnosť bola vykonávaná v zmysle § 13 zák.č. 355/2007 Z.z. pričom v rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 1741 rozhodnutí a 550 záväzných stanovísk.

4.7. Národné referenčné centrá.

V RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadené Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákňitých prachov.

Problematika NRC je bližšie rozpracovaná v čiastkovej výročnej správe za odbor laboratórnych činností.

4.8. Plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR V. (NATIONAL ACTION PLAN FOR ENVIRONMENT AND HEALTH – NEHAP V.)

1.7. Zhodnotenie dodržiavania hygienických požiadaviek v prevádzkach solárií

2 PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi toxických a toxických látok a zmesí

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém.

2.2 Intervencie na podporu zdravia:

2.2.1. Zdravé pracoviská

2.2.2. Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská - Spolupráca pri prevencii rizík“

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.2 Monitoring príjmu kuchynskej soli

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

- 4.1. Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu prevencie obezity na roky 2015-2025 (NAPPO)
- 4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku
- 4.3. Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti
- 4.4. Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ
- 4.5. Úrazy detí v SR
- 6.9. Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

5. OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

- 5.1 Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia
- 2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

- 6.1 Národný imunizačný program
- 6.2 Surveillancie infekčných chorôb
- 6.3 Epidemiologický informačný systém
- 6.4 Nozokomiálne nákazy (NN)
- 6.5 Surveillancie chronických ochorení
- 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie
- 6.7. Environmentálna surveillancie poliomyelitídy
- 6.8. Prevencia HIV/AIDS - *testovanie, poradenstvo, sledovanie*
- 6.9. Poradne očkovania
- 9.10 Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

6. Oddelenia chemických a fyzikálnych analýz, MŽP, NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov

- 7.1. Monitoring vybraných prírodných vodných plôch a biokúpalísk
- 7.2. Kvalita vody a prostredia umelých kúpalísk a zdravotníckych zariadení
- 7.10. Peľová informačná služba (PIS) – monitoring biologických alergénov v ovzduší
- 6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie
- 7.15. Analýza celkového arzénu v potravinách
- 7.17. Optimalizácia odberu a stanovenia minerálnych olejov vo vzorkách pracovného ovzdušia
- 3.2 Monitoring príjmu kuchynskej soli

9. PODPORA ZDRAVIA

- 9.1 Národný program podpory zdravia (NPPZ)
- 9.1.1 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva SR a zdravotného uvedomenia
- 9.2. Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025
- 9.2.1. Vyzvi srdce k pohybu - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie
- 9.4 Národný akčný plán pre problémy s alkoholom v SR
- 9.5 Národné a regionálne aktivity v oblasti plnenia úloh národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 - 2020
- 9.6 CINDI program SR
- 9.7 Akčný plán realizácie Národnej protidrogovej stratégie SR na obdobie rokov 2017-2020
- 9.8 Národný akčný plán pre podporu pohybovej aktivity na rok 2017 - 2020

4.9. Ostatné úlohy.

Činnosti jednotlivých oddelení sú podrobne rozpracované v prílohe č. 1 tejto výročnej správy.

4.10. Laboratórne činnosti

Odbor laboratórných činností (OLČ) RÚVZ so sídlom v Nitre je akreditované pracovisko vykonáva chemické, fyzikálne, fyzikálnochemické, mikrobiologické a biologické skúšanieakosti, pitných, povrchových, odpadových a závlahových vôd, požívatín, predmetovbežnéhopoužívania, vzoriekovzdušia a skúšaniefyzikálnychparametrovpracovného a životného prostrediaako aj chemických parametrovpracovnéhoprostredia, mikrobiologickú kontrolu sterilizačnýchprístrojov.

Analýzy zabezpečuje pre celý Nitriansky kraj (v špeciálnych analýzach aj pre iné kraje), v prípade NRC pre celú SR.

Výkony OLČ

Pracoviská (úseky)	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Chemické analýzy	2729	19110	31427
Fyzikálne analýzy	323	1058	1058
Mikrobiologické analýzy	9170	28615	49979
Biologické analýzy	2517	11820	20708
NRC pre vlákňité prachy	416		436

5. Rozpočet organizácie

Záväzná ukazovatele bežných výdavkov a kapitálových výdavkov na rok 2019

Rozpis záväzných limitov a ukazovateľov platných pre rok 2019 bol RÚVZ so sídlom v Nitre rozpisovaný MZ SR. Počas roka 2019 bol štátny rozpočet upravovaný a rozpočtovaný v plnom programovom rozpočtovaní troch programov bežných výdavkov a v jednom programe kapitálových výdavkov.

Schválený a následne upravený rozpočet bežných výdavkov pre rok 2019 bol nasledovný:

- zdroj 111 – štátny rozpočet
- funkčná klasifikácia – 0740 – Štátne zdravotné ústavy
- program – 0790203 – Ochrana zdravia
- program - 0EK0G01 – Informatizácia - systém vnútornej správy
- program – 07B0103 – Ostatné v zdravotníctve
- ekonomická klasifikácia (EK) je v nasledovnom prehľade

<i>Položka EK</i>	<i>Názov položky</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>
600	Bežné výdavky	1 483 339,-	1 678 923,35
610	Mzdy, platy..	924 291,-	1 058 512,00
620	Poistné a príspevok do poisťovní	323 040,-	366 635,44
630	Tovary a služby	214 008,-	237 420,91
640	Bežné transfery	22 000,-	16 355,00

Položka 630 – tovary a služby bola rozpočtovaná v troch programoch, upravený rozpočet k 31.12.2019 bol nasledovný:

SPOLU – 630 Tovary a služby, zdroj 111 štátny rozpočet	237 421,82 EUR
a to program 0790203 – Ochrana zdravia	211 921,36 EUR
program 0EK0G01 – Informatizácia/ systém vnútornej správy	7 000,00 EUR
program 07B0103 – Ostatné v zdravotníctve	18 500,46 EUR

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre na rok 2019 nemal k 1.1.2019 schválený rozpočet kapitálových výdavkov na žiadnu investičnú akciu.

V priebehu roka 2019 boli na žiadosť RÚVZ Nitra pridelené zo strany MZ SR kapitálové výdavky v celkovej výške 17 362,99 EUR na jednu investičnú akciu:

v EUR

Názov investičnej akcie	Investičná akcia číslo/ zdroj ŠR	Upravený rozpočet k 31.12.2019
Služobné motorové vozidlo RÚVZ Nitra	39727/111	17 362,99

Bežné výdavky - čerpanie

Limit rozpočtu na rok 2019 bol rozpísaný v rámci programov na podprogramy a prvky a podľa rozpisu na položky a podpoložky podľa platnej ekonomickej klasifikácie.

Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov z výdavkového účtu Štátnej pokladnice bolo k 31.12.2019 vo výške 100%.

Rekapitulácia prideleného rozpočtu a skutočného čerpania bežných výdavkov v roku 2019 zdroj 111 – štátny rozpočet podľa položiek ekonomickej klasifikácie:

v EUR

<i>Položka</i>	<i>Názov položky</i>	<i>Schválený rozpočet</i>	<i>Upravený rozpočet</i>	<i>Skutočnosť čerpania</i>	<i>Čerpanie v %</i>
600	Bežné výdavky	1 483 339,00	1 678 924,26	1 678 923,35	100,00
610	Mzdy, platy..	924 291,00	1 058 512,00	1 058 512,00	100,00
620	Poistné a príspevok do poisťovní	323 040,00	366 635,44	366 635,44	100,00
630	Tovary a služby	214 008,00	237 421,82	237 420,91	100,00
640	Bežné transfery	22 000,00	16 355,00	16 355,00	100,00

Rekapitulácia prideleného rozpočtu a skutočného čerpania bežných výdavkov v roku 2019 zdroj 111 – štátny rozpočet na položke ekonomickej klasifikácie 630 – Tovary a služby podľa jednotlivých programov:

	Rozpočet	Čerpanie v Eur	Čerpanie v %
<i>Spolu 630, zdroj ŠR - 111</i>	237 421,82	237 420,91	100,00
0790203 – Ochrana zdravia	211 921,36	211 921,36	100,00
0EK0G01- Informatizácia/ vnútorná správa	7 000,00	6 999,29	99,99
07B0103 – Ostatné v zdravotníctve	18 500,46	18 500,26	100,00

Celkové čerpanie tovarov a služieb na tri rozpočtované programy v roku 2019 na položke 630 (111-ŠR) bolo vo výške 237 420,91 Eur, čo predstavuje navýšenie čerpania oproti roku 2018, kedy bolo čerpanie tovarov a služieb (630) vo výške 202 860,25 EUR o sumu +34 560,66 Eur.

Prehľad čerpania finančných prostriedkov na Tovaroch a službách k 31.12.2019 spolu za tri rozpočtované programy je v nasledujúcej tabuľke:

v EUR

<i>Položka</i>	<i>Text</i>	<i>Schválený rozpočet 2019</i>	<i>Upravený rozpočet 2019</i>	<i>Skutočnosť k 31.12. 2019</i>	<i>% plnenia k upravenému rozpočtu</i>
630	Tovary a služby – spolu (111 – ŠR)	214 008,00	237 421,82	237 420,91	100,00
631	Cestovné náhrady	4 500	5 359,40	5 359,40	100,00
632	Energie, voda, komunikácie	48 950	53 658,03	53 657,32	100,00
633	Tovary a služby	44 958	37 852,17	37 852,17	100,00
634	Dopravné	15 750	13 195,51	13 195,51	100,00
635	Rutinná a štand. údržba	9 300	7 498,67	7 498,67	100,00
636	Nájomné za nájom	600	579,18	579,18	100,00
637	Služby	89 950	119 278,86	119 278,66	100,00

Kapitálové výdavky - čerpanie

V priebehu roka 2019 boli čerpané RÚVZ Nitra kapitálové výdavky v celkovej výške 17 362,99 EUR na danú investičnú akciu:

Názov investičnej akcie	Investičná akcia číslo/ zdroj ŠR	Čerpanie kapitálových výdavkov k 31.12.2019v EUR
Služobné motorové vozidlo RÚVZ Nitra	39727/111	17 362,99

Plnenie rozpočtu príjmov

Schválený limit príjmov štátneho rozpočtu na rok 2019 pre RÚVZ so sídlom v Nitre bol 230 000,- EUR.

Úprava rozpočtu v priebehu roka 2019 bola uskutočnená na základe rozpočtového opatrenia zo strany MZ SR.

Upravený rozpočet bol k 31.12.2019 vo výške 202 000,- EUR.

Skutočné plnenie príjmov k 31.12.2019 bolo vo výške 208 940,69 EUR, čo predstavuje plnenie na 103,44%.

Tabuľkový prehľad plnenia jednotlivých položiek príjmov k 31.12.2019:

v EUR

Názov (111)	rozpočet schválený	rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2019	rozdiel (skut.- uprav.rozp.)	%
SPOLU - PRÍJMY:	230 000,-	202 000,-	208 940,69	6 940,69	103,44
- za predaj výrobkov, tovarov a služieb	230 000,-	162 900,-	167 291,44	4 391,44	102,7
- za porušenie ostatných predpisov		39 000,-	41 572,73	2 572,73	106,6
- vratky, dobropisy z minulých rokov		100,-	76,52	-23,48	76,52

V roku 2019 bolo/i :

- vystavených 1047 odberateľských faktúr v celkovej hodnote 164 654,86 EUR
- vydaných 33 rozhodnutí – pokút (zák.č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia...) v celkovej čiastke 15 000,- EUR
- vydané blokované pokuty v sume 16 500,- EUR

Výsledok hospodárenia

Výsledok hospodárenia k 31.12.2019:

	Suma v EUR
Náklady (5)	1 914 230,31
Výnosy (6)	1 917 756,84
Výsledok hospodárenia (6-5)	+3 526,53

Závazky a pohľadávky

Závazky k 31.12.2019 po lehote splatnosti neboli vykazované, nakoľko RÚVZ v Nitre si plní všetky povinnosti voči dodávateľom, zamestnancom, sociálnej poisťovni a zdravotným poisťovňiam. Závazky z dodávateľských vzťahov v lehote splatnosti boli vo výške 144,- Eur.

Pohľadávky k 31.12.2019 boli vo výške 14 808,88 EUR, z toho do lehoty splatnosti 3 943,17 EUR a po lehote splatnosti 10 865,71 EUR, čo je podrobne rozpísané v nasledujúcej tabuľke:

v EUR

<i>Pohľadávky k 31.12.2019</i>	Odberateľské faktúry	Náhrada nákladov	Pokuty	Trovy konania	Spolu k 31.12.2019	Spolu k 31.12.2018
Spolu za rok 2019	4 142,98		2 050,-		6 192,98	18 819,56
do lehoty splatnosti	2 343,17		1 600,-		3 943,17	5 317,39
po lehote splatnosti	1 799,81		450,-		2 249,81	13 502,17
Spolu za predchádzajúce roky tj. po lehote splatnosti	3 277,96	22,64	5 315,30		8 615,90	8 678,83
<i>CELKOM pohľadávky k 31.12.2019</i>	7 420,94	22,64	7 365,30		14 808,88	27 498,39
do lehoty splatnosti	2 343,17	0,-	0,-		3 943,17	5 317,39
po lehote splatnosti	5 077,77	22,64	5765,30		10 865,71	22 181,-

6. Personálne obsadenie

- stav zamestnancov RÚVZ so sídlom v Nitre k 31.12.2019

**Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 552/2003 Z. z.
o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
(vo fyzických osobách)**

Kategória	Počet zamestnancov
Lekár	
Sestra	1
Verejný zdravotník	5
Zdravotnícky laborant	15
Fyzik	
Laboratórny diagnostik	5
THP - VŠ	4
THP - ÚSV	9
Robotníci	10
Spolu	49

Zamestnanci zaradení podľa zákona č. 55/2017 Z. z.**o štátnej službe (vo fyzických osobách)**

Kategória	Štátny radca	Hlavný radca	Odborný radca	Samostatný radca	Radca	Hlavný referent	Odborný referent	Samostatný referent	Spolu
Lekár	1								1
Sestra									
Verejný zdravotník		5	1	15	14				35
Zdravotnícky laborant									
Fyzik									
Laboratórny diagnostik									
THP - VŠ		1	1	4					6
THP - ÚSV							1		1
Robotníci									
Spolu	1	6	2	19	14		1		43

V sledovanom období sú v mimoevidenčnom stave (spolu verejná aj štátna služba):	4	
materská dovolenka	1	
rodičovská dovolenka	2	
neplatené voľno	1	

Prehľad počtu zamestnancov za r. 2019

Počty zamestnancov	Plán rok 2019	Skutočnosť rok 2019
Evidenčný počet zamestnancov vo fyz. osobách k poslednému dňu sledovaného obdobia	93	92
Priemerný evidenčný počet zamestnancov vo fyz. osobách v sledovanom období	93	90,70
Evidenčný počet zamestnancov prepočítaný k poslednému dňu sledovaného obdobia	93	90,27
Priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný v sledovanom období	93	88,97

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2019 podľa kategórií a vekovej štruktúry

Veková štruktúra zamestnancov podľa kategórií k 31. 12. 2019 (všetci zamestnanci)

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
do 20 rokov										0,00
20 - 24										0,00
25 - 29			4,00				3,00	3,00		10,00
30 - 34							1,00			1,00
35 - 39			2,00				1,00		2,00	5,00
40 - 44			3,00	2,80				2,00		7,80
45 - 49	1,00		5,00	3,00		1,00		1,00	1,57	12,57
50 - 54			7,00	3,00		3,00	2,70	1,00	2,00	18,70
55 - 59		0,60	9,00	4,80			1,00	3,00	2,00	20,40
60 - 64			10,00	1,00		1,00	1,00		1,80	14,80
65 a viac										0,00
Spolu	1,00	0,60	40,00	14,60	0,00	5,00	9,70	10,00	9,37	90,27

Prepočítaný počet zamestnancov k 31.12.2019 podľa kategórií a odborov

	Lekár	Sestra	Verejný zdravotník	Zdrav. laborant	Fyzik	Laboratórny diagnostik	THP		Robotnícke povolanie	Spolu
							VŠ	ÚSV		
HŽP			6,00					1,00		7,00
HDM			4,00				1,00			5,00
PPL			6,00							6,00
HV			9,00							9,00
EPI			10,00							10,00
Laboratóriá			3,00	14,60		4,00	0,70	3,00	2,00	27,30
Úsek RH	1,00					1,00	4,00	3,50		9,50
HTČ							2,00	2,50	7,37	11,87
PZ		0,60	1,00							1,60
OZpŽ			1,00				2,00			3,00
Spolu	1,00	0,60	40,00	14,60	0,00	5,00	9,70	10,00	9,37	90,27

7. Ciele a prehľad plnenia (krátke zhrnutie v členení podľa jednotlivých odborov príslušného RÚVZ v SR).

Ciele RÚVZ vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z.z., iných všeobecne záväzných predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, z koncepcií jednotlivých odborov a z Programov a projektov RÚVZ v SR.

RÚVZ so sídlom v Nitre sa v r. 2019 podieľal na plnení Programov a projektov uvedených v časti 4. 8. tejto výročnej správy. Všetky úlohy boli priebežne plnené a podľa aktuálnej potreby vyhodnocované, výsledky boli v stanovených termínoch zasielané na ÚVZ SR Bratislava.

Oddelenie	HŽP	HV	PPL	HDM	Epidem.	Spolu
Počet kontrolovaných prevádzok	4535	2745	6459	713	545	14997
Počet podaní	215	1598	2006	381	432	6612
Počet kontrol	1177	2665	1408	868	451	6569
Počet rozhodnutí	458	416	461	214	192	1741
Počet záväzných stanovísk	308	35	182	25	0	550
Počet iných stanovísk	336	251	270	142	3	1002
Počet ohnisk	0	1	0	0	2826	2827
Počet odberov vzoriek	721	659	0	122	1258	2760
Počet konzultácií	1300	2420	3612	1200	2835	11367

8. Hodnotenie a analýza vývoja organizácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je štátna rozpočtová organizácia, finančnými vzťahmi napojená výlučne na rozpočet kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR.

Úrad plní celospoločenské poslanie a úlohy vyplývajúce zo zákona NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov v rámci danej územnej pôsobnosti.

Plnenie úloh je priamo závislé od daných finančných prostriedkov, ktoré má úrad pre svoj chod k dispozícii. Hospodárenie s pridelenými finančnými prostriedkami je zamerané na maximálne šetrenie a hodnotenie každej požiadavky súvisiacej so zabezpečením odborných činností a prevádzky. Z hľadiska hodnotenia dosiahnutých výsledkov našej organizácie, úrad vykonal všetky stanovené úlohy a zároveň sa úradu podarilo naplniť plán plnenia príjmov a dodržať hospodárne, účelné a efektívne čerpanie výdavkov štátneho rozpočtu.

V roku 2019 boli zdrojom financovania prostriedky štátneho rozpočtu v sume 1 678 923,35 Eur na bežné výdavky, ktoré boli vyčerpané na 100%. Tieto prostriedky boli použité na bežnú činnosť úradu, čo sú predovšetkým mzdy a odvody zamestnancov úradu, ktorí pracujú priamo v teréne podľa svojej pôsobnosti ako aj zamestnancov na odbore laboratórnych činností resp. pri zabezpečovaní chodu organizácie ÚRH a HTC. Náklady na tovary a služby boli priebežne uhrádzané v lehote splatnosti. Išlo najmä o výdavky na energie, výdavky na zabezpečovanie stravovania zamestnancov, prídely do sociálneho fondu, platby za poštovné predovšetkým za písomnosti týkajúce sa výkonu štátnej správy (záväzná stanoviská

a rozhodnutia), úhrada benzínu a opráv vozového parku používaného zväčša pre prácu zamestnancov v teréne. Odbor laboratórných činností ako jediný v kraji na svoju činnosť spotrebuje značnú časť z rozpočtu výdavkov na špeciálny materiál a tovary. Vysoké sú aj výdavky na reakreditácie, kalibrácie a rôzne posudzovania prístrojovej techniky využívanej pri vyhodnocovaní vzoriek zo štátneho zdravotného dozoru a tiež v rámci požiadaviek objednávok od obyvateľstva a podnikateľských subjektov.

Tieto bežné výdavky však neriešia problém úradu t.j. neinvestovanie do obnovy prístrojovej techniky už viac ako 10 rokov. Väčšina používaných zariadení je stará, morálne a technicky opotrebovaná. Pre väčšinu prístrojov už nie sú na trhu náhradné diely a tým sa znemožňuje ich oprava. Premieta sa to do vysokých nákladov na údržbu a opravy.

Kapitálové výdavky boli poskytnuté v celkovej hodnote 17 362,99 Eur na nákup automobilu.

9. Hlavné skupiny odberateľov

U oddelení vykonávajúcich ŠZD hlavnú skupinu užívateľov (odberateľov) výstupov tvoria fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktorým sú poskytované výstupy z posudkovej činnosti formou rozhodnutí a záväzných stanovísk. Taktiež im je poskytovaná konzultačná činnosť a poradenstvo v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.

Ďalšími užívateľmi sú fyzické osoby, ktorým sú vydávané osvedčenia o odbornej spôsobilosti podľa § 15 ods. 2 a 3 zák.č. 355/2007 Z.z. .

RÚVZ spolupracuje tiež s orgánmi štátnej správy a samosprávy (obce, stavebné úrady, orgány veterinárnej starostlivosti, ÚVZ SR, MZ SR ...).

Na oddelení podpory ku zdraviu sú užívateľmi výstupov hlavne fyzické osoby, ktorým je poskytovaná konzultačná a poradenská činnosť. Dôležitou skupinou odberateľov sú aj školské a predškolské zariadenia, v ktorých je vykonávaná prednášková a vzdelávacia činnosť.

Odberateľmi výstupov laboratórných činností sú fyzické osoby – podnikatelia, právnické osoby a fyzické osoby približne v rovnakom zastúpení.

10.Prílohy:

Príloha č. 1: Analýza činnosti jednotlivých odborov za rok 2019.

Príloha č. 2: a) prehľad publikačnej činnosti

b) prehľad prednáškovej činnosti

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2019

ČASŤ

KONTROLA, DOZOR A SŤAŽNOSTI

V Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre úlohy na úseku vnútornej kontroly a vybavovania sťažností a petícií zabezpečuje úsek regionálneho hygienika.

1. Prehľad petícií a sťažností za rok 2019

Počet prijatých petícií: 0

Počet prijatých sťažností: 0

Na RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2019 nebola zaevidovaná žiadna petícia.

2. Zamerania opodstatnených sťažností

Na RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2019 nebola zaevidovaná žiadna sťažnosť.

3. Prijaté opatrenia

Vzhľadom na skutočnosť, že v roku 2019 nebola na RÚVZ so sídlom v Nitre zaevidovaná žiadna sťažnosť, neboli prijaté žiadne opatrenia.

4. Podania

Údaje o počte iných podaní – rok 2019		
1	Celkom	138
1.1.	z toho z r. 2018	2
1.2.	z toho za rok 2019	136
1.3.	vybavených v r. 2019	134
1.4.	Nevybavené (k 31.12. 2019)	4

RÚVZ so sídlom v Nitre riešil v roku 2019 celkom 138 podaní. Podania boli prešetrované v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov v spojitosti s inými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia.

Podania sa týkali najmä prevádzkovania priestorov bez rozhodnutia RÚVZ na uvedenie priestorov do prevádzky, nevyhovujúcich hygienických podmienok v zariadeniach spoločného stravovania, v zariadeniach pre deti a mládež, nesprávneho označovania potravín (hlavne výživových doplnkov), nevyhovujúcej kvality vyrábaných a podávaných jedál, nevyhovujúcej osobnej hygieny zamestnancov zariadení spoločného stravovania, nevyhovujúcej kvality vody vo verejnom vodovode, hluku v životnom a pracovnom prostredí, nevyhovujúceho pracovného prostredia, prekračovania hmotnostných limitov pri ručnej manipulácii s bremenami, neplnenia povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia pri práci, nedodržania zákazu fajčenia .

V prípade zistenia porušenia resp. nedodržania príslušných právnych predpisov RÚVZ prijímal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Vo viacerých prípadoch bola

uložená pokuta podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z. a zák. č. 152/1995 Z.z. resp. boli uplatnené blokové pokuty.

5. Protispoločenská činnosť

6. Oznámenia z podozrenia zo spáchania trestného činu prijímania úplatku podplácania, nepriamej korupcie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre má v zmysle § 10 ods. 8 zákona č. 54/2019 Z.z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydanú vnútornú Smernicu o podávaní a preverovaní podnetov, týkajúcich sa oznamovania protispoločenskej činnosti v Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre platnú od 01.06.2019. V súlade s § 10 ods. 1 zák. č. 54/2019 Z. z. je určená zodpovedná osoba, ktorá plní úlohy podľa § 10 ods. 4 až ods.7 a § 11 ods. 1 cit. zák. Na webovej stránke úradu je zverejnená e-mailová adresa zodpovednej osoby, na ktorú možno podať podnet kedykoľvek.

V roku 2019 RÚVZ so sídlom v Nitre neobdržal žiadny podnet súvisiaci s oznamovaním protispoločenskej činnosti.

Na RÚVZ so sídlom v Nitre nebolo doručené žiadne oznámenie, ktoré by poukazovalo na podozrenie zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, podplácania, nepriamej korupcie zamestnancom RÚVZ a RÚVZ taktiež nepodal orgánom činným v trestnom konaní žiadne oznámenie z podozrenia zo spáchania trestného činu prijímania úplatku, podplácania, nepriamej korupcie.

7. Prehľad riešených podaní (petície, sťažnosti, podnety, protispoločenská činnosť) v tabuľke

	Nevybavené v roku 2018	Doručené v roku 2019	Vybavené v roku 2019	Nevybavené k 31.12.2019
Petície	0	0	0	0
Sťažnosti	0	0	0	0
Podnety	2	136	134	4
Protispoločenská činnosť	0	0	0	0

8. Vnútorná kontrolná činnosť

A. Vnútorná kontrola v zmysle zák. č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov – v zmysle plánu kontrolnej činnosti na rok 2019 – uskutočnených 5 kontrolných akcií.

- Apríl 2019

Dňa 04.04.2019 bola v čase od 8:15 – 8:45 vykonaná kontrola dochádzky zamestnancov RÚVZ so sídlom v Nitre na nasledovných oddeleniach: oddelenie hygieny výživy, oddelenie hygieny detí a mládeže, oddelenie hygieny životného prostredia, oddelenia výchovy a podpory zdravia. Preverení fyzickej prítomnosti zamestnancov na pracoviskách a porovnaním zápisov v evidencii dochádzky neboli zistené žiadne nedostatky. Všetci

zamestnanci zapísali svoj príchod na pracovisko v prezenčnej listine a nachádzali sa na pracovisku alebo mali riadny zápis času a dôvodu opustenia pracoviska, t.j. zamestnanci, ktorí sa počas kontroly nachádzali v teréne zapísali čas odchodu a miesto výkonu práce do prezenčnej listiny. Na základe uvedeného nebol vypracovaný protokol o kontrole.

- **Júl 2019**

Dňa 31.07.2019 bola vykonaná kontrola dodržiavania lehôt na vybavenie žiadostí podľa zák. č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov
Kontrolovaný subjekt: ÚRH a dotknuté organizačné útvary RÚVZ so sídlom v Nitre
Kontrolované obdobie: 01.04.2019 – 30.06.2019

V čase kontrolovaného obdobia bolo zaevidovaných sedem žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré boli vybavené v súlade so zákonom a protokol o kontrole sa nevypracovával.

- **August 2019**

Vnútorňa kontrola uskutočnená dňa 05.08.2019 bola zameraná na dodržiavanie lehôt na vydanie rozhodnutí vydaných podľa § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov konkrétne dodržiavanie § 49 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Kontrolovaný subjekt: oddelenie hygieny životného prostredia

Kontrolované obdobie: jún 2019 – júl 2019

Kontrolná skupina prekontrolovala náhodne vybrané rozhodnutia vydané v mesiaci jún a júl 2019. Zamerala sa na dátum podania žiadosti a dátum vydania rozhodnutia. Lehoty v zmysle § 49 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (30 dňová) boli pri vydávaní kontrolovaných rozhodnutí dodržané, preto sa protokol o kontrole nevypracoval.

- **December 2019**

Vykonaním kontroly dodržiavania § 13 ods. 5, 6 zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa skontrolovali doklady k rozhodnutiam vydaných podľa § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z.

Kontrolovaný subjekt: oddelenie hygieny výživy

Kontrolované obdobie: september 2019 – október 2019

Skontrolovalo sa náhodne vybraných 25 spisových dokumentácií týkajúcich sa vydania rozhodnutia podľa § 13 ods. 4 zák. č. 355/2007 Z.z.

Kontrolou bolo zistené, že pri všetkých vybraných rozhodnutiach boli doložené podklady podľa § 13 ods. 5,6 zák. č. 355/2007 Z.z. Z uvedeného dôvodu sa protokol o kontrole nevypracovával.

- **Január 2020**

Poslednou vnútornou kontrolou, ktorá sa uskutočnila dňa 07.01.2020 kontrolná skupina kontrolovala dodržiavanie 30 – dňovej lehoty na vydanie osvedčení o odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín

a pokrmov podľa § 16 ods. 29 zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Kontrolovaný subjekt: skúšobná komisia pre vykonávanie epidemiologicky závažných činností, Úsek regionálneho hygienika

Kontrolované obdobie: november 2019 – december 2019

Kontrola bola uskutočnená formou preverenia náhodne vybraných spisových dokumentácií týkajúcich sa vykonania skúšky a vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácií a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov u osôb, ktoré vykonali skúšky odbornej spôsobilosti v kontrolovanom období.

Všetky vydané osvedčenia boli vydané do 30 dní odo dňa vykonania skúšky v zmysle § 16 od. 29 zák. č. 355/2007 Z.z. Z uvedeného dôvodu sa protokol o kontrole nevypracovával.

VÝROČNÁ SPRÁVA

Oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia

okres Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

za rok 2019

Výročnú správu spracovala z podkladov pracovníkov oddelenia
RNDr. Mária Kraváriková – vedúca oddelenia

Február 2020

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Prehľad počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch podáva tab.č.1.1.

K 31.12.2019 evidujeme tieto vodovody :

- skupinový vodovod Nitra ktorý zásobuje spotrebiská : Nitra a Čechynce
- skupinový vodovod Nitra – Šaľa zásobuje spotrebiská Cabaj -Čápor, Mojmírovce, Ivanka pri Nitre, Lužianky, Svätoplukovo, Lehota, Branč, Veľké Zálužie, Jarok, Zbehy, Šaľa, Diakovce, Kráľová n/Váhom, Dlhá n/Váhom, Trnovec n/Váhom, Močenok a Horná Kráľová
- diaľkovod Gabčíkovo – zásobuje spotrebiská Vráble, Melek, Veľké a Malé Chyndice, Telince, Nová Ves nad Žitavou, Tajná, Čifáre, Žitavce, Lúčnica nad Žitavou, Paňa, Vinodol, Klasov, Vieska n/Žitavou, Slepčany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kľačany, Volkovce, Choča, Beladice, Čaradice, Sľažany, Zlaté Moravce, Veľčice, Zlatno, Nemčiňany, Topoľčianky, Žitavany, Tekovské Nemce, Červený Hrádok, Malé a Veľké Vozokany, Nevidzany, Selice, Vlčany, Neded, Žihárec a Tešedíkovo, Veľký a Malý Cetín
- skupinový vodovod Koliňany – zásobuje spotrebiská Koliňany, Host'ová, Dolné Obdokovce, Čeladice, Golianovo, Malý a Veľký Lapáš, Babindol
- skupinový vodovod Radošina – Veľké Ripňany zásobuje spotrebiská Kapince, Malé Zálužie
- Ponitriansky skupinový vodovod – zásobuje spotrebiská Výčapy-Opatovce, Ľudovítová, Čakajovce, Nitrianske Hrnčiarovce, Horné a Dolné Lefantovce a Jelšovce
- vodovody zásobované z vlastných vodných zdrojov v obciach Alekšince, Štefanovičová, Nové Sady, Nitra – mestská časť Drážovce, Lukáčovce, Podhorany, ktorý v súčasnosti zásobuje aj obec Bádice, Veľká Dolina, Poľný Kesov, Jelenec, Rumanová, Báb, Žirany, Rišňovce, Pohranice, Štitáre, Hruboňovo, ktorý zásobuje aj obec Šurianky, Nové

Sady - Sila, ktorý zásobuje aj obec Čab, Hostie, Mankovce, Jedľové Kostol'any, Lovce, Machulince, Martin nad Žitavou, Skýcov, Obyce, z časti obec Topoľčianky a Hájske.

Pre vodárenské účely sú vo všetkých troch okresoch využívané len zdroje podzemných vôd väčšinou v správe ZsVŠa.s, Nitra, ZsVS OZ Galanta, ZsVS OZ Topoľčany. Prevádzku vodovodov zabezpečujú pre obce tiež Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v 1 prípade – obec Mankovce, pre obec Dolné Obdokovce – MichelService s.r.o., Dolné Obdokovce, pre obec Žirany Daniel Andel DAN, Žirany 263. V úprave a dezinfekcii vody neboli oproti minulému roku zaznamenané zmeny.

V okrese Nitra bolo v roku 2019 z celkového počtu obyvateľov okresu 162176 z verejných vodovodov zásobovaných 152 510 obyvateľov, čo je 94,04 %. Konštatuje sa že v zásobovaní obyvateľov došlo k miernemu nárastu počtu zásobovaných obyvateľov. Prevádzkovateľom sú ZsVS a.s. Nitra OZ Nitra, ZsVS OZ Topoľčany, ZsVS OZ Galanta, Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce a MichelService s.r.o., Dolné Obdokovce a v obci Žirany je to Daniel Andel DAN, Žirany 263.

V uplynulom roku v okrese Nitra boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí. Aj keď v roku 2015 bolo skolaudované prívodné potrubie do obce Jelšovce, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

V okrese Šaľa v uplynulom roku nenastali v rámci zásobovania obyvateľov pitnou vodou zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu, nakoľko všetkých 13 obcí okresu Šaľa má vybudovaný verejný vodovod. Z celkového počtu obyvateľov okresu 51 975 je z verejného vodovodu a vlastného vodného zdroja v obci Hájske zásobovaných 51 040 obyvateľov, čo je 98,20 %. Prevádzkovateľom je ZsVS a.s. Nitra odštepny závod Galanta a odštepny závod Nitra.

Okres Zlaté Moravce má zabezpečené zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov napojením obcí na diaľkovod Gabčíkovo a využívaním vlastných vodných zdrojov určených pre hromadné zásobovanie pitnou vodou. V roku 2019 bolo z celkového počtu obyvateľov okresu 40 616 zásobovaných z verejných vodovodov 35 650 obyvateľov, čo predstavuje 87,77 %. Je možné konštatovať, že došlo k nepatrnému nárastu v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou. Prevádzkovateľom vodovodov je ZsVS a.s., Nitra, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v obci Mankovce, OcÚ v obci Hostie, v obci Dolné Obdokovce je to MichelService, s.r.o. Dolné Obdokovce. V uvedenom okrese boli dané

záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V okrese Nitra z počtu obcí 62 majú verejný vodovod vybudovaný dve mestá, 60 obcí okresu, prímestská časť mesta Nitry – Drážovce a časť obce Nové Sady – Sila. V obci Jelšovce, kde žije 1014 obyvateľov je v súčasnosti vybudované prírodné potrubie, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 je možné konštatovať, že v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a mestách okresu Nitra v roku 2019 bolo v rámci monitoringu odobratých a vyšetrených 146 vzoriek, z toho 21 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo predstavuje 14,38 % (v 10 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno - chemických ukazovateľov a v 13-tich prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch), v rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 22 vzoriek, z toho 5 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 22,73 % závadnosť (v 3 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno-chemických ukazovateľov a v 3 prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch).

V okrese Šaľa má vybudovaný verejný vodovod jedno mesto a 12 obcí okresu, čo predstavuje 100 %.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Šaľa je možné konštatovať, že v roku 2019 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 30 vzoriek vôd, z toho 4 vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 13,33 % (v 2 vzorkách boli prekročené limity v chemických ukazovateľoch a v 3 vzorkách v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 9 vzoriek vôd, ktoré v dvoch prípadoch vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody v biologických ukazovateľoch.

V okrese Zlaté Moravce z počtu obcí okresu 33 má verejný vodovod vybudovaných jedno mesto a 28 obcí, čo činí 87,9 %. Vodovod nemajú vybudovaný v obciach Host'ovce, Ladice, Kostolany pod Tribečom a Neverice, v ktorých žije spolu 2 519 obyvateľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Zlaté Moravce je možné konštatovať, že

v roku 2019 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 58 vzoriek vôd, z toho 10 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo činí 17,24 % závadnosť (8 vzoriek vykazovalo prekročenie limitu vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch a 3 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 7 vzoriek vôd, z toho ani jedna vzorka nevykazovala nevyhovujúcu kvalitu vody.

V rámci monitorovania kvality pitnej vody boli zistené nedostatky v prevádzkovaní verejného vodovodu a v kvalite vody z verejného vodovodu v obci Žirany, z toho dôvodu bola dodávateľovi pitnej vody uložená pokuta vo výške 2500.- €, ktorá bola uhradená.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2019 nebola ani v jednom prípade udelená výnimka na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality vody.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Kvalita vody z verejných vodných zdrojov bola sledovaná jednak v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný verejný vodovod, jednak zo zdrojov, ktoré sú obyvateľmi v značnej miere využívané na pitné účely. V roku 2019 bola v okrese Nitra vykonaná kontrola a odber vzoriek z prameňov nachádzajúcich sa v mestskej časti Nitra-Zobor, v obci Báb, Bádice, Podhorany, Nová Ves nad Žitavou, z art. studní v obciach Svätoplukovo, Mojmírovce, Vinodol a z vrtanej studne autokempingu Remitáž v obci Jelenec. Celkovo bolo odobratých 19 vzoriek, z ktorých 7 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody najmä po stránke mikrobiologickej. V prípade nevyhovujúcej kvality vody po stránke chemickej išlo o prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli: mangán a dusičnany. V hodnotenom období neboli zistené u týchto zdrojov iné závažné nedostatky. Nakoľko v okrese je obec, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov. V rámci preventívneho dozoru sme vydali záväzné stanoviska k možnosti využitia vrtu HVB1 Terminál R1 Beladice na pitné účely, ku kolaudácii vodných stavieb vrtu a vodovodu Terminál R1 Beladice, k návrhu na osobitné určenie režimu územia – PHO vrt HVB1 Beladice a rozhodnutie na návrh úpravy

vody pre vrt HVB1 Terminál R1 Beladice, záväzné stanovisko k návrhu na využitie vrtu JHV-1 pre chatovú osadu pod Gýmešom Jelenec na pitné účely.

V okrese Šaľa evidujeme 21 verejných vodných zdrojov. Jedná sa o artézske studne v meste Šaľa, v obci Tešedíkovo, Žihárec, Dlhá nad Váhom, Vlčany, Selice, Trnovec nad Váhom, Močenok, Diakovce, Neded a Kráľová nad Váhom. V roku 2019 bolo odobratých 5 vzoriek vôd z verejných artézskych studní na laboratórne vyšetrenie, z ktorých 2 vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, E.coli) a v chemickom ukazovateli: železo. Vzhľadom k tomu, že vo všetkých obciach okresu Šaľa je verejný vodovod, nie je sledovaný počet obyvateľov využívajúcich verejné studne.

V okrese Zlaté Moravce v roku 2019 bola vykonaná kontrola verejných vodných zdrojov a to prameňov v obci Kostol'any pod Tribečom – Vaškopecký I. a II., Barinská, v obci Ladice a Obyce. Celkovo bolo odobratých 6 vzoriek, ktoré vykazovali prekročenie limitu v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C). Nakoľko v okrese sú obce, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov. V rámci preventívneho dozoru sme vydali záväzné stanovisko k možnosti využitia kopanej studne v Zlatých Moravciach ako zdroja pitnej vody pre navrhovanú ubytovňu.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

Monitoring

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2019 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle

Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z.z. rozboarmi v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórnych činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2019 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 234 vzoriek, *výsledky kvality vody sú zrejmé podľa jednotlivých okresov z tab. č. 1.2.*

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Štátny zdravotný dozor

V opodstatnených prípadoch sa v roku 2019 vykonával cielene štátny zdravotný dozor v rámci šetrenia oznámení obyvateľov, mimoriadnych situácií a pod.. Laboratórne analýzy boli vykonávané v rozsahu minimálneho rozboru. V rámci výkonu ŠZD boli zamestnankyňami RÚVZ na základe podnetov odobraté vzorky vôd z verejného vodovodu v meste Nitra. Laboratórnymi analýzami nebola zistená nevyhovujúca kvalita vody.

V rámci ŠZD bolo vo všetkých troch okresoch odobratých 28 vzoriek.

Výsledky kvality vody za jednotlivé okresy sú zrejmé z tab. č. 1.3.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody zabezpečovanú prevádzkovateľom vodovodov Západoslovenská vodárenská spoločnosť a. s Nitra možno hodnotiť dobre. Dodávatelia pitnej vody predložili RÚVZ plán monitorovania kvality vody, predložený harmonogram odberov vzoriek vôd bol dodržiavaný a výsledky sledovania kvality vody boli pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované, taktiež spolupráca s ostatnými prevádzkovateľmi je na dobrej úrovni. Prevádzkovateľ vodovodu v obci Žirany nezabezpečil pravidelné sledovanie kvality vody v roku 2019 a taktiež nepredkladal výsledky v zmysle zák.č. 355/2007 Z.z., z uvedeného dôvodu bolo začaté správne konanie s prevádzkovateľom verejného vodovodu v obci Žirany a uložená pokuta vo výške 2500.-€, ktorá bola uhradená.

V okrese Šaľa prevádzkovú kontrolu kvality vody z verejných vodovodov zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť OZ Galanta so sídlom v Šali podľa predloženého plánu monitorovania kvality vody. U vodovodov Hájske, Močenok a Horná Kráľová túto činnosť vykonáva Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra. Výsledky sledovania kvality vody sú pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované.

Prevádzku vodovodov v okrese Zlaté Moravce taktiež zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra, v obci Hostie prevádzku zabezpečujú odborní pracovníci, v obci Mankovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu AquaVita Plus, s.r.o.

Žarnovica, v obci Dolné Obdokovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu Michel Servis s.r.o., Dolné Obdokovce 332. Zo strany dodávateľov pitnej vody boli predložené plány monitorovania kvality vody. Rozsah a početnosť vyšetrení je v súlade s platnou legislatívou.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2019 neboli zaznamenané dôsledky nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľov a ani nebolo z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce hlásené ochorenie na alimentárnu dusičnanovú methemoglobinémiu.

2. Voda na kúpanie

2.1 Prírodné kúpacie oblasti

Na základe dlhodobého sledovania v dozorovaných okresoch nevidujeme prírodné rekreačné lokality s vyhlásenou a nami povolenou rekreáciou a kúpaním a to z dôvodu, že vodné plochy, ktoré boli zaradené v projekte „Sledovanie prírodných rekreačných lokalít“ a to VN Vráble, Jelenec a štrkovisko Veľký Cetín nespĺňali požiadavky vo vybavenosti ako i v kvalite vody. Z terénneho prieskumu ako i laboratórnych analýz vzoriek vôd z uvedených vodných plôch bolo zistené, že tieto opakovane za sledované obdobie nevyhovovali požiadavkám pre vodu na kúpanie. Vzhľadom k uvedenému RÚVZ Nitra ani v roku 2019 nesledoval kvalitu vody nádrží a štrkoviska. *Tab č. 2.1 a 2.2.*

2.2 Umelé kúpaliská

2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

S celoročnou prevádzkou je v okrese Nitra prevádzkovaných 5 zariadení a to:

- Krytá plaváreň v Mestskom kúpeľi Nitra, ktorú prevádzkuje Mesto Nitra v zastúpení správcu Službyt Nitra, s.r.o. s dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký) s kapacitou 137 návštevníkov. Zdrojom bazénovej vody je verejný vodovod mesta Nitry. Prevádzkovateľ plavárne zabezpečuje pravidelne ako i počas odstavky potrebnú údržbu všetkých priestorov a zariadení plavárne.
- ThermalPark NITRAVA v obci Poľný Kesov v areáli, ktorého súčasťou je krytý bazén (termálny oddychový) v Hoteli Thermal Kesov, vonkajší neplavecký termálny bazén,

vonkajší termálny oddychový bazén, bazénová hala s dvomi vnútornými bazénmi s recirkuláciou (detský a oddychovo-relaxačný) tretí bazén je termálny vonkajší (neplavecký, výplavový) s recirkuláciou. Zariadenie má kapacitu 182 návštevníkov (40 návštevníkov v časti hotela a 142 v novej bazénovej hale), zdrojom vody je termálny vrt a vítaná studňa. Prevádzkovateľom uvedeného zariadenia je Slovak Tourism, s.r.o., Samova 11, Nitra.

- Krytý bazén (plavecký) – časť wellnesu v zariadení Kaštieľ v obci Mojmírovce s kapacitou 80 návštevníkov. Prevádzkovateľom zariadenia je Kaštieľ s.r.o., Mojmírovce.
- Krytý bazén (neplavecký) v prevádzke Relax Fantasy Nitra s kapacitou 10 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Joty Slovakia, s.r.o. Beniakova 2, Nitra.
- Krytý bazén (plavecký) v prevádzke hotela Capital, Farská ul. 16 v Nitre s kapacitou 5 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Hotel Capital, s.r.o., Farská 16, Nitra.

Plavecký bazén v hoteli Capital a neplavecký bazén v prevádzke Relax Fantasy sú dlhodobo mimo prevádzky.

Hodnotenie kvality vody na kúpanie bolo vykonávané v zmysle vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. V uvedených zariadeniach bolo v roku 2019 odobratých 252 vzoriek, z toho v 101 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 40 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 2696 ukazovateľov, z toho 155 bolo s prekročenou medznou hodnotou a to 95 mikrobiologických, 2 biologické a 58 fyzikálno-chemických ukazovateľov. Najvyššiu závadnosť po stránke mikrobiologickej je možné konštatovať v bazénoch zariadenia ThermalPark NITRAVA (51,02%). Dlhodobo nevyhovujúca kvalita vody z vonkajšieho oddychového nerezového bazéna v chemickom ukazovateli: $CHSK_{Mn}$ je z dôvodu prirodzeného obohatenia vody. Aj naďalej v areáli Thermalparku NITRAVA prebieha výstavba novej tobogánovej haly, ďalších vonkajších bazénov a hotela. Vzhľadom k pretrvávajúcim nedostatkom v kvalite bazénovej vody v bazénoch uvedeného zariadenia bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 250.- €.

V okrese Šaľa s celoročnou prevádzkou evidujeme:

- Krytú plaváreň Dusla Šaľa s kapacitou 300 návštevníkov a dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký). Prevádzkovateľom tohto zariadenia je Aquasport, záujmové združenie právnických osôb, Šaľa. Celkovo bolo odobratých vzoriek 12, z toho v 1 prípade došlo

k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 8,33 %, a to vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch. Krytá plaváreň je od 8.4.2019 mimo prevádzky.

V okrese Zlaté Moravce evidujeme kryté plavárne:

- v hoteli ViOn Zlaté Moravce s kapacitou 16 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom je ViOn a.s., Zlaté Moravce a v Park hoteli Tartuf v obci Beladice s kapacitou 40 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom sú Ekostavby Nitra. V uvedených zariadeniach bolo odobratých 44 vzoriek vôd, z toho v 6 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 13,64 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 458 ukazovateľov, z toho v 11 ukazovateľoch došlo k prekročeniu MH (v mikrobiologických ukazovateľoch – 8, v biologických ukazovateľoch – 1, v chemických ukazovateľoch - 2) .

Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.3

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.4.

2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

So sezónnou prevádzkou evidujeme v okrese Nitra tieto zariadenia:

- Letné kúpalisko v Nitre s kapacitou návštevnosti 3000 so 6 bazénmi. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané dňa 14.6.2019. Prevádzkovateľom LK je Mesto Nitra v zastúpení správcu Služby Nitra, s.r.o.
- Penzión Fortuna v obci Jelenec s jedným bazénom s kapacitou 20 návštevníkov – zariadenie nebolo ani v sezóne 2019 v prevádzke.

V priebehu KS 2019 bolo z bazénov Letného kúpaliska v Nitre odobratých 29 vzoriek, z toho v 4 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty (13,79%), spolu bolo vyšetrených 306 ukazovateľov, z toho v 4 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, v 1 prípade po stránke mikrobiologickej a v 3 prípadoch po stránke fyzikálno-chemickej.

v okrese Šaľa evidujeme :

- RetroThermal (termálne kúpalisko) v obci Diakovce s tromi termálnymi bazénmi a kapacitou 1600 návštevníkov, prevádzkovateľom je Vektor EU, s.r.o., Železničiarska 1422/24, Galanta. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané dňa 26.6.2019. Ide o účelové rekreačné zariadenie pozostávajúce z bazénovej časti, chatovej

osady a autocampingu. V areáli sa nachádzajú štyri termálne bazény – detský, detský bazén do štyroch rokov, oddychovo-relaxačný a plavecký bazén napájané vodou z termálneho vrtu a verejného vodovodu. V KS 2019 bolo odobratých 42 vzoriek a vyšetrených 444 ukazovateľov. Prekročenie medznej hodnoty bolo zistené v 8 vzorkách, k prekročeniu došlo len v mikrobiologických ukazovateľoch. Z mikrobiologických ukazovateľoch to boli : kultivovateľné mikroorganizmy pri $36^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ a črevné enterokoky. Aj na tomto kúpalisku evidujeme vodné atrakcie, analýzou nebola zistená prítomnosť Legionellysp.

v okrese Zlaté Moravce to bolo zariadenie :

- Letné kúpalisko Zlaté Moravce s tromi bazénmi a kapacitou 720 návštevníkov, prevádzkovateľom zariadenia je Mestské stredisko kultúry a športu v Zlatých Moravciach. Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach je dlhodobo mimo prevádzky.

Počas KS 2019 boli týždenne zasielané hlásenia o situácii na všetkých kúpaliskách cestou informačného systému vody na kúpanie.

V rámci laboratórnych analýz sa aj v roku 2019 pokračovalo vo vyšetrení vzoriek vôd z vodných atrakcií na LK v Nitre a TK Diakovce na prítomnosť legionell – v odobratých vzorkách nebola zistená ich prítomnosť.

Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.5

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.6

3. Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov

3.1 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru z pohľadu viditeľnej prítomnosti plesní, vlhkosti a mikrobiologických faktorov v roku 2019 v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa bola vyhovujúca, v jednom prípade RÚVZ vykonalo meranie mikroklimatických podmienok v polyfunkčnej budove v Nitre na základe podnetu nájomcov priestorov. Meraním boli zistené nevyhovujúce mikroklimatické podmienky, z toho dôvodu bolo prevádzkovateľovi budovy uložené opatrenie na zabezpečenie vhodných mikroklimatických podmienok, ktoré bolo splnené v stanovenom termíne.

Zhodnotenie problematiky je v tabuľke č. 3.1.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí

Medzi najdôležitejšie stacionárne zdroje hluku v okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, ktoré sú v prevádzke alebo sa uvažuje s ich umiestnením a prevádzkou sa zaraďujú: bioplynové stanice (Malý Cetín, Čab, Trnovec n/V), kotolne tepelného hospodárstva (Nitra, Vráble, Šaľa) a povrchové ťažobné práce kameňa a štrkopieskov (Jelenec, Žirany, Pohranice, Nemčiňany, Žitavany, Branč). Mobilné zdroje hluku tvorí hlavne cestná doprava a s tým spojená realizácia nových rýchlostných komunikácií, rekonštrukcia regionálnych a miestnych komunikácií, napr. v roku 2019 sa riešil v okrese Nitra podnet na nadmernú hlučnosť, z hudobnej produkcie z amfiteátra, rušenie nočného pokoja nákladkami v areáli spoločnosti Incar, nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre, hluk zo spoločných priestorov domu na Kupeckej ul. 5 v Nitre. Celkovo bolo vykonaných 23 meraní hluku (92 ukazovateľov a analýz) v životnom prostredí a vnútornom prostredí budov. Na základe meraní boli s prevádzkovateľmi jednotlivých zariadení a organizácií riešené opatrenia na odstránenie nedostatkov. V rámci prípravy stavieb a povoľovania prevádzok boli vyžadované hlukové štúdie, napr. u obchodných centier, obytných súborov, bytových domoch a pod.

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

Opatrenia smerujúce k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu zvýšenej hlučnosti v dotknutých okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa hlavne v oblasti dopravy (na nadmernú hlučnosť, ktorá vzniká nákladmi v areáli spoločnosti Incar), v oblasti hluku zo športových zariadení nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre) a z náhodných zdrojov hluku (nadmerná hlučnosť z hudobnej produkcie z amfiteátra, hluk zo spoločných priestorov domu) možno zhrnúť do niekoľkých bodov: preukázanie zníženia dopadu hluku objektívnym meraním, rokovania s jednotlivými prevádzkovateľmi, prevádzkovateľmi rôznych zariadení produkujúcich hluk, uloženie sankčného postihu – pokuta za prekročenie

přípustných hladín hluku, napr. nadměrná hlučnost z hudobnej produkcie 250.- €, za hluk z tréningovej haly 500.- €, v dvoch prípadoch bolo uložené opatrenie na zabezpečenie technických opatrení za účelom zníženia hluku.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Ubytovacie zariadenia – v rámci regiónu evidujeme spolu 169 zariadení, z toho je 8 ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území. V priebehu roku 2019 bola v prevádzke bez zmeny Chatová osada a autocampingový tábor v TK Diakovce a chatová osada v Jelenci. Do prevádzky bolo daných päť ubytovacích zariadení (1 penzión, 1 turistická ubytovňa, 1 robotnícka ubytovňa, 1 hotel a 1 apartmánový dom). V rámci výkonu ŠZD neboli v ubytovacích zariadeniach zistené nedostatky, ktoré by bránili ich prevádzke alebo by boli príčinou ochorenia návštevníkov. Boli šetrené podnety v meste Nitra – týkajúce sa nehygienických podmienok v ubytovacom zariadení, výskyt ploštíc a pod.. Bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 7 ubytovacích zariadeniach, v jednom prípade bolo začaté správne konanie a uložená pokuta v sume 300.-€, ktorá bola uhradená.

Rozdelenie ubytovacích zariadení na jednotlivé druhy je uvedené v tab. č. 5.1

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 1132 prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo, v sledovanom roku sme zaznamenali nárast počtu zariadení (kaderníctva, kozmetiky, manikúry – nechťový dizajn, pedikúry, masáže, sauny a iné). Evidujeme : 378 kaderníctiev, 242 zariadení starostlivosti o pleť, 83 prevádzok pedikúr, 115 prevádzok manikúry a nechťového dizajnu, 40 prevádzok solárií, 15 tetovacích salónov, 172 masáží, dva erotické masážne salóny, 23 sáun a 58 iných (zariadenia na regeneráciu a rekondíciu – fitness centrá a pod.).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy bola v súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX vykonaná aj v roku 2019 previerka zariadení starostlivosti o ľudské telo –

kozmetikách a tetovacích salónoch v jednotlivých okresoch v počte 71 - nebol zistený výskyt hlásených nebezpečných kozmetických výrobkov.

V rámci schvaľovacieho procesu prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo sú predkladané aj prevádzkové poriadky. Pri vydávaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky v zariadení, kde sa používa aj laserový prístroj sa spolupracovalo s oddelením žiarenia RÚVZ. V rámci výkonu ŠZD neboli zistené vážnejšie nedostatky ani sme nezaevidovali ohrozenie resp. poškodenie zdravia návštevníkov uvedených zariadení.

V roku 2019 bol šetrený jeden podnet v prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo – kozmetika, ktorý sa týkal prevádzkovania bez rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. Vzhľadom k tomu, že išlo o fyzické osoby bez živnostenského oprávnenia, ktoré vykonávali činnosť v bytových priestoroch nebolo možné vykonať ŠZD. V roku 2019 bolo vykonaných 6 kontrol solárií v rámci mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru, v rámci ktorých bolo v štyroch prípadoch začaté správne konanie a uložená pokuta.

V roku 2019 bolo zabezpečené v rámci komisie pre epidemiologicky závažné činnosti preskúšanie pracovníkov pre získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti pracovníkov pre prácu v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, túto získalo 38 pracovníkov.

Tabuľka č. 5.2 : Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V rámci sledovaných okresov sme evidovali v roku 2019 v dozore HŽP a HDM 62 zariadení sociálnych služieb. Z celkového počtu zariadení 62 je v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce 38 zariadení pre seniorov, domovov sociálnych služieb, špecializovaných zariadení a zariadení opatrovateľskej služby s kapacitou 1910. V okrese Nitra evidujeme 2 zariadenia núdzového bývania, v jednotlivých okresoch je 11 denných stacionárov, 4 krízové strediska, 3 nocľahárne a 2 útulky. V roku 2019 bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola v troch zariadeniach sociálnych služieb – nedostatky neboli zistené.

Prehľad jednotlivých zariadení je uvedený v prílohe v tab. č. 5.3

V tabuľkovom prehľade sú uvedené aj zariadenia v dozore oddelenia HDM.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Aj v roku 2019 boli zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní

v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod..

- **Telovýchovno-športové zariadenia**

V regióne Nitra sa nachádzajú futbalové štadióny v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. V meste Nitra sa nachádza aj zimný štadión. Okrem týchto aj v priebehu roku 2019 boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitness centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch.

- **Pohrebníctvo**

V rámci okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 20 RÚVZ schválených pohrebných služieb a 160 pohrebísk v mestách a obciach uvedených okresov. Možno konštatovať, že všetky pohrebné služby majú schválené prevádzkové poriadky. Čo sa týka odbornej spôsobilosti, túto majú zabezpečenú všetci prevádzkovatelia pohrebných služieb a krematórií. V priebehu roka si odbornú spôsobilosť cestou vzdelávacích centier zabezpečovali aj prevádzkovatelia pohrebísk. Zo strany zamestnancov oddelenia bola prevádzkovateľom pohrebných služieb a pohrebísk naďalej poskytovaná metodická pomoc pri riešení problémov z problematiky pohrebníctva. V rámci posudzovania územnoplánovacích dokumentácií, územných plánov miest a obcí, ako aj projektových dokumentácií na umiestnenie stavieb boli prejednávané možnosti dodržania ochranného pásma jednotlivých pohrebísk.

V roku 2019 osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebných služieb a pohrebísk získalo 39 žiadateľov.

V tab. č. 5.4. je uvedený prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2017.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Informácie verejnosti boli poskytované zamestnancami oddelenia HŽP prostredníctvom :

1. internetovej stránky RÚVZ príspevkami z činnosti oddelenia a aktuálnymi informáciami z problematiky HŽP
2. informačných panelov z činnosti oddelenia pri príležitosti významných dní ako bol Svetový deň vody, životného prostredia, dňa bez tabaku a pod.

3. v rámci konzultačnej činnosti k problematike pitných vôd a vôd na kúpanie, ovzdušia, hluku v ŽP, ktorú možnosť využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb a pod.
4. v rámci environmentálnej poradne zdravia – poskytovanie údajov o kvalite pitných vôd, ovzdušia pre obyvateľov, študentov v rámci SOČ a ŠVOČ, diplomových prác a pod.
5. v rámci spolupráce s médiami príspevkami do rozhlasu, regionálnej TV a tlače k aktuálnym témam z problematiky hygieny životného prostredia - zásobovanie pitnou vodou, letná turistická sezóna a iné.

V roku 2019 boli poskytované aj informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

IV. Ďalšie činnosti odboru

Medzi ďalšie činnosti oddelenia v roku 2019 patrili:

- činnosť environmentálnej poradne zdravia – boli poskytované odborné konzultácie a poradenstvo obyvateľom regiónu v oblasti kvality pitnej vody, vody na kúpanie, investorom a projektantom v rámci prípravy výstavby zariadení občianskej vybavenosti – obchodné centrá, služby, oblasť pohrebníctva a pod. Celkovo bolo v rámci poradne zaevidovaných 400 výkonov.
- spracovávanie údajov do informačného systému o pitnej vode a do informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie
- spracovávanie správ o pripravenosti a priebehu letnej sezóny v zariadeniach cestovného ruchu vo všetkých troch okresoch
- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo – 2 zamestnankyne oddelenia
- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov zabezpečujúcich prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória - ved. oddelenia a 2 zamestnanci
- účasť vedúcej oddelenia a zamestnancov oddelenia na činnosti krajskej povodňovej komisie a povodňovej komisie pri Okresnom úrade v Nitre, Šali a Zlatých Moravciach, spolupráca s krízovým štábom Okresného úradu v Šali, zamestnanci sú členmi technického štábu povodňových komisií v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

- účasť vedúcej oddelenia na Celoslovenskej porade ved. oddelení HŽPaZ – v Osrbli, účasť vedúcej oddelenia na školení na Úrade vlády – Kurz mentoringu, účasť vedúcej na konferencii Životné podmienky a zdravie v N. Smokovci,
- účasť zamestnancov oddelenia na vzdelávacích akciách v Nitre, účasť členov odberovej skupiny na Medzilaboratórnych porovnávacích skúškach
- zabezpečovanie odbornej praxe študentov Trnavskej univerzity katedry verejného zdravotníctva na oddelení HŽP
- V rámci Svetového dňa vody, ktorý sa v roku 2019 niesol v znamení motta „Nenechať nikoho bokom“ bolo zabezpečené:
 - vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v laboratóriu RÚVZ N-testom na prítomnosť dusičnanov a dusitanov v 133 vzorkách z okresov Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce, Nové Zámky, Topoľčany.
 - obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov a kvality vody verejných vodovodov a verejných vodných zdrojov, jej úpravy v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, k problematike čistenia odpadových vôd a ich vypúšťania do podzemných a povrchových vôd a pod.
 - na webovú stránku RÚVZ a oddelenia HŽP boli dané aktuálne príspevky k Svetovému

dňu vody a aktivitách RÚVZ

- kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach v dozore HŽP – zariadenia starostlivosti o ľudské telo, predajne, športové zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, kultúrne zariadenia, kiná, divadlá, galérie, verejné budovy a ďalšie
- vydávanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, záväzných stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám, k umiestneniu stavieb, ku kolaudácii stavieb, k zmene v užívaní priestorov vo všetkých troch okresoch. V roku 2019 bolo vydaných 458 rozhodnutí, 308 záväzných stanovísk a 336 iných stanovísk.
- posudzovanie zámerov investorov z hľadiska vplyvu na životné prostredie pre Okresné úrady odbor starostlivosti o životného prostredie a Ministerstvo ŽP
- šetrenie podnetov občanov ako boli napr. na nadmernú hlučnosť, ktorá vzniká z činnosti kotolne v bytovom dome, nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre, nadmernú hlučnosť z hudobnej produkcie, hluk zo spoločných priestorov domu na Kupeckej ul. v Nitre a iné. Šetrené boli aj podnety postúpené oznámením od

OÚ oddelenia živnostenského podnikania na prevádzkovanie obchodných prevádzok bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva

- Uplatňovanie procesu HIA v praxi

Implementácia HIA v posudkovej činnosti - v roku 2019 bola HIA zo strany RÚVZ vyžiadaná v jednom prípade, v procese EIA pri posudzovaní zámeru – R1 Park 1 Čierne Kľačany – priemyselný park.

V Tabuľkách č. 6.1, 6.2 a 6.3 je uvedený prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi za rok 2019.

- Ohrozenie verejného zdravia v dôsledku mimoriadnych udalostí - v roku 2019 v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nebola žiadna mimoriadna udalosť (povodne, privalové dažde).
- Hromadné podujatia pre verejnosť – jedná sa hlavne o hromadné podujatia, ktoré sú spojené s podávaním pokrmov a občerstvenia a tie sú riešené oddelením hygieny výživy. Na oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia boli ohlásené dve hromadné podujatia – bolo vykonaných 7 kontrol v ubytovacích zariadeniach
- V roku 2019 v zariadení pre výkon trestu odňatia slobody – Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Vašinova 124/59, Nitra – Chrenová bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov ubytovne pre odsúdeného prevádzky a boli vydané záväzné stanoviska k zmene v užívaní časti priestorov uvedeného zariadenia

V rámci spolupráce s médiami oddelením hygieny životného prostredia boli poskytnuté:

- reportáž pre TASR na tému „Kvalita vody v prameňoch – Svoradov prameň“
- reportáž pre TV Nitričkana tému „Kvalita vody vo fontánach v meste Nitra“
- správa pre Internetový portál Redakcia NitraDeň.sk na tému „Stav prírodných a umelých kúpalísk v Nitrianskom regióne“
- správa pre Internetový portál Redakcia NitraDeň.sk na tému „Letné kúpalisko v Nitre – odstávka detského bazénu“

V Ý R O Č N Á S P R Á V A

Oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia

okres Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

za rok 2019

Výročnú správu spracovala z podkladov pracovníkov oddelenia
RNDr. Mária Kraváriková – vedúca oddelenia

Február 2020

I. Analýza zložiek životného prostredia a životných podmienok

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Prehľad počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch podáva tab.č.1.1.

K 31.12.2019 evidujeme tieto vodovody :

- skupinový vodovod Nitra ktorý zásobuje spotrebiská : Nitra a Čechynce
- skupinový vodovod Nitra – Šaľa zásobuje spotrebiská Cabaj -Čápor, Mojmírovce, Ivanka pri Nitre, Lužianky, Svätoplukovo, Lehota, Branč, Veľké Zálužie, Jarok, Zbehy, Šaľa, Diakovce, Kráľová n/Váhom, Dlhá n/Váhom, Trnovec n/Váhom, Močenok a Horná Kráľová
- diaľkovod Gabčíkovo – zásobuje spotrebiská Vráble, Melek, Veľké a Malé Chyndice, Telince, Nová Ves nad Žitavou, Tajná, Čifáre, Žitavce, Lúčnica nad Žitavou, Paňa, Vinodol, Klasov, Vieska n/Žitavou, Slepčany, Tesárske Mlyňany, Čierne Kľačany, Volkovce, Choča, Beladice, Čaradice, Sľažany, Zlaté Moravce, Veľčice, Zlatno, Nemčiňany, Topoľčianky, Žitavany, Tekovské Nemce, Červený Hrádok, Malé a Veľké Vozokany, Nevidzany, Selice, Vlčany, Neded, Žihárec a Tešedíkovo, Veľký a Malý Cetín
- skupinový vodovod Koliňany – zásobuje spotrebiská Koliňany, Host'ová, Dolné Obdokovce, Čeladice, Golianovo, Malý a Veľký Lapáš, Babindol
- skupinový vodovod Radošina – Veľké Ripňany zásobuje spotrebiská Kapince, Malé Zálužie
- Ponitriansky skupinový vodovod – zásobuje spotrebiská Výčapy-Opatovce, Ľudovítová, Čakajovce, Nitrianske Hrnčiarovce, Horné a Dolné Lefantovce a Jelšovce
- vodovody zásobované z vlastných vodných zdrojov v obciach Alekšince, Štefanovičová, Nové Sady, Nitra – mestská časť Drážovce, Lukáčovce, Podhorany, ktorý v súčasnosti zásobuje aj obec Bádice, Veľká Dolina, Poľný Kesov, Jelenec, Rumanová, Báb, Žirany, Rišňovce, Pohranice, Štitáre, Hruboňovo, ktorý zásobuje aj obec Šurianky, Nové

Sady - Sila, ktorý zásobuje aj obec Čab, Hostie, Mankovce, Jedľové Kostol'any, Lovce, Machulince, Martin nad Žitavou, Skýcov, Obyce, z časti obec Topoľčianky a Hájske.

Pre vodárenské účely sú vo všetkých troch okresoch využívané len zdroje podzemných vôd väčšinou v správe ZsVŠa.s, Nitra, ZsVS OZ Galanta, ZsVS OZ Topoľčany. Prevádzku vodovodov zabezpečujú pre obce tiež Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v 1 prípade – obec Mankovce, pre obec Dolné Obdokovce – MichelService s.r.o., Dolné Obdokovce, pre obec Žirany Daniel Andel DAN, Žirany 263. V úprave a dezinfekcii vody neboli oproti minulému roku zaznamenané zmeny.

V okrese Nitra bolo v roku 2019 z celkového počtu obyvateľov okresu 162176 z verejných vodovodov zásobovaných 152 510 obyvateľov, čo je 94,04 %. Konštatuje sa že v zásobovaní obyvateľov došlo k miernemu nárastu počtu zásobovaných obyvateľov. Prevádzkovateľom sú ZsVS a.s. Nitra OZ Nitra, ZsVS OZ Topoľčany, ZsVS OZ Galanta, Ekostaving Nitra, Vodárenská správcovská spoločnosť Mojmírovce, s.r.o., Mojmírovce a MichelService s.r.o., Dolné Obdokovce a v obci Žirany je to Daniel Andel DAN, Žirany 263.

V uplynulom roku v okrese Nitra boli dané záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí. Aj keď v roku 2015 bolo skolaudované prívodné potrubie do obce Jelšovce, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

V okrese Šaľa v uplynulom roku nenastali v rámci zásobovania obyvateľov pitnou vodou zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu, nakoľko všetkých 13 obcí okresu Šaľa má vybudovaný verejný vodovod. Z celkového počtu obyvateľov okresu 51 975 je z verejného vodovodu a vlastného vodného zdroja v obci Hájske zásobovaných 51 040 obyvateľov, čo je 98,20 %. Prevádzkovateľom je ZsVS a.s. Nitra odštepny závod Galanta a odštepny závod Nitra.

Okres Zlaté Moravce má zabezpečené zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov napojením obcí na diaľkovod Gabčíkovo a využívaním vlastných vodných zdrojov určených pre hromadné zásobovanie pitnou vodou. V roku 2019 bolo z celkového počtu obyvateľov okresu 40 616 zásobovaných z verejných vodovodov 35 650 obyvateľov, čo predstavuje 87,77 %. Je možné konštatovať, že došlo k nepatrnému nárastu v počte zásobovaných obyvateľov pitnou vodou. Prevádzkovateľom vodovodov je ZsVS a.s., Nitra, AquaVita Plus, s.r.o. Žarnovica v obci Mankovce, OcÚ v obci Hostie, v obci Dolné Obdokovce je to MichelService, s.r.o. Dolné Obdokovce. V uvedenom okrese boli dané

záväzné stanoviská či už k umiestneniu stavieb alebo kolaudácií stavieb týkajúce sa rozšírenia a predĺženia už existujúcich vodovodných potrubí.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V okrese Nitra z počtu obcí 62 majú verejný vodovod vybudovaný dve mestá, 60 obcí okresu, prímestská časť mesta Nitry –Drážovce a časť obce Nové Sady – Sila. V obci Jelšovce, kde žije 1014 obyvateľov je v súčasnosti vybudované prívodné potrubie, zatiaľ neboli zrealizované vodovodné prípojky pre spotrebiteľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 je možné konštatovať, že v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a mestách okresu Nitra v roku 2019 bolo v rámci monitoringu odobratých a vyšetrených 146 vzoriek, z toho 21 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo predstavuje 14,38 % (v 10 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno - chemických ukazovateľov a v 13-tich prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch), v rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 22 vzoriek, z toho 5 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 22,73 % závadnosť (v 3 prípadoch boli prekročené limity fyzikálno-chemických ukazovateľov a v 3 prípadoch v mikrobiologických ukazovateľoch).

V okrese Šaľa má vybudovaný verejný vodovod jedno mesto a 12 obcí okresu, čo predstavuje 100 %.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Šaľa je možné konštatovať, že v roku 2019 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 30 vzoriek vôd, z toho 4 vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu, čo predstavuje 13,33 % (v 2 vzorkách boli prekročené limity v chemických ukazovateľoch a v 3 vzorkách v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 9 vzoriek vôd, ktoré v dvoch prípadoch vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody v biologických ukazovateľoch.

V okrese Zlaté Moravce z počtu obcí okresu 33 má verejný vodovod vybudovaných jedno mesto a 28 obcí, čo činí 87,9 %. Vodovod nemajú vybudovaný v obciach Host'ovce, Ladice, Kostolany pod Tribečom a Neverice, v ktorých žije spolu 2 519 obyvateľov.

- Zdravotná bezchybnosť:

Z tabuľkového prehľadu 1.2 a 1.3 v rámci hodnotenia kvality vody dodávanej verejnými vodovodmi v obciach a meste okresu Zlaté Moravce je možné konštatovať, že

v roku 2019 v rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 58 vzoriek vôd, z toho 10 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody, čo činí 17,24 % závadnosť (8 vzoriek vykazovalo prekročenie limitu vo fyzikálnych a chemických ukazovateľoch a 3 vzorky v mikrobiologických ukazovateľoch). V rámci ŠZD bolo odobratých a vyšetrených 7 vzoriek vôd, z toho ani jedna vzorka nevykazovala nevyhovujúcu kvalitu vody.

V rámci monitorovania kvality pitnej vody boli zistené nedostatky v prevádzkovaní verejného vodovodu a v kvalite vody z verejného vodovodu v obci Žirany, z toho dôvodu bola dodávateľovi pitnej vody uložená pokuta vo výške 2500.- €, ktorá bola uhradená.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2019 nebola ani v jednom prípade udelená výnimka na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality vody.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Kvalita vody z verejných vodných zdrojov bola sledovaná jednak v obciach, v ktorých zatiaľ nie je vybudovaný verejný vodovod, jednak zo zdrojov, ktoré sú obyvateľmi v značnej miere využívané na pitné účely. V roku 2019 bola v okrese Nitra vykonaná kontrola a odber vzoriek z prameňov nachádzajúcich sa v mestskej časti Nitra-Zobor, v obci Báb, Bádice, Podhorany, Nová Ves nad Žitavou, z art. studní v obciach Svätoplukovo, Mojmírovce, Vinodol a z vrtanej studne autokempingu Remitáž v obci Jelenec. Celkovo bolo odobratých 19 vzoriek, z ktorých 7 vzoriek vykazovalo nevyhovujúcu kvalitu vody najmä po stránke mikrobiologickej. V prípade nevyhovujúcej kvality vody po stránke chemickej išlo o prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli: mangán a dusičnany. V hodnotenom období neboli zistené u týchto zdrojov iné závažné nedostatky. Nakoľko v okrese je obec, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov. V rámci preventívneho dozoru sme vydali záväzné stanoviska k možnosti využitia vrtu HVB1 Terminál R1 Beladice na pitné účely, ku kolaudácii vodných stavieb vrtu a vodovodu Terminál R1 Beladice, k návrhu na osobitné určenie režimu územia – PHO vrt HVB1 Beladice a rozhodnutie na návrh úpravy

vody pre vrt HVB1 Terminál R1 Beladice, záväzné stanovisko k návrhu na využitie vrtu JHV-1 pre chatovú osadu pod Gýmešom Jelenec na pitné účely.

V okrese Šaľa evidujeme 21 verejných vodných zdrojov. Jedná sa o artézske studne v meste Šaľa, v obci Tešedíkovo, Žihárec, Dlhá nad Váhom, Vlčany, Selice, Trnovec nad Váhom, Močenok, Diakovce, Neded a Kráľová nad Váhom. V roku 2019 bolo odobratých 5 vzoriek vôd z verejných artézskych studní na laboratórne vyšetrenie, z ktorých 2 vzorky vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, E.coli) a v chemickom ukazovateli: železo. Vzhľadom k tomu, že vo všetkých obciach okresu Šaľa je verejný vodovod, nie je sledovaný počet obyvateľov využívajúcich verejné studne.

V okrese Zlaté Moravce v roku 2019 bola vykonaná kontrola verejných vodných zdrojov a to prameňov v obci Kostol'any pod Tribečom – Vaškopecský I. a II., Barinská, v obci Ladice a Obyce. Celkovo bolo odobratých 6 vzoriek, ktoré vykazovali prekročenie limitu v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C). Nakoľko v okrese sú obce, kde obyvatelia využívajú aj individuálne zdroje pre zásobovanie vodou, bez sledovania ich počtu nie je možné určiť % takto zásobovaných obyvateľov. V rámci preventívneho dozoru sme vydali záväzné stanovisko k možnosti využitia kopanej studne v Zlatých Moravciach ako zdroja pitnej vody pre navrhovanú ubytovňu.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

Monitoring

U verejných vodovodov bol v priebehu roka 2019 vykonávaný preverovací a kontrolný monitoring kvality pitnej vody v súlade s vypracovaným harmonogramom kontroly kvality vody z verejných vodovodov v mestách a obciach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v zmysle

Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z.z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z.z. rozboarmi v rozsahu vyšetrení, ktoré zabezpečuje odbor laboratórnych činností RÚVZ so sídlom v Nitre.

V roku 2019 bolo v uvedených okresoch odobratých spolu 234 vzoriek, *výsledky kvality vody sú zrejmé podľa jednotlivých okresov z tab. č. 1.2.*

Údaje z monitoringu pitnej vody verejných vodovodov boli počas roka spracovávané v Informačnom systéme o pitnej vode.

Štátny zdravotný dozor

V opodstatnených prípadoch sa v roku 2019 vykonával cielene štátny zdravotný dozor v rámci šetrenia oznámení obyvateľov, mimoriadnych situácií a pod.. Laboratórne analýzy boli vykonávané v rozsahu minimálneho rozboru. V rámci výkonu ŠZD boli zamestnankyňami RÚVZ na základe podnetov odobraté vzorky vôd z verejného vodovodu v meste Nitra. Laboratórnymi analýzami nebola zistená nevyhovujúca kvalita vody.

V rámci ŠZD bolo vo všetkých troch okresoch odobratých 28 vzoriek.

Výsledky kvality vody za jednotlivé okresy sú zrejmé z tab. č. 1.3.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody zabezpečovanú prevádzkovateľom vodovodov Západoslovenská vodárenská spoločnosť a. s Nitra možno hodnotiť dobre. Dodávateľia pitnej vody predložili RÚVZ plán monitorovania kvality vody, predložený harmonogram odberov vzoriek vôd bol dodržiavaný a výsledky sledovania kvality vody boli pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované, taktiež spolupráca s ostatnými prevádzkovateľmi je na dobrej úrovni. Prevádzkovateľ vodovodu v obci Žirany nezabezpečil pravidelné sledovanie kvality vody v roku 2019 a taktiež nepredkladal výsledky v zmysle zák.č. 355/2007 Z.z., z uvedeného dôvodu bolo začaté správne konanie s prevádzkovateľom verejného vodovodu v obci Žirany a uložená pokuta vo výške 2500.-€, ktorá bola uhradená.

V okrese Šaľa prevádzkovú kontrolu kvality vody z verejných vodovodov zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť OZ Galanta so sídlom v Šali podľa predloženého plánu monitorovania kvality vody. U vodovodov Hájske, Močenok a Horná Kráľová túto činnosť vykonáva Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra. Výsledky sledovania kvality vody sú pre informáciu RÚVZ Nitra priebežne doručované.

Prevádzku vodovodov v okrese Zlaté Moravce taktiež zabezpečuje Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., OZ Nitra, v obci Hostie prevádzku zabezpečujú odborní pracovníci, v obci Mankovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu AquaVita Plus, s.r.o.

Žarnovica, v obci Dolné Obdokovce je prevádzkovateľom verejného vodovodu Michel Servis s.r.o., Dolné Obdokovce 332. Zo strany dodávateľov pitnej vody boli predložené plány monitorovania kvality vody. Rozsah a početnosť vyšetrení je v súlade s platnou legislatívou.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V roku 2019 neboli zaznamenané dôsledky nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľov a ani nebolo z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce hlásené ochorenie na alimentárnu dusičnanovú methemoglobinémiu.

2. Voda na kúpanie

2.1 Prírodné kúpacie oblasti

Na základe dlhodobého sledovania v dozorovaných okresoch nevidujeme prírodné rekreačné lokality s vyhlásenou a nami povolenou rekreáciou a kúpaním a to z dôvodu, že vodné plochy, ktoré boli zaradené v projekte „Sledovanie prírodných rekreačných lokalít“ a to VN Vráble, Jelenec a štrkovisko Veľký Cetín nespĺňali požiadavky vo vybavenosti ako i v kvalite vody. Z terénneho prieskumu ako i laboratórnych analýz vzoriek vôd z uvedených vodných plôch bolo zistené, že tieto opakovane za sledované obdobie nevyhovovali požiadavkám pre vodu na kúpanie. Vzhľadom k uvedenému RÚVZ Nitra ani v roku 2019 nesledoval kvalitu vody nádrží a štrkoviska. *Tab č. 2.1 a 2.2.*

2.2 Umelé kúpaliská

2.2.1 Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

S celoročnou prevádzkou je v okrese Nitra prevádzkovaných 5 zariadení a to:

- Krytá plaváreň v Mestskom kúpeli Nitra, ktorú prevádzkuje Mesto Nitra v zastúpení správcu Službyt Nitra, s.r.o. s dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký) s kapacitou 137 návštevníkov. Zdrojom bazénovej vody je verejný vodovod mesta Nitry. Prevádzkovateľ plavárne zabezpečuje pravidelne ako i počas odstavky potrebnú údržbu všetkých priestorov a zariadení plavárne.
- ThermalPark NITRAVA v obci Poľný Kesov v areáli, ktorého súčasťou je krytý bazén (termálny oddychový) v Hoteli Thermal Kesov, vonkajší neplavecký termálny bazén,

vonkajší termálny oddychový bazén, bazénová hala s dvomi vnútornými bazénmi s recirkuláciou (detský a oddychovo-relaxačný) tretí bazén je termálny vonkajší (neplavecký, výplavový) s recirkuláciou. Zariadenie má kapacitu 182 návštevníkov (40 návštevníkov v časti hotela a 142 v novej bazénovej hale), zdrojom vody je termálny vrt a vŕtaná studňa. Prevádzkovateľom uvedeného zariadenia je Slovak Tourism, s.r.o., Samova 11, Nitra.

- Krytý bazén (plavecký) – časť wellnesu v zariadení Kaštieľ v obci Mojmírovce s kapacitou 80 návštevníkov. Prevádzkovateľom zariadenia je Kaštieľ s.r.o., Mojmírovce.
- Krytý bazén (neplavecký) v prevádzke Relax Fantasy Nitra s kapacitou 10 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Joty Slovakia, s.r.o. Beniakova 2, Nitra.
- Krytý bazén (plavecký) v prevádzke hotela Capital, Farská ul. 16 v Nitre s kapacitou 5 návštevníkov. Prevádzkovateľom je Hotel Capital, s.r.o., Farská 16, Nitra.

Plavecký bazén v hoteli Capital a neplavecký bazén v prevádzke Relax Fantasy sú dlhodobo mimo prevádzky.

Hodnotenie kvality vody na kúpanie bolo vykonávané v zmysle vyhlášky MZ SR č. 308/2012 Z.z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku. V uvedených zariadeniach bolo v roku 2019 odobratých 252 vzoriek, z toho v 101 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 40 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 2696 ukazovateľov, z toho 155 bolo s prekročenou medznou hodnotou a to 95 mikrobiologických, 2 biologické a 58 fyzikálno-chemických ukazovateľov. Najvyššiu závadnosť po stránke mikrobiologickej je možné konštatovať v bazénoch zariadenia ThermalPark NITRAVA (51,02%). Dlhodobo nevyhovujúca kvalita vody z vonkajšieho oddychového nerezového bazéna v chemickom ukazovateli: $CHSK_{Mn}$ je z dôvodu prirodzeného obohatenia vody. Aj naďalej v areáli Thermalparku NITRAVA prebieha výstavba novej tobogánovej haly, ďalších vonkajších bazénov a hotela. Vzhľadom k pretrvávajúcim nedostatkom v kvalite bazénovej vody v bazénoch uvedeného zariadenia bola prevádzkovateľovi uložená pokuta vo výške 250.- €.

V okrese Šaľa s celoročnou prevádzkou evidujeme:

- Krytú plaváreň Dusla Šaľa s kapacitou 300 návštevníkov a dvomi bazénmi (plavecký a neplavecký). Prevádzkovateľom tohto zariadenia je Aquasport, záujmové združenie právnických osôb, Šaľa. Celkovo bolo odobratých vzoriek 12, z toho v 1 prípade došlo

k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 8,33 %, a to vo fyzikálno – chemických ukazovateľoch. Krytá plaváreň je od 8.4.2019 mimo prevádzky.

V okrese Zlaté Moravce evidujeme kryté plavárne:

- v hoteli ViOn Zlaté Moravce s kapacitou 16 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom je ViOn a.s., Zlaté Moravce a v Park hoteli Tartuf v obci Beladice s kapacitou 40 návštevníkov a jedným plaveckým bazénom, prevádzkovateľom sú Ekostavby Nitra. V uvedených zariadeniach bolo odobratých 44 vzoriek vôd, z toho v 6 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, čo predstavuje 13,64 % závadnosť. Spolu bolo vyšetrených 458 ukazovateľov, z toho v 11 ukazovateľoch došlo k prekročeniu MH (v mikrobiologických ukazovateľoch – 8, v biologických ukazovateľoch – 1, v chemických ukazovateľoch - 2) .

Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.3

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.4.

2.2.2 Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

So sezónnou prevádzkou evidujeme v okrese Nitra tieto zariadenia:

- Letné kúpalisko v Nitre s kapacitou návštevnosti 3000 so 6 bazénmi. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané dňa 14.6.2019. Prevádzkovateľom LK je Mesto Nitra v zastúpení správcu Služby Nitra, s.r.o.
- Penzión Fortuna v obci Jelenec s jedným bazénom s kapacitou 20 návštevníkov – zariadenie nebolo ani v sezóne 2019 v prevádzke.

V priebehu KS 2019 bolo z bazénov Letného kúpaliska v Nitre odobratých 29 vzoriek, z toho v 4 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty (13,79%), spolu bolo vyšetrených 306 ukazovateľov, z toho v 4 prípadoch došlo k prekročeniu medznej hodnoty, v 1 prípade po stránke mikrobiologickej a v 3 prípadoch po stránke fyzikálno-chemickej.

v okrese Šaľa evidujeme :

- RetroThermal (termálne kúpalisko) v obci Diakovce s tromi termálnymi bazénmi a kapacitou 1600 návštevníkov, prevádzkovateľom je Vektor EU, s.r.o., Železničarska 1422/24, Galanta. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané dňa 26.6.2019. Ide o účelové rekreačné zariadenie pozostávajúce z bazénovej časti, chatovej

osady a autocampingu. V areáli sa nachádzajú štyri termálne bazény – detský, detský bazén do štyroch rokov, oddychovo-relaxačný a plavecký bazén napájané vodou z termálneho vrtu a verejného vodovodu. V KS 2019 bolo odobratých 42 vzoriek a vyšetrených 444 ukazovateľov. Prekročenie medznej hodnoty bolo zistené v 8 vzorkách, k prekročeniu došlo len v mikrobiologických ukazovateľoch. Z mikrobiologických ukazovateľoch to boli : kultivovateľné mikroorganizmy pri $36^{\circ}\text{C} \pm 1^{\circ}\text{C}$ a črevné enterokoky. Aj na tomto kúpalisku evidujeme vodné atrakcie, analýzou nebola zistená prítomnosť Legionellysp.

v okrese Zlaté Moravce to bolo zariadenie :

- Letné kúpalisko Zlaté Moravce s tromi bazénmi a kapacitou 720 návštevníkov, prevádzkovateľom zariadenia je Mestské stredisko kultúry a športu v Zlatých Moravciach. Letné kúpalisko v Zlatých Moravciach je dlhodobo mimo prevádzky.

Počas KS 2019 boli týždenne zasielané hlásenia o situácii na všetkých kúpaliskách cestou informačného systému vody na kúpanie.

V rámci laboratórnych analýz sa aj v roku 2019 pokračovalo vo vyšetrení vzoriek vôd z vodných atrakcií na LK v Nitre a TK Diakovce na prítomnosť legionell – v odobratých vzorkách nebola zistená ich prítomnosť.

Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.5

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou je uvedený v Tabuľke č. 2.6

3. Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov

3.1 Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru z pohľadu viditeľnej prítomnosti plesní, vlhkosti a mikrobiologických faktorov v roku 2019 v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa bola vyhovujúca, v jednom prípade RÚVZ vykonalo meranie mikroklimatických podmienok v polyfunkčnej budove v Nitre na základe podnetu nájomcov priestorov. Meraním boli zistené nevyhovujúce mikroklimatické podmienky, z toho dôvodu bolo prevádzkovateľovi budovy uložené opatrenie na zabezpečenie vhodných mikroklimatických podmienok, ktoré bolo splnené v stanovenom termíne.

Zhodnotenie problematiky je v tabuľke č. 3.1.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1 Zdroje hluku v životnom prostredí

Medzi najdôležitejšie stacionárne zdroje hluku v okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, ktoré sú v prevádzke alebo sa uvažuje s ich umiestnením a prevádzkou sa zaraďujú: bioplynové stanice (Malý Cetín, Čab, Trnovec n/V), kotolne tepelného hospodárstva (Nitra, Vráble, Šaľa) a povrchové ťažobné práce kameňa a štrkopieskov (Jelenec, Žirany, Pohranice, Nemčiňany, Žitavany, Branč). Mobilné zdroje hluku tvorí hlavne cestná doprava a s tým spojená realizácia nových rýchlostných komunikácií, rekonštrukcia regionálnych a miestnych komunikácií, napr. v roku 2019 sa riešil v okrese Nitra podnet na nadmernú hlučnosť, z hudobnej produkcie z amfiteátra, rušenie nočného pokoja nákladkami v areáli spoločnosti Incar, nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre, hluk zo spoločných priestorov domu na Kupeckej ul. 5 v Nitre. Celkovo bolo vykonaných 23 meraní hluku (92 ukazovateľov a analýz) v životnom prostredí a vnútornom prostredí budov. Na základe meraní boli s prevádzkovateľmi jednotlivých zariadení a organizácií riešené opatrenia na odstránenie nedostatkov. V rámci prípravy stavieb a povoľovania prevádzok boli vyžadované hlukové štúdie, napr. u obchodných centier, obytných súborov, bytových domoch a pod.

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

4.2 Opatrenia na zníženie hlučnosti

Opatrenia smerujúce k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu zvýšenej hlučnosti v dotknutých okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa hlavne v oblasti dopravy (na nadmernú hlučnosť, ktorá vzniká nákladmi v areáli spoločnosti Incar), v oblasti hluku zo športových zariadení nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre) a z náhodných zdrojov hluku (nadmerná hlučnosť z hudobnej produkcie z amfiteátra, hluk zo spoločných priestorov domu) možno zhrnúť do niekoľkých bodov: preukázanie zníženia dopadu hluku objektívnym meraním, rokovania s jednotlivými prevádzkovateľmi, prevádzkovateľmi rôznych zariadení produkujúcich hluk, uloženie sankčného postihu – pokuta za prekročenie

přípustných hladín hluku, napr. nadměrná hlučnost z hudobnej produkcie 250.- €, za hluk z tréningovej haly 500.- €, v dvoch prípadoch bolo uložené opatrenie na zabezpečenie technických opatrení za účelom zníženia hluku.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Ubytovacie zariadenia – v rámci regiónu evidujeme spolu 169 zariadení, z toho je 8 ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území. V priebehu roku 2019 bola v prevádzke bez zmeny Chatová osada a autocampingový tábor v TK Diakovce a chatová osada v Jelenci. Do prevádzky bolo daných päť ubytovacích zariadení (1 penzión, 1 turistická ubytovňa, 1 robotnícka ubytovňa, 1 hotel a 1 apartmánový dom). V rámci výkonu ŠZD neboli v ubytovacích zariadeniach zistené nedostatky, ktoré by bránili ich prevádzke alebo by boli príčinou ochorenia návštevníkov. Boli šetrené podnety v meste Nitra – týkajúce sa nehygienických podmienok v ubytovacom zariadení, výskyt ploštíc a pod.. Bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 7 ubytovacích zariadeniach, v jednom prípade bolo začaté správne konanie a uložená pokuta v sume 300.-€, ktorá bola uhradená.

Rozdelenie ubytovacích zariadení na jednotlivé druhy je uvedené v tab. č. 5.1

- **Zariadenia starostlivosti o ľudské telo**

V okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 1132 prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo, v sledovanom roku sme zaznamenali nárast počtu zariadení (kaderníctva, kozmetiky, manikúry – nechťový dizajn, pedikúry, masáže, sauny a iné). Evidujeme : 378 kaderníctiev, 242 zariadení starostlivosti o pleť, 83 prevádzok pedikúr, 115 prevádzok manikúry a nechťového dizajnu, 40 prevádzok solárií, 15 tetovacích salónov, 172 masáží, dva erotické masážne salóny, 23 sáun a 58 iných (zariadenia na regeneráciu a rekondíciu – fitness centrá a pod.).

V spolupráci s oddelením hygieny výživy bola v súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX vykonaná aj v roku 2019 previerka zariadení starostlivosti o ľudské telo –

kozmetikách a tetovacích salónoch v jednotlivých okresoch v počte 71 - nebol zistený výskyt hlásených nebezpečných kozmetických výrobkov.

V rámci schvaľovacieho procesu prevádzok zariadení starostlivosti o ľudské telo sú predkladané aj prevádzkové poriadky. Pri vydávaní rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky v zariadení, kde sa používa aj laserový prístroj sa spolupracovalo s oddelením žiarenia RÚVZ. V rámci výkonu ŠZD neboli zistené vážnejšie nedostatky ani sme nezaevidovali ohrozenie resp. poškodenie zdravia návštevníkov uvedených zariadení.

V roku 2019 bol šetrený jeden podnet v prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo – kozmetika, ktorý sa týkal prevádzkovania bez rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. Vzhľadom k tomu, že išlo o fyzické osoby bez živnostenského oprávnenia, ktoré vykonávali činnosť v bytových priestoroch nebolo možné vykonať ŠZD. V roku 2019 bolo vykonaných 6 kontrol solárií v rámci mimoriadneho cieleného štátneho zdravotného dozoru, v rámci ktorých bolo v štyroch prípadoch začaté správne konanie a uložená pokuta.

V roku 2019 bolo zabezpečené v rámci komisie pre epidemiologicky závažné činnosti preskúšanie pracovníkov pre získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti pracovníkov pre prácu v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, túto získalo 38 pracovníkov.

Tabuľka č. 5.2 : Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V rámci sledovaných okresov sme evidovali v roku 2019 v dozore HŽP a HDM 62 zariadení sociálnych služieb. Z celkového počtu zariadení 62 je v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce 38 zariadení pre seniorov, domovov sociálnych služieb, špecializovaných zariadení a zariadení opatrovateľskej služby s kapacitou 1910. V okrese Nitra evidujeme 2 zariadenia núdzového bývania, v jednotlivých okresoch je 11 denných stacionárov, 4 krízové strediska, 3 nocľahárne a 2 útulky. V roku 2019 bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola v troch zariadeniach sociálnych služieb – nedostatky neboli zistené.

Prehľad jednotlivých zariadení je uvedený v prílohe v tab. č. 5.3

V tabuľkovom prehľade sú uvedené aj zariadenia v dozore oddelenia HDM.

- **Zdravotnícke zariadenia**

Aj v roku 2019 boli zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní

v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod..

- **Telovýchovno-športové zariadenia**

V regióne Nitra sa nachádzajú futbalové štadióny v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. V meste Nitra sa nachádza aj zimný štadión. Okrem týchto aj v priebehu roku 2019 boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitness centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch.

- **Pohrebníctvo**

V rámci okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidujeme 20 RÚVZ schválených pohrebných služieb a 160 pohrebísk v mestách a obciach uvedených okresov. Možno konštatovať, že všetky pohrebné služby majú schválené prevádzkové poriadky. Čo sa týka odbornej spôsobilosti, túto majú zabezpečenú všetci prevádzkovatelia pohrebných služieb a krematórií. V priebehu roka si odbornú spôsobilosť cestou vzdelávacích centier zabezpečovali aj prevádzkovatelia pohrebísk. Zo strany zamestnancov oddelenia bola prevádzkovateľom pohrebných služieb a pohrebísk naďalej poskytovaná metodická pomoc pri riešení problémov z problematiky pohrebníctva. V rámci posudzovania územnoplánovacích dokumentácií, územných plánov miest a obcí, ako aj projektových dokumentácií na umiestnenie stavieb boli prejednávané možnosti dodržania ochranného pásma jednotlivých pohrebísk.

V roku 2019 osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebných služieb a pohrebísk získalo 39 žiadateľov.

V tab. č. 5.4. je uvedený prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2017.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Informácie verejnosti boli poskytované zamestnancami oddelenia HŽP prostredníctvom :

1. internetovej stránky RÚVZ príspevkami z činnosti oddelenia a aktuálnymi informáciami z problematiky HŽP
2. informačných panelov z činnosti oddelenia pri príležitosti významných dní ako bol Svetový deň vody, životného prostredia, dňa bez tabaku a pod.

3. v rámci konzultačnej činnosti k problematike pitných vôd a vôd na kúpanie, ovzdušia, hluku v ŽP, ktorú možnosť využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb a pod.
4. v rámci environmentálnej poradne zdravia – poskytovanie údajov o kvalite pitných vôd, ovzdušia pre obyvateľov, študentov v rámci SOČ a ŠVOČ, diplomových prác a pod.
5. v rámci spolupráce s médiami príspevkami do rozhlasu, regionálnej TV a tlače k aktuálnym témam z problematiky hygieny životného prostredia - zásobovanie pitnou vodou, letná turistická sezóna a iné.

V roku 2019 boli poskytované aj informácie podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

IV. Ďalšie činnosti odboru

Medzi ďalšie činnosti oddelenia v roku 2019 patrili:

- činnosť environmentálnej poradne zdravia – boli poskytované odborné konzultácie a poradenstvo obyvateľom regiónu v oblasti kvality pitnej vody, vody na kúpanie, investorom a projektantom v rámci prípravy výstavby zariadení občianskej vybavenosti – obchodné centrá, služby, oblasť pohrebníctva a pod. Celkovo bolo v rámci poradne zaevidovaných 400 výkonov.
- spracovávanie údajov do informačného systému o pitnej vode a do informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie
- spracovávanie správ o pripravenosti a priebehu letnej sezóny v zariadeniach cestovného ruchu vo všetkých troch okresoch
- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo – 2 zamestnankyne oddelenia
- vykonávanie skúšok odbornej spôsobilosti pracovníkov zabezpečujúcich prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória - ved. oddelenia a 2 zamestnanci
- účasť vedúcej oddelenia a zamestnancov oddelenia na činnosti krajskej povodňovej komisie a povodňovej komisie pri Okresnom úrade v Nitre, Šali a Zlatých Moravciach, spolupráca s krízovým štábom Okresného úradu v Šali, zamestnanci sú členmi technického štábu povodňových komisii v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

- účasť vedúcej oddelenia na Celoslovenskej porade ved. oddelení HŽPaZ – v Osrbli, účasť vedúcej oddelenia na školení na Úrade vlády – Kurz mentoringu, účasť vedúcej na konferencii Životné podmienky a zdravie v N. Smokovci,
- účasť zamestnancov oddelenia na vzdelávacích akciách v Nitre, účasť členov odberovej skupiny na Medzilaboratórnych porovnávacích skúškach
- zabezpečovanie odbornej praxe študentov Trnavskej univerzity katedry verejného zdravotníctva na oddelení HŽP
- V rámci Svetového dňa vody, ktorý sa v roku 2019 niesol v znamení motta „Nenechať nikoho bokom“ bolo zabezpečené:
 - vyšetrenie vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov obyvateľov v laboratóriu RÚVZ N-testom na prítomnosť dusičnanov a dusitanov v 133 vzorkách z okresov Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce, Nové Zámky, Topoľčany.
 - obyvateľom bolo poskytované odborné poradenstvo v oblasti zabezpečenia ochrany vlastných vodných zdrojov a kvality vody verejných vodovodov a verejných vodných zdrojov, jej úpravy v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, k problematike čistenia odpadových vôd a ich vypúšťania do podzemných a povrchových vôd a pod.
 - na webovú stránku RÚVZ a oddelenia HŽP boli dané aktuálne príspevky k Svetovému

dňu vody a aktivitách RÚVZ

- kontroly dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach v dozore HŽP – zariadenia starostlivosti o ľudské telo, predajne, športové zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, kultúrne zariadenia, kiná, divadlá, galérie, verejné budovy a ďalšie
- vydávanie rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, záväzných stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám, k umiestneniu stavieb, ku kolaudácii stavieb, k zmene v užívaní priestorov vo všetkých troch okresoch. V roku 2019 bolo vydaných 458 rozhodnutí, 308 záväzných stanovísk a 336 iných stanovísk.
- posudzovanie zámerov investorov z hľadiska vplyvu na životné prostredie pre Okresné úrady odbor starostlivosti o životného prostredie a Ministerstvo ŽP
- šetrenie podnetov občanov ako boli napr. na nadmernú hlučnosť, ktorá vzniká z činnosti kotolne v bytovom dome, nadmerný hluk z tréningovej hokejovej haly v Nitre, nadmernú hlučnosť z hudobnej produkcie, hluk zo spoločných priestorov domu na Kupeckej ul. v Nitre a iné. Šetrené boli aj podnety postúpené oznámením od

OÚ oddelenia živnostenského podnikania na prevádzkovanie obchodných prevádzok bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva

- Uplatňovanie procesu HIA v praxi

Implementácia HIA v posudkovej činnosti - v roku 2019 bola HIA zo strany RÚVZ vyžiadaná v jednom prípade, v procese EIA pri posudzovaní zámeru – R1 Park 1 Čierne Kľačany – priemyselný park.

V Tabuľkách č. 6.1, 6.2 a 6.3 je uvedený prehľad uplatňovania procesu HIA v praxi za rok 2019.

- Ohrozenie verejného zdravia v dôsledku mimoriadnych udalostí - v roku 2019 v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nebola žiadna mimoriadna udalosť (povodne, privalové dažde).
- Hromadné podujatia pre verejnosť – jedná sa hlavne o hromadné podujatia, ktoré sú spojené s podávaním pokrmov a občerstvenia a tie sú riešené oddelením hygieny výživy. Na oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia boli ohlásené dve hromadné podujatia – bolo vykonaných 7 kontrol v ubytovacích zariadeniach
- V roku 2019 v zariadení pre výkon trestu odňatia slobody – Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Vašinova 124/59, Nitra – Chrenová bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov ubytovne pre odsúdeného prevádzky a boli vydané záväzné stanoviska k zmene v užívaní časti priestorov uvedeného zariadenia

V rámci spolupráce s médiami oddelením hygieny životného prostredia boli poskytnuté:

- reportáž pre TASR na tému „Kvalita vody v prameňoch – Svoradov prameň“
- reportáž pre TV Nitričkana tému „Kvalita vody vo fontánach v meste Nitra“
- správa pre Internetový portál Redakcia NitraDeň.sk na tému „Stav prírodných a umelých kúpalísk v Nitrianskom regióne“
- správa pre Internetový portál Redakcia NitraDeň.sk na tému „Letné kúpalisko v Nitre – odstávka detského bazénu“

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok:2019

Tab.č.1.1: Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Alekšince	1 750	1 750	100,00
Babindol	751	561	74,7
Branč	2 221	1 651	74,34
Báb	1 114	900	80,79
Bádice	363	340	96,32
Cabaj-Čápor	4 288	3 780	88,15
Dolné Lefantovce	609	474	77,83
Dolné Obdokovce	1 173	996	84,91
Golianovo	1 801	1695	94,11
Horné Lefantovce	905	303	33,48
Host'ová	383	378	98,69
Hruboňovo	610	610	100,00
Ivanka pri Nitre	2 718	2 065	75,97
Jarok	2 039	1 980	97,11
Jelenec	2 136	1 649	77,2
Ješovce	1 014	0	0
Kapince	190	160	84,21
Klasov	1 366	1 040	76,13
Koliňany	1 572	1 460	92,88
Lehota	2 203	2 203	100
Lukáčovce	1 260	1 260	100,00
Lužianky	2 995	2 908	97,1

Lúčnica nad Žitavou	907	737	81,26
Malé Chyndice	391	380	97,19
Malé Zálužie	270	220	81,48
Malý Cetín	411	321	78,1
Malý Lapáš	1 036	1 036	100
Melek	465	465	100
Mojmírovce	2 884	2 800	97,09
Nitra	76 800	76 493	99,6
Nitrianske Hrnčiarovce	2 079	1 933	92,98
Nová Ves nad Žitavou	1 351	1 231	91,12
Nové Sady	1 291	1 291	100,00
Paňa	362	362	100
Podhorany	1 079	1 064	98,61
Pohranice	1 079	1 079	100,00
Poľný Kesov	820	820	100,00
Rišňovce	2 120	2 120	100,00
Rumanová	920	920	100,00
Svätoplukovo	1 350	1 350	100,00
Tajná	278	275	98,92
Telince	421	310	73,63
Veľká Dolina	671	657	97,91
Veľké Chyndice	324	320	98,77
Veľké Zálužie	4 300	4 300	100,00
Veľký Cetín	1 576	732	46,45
Veľký Lapáš	1 561	1 396	89,43
Vinodol	1 977	1 837	92,92
Vráble	8 635	8 551	99,03
Výčapy-Opatovce	2 217	1 527	68,88
Zbehy	2 242	1 720	76,72

Čab	790	650	98,92
Čakajovce	1 166	1 022	87,65
Čechynce	1 224	1 091	89,13
Čeľadice	1 002	886	88,42
Čifáre	6597	578	96,82
Ludovítová	244	231	94,67
Štefanovičová	362	309	85,36
Štitáre	1 150	1 150	100,00
Šurianky	640	640	100,00
Žirany	1 354	1 305	96,38
Žitavce	379	238	62,8
Spolu:	162 176	152 510	94,04

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok: 2019

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
	PM	KM	počet	%	Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
					abs.	%	abs.	%	abs.	%
Mojmírovce	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Veľká Dolina	0	3	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Lužianky	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Nitra	2	12	2	14,29	1	7,14	1	7,14	0	0
Ivanka pri Nitre	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Golianovo	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čižare	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tajná	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Telince	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lúčnica nad Žitavou	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Paňa	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Malý Lapáš	0	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Svätoplukovo	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Pohranice	1	4	1	20	0	0	1	20	0	0
Babindol	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Koliňany	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Podhorany	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Štitáre	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Bádice	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0

Výčapy-Opatovce	1	2	2	66,67	0	0	2	66,67	0	0
Hruboňovo	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Nitrianske Hrnčiarovce	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čakajovce	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Kapince	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Rišňovce	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumanová	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Lukáčovce	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jarok	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Melek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zbehy	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Jelenec	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Eudovítová	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Alekšince	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Báb	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Šurianky	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čab	1	3	4	100	4	100	1	25	0	0
Veľké Zálužie	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Nové Sady	1	3	1	25	1	25	0	0	0	0
Čechynce	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lehota	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Malé Zálužie	0	2	1	50	0	0	1	50	0	0
Vráble	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Čeľadice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žitavce	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nová Ves nad Žitavou	0	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Malý Cetín	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Klasov	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Dolné Lefantovce	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Veľké Chyndice	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cabaj – Čápor	0	2	2	100	1	50	2	100	0	0
Branč	0	2	1	50	1	50	0	0	0	0
Malé Chyndice	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Vinodol	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žirany	1	3	2	50	2	50	0	0	0	0
Veľký Lapáš	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poľný Kesov	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Štefanovičová	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	32	114	21	14,38	10	6,85	13	8,9	0	0

**Tab. č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov v ŠZD
Rok: 2019**

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Malý Lapáš	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hruboňovo	1	1	100	0	0	1	100	0	0
Báb	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Šurianky	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zbehy	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Pohranice	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nová Ves nad Žitavou	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ivanka pri Nitre	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cabaj - Čápor	3	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Branč	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Nitra	5	2	40	2	40	1	20	0	0
Svätoplukovo	1	1	100	1	100	0	0	0	0
Veľké Zálužie	1	1	100	1	100	0	0	0	0
Spolu:	22	5	22,73	3	13,64	3	13,64	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres: Nitra

Rok 2019

Tab. č. 2.1: Prehľad prírodných kúpalísk

	Názov kúpaliska	Typ vody	Plocha		Štatút	Rekreácia	Stav kúpaliska
			Kúpaliska a pláže (m ²)	Vody (km ²)			
1.	VN Jelenec	VN	-	-	Nevyhlasený	Neorganizovaná	Neuvedené
2.	VN Vráble	VN	-	-	Nevyhlasený	Neorganizovaná	Neuvedené
3.	Štrkovisko Veľký Cetín	VN	-	-	Nevyhlasený	Neorganizovaná	Neuvedené

Tab. č. 2.3: Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Prerušená	Kapacita	Bazény		spolu
					termálne	netermálne	
1.	Kaštieľ Mojmirovce	31.5.2006		80	0	1	1
2.	Krytá plaváreň Nitra	22.6.1994		137	0	2	2
3.	Plavecký bazén Hotel Capital	16.7.2013		5	0	1	1
4.	Relax Fantasy Nitra	16.8.2005		10	0	1	1
5.	Hotel Thermal Kesov	22.4.1996		40	1	0	1
6.	ThermalPark NITRAVA	13.10.2015	nie	400	3	2	5

Okres: Nitra

Rok 2019

Tab. č. 2.4: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Kaštieľ Mojmírovce	30	8	26,67	306	13	13	0	0
2.	Krytá plaváreň Nitra	24	0	0	300	0	0	0	0
3.	Plavecký bazén Hotel Capital	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Relax Fantasy Nitra	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Hotel Thermal Kesov	51	10	19,61	582	16	14	0	2
6.	ThermalPark NITRAVA	147	75	51,02	1508	126	68	2	56
	spolu	252	93	36,90	2 696	155	95	2	58

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok 2019

Tab. č. 2.5: Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
		začatia sezóny	ukončenia sezóny				termáln.	netermáln.	spolu
1.	Letné kúpalisko Nitra	14.6.2019	8.9.2019	nie	nie	3000	0	6	6

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Nitra
Rok 2019

Tab. č. 2.6: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Letné kúpalisko Nitra	29	4	13,79	306	4	1		3

Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v spádovom území RÚVZ v roku 2019

Okresy	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA								
	Hotel	Motel	Penzión	Turistická ubytovňa	Kemping	Chatová osada	Krátkodobé ubytovanie v súkromí	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Nitra	19	1	37	1	2	2	4	25	91
Zlaté Moravce	4	2	5	5	-	2	0	15	33
Šaľa	2	-	6	-	1	1	2	25	37
Spolu	25	3	48	6	3	5	6	65	161

Tab. č. 5.1.2 Prehľad ubytovacích zariadení súvisiacich s výkonom práce v spádovom území RÚVZ, rok 2019

Okresy	Ubytovacie zariadenia súvisiace s výkonom práce (§ 1 ods. 2 písm. n) vyhl MZ SR č. 259/2008 Z. z.)		
	Robotnícka ubytovňa	Ubytovňa pre brigádnikov	Spolu
	Počet	Počet	Počet
Nitra	4	-	4
Zlaté Moravce	1	-	1
Šaľa	2	1	3
Spolu:	7	1	8

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v spádovom území RÚVZ v roku 2019

Okresy	Druh zariadenia														
	Kader- níctva	Holičstvá	Kozme- Tiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Erotické masážne salóny	Sauny	Piersing	Myosti- mulácie	Nastreľov. náušník	Iné	Spolu
Nitra	227	3	144	50	62	25	10	121	2	12	1	-	-	47	704
Zlaté Moravce	74	-	32	13	25	3	4	23	-	5	-	-	-	5	184
Šaľa	77	-	66	20	28	12	1	28	-	6	-	-	-	6	244
Spolu	378	3	242	83	115	40	15	172	2	23	1	-	-	58	1132

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnych služieb v spádovom území RÚVZ, rok 2019

Okresy	Druh zariadenia								
	Zariadenia podporovaného bývania, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, špecializované zariadenia, zariadenia opatrovateľskej služby, rehabilitačné strediská	Zariadenie núdzového bývania, domovy na polceste	Resocializačné strediská, krízové strediská	Denné stacionáre	Nízkoprahové denné centrá, integračné centrá, komunitné centrá	Denné centrá, jedálne, pracovne, strediská osobnej hygieny	Nocľahárne, útulky	Iné	Spolu
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Nitra	23	2	3	5	-	-	4	1	38
Zlaté Moravce	5	-	-	1	-	-	-	1	7
Šaľa	10	-	1	5	-	-	1	-	17
Spolu:	38	2	4	11	-	-	5	2	62

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2019

Okres	počet prevádzkovaných		počet		počet pohrebných vozidiel		
	pohrebných služieb	krematórií	chladiace zariadenia*/kapacita	mraziace zariadenia*/kapacita	vyrobené pohrebné vozidlo	upravené pohrebné vozidlo	vozidlo len pre miestnu prepravu
Nitra	9	1	11/34	1/8	-	9	-
Zlaté Moravce	4	-	10/10	-	-	4	-
Šaľa	7	-	26/30	-	-	7	-
Spolu	20	1	47/74	1/8	-	20	-

Okresy	Názov strategického dokumentu pre ktorý sa HIA vyžiadala	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-
Zlaté Moravce	-	-	-
Šaľa	-	-	-
Spolu	-	-	-

6.2 Vyžiadanie HIA v rámci procesu EIA, rok 2019

Okresy	Názov zámeru navrhovanej činnosti pre ktorý sa HIA vyžiadala	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-
Zlaté Moravce	R1 Park I – Čierne Kľačany, priemyselný park	Mini HIA	RNDr. Iveta Drastichová
Šaľa	-	-	-
Spolu	-	-	-

6.3 Vyžiadanie HIA v rámci posudkovej činnosti mimo procesu EIA/SEA

Rok: 2019

Okresy	Názov HIA	Na aký účel sa HIA vyžiadala (vid'.§ 13 odsek 3 zákona 355/2007)	Mini HIA/ Maxi HIA	Meno hodnotiteľa
Nitra	-	-	-	-
Zlaté Moravce	-	-	-	-
Šaľa	-	-	-	-
Spolu	-	-	-	-

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2019

Tab.č.1.1: Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Diakovce	2 261	2 254	99,69
Dlhá nad Váhom	890	873	98,09
Horná Kráľová	1 862	1 853	99,52
Hájske	1 312	1 291	98,4
Kráľová nad Váhom	1 819	1 791	98,46
Močenok	4 316	4 292	99,44
Neded	3 305	3 219	97,4
Selice	2 836	2 719	95,87
Tešedíkovo	3 679	3 642	98,99
Trnovec nad Váhom	2 712	2 678	98,75
Vlčany	3 221	3 179	98,7
Šaľa	22 084	21 628	97,94
Žihárec	1 678	1 621	96,6
Spolu:	51 975	51 040	98,2

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok: 2019

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Hájske	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Diakovce	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlčany	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Žihárec	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Šaľa	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Kráľová nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Močenok	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Selice	0	2	1	50	1	50	1	50	0	0
Dlhá nad Váhom	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Trnovec nad Váhom	1	2	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0
Neded	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tešedíkovo	1	2	1	33,33	0	0	1	33,33	0	0
Horná Kráľová	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu:	5	25	4	13,33	2	6,67	3	10	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre
 Okres: Šaľa
 Rok: 2019

Tab. č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov v ŠZD

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
				počet	%	abs.	%	abs.	%
Neded	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Šaľa	4	1	25	0	0	1	25	0	0
Selice	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tešedíkovo	2	1	50	0	0	1	25	0	0
Spolu:	9	2	22,22	0	0	2	22,22	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres : Šaľa

Rok 2019

Tab. č. 2.3: Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Prerušen ia	Kapacita	Bazény		spolu
					termálne	netermálne	
1.	Krytá plaváreň Duslo Šaľa	10.10.2003	nie	300	0	2	2

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres: Šaľa

Rok 2019

Tab. č. 2.4: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Krytá plaváreň Duslo Šaľa	12	1	8,33	144	1	0	0	1

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok 2019

Tab. č. 2.5: Prehľad umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P. č.	Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
		začatia sezóny	ukončenia sezóny				termáln.	netermáln.	spolu
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	26.6.2019	2.9.2019	nie	nie	1600	4	0	4

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Šaľa
Rok 2019

Tab. č. 2.6: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovu júcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Termálne kúpalisko Retro Thermal Diakovce	42	8	19,05	444	10	10	-	-

RÚVZ : so sídlom v Nitre
Okres: Zlaté Moravce
Rok: 2019

Tab.č.1.1: Prehľad zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

Obec	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Beladice	1 647	1 488	90,35
Choča	508	387	76,18
Hostie	1 224	1 010	82,52
Host'ovce	751	0	0
Jedľové Kostoľany	897	878	97,88
Kostoľany pod Trábečom	328	0	0
Ladice	740	0	0
Lovce	694	654	94,24
Machulince	1 109	996	89,81
Malé Vozokany	297	296	99,66
Mankovce	532	475	89,29
Martin nad Žitavou	525	523	99,62
Nemčiňany	683	667	97,66
Neverice	700	0	0
Nevidzany	576	555	96,35
Obyce	1 516	1 477	97,62
Skýcov	961	956	99,48
Slepčany	811	804	99,14
Sľažany	1 701	1 134	66,67
Tekovské Nemce	1 076	679	63,1
Tesárske Mlyňany	1 764	1 680	95,24
Topoľčianky	2 623	2 619	99,85
Velčice	839	630	75,09
Veľké Vozokany	460	450	97,83
Vieska nad Žitavou	453	445	98,23
Volkovce	1 018	998	98,04
Zlatno	217	213	98,16
Zlaté Moravce	11 498	11 413	99,26
Čaradice	504	492	97,62
Červený Hrádok	403	398	98,76
Čierne Kľačany	1 152	1 080	93,75
Žikava	514	369	71,79
Žitavany	1 898	1 884	99,26
Spolu:	40 616	35 650	87,77

RÚVZ so sídlom v Nitre
Okres: Zlaté Moravce
Rok: 2019

Tab. č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu

Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Martin nad Žitavou	1	4	1	20	1	20	0	0	0	0
Mankovce	1	4	1	20	1	20	0	0	0	0
Zlatno	1	0	1	100	1	100	0	0	0	0
Skýcov	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hostie	1	4	1	20	1	20	1	20	0	0
Topoľčianky	1	2	2	66,67	2	66,67	0	0	0	0
Machulince	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Jedľové Kostolany	2	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Obyce	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Malé Vozokany	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Čierne Kľačany	1	0	1	100	1	100	0	0	0	0
Sľažany	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Veľčice	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lovce	1	4	1	20	1	20	0	0	0	0
Tesárske Mlyňany	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nevidzany	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Žikava	1	4	2	40	0	0	2	40	0	0
Žitavany	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slepčany	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Zlaté Moravce	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0
Spolu:	21	37	10	17,24	8	13,79	3	5,17	0	0

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres : Zlaté Moravce Rok 2019

Tab. č. 2.3: Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov Kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Prerušenia	Kapacita	Bazény		spolu
					termálne	netermálne	
1.	Hotel Tartuf Beladice	28.12.2006	nie	40	0	2	2
2.	Hotel ViOn Zlaté Moravce	28.12.2006	nie	16	0	1	1

RÚVZ so sídlom v Nitre

Okres: Zlaté Moravce

Rok 2019

Tab. č. 2.4: Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou

P.č.	Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
		spolu	počet prekročených MH	% nevyhovujúcich	spolu vyšetrených	s prekročenou MH spolu	mikrobiol.	biolog.	fyz.-chem.
1.	Hotel Tartuf Beladice	14	0	0	155	0	0	0	0
2.	Hotel ViOn Zlaté Moravce	30	6	20	303	11	8	1	2
	spolu	44	6	20	458	11	8	1	2

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

VŠEOBECNÁ ČASŤ:

1. Celkové zhodnotenie činnosti oddelenia HDM

Činnosť oddelenia HDM bola zameriavaná na plnenie činností v súlade s platnou koncepciou odboru, na riešenie národných programov a projektov ochrany verejného zdravia detí a mladistvých, na plnenie Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva v oblasti hygieny detí a mládeže, ale aj hygieny výživy, podpory zdravia a politiky kontroly tabaku. Odbor HDM sa zameriava na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, príp. zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia prostredníctvom starostlivosti o zdravé životné a pracovné podmienky, podpory správneho životného štýlu detí a mládeže, výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín.

V súvislosti s plnením úloh Programového vyhlásenia vlády SR na zefektívnenie cieľového ŠZD boli vykonané 3 mimoriadne cieľové kontroly: so zameraním na kontrolu zariadení spoločného stravovania v súvislosti s oznámením RASFF NEWS 2019.0311 o výskyte hovädzieho mäsa pravdepodobne nevhodného na ľudskú spotrebu; ďalej kontroly zamerané na dodržiavanie organizačného a technického zabezpečenia poskytovania tzv. obedov zadarmo v školských stravovacích zariadeniach a monitoring údajov zaočkovanosti detí navštevujúcich predškolské zariadenia.

Činnosť oddelenia HDM bola ďalej cieľová na podporu a rozvoj školského stravovania v súlade so zásadami zdravie podporujúcej výživy a postupné zlepšovanie súčasného štandardu zariadení školského stravovania. Pri výkone ŠZD v školských jedálňach a výdajných ŠJ pri školách všetkých typov sledujeme dodržiavanie režimu stravovania v súlade s § 8 vyhl. č. 527/2007 Z.z. a zabezpečenie zachovania výživovej a zmyslovej hodnoty pokrmov a nápojov podľa odporúčaných výživových dávok pre jednotlivé vekové skupiny detí v súlade s § 26 zák. č. 355/2007 Z. z. a § 10 vyhl. č. 533/2007 Z. z. Ďalej sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov z hľadiska časovej a obsahovej štruktúry so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad zdravie podporujúcej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov. Dlhodobo podporujeme aj výchovnú funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže. V rámci ŠZD v školských bufetoch sme overovali zloženie sortimentu z hľadiska výživovej hodnoty a prítomnosti alkoholických, kofeínových, chinínových nápojov a tabakových výrobkov. V školách sledujeme rozvíjanie školského programu, ktorého súčasťou je projekt „Školské mlieko“ a spolupracujeme pri podpore a praktického uplatňovania projektu „Školské ovocie“. Zameriavali sme sa na zabezpečenie pitného režimu deťom, najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Podporujeme napĺňanie bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam realizáciou celoeurópskych epidemiologických prieskumov zameraných na zisťovanie situácie ohľadom zneužívania návykových látok u žiakov, študentov i učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom mapovania trendov v tejto oblasti. V roku 2019 sme spolupracovali na realizácii národného prieskumu ESPAD na základných a stredných školách.

V oblasti hygieny výživy sme zabezpečovali v súlade s aktuálnou legislatívou podľa platných nariadení Európskeho parlamentu a rady, ako aj platného vnútroštátneho práva nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v zariadeniach spoločného stravovania pri školách a v školských bufetoch so snahou o dosiahnutie vysokého štandardu bezpečnosti potravín, pokrmov a vysokej úrovne ochrany ľudského života a zdravia. Naším cieľom je udržiavať predmetné zariadenia na primeranej technickej a technologickej úrovni, súčasne s primeraným štandardom prevádzkovej hygieny

zariadenia a osobnej hygieny personálu, v súlade so zásadami správnej výrobnéj praxe. Zamestnankyne oddelenia HDM aktívne participujú na informačnom systéme v hygiene výživy o školských účelových zariadeniach a o školských bufetoch. Osobitne sme sa venovali zlepšovaniu praktického uplatňovania systému správnej výrobnéj praxe v školských jedálňach.

Na úseku výchovy k zdraviu a činnosti poradne pre deti a mládež sme realizovali aktivity formou individuálneho a skupinového poradenstva a organizovaním zdravotno – výchovných aktivít. Našu intervenciu sme zameriavali predovšetkým na chronické neinfekčné ochorenia hromadného výskytu súvisiace s nadhmotnosťou a obezitou s cieľom znížiť incidencia týchto ochorení, ovplyvňovať rizikové faktory týchto ochorení súvisiace s nesprávnym spôsobom životného štýlu. Klientom sme poskytovali vyšetrenie vybraných parametrov. Na základe zhodnotenia zistených somatických a antropometrických meraní a po posúdení stravovacích zvyklostí, úrovne pohybovej aktivity a ďalších ukazovateľov životného štýlu boli klientom navrhnuté možnosti intervencie, kontrolné vyšetrenie v poradni, príp. odporúčenie do starostlivosti odborného lekára.

Ďalej sme pripravovali prednášky, vykonávali merania vybraných ukazovateľov, spojené s individuálnou poradenskou činnosťou a konzultáciami.

Personálna situácia na oddelení k 31.12.2019: PhDr. Alena Gregušová, PhD. - vedúca oddelenia (hlavný radca), Ing. Petra Fikselová (samostatný radca), Mgr. Michaela Petrikovičová (samostatný radca), Alena Hupková, DAHE (radca), Ľudmila Maceková, DAHE (radca).

2. Činnosť presahujúca rámec ŠZD, osobitná činnosť a agenda

(tab. č. 1)

Úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR

- 1 - odpočet plnenia Programov a projektov ÚVZ SR k 31.12.2019,
- 3 - mimoriadne ciele kontroly,
- 1 - správa z úradnej kontroly potravín,
- 1 - informačný systém v hygiene výživy,
- 2 - výkazníctvo,
- 1 - správa krajskej odborníčky pre odbor HDM - podklady k porade na ÚVZ SR,
- 1 - žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania v súvislosti so zmenou zákona o metrológii, či všetky meracie zariadenia - teplomery a vlhkomery používané v skladoch v ZSS musia byť používané ako povinne kalibrované meradlá podľa § 17 ods. 1 písm. a) zák. č. 157/2018 Z.z.
- 1 - žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie pre realizáciu projektov lesnej pedagogiky zamerané na organizovanie na environmentálnu výchovu detí spojenú s pobytmi podobnými školám v prírode,
- 1 - žiadosť ÚVZ SR o odborné usmernenie ohľadne nových povinností dodávateľov pitnej vody podľa § 17a zák. č. 355/2007 Z.z.

Zamestnankyne odd. HDM v roku 2019 vykonali nasledovné mimoriadne kontroly:

- 1. Výkon mimoriadnej cielej kontroly so zameraním na kontrolu zariadení spoločného stravovania v súvislosti s oznámením RASFF NEWS 2019.0311 o výskyte hovädzieho mäsa pravdepodobne nevhodného na ľudskú spotrebu.
- 2. Výkon mimoriadnej cielej kontroly zameranej na dodržiavanie organizačného a technického zabezpečenia poskytovania dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa, tzv. obedov zadarmo v zariadeniach školského stravovania.

3. Monitoring údajov zaočkovanosti detí navštevujúcich predškolské zariadenia. Boli zozbierané údaje o zaočkovanosti detí v 169. zariadeniach pre deti najútlejšieho veku. Údaje boli monitorované vo všetkých zariadeniach poskytujúcich pravidelnú, celodennú a systematickú starostlivosť: štátne, cirkevné i súkromné; zaradené i nezaradené v sieti škôl a školských zariadení MŠVVaŠ SR; registrované Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja, medzi ktoré patria detské jasle, detské a opatrovateľské centrá, materské školy, iné predškolské zariadenia, prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku a zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku. Údaje boli spracované za školské roky 2017/2018; 2018/2019 a 2019/2020.

Odborné stanoviská, expertízy

Zamestnankyne oddelenia spracovali 142 iných odborných stanovísk.

Riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí

Realizovali sa projekty, ktoré sú súčasťou Programov a projektov ÚVZ SR pre odbor HDM a odbor epidemiológie. Celkový počet riešených projektov bol 8, počet zapojených detí 3077. Podrobne sú riešené programy rozpracované v Správe o odpočte Programov a projektov za rok 2019.

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú pravidelne aktivitám v oblasti plnenia NAP prevencie obezity, najmä pri realizácii priorít:

v bode b) – Podpora zdravšieho prostredia na školách:

- zabezpečujú kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity,
- zabezpečujú edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, Školského programu, ktorý zahŕňa mliečny program pre deti, program školské ovocie; sledujeme a podporujeme konzumáciu ovocia a zeleniny v surovom stave, konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov, priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.
- zabezpečujú účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania určených pre deti a mladistvých,
 - kontrolujú hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,
- kontrolujú dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzujú používanie pitnej vody a nesladených nápojov pre deti v rámci pitného režimu, vrátane jeho podávania hygienicky vyhovujúcim spôsobom,
- zisťujú počet stravníkov v zariadeniach školského stravovania,
- posudzujú energetickú a biologickú hodnotu stravy, kontrolujú jej pestrosť, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a s ohľadom na odporúčané výživové dávky, presadzujeme pravidelné zaradovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.

v bode c) - **Poskytovanie nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:**

- zúčastňujú sa a pripravujú pracovné porady pre riaditeľov materských škôl, špeciálnych škôl, špeciálnych výchovných zariadení, pre vedúcich pracovníkov zariadení školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odbormi školstva a spoločnými školskými úradmi. Cieľom porád je poskytnutie poznatkov a skúseností z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, informovanie o aktuálnej legislatíve, o nových metodických usmerneniach ÚVZ SR, o výsledkoch mimoriadnych cielených kontrol v zariadeniach školského stravovania, ale aj o najnovších poznatkoch v oblasti zdravej výživy a prevencii neprenosných ochorení,
- v spolupráci s uvedenými inštitúciami zabezpečujú odborné vzdelávanie pracovníkov zariadení školského stravovania,

v bode d) - **Podpora pohybových aktivít:**

- realizujú monitoring telovýchovných priestorov a podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklima a pod.),
- v rámci výkonu ŠZD sledujú využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledujú využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),
- sledujú využívanie malých foriem telesnej výchovy v školách (telovýchovných chvíľok, ranných rozcvičiek, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.),
- podporujeme realizáciu všetkých foriem pohybu na čerstvom vzduchu, škôl v prírode, športových krúžkov, aktívnejšieho využívania hodín telesnej výchovy,
- monitorujú hodiny telesnej výchovy v rámci dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu (počet hodín TV do týždňa, jej zaraďovanie do rozvrhu, percento cvičiacich na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov),
- zisťujú možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV,
- ďalšie aktivity boli cielené na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravší spôsob života.

4.2 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na slovensku

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečili zber dotazníkových údajov v rámci ďalšej etapy projektu ESPAD, ktorý je súčasťou Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva na rok 2019. Cieľom prieskumu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín.

Zber dát sa uskutočnil na vybraných školách v termíne 06. - 15.05.2019. Po ukončení zberu boli dotazníky dňa 16.05.2019 doručené na ÚVZ SR.

Prieskum bol zrealizovaný na nasledovných školách:Gymnázium, Párovská 1, 950 50 Nitra: 87 dotazníkov; Stredná priemyselná školy strojnícka a elektrotechnická, Fraňa Kráľa 20, 949 01 Nitra: 129 dotazníkov; Stredná odborná škola technická, Ul. 1. mája 500, 952 01 Vrábľa: 102 dotazníkov. Celkovo bolo do projektu zapojených 318 študentov.

4.3 Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti

Zamestnankyne oddelenia HDM vykonali štátny zdravotný dozor nad dodržiavaním povinností pri čistení a udržiavaní pieskovísk určených na hranie detí vo vonkajších plochách materských škôl podľa požiadaviek § 24 ods. 5 písm. c) zák. 355/2007 Z. z. a vyhl. MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. ŠZD bol spojený s odbermi vzoriek piesku na laboratórnu analýzu vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku.

V mesiacoch apríl až október 2019 boli vykonané zamestnankyňami RÚVZ v Nitre odbery spolu 29 vzoriek piesku z pieskovísk pri materských školách (1 vzorka bola odobratá z pieskoviska v rámci občianskej vybavenosti) na laboratórnu analýzu. Z vyšetrených vzoriek nevyhovovala 1 vzorka (3,45 %) v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy a prekračovala najvyššie prípustné množstvo v ukazovateli termotolerantné koliformné baktérie. Prevádzkovatelia vykonali nápravné opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality piesku. V mesiacoch marec, apríl i november 2019 vzhľadom na nevhodné počasie, najmä dlhšie trvajúce a veľmi intenzívne dažde v našom spádovom území, pre ktoré boli piesky mokré a nedostatočne presušené, ako aj pre nevyužívanie pieskovísk deťmi v areáloch predškolských zariadení vzorky odoberané neboli.

Ostatní prevádzkovatelia pieskovísk pri predškolských zariadeniach zabezpečujú pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie pieskovísk pitnou vodou v súlade s platnou legislatívou. O čistení a udržiavaní pieskovísk sa viedli požadované záznamy. Vonkajšie plochy určené na telovýchovu a šport, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vybavenia predškolských zariadení boli vybudované komplexne, oplotené, vybavené viacerými zariadeniami a pohybovými prvkami určenými na kolektívne využitie na detských ihriskách.

4.4 Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ

Bola zabezpečená realizácia úlohy č. 4.4 Hodnotenie jedálnych lístkov materských škôl. Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí MŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov). Plnohodnotný a nutrične vyvážený jedálny lístok je dôležitým nástrojom pre napĺňanie výživových požiadaviek pre jednotlivé vekové skupiny stravníkov. Pri hodnotení jedálnych lístkov sme použili bodový systém koeficientu pestrosti a pre frekvenciu podávania vybraných druhov potravín z mesačných výdajok sme využili vypracovanú metodiku bodového systému, na základe ktorého sme hodnotili školské jedálne motivačným spôsobom tak, aby sa dosiahol v zariadení nutrične vyvážený jedálny lístok

Hodnotenú jedálne lístky v materských školách v meste Nitra, Zlaté Moravce a v obci Tešedíkovo v mesiacoch október, november 2019 boli zostavené v zásade správne pre zaraďovanie obedov i celodennej stravy. Na základe vyhodnotenia koeficientov pestrosti boli jedálne lístky hodnotené ako maximálne pestré, čo sa týka zaraďovania rôznych druhov hlavných a doplnkových pokrmov podávaných v MŠ. Na desiaty a olovranty sme odporučili častejšie zaraďovanie obilninových kaší (z vločiek, prosa, kukuričnej krupice, ryže a pod.),

ktoré obsahujú vitamíny, minerálne látky, vlákninu, sú ľahko stráviteľné, čo pozitívne vplýva pre tráviaci systém. Pozitívne sme hodnotili časté zaraďovanie celozrnného pečiva v rámci desiaty. Ďalej sme odporúčali zaraďovať strukovinové polievky vo vyššej frekvencii. Ďalej sme odporučili vyvážiť pomer zaraďovania strukovinových a zeleninových polievok. Nedostatočné bolo zaraďovanie obilninových závariek ako proso vločky, krúpy, pohánka, bulgur, kuskus v polievkach. Uvedené závarky sú prospešné pre tráviaci systém, nakoľko majú podobné nutričné zloženie ako obilninové kaše. Prílohy vo forme obilnín, rôznych foriem cestovín, ryže, kuskusu a pod. boli v sledovaných mesiacoch podávané menej často ako je odporúčaná frekvencia. Pri hlavných jedlách sme negatívne hodnotili zaraďovanie bravčového mäsa na úkor hydinového mäsa a rýb a časté zaraďovanie sladkého jedla. Veľmi pozitívne sme posúdili časté podávanie ovocia k obedu, ale naopak nedostatočné bolo zaraďovanie čerstvej zeleniny ako prílohy k hlavnému jedlu. Čerstvá zelenina je základným zdrojom pestrej stravy a mnohých esenciálnych živín, najmä z kategórie mikronutrientov, ide o prírodný zdroj vitamínov, minerálnych látok, antioxidantov a ďalších biologicky aktívnych látok v tej najprirodzenejšej forme.

Správa o výsledku hodnotenia jednotlivých jedálnych lístkov bola zaslaná zriaďovateľom a prevádzkovateľom jednotlivých školských jedální.

4.5 Úrazy detí v SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku. NCZI má v zmysle príslušnej legislatívy v správe Národnej registre, medzi ktoré patrí aj Národný register úrazov, vyžadujúcich poskytnutie ústavnej zdravotnej starostlivosti s hlásením úrazov detí. Dotazníkový zber údajov sa uskutočnil na základe dohody o spolupráci medzi NCZI, Sekciou zdravia MZ SR a ÚVZ SR v oblasti zberu vybraných informácií o úrazoch detí v SR.

RÚVZ v Nitre nadviazal spoluprácu s Klinikou úrazovej chirurgie a ortopédie Fakultnej nemocnice v Nitre. V spolupráci s touto klinikou bol od marca až do konca roka 2019 zabezpečovaný kontinuálny zber dotazníkových údajov. Zozbierané dotazníky boli priebežne odoberané pracovníkmi RÚVZ. Celkovo bolo zozbieraných 42 dotazníkov.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení, ktorým je možné predchádzať očkovaním a o význame povinného očkovania detí v SR. Realizácia tejto úlohy je dôležitá z hľadiska ochrany a podpory verejného zdravia a má aj celospoločenský význam, najmä v období stále pretrvávajúcich antivakcinačných kampaní.

Cieľovou skupinou na vzdelávanie boli vybraní študenti 3.- 4. ročníkov stredných škôl. Ide o vzdelávanie študentov interaktívnou formou. Efekt intervencie bol overovaný dotazníkovou metódou, realizovanou pred a po intervencii. V rámci projektu študenti pracovali v 4 skupinách a postupne sa vystriedali na 4 rôznych stanovištiach o povinnom očkovaní, o zdrojoch informácií o očkovaní, o vakcínach, o individuálnej a kolektívnej imunite.

Odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre projekt realizovali v roku 2019. Projektu sa zúčastnili študenti 3. ročníka Gymnázia Golianova v Nitre a Strednej zdravotníckej školy v celkovom počte 117 študentov. Študenti vyplňali dotazníky, ktoré boli spracované do databázy v programe Excel a zaslané gestorovi projektu.

Odborná a metodická činnosť

V regióne RÚVZ Nitra bolo poskytnutých viac ako 1200 odborných konzultácií v zariadeniach pre deti a 142 odborných stanovísk pre zariadenia pre deti a mládež.

Konzultácie boli poskytované hlavne pri výkone ŠZD v sledovaných zariadeniach a ich predmetom boli najmä rekonštrukcia objektov škôl – konzultácie a stanoviská k projektovej dokumentácii na rôzne rekonštrukcie, prístavby, prestavby, opravy škôl a školských zariadení; zásady správneho zostavovania vzorových jedálnych lístkov v ZSS, správne uplatňovanie HACCP v praxi; príprava prevádzkových poriadkov pre ZSS; zásobovanie pitnou vodou v školských zariadeniach napojených na vlastný vodný zdroj; konzultácie o možnostiach zákazu prevádzky škôl a školských zariadení z dôvodu nariadenia opatrení na predchádzanie prenosným ochoreniam v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia chrípky a chrípke podobných ochorení. Odborné konzultácie v oblasti zdravého životného štýlu boli poskytované počas externých výjazdov Poradne zdravia pre deti a mládež. Prioritne sme sa zameriavali na možnosti nemedikamentózneho liečby a nefarmakologického ovplyvnenia zvýšeného krvného tlaku, zdravej životosprávy, diétneho ovplyvňovania zvýšenej hladiny cholesterolu, triglyceridov, zvýšenia pohybovej aktivity, nebezpečenstva fajčenia pre zdravie, príp. ďalšie.

Zamestnankyne odd. HDM sa zúčastnili nasledovných pracovných porád:

1. Dňa 19.02.2019 sa konala pracovná porada krajských odborníkov s hlavnou odborníčkou pre odbor hygieny detí a mládeže na ÚVZ SR v Bratislave, v rámci ktorej sa riešila problematika obedov zadarmo, umiestňovanie predajných automatov v školách, zariadenia flexibilnej starostlivosti o deti, problematika stravovania detí najmenšieho veku, odborné vzdelávanie personálu zariadení školského stravovania na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti, metodika odberov piesku, problematika prechodného uskladňovania BRKO a kompostérov, problematika duálneho vzdelávania stredoškolákov, projekt Hodnotenie jedálnych lístkov v MŠ a ďalšie aktuálne problémy odboru.
2. Dňa 16.05.2019 sa konala na RÚVZ so sídlom v Nitre porada vedúcich a odborných pracovníkov oddelení hygieny detí a mládeže RÚVZ v Nitrianskom kraji.
3. Dňa 21.05.2019 sa konala v aule Gymnázia, Párovská 1 v Nitre pracovná porada s Okresným úradom v Nitre, odborom školstva pre vedúcich zamestnancov zariadení školského stravovania pri školách a školských zariadeniach v okrese Nitra.
4. Dňa 24.05.2019 sa konala na Mestskom úrade v Zlatých Moravciach pracovná porada s Okresným úradom v Nitre, odborom školstva pre vedúcich zamestnancov zariadení školského stravovania pri školách a školských zariadeniach v okrese Zlaté Moravce.
5. Dňa 27.05.2019 sa konala na Základnej škole, Pionierska 4, Nitra pracovná porada s Okresným úradom v Nitre, odborom školstva pre vedúcich zamestnancov zariadení školského stravovania pri školách a školských zariadeniach v okrese Šaľa.

Uvedené pracovné porady boli zamerané na skúsenosti z výkonu štátneho zdravotného dozoru a auditov, o aktuálnej legislatíve pre zariadenia školského stravovania, o podmienkach a aplikácii dotácie na stravu.

6. Dňa 23.09.2019 sa konala pracovná porada krajských odborníkov s hlavnou odborníčkou pre odbor hygieny detí a mládeže na ÚVZ SR v Bratislave, v rámci ktorej sa pripravovali podklady na jednotný výkon ŠZD, podklady na celoslovenskú pracovnú poradu odboru a riešili sa aktuálne problémy odboru.
7. V dňoch 04.-05.11.2019 sa konala pracovná porada vedúcich oddelení s hlavnou odborníčkou pre odbor hygieny detí a mládeže v Turčianskych Tepliciach v hoteli Vyšehrad, v rámci ktorej sa riešila realizácia národných projektov, problematika obedov zadarmo, ciele výkonu ŠZD k uvedenej problematike, ranný filter, plnenie programov a projektov ÚVZ SR a ďalšie aktuálne problémy odboru.

Účasť na odborných podujatiach

V roku 2019 sa zamestnankyne odd. HDM zúčastnili týchto odborných podujatí:

1. Dňa 13.02.2019, AŠKOS – Prvá asociácia školského stravovania, Mestský úrad Nitra, Štefánikova tr. 60, Nitra: Odborný seminár „Aplikácia zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách v pôsobnosti MPSVaR SR v súvislosti s obedmi zadarmo“.

Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A.

Pasívne sa zúčastnili: Hupková, A., Maceková, Ľ., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

2. Dňa 20.02.2019, ÚVZ SR, Trnavská 52, Bratislava: Celoslovenská pracovná porada vedúcich pracovníkov oddelení hygieny výživy a hygieny detí a mládeže zameraná na odborný postup pri vysledovateľnosti mäsa v zariadeniach spoločného stravovania.

Pasívne sa zúčastnila: Fikselová, P.

3. Dňa 20.02.2019, Úrad vlády SR, sekcia štátnej služby a verejnej služby, Centrum vzdelávania a hodnotenia, Hlavné námestie 8 – Miestodržiteľský palác, Bratislava: Celodenný kurz „Vedenie hodnotiaceho rozhovoru“.

Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A.

4. Dňa 05.03.2019, Slovenská vodárenská spoločnosť pri VÚVH Bratislava, Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5, 812 49 Bratislava: Odborný kurz „Kurz vzorkovania pitnej vody“.

Pasívne sa zúčastnila: Gregušová, A., Fikselová, P.

5. Dňa 12.03.2019, VÚVH Bratislava, Národné referenčné centrum pre oblasť vôd na Slovensku, Nábr. arm. gen. L. Svobodu 5, 812 49 Bratislava: Medzilaboratórna porovnávací skúška „Medzilaboratórna porovnávací skúška pre odber pitnej vody“.

Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A., Fikselová, P.

6. Dňa 21.03.2019, Ministerstvo životného prostredia SR, Námestie Ľudovíta Štúra 35/1, Bratislava: Okrúhly stôl „Zázemie a hygiena detských lesných klubov na Slovensku, legislatíva a príklady dobrej praxe“.

Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A.

7. V dňoch 11. - 12.04.2019, Kongresové centrum SPU v Nitre, Akademická 1 (Študentský domov A. Bernoláka), 949 01 Nitra: Konferencia s medzinárodnou účasťou „XXXVI. Zoborský deň a XVII. Bitterov osteologický deň 2019“.

Pasívne sa zúčastnili: Gregušová, A., Hupková, A., Maceková, Ľ., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

8. Dňa 04.06.2019, RÚVZ so sídlom v Nitre, Štefánikova 58, 949 63 Nitra: „Školenie o poskytovaní prvej pomoci“.

Pasívne sa zúčastnili: Gregušová, A., Hupková, A., Maceková, Ľ., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

9. Dňa 18.06.2019, Fakultná nemocnica Nitra: Odborný seminár „XIX. odborný seminár pre medicínsko-technických pracovníkov v zdravotníctve“.

Pasívne sa zúčastnili: Gregušová, A., Hupková, A., Maceková, Ľ., Petrikovičová, M.

10. V dňoch 15. -16.10.2019, RÚVZ so sídlom v Nitre, Štefánikova 58, 949 63 Nitra: „Školenie kybernetickej bezpečnosti“.

Pasívne sa zúčastnili: Gregušová, A., Hupková, A., Maceková, Ľ., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

11. Dňa 28.10.2019, Fakultná nemocnica Nitra: Odborný seminár „XX. odborný seminár pre medicínsko-technických pracovníkov v zdravotníctve“.

Pasívne sa zúčastnili: Gregušová, A., Hupková, A., Maceková, Ľ., Petrikovičová, M.

12. Dňa 07.11.2019, Agrokomplex Výstavisko Nitra, Výstava Gastra & Kulinária 2019: Odborný seminár pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva SR a Ministerstva školstva SR „Individuálny prístup k stravovaniu dieťaťa a kvalita potravín zo slovenských regiónov“.

Aktívne sa zúčastnila: Gregušová, A.

Pasívne sa zúčastnili: Hupková, A., Maceková, L., Fikselová, P., Petrikovičová, M.

Výchova k zdraviu

Ďalej priebežne zabezpečujeme vzdelávacie a zdravotno-výchovné aktivity. Aktivity sú ciele predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

- Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to podporou zvyšovania konzumácie ovocia a zeleniny, nahradzáním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom.

- V rámci výkonu ŠZD v školských jedálňach pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže.

- Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom.

- Výkonom ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

- Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR.

- Pravidelne niekoľkokrát ročne sa zúčastňujeme pracovných porád pre vedúcich zamestnancov škôl organizovaných v spolupráci s odbormi školstva Okresného úradu v Nitre a Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

2.1 Zhodnotenie školského mliečného programu

Školský mliečny program sa uskutočňuje podľa Nariadenia vlády SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v MŠ, pre žiakov na ZŠ a pre žiakov na SŠ v znení neskorších predpisov.

V rámci výkonu ŠZD na školách sledujeme a podporujeme konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci zariadení školského stravovania. Priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.

Školský mliečny program realizuje v regióne RÚVZ Nitra 89 MŠ (v roku 2018 – 93; v roku 2017 – 90; 2015 – 76), 48 ZŠ (v roku 2018 – 62; v roku 2017 – 66, 2015 – 59), 1 SŠ (v roku 2018 – 8; v roku 2017 – 9, 2015 – 6), 1 iné zariadenia (v roku 2018 – 2; v roku 2017 – 4). Celkový počet škôl a školských zariadení zapojených do programu školské mlieko je 139 (v roku 2018 – 165; v roku 2017 – 166, 2015 – 148) a celkový počet zapojených žiakov je 16000 (v roku 2018 – 17440; v roku 2015 – 18 429).

Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2019

Druh zariadenia	Počet škôl, zapojených do školského mliečného programu	Podmienky	
		vyhovujú (počet)	nevyhovujú (počet)
MŠ	89	89	0
ZŠ	48	48	0
SŠ	1	1	0
Iné	1	1	0
Spolu	139	139	0

V našom regióne zabezpečuje dodávanie prevažne Tatranská mliekareň, a.s. Kežmarok. Spoločnosť Rajo realizuje inovatívny mliečny program určený pre základné a stredné školy prostredníctvom chladiacich mliečnych automatov, ktorý prináša atraktívne riešenie pre deti a nenáročné pre školu.

V súvislosti so zabezpečením školského mliečného programu z hygienického hľadiska bolo pri výkone ŠZD zistené, že podávanie mliečnych výrobkov zabezpečujú v školách zamestnanci zariadení školského stravovania. Ak súčasťou školy nie je ZŠS, zabezpečuje ŠMP zamestnanec školy, ktorý je zdravotne a odborne spôsobilý na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti. Pri skladovaní a podávaní mliečnych výrobkov v školách sa dodržiavajú hygienické požiadavky v súlade s Výnosom MP SR z 20. mája 1996 č. 981/1996-100, ktorým sa vydáva prvá časť a prvá, druhá a tretia hlava druhej časti PK SR. Mlieko a mliečne výrobky sú skladované tak, aby bola zachovaná ich zdravotná neškodnosť, kvalita a biologická hodnota pri zachovaní kontinuity chladiaceho reťazca a pravidelnom monitorovaní podmienok uskladnenia podľa požiadaviek správnej výrobných praxe. Pri uskladnení mlieka a mliečnych výrobkov s dátumom najneskoršej spotreby 3-5 dní sa dodržiava tento dátum. Mliečne výrobky, ktoré majú predĺženú dobu spotreby 3 až 5 dní sa skladujú pri teplote 0 – 7 °C vo vyhradených chladiarenských zariadeniach a mliečne výrobky s dobou spotreby predĺženou na 90 dní, sa skladujú v suchých a chladných skladoch pri teplote do 24 °C. Pri výkone ŠZD bol sledovaný aj spôsob podávania mlieka, ktorý sa uskutočňuje hygienicky vyhovujúcim spôsobom v osobitne vyčlenených častiach prevádzky, resp. aspoň na vyčlenenej pracovnej ploche.

Program Školské ovocie realizuje v regióne RÚVZ Nitra 93 MŠ pre 6425 detí (rok 2018 – 110; rok 2017 – 105 MŠ pre 6780 detí; 2015 - 80 MŠ), 61 ZŠ pre 11258 žiakov (rok 2018 – 78; rok 2017 – 78 ZŠ pre 11120 žiakov; rok 2015 - 63 ZŠ), 8 SŠ (rok 2018 – 8; rok 2017 – 3 SŠ; rok 2015 - 4 SŠ) a 1 iné zariadenia (rok 2018 – 1; rok 2017 – 4 iné zariadenia; rok 2015 - 3 iné zariadenia). Celkový počet škôl a školských zariadení zapojených do programu je 163 (rok 2018 – 197; v predchádzajúcom roku bol 190) a celkový počet zapojených žiakov je 17 299 (v roku 2018 – 18315; v roku 2017 to bolo 19171 detí).

2.2 Zhodnotenie stavu pieskovísk

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže vykonali štátny zdravotný dozor nad dodržiavaním povinností pri čistení a udržiavaní pieskovísk určených na hranie detí vo vonkajších plochách materských škôl podľa požiadaviek § 24 ods. 5 písm. c) zák. 355/2007 Z. z. a vyhl. MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská. ŠZD bol

spojený s odbermi vzoriek piesku na laboratórnu analýzu vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v pieskovisku.

Tab.: Prehľad vyšetrených pieskovísk v roku 2019

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:		
		Termotolerantné koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp. Geohelminthy (vajička, larvy)
Okres Nitra:				
Materská škola, Benkova 17, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Beethovenova 1, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Piaristická 12, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Letné kúpalisko Nitra, Jesenského 1, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Golianova 1, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Lúky 37, 952 01 Vráble	1	0	0	0
Materská škola, Okružná 1, 949 01 Nitra (Janíkovce)	1	0	0	0
Materská škola, Párovská 1, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Ubytovacie zariadenie Chatová osada pod Gýmešom, 951 73 Jelenec 1604	1	0	0	0
Súkromná materská škola United Nations Elementary School, Javorová 12/644, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, 951 34 Báb 238	1	0	0	0
Materská škola, Ul. Vansovej 6, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Štefánikova tr. 128, 949 01 Nitra	1	1	0	0
Materská škola, Nábregie mládeže 7, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Ľudovíta Okánika 6, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Hospodárska 7, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Materská škola, Rázusova 26, 949 01 Nitra	1	0	0	0
Okres Šaľa:				
Materská škola – EP Základnej školy P. Pázmanya, Ul. P. J. Šafárika 394/2, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Detský svet M.M. - Súkromná materská škola, Feketeházyho 2379/5, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Materská škola, Ul. P. J. Šafárika 394/2, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Materská škola, Družstvená, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Materská škola, Hollého 40, 927 01 Šaľa	1	0	0	0
Okres Zlaté Moravce:				
Materská škola, Veľčice				
Materská škola, Barina 153, 951 77 Kostolany pod Tribečom 144	1	0	0	0
Základná škola s materskou školou, 951 82 Červený Hrádok 235	1	0	0	0
Materská škola, 951 91 Mankovce 102	1	0	0	0
Materská škola, Kalinčiakova 12, 953 01 Zlaté Moravce	1	0	0	0
Materská škola, Parková 364, 951 75 Beladice	1	0	0	0
SPOLU:	15	1	0	0

Tab.: Zhodnotenie stavu vyšetrených pieskovísk v roku 2019

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomné:						
			Termotolerantné koliformné baktérie		Fekálne streptokoky		Salmonella sp. Geohelminty (vajíčka, larvy)		
			MŠ	OV	MŠ	OV	MŠ	OV	MŠ
Nitra	16	1	1	0	0	0	0	0	0
Šaľa	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlaté Moravce	6	0	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU: 28	27	1	1	0	0	0	0	0	0

MŠ – materská škola, OV – občianska vybavenosť

V mesiacoch august až október 2019 boli vykonané zamestnankyňami RÚVZ v Nitre odbery spolu 15 vzoriek piesku na laboratórnu analýzu. Z vyšetrených vzoriek nevyhovovala 1 vzorka (6,7 %) v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám platnej legislatívy a prekračovala najvyššie prípustné množstvo v ukazovateli termotolerantné koliformné baktérie. Prevádzkovatelia vykonali nápravné opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality piesku. V mesiaci november 2019 vzhľadom nepriaznivé poveternostné podmienky a nevyužívanie pieskovísk deťmi v areáloch predškolských zariadení vzorky odoberané neboli. Ostatní prevádzkovatelia pieskovísk pri predškolských zariadeniach zabezpečujú pravidelné čistenie, prekopávanie, prehrabávanie a polievanie pieskovísk pitnou vodou v súlade s platnou legislatívou. O čistení a udržiavaní pieskovísk sa viedli požadované záznamy. Vonkajšie plochy určené na telovýchovu a šport, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vybavenia predškolských zariadení boli vybudované komplexne, oplotené, vybavené viacerými zariadeniami a pohybovými prvkami určenými na kolektívne využitie na detských ihriskách.

2.3 Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch

V školách a v školských zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre evidujeme 93 zariadení rýchleho občerstvenia, ktorými sú školské bufety, nápojové a potravinové automaty a ďalšie formy doplnkového stravovania žiakov v školách.

V rámci výkonu ŠZD a ÚKP sme vykonali 15 kontrol školských bufetov, automatov, iných foriem ambulantného predaja zameraných na hygienu a na overovanie zloženia sortimentu z hľadiska výživovej hodnoty a prítomnosti alkoholických, kofeínových, chinínových nápojov a tabakových výrobkov. Prevádzkovateľom odporúčame zaraďovanie minerálnych vôd, ovocných, zeleninových štiav, mliečnych produktov, ako aj ovocia a zeleniny do sortimentu, ako aj obmedzovanie predaja výrobkov s vysokým obsahom sacharidov. Medzi najčastejšie zisťovanými boli nedostatky v dodržiavaní osobnej hygieny zamestnancov (neúplné, znečistené alebo nevhodné pracovné oblečenie bez pokrývky hlavy, šperky na rukách, nalakované nechty).

Opakovane boli zisťované nedostatky v uskladnení surovín, polotovarov, potravín a pokrmov najmä v chladničkách, chladiacich vitrínach a mrazničkách (nedodržanie podmienok skladovania – chladiaceho, mraziaceho reťazca; spoločné skladovanie potravín a surovín navzájom nezlučiteľných; znečistenie chladničiek a mrazničiek, hermeticky neuzavreté potraviny, otvorené potraviny bez evidencie). Zistené bolo uskladnenie potravín po dátume minimálnej trvanlivosti. Vo viacerých bufetoch neboli zabezpečené požiadavky na ochranu pokrmov pred ich znehodnotením (znečistenie pracovných plôch, prevádzkových a skladových priestorov, nezabezpečená sieťka na oknách, nečistota nádob na uloženie surovín). Zistené bolo aj nedodržiavanie systému HACCP (neoznačené a nevyčlenené pracovné úseky, nedostatky v evidencii teplôt chladiacich zariadení, nedostatky v evidencii

o vykonaní sanitácie, chýbala dokumentácia o výrobe dresingu). V niektorých školských bufetoch bolo zistené nezabezpečenie označenia výrobkov (na bagetách, rožkoch, hot-dogoch), vrátane alergénov, AZO farbív, použitia GMO.

3. Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Na základe poznatkov z výkonu ŠZD v roku 2019 konštatujeme, že v mnohých školských zariadeniach v našom regióne dochádza k postupnému vylepšovaniu stavebno-technického stavu budov na základe realizácie projektov, napr. na rozširovanie kapacít MŠ formou dostavby, prístavby, rekonštrukcie, projektmi na znižovanie energetickej náročnosti budov - rekonštrukcie striech, zatepľovania fasád, výmeny okien, rekonštrukcie vykurovania, ale aj projektov na úpravu vnútorných priestorov a rekonštrukcií zariadení osobnej hygieny.

Dlhodobo zaznamenávame nedostatky vyplývajúce zo zlého vnútorného vybavenia škôl. Školský nábytok napriek tomu, že je nový, často nevyhovuje telesným rozmerom žiakov, čím nie sú vytvorené podmienky na tvorbu optimálneho pracovného miesta žiakov so zohľadnením telesnej výšky, ale aj fyziologických a somatických odchýlok, prípadne porúch zdravotného stavu. Pri výkone dozoru v sledovaných zariadeniach sme zaznamenali ďalší negatívny trend. Nové typy školského nábytku často nezodpovedajú antropometrickým požiadavkám danej kategórie detí. V školách dochádza ku kumulácii ďalších faktorov potencujúcich statickú a neuropsychickú záťaž detí z vyučovania. Dlhodobo sa zo strany pedagógov podceňuje význam psychohygienických zásad pri organizácii vyučovacieho procesu, najmä pri zostavovaní rozvrhov vyučovania, pri organizácii a realizácii prestávkového režimu, ako aj pri zaraďovaní a využívaní hodín telesnej výchovy. Školy prevažne argumentujú nutnosťou zohľadnenia ďalších požiadaviek, ktoré musia prioritnejšie zohľadniť pri organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu a tvorbe rozvrhov vyučovania.

Školské jedálne postupne obnovujú strojno-technologického vybavenie, ale používajú sa aj zariadenia s opotrebovaným povrchom, vyžadujúce výmenu. Zisťujeme nedostatočné vybavenie stolovým a kuchynským riadom. Naším cieľom je dosahovať postupné vylepšenie vo vybavení v rámci finančných možností jednotlivých zariadení.

V roku 2019 sme pokračovali vo výkone ŠZD nad dodržiavaním požiadaviek na prevádzku pieskovísk, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou detských kolektívnych zariadení. V predchádzajúcom roku sme opätovne zahájili výkon auditov v zariadeniach spoločného stravovania pri školách.

V rámci kontrolnej činnosti oddelenia – výkonu ŠZD bolo v roku 2019 vykonaných zamestnankyňami oddelenia HDM celkovo 868 kontrol. Najvyšší počet kontrol bol urobený v zariadeniach školského stravovania pri jednotlivých typoch škôl, celkovo 426 kontrol. V zariadeniach školského stravovania a v školských bufetoch boli v súvislosti s výkonom ŠZD a úradnej kontroly potravín odobraté vzorky hotových pokrmov na laboratórnu analýzu mikrobiologických ukazovateľov. V predškolských zariadeniach bolo vykonaných celkovo 141 kontrol a v ZŠ 59 kontrol.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých celkom 259 vzoriek a vykonaných bolo 122 odberov, z toho 24 vzoriek pitnej vody (22 odberov), 61 vzoriek bazénovej vody (42 odberov), 13 odberov a 16 vzoriek potravín a pokrmov - vzorky cukrárenských a pekárskych výrobkov, vzorky hotových pokrmov, vzorky stravy, 130 sterov z prostredia (17 odberov) a 28 vzoriek piesku (28 odberov).

Celkovo bolo zamestnancami odd. HDM odobratých 16 vzoriek potravín (13 odberov), pričom z uvedeného počtu boli 3 vzorky nevyhovujúce. Z celkového počtu boli 2 vzorky cukrárenských výrobkov, 4 vzorky pekárskych výrobkov, 9 vzoriek hotových pokrmov, 1 vzorka potraviny.

V roku 2019 bolo prešetrených 22 podnetov v priestorov zariadení pre deti a mládež, z ktorých 5 bolo opodstatnených.

Na úseku štátneho zdravotného dozoru spracovalo oddelenie HDM podľa § 13 ods. 4 písm. a), b) a d) zákona č. 355/2007 Z. z. 214 rozhodnutí a podľa § 13 ods. 3 písm. b) a c) spolu 25 záväzných stanovísk. Rozhodnutia boli najčastejšie vydávané k súhlasu na schválenie prevádzkových poriadkov škôl a školských zariadení. Záväzné stanoviská boli najčastejšie vydávané k územným rozhodnutiam k umiestneniu stavieb, ku kolaudačným rozhodnutiam a k zmenám účelu užívania stavieb, najčastejšie na účely budovy pre školstvo, výchovu a vzdelávanie a na účely bufetov v rámci školských budov.

Ďalej bolo vydaných podľa § 12 ods. 2 písm. m) zák. č. 355/2007 Z. z. 28 rozhodnutí o opatreniach na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení, a to nariadením prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu v MŠ a ZŠ na základe hlásení o výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia nákazy a na predchádzanie možným komplikáciám u chorých.

Zamestnankyňami oddelenia HDM boli v roku 2019 v dozorovaných zariadeniach uplatnené nasledovné sankcie: Celkovo bolo uložených 25 blokových pokút v sume 600,- eur uložených priamo na mieste za priestupky podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z.z. Najčastejšie boli blokové pokuty v skrátenom priestupkovom konaní ukladané personálu v zariadeniach spoločného stravovania a v školských bufetoch za ohrozenie alebo porušenie zdravotnej nezávadnosti požívatin.

ŠPECIÁLNA ČASŤ

Región RÚVZ so sídlom v Nitre – okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež (tab. č. 3)

Vyhodnotením základných stavebných podmienok a úrovne prevádzky v jednotlivých druhoch zariadení pre deti a mládež v regióne RÚVZ Nitra bolo z celkového počtu 1467 zariadení zaradených 851 zariadení do kategórie A (58,01 %) a do kategórie B 560 prevádzok (38,17 %). Do kategórie C, teda medzi zariadenia, v ktorých sa vyskytujú nedostatky, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí, bolo zaradených 56 zariadení (3,82 %). V kategórii C je 8 materských škôl: Dolné Obdokovce; Jelšovce; Lúčnica nad Žitavou; Lukáčovce; Štitáre; Neverice; Žikava; Mankovce. Všetky tieto materské školy sú umiestnené v neúčelových adaptovaných budovách. V kategórii C je ďalej zaradených 10 ZŠ, väčšinou sú umiestnené v neúčelových priestoroch – ZŠ Čaradice; ZŠ Jelšovce; ZŠ Poľný Kesov; ZŠ pri LVS Poľný Kesov; ZŠ Čifáre; ZŠ Pázmaňa, Šaľa; ZŠ s MŠ Novozámocká 129, Nitra; ZŠ Sčasného, Nitra - Drážovce; ZŠ Podhorany; ZŠ s MŠ Vlčany. Na základe viacerých, resp. opakovaných stavebno-technických nedostatkov boli do kategórie C zaradené školské jedálne a výdajné ŠJ v počte 15. V kategórii C sú zaradené aj dve ubytovacie zariadenia pri špeciálnych výchovných zariadeniach – Liečebno-výchovné sanatórium v Poľnom Kesove a Reedukačné centrum pre chlapcov vo Vrábľoch.

1.1 Prevádzkarne do 6 rokov veku

Zaradili sme sem súkromné a štátne detské jasle, prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku a zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku, ktoré sú zariadeniami pre deti podľa § 24 ods. 1 zák. č. 355/2007 Z. z. V roku 2019 bol celkový počet prevádzkarní starostlivosti pre deti do 6 rokov veku 16, z toho 13 bolo neštátnych zariadení, 3 zariadenia sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí. V Nitre sú zriadené 2 Mestské detské jasle v rámci

bývalých priestorov jaslí na ulici Bazovského a Okánika. Mestské jasle sú prevádzkované aj v meste Šaľa na Okružnej ul. Súkromné jasle sú: Jasle Jarka, Kvetná ul., Nitra; Jasle Brnka, Nitrianska 34, Nitra; Detské Montessorri centrum v Nitre na Kalvárii; detské jasle Smejko, Široká ul. 105/4, Horné Krškany; detské zariadenie Little Bunnies, Pánska dolina, Nitra; jasle a materská škola Detský svet M.M. na Feketeházyho ul. v Šali; jasle Anjelik na Hilbokej ul. v Šali. Ďalšími zariadeniami poskytujúcimi starostlivosť pre deti najútlejšieho veku sú zariadenia prevádzkované neziskovými organizáciami: Detské zariadenie Viktorka; jasle prevádzkované n.o. Societa vo Vrábľoch; jasle Srdiečko na Palárikovej ul. v Šali a jasle Sovička na Farskej ul. v Nitre, detské jasle Drobček ako zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku na Piešťanskej ul. v Nitre. V roku 2019 bolo uvedené do prevádzky zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov veku - BAMBI.SK na adrese Ul. Janka Kráľa 25, 949 01 Nitra.

S účinnosťou 01. marca 2017 vstúpila do platnosti novela zákona o sociálnych službách, ktorým sa nepriamo zmenil zákon č. 355/2007 Z. z. Zmena nastala v § 24 v základnej definícii zariadení pre deti a mládež, na základe ktorej sú za zariadenia pre deti považované všetky zariadenia, ktoré poskytujú akúkoľvek formu pravidelnej a systematickej starostlivosti o deti bez ohľadu na to, či je prevádzkovateľom zariadenia fyzická osoba – podnikateľ, právnická osoba (vrátane neziskových organizácií a občianskych združení) alebo či je zariadenie štátne zaradené v sieti škôl a školských zariadení, súkromné alebo registrované ako sociálny služba.

1.2 Materské školy

Celkový počet predškolských zariadení v roku 2019 bol 158, z toho 8 materských škôl je neštátnych (cirkevná MŠ pri ZŠ s MŠ, Dlhá, Nitra; cirkevná MŠ sv. Anjelov strážcov pri Spojenej katolíckej škole na Farskej ul. v Nitre; cirkevná MŠ sv. Alžbety v Zlatých Moravciach; súkromná MŠ ESAM, Štúrova ul., Zlaté Moravce; Súkromná MŠ UNES Javorova ul., Nitra; MŠ pri Detskom zariadení Viktorka, Hviezdoslavova ul., Zlaté Moravce; MŠ pri zariadení Detský svet M.M. Feketeházyho ul., Šaľa; Súkromná jazyková MŠ YES, Žitavská ul., Vráble).

V roku 2019 zabezpečovalo 8 materských škôl len poldennú starostlivosť (Lúčnica nad Žitavou, Malý Cetín, Malé Vozokany, Melek, Paňa, Tajná, Veľké Vozokany, Vieska nad Žitavou). V MŠ s poldennou prevádzkou fungujú popoludní tzv. zariadenia na opatrovanie detí, ktoré nepatria do siete škôl a školských zariadení a ich prevádzkovateľom sú obce. Z celkového počtu 157 MŠ je 27 MŠ zriadených v rámci spoločných zariadení – pri ZŠ s MŠ.

Štandard materských škôl z hľadiska stavebno-technického stavu sa v období posledných rokov najvýraznejšie vylepšoval v MŠ v meste Nitra. Na všetkých MŠ boli postupne vymenené okná za plastové, rekonštruuje sa kúrenie, objekty sa zateplujú.

V roku 2019 sa uskutočnili a boli schválené mnohé zmeny v prevádzkovaní viacerých MŠ z dôvodu ich rekonštrukcií, ktoré zahŕňali zmeny v dispozičnom členení a priestorovom usporiadaní, rekonštrukcie zariadení na osobnú hygienu (ďalej len ZOH), jedální a ďalšie zmeny, ktoré boli realizované formou prestavby, resp. prístavby na vytvorenie nových priestorov na zvyšovanie kapacít MŠ.

Obec Jedľové Kostolany zrealizovala stavbu „MŠ Jedľové Kostolany – Rozšírenie kapacity MŠ formou rekonštrukcie priestorov“, súp. č. 75, parc. č. 1057/2, k. ú. Jedľové Kostolany.

V obci Žihárec bola postavená „Prístavba k materskej škole“, na pozemku parc. č. 1122/12, 15, k. ú. Žihárec s účelom stavby budova pre školstvo a vzdelávanie. Zrealizovaná bola prístavba k jestvujúcej budove materskej školy s cieľom zvýšiť jej kapacitu o 20 detí.

Obci Dolné Lefantovce bolo vydané súhlasné záväzné stanovisko na územné konanie – na umiestnenie stavby „Zvyšovanie kapacity Materskej školy Dolné Lefantovce“, k.ú. Dolné Lefantovce, parc. č. 29/2, 30/2, ktorého zámerom je prístavba k objektu MŠ umiestnená v zastavanom území obce Dolné Lefantovce.

Ďalej Obec Rišňovce rieši územné konanie – umiestnenie stavby „Materská škola Rišňovce – projekt pre stavebné povolenie“, k. ú. Rišňovce, parc. č. 2795/273, 2197/2, 2795/267. Predmetom konania bol návrh stavby Materskej školy v Rišňovciach pre kapacitu 100 detí v dvoch objektoch (v jestvujúcom a v novostavbe), pričom oba objekty budú prepojené exteriérovými komunikáciami.

Mestu Zlaté Moravce bolo vydané kladné záväzné stanovisko na kolaudačné konanie stavby „Zvýšenie energetickej hospodárnosti a skvalitnenie vzdelávania detí v MŠ Kalinčiakova, Zlaté Moravce“, na pozemku parc. č. 2542/1, súpis. č. 1477, k. ú. Zlaté Moravce s účelom stavby budova pre školstvo a vzdelávanie. Medzi pavilónmi Š1 a Š3 v severovýchodnej časti bola vybudovaná prístavba pre jednu triedu MŠ, v ktorej boli vytvorené vstup, šatňa, herňa so spálňou, zariadenia na osobnú hygienu pre deti a pre dospelých, miestnosť pre upratovačku.

V obci Veľké Zálužie bola postavená stavba „Prístavba a prestavba Materskej školy“. Zámerom obce bola prístavba a prestavba jestvujúcej MŠ. Pripravovaná prestavba a prístavba MŠ je s celkovou výmerou 4143 m², zastavaná plochy prístavby sú 368 m².

Skolaudované stavby, prestavby a prístavby boli následne posúdené rozhodnutia RÚVZ v Nitre na uvedenie priestorov predškolských zariadení do prevádzky alebo na zmeny v ich prevádzkovaní.

Súčasťou areálov detských kolektívnych zariadení sú aj vonkajšie telovýchovné plochy: trávnaté plochy, pieskoviská a detské ihriská. Na overenie povinností prevádzkovateľov nad starostlivosťou o čistenie a udržiavanie pieskovísk bol vykonávaný cieľový ŠZD spojený s odbermi vzoriek piesku. Celkovo bolo odobratých 14 vzoriek piesku, z toho 13 vzoriek s vyhovujúcou, 1 s nevyhovujúcou kvalitou pre prítomnosť termotolerantných koliformných baktérií.

Materské školy v regióne RÚVZ v školskom roku 2018/2019 navštevovalo 7712 (pokles o 1441 oproti predchádzajúcemu kalendárnemu roku). V období predchádzajúcich troch rokov začal počet detí pozvoľne stúpať, pričom medziročný nárast predstavoval max. 100 detí, predtým dochádzalo neustále k poklesu počtu detí.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v MŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v MŠ
2018/2019	7712
2017/2018	9153
2016/2017	7431
2015/2016	7376
2014/2015	7433

Úroveň prevádzkovej hygieny priestorov predškolských zariadení je vyhovujúca a celkový hygienický štandard zariadení je i napriek nedostatku finančných prostriedkov primeraný, udržiavaný aj svojpomocne v spolupráci s rodičmi a sponzormi. V posledných rokoch dochádza k postupnému zlepšovaniu stavebno-technických podmienok predškolských zariadení - rekonštrukcie budov, výmena okien, obnova vnútorných priestorov, takisto dochádza aj k zlepšovaniu úrovne vybavenia MŠ hračkami, telovýchovnými pomôckami a k vylepšeniu vonkajších telovýchovných plôch.

1.3 Základné školy

Z celkového počtu 110 základných škôl je 9 neštátnych ZŠ, ktorých zriaďovateľom je cirkev alebo súkromník. V Nitre sú to ZŠ sv. Marka na Petzwalovej ul., ZŠ sv. Svorada a Benedikta pri Spojenej katolíckej škole na Farskej ul., ZŠ s MŠ sv. Gorazda na Dlhej ulici. V roku 2013 vznikla Piaristická ZŠ pri Spojenej piaristickej škole sv. Jozefa Kalazanského na Piaristickej ul. v Nitre. Ďalšie cirkevné ZŠ sú vo Vrábľoch ZŠ sv. Vojtecha na Levickej ul., v Zlatých Moravciach ZŠ sv. Don Bosca na ul.1.mája a ZŠ sv. Dominika Savia v Machulinciach. Novozriadené boli Súkromná ZŠ UNES na Javorovej ul. v Nitre a ZŠ Makovičky. Súkromná základná škola Makovičky sa presťahovala z priestorov školy v Ladiciach do nových priestorov na Baničovej ul. v Nitre. Do siete škôl bola zaradená Základná škola ako súčasť Liečebno-výchovného sanatória Poľný Kesov.

Počet spoločných zariadení ZŠ s MŠ je 27. Spoločné zariadenia vznikajú najmä v menších obciach s negatívnym demografickým trendom s cieľom šetriť peniaze zriaďovateľov. Zlúčili sa základná škola a materská škola v obci Slepčany do jedného subjektu. V obci Žirany sa ZŠ s MŠ rozdelila na dva samostatné subjekty. Sú to ZŠ s MŠ sv. Gorazda na Dlhej ul. v Nitre, ZŠ s MŠ na Novozámockej v Nitre, ďalej Spojená katolícka škola na Farskej ulici, v rámci ktorej je spojená ZŠ sv. Svorada a Benedikta a Gymnázium sv. Cyrila a Metoda, Piaristická ZŠ pri Piaristickej spojenej škole. V kategórii spoločných zariadení ZŠ s MŠ sú: ZŠ s MŠ Aleksince, Čakajovce, Čeľadice, Golianovo, Jarok, Kolíňany, Lukáčovce, Lužianky, Nové Sady, Rišňovce, Rumanová, Svätoplukovo, Sídliisko Lúky Vráble, Žirany, Horná Kráľová, ZŠ s MŠ s VJS a s VJM v Seliciach, Horná ul. v Šali, Bernoláková ul. v Šali, Ul. Pazmáňa v Šali, Horná Kráľová, Trnovec nad Váhom, ZŠ s MŠ s VJS a VJM vo Vlčanoch, Červený Hrádok, Tekovské Nemce.

V regióne RÚVZ so sídlom v Nitre je počet žiakov štátnych, súkromných i cirkevných základných škôl 19609 (menej o 3 žiakov oproti minulému roku). Predchádzajúce roky dochádzalo opakovane k poklesu žiakov.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ
2018/2019	19609
2017/2018	19612
2016/2017	19357
2015/2016	17910
2014/2015	18795

V roku 2019 sme zaznamenali v niektorých školách opakovaný výskyt pedikulózy, jednalo sa hlavne o viaceré školy v meste Nitra, ale aj niektoré ďalšie v rámci obcí. K opakovanému zavlečeniu ochorenia do kolektívov dochádza najmä v školách, ktoré navštevujú žiaci z rodín s nižším hygienickým štandardom a rómski žiaci. Epidemiologická situácia vo výskyte tohto akútneho prenosného parazitárneho ochorenia sa nezlepšuje najmä v školách, ktoré dôsledne nezabezpečia pri výskyte ochorenia v kolektíve represívne protiepidemické ochorenia. Postup pri výskyte pedikulózy v kolektívnych zariadeniach majú školy a školské zariadenia upravený v prevádzkových poriadkoch. Pred začatím zimných prázdnin boli všetky školy, v ktorých bolo podozrenie na výskyt pedikulózy upozornené na povinnosť dôsledne zabezpečiť opatrenia na predchádzanie tomuto ochoreniu.

V poslednom období pribúdajú rekonštrukcie školských zariadení – maľovky, opravy striech, výmeny okien, obnova fasád, ktorými sa vylepšujú životné a pracovné podmienky

žiacov vo viacerých ZŠ v regióne. Pri výkone ŠZD v školách neboli zistené závažnejšie nedostatky v úrovni prevádzkovej hygieny, sanitácii priestorov, v režime prevádzky a stravovania, ktoré sa zabezpečujú v súlade so schválenými prevádzkovými poriadkami.

Základnej škole, Robotnícka ul. 25, 953 01 Zlaté Moravce bol rozhodnutím č. HDM/A/2018/01783 uložený pokyn na odstránenie nedostatkov zistených výkonom štátneho zdravotného dozoru dňa 26.02.2018 a meraním mikroklimatických podmienok dňa 22.03.2018 v priestoroch Základnej školy, Robotnícka ul. 25, 95301 Zlaté Moravce, a to: podľa § 20 ods. 1 a 3 zák. č. 355/2007 Z. z., vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhl. č. 259/2008 Z.z.) zabezpečiť stavebným riešením budovy dodržiavanie požiadaviek na tepelno-vlhkostnú mikroklimu, vetranie, vykurovanie, predchádzanie nadmernému oslneniu vo vnútornom prostredí zariadenia pre deti a mládež a zabezpečenie kvality vnútorného ovzdušia budovy tak, aby nepredstavovalo riziko v dôsledku prítomnosti fyzikálnych a iných zdraviu škodlivých faktorov a nebolo organolepticky zmenené - zabezpečiť výmenu poškodených okien na budove Základnej školy v jedálni školy na 1. NP, ďalej na 2. až 3. NP (prvé a druhé poschodie) v teoretických, odborných a špeciálnych učebniach, v zariadeniach na osobnú hygienu, v kabinetoch a v kanceláriách, v chodbách, využívaných na pobyt detí počas prestávok a na účely šatní. Uvedený pokyn bol v roku 2019 splnený a okná na budove školy boli kompletne vymenené.

1.4 - 1.5 Gymnázia, stredné odborné školy, konzervatóriá

Počet gymnázií v roku 2019 bol sedem. V okrese Nitra je naďalej v prevádzke 5 gymnázií, v mestách Zlaté Moravce a Šaľa sú 2 gymnázia. V školskom roku 2018/2019 navštevovalo gymnázia 3025 študentov (pokles o 54 študentov).

SOŠ je v regióne 22 a konzervatórium je 1, pričom 6 z nich je neštátnych, súkromných. Stredné odborné školy v školskom roku 2018/19 navštevovalo 7004 žiakov (výrazný pokles o 1410 žiakov).

Tab.: Vývoj počtu zapísaných žiakov na stredných školách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet žiakov v gymnáziách	Počet žiakov v SOŠ
2018/2019	3025	7004
2017/2018	3079	8414
2016/2017	3271	7361
2015/2016	3043	7661
2014/2015	3089	7555

Medzi spojené školy patrí SŠ na Slančíkovej ulici v Nitre, v rámci ktorej sú zlúčené 3 školy: Hotelová akadémia, SPŠ potravinárska a Športové gymnázium. Spojená katolícka škola zlučuje ZŠ sv. Svorada a Benedikta a Gymnázium sv. Cyrila a Metoda. V Šali - Veči je Spojená škola, rámci ktorej sú zlúčené: Stredná priemyselná škola, SPŠ chemická a Stredné odborné učilište chemické.

Do prevádzky boli v roku 2014 uvedené Elokované pracovisko ako súčasť Súkromnej spojenej školy, Sv. Štefana 36, 943 01 Štúrovo, ktorej zriaďovateľom je VSOM, s.r.o. a tiež Elokované pracovisko, Cabajská 6, 949 01 Nitra ako súčasť Súkromného konzervatória,

Krčméryho ul., Nitra, ktorého zriaďovateľom je Helena Madariová. Do priestorov Kňazského seminára v Nitre sa presťahovala Súkromná stredná umelecká škola dizajnu, Škultétyho ul. 1, Nitra.

Na viacerých stredných školách sa vydávali záväzné stanoviská k územnému konaniu stavieb multifunkčných ihrísk, niektoré ihriská boli v roku 2019 skolaudované a uvedené do prevádzky. Ihriská boli realizované vo vonkajšom športovom areáli škôl. Multifunkčného ihriska boli navrhované a realizované s EPDM športovým povrchom, s oplatením a s malou tribúnkou. Na ihriskách bude možné hrať minifutbal, volejbal, nohejbal, hádzanú, tenis, basketbal. Súčasťou projektov sú aj atletické dráhy s koncovým povrchom zo striekaného tartanu a doskočisko.

1.6 Jazykové školy

V 28 jazykových školách v regióne RÚVZ Nitra je zriaďovateľom u 26 súkromník, občianske združenie a 1 JŠ je štátna. Sú to jazykové školy: Maxima (súkromná JŠ, Mgr. Zuzana Zaujecová, Ul. F. Mojtu, Nitra); JŠ César De Miguel Santos (Schurmanova 8, Nitra); JŠ Sophia (Sophia, o.z., Štefánikova 30, Nitra); JŠ (Mgr. Lenka Matyová, Ul. 1. mája 22, Zlaté Moravce); JŠ a cvičenie jogy (PhDr. Lucia Jechová, PhD., Chmeľová dolina 27, Nitra); Jazyková škola (Jazykové centrum, s.r.o., Šaľa, Vlčanská ulica 6789/6A); JŠ Sun (Renáta Valašíková, Duklianska 2/B, Zlaté Moravce); JŠ Profit (a.s., Cintorínska 5, Nitra); In lingua (Ing. Kristína Čierna, Ul. 1. Mája Zlaté Moravce); Le-Rosi (s.r.o., Erika Rosinová, Hviezdoslavova ul., Zlaté Moravce); JŠ E-ku; Štátna jazyková škola, Golianova ul., Nitra; College; JŠ Šaľa; JŠ spoločnosti Everyday English, s.r.o., Bystrá 26, 949 11 Nitra; JŠ Laury Pokoraczkej Križovičovej, Ul. SNP 202/148, 937 01 Želiezovce, JŠ ZARAZ, Coborihu ul. v Nitre, JŠ – Tremlová, Štefánikova tr., Nitra, JŠ Močenok, Školská 1158, Nitra, JŠ n.o. Vages na Štefánikova tr. 71, Nitra, Hodžova ul., Nitra, JŠ Pro Europa v priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy v Dolných Obdokovciach; JŠ ZARAZ, Hviezdoslavova ul. v Zlatých Moravciach. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Vyučovanie cudzích jazykov na Štefánikovej tr. 25 v Nitre; Vyučovanie cudzích jazykov Learn and Smile na Ul. Fraňa Mojtu v Nitre; Vyučovanie cudzích jazykov na Sládkovičovej 3 v Nitre; JŠ Chelsea Learning Horná v Šali.

Stavebno-technické podmienky priestorov jazykových škôl, ako aj úroveň prevádzky týchto zariadení sú vyhovujúce.

1.7 Miesta výkonu praktického vyučovania

Starostlivosť o prácu mladistvých zahŕňa starostlivosť o pracovné podmienky žiakov SŠ v rámci praktického vyučovania. V okrese Nitra sme evidovali v roku 2019 už len jedno stredisko odbornej praxe pri Strednej odbornej škole veterinárnej, Nitra, Drážovská 8/14, ďalej 60 pracovísk praktického vyučovania – dielní, ktoré sú vytvorené v rámci priestorov stredných odborných škôl. V dvoch strediskách odborného vyučovania – cukrárska a pekárska výrobnia pri SOŠ potravinárskej na Cabajskej v Nitre je vykonávaný štátny zdravotný dozor pravidelne, spojený aj s odberom vzoriek vyrábaných cukrárskych a pekárskych výrobkov, ako aj sterov z prostredia na overenie čistoty. V strediskách pre praktické vyučovanie sa spravidla koná skupinový výcvik učňov pod vedením majstrov odborného výcviku, inštruktorov odbornej výchovy alebo individuálna odborná výučba. Na základe návrhov účastníkov konania boli vydané súhlasy k uvedeniu do prevádzky nových PPV – pre žiakov Strednej odbornej školy gastronómie a cestovného ruchu, Levická 40, Nitra v zariadení spoločného stravovania – v reštaurácii Uniday, Piaristická, Nitra. Podmienky pre odbornú prax boli vyhovujúce v štátnych zariadeniach i u súkromných podnikateľov.

1.8 Špeciálne školy

Do tejto kategórie zariadení patria školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami: MŠ, ZŠ a SŠ pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením, praktické školy, odborné učilišťa, školy a triedy pre deti a žiakov s nadaním.

V školskom roku 2018/2019 navštevovalo špeciálne školy a špeciálne triedy spolu 1383 (viac o 11 žiakov ako v predchádzajúcom roku).

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v špeciálnych školách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ
2018/2019	1383
2017/2018	1372
2016/2017	1428
2015/2016	1465
2014/2015	1459

V pôsobnosti RÚVZ Nitra bolo 36 škôl pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Z toho je 4 MŠ pre deti so zdravotným znevýhodnením, 3 špeciálne integrované triedy pri bežných MŠ pre deti so zrakovým postihnutím a so syndrómom autizmu a 1 MŠ pri zdravotníckom zariadení. V roku 2014 bola uvedená do prevádzky 1 špeciálna MŠ pri Spojenej škole, Ul. Janka Kráľa v Zlatých Moravciach pre deti s mentálnym postihnutím a syndrómom autizmu alebo s inou pervazívnou vývinovou poruchou s mentálnym postihnutím (variant C). V Zlatých Moravciach na Slnecnej ul. boli uvedené do prevádzky 2 triedy elokovaného pracoviska Spojenej školy, Ul. Janka Kráľa. Elokované pracovisko je umiestnené v účelových priestoroch budovy pre školstvo. V roku 2017 bola uvedená do prevádzky špeciálna materská škola pri Spojenej škole na Červeňovej ul. v Nitre ako jej ďalšia organizačná zložka. V roku 2019 bola schválená zmena v prevádzkovaní uvedenej materskej školy z dôvodu vytvorenia ďalšej triedy. Zariadenie je určené pre deti s poruchami autistického spektra. V roku 2019 bola tiež schválená a uvedená do prevádzky Špeciálna MŠ, Kollárova 4 v Nitre pre deti so zdravotným znevýhodnením ako Elokované pracovisko Spojenej školy na Mudroňovej ul. v Nitre. Uvedené zariadenia navštevuje 115 detí predškolského veku.

ZŠ pre žiakov so zdravotným znevýhodnením je v regióne 9 a 15 tried pre žiakov so zdravotným znevýhodnením integrovaných v rámci ZŠ. Špeciálne ZŠ navštevujú žiaci s mentálnym, telesným postihnutím, syndrómom autizmu, s narušenou komunikáciou, s vývinovými poruchami správania a 1 ŠZŠ je pri zdravotníckom zariadení. 3 ZŠ pre žiakov so ZN sú internátne. Uvedené zariadenia navštevuje 928 detí mladšieho a staršieho školského veku.

Pre stredoškolských študentov so zdravotným znevýhodnením funguje SOŠ pri RC v Zlatých Moravciach. Vykonávame ŠZD aj v 2 praktických školách (Červeňova, Nitra; Janka Kráľa, Zlaté Moravce) a v 2 OU internátnych (Mojmírovce a Nová Ves nad Žitavou). Praktická škola pri ZŠ Krátka, Šaľa bola zrušená. Tieto školy navštevuje 340 žiakov.

V roku 2018 boli uvedené do prevádzky priestory elokovaného pracoviska Spojenej školy internátnej, Červeňova, Nitra v obci Vinodol a schválená bola zmena v prevádzkovaní Špeciálnej základnej školy na Mudroňovej ul. v Nitre z dôvodu uvedenia Výdajnej školskej jedálne pri škole do prevádzky.

1.9 Fakulty VŠ

V roku 2019 poskytovali vysokoškolské vzdelávanie v našom regióne 3 verejné vysoké školy (SPU, UKF a Bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského) a pobočka 1 súkromnej vysokej školy. V roku 2015 bola uvedená po prevádzky Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, ktorá má Informačno-Konzultačné stredisko v priestoroch Základnej školy na Robotníckej ul. v Zlatých Moravciach.

Na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre bol v akademickom roku 2018/2019 počet študentov denného štúdia 5367. Na UKF môžu študenti absolvovať štúdium na 5 fakultách: na Fakulte prírodných vied, na Fakulte stredoeurópskych štúdií, na Filozofickej fakulte, na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva a na Pedagogickej fakulte. V roku 2017 bola ukončená rekonštrukcia priestorov Poradenského centra UKF v Nitre na Dražovskej ceste v Nitre. Priestory sa nachádzajú na 1. NP budovy internátu Zobor, tvorí ich veľká konferenčná sála, administratívne priestory, zasadačky. V minulom roku bola tiež ukončená stavby novej budovy laboratórií UKF na Tr. A. Hlinku v Nitre. Budova je trojpodlažná, zahŕňa priestory skladov chemických látok a prípravkov, vrátane priestorov na ich bezpečnú likvidáciu, priestory laboratórií, kryokomoru, mikroCT, ďalšie najmodernejšie technológie. V budove sú aj učebne pre študentov.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných študentov UKF

Akademický rok	Počet študentov UKF
2018/2019	5367
2017/2018	5459
2016/2017	5595
2015/2016	6363
2014/2015	6767

V rámci denného štúdia na SPU v Nitre študuje 4772 5114 študentov (pokles o 281 študentov, roky predtým bol pokles o 781 a o 196 študentov). Na SPU môžu študenti absolvovať VŠ štúdium na týchto 6 fakultách: Fakulta biotechnológie a potravinárstva, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Technická fakulta, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva a Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja. V roku 2015 boli uvedené do prevádzky priestory Výskumného centra Agrobiotech – komplexného inovačného a kompetenčného centra SPU v Nitre. Agrobiotech je umiestnený v priestoroch komplexne zrekonštruovaných pavilónov M a Q. Centrum pozostáva z viac ako 30 laboratórií, vybavených najmodernejšími technológiami.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných študentov SPU

Akademický rok	Počet študentov SPU
2018/2019	4772
2017/2018	5114
2016/2017	5395
2015/2016	6176
2014/2015	6372

Bohosloveckú fakultu UK v Nitre na Samovej ulici v roku 2018/2019 navštevovalo v dennej forme 110 študentov. Nárast študentov je spôsobený presťahovaním študentov zo seminára v Badíne.

Všetky vysoké školy navštevovalo spolu v dennom štúdiu 10 389 študentov (menej o 217 oproti predchádzajúcemu roku, rok predtým bol pokles o 528 a predtým o 1505 študentov). V období posledných rokov dochádza k výraznejšiemu poklesu vysokoškolských študentov.

Prevádzkovanie vysunutých fakúlt súkromných vysokých škôl na území okresu Šaľa nebolo oznámené orgánu na ochranu verejného zdravia ľudí.

1.10 Zariadenia a prevádzky mimoškolskej výchovy a vzdelávania, základné umelecké školy

V regióne dozorujeme 17 ZUŠ, z ktorých 6 je štátnych, 11 je neštátnych. Sú to Súkromná ZUŠ, Sasinkova 1, Lužianky; ZUŠ, Mojmirovce 897; Súkromná ZUŠ H. Madariovej, Krčméryho ul. 2, Nitra; Súkromná ZUŠ, Piaristická 2, Nitra; ZUŠ, Vajanského 1, Nitra; Súkromná ZUŠ, Dubíkova, Nitra; Súkromná ZUŠ ART PEGAS, Štefánikova 140, Nitra; Súkromná ZUŠ Tralaškola, Ďurkova 18, Nitra; Súkromná ZUŠ Evy Pacovskej, Nové Sady 176; ZUŠ, Hlavná 1, Vrábľa; ZUŠ, Školská 1697, Močenok; ZUŠ, Kukučínova 27, Šaľa; ZUŠ, J. Kráľa, Zlaté Moravce; Súkromná ZUŠ, Školská 16, Jarok; Súkromná ZUŠ Silvie Czafrangóovej, Vlčany; Súkromná ZUŠ n.o. Pro Europa v priestoroch Súkromnej strednej odbornej školy Dolné Obdokovce; Elokované pracovisko Súkromnej ZUŠ Heleny Madariovej, Rýnska ul., Nitra. Takmer všetky tieto ZUŠ sú umiestnené v účelových adaptovaných priestoroch v rámci samostatných budov alebo v jestvujúcich priestoroch základných škôl. ZUŠ Jozefa Rosinského v Nitre je presťahovaná do kompletne zrekonštruovaných priestorov bývalej ZŠ na Vajanského ulici v Nitre. Základné umelecké školy zaradené v sieti školských zariadení v školskom roku 2018/2019 navštevovalo 6154 6001 žiakov (nárast o 153 žiakov, predtým pokles o 42 žiakov).

Školské kluby patria medzi školské výchovno - vzdelávacie zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z. V školskom roku 2017/18 bolo v regióne RÚVZ Nitra 110 školských klubov pri ZŠ. Nenastala zmena vo vybavení školských klubov. Vo väčšine škôl svoju činnosť vykonávajú školské kluby v klasických učebniach, ktoré sú v rámci priestorových možností prispôbené potrebám a náplni činností, ktoré sa v nich vykonávajú. Vylepšenia týchto priestorov (maľovky, údržba) sa vykonáva súčasne s vylepšovaním vnútorných priestorov škôl.

Zariadenia pre voľný čas a záujmovú činnosť detí a mládeže sú školskými výchovno-vzdelávacími zariadeniami podľa § 113 zák. č.245/2008 Z. z., sú to centrá voľného času a školské strediská záujmovej činnosti. Dozor vykonávame v 10 CVČ. CVČ zriadené súkromníkom je Súkromné CVČ Board Club v ZŠ Veľký Lápáš (o.z. Board Club Žilina). Novozriadené bolo Súkromné CVČ v obci Rišňovce. CVČ Domino je v kompletne zrekonštruovanej historickej budove v centre mesta Nitra. Centrá voľného času zaradené v sieti školských zariadení navštevovalo 4069 (pokles o 123 žiakov).

1.11 Ubytovacie zariadenia

Celkový počet školských internátov pri SŠ využívaných na ubytovanie stredoškolských študentov je 8, pri gymnáziách 2 (Gymnázium sv. Cyrila a Metoda v Nitre a EP v Kňazskom seminári na Samovej v Nitre), pri SOŠ 6 (Súkromná SOŠ Dolné Obdokovce, SOŠ potravinárska, Cabajská 6 a Cabajská 10, Nitra, SOŠ veterinárna, Drážovská, Nitra, SOŠ, Kráľovská, Šaľa; Spojená škola, Slančíkovej, Nitra). Študentských domovov pre VŠ

štvrtov v roku 2019 bolo 9. Ubytovacích zariadení pri školách pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami bolo 8, z toho 5 pri špeciálnych ZŠ internátnych (Spojená škola Červeňova v Nitre, LVS Poľný Kesov, LVS Nitra – Kynek, RC Vráble, RC Zlaté Moravce), 3 pri špeciálnych stredných školách (OUI Nová Ves nad Žitavou, OUI Mojmírovce, RC Zlaté Moravce) a 1 ubytovacie zariadenie pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež (RC v Zlatých Moravciach – zariadenie pre matky s deťmi).

V študentských domovoch pri SŠ bolo ubytovaných 988, percento vyťaženia je 101,86 %. Aj na základe mimoriadnych cielených previerok v ubytovacích zariadeniach vykonaných v predchádzajúcich rokoch bola znížená kapacita v niektorých stredoškolských internátoch, čím došlo k výraznému zlepšeniu podmienok ubytovaných študentov a k zníženiu percenta vyťaženia ŠD.

V študentských domovoch pri VŠ bolo ubytovaných 3942, percento vyťaženia je 96,88 %. Zo strany vedenia oboch univerzít je snaha zabezpečovať ubytovanie pre čo najvyšší počet študentov. Študentské domovy Akademická, Nitra, Antona Bernoláka, Poľnohospodár a kňazský seminár sú vo vyhovujúcom technickom stave a spĺňajú hygienické požiadavky. ŠD Pribina, ktorý patrí SPU v Nitre nebol zatiaľ vyradený zo siete školských zariadení, ale dlhodobo sa pre nevyhovujúci stavebno-technický stav nevyužíva na ubytovanie študentov. ŠD Mladosť zabezpečil zateplenie budovy, novú vonkajšiu omietku na budove, ďalej rekonštrukciu kúrenia v časti „ležiak“ a v roku 2014 bola ukončená rekonštrukcia v časti „vežiak“. V roku 2018 a 2019 pokračovala rekonštrukcia izieb na 3. NP a 2. NP v časti ležiak, ktorá zahŕňala rekonštrukciu elektroinštalácií, kompletnú výmenu nábytkov v izbách, výmenu podláh v spoločných priestoroch chodieb, obnovu spoločných priestorov. V nadchádzajúcom období je plánovaná aj rekonštrukcia poslednej časti internátu. Ostatné domovy mládeže pri vysokých školách majú väčšinou z hľadiska stavebno-technického stavu viaceré nedostatky. Väčšina VŠ internátov má stále pôvodné dispozičné riešenie a priestorové usporiadanie, nedostatočnú plochu na 1 ubytovaného v m², prekročený počet ubytovaných vo viacposteľových izbách, nedostatočné základné vybavenie izieb, spoločné zariadenia osobnej hygieny, príp. ich vybavenie nezodpovedajúce počtu ubytovaných (1 sprcha, 1 WC na viac ako 10 ubytovaných).

Problém s prekračovaním kapacity nie je v ubytovacích zariadeniach pri špeciálnych školách.

1.12 Zariadenia sociálnych služieb a zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Zariadenia sociálnych služieb sú zariadenia podľa zák. č. 448/1991 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 355/2007 Z.z. ŠZD vykonávame v týchto zariadeniach: DSS Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku, DSS Kreativ Klasov, DSS Šaľa, Denný stacionár Šťastný život, Mojmírovce.

V DSS Močenok je poskytovaná celoročná starostlivosť pre mladých mužov bez rodinného zázemia, ktorí ukončili ústavnú výchovu v detských domovoch v 18. roku veku, ako aj deťom do 18. rokov. V DSS Klasov je poskytovaná celoročná starostlivosť pre deti a dospelých s rôzne ťažkými formami telesného a mentálneho postihnutia. Súčasťou DSS je aj chránené bývanie pre klientov. V týchto zariadeniach sa priebežne vylepšujú prevádzkové podmienky postupnou rekonštrukciou priestorov, výmenou okien, dverí, vybudovaním vonkajšieho areálu. Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých s denným pobytom je v prevádzke na Okružnej v Šali.

Medzi zariadenia s dlhodobou starostlivosťou patria aj zariadenia na vykonávanie opatrení sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately v zmysle § 45 zák. č. 305/2005 Z.z. - detské domovy a krízové strediská. V pôsobnosti RÚVZ Nitra sú to detské domovy rodinného typu v Žitavciach, Koliňanoch, DD Dlhá ul., Nitra a DD sv. Lujzy, Samova ul., Nitra, DD Komunita Kráľovnej pokoja Močenok. Pri DD Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku boli vytvorené samostatné priestory pre DD rodinného typu v byte v Šali. Medzi krízové strediská patria Detské krízové centrá n.o. Slniečko v Nitrianskych Hrnčiarovciach a Štitároch, KS Effeta pre ľudí s postihnutím sluchu v Nitre na Samovej, KS v Šali, Komunitné centrum o.z. Maják v Zlatých Moravciach. Zariadenie núdzového bývania na Krčméryho ul. v Nitre (prevádzkovateľom je mesto Nitra), Útulok pre matky s deťmi v Nitre – Krškanoch; Bezpečný ženský domov ako zariadenie sociálnych služieb prevádzkované Centrom Slniečko, n.o.; Úsmev ako dar ako prevádzkovateľ priestorov na poskytovanie sociálnych služieb v budove na Dvorčianskej v Nitre; Centrum Slniečko, n.o. chránená dielňa v priestoroch Kalvárie v Nitre a Poradenské centrum Slniečko v Nitre na Coboriho ul. v Nitre; Nízko prahové denné centrum o.z. YMCA v Nitre v priestoroch budovy bývalej MŠ Na Hôrke v Nitre; Zariadenie sociálnych služieb Lienka pri Klube rodičov autistických detí v Nitre, Vodná 1119/7, Nitra so sídlom na adrese Dvorčianská 63, Nitra – Dolné Krškany a zariadenia spoločného stravovania - výdajne jedál pri uvedenom zariadení do prevádzky; Služba včasnej intervencie ambulantnou formou v zariadení „Viničky“, Zariadenie sociálnych služieb Nitra. V roku 2019 bol uvedený do prevádzky bol Domov pre mladých dospelých v Horných Krškanoch, ktorý patrí pod Komunitu kráľovnej pokoja v Nitre – priestory pre jednu samostatne usporiadanú skupinu. V roku 2019 boli ďalej uvedené do prevádzky Komunitné centrum na Partizánskej ul. v Šali a Komunitné centrum v budove centra občianskej vybavenosti v Šali, ktorých prevádzkovateľom je o.z. Optima Status. Vo Vlčanoch boli uvedené do prevádzky priestory zariadenia sociálnych služieb – Domov na pol ceste na ubytovanie pre mladých dospelých. Pre Centrum pre deti a rodiny Koliňany boli uvedené do prevádzky priestory na Sládkovičovej 3, Zlaté Moravce a na Coboriho ul. v Nitre na realizáciu aktivít sociálnych pracovníkov a psychológov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantnou a/alebo terénnou formou) do prevádzky. Rovnaká služba bola uvedená do prevádzky aj pre CDR Žitavce vo Vrábľoch. Zámerom je uvedenie priestorov na realizáciu aktivít sociálnych pracovníkov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantnou a/alebo terénnou formou) a psychológov (vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ambulantnou a/alebo terénnou formou) v rámci Národného projektu Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti III v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, Aktivity Podpora práce s dieťaťom a jeho rodinou, Podaktivity 1.2 Podpora dostupnosti a profesionality ambulantnej/alebo terénnej práce v centrách, na zabezpečenie prevádzkových činností Centra pre deti a rodiny

Odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre vykonali dňa 23.11.2018 ŠZD v Detskom domove Žitavce. ŠZD bol vykonaný v súvislosti s oznámením DeD Žitavce zo dňa 07.11.2018, ktoré sa týkalo výskytu ploštice posteľnej v priestoroch domova – rodinný dom Hliníková 1332/34, Vráble. ŠZD bol cielený na kontrolu postupu v súvislosti so zabezpečením opatrení na elimináciu ploštíc. Represívnu dezinfekciu vykonala odborne spôsobilá firma, ktorá má oprávnenie na používanie DDD prípravkov na profesionálne používanie. V roku 2019 sa výskyt ploštice v uvedenom zariadení zopakovala, ako aj postup RÚVZ v rámci ŠZD.

V roku 2017 bolo vydané rozhodnutie na zmenu v prevádzkovaní Detského domova na Dlhej ul. v Nitre, ktorý sa transformoval na detský domov rodinného typu, bola zrušená centrálna kuchyňa i práčovňa, vytvorené boli priestory pre 4 samostatné skupiny. V roku

2019 boli kompletne zrekonštruované priestory dvoch nadzemných podlaží jedného pavilónu a prispôbené na ubytovanie detí v samostatných skupinách.

Celkový počet týchto zariadení je 35. Pri výkone ŠZD neboli v týchto zariadeniach zisťované nedostatky v hygienickej úrovni. Všetky zariadenia vykazujú primeraný hygienický štandard z hľadiska stavebno-technických podmienok i úrovne prevádzky v sledovaných ukazovateľoch. Podľa potreby sa vykonávajú maľovky, údržby, opravy, výmeny poškodených zariadení a obnova vnútorného vybavenia.

1.13 Špeciálne výchovné zariadenia

Špeciálne výchovné zariadenia v zmysle § 113 zák. č. 245/2008 Z. z. ako zariadenia s dlhodobou starostlivosťou sú v našom regióne: Reedukačné centrum v Zlatých Moravciach, RC Vráble, LVS Poľný Kesov a LVS Nitra – Kynek. RC v ZM má nasledovné organizačné zložky: Reedukačný detský domov, Reedukačný domov mládeže a Zariadenie pre matky s deťmi. Pri zariadení pre matky s deťmi funguje aj 1 oddelenie jasli. Zriaďovateľom týchto zariadení je Odbor školstva Okresného úradu v Nitre.

V súvislosti s vzniknutou epidémiou svrabu a na základe skutočností zistených výkonom ŠZD v priestoroch pracovne pri Liečebno-výchovnom sanatóriu v Poľnom Kesove nariadil RÚVZ v Nitre rozhodnutím č. HDM/A/2018/03079-2-Gre zo dňa 05.11.2018 opatrenie na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení - zákaz prevádzky pracovne, ktorá je súčasťou LVS v Poľnom Kesove do doby zabezpečenia nápravných opatrení a splnenia požiadaviek podľa § 21 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z.z. v spojení s § 10 ods. 6 písm. a) – e) a s § 3 ods. 1 – 3 vyhl. MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhl. č. 259/2008 Z.z.), ako aj podľa § 24 ods. 5 písm. c) zák. č. 355/2007 Z.z.:

- zabezpečiť funkčné oddelenie čistej časti pracovne od nečistej časti pracovne, pričom dispozičné riešenie a vybavenie musí byť zabezpečené tak, aby nedochádzalo ku kríženiu prevádzky čistej časti a nečistej časti,
- nečistú časť pracovne v suteréne, v ktorej sú umiestnené práčky vybaviť umývadlom a drezom s prívodom tečúcej pitnej vody a tečúcej teplej vody;
- zabezpečiť podmienky na sušenie bielizne, mangľovanie bielizne a žehlenie bielizne a na ochranu čistej bielizne pred znečistením a druhotnou kontamináciou,
- zabezpečiť, aby povrchová úprava stien v mieste možného znečistenia bola do výšky 180 cm z umývateľného a dezinfikovateľného materiálu a podlaha všetkých priestorov pracovne z umývateľného, dezinfikovateľného a nešmykľavého materiálu,
- zabezpečiť vetranie všetkých priestorov pracovne, najmä otvárateľné okná s nepoškodenou sklenenou výplňou,
- zabezpečiť pravidelné čistenie a udržiavanie vonkajších a vnútorných priestorov zariadenia pre deti a mládež tak, aby tieto nepredstavovali riziko v dôsledku ich mikrobiálneho a iného znečistenia. Pokyn zatiaľ splnený nebol.

1.14 Školy v prírode a zotavovacie podujatia

Zotavovacie podujatia a školy v prírode sú popísané podrobnejšie v kapitole 6.

1.15 Zariadenia školského stravovania

Školské účelové zariadenia sú aj zariadenia školského stravovania. Je to 205 školských jedální, 68 výdajných školských jedální, spolu 273 zariadení. V roku 2019 boli schvaľované najmä zmeny v prevádzkovaní jestvujúcich zariadení spoločného stravovania z dôvodu zmien v ich dispozičnom členení, priestorovom usporiadaní a vo vybavení a schvaľovanie zmien prevádzkových poriadkov.

1.16 Zariadenia rýchleho občerstvenia

V školách a v školských zariadeniach v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre evidujeme 93 školských bufetov. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky zariadenia rýchleho občerstvenia: Bufet pri zariadení spoločného stravovania - zariadenia s pokytovaním stravovania a ubytovania BYSTRÍK, s.r.o., Samova 14, 949 01 Nitra, školský bufet v priestoroch ZŠ Tešedíkovo, bufet v priestoroch Filozofickej fakulty, Štefánikova tr. v Nitre a bufet na FZSV na Kraskovej ul. v Nitre, bufet v Aule SPU v Nitre, bufet na SOŠ veterinárnej na Drážovskej ceste v Nitre, nápojový automat na ZŠ Branč, kaviareň s občerstvením v zariadení MagicLand. V niektorých zariadeniach bola posudzovaná zmena v sortimente. V Šali sa začal realizovať projekt s názvom Zdravá desiata určený na prípravu desiat pre žiakov základných škôl, v rámci ktorého sa deťom pripravujú rôzne druhy zdravej desiaty: obložené celozrnné pečivo, nátierky, zdravé pečené i nepečené koláče a dezerty, rôzne druhy kaší, ovocie a zelenina.

1.17 Telocvične pri školách

Pri ZŠ dozorujeme 372 vnútorných a vonkajších priestorov určených na výučbu telesnej výchovy. Pri stredných školách je 56 vnútorných a 24 vonkajších telovýchovných priestorov. Pri špeciálnych školách je 30 vnútorných a 30 vonkajších TV priestorov. Univerzity majú 15 vnútorných a vonkajších priestorov na telovýchovu.

Malotriedne ZŠ využívajú na výučbu telesnej výchovy provizórne priestory, najčastejšie kmeňové učebne alebo chodbové priestory škôl, príp. iné budovy, napr. kultúrneho domu.

Typizovanú telocvičňu nemajú ZŠ Čakajovce, Čechynce, Čifáre, Dolné Obdokovce, Klasov, Kolíňany, Lukáčovce, Pohranice, Rumanová, Šurianky, v Nitre ZŠ Dlhá a Petzwalova, v Šali Ul. Pázmaňa, Beladice, Čaradice, Čierne Kľačany, Hostie, Jedľové Kostolany, Kostolany pod Tríbečom, Ladice, Lovce, Machulince, Mankovce, Martin nad Žitavou, Slepčany, Velčice, Ul. 1. mája v Zlatých Moravciach.

V roku 2017 boli uvedené do prevádzky priestory dvoch nových telocviční pri ZŠ s MŠ v obci Rumanová, pri Základnej škole na Tulipánovej ul. v Nitre. Zrekonštruované boli priestory telocvične pri ZŠ Krčméryho ul. v Nitre (výmena okien, oprava vnútorných omietok a obnova maľoviek v telocvični, v zázemí – v šatniach a v ZOH, výmeny telovýchovného náradia. V predchádzajúcom roku boli komplexne zrekonštruované aj priestory telocvične pri Základnej škole s materskou školou v Rišňovciach.

V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Multifunkčné ihrisko pri Gymnázium Juraja Fándlyho v Šali a Multifunkčné ihrisko v obci Mojmírovce, telocvičňa na Hlbokej ul. v Nitre (určená pre Základnú školu Cabajská v Nitre).

Zamestnankyne oddelenia HDM zabezpečili vykonanie pravidelných kontrol zameraných na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek na vonkajšie a vnútorné priestory určené na výučbu telesnej výchovy. Nedostatky boli zisťované pri zaraďovaní TV do rozvrhu vyučovacích hodín. Nedostatky sa vyskytovali najmä v súvislosti s opotrebovanými podlahami športovísk a v stavebno-technickom stave šatní a zariadení osobnej hygieny – poškodené keramické obklady stien a podláh, nedostatky v poškodenej sanite.

V jednotlivých školách boli ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v zápisnici z výkonu štátneho zdravotného dozoru. V prípade finančne náročných nedostatkov, školy oznámili termíny ich odstránenia postupne, po prerokovaní so zriaďovateľom zariadeniam. Sankcie neboli uložené.

1.18 Ostatné

Do tejto kategórie sme zaradili celkovo 68 zariadení: 6 centier pedagogicko psychologického poradenstva a prevencie, 6 centier špeciálno-pedagogického poradenstva a 3 DIC (Detské integračné centrum na Cabajskej, NR, Súkromné DIC Effeta na Samovej, NR a Súkromné DIC Socia na Topoľovej ul., NR). V roku 2016 bolo uvedené do prevádzky súkromné DYS centrum pedagogicko-psychologického poradenstva, Diet'atkovo poradenské centrum Cintorínska, Nitra. Ďalej sme sem zaradili rodinné centrum Alba – centrum na Štefánikovej triede v Nitre, ktoré zabezpečuje mimoškolské aktivity pre deti do 6 rokov veku. Ďalej Výtvarnú umeleckú školu v Nitre na Samovej ulici, 7 detských kútikov v obchodných centrách (TimeOut Plus, s.r.o. v OZC Max Nitra, Mlyny Nitra; detský kútik v NC Tesco Nitra), 5 umelých krytých bazénov pri SŠ a VŠ, 2 nekryté bazény pri zotavovacích zariadeniach, 2 umelé bazény pre dojčatá, chránené dielne (Inka, Slniečko), 1 Jazdecký klub Ranč Dlhá ul., Nitra, 2 mliečne kuchynky na neonatologickom a detskom oddelení Pediatrickej kliniky FN Nitra, 1 Baby centrum v Mestskej športovej hale v Nitre, 2 materské centrá (Mami Oáza, Zlaté Moravce, MC Šaľa), 1 CHICHI WORLD (vzdelávanie a zábava pre deti), 3 dopravné ihriská (MIDAS, Škorík, Ul. 1. mája, Zlaté Moravce), 3 autoškoly, 1 tvorivá dielňa vo Vlčanoch, 2 súkromné mimoškolské zariadenia, Klubovňa pre mládež a šport v obci Nevidzany. V roku 2014 boli zriadené opatrovateľská služba v Malom Cetíne s poldennou starostlivosťou o deti, 1 detské zábavné centrum s čokoládovňou HoplaLand, s.r.o. v OC Mlyny Nitra. V roku 2015 bola zriadená v obci Tajná MŠ s poldennou starostlivosťou a zariadenie opatrovateľskej starostlivosti pre deti. V roku 2016 bol uvedený do prevádzky detský zábavný svet Hoplaland v Galérii Tesco. Detský zábavný svet Hoplaland má prevádzky v OSC Mlyny a OSC Max v Nitre. Uvedené boli do prevádzky aj predajne s detským sortimentom, celkovo 15, ktoré ale medzi ostatnými zariadeniami pre deti nevykazujeme. V roku 2017 bolo uvedených do prevádzky 12 predajní, 1 ambulatné zdravotnícke zariadenie (imunologická ambulancia), Materské centrum v obci Mojmírovce, Služba na opatrovanie detí v obci Kostol'any pod Tribečom, Detské zábavné centrum Magic Land na Sládkovičovej ul. v Nitre (budova Jednoty), chránená dielňa v nebytových priestoroch v obci Klasov pre klientov zariadenia Kreativ Klasov. V roku 2018 boli uvedené do prevádzky: Poradenské centrum pri UKF v Nitre, Drážovská, Nitra; Detské múzeum Severka, Farská ul., Nitra; 4 predajne detských potrieb a detského oblečenia; 1 umelý vnútorný krytý bazén pre najmenšie deti Aquabella Stars na Gorazdovej ul. v Nitre; 1 priestor na doučovanie matematiky a fyziky; 1 detské centrum Detský svet Happy Bubi na adrese Lehotská 209/2, 949 01 Nitra; 1 zariadenie na poskytovanie mimoškolskej činnosti, Bernolákova ul. Zlaté Moravce; Služba na opatrovanie detí v obci Vieska nad Žitavou. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Služba na opatrovanie detí v obci Červený Hrádok. Materské centrum v obci Mojmírovce bolo zrušené. V roku 2019 boli uvedené do prevádzky: Multifunkčné ihrisko pri Gymnázium Juraja Fándlyho v Šali a Multifunkčné ihrisko v obci Mojmírovce, Tématické ihrisko Majk v Šali, trampolínový park v MagicLande na Sládkovičovej ul. v Nitre, Lezecká stena v priestoroch Strednej odbornej školy technickej v Zlatých Moravciach.

Rozhodnutia boli vydávané k uvedeniu priestorov 8 predajní s detským oblečením, obuvou, ďalšími potrebami pre deti do prevádzky. Uvedenú kategóriu prevádzok nevidujeme v kategórii ostatných zariadení pre deti.

2. Zhodnotenie zmennosti na školách

(tab. č. 5)

V regióne RÚVZ Nitra nebola v školskom roku 2018/2019 zmennosť na ZŠ. V školskom roku 2018/2019 bol celkový počet žiakov na základných školách 19609. Celkový počet žiakov v prvých ročníkoch ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bol 2471.

Tab.: Vývoj počtu zapísaných detí v ZŠ v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce

Školský rok	Počet detí v ZŠ	Počet prvákov
2018/2019	19609	2471
2017/2018	19612	2245
2016/2017	19357	2462
2015/2016	17910	-
2014/2015	18795	-

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

(tab. č. 6)

V zariadeniach v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre je z celkového počtu 1467 zariadení 1430 napojených na verejný vodovod (97,48 %) a 37 zariadení je napojených na individuálny vodný zdroj. Vlastný vodný zdroj má 8 MŠ (Červený Hrádok, Host'ovce, Jelšovce, Kostol'any pod Tribečom, Ladice, Neverice, Žitavany), 4 ZŠ (Červený Hrádok, Jelšovce, Žitavany), 3 zariadenia mimoškolskej výchovy a vzdelávania (školské kluby pri týchto ZŠ), 10 zariadení spoločného stravovania, 1 zariadenie sociálnych služieb, ktoré je aj zariadením sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately (DSS a DD Komunita Kráľovnej pokoja Močenok), zariadenia na zotavovacie podujatia (Chatová osada pod Gýmešom, Jelenec; Rekreačné stredisko Jedliny, Kostol'any pod Tribečom) a 2 telocvične pri školách. Zásobovanie zariadení pre deti a mládež pitnou vodou v okrese Šaľa je na veľmi dobrej hygienickej úrovni. Všetky zariadenia sú napojené na verejný vodovod, okrem detského domova, domova pre mladých dospelých a domova sociálnych služieb Komunita Kráľovnej pokoja v Močenku. Medzi ostatnými zariadeniami zásobovanými z vlastného vodného zdroja sú vysokoškolské poľnohospodárske podniky, farmy Koliňany a Žirany.

Kvalita vody vo všetkých zariadeniach napojených na verejný vodovod vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy.

Dňa 15.10.2017 nadobudol účinnosť zák. č. 150/2017 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V zákone sú ustanovené niektoré nové povinnosti dodávateľov pitnej vody. V § 17a citovaného zákona je dodávateľ pitnej vody definovaný ako prevádzkovateľ verejného vodovodu, alebo fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá dodáva pitnú vodu v rámci podnikateľskej činnosti alebo ktorá dodáva alebo používa pitnú vodu vo verejnom záujme a nie je odberateľom pitnej vody z verejného vodovodu. Podľa § 17a ods. 2 písm. c) a d) zák. č. 355/2007 Z.z. je dodávateľ pitnej vody povinný vypracovať, priebežne prehodnocovať, najmenej raz za päť rokov aktualizovať a predkladať program monitorovania kvality pitnej vody príslušnému RÚVZ. Tento program monitorovania je dodávateľ pitnej vody povinný predložiť najneskôr do 31.12.2018. Ďalej podľa § 17a ods. 2 písm. e) a l) je dodávateľ pitnej vody povinný elektronicky predkladať výsledky monitorovania kvality pitnej vody RÚVZ do 3 mesiacov po ukončení laboratórných

analýz a tiež zabezpečiť evidenciu monitorovania kvality pitnej vody a jej uchovanie po dobu desať rokov. Všetci prevádzkovatelia boli na novú povinnosť písomne upozornení.

Ku dňu 15.10.2017 nadobudla účinnosť aj vyhl. MZ SR č. 247/2017 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých 24 vzoriek pitnej vody (22 odberov),

Celkový počet zariadení pre deti a mládež s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody z vlastného vodného zdroja v roku 2019 bol v 1 zariadenia (0,068 %). V roku 2019 bola zistená nevyhovujúca kvalita v odobratých vzorkách pitnej vody z vlastnej studne v ZŠ s MŠ Červený Hrádok.

Nevyhovujúca kvalita pitnej vody bola v predchádzajúcich rokoch zistená v MŠ Host'ovce, Jelšovce, Kostol'any pod Tribečom a v zariadeniach školského stravovania pri týchto zariadeniach. Nevyhovujúca kvalita vody po mikrobiálnej stránke v týchto zariadeniach bola riešená zabezpečením pravidelnej dezinfekcie vodného zdroja zo strany prevádzkovateľa alebo náhradným zásobovaním pitnou vodou. Všetci prevádzkovatelia, ktorí využívajú nasledovné vodárenské zdroje boli upozornení na povinnosť zabezpečiť, aby dodávaná pitná voda spĺňala limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

Na RÚVZ v Nitre bol podaný podnet, ktorý poukazoval na nedostatky v zariadení pre deti – v Materskej škole pri ZŠ s MŠ v obci Červený Hrádok. Podávateľ podnetu poukazoval na dlhšie trvajúce zažívacie ťažkosti u viacerých detí (3-4) navštevujúcich predmetné predškolské zariadenie, pričom príčinou uvedených problémov u detí pitná voda, ktorú deti v zariadení konzumujú a z ktorej sa pripravuje strava v školskej jedálni, ktorá je súčasťou zariadenia. Zariadenie je napojené na vlastný vodný zdroj, ktorý údajne nevyhovuje v ukazovateli dusitanu. Podávateľ podnetu sa domnieva, že problémom môže byť aj žumpa umiestnená v tesnej blízkosti vodného zdroja, potenciálne ohrozujúca vodný zdroj. Podnet bol prešetrovaný v rámci ŠZD a spojený s odberom troch vzoriek pitnej vody z rôznych odberových miest v rámci budovy školy. Všetky vzorky preukázali vyhovujúcu kvalitu pitnej vody. Podnet bol neopodstatnený,

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie

(tab. č. 7)

V roku 2019 nebol hlásený žiadny prípad výskytu dusičnanovej methemoglobinémie v regióne RÚVZ Nitra. Žiadny prípad sa nevyskytol ani v predchádzajúcom kalendárnom roku 2018.

5. Stravovanie detí a mládeže

(tab. č. 8/a, 8/b, 8/c, 8/d)

V roku 2019 bolo v regióne RÚVZ so sídlom v Nitre pri MŠ 91 školských jedální (57,59 %) a 22 výdajných školských jedální (13,92 %). 44 MŠ má zabezpečené stravovanie v inom účelovom stravovacom zariadení a MŠ v Meleku nemá zabezpečené stravovanie. Pri ZŠ bolo 71 vlastných stravovacích zariadení (64,55 %) a 15 zariadení s dovozom stravy (13,64 %). Žiaci z 24 základných škôl (21,82 %) sa stravujú v inom účelovom zariadení, prevažne v jedálňach pri MŠ. Z celkového počtu 30 stredných škôl (gymnázia, SOŠ, konzervatórium) je vlastné zariadenie školského stravovania zriadené pri 19 školách, jedna stredná škola má výdajňu stravy, 8 škôl má zabezpečené stravovanie v inom účelovom zariadení a 2 školy nemajú zabezpečené stravovanie. Školy pre deti alebo žiakov so

špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú 7 vlastných stravovacích zariadení, 4 výdajne stravy a žiaci z 25 špeciálnych škôl sa stravujú v inom účelovom zariadení.

V materských školách v regióne RÚVZ Nitra sa stravuje 98,52 % detí, v základných školách 90,48 % žiakov, v gymnáziách 89,32 % a na SOŠ 42,03 % študentov. Oproti predchádzajúcemu kalendárnemu roku došlo k miernemu nárastu stravníkov v základných a v stredných odborných školách.

V zmysle Národného plánu úradnej kontroly potravín boli zariadenia spoločného stravovania rozdelené do kategórií podľa stupňa ich epidemiologickej rizikovosti. V kategórii I. je zaradených 50 ŠJ (24,39 %), 28 výdajných ŠJ (41,18 %). V II. kategórii je zaradených 148 ŠJ (72,20 %), 36 výdajných ŠJ (52,94 %). V kategórii III. je zaradených 7 ŠJ (3,41 %). Do kategórie III. sú zaradené 4 výdajne stravy (5,88 %, zariadenia školského stravovania pri MŠ Jelšovce, MŠ Dolné Obdokovce, Malé Vozokany, pri ZŠ Pázmanya v Šali). V kategórii IV. a V. nie sú zaradené žiadne zariadenia spoločného stravovania. Najčastejšie boli zisťované nezhody v dodržiavaní zásad správnej výrobnéj praxe HACCP (vedenie neúplnej dokumentácie, vykonávanie sporadického, nepravidelného a neefektívneho monitoringu, nezabezpečenie nápravných opatrení pri prekročení limitov na kritických kontrolných bodoch, vypracované dokumenty správnej výrobnéj alebo hygienickej praxe neboli dostatočne zavedené do praxe), v skladovaní potravín (chýbajúce meracie zariadenia v jednotlivých typoch skladov, neúplná evidencia meraných parametrov, nezabezpečenie nápravných opatrení pri nevyhovujúcich parametroch teploty a relatívnej vlhkosti), v osobnej hygiene personálu (nepoužívanie kompletného pracovného oblečenia, najmä pokrývky hlavy a nedodržiavanie niektorých ďalších zásad osobnej hygieny na ochranu potravín a pokrmov pred sekundárnou kontamináciou) a v úrovni prevádzkovej hygieny (opotrebované povrchy pracovných stolov, nedodržanie požadovanej frekvencie maľovania prevádzok, nedostatočné umelé vetranie prevádzok, nedostatky vo vykonávanej sanitácii z hľadiska frekvencie, koncentrácie používaných dezinfekčných prípravkov, príp. expozície, nedôsledné dodržiavanie prevádzkovo a stavebne oddelených pracovných úsekov a prípravovní). V nižšej frekvencii boli zisťované nezhody v overovaní pôvodu potravín, v manipulácii s potravinami, neoznačené pracovné úseky, ich zámena a nepoužívanie podľa vyčleneného účelu používania, používanie opotrebovaného strojno-technologického vybavenia, ako aj v manipulácii s odpadom, zmluvne zabezpečení oprávnení odberatelia, ale chýbajúce doklady o likvidácii BRKO.

V regióne Nitra oddelenie HDM v rámci školských zariadení eviduje 93 zariadení rýchleho občerstvenia, najmä školských bufetov, potravinových a nápojových automatov.

Modernizácia školských jedální bola zrealizovaná vo viacerých ŠJ, najmä z hľadiska nového strojno-technologického vybavenia, príp. nového vzduchotechnického zariadenia. Priestory boli čiastočne aj stavebno-technicky zrekonštruované (omietky, maľovky, úprava podláh). Vo viacerých školských jedálňach bol zmenený spôsob podávania šalátov. Školské jedálne zakúpili chladiace šalátové pulty, ktoré sú umiestnené v priestoroch jedální. Žiaci si sami porciujú šaláty pod dozorom pedagógov. Ďalšia zmena spočívala v tom, že školské jedálne kvôli zatraktívneniu školského stravovania a na podporu zvýšenia konzumácie ovocia a zeleniny zaviedli aj prípravu a podávanie dvoch druhov šalátov. Skúsenosti z výkonu štátneho zdravotného dozoru poukazujú na to, že tento spôsob podávania ovocných a zeleninových šalátov v školských jedálňach je pre žiakov veľmi zaujímavý a prispieva k ich zvýšenej konzumácii.

V roku 2017 bol zavedený systém prípravy a podávania bezlepkových pokrmov v kompletne zrekonštruovaných priestoroch Školskej jedálne pri Základnej škole Krčméryho ul. v Nitre. Priestory kuchyne i zázemia sú stavebne, prevádzkovo a personálne oddelené takým spôsobom, aby bolo vylúčené riziko sekundárnej a krížovej kontaminácie gluténom pri príprave bezlepkových pokrmov. Z tejto centrálnej prípravovne bezgluténovej diéty je

zabezpečená distribúcia pokrmov do jednotlivých školských jedální pri materských a základných školách v meste Nitra.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach okresu Nitra bolo odobratých celkom 259 vzoriek a vykonaných bolo 122 odberov, z toho 24 vzoriek pitnej vody (22 odberov), 13 odberov a 16 vzoriek potravín a pokrmov - vzorky cukrárskych a pekárskych výrobkov, vzorky hotových pokrmov, vzorky stravy, 130 sterov z prostredia (17 odberov). Odobraté vzorky cukrárskych a pekárskych výrobkov neprekračovali povolené limity Potravinového kódexu.

Odborné zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže vykonávajú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v školských jedálňach (ďalej len ŠJ) a výdajných ŠJ pri zariadeniach pre deti a mládež, ktorými sú všetky typy škôl a školských zariadení, štátne i súkromné. Výkon ŠZD sa zameriava na kontrolu celého procesu výroby, prípravy a podávania pokrmov a nápojov v zariadeniach školského stravovania z hľadiska hygienickej bezchybnosti, zdravotnej neškodnosti, zachovania výživovej a zmyslovej hodnoty, vylúčenia všetkých nežiaducich vplyvov. V školských jedálňach sa pravidelne sleduje aj zabezpečovanie výživovej hodnoty hotových pokrmov a nápojov podľa odporúčaných výživových dávok. V zariadeniach školského stravovania sa musí pri voľbe stravy vychádzať z vekových potrieb stravovanej skupiny, prihliadať na vhodný výber surovín, ročné obdobie, čas, kedy sa poskytuje stravovanie a ďalšie skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť zdravotný stav stravovaných detí a mládeže. RÚVZ v Nitre zabezpečuje oddelenie HDM štátny zdravotný dozor (ďalej len ŠZD) v zariadeniach pre deti a mládež, ktorými sú detské jasle a iné prevádzkarne pre deti do 6 rokov veku, materské školy, základné školy, všetky typy stredných škôl (gymnaziá, konzervatóriá, stredné odborné školy), špeciálne školy, špeciálne výchovné zariadenia (liečebno-výchovné sanatórium, reedukačné centrum), zariadenia sociálnych služieb pre deti, fakulty vysokých škôl, rekreačné zariadenia.

Počet detí a mladistvých v zariadeniach pre deti a mládež v pôsobnosti RÚVZ v Nitre je 57 359, počet stravujúcich sa predstavuje 42 963 (74,90 %).

Školské stravovanie predstavuje optimálny systém zabezpečenia zdravej výživy detí, v ktorom sú deťom dlhodobo poskytované zdravotne bezpečné, hygienicky bezchybné, energeticky a výživovo hodnotné pokrmy a nápoje. Systém štátneho zdravotného dozoru v školských jedálňach je dobre zabezpečený a funkčný. Tieto zariadenia majú nízku mieru epidemiologickú rizika, čo potvrdzuje dlhodobo priaznivá situácia vo výskyte alimentárnych ochorení.

Zamestnankyne odd. HDM v roku 2019 vykonali nasledovné mimoriadne kontroly v zariadeniach spoločného stravovania pri školách a školských zariadeniach:

1. Výkon mimoriadnej cieľenej kontroly so zameraním na kontrolu zariadení spoločného stravovania v súvislosti s oznámením RASFF NEWS 2019.0311 o výskyte hovädzieho mäsa pravdepodobne nevhodného na ľudskú spotrebu. RASFF NEWS oznámenie 2019.0311 - Veterinárne kontroly hovädzieho mäsa z Poľska pravdepodobne nevhodného na ľudskú spotrebu, prevádzkovateľ ELKOPOL Sp., ktorý distribuoval mäso do rozrábkarne Józef Obrzud Firma Handlowo - Usługowa Import - Eksport Ubojnia, 33-386 Podegrodzie, WNI 12103803 a uvedeným odberateľom Cimbalak s.r.o., Duklianska 17, Bardejov; Marek Kazimir – MK FOOD, Gaboltov 91; Ladislav Cabai, Bidovce 230. Na základe toho výstražného oznámenia vykonali odborné zamestnankyne odd. HDM RÚVZ v Nitre celkovo 29 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania pri materských, základných, stredných a vysokých školách v okresoch Nitra, Šaľa Zlaté Moravce. Výkonom kontrol nebol zistený žiadny výskyt dodávok uvedeného hovädzieho mäsa v zariadeniach školského stravovania.
2. Výkon mimoriadnej cieľenej kontroly zameranej na dodržiavanie organizačného a technického zabezpečenia poskytovania dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa, tzv. obedov zadarmo v zariadeniach školského stravovania. Odborné zamestnankyne

odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nitre vykonali v súvislosti s novelou zákona č. 544/2010 Z.z. o dotáciách mimoriadne ciele kontrol v 23 školských jedálňach a výdajných školských jedálňach pri základných školách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Čistota a hygienická úroveň zariadení školského stravovania je adekvátne, avšak pretrvávajú nedostatky spojené s nedostatočnou údržbou budov a s tým súvisiacimi stavebno-technickými problémami, s opotrebovaním kuchynského a jedálenského riadu, so zastaraným technickým vybavením a pod.

6. Zotavovacie akcie pre deti a mládež

(tab. č. 9/a, 9/b)

Odd. HDM zabezpečilo výkon ŠZD počas letnej turistickej sezóny 2019 nad priebehom zotavovacích podujatí, ktorými sú letné tábory organizované na realizáciu odpočinku a rekreácie detí.

Všetky ZP boli schválené rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva podľa § 13 ods. 4 písm. d) zák. č. 355/2007 Z. z. Organizátormi ZP boli CK pre deti, právnické osoby – s.r.o., občianske združenia alebo neziskové organizácie. V roku 2019 zamestnankyne odd. HDM spracovali 17 rozhodnutí o posúdení škôl v prírode, ktorých sa zúčastnilo 592 detí. Ďalej bolo vydaných 14 rozhodnutí na detské letné tábory, ktoré sa uskutočnili v turnusoch pre 1528 detí.

Pri posudzovaní, či sa jedná o ZP alebo nie je sa zameriavame na charakter podujatia, t.j. či aktivity na ňom uskutočňované spĺňajú atribúty ZP v zmysle § 25 nášho zákona, bez ohľadu na to, či je organizované CK alebo iným subjektom. Ak sú aktivity jednostranné, ide viac menej o istý typ „sústredenia“ (jazykové alebo vzdelávacie pobyty, športové, matematicko-fyzikálne, sústredenia športových klubov), vyvrcholenie celoročnej systematickej práce s určitým konkrétnym zameraním, nemusí ísť o ZP. Ak má byť podujatie kvalifikované ako zotavovacie podujatie v intenciách našich predpisov, musí byť prioritne zamerané na celkovú rekreáciu, posilnenie zdravia a zvýšenie telesnej zdatnosti detí, ale je to vždy na odbornom posúdení toho ktorého odborného pracovníka. Je potrebné pri každom návrhu na posúdenie ZP individuálne zvážiť jeho charakter a či je jeho účelom rekreácia detí. RÚVZ so sídlom v Nitre boli doručené oznámenia o konaní denných letných táborov, celkovo 12 oznámení o konaní turnusov pre 1142 detí. Konali sa v rámci centier voľného času, škôl, denných a komunitných centier, a pod. Odborné zamestnankyne sa pri výkone ŠZD zameriavajú najmä na skontrolovanie podmienok pri zabezpečovaní stravovania a pitného režimu deťom počas týchto hromadných podujatí, ako aj z hľadiska organizácie denného režimu.

V rámci LTS 2019 boli preverené stále RZ, v ktorých sa organizujú ZP: RZ Areál zdravia Jedľové Kostolany, RS Jedliny Kostolany pod Trábečom. Novým zariadením, v ktorom sa konali letné tábory a školy v prírode je Partizán Rezort v Obyciach. Celkovo bolo vykonaných 21 kontrol v rámci ŠZD, boli odobraté vzorky pitnej a bazénových vôd.

Výkon ŠZD v týchto RZ sme uskutočnili postupne v mesiacoch máj až august a komplexne sme preverili úroveň zabezpečenia stravovania, ubytovania, zásobovania rekreačných zariadení pitnou vodou spojené s odbermi vzoriek pitných vôd a kontrolu vonkajších umelých bazénov spojenú s odberom vzoriek bazénových vôd. ZP sa môže uskutočniť len v zariadení, ktoré spĺňa požiadavky na umiestnenie, funkčné členenie, priestorové usporiadanie, ubytovanie, stravovanie a na prevádzku. Stravovanie počas podujatí musí zohľadňovať vek, zdravotný stav a fyzickú záťaž zúčastnených detí, zostava jedálnych lístkov sa kontroluje pred, aj počas konania ZP, strava je pripravovaná v účelových zariadeniach spoločného stravovania, ktoré sú súčasťou RS. Likvidáciu tuhého komunálneho odpadu, BRKO majú prevádzkovatelia zmluvne zabezpečenú v týždenných intervaloch. Na zotavovacích podujatiach pracovali iba osoby zdravotne spôsobilé a odborne spôsobilé na

vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní potravín a pokrmov do obehu.

Na ZP bola zabezpečená zdravotná starostlivosť odborné spôsobilými osobami. Organizátori ZP mali k dispozícii dokumentáciu o zdravotnej spôsobilosti detí na účasť na ZP od ošetrojúcich lekárov, ako aj od zákonných zástupcov detí. Preskúmaním zdravotníckych denníkov bolo zistené, že na začiatku ZP bol vykonávaný vstupný zdravotný filter u všetkých zúčastnených. K dispozícii boli primerane vybavené lekárnice I. pomoci a v každom RZ samostatne vyčlenené priestory izolačných miestností s príslušenstvom. Počas ZP deti nastavené na pravidelnú farmakologickú liečbu túto pravidelne užívali. Počas leta sa u detí vyskytovali prevažne drobné úrazy a poranenia, krátkodobé bolesti hlavy, únavové syndrómy, prechodné dyspeptické ťažkosti, uštipnutia hmyzom. Z hľadiska epidemického výskytu akútnych prenosných ochorení možno hodnotiť LTS 2019 ako priaznivú, nakoľko nebol hlásený v žiadnom RZ zvýšený výskyt prenosných ochorení u detí zúčastnených na ZP.

RS Čaradice, Chata Breziny Skýcov boli v LTS 2018 mimo prevádzky.

V Chatovej osade Pod Gýmešom v Jelenci sa konali v roku 2019 viaceré hromadné zotavovacie podujatie pre deti.

RZ Jedliny Kostolány pod Trábečom: ubytovanie s celkovou kapacitou 101 lôžok v 5 chatkách a v turistickej ubytovni s kapacitou 41 lôžok. Súčasťou vonkajšieho areálu je bazén. Areál je napojený na vlastnú vŕtanú studňu s vyhovujúcou kvalitou vody. Tekutý odpad je odvádzaný do vlastnej ČOV. RZ z hľadiska materiálno-technického vybavenia môžeme označiť za vylepšujúce sa (postupne obmieňaný nábytok, nová posteľná bielizeň i lôžkoviny). V mesiaci jún bolo preverené zabezpečenie požiadaviek na nekrytý umelý bazén z hľadiska vybavenia, priestorov, prevádzky spojené s odbermi vzoriek bazénových vôd.

RS Areál zdravia Jedľové Kostolány: RS s najvyšším štandardom pri zabezpečovaní ubytovania, rozsiahle stavebné rekonštrukcie a nové vybavenie v celej budove. Ubytovanie v pevnej murovanej budove počas celého roka s kapacitou 40 lôžok a v 11 chatkách po 6 lôžok sezónne počas leta, stála kapacita 101 lôžok. Súčasťou vonkajšieho areálu je bazén. Areál je napojený na verejný vodovod, voda sa zachytáva v krytej betónovej nádrži, odkiaľ je tlačaná do vodovodnej siete areálu, dochlórovanie PV v nádrži zabezpečuje ZsVS. Tekutý odpad je odvádzaný do septiku, ktorý je v pravidelných intervaloch vyprázdňovaný. Prevádzkovateľ bazéna pri RZ Areál zdravia v Jedľových Kostolánoch predložil doklady o vyhovujúcej kvalite bazénovej vody z iného akreditovaného laboratória.

7. Zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež zostáva na podobnej úrovni v porovnaní s minulým rokom. Situácia v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce je porovnateľná. Hygienický status v predškolských kolektívnych zariadeniach charakterizuje vyhovujúca úroveň prevádzkovej hygieny, optimálny režim prevádzky a stravovania, ale aj postupné vylepšovanie technického stavu budov jednak vďaka pomoci obcí, ktoré sú zriaďovateľom týchto zariadení a jednak svojpomocne v spolupráci s rodičmi.

V roku 2019 sa čiastočne vylepšila aj situácia z hľadiska stavebno-technického stavu škôl na základe viacerých rozsiahlejších rekonštrukcií základných škôl, v rámci ktorých boli realizované zateplenia budov, nové fasádne omietky, maľovky priestorov, výmeny okien, opravy striech, rekonštrukcie hygienických zariadení atď. Napriek tomu mnohé nedostatky v údržbe budov pretrvávajú. Najzávažnejšie z nich sa týkajú najmä nedostatočnej pravidelnej údržby budov, ktorá je podmienená nedostatkom finančných prostriedkov. Vďaka podpore z fondov boli vybudované dve úplne nové moderné telocvične pri základných školách.

Celkovo však možno konštatovať zlepšujúci trend i napriek všeobecne nepriaznivej finančnej situácii. Úroveň prevádzkovej hygieny a čistota zariadení je adekvátna. Postupne sa zlepšuje situácia v zásobovaní pitnou vodou. Viaceré školy a školské zariadenia využili na vylepšenie štandardu svojich zariadení finančné prostriedky z EÚ.

Podmienky na vzdelávanie a prípravu vysokoškolských študentov na oboch nitrianskych univerzitách sa v posledných rokoch zlepšujú. Pribúdajú najmä nové priestory na výučbu študentov a postupne sa zvyšuje kapacita ubytovacích priestorov.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v zariadeniach pre deti a mládež

Celkovo možno v roku 2019 vývoj epidemiologickej situácie vo výskyte prenosných ochorení v zariadeniach pre deti a mládež v celom regióne RÚVZ Nitra hodnotiť priaznivo.

V súvislosti s výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení bolo vydaných 28 rozhodnutí podľa § 12 ods. 2 písm. m) zák. č. 355/2007 Z. z. o opatreniach na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení, a to nariadením zákazu činnosti - prerušenia výchovno-vzdelávacieho procesu prevádzky predškolských zariadení a škôl na základe hlásení o výskyte chrípky a chrípke podobných ochorení v záujme prerušenia epidemického procesu šírenia nákazy, ako i predchádzania možných komplikácií u chorých.

V rámci ŠZD sme sa stretávali podobne ako v predchádzajúcich rokoch s výskytom vši vlasovej u žiakov v MŠ, ZŠ. Na RÚVZ sme dostali viaceré podnety od rodičov žiakov zo základných škôl v meste Nitra. Usmerňovali sme pedagogických pracovníkov na nutnosť vykonávania ranného filtra u všetkých detí prichádzajúcich do pedikulózou postihnutého kolektívu v zariadení pre deti vzhľadom na to, že sa jedná o nákazu prenosnú predovšetkým priamym kontaktom. Súčasťou usmernenia boli komplexne zhrnuté všetky preventívne a represívne protiepidemické opatrenia na zlepšenie epidemiologickej situácie vo výskyte tohto akútneho prenosného parazitárneho ochorenia.

V čase od 15.1.2019 do 24.1.2019 prebehla v Materskej škole, Vansova, Nitra epidémia norovírusových gastroenteropatií, v ktorej ochorelo 19 detí z celkového počtu 79 exponovaných (69 detí, 10 osôb personálu). V klinickom obraze prevládalo zvracanie, hnačky, ojedinele teplota do 38 °C, bolesti brucha a nechutenstvo. Ochorenia trvali 1 až 2 dni. Hospitalizáciu si vyžiadali iba 2 ochorenia, z toho 1 bolo laboratórne potvrdené. Ostatných 18 ochorení nebolo laboratórne vyšetrených. V zariadení bol v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže vykonaný ŠZD, nariadená dezinfekcia priestorov a predmetov, zariadenie bolo na 1 deň uzatvorené a boli vykonané všetky opatrenia.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Svätoplukovo v dňoch 01. - 14.01.2019 ochoreli na svrab 3 školáci z celkového počtu 5 osôb v domácnosti (3 školáci a 2 dospelé osoby). Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie sa v rodine šírili pravdepodobne kontaktom. Do zariadení pre deti a mládež chorenia neboli zavlečené.

V Materskej škole vo Veľkom Záluží sme zaznamenali menšiu epidémiu norovírusových gastroenteropatií, v ktorej ochoreli 4 deti z celkového počtu 183 exponovaných osôb (160 detí, 23 personál). V klinike prevládalo zvracanie a hnačky v trvaní 1 až 4 dni. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie, ktoré bolo laboratórne potvrdené. Ostatné ochorenia neboli vyšetrené. V zariadení bol v spolupráci s oddelením HDM vykonaný ŠZD a nariadené príslušné opatrenia.

Na Klinike detí a dorastu vo FN v Nitre vypukla epidémia norovírusových enteritíd. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že v čase od 14.01.2019 do 26.1.2019 z celkového počtu 138 exponovaných (64 pacientov, 51 osôb hospitalizovaných ako doprovod a 23 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 7 pacientov a 3 rodičia hospitalizovaní ako doprovod. Z ošetrojúceho personálu neochorel nikto. U 5-ich detí boli norovírusy potvrdené zo stolice. Predpokladaným prameňom nákazy bolo dieťa hospitalizované s norovírusovou

enteritídou. Prenos ochorenia sa uskutočnil priamym a nepriamym kontaktom. Dňa 21.1. 2019 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek z prostredia (8x), sterov z rúk personálu (2x) a 2 dezinfekčné prostriedky na zistenie účinnosti. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia. Podobne aj v mesiaci február bola zaznamenaná epidémia norovírusových enteritíd na oddelení malých detí na KDaD vo FN v Nitre. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že v čase 07.-18.02.2019 ochoreli v proťahovanej epidémii 3 deti a 1 matka hospitalizovaná ako doprovod z celkového počtu 205 exponovaných (100 pacientov, 43 osôb hospitalizovaných ako doprovod a 62 osôb ošetrojúceho personálu). Z ošetrojúceho personálu neochorel nikto. U 3 detí boli norovírusy potvrdené zo stolice. Predpokladaným prameňom nákazy bolo dieťa hospitalizované s norovírusovou enteritídou. Prenos ochorenia sa uskutočnil priamym a nepriamym kontaktom. Dňa 18.2. 2019 bol vykonaný ŠZD spojený s odberom vzoriek z prostredia (15x), sterov z rúk personálu (2x) a 1 dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia. ŠZD spojený s odberom vzoriek z prostredia, sterov z rúk personálu a dezinfekčného prostriedku na účinnosť bol vykonaný na KDaD v Nitre v súvislosti s epidemickým výskytom ochorenia.

V dňoch 15.-23.01.2019 prebehla v MŠ Ladice epidémia nešpecifikovaných gastroenteritíd, v ktorej ochorelo 9 detí a 1 kuchárka zariadenia z celkového počtu 21 exponovaných osôb (17 detí a 4 osoby personálu). V klinickom obraze dominovalo zvracanie a zvýšená teplota v trvaní 1 až 2 dni. Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie, kultivačné vyšetrenie bolo negatívne. Kultivačné vyšetrenie u kuchárky bolo negatívne. Ostatné ochorenia neboli hospitalizované, ani laboratórne vyšetrené. V zariadení bol v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže vykonaný ŠZD a zabezpečené všetky potrebné opatrenia.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v Nitre ochoreli vo februári 2019 4 z 10-tich obyvateľov domácnosti na svrab (2 dospelé ženy, 2 školáci). Ako prvá ochorela dospelá žena, ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie ochorenia boli pravdepodobne po kontakte v rodine. Všetci ostatní členovia rodiny boli preventívne preliečení a v spolupráci s komunitným centrom boli v rodine zabezpečené opatrenia na zabránenie šírenia ochorenia. V mesiaci marec 2019 sme zaznamenali u školákov v rodine s nízkym hygienickým štandardom žijúcej v kontajnerových bytoch v časti Orechov dvor v Nitre. V danej lokalite bolo od januára 2019 evidovaných v jednotlivých rodinách napriek opatreniam zabezpečovaným v spolupráci s komunitným centrom spolu 7 ochorenia na svrab.

V dňoch 13.4. až 23.4.2019 prebehla v obci Svätoplukov epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 8 detí navštevujúcich MŠ v obci a následne boli 4 ochorenia zavlečené do rodín chorých detí. Epidémiu hlásilo vedenie MŠ. Nákaze bolo celkom exponovaných 85 osôb, z toho bolo 8 detí navštevujúcich MŠ, 2 malé deti mimo kolektívu, 1 školák a 1 dospelá osoba. Hospitalizovaných bolo 5 detí, imunochromatografickým vyšetrením boli u všetkých v stolici dokázané rotavírusy. Ostatní chorí neboli laboratórne vyšetrení. V zariadení bol vykonaný ŠZD a boli zabezpečené príslušné opatrenia. Nedostatky v prevádzke zariadenia neboli zistené. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V čase od 29.5.2019 do 10.6.2019 prebehla v MŠ Zbehy epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 11 detí (9 detí navštevujúcich MŠ a 2 ochorenia boli zavlečené do rodín detí z MŠ, kde ochorelo malé dieťa mimo kolektívu a školák) z celkového počtu 65 nákaze exponovaných osôb (56 detí a 9 osôb personálu MŠ). Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 ochorenia, laboratórne potvrdených bolo 6 prípadov. Ostatných 5 ochorenia neboli vyšetrených a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Jedno z detí bolo očkované proti rotavírusom dvomi dávkami vakcíny Rotarix. V MŠ bol dňa 7.6.2019 vykonaný v spolupráci s oddelením HDM ŠZD, nedostatky v prevádzke zariadenia neboli zistené.

V Detských jasliach v Nitre v čase od 13.11.2019 do 16.11.2019 ochorelo na rotavírusovú enteritídu z celkového počtu 15 nákaze exponovaných osôb (11 detí, 4 osoby personálu) 3 deti (neočkované proti rotavírusom). V klinickom obraze bolo zvracanie, hnačky a teplota do 39 °C. Všetky choré deti boli hospitalizované a ochorenia boli laboratórne potvrdené. V jasliach boli nariadené potrebné protiepidemické opatrenia. V spolupráci s oddelením HDM bol vykonaný v zariadení ŠZD, pričom boli zistené iné nedostatky v prevádzke zariadenia, ktoré boli riešené v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z.

V Centre pre deti a rodiny Žitavce v čase od 16.11. do 19.11.2019 ochoreli na adenovírusovú enteritídu 4 deti z celkového počtu 22 nákaze exponovaných osôb (10 detí, 12 osôb personálu). V klinickom obraze bolo zvracanie, teploty, bolesti brucha a hnačky. V 2 prípadoch si ochorenia vyžiadali hospitalizáciu. Laboratórne potvrdené boli 2 ochorenia a na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti boli vykázané 2 laboratórne nevyšetrené ochorenia. V Zariadení bol v spolupráci s oddelením HDM vykonaný ŠZD a zabezpečené všetky potrebné opatrenia. Nedostatky neboli v prevádzke zariadenia zistené.

Tab. č. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§10, §11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov)

úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	koncepčná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odbor- níkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo- komunikač- nými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
				5	6	7						
15	142	0	8/3077	1200	6	7	40	10	2	2	611	3

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet koncepčných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. č. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	13	30	0	0	20	85
2.	Materské školy	158	8	141	0	0	74	250
3.	Základné školy	110	9	59	0	0	12	784
4.	Gymnázia	7	2	5	0	0	0	147
5.	SOŠ ^{b)}	23	6	10	0	0	16	270
6.	Jazykové školy	28	26	6	0	0	0	20
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	63	43	5	0	0	0	40
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	1	9	0	0	0	20
9.	Fakulty vysokých škôl	13	1	6	0	0	13	68
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	137	18	33	0	0	0	65
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	3	15	0	0	0	58
12.	ZSS + zar. soc. kurately	35	24	20	0	0	0	62
13.	Špeciálne vých. zariadenia	5	0	6	0	0	0	32
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	4	21	0	0	2	89
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	273	56	426	0	0	64	630
16.	Zar. rýchleho občerstv.	93	86	15	0	0	0	60
17.	Telocvične pri školách	372	15	24	0	0	0	25
18.	Ostatné	68	45	37	0	0	61	85
SPOLU:		1467	360	868	0	0	262	2790

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a vŕďajne stravy

Tab. č. 3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	13	14	87,5	2	12,5	0	0	0	0
2.	Materské školy	158	8	69	43,67	81	51,27	8	5,06	0	0
3.	Základné školy	110	9	52	47,27	48	43,64	10	9,09	0	0
4.	Gymnázia	7	2	5	71,43	2	28,57	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	6	7	30,43	16	69,57	0	0	0	0
6.	Jazykové školy	28	26	25	89,29	3	10,71	0	0	0	0
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	63	43	20	31,75	43	68,25	0	0	0	0
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	1	22	61,11	13	36,11	1	2,78	0	0
9.	Fakulty vysokých škôl	13	1	13	100	0	0	0	0	0	0
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	137	18	77	56,2	50	36,5	10	7,3	0	0
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	3	9	34,62	15	57,69	2	7,69	0	0
12.	ZSS + zar. soc. kurately	35	24	20	57,14	15	42,86	0	0	0	0
13.	Špeciálne vých. zariadenia	5	0	1	20	2	40	2	40	0	0
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	4	2	50	0	0	2	50	0	0
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	273	56	113	41,39	145	53,11	15	5,49	0	0
16.	Zar. rýchleho občerstv.	93	86	78	83,87	15	16,13	0	0	0	0
17.	Telocvične pri školách	372	15	259	69,62	109	29,3	4	1,08	0	0
18.	Ostatné	68	45	65	95,59	1	1,47	2	2,94	0	0
S P O L U:		1467	360	851	58,01	560	38,17	56	3,82	0	0

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyťaženia	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
							5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	2	101	105	103,96	1	0
2.		SOŠ	6	869	883	101,61	1	0
3.		konzervatóriá	0	0	0	0	0	0
4.		VŠ	9	4069	3942	96,88	0	0
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	0	0	0	0	0	0
6.		ZŠ	5	146	126	86,3	0	0
7.		SŠ	3	113	65	57,52	0	0
8.		praktické OU	0	0	0	0	0	0
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		1	28	28	100	2	0
Spolu			26	5326	5149	96,68	2	0

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojzmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	
Nitra	63	0	12584	1675	0	0	0	0
Šaľa	24	0	4120	462	0	0	0	0
Zlaté Moravce	23	0	2905	334	0	0	0	0
Nitriansky kraj								
spolu v šk. roku 2017/18	110	0	19612	2245	0	0	0	0
spolu v šk. roku 2018/19	110	0	19609	2471	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojzmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojzmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojzmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody			
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	16	100	0	0	0	0	0
2.	Materské školy	158	150	94,94	7	0	0	1	14,2
3.	Základné školy	110	106	96,36	3	0	0	0	0
4.	Gymnázia	7	7	100	0	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	23	100	0	0	0	0	0
6.	Jazykové školy	28	28	100	0	0	0	0	0
7.	Miesta výkonu prakt. vyučovania	63	63	100	0	0	0	0	0
8.	Špeciálne školy ^{c)}	36	36	100	0	0	0	0	0
9.	Fakulty vysokých škôl	13	13	97,08	0	0	0	0	0
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	137	133	97,08	3	0	0	0	0
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	26	100	0	0	0	0	0
12.	ZSS + zar. soc. kurately	35	34	97,14	1	0	0	0	0
13.	Špeciálne vých. zariadenia	5	5	100	0	0	0	0	0
14.	Zot. poduj. + ŠvP	4	2	50	2	0	0	0	0
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	273	259	94,87	13	0	0	0	0
16.	Zar. rýchleho občerstv.	93	93	100	0	0	0	0	0
17.	Telocvične pri školách	372	370	99,46	2	0	0	0	0
18.	Ostatné	68	66	97,06	2	0	0	0	0
S P O L U:		1467	1430	97,48	33	0	0	1	3,03

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody

10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Bratislava							
B.Bystrica							
Nitra							
Trnava							
Trenčín							
Žilina							
Košice							
Prešov							
S p o l u kraj:							

Legenda k tab. č. 7:

1. celkový počet ochorení
2. počet ochorení (z celkového počtu) z pitnej vody
3. počet ochorení (z celkového počtu) zo stravy
4. počet ochorení (z celkového počtu) nezisteného pôvodu
5. počet úmrtí

Pozn.: v prípade, že bol zvýšený obsah dusičnanov zistený aj vo vode, aj v strave, označte údaj hviezdíčkou

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	4	25	10	62,5	2	12,5	0	0	0	0
2.	Materské školy	158	91	57,59	22	13,92	44	27,85	0	0	1	0,63
3.	Základné školy	110	71	64,55	15	13,64	24	21,82	0	0	0	0
4.	Gymnáziá	7	6	85,71	0	0	1	14,29	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	13	56,52	1	4,35	7	30,43	0	0	2	8,7
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	7	19,44	4	11,11	25	69,44	0	0	0	0
7.	Fakulty vysokých škôl	13	4	30,77	6	46,15	2	15,38	0	0	1	7,69
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	0	0	0	0	26	100	0	0	0	0
9.	Špeciálne vých. zariadenia	5	4	80	1	20	0	0	0	0	0	0
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	3	75	0	0	1	25	0	0	0	0
11.	Ostatné	68	2	2,94	9	13,24	0	0	0	0	57	83,82
S P O L U:		466	205	43,99	68	14,59	132	28,33	0	0	61	13,09

Legenda k tabuľke č. 8/a:

1. celkový počet zariadení	a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení	b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
3. celkový počet vlastných stravovacích zariadení v %	c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
4. počet zariadení s dovozom stravy	d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách
5. počet zariadení s dovozom stravy v %	a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež
6. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar.	
7. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom účelovom zar. v %	
8. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar.	
9. počet zariadení, ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zar. v %	
10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie	
11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %	

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho vývarovní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	4	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Materské školy	158	91	26	28,57	65	71,43	0	0	0	0	0	0
3.	Základné školy	110	71	14	19,72	54	76,06	3	4,23	0	0	0	0
4.	Gymnaziá	7	6	2	33,33	4	66,67	0	0	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	13	3	23,08	10	76,92	0	0	0	0	0	0
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	7	0	0	7	100	0	0	0	0	0	0
7.	Fakulty vysokých škôl	13	4	0	0	2	50	2	50	0	0	0	0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Špeciálne vých. zariadenia	5	4	0	0	3	75	1	25	0	0	0	0
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	3	1	33,33	1	33,33	1	33,33	0	0	0	0
11.	Ostatné	68	2	0	0	2	100	0	0	0	0	0	0
S P O L U:		466	205	50	24,39	148	72,2	7	3,41	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 8/b:

- všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jaslí
- SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/c. Kategorizácia výdajných školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	16	10	7	70	3	30	0	0	0	0	0	0
2.	Materské školy	158	22	10	45,45	10	45,45	2	9,09	0	0	0	0
3.	Základné školy	110	15	4	26,67	9	60	2	13,33	0	0	0	0
4.	Gymnázia	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	SOŠ ^{b)}	23	1	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
6.	Špeciálne školy ^{c)}	36	4	1	25	3	75	0	0	0	0	0	0
7.	Fakulty vysokých škôl	13	6	0	0	6	100	0	0	0	0	0	0
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Špeciálne vých. zariadenia	5	1	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
10.	Zot. poduj. + ŠvP	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11.	Ostatné	68	9	6	66,67	3	33,33	0	0	0	0	0	0
S P O L U:		466	68	28	41,18	36	52,94	4	5,88	0	0	0	0

Legenda k tab. č. 8/c:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jaslí
- b) SOŠ, konzervatória a jazykové školy
- c) Špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) Všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

**Tab. 8/d. Vyt'aženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže**

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	175	175	100
2.	Materské školy	7712	7598	98,52
3.	Základné školy	19609	17742	90,48
4.	Gymnaziá	3025	2702	89,32
5.	SOŠ ^{b)}	7004	2944	42,03
6.	Špeciálne školy ^{c)}	1383	636	45,99
7.	Fakulty vysokých škôl	10389	5075	48,85
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	5149	3178	61,72
9.	Špeciálne vých. zariadenia	113	113	100
10.	Zot. poduj. + ŠvP	2120	2120	100
11.	Ostatné	680	680	100
S P O L U:		57359	42963	74,9

Legenda k tab. č. 8/d:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špeciálnych školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež

Tab. č. 9/a. Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
1	zotavovacie podujatie	14	14	0	1528
2	školy v prírode	17	17	0	592
3	Iné	12	1	0	1142
SPOLU:		43	32	0	3262

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. č. 9/b. Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. č.	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	0	0	0	0
2	školy v prírode	0	0	0	0
3	Iné	0	0	0	0
SPOLU:		0	0	0	0

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
1. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
2. počet rekreovaných detí

Tab. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§§ 10,11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.)

úsek činnosti	úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	konceptná činnosť	počet riešených úloh, programov a projektov	počet vyšetrených detí v rámci úloh a programov	Odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odborníkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo-komunikačnými prostriedkami	výchova ku zdraviu
						5	6	7					
	1	2	3	04. 1.	04. 2.	5	6	7	8	9	10	11	12
S p o l u	15	142	0	8	3077	1200	6	7	40	10	2	2	611

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet konceptných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účasť na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

iné
13
3

HYGIENA VÝŽIVY

Obsah:

I. HYGIENA VYŽIVY

1. Personálne obsadenie odborov/ oddelení hygieny výživy RUVZ

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

3. Rozbor činnosti:

3.1 Štátny zdravotný dozor

3.1.1 Posudková činnosť

3.1.2 Kontrolná činnosť

3.2 Úradná kontrola

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

3.4.2 Zimná turistická sezóna

3.5. Hromadné akcie

4. Sankčné opatrenia

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

6. Poradne správnej výživy

7. Projekty, mimoriadne úlohy

I HYGIENA VYŽIVY

1. Personálne obsadenie oddelenia hygieny výživy

V roku 2019 pracovalo na oddelení hygieny výživy celkom 9 pracovníkov, z toho 7 pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, 1 zamestnankyňa s vyšším odborným vzdelaním a 1 zamestnankyňa s úplným stredoškolským vzdelaním. Jedna zamestnankyňa bola v priebehu roka dlhodobo práceneschopná.

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov – rok 2019

Názov vzdelávacej akcie	Druh vzdelávacej akcie	Dátum konania	Miesto konania	Organizátor	Počet zúčast. zamestnancov
Kurz manažérskeho vzdelávania	kurz	9.1.2019	Úrad vlády- Bratislava	Centrum vzdelávania a hodnotenia- Úrad vlády	1
Celoslovenská porada vedúcich pracovníkov odd.HV a HDM	porada	20.2.2019	ÚVZ SR	ÚVZ SR	2
Kurz vzorkovania pitnej vody	kurz	5.3.2019	Slovenská vodohospodárska spoločnosť pri VÚVH a ďalší	VÚVH Bratislava	2
Školenie prvej pomoci	školenie	12.3.2019	RÚVZ Nitra	RÚVZ Nitra	5
Cudzorodé látky v potravinách a dysbalancie vo výžive	Vedecká konferencia	14.-15.3.2019	SCHK FCHPT STU	FCHPT STU	2

Celoslovenská porada – kozmetické výrobky	porada	19.3.2019-20.3.2019	Hotel Marlen, Oščadnica	ÚVZ SR	1
Seminár „Obaly pre potraviny a kozmetiku“	seminár	9.4.2019-10.4.2019	Praha Letňany –Výstaviisko EXPO	Obalový inštitút Syba, Praha	2
XXXVI. Zoborský deň	konferencia	11.-12.4.2019	ŠD A.Bernoláka, Nitra	ŠN Sv.Svorada,Zobor,Nitra a ďalší SZU Bratislava ďalší	8
Seminár k problematike legislatívy, týkajúcej sa výživových a zdravotných tvrdení so zameraním sa na VD	seminár	27.9.2019	ÚVZ SR	RÚVZ Trenčín	2
Odborný seminár medicínsko technických pracovníkov v zdravotníctve	seminár	18.6.2019	FN Nitra	SKMTP	3
Životné podmienky a zdravie	vedecko-odborná konferencia	23.9.-25.9.2019	Kongresové centrum, Kúpele Nový Smokovec	Slovenská spoločnosť hygienikov SLS a ďalší	1
Kybernetická bezpečnosť	školenie	15.10.-16.10.2019	RÚVZ Nitra	RÚVZ Nitra	9
Odborný seminár medicínsko technických pracovníkov v zdravotníctve	seminár	28.10.2019	FN Nitra	SKMTP	2
Kvalita a bezpečnosť potravín	seminár	7.11.2019	SPÚ Nitra	SPÚ Nitra	7
Celoslovenská porada ved.odd.HV	porada	11.11.-12.11.2019	Hotel Toliar, Štrbské pleso	ÚVZ SR	1

Okrem uvedených vzdelávacích akcií sa zamestnanci oddelenia hygieny výživy v priebehu roka 2019 vzdelávali hlavne samoštúdiom ako i účasťou na pravidelných pracovných poradách oddelenia, v rámci ktorých sa zabezpečuje informovanosť všetkých zamestnancov o metodických usmerneniach v súvislosti s výkonom ŠZD ako i úradnej kontroly zaslaných z ÚVZ SR, o aktuálnych zmenách súvisiacej legislatívy ako i informovanosť o postupoch pri riešení aktuálnej odbornej problematiky pri výkone ŠZD a ÚK .

Aktivity v médiách:

V mesiaci december bola pre **Nitriansky hlásnik** bola daná písomná informácia ohľadom legislatívnych požiadaviek ktoré musia splniť výrobcovia a predajcovia zmrzliny

Pre televíziu Nitrička, bola v mesiaci september poskytnutá

- ústna informácia ohľadom priebehu a výsledkov kontrol v súvislosti s kontrolou výroby a predaja nebalenej zmrzliny

Iné odborné činnosti :

- **konzultačná a poradenská činnosť** – v súvislosti s posudkovou činnosťou poskytujeme pravidelné konzultácie. V roku 2019 bolo poskytnutých 2420 konzultácií, prevažne telefonicky, osobne, ako aj písomne, hlavne elektronickou formou
- **členstvo v skúšobnej komisii** pre získanie osvedčenia na výkon epidemiologickej závažnej činnosti **pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov a pri výrobe kozmetických výrobkov** - jedna zamestnankyňa oddelenia je predsedníčkou komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti a pre vydávanie osvedčení o odbornej spôsobilosti, 1 zamestnankyňa je členkou tejto komisie. Bolo preskúšaných a následne vydaných 407 osvedčení na výkon epidemiologickej závažnej činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov
- **metodické vedenie študentov:** 2 študentkám Strednej priemyselnej školy stavebnej , ktoré sa zapojili do SOČ bolo poskytnutá odborná pomoc pri návrhu dispozičného riešenia zariadenia spoločného stravovania
- spolupráca s **Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou** na základe "Dohody o spolupráci". V priebehu roka 2019 boli vymieňané informácie hlavne v súvislosti s priamymi dodávkami mäsa, taktiež v prípade podnetov na prešetrenie potravinárskych prevádzok.
- **informácie pre verejnosť**- na web stránke RÚVZ zverejňujeme aktuálne informácie v súvislosti s nebezpečnými kozmetickými výrobkami (hlásenia RAPEX),v súvislosti s nebezpečnými potravinami spadajúcimi pod úradnú kontrolu orgánu verejného zdravotníctva hlásenými rýchlym výstražným systémom RASFF, opatrenia ÚVZ SR

ako i platnú legislatívu a usmernenia a upozornenia pre verejnosť ako i podnikateľov v súvislosti s potravinami v záujme ochrany zdravia obyvateľstva .

3. Rozbor činnosti

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre, zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v okresoch Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce. Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Nitre na úseku hygieny výživy zabezpečovali:

- výkon štátneho zdravotného dozoru v súlade so zákonom č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č.355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 533/2007 o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhl. 533/2007 Z.z.)
- výkon úradnej kontroly potravín v súlade so zákonom NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov, Potravinovým kódexom SR, nariadením EP a Rady (ES) č. 852/2004 o hygiene potravín a nariadením EP a Rady (ES) č. 882/2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva
- plnenie úloh v súvislosti s plnením Viacročného plánu úradnej kontroly potravín SR aktualizovaného na rok 2019
- plnenie úloh vyplývajúcich z Programového vyhlásenia vlády, Programov a projektov na úseku hygieny výživy
- plnenie mimoriadnych cielených úloh
- kontrolu plnenia uložených opatrení a pokynov vydaných orgánom verejného zdravotníctva,
- ukládanie sankcií,
- kontroly zamerané na ochranu nefajčiarov v súlade so zákonom so zákonom 377/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov
- kontroly zamerané na zabezpečenie zdravotného dohľadu nad zamestnancami v potravinárskych prevádzkach v nadväznosti na § 30 písm.a) zákona 355/2007 Z.z.,
- činnosť v súvislosti s informačným systémom oddelenia HV (ISUVZ),
- zadávanie údajov o kontaminantoch a prídavných látkach do portálu EFSA,
- činnosť v súvislosti s hlásením nebezpečných potravín v systéme RASFF,
- odbery vzoriek vôd a potravín na základe objednávok prevádzkovateľov potravinárskych zariadení (bolo odobratých mimo ŠZD a ÚK 47 vzoriek potravín a 26 vzoriek vôd),
- štátny zdravotný dozor nad kozmetickými výrobkami vrátane šetrenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených v systéme RAPEX a zadávania údajov o kozmetických výrobkov do ICSMS portálu) - výsledky sú spracované v osobitnej správe
- plnenie ostatných úloh na úseku hygieny výživy

3.1. Štátny zdravotný dozor

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) pracovníci oddelení HV RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečovali :

- v oblasti posudkovej podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

- v oblasti kontrolnej v súvislosti s plnením povinnosti právnických osôb a fyzických osôb oprávnených na podnikanie vyplývajúcich z ustanovení zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a ďalších súvisiacich predpisov, predovšetkým vyhl.533/2007 Z.z.

3.1.1 Posudková činnosť

V oblasti posudkovej činnosti v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zmysle zákona č.355/2007 o ochrane podpore a rozvoji verejného zdravia boli vydávané rozhodnutia na uvedenie potravinárskych zariadení do prevádzky, záväzné stanoviská k umiestneniu stavieb v rámci územného konania, k zmene účelu užívania stavieb a ku kolaudácii stavieb.

V roku 2019 bolo na základe kladného posúdenia vydaných:

- 369 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky
bolo posúdených a schválených

224 návrhov na schválenie prevádzkového poriadku z ktorých 2 boli posúdené osobitným rozhodnutím.

Z celkového počtu vydaných rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky bolo kladne posúdených:

- 224 zariadení spoločného stravovania,
- 94 predajní potravín,
- 30 prevádzok výroby potravín (predovšetkým výroba zmrzliny, pekárskech výrobkoch),
- 16 skladov potravín,
- 4 predajne kozmetických výrobkov, tabakových výrobkov a iných
- 1 výrobňa kozmetických výrobkov

Najviac rozhodnutí bolo vydaných pre zariadenia spoločného stravovania, nakoľko u týchto prevádzok dochádza najčastejšie k zmene prevádzkovateľa.

Z významnejších zariadení v roku 2019 bola skolaudovaná a daná do prevádzky stavba Závodnej kuchyne v administratívnej budove Jaguár Land Rover s prípravou jedál do 2500 porcií, tri veľkokapacitné výdajne stravy s prípravou rýchleho občerstvenia (Montážna hala, Lakovňa , Karosáreň) v areáli Jaguár Land Rover, Závodná kuchyňa Duslo Šaľa s prípravou hlavných jedál nad 1000 porcií denne, Hala na spracovanie ovocia v Dolných Krškanoch.

V roku 2019 bolo vydaných 44 záväzných stanovísk z čoho 15 bolo vydaných k umiestneniu stavby v rámci územného konania, 29 záväzných stanovísk ku kolaudácii resp. k zmene účelu užívania stavby. Z celkového počtu záväzných stanovísk k umiestneniu stavby sa 8 týkalo stavieb s využitím ako zariadenia spoločného stravovania. Ku kolaudácii, resp. k zmene účelu užívania boli vydané záväzné stanoviská taktiež predovšetkým k zariadeniam spoločného stravovania (14 záväzných stanovísk), k výrobe a predaju potravín po 7 stanovísk a ku skladu potravín (1 stanovisko).

V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia sme posudzovali priestory a projektovú dokumentáciu k stravovacej časti domovov sociálnych služieb a denných stacionárov, v spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva stravováciu časť priemyselných objektov. Podklady k rozhodnutiam v zariadeniach ktorých súčasťou sú i zariadenia spoločného stravovania sme spracovali v 3 prípadoch, k projektovým dokumentáciám spoločne riešených stavieb sme sa vyjadrovali v 8 prípadoch a podklady k záväzným stanoviskám k územnému konaniu a ku kolaudácii sme vydávali v 9 prípadoch.

V roku 2019 bolo predložených 20 podaní, ktoré neobsahovali doklady potrebné na vydanie rozhodnutia a preto bolo konanie prerušené. V 9 prípadoch bolo konanie v súvislosti s uvedením priestorov do prevádzky zastavené. V prípade ak z dôvodu potreby došetrenia prevádzkových a organizačných podmienok prevádzky nebolo možné rozhodnúť v lehote do

30 dní, lehota na vydanie rozhodnutia bola predĺžená na 60 dní, čo bolo uplatnené v 30 prípadoch.

V rámci posudkovej činnosti sme v hodnotenom období nezaznamenali žiadne odvolanie. V súvislosti s vydávaním záväzných stanovísk a rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky bolo v roku 2019 vykonaných celkom 517 kontrol.

Boli poskytnuté odborné konzultácie osobne či telefonicky pre 2420 záujemcov. Konzultácie sa týkali dispozičného riešenia ako aj ostatných požiadaviek predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia v súvislosti so stavbou potravinárskych zariadení, ale aj drobných dispozičných úprav či už jestvujúcich zariadení, alebo novozriadených prevádzok, ktoré boli zriadené rekonštrukciou starších prevádzok. Každoročne pretrvávajúcim nedostatkom pri posudzovaní prevádzok je neúplnosť jednotlivých podaní, nedoloženie dokladov o užívaní stavby na posudzovaný účel, neodborne vypracovaný prevádzkový poriadok, neukončenie stavebných prác v prevádzke, nevybavenie prevádzok potrebným a hygienicky vyhovujúcim technickým a technologickým zariadením, nesúlad medzi sortimentnými požiadavkami a prevádzkovými možnosťami prevádzky, v neposlednom rade dispozičné členenie priestorov nezodpovedajúce požiadavkám legislatívy. S týmito nedostatkami súvisia administratívne prieťahy (prerušené konania, predĺženie termínov, opakované obhliadky).

Okrem výkonov v rámci správneho konania boli zrealizované oddelením hygieny výživy iné výkony v počte 259 (stanoviská, odborné vyjadrenia, rôzne prípisy, správy). Vyjadrovali sme sa k projektovým dokumentáciam potravinárskych prevádzok v rámci stavebného konania, návrhom na rozšírenie predmetu činnosti či sortimentu, k zisteniam v rámci predbežných obhliadok priestorov v ktorých sa uvažovalo so zriadením potravinárskej prevádzky v 61 prípadoch. V rámci konaní príslušných stavebných úradov sme sa zúčastnili 25 komisii.

Z celkového počtu **1565 zariadení spoločného stravovania** v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je

877 zariadení spoločného stravovania vyvarujúceho typu:

- ZSS zdravotníckych zariadení..... 4
- ZSS závodného stravovania 32
- ZSS v DSS a DD..... 17
- reštaurácie..... 262
- prevádzky rýchleho občerstvenia..... 226
- ambulantné zariadenia..... 336

688 zariadení spoločného stravovania nevyvarujúceho typu:

- výdajne stravy..... 163
- bufety.....21
- pohostinstvá, kaviarne, cukrárne.....504

3.1.2 Kontrolná činnosť

Kontrolná činnosť bola vykonávaná podľa zákona 355/2007 Z.z. ako i zákona 152/1995 Z.z.. Z celkového počtu 2745 registrovaných potravinárskych zariadení bola v roku 2019 vykonaná kontrola v 1154 zariadeniach. Bolo vykonaných celkom 2665 kontrol z ktorých 1817 vykonaných podľa zákona 355/2007 Z.z a 848 kontrol podľa zákona 152/1995 Z.z. o potravinách. V roku 2019 sa vykonalo o 73 kontrol viac ako v roku 2018. Z 2745 registrovaných potravinárskych prevádzok v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre je v 1854 prevádzkach miestne príslušným orgánom úradnej kontroly RÚVZ Nitra. V roku 2019

bolo z tohto počtu skontrolovaných 1007 prevádzok a bola vykonaná kontrola v počte 2332 kontrol.

V rámci kontrolnej činnosti bola vykonávaná aj kontrola **dodržiavania zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov** v znení neskorších predpisov. Za rok 2019 bolo v tejto súvislosti vykonaných 527 kontrol. Porušovanie ustanovení uvedeného zákona nebolo v priebehu roka 2019 zistené.

Mimo plánovaných kontrol boli v rámci kontrolnej činnosti vykonávané aj šetrenia na základe podaní spotrebiteľov či iných subjektov.

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Zariadenia spoločného stravovania	36	14	20	2
Výrobcovia	3		2	1
Dopravcovia a distribútori				
Hypermarkety, supermarkety	5			5
Malé a stredné predajne	14	7	2	5
Baliarne				
Iné - sklady	2	1		1
SPOLU	60	22	24	14

V priebehu roka 2019 oddelenie hygieny výživy obdržalo 60 podnetov na prešetrenie (o 17 menej ako v roku 2018) z toho 22 bolo opodstatnených, 24 neopodstatnených, 14 bolo postúpených na riešenie miestne a vecne príslušným orgánom dozoru. V prípade opodstatnenosti podnetu na prešetrenie boli prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a uložené sankcie. Podnety sa týkali prevažne nevyhovujúcej kvality pokrmov (16) , prevádzkovej hygieny (12) a označovania (5) . Z celkového počtu 22 opodstatnených podnetov sa najviac týkalo nevyhovujúcej kvality podávanej stravy (7) a označovania (5). V prípade opodstatnenosti podnetu na prešetrenie boli uložené a prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a uložené sankcie. Blokové pokuty boli uložené v 9 prípadoch v celkovej výške 2180 eur , správne konanie vo veci uloženia pokuty na základe podnetov bolo zahájené v 5 prípadoch v celkovej výške 900 eur. Najviac podnetov - 36 sa týkalo zariadení spoločného stravovania z ktorých 38,8 % bolo opodstatnených.

V roku 2019 dve zamestnankyne oddelenia hygieny výživy získali po posúdení SNAS spôsobilosť vykonávať akreditované odbery pitných vôd. Akreditované odbery pitných vôd sú vykonávané v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v prevádzkach dozorovaných oddelením hygieny výživy zásobovaných pitnou vodou zo zdroja iného ako verejný vodovod.

V roku 2019 boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy vykonávané aj kontroly v súvislosti so zabezpečením zdravotného dohľadu nad zamestnancami potravinárskych prevádzok v súlade s § 30 písm.a) zákona 355/2007. V tejto súvislosti bolo vykonaných 457 kontrol.

3.2 Úradná kontrola

Úradné kontroly potravín zamerané na dodržiavanie potravinového práva prevádzkovateľmi potravinárskych prevádzok boli vykonávané v prevádzkach, kde podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov je vecne a miestne príslušným orgánom úradnej kontroly orgán verejného zdravotníctva. Výkon úradnej kontroly prebiehal v súlade s Viacročným národným plánom pre úradnú kontrolu v Slovenskej republike na obdobie 2018-2020 vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva - aktualizovaného na rok 2019 a rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom v Nitre. Kontroly sa týkali zabezpečenia hygienických podmienok a zdravotnej bezpečnosti potravín a pokrmov v súlade s požiadavkami ustanovenými v:

- zákone č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení,
- nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín
- Potravinovom kódexe SR,
- zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení a niektorých zákonov
- vyhláske MZ SR č.533/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania v znení neskorších predpisov
 - v ďalších súvisiacich predpisoch pre výrobu potravín, manipulácii s nimi a ich umiestňovanie na trh z hľadiska požiadaviek zachovania ich zdravotnej bezpečnosti.

Z celkového počtu 1854 zariadení v ktorých miestne príslušným orgánom štátnej správy vo veciach úradnej kontroly potravín je Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre a ktoré dozoruje oddelenie hygieny výživy bolo vykonaných celkom 819 kontrol podľa zákona 152/1995 Z.z

V roku 2019 sme šetrili výskyt nasledovných zdravotne škodlivých potravín a materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému RAPID ALERT:

Potraviny:

1. RASFF č. 2019.0311 – RASFF NEWS oznámenie - Hovädzie mäso z Poľska nevhodného na ľudskú spotrebu. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre obdržal žiadosť ÚVZ SR o zvýšenie kontroly vysledovateľnosti hovädzieho mäsa v zariadeniach spoločného stravovania, zamerané na priame dodávky z Poľska. V územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre do zariadení spoločného stravovania toto mäso nebolo distribuované, bolo vykonaných 14 kontrol.

2. RASFF č. 2019.0766 – varovné oznámenie -Salmonella enterica sérovar enteritidis v mrazených kuracích stehnách z Poľska. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre obdržal žiadosť ÚVZ SR o vykonanie kontrol v zariadeniach spoločného stravovania, zamerané na výskyt kuracích stehien pôvodom z Poľska, ktoré boli nevyhovujúce pre prítomnosť Salmonelly enterica sérovar enteritidis.

V zmysle zaslaných distribučných zoznamov mrazené kuracie stehná boli zaslané aj do štyroch zariadení spoločného stravovania územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre. Na základe uvedeného boli zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre

vykonané kontroly a bolo zistené, že všetky dodané množstvá a šarže v jednotlivých prevádzkach boli už spotrebované.

3. RASFF č. 2019.1184 - varovné oznámenie – nález šigatoxín produkujúcej *Escherichia coli* v tatárskom bifteku vyrobenom v Poľsku. V zaslanom distribučnom zozname sa nenachádzali prevádzky s miestnou príslušnosťou RÚVZ so sídlom v Nitre, hlásenie nebolo šetrené.

4. RASFF č. 2019.1239 – výstražné oznámenie – Aflatoxíny v ovocnom detskom príkrme „babylove“, krajina pôvodu výrobku: Nemecko. Jednalo sa o dva druhy výrobkov:

1. druh: Babylove, mango a granátové jablko, 190 g, od 4.mesiacov, DMT:15.10.2020

2. druh: Babylove, broskyňa a marakuja, 190 g, od 4 mesiacov, DMT: 16.10.2020, ktoré boli dodané do prevádzok dm drogerie markt na Slovensku.

Na základe uvedeného boli zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly v predajniach územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre a bolo zistené, že všetky vyššie uvedené výrobky boli na základe oznámenia z centrálky dm drogerie markt, Na pántoch 18, Bratislava vo všetkých 9 predajniach DM v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra stiahnuté a následne vratkami vrátené na centrálu. Jednalo sa o prevádzky:

Zákazníci boli vo všetkých predajniach a na internete informovaní o zakúpení zdravotne nebezpečného výrobku a o možnosti jeho vrátenia do predajne.

5. RASFF č. 2019.215 – FOOD FRAUD oznámenie – podozrenie na podvod vo výrobkoch, v ktorých bol deklarovaný úhor americký, pričom v skutočnosti bola laboratórnou analýzou potvrdená prítomnosť úhora európskeho – Anguilla Anguilla. V zmysle zaslaných distribučných zoznamov výrobok Sushi Aal Scheiben (gegrillt) bol dodaný aj do 3 zariadení spoločného stravovania územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre. Na základe uvedeného boli zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly a bolo zistené nasledovné: Vo všetkých kontrolovaných prevádzkach sa v čase kontroly už výrobok nenachádzal, bol spotrebovaný.

6. Odstúpenie nevyhovujúcich výsledkov laboratórneho rozboru vzorky bylinného čaju „Repík lekársky“ – výživový doplnok, výrobca: HERBEX s.r.o., Vinica 53, z dôvodu prítomnosti *Salmonella* Mkamba. V zmysle zaslaných distribučných zoznamov výživový doplnok bol dodaný aj do dvoch veľkoskladov územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre. Na základe uvedeného boli zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly a bolo zistené, že vo všetkých kontrolovaných prevádzkach sa v čase kontroly už výrobok nenachádzal, bol predaný. Všetci odberatelia boli zo strany predajcu informovaní o závadnosti výrobku a o možnosti jeho vrátenia do veľkoskladu. Následne boli výrobky vrátené dodávateľovi Herbex spol.s.r.o., Vinica 53.

7. RASFF č. 2019.2991 –varovné oznámenie – vysoký obsah jódu v sušených morských riasach WAKAME, 33g, krajina pôvodu: Čína, dovozca PANASIAHandels GmbH, Rakúsko. Na základe zaslaného distribučného zoznamu boli vykonané kontroly u dvoch prevádzkovateľov územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre a bolo zistené, že výrobky boli vrátené dodávateľovi po jeho upozornení na nevyhovujúci výrobok.

8. RASFF č. 2019.3440 – následné oznámenie fup 17 k varovnému oznámeniu č. 2019.3440 o vysokom obsahu olova v mrazenom pyré z marakuje, obchodnej značky Les Vergers Boiron, 1 kg-10 kg, krajina pôvodu: Francúzsko. Z následného oznámenia „fup 17“

z Francúzska a zaslania distribučného zoznamu výrobok bol zaslaný do jednej reštaurácie v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra. Na základe uvedeného bola zamestnankyňou RÚVZ so sídlom v Nitre vykonaná kontrola v uvedenej prevádzke a bolo zistené, že sa výrobok uvedenej šarže už nenachádzal, bol spotrebovaný. Nachádzali sa tam 2 ks tohto výrobku s inou výrobnou šaržou a tie boli vrátené dodávateľovi C.I.P.A. spol. s.r.o., Hořejší nábřeží 368/2, Praha

9. RASFF NEWS č. 2019.3734- prítomnosť minerálneho oleja aromatických uhľovodíkov(MOAH) v dojčenskej výžive značiek: Novalac, Nestlé, Danone, Nutrilon, Hero Baby, Neolac na trhu vo Francúzsku, Holandsku a Nemecku. Zamestnankyňami RÚVZ so sídlom v Nitre boli vykonané kontroly v sieťach TESCO, BILLA, Kaufland, COOP Jednota a dm drogerie markt, bolo zistené, že uvedené výrobky sa nenachádzali v žiadnej z predajní. Písomne boli oslovení aj distribútori týchto výrobkov do lekární: HERO Slovakia, Podzámska 68, Nitra, PHARMOS a.s., Levická 11, Nitra, MED-ART s.r.o., Hornočermánska 4, Nitra. Podľa ich písomného vyjadrenia predmetné výrobky nedistribuuujú na slovenský trh.

10. RASFF č. 2019.3598 – informatívne oznámenie – vysoké množstvo arzénu a ortuti v detskej výžive Hamé Hamánek Tuniak so zeleninou a zemiakmi od 5. Mesiaca, výrobca: Slovácka Fruta a.s., Kunovice, Česká republika. Na základe žiadosti o vykonanie kontrol v sieti TESCO, boli vykonané kontroly v predajniach OD TESCO územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre (Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce a Vráble), pričom bolo zistené, že predajne už boli oboznámené o nevyhovujúcom výrobku, výrobky sa v žiadnej z predajní nenachádzali, nebolo potrebné ich stiahnuť z predaja.

Predmety prichádzajúce do styku s potravinami:

1. Výstražné oznámenie RASFF Českej republiky č.2019.2451- migrácia kadmia a olova zo skleneného hrnčeka , značka Smart Cook, ITEM, predajca: CHinh Nguyen Van, kpt.Bartoše, Pardubice, Česká republika. Nakoľko neboli dostupné údaje o odberateľoch v rámci SR bolo vykonaných 8 náhodných kontrol v predajniach územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, pričom bolo zistené, že nebezpečný výrobok nebol dodaný do žiadnej z kontrolovaných predajní: Eurovka, Štefánikova 59, Nitra, Eurovka, Štefánikova 41, Nitra, Naj potreby EU, Mlynská 4, Nitra, KIK, Dolnočermánska 818/70, Nitra, KIK, Továrenská 3647/35a, Zlaté Moravce, ORION trade, Továrenská 3647/35H, Zlaté Moravce, PEPCO, Továrenská 3647/35I, Zlaté Moravce, TEDI Betriebs, Továrenská 3647/35E, Zlaté Moravce

2. Výstražné oznámenie RASFF – migrácia formaldehydu a melamínu z drevených misiek značky TEDI, vyrobené v Číne. Výrobky boli distribuované do predajní TEDI, preto boli skontrolované predajne územne patriace do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, pričom bolo zistené, že v predajniach sa už uvedený výrobok nenachádzal, bol vypredaný. V predajniach bol pre zákazníkov vyvesený oznam o nevyhovujúcom výrobku a o možnosti jeho vrátenia do predajne.

3. RASFF z Poľska č. 2019.2926 - výstražné oznámenie- Migrácia formaldehydu z bambusového hrnčeka na kávu „to go“ pôvodom z Číny, cez Slovensko, distribuované do siete predajní KIK. Vykonané boli kontroly v predajniach KIK (Nitra, Zlaté Moravce) územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, pričom bolo zistené, že všetky predajne boli oboznámené o nevyhovujúcom výrobku z centrály, výrobky boli stiahnuté z predaja, uložené osobitne v sklade a následne vrátené do centrály KIK. V predajniach bol

pre zákazníkov vyvesený oznam o nevyhovujúcom výrobku a o možnosti jeho vrátenia do predajne.

4. RASFF č. 2019.3576 – výstražné oznámenie - riziko zlomenia čepele keramického noža z Číny, cez Nemecko, pôvodom z Číny, distribuovaný do predajní Kaufland v SR. Vykonané boli kontroly v predajniach Kaufland (Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa) územne patriacich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, pričom bolo zistené, že uvedený výrobok sa v žiadnej z predajní Kaufland nenachádzal.

RÚVZ so sídlom v Nitre v roku 2019 nezistil nevyhovujúce výrobky, ktoré by bolo potrebné oznámiť prostredníctvom ÚVZ SR do systému RASFF.

3.2.1. ÚK v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s nebalenou zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami pre dojčatá, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, evidujeme mimo zariadení spoločného stravovania 289 zariadení, kde miestne a vecne príslušným orgánom úradnej kontroly podľa zákona 152/1995 Z.z. je orgán verejného zdravotníctva. Jedná sa o nasledovné prevádzky:

- 6 výrobní výživových doplnkov,
- 1 výrobňa bylinných čajov,
- 1 baliareň bylinných čajov
- 1 výrobňa chladených a mrazených pokrmov
- 5 výrobní plastových obalov z toho 1 výrobcovia PET fliaš z granulátu a 3 výrobcovia obalov z nakupovanej fólie a 1 iných obalov- výroba plastových uzáverov na plastové obaly),
- 19 špecializovaných skladov (potravín na osobitné výživové účely, sklad aditívnych látok),
- 13 skladov materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami,
- 11 predajní obalov
- 78 špecializovaných predajní potravín (predajní potravín na osobitné výživové účely, predaj čajov a internetov predaj)
- 80 výrobcov predávajúcich hlavne na maloobchodnej báze, kde sú zaradení výrobcovia zmrzliny, resp. predajcovia
- 74 lekární a drogérie

V prevádzkach výroby a manipulácie s potravinami spadajúcich pod úradnú kontrolu vykonávanú orgánmi verejného zdravotníctva (mimo ZSS) bolo vykonaných 236 kontrol u 119 kontrolovaných subjektov. Z celkového počtu kontrolovaných subjektov boli u 17 subjektov zistené nezhody v celkovom počte 29. Nezhody boli zistené v nasledovných počtoch:

- 12 SVP/HACCP nevykonávanie monitoringu CCP, nevedenie evidencie, neodložené vzorky pri výrobe zmrzlín, nevyhovujúce vzorky
- 5 označovanie
- 4 hygiena prevádzky
- 2 manipulácia s potravinami porcovacie náradie v stojatej vode
- 2 potraviny po dobe spotreby (zmrzliny)
- 2 výsledovateľnosť
- 1 osobná hygiena
- 1 skladovanie

3.2.2. Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov na predajných miestach (kontrola podľa zákona č.152/1995 Z. z.)

V zariadeniach spoločného stravovania boli kontroly vykonané podľa zákona 355/2007 Z.z. ako aj podľa zákona 152/1995 Z.z. Celkovo evidujeme na oddelení hygieny výživy 1565 zariadení spoločného stravovania, v ktorých bolo vykonaných celkom 2097 kontrol (ŠZD a ÚK). Celkom bolo v zariadeniach spoločného stravovania zistených 986 nezhôd. Z celkového počtu kontrolovaných subjektov (888) sa u 59,6 % subjektov zistili nedostatky. Nezhody boli zistené v týchto počtoch:

- 419 v hygiene prevádzky - porušenie a znečistenie povrchov podláh, znečistenie stien, stropov, nedostatky vo vykonávanej sanitácii, opotrebovanie povrchov pracovných stolov, technologického zariadenia, prepravných nádob, kuchynského riadu, ,
- 158 v skladovaní potravín – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, zmrazovanie surovín (najmä mäsa) dodávaných v chladenom stave, zmrazovanie hotových pokrmov bez vhodných technologických zariadení, chladiace zariadenia nevybavené teplomerami, chýbajúce zariadenia na udržanie požadovanej teploty hotových pokrmov,
- 149 v dodržiavaní zásad SPV, HACCP - neúplne vypracovaná dokumentácia HACCP, nedodržiavanie technologických postupov pri príprave pokrmov, nezabezpečenie doby uchovávanía polotovarov, rozpracovaných pokrmov a hotových pokrmov , nevedenie predpísanej evidencie v súlade s dokumentom HACCP resp.vedenie evidencie formálne, bez vykonávania nápravných opatrení, nevedenie evidencie o nápravných opatreniach v prípade odchýlok od kritických limitov, zanedbanie aktualizácie dokumentov SVP,
- 75 v overovaní pôvodu tovaru (výsledovateľnosť) – nepredloženie nadobúdacích dokladov, nedostatočne vedená evidencie o príjme ako i chýbajúce označenie nebalených surovín pre skladovaní z dôvodu identifikácie pôvodu nedostatočne vedená evidencie pri príjme,
- 41 v manipulácii s potravinami – zámerna pracovných plôch, neoznačenie pracovných plôch, neoznačenie otvorených obalov surovín s dátumom a hodinou otvorenia, nevedenie evidencie rozpracovaných pokrmov, kríženie čistých a nečistých činností, zmrazovanie hotových pokrmov, rozmrazovanie pri izbovej teplote,
- 34 v priebežnom vzdelávaní zamestnancov - nezabezpečenie priebežného školenia osôb prichádzajúcich do styku s potravinami, nevedenie evidencie o vykonanom školení,
- 27 iné - prevádzkovanie bez vydaného rozhodnutia, bez vypracovaného prevádzkového poriadku, nedodržanie prevádzkového poriadku a pod.,
- 19 v označovaní – neoznačenie cukrárskych výrobkov dátumom spotreby, označenie surovín v inom ako slovenskom jazyku,
- 19 nedodržanie DS/DMT- predovšetkým surovín použitých na prípravu pokrmov,

- 16 v odbornej spôsobilosti - chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností u zamestnancov, resp. uplynutie platnosti osvedčení odbornej spôsobilosti,
- 11 v manipulácii s odpadom – zhromažďovanie odpadov v nevyhovujúcich, neuzatvárateľných nádobách, neuzavretie zmluvy s oprávneným odberateľom odpadov, chýbajúce doklady o odvoze odpadu, resp. nedostatočne vyplnené doklady,
- 10 v zdravotnej spôsobilosti – nezdokladovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov,
- 8 v osobnej hygiene - chýbajúce pokrývky vlasatej časti hlavy, nevhodný pracovný odev, nezabezpečenie základných hygienických potrieb (tekuté mydlo, jednorazové utierky) pri umývaniach, nepoužívanie jednorazových rukavíc pri výdaji pokrmov.

3.2.3. Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2019 bolo oddelením hygieny výživy z plánovaných 7 auditov vykonaných celkom 5 auditov, z čoho 4 boli vykonané v reštauráciách otvoreného typu a 1 v domove sociálnych služieb. 1 zariadenie bolo vyhodnotené ako bezpečné, 2 zariadenia ako bezpečné s pripomienkami a 2 zariadenia ako podmienene bezpečné. Celkovo bolo spracovaných 10 protokolov.

Dva audity plánované oddelením hygieny výživy v pláne úradných kontrol na rok 2019 neboli zrealizované z dôvodu zmeny prevádzkovateľov zariadení. Nezahody sa zistili hlavne na úseku verifikačných postupov (nevypracované metrologické poriadky) a v popise a v spôsobe realizácie kontroly kontrolných a kritických kontrolných bodov, v spôsobe vedenia záznamov, v neznalosti predpisov a povinností jednotlivých pracovníkov o požiadavkách v súvislosti so správnou hygienickou praxou.

Prehľad auditov oddelenia hygieny výživy

Číslo auditu	Kde bol audit vykonaný Názov zariadenia	Dátum vykonania auditu	Hodnotenie (PB,BSP, B)	Počet protokolov.
2019/1/P/RÚ VZ NR - HV	Domov sociálnych služieb, Považská 14, Nitra	25.4.2019	B	BEZ
2019/2/P/RÚ VZ NR - HV	Pohostinstvo Kráľovičová, Jelenecká 86, Nitrianske Hrnčiarovce	14.5.2019	BSP	3
2019/3/P/RÚ VZ NR - HV	Reštaurácia Natalia, Hlavná, Cabaj-Čápor	18.10.2019	PB	1
2019/4/P/RÚ VZ NR - HV	Reštaurácia Wasabi, Mostná 58, Nitra	18.6.2019	BSP	5
2019/5/P/RÚ VZ NR - HV	Reštaurácia Balada, Hlavná, Ivanka pri Nitre	2.10.2019	PB	1

3.3.Zdravotná neškodnosť potravín

Za rok 2019 bolo odobratých celkom 544 vzoriek potravín, pokrmov a materiálov a predmetov určených na styk s potravinami. Z uvedeného počtu bolo

157 vzoriek hotových pokrmov,

148 vzoriek pokrmov rýchleho občerstvenia,

103 vzoriek zmrzlín

38 vzoriek potravín na osobitné výživové účely ,

30 vzoriek cukrárskych výrobkov ,

26 vzoriek lahôdkárskych výrobkov,

12 vzoriek kuchynskej soli

6 vzoriek materiálov a predmetov určených pre styk s potravinami

24 iných potravín

V odobratých vzorkách sa vyšetrovala predovšetkým mikrobiologická kontaminácia, iná kontaminácia a bola vykonaná kontrola označenia výrobkov v súlade s legislatívou.

Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 21 vzoriek nevyhovujúcich mikrobiologicky. Z dôvodu inej kontaminácii boli 2 nevyhovujúce vzorky a z dôvodu nevyhovujúceho označovanie boli zistené 3 nevyhovujúce vzorky.

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

Z 16 nevyhovujúcich vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch boli izolované :

- koliformné baktérie v 14 vzorkách (v 6 vzorkách pokrmov rýchleho občerstvenia ,v 6 vzorkách zmrzlín, v 1 vzorke lahôdkárskeho výrobku a v 1 vzorke hotových pokrmov)
- Enterobacteriaceae v 5 vzorkách zmrzlín
- kvasinky v 2 vzorkách zmrzliny

Z celkového počtu odobratých a laboratórne vyšetrených vzoriek potravín (vrátane pokrmov), bolo mikrobiologicky vyšetrených 449 vzoriek, z ktorých nevyhovelo mikrobiologickým požiadavkám 16 vzoriek t.j. 3,9 % čo je zlepšenie oproti roku 2018 o 4 % .

Z celkového počtu odobratých a vyšetrených vzoriek nevyhovovali vzorky v nasledovných komoditách:

Názov komodity	Dôvod nezhody	Počet odobratých vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	% nevyh. vzoriek
Zmrzlina a dezerty	mikrobiolog. kontaminácia (Entb.5, Kolif.6, Kvas.2,)	103	8	7,77
	Iná kontaminácia (nepovolené farbivá 2 – azofarbivá)		2	1,92
Lahôdkárske výrobky	mikrobiolog.	26	1	3,85

	kontaminácia (Kol. 1)			
Hotové pokrmy	mikrobiolog. kontaminácia (Kol.,1)	157	1	0,64
Pokrmy rýchleho občerstvenia	mikrobiolog. kontaminácia (Kol.6)	148	6	4,05
Výživové doplnky	Označovanie	8	3	37,50

V rámci odberov vzoriek úradnej kontroly potravín bola zároveň u všetkých vykonaná kontrola **označenia údajov** v súlade s platnou legislatívou. Klamlivé označenie sa zistilo u 3 vzoriek výživových doplnkov- probiotík- kde výrobca deklaroval vyšší obsah baktérií mliečneho kvasenia ako sa zistilo laboratórnym vyšetrením

Na základe nevyhovujúcich laboratórných výsledkov boli vykonané následne kontroly a uložené opatrenia súvisiace so zabezpečením správnej hygienickej praxe. Za nedostatky boli uložené blokové pokuty.

3.3.2.Chemické hodnotenie potravín

Obsah ťažkých kovov (Pb,Cd,Hg) sa sledoval v 5 vzorkách hotových pokrmoch, v 5 vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti, v 4 vzorkách výživových doplnkov v 1 vzorky bio potraviny. Štyri vzorky výživových doplnkov boli vyšetrené na obsah arzénu.

Obsah (Pb, Cd, Hg, As, Ni, NO₃, Sb, B, NO₂, F, CN, Mn) sa sledoval v 3 vzorkách watercoolerov, v 2 vzorkách pramenitých vôd dojčenských (+ v 2 vz.Cr)

Reziduá pesticídov sa zisťovali v 1 vzorke počiatočnej mliečnej dojčenskej výžive v prášku

Reziduá antibiotík boli stanovené v 2 vzorkách mäsa – kuracie a bravčové (v kolonke iné)

Radiačné ošetrenie bolo stanovené v 1 vzorke potraviny rastlinného pôvodu obsahujúcu tuk – orechy. (iné)

Glutén bol zisťovaný v 1 vzorke potravín pre celiatikov kde bol porovnaný laboratórne zistený obsah gluténu s deklarovaným názvom bezgluténový,(iné).Zistená hodnota gluténu bola menšia ako 5 mg/kg,resp. menej ako LOQ

Transmastné kyseliny (TKM) sa zisťovali v 1 vzorke stuženého pokrmového tuku (iné)

Mykotoxíny sa sledovali u potravín na osobitné výživové účely- potravín na výživu dojčiat a malých detí, boli odobraté 4 vzorky:

- 1 vzorka potraviny na báze obilia – následný výživový prípravok na báze obilia pre dojčatá a malé deti na stanovenie deoxynivalenolu
- 1 vzorka ostatnej potraviny pre dojčatá a malé deti na báze obilia na stanovenie aflatoxínu B1
- 1 vzorka následného výživového prípravku na báze ovocia pre dojčatá a malé deti na stanovenie patulínu .

- 1 vzorka ostatnej potraviny pre dojčatá a malé deti na báze obilia na stanovenie zearalenonu

Na dusičnany a dusitaný v detskej dojčenskej výžive bolo odobratých 5 vzoriek.

Zistený obsah dusitanov bol pod limitom detekcie. V rámci sledovania maximálne povoleného množstva prídavných látok bol sledovaný:

Obsah jodidu draselného a ferokyanidu draselného v 12 vzorkách jedlej soli

Obsah pridanej soli v 37 vzorkách hotových pokrmov (10 kompletných obedov) a v 3 pekárskych výrobkoch v rámci plánu úradnej kontroly a zároveň v rámci plnenia Programov a Projektov.

Obsah farbív bol sledovaný v 7 vzorkách zmrzlín, v 2 vzorkách ostatných potravín na osobitné výživové účely, v 2 vzorkách výživových doplnkov a v 1 vzorke suroviny na výrobu zmrzliny . V 2 vzorkách zmrzliny potvrdená prítomnosť nepovolených farbív (E104- chinolínová žltá a E110- žltá SY).Voči prevádzkovateľovi bude zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty

Obsah sladidiel a konzervačných látok bol sledovaný v 2 vzorkách ostatných potravín na osobitné výživové účely a v 2 vzorkách výživových doplnkov

V rámci kontroly označovania boli odobraté :

- 2 vzorky potravín nového typu

V rámci **úradných kontroly nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami** , v súlade s plánom ÚK boli odobraté 4 vzorky materiálov a predmetov určených na styk s potravinami s cieľom sledovania nasledovných rizikových ukazovateľov:

- Melamínové taniere – 1 vzorka tanier detský melamínový, krajina pôvodu Česká republika, odobratá v predajni ORION TRADE, Akademická 1, Nitra, stanovený bol obsah formaldehydu v 3. výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej
- Nylonové kuchynské pomôcky - 1 vzorka naberačka knedlí nylonová, krajina pôvodu Holandsko, odobratá v predajni ORION TRADE, Akademická 1, Nitra , bol stanovený obsah primárnych aromatických amínov v 1. výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej
- Výrobky z kovov a zliatin - 1 vzorka polievková lyžica nerezová, krajina pôvodu Čína, odobratá v OD Kaufland , SNP 927/1, Šaľa, stanovený bol obsah Cd, Pb, Cr, Ni, v 1., 2. A 3. výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej a vzhľad pôsobením 3 % kyseliny octovej
- Výrobky z bambusu – 1 vzorka doska na krájanie bambusová, krajina pôvodu Čína, odobratá v OD Kaufland , SNP 927/1, Šaľa, stanovený bol obsah formaldehydu v 3. výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej

Ďalej bol v rámci monitoringu a odberu materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď. vykonaný odber jednej vzorky reklamného predmetu , ktorý bol použitý ako reklamný predmet na podporu predaja potravinárskych výrobkov – Hrnček s kávou Nestlé, dobratý v HM TESCO, Bratislavská 5, Nitra, stanovenie Cd, Pb vo výluhu vzorky do 4 % kyseliny octovej.

V rámci šetrenia podnetu zo strany spotrebiteľa bola odobratá vzorka termosky nerezovej KRTKO 0,35 l, odobratá v ORION TRADE, Továrenská 3647/354, Zlaté Moravce, stanovený bol obsah Cd, Pb, Cr, Ni vo výluhu vzorky do 3 % kyseliny octovej a senzorické hodnotenie – pach, chuť a vzhľad po naplnení teplou vodou

Všetky odobraté vzorky materiálov a predmetom prichádzajúcich do styku s potravinami v sledovaných ukazovateľoch vyhovovali požiadavkám legislatívy.

Z celkového počtu 544 odobratých vzoriek bolo laboratórne vyšetrených na kontaminanty 44 vzoriek a na prídavné látky 69 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek na chemické vyšetrenie 2 vzorky zmrzlín nevyhovovali požiadavkám legislatívy- obsahovali nepovolené farbivá.

3.4 Turistická sezóna

3.4.1 Letná turistická sezóna

V územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre nevidujeme rekreačné strediská cestovného ruchu, ale so zahájením letnej turistickej sezóny úzko súvisí zahájenie činnosti stánkov s výrobou a predajom zmrzlín, stánkov s rýchlym občerstvením na letných kúpaliskách (Nitra, Diakovce, Poľný Kesov) a zvýšený počet návštevníkov reštaurácií v centre mesta Nitra a v obciach s turistickými zaujímavosťami (Mojmírovce a Topoľčianky). Pred zahájením prevádzkovania stánkov s rýchlym občerstvením ako aj stánkov vyrábajúcich alebo predávajúcich zmrzlinu boli vykonané kontroly zamerané na zabezpečenie sanitácie priestorov vrátane jej evidencie, vybavenie prevádzky vyhovujúcim technologickým zariadením, zabezpečenie teplej a studenej pitnej vody, ako i ostatných požiadaviek nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 z 29. apríla 2004 o hygiene potravín.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre nevidujeme žiadne strediská zimnej turistickej sezóny. Prevádzky situované na trasách cestovného ruchu boli skontrolované v rámci plánu kontrol.

3.5.Hromadné akcie

V roku 2019 boli v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru ako aj v rámci úradnej kontroly vykonané kontroly na 8 hromadných podujatiach uskutočnených v rámci nitrianskeho regiónu - z toho 5 v rámci Agrokomplexu – Výstavníctvo a 3 na hromadných akciách typu jarmokov, trhov a mimoriadnych akcií. Medzi najrozsiahlejšie hromadné akcie v rámci regiónu Nitra v roku 2019, tak ako aj po iné roky, patrili výstavy rôzneho druhu organizované v rámci areálu Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra. Konanie týchto podujatí sa pravidelne ohlasuje na RÚVZ so sídlom v Nitre a poskytuje sa zoznam všetkých prevádzkovateľov potravinárskych zariadení, ktorí sa hromadnej akcii zúčastnia. V rámci ŠZD a ÚK sa kontrolovalo dodržiavanie zabezpečenie podmienok prípravy a podávania pokrmov tak v reštauráciách v rámci areálu ako aj v stánkoch s rýchlym občerstvením, resp. s ambulantom predajom, zároveň kontrolovalo zabezpečenie požiadaviek legislatívy zo strany organizátorov podujatí. Kontroly sa vykonávali predovšetkým na podujatiach, kde bol ohlásený väčší počet prevádzkovateľov potravinárskych zariadení, ktorých kontrola spadá do kompetencií orgánu verejného zdravotníctva. V priebehu roka 2019 boli vykonané kontroly na nasledovných výstavách a hromadných podujatiach v areáli Agrokomplex Nitra: NÁBYTOK A BÝVANIE, GARDENIA, Poľnohospodárska výstava AGROKOMPLEX 2019, AUTOSALÓN, GASTRA& KULINÁRIA na jarmočných akciách: KLOKOČINSKÝ JARMOK, NITRÁNSKY STREET FOOD FEST, NITRIANSKY OKTÓBERFEST. Medzi najčastejšie nezhody počas konania týchto akcií patrili nedostatky v

v prevádzkovej hygiene (14x), správnej hygienickej praxi (11x), nedostatky v skladovaní (10x), v nezabezpečení výsledovateľnosti surovín (6x), nedostatky v označovaní (2x). Celkovo bolo počas konania hromadných akcií vykonaných 86 kontrol (44 ŠZD a 42 ÚK) a zistených 43 nezhôd. Kontroly boli vykonávané v tak pracovných dňoch, ako aj počas víkendov. Za zistené nedostatky počas konania hromadných podujatí boli uložené blokové pokuty.

4.Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia (ďalej zák. č. 355/2007 Z. z.):

podľa § 12 ods. 2 písm. i), m), n) nebol vydaný zákaz činnosti

podľa § 55 ods. 2 boli vydané 2 opatrenia na mieste

podľa § 58 neboli uplatnené náhrady nákladov

podľa § 57 bolo uložených 7 pokút v sume 1.850- €; z toho

5 x za výkon podnikateľských činností v priestoroch bez kladného posúdenia orgánu verejného zdravotníctva,

1 x za porušenie ustanovení § 26 ods. 4 zák. 355/2007 Z.z.

1 x za neposkytnutie súčinnosti

podľa § 56 boli v priestupkovom konaní neboli uložené sankcie

podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo uložených 32 blokových pokút v celkovej sume 2.650- €

Sankčné opatrenia podľa zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

uložené opatrenia podľa § 19 ods.1, ods. 2 ako i podľa čl. 54 nariadenia EP a Rady (ES) č. 882/2004 bolo vydaných 27 opatrení na mieste - zákazov, pozastavení umiestnenia na trh

podľa § 28 bolo uložených 6 pokút v sume 1.400- €;

z toho v 5 prípadoch za neohlásenie priamych dodávok živočíšneho pôvodu

v 1 prípade za klamlivé označenie

podľa § 29 neboli v priestupkovom konaní uložené sankcie

v blokovom konaní podľa § 29 zákona o potravinách v súčinnosti so zák. č. 372/1990 Zb.

bolo uložených 74 blokových pokút v celkovej sume 13 250- €;

náhrada nákladov podľa § 20 ods. 4 zák. č. 152/1995 Z. z. o potravinách nebola uložená

Ďalšie sankčné opatrenia:

podľa § 10 zák. č. 377/2004 Z.z., o ochrane nefajčiarov nebola uložená pokuta

§ 11 zák. č. 377/2004 Z.z v blokovom konaní nebola uložená pokuta

podľa § 45 zák. č. 71/67 Zb. nebola uložená poriadková pokuta

Celkom boli oddelením HV za rok 2019 uložené:

- blokové pokuty v počte 106 vo výške 15 900 eur,

- pokuty správnym konaním boli uložené v počte 13 v celkovej výške 3 250- €

Pokuty za oddelenie HV celkom 19 150,-€

V zákonom stanovenej lehote nebolo podané odvolanie voči rozhodnutiu o pokute.

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

V priebehu roka 2019 sa zamestnankyne RÚVZ so sídlom v Nitre v spolupráci s oddelením epidemiológie zúčastnili na šetrení ochorení v súvislosti s konzumáciou potravín v zariadení sociálnych služieb Viničky v Nitre, kde v čase od 21. do 27.1.2019 bol zistený epidemický výskyt hnačkových ochorení u 31 osôb. Zariadenie pozostáva z dvoch pavilónov (A, B) s celkovým počtom 180 klientov a 126 osôb personálu. Ochorenia sa vyskytli v pavilóne B kde z počtu 115 exponovaných (77 klientov a 38 personálu) ochorelo 25 klientov a 6 osôb personálu. V klinickom obraze - zvracanie, hnačka, v 2 prípadoch teplota od 37,3 do 38°C s trvaním 1-2 dni. Ochorenia si vyžiadali lekárske ošetrenie, bez nutnosti hospitalizácie. V rámci ŠZD boli odobraté vzorky sterov z kuchyne, TR od kuchynského personálu, stery z prostredia ZSS. Od 9-tich akútne chorých klientov bol odobratý TR s negatívnym výsledkom a od 3-och z nich aj stolica - v jednom prípade boli zo stolice potvrdené norovírusy. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

6. Poradňa správnej výživy

Klientmi poradne zdravej výživy v roku 2019 boli obyvatelia spádového územia, ktorí prejavili záujem o zlepšenie svojho zdravia zmenou stravovacích zvyklostí ako i respondenti dotazovaní ohľadom svojich stravovacích návykov formou dotazníkov v rámci projektu „Monitoring príjmu kuchynskej soli“. Činnosť poradne zdravej výživy v roku 2019 bola vykonávaná aj súbežne s cieľnou úlohou zameranou na plnenie príjmu výživovej hodnoty celodennej stravy k platným odporučeným výživovým dávkam v zariadeniach, ktoré poskytujú celodennú stravu (domovy sociálnej starostlivosti).

V roku 2019 navštívilo poradňu 28 klientov, u ktorých sme zrealizovali 196 vyšetrení a meraní. Všetci klienti boli prvovýšetrení, boli u nich zisťované anamnestické údaje, antropometrické merania, merania TK, výpočet BMI a WHR indexov. Všetky namerané hodnoty boli optimálne, len u 1 klienta bol mierne zvýšený TK, nebola potrebná intervencia odborného lekára, nakoľko klient prejavil záujem si upraviť tieto parametre životospávou.

Výchova a edukácia bola zameraná na problematiku prevencie neprenosných chorôb súvisiacich s výživou - najmä srdcovo-cievnych, metabolických (diabetes, obezita, osteoporóza), zlepšením stravovacích návykov propagáciou významu konzumácie predovšetkým pestrej stravy, z dôrazom na zastúpenie všetkých zložiek podľa odporúčaní WHO v spojení so zdravým životným štýlom. Klientom boli odporúčané propagačné letáky, vydané Úradom verejného zdravotníctva SR - „Desatoro zdravého taniera“, „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, „Výživovo – pohybové koleso“.

Vyhodnotených bolo 20 dotazníkov v rámci projektu „Monitoring príjmu kuchynskej soli“ na základe 24 hodinového príjmu potravy. Jednalo sa o dospelú populáciu mužov a žien v rovnakom počte v produktívnom veku 19 - 62 rokov.

V rámci úlohy zameranej na plnenie príjmu výživovej hodnoty celodennej stravy k platným odporučeným výživovým dávkam, predovšetkým v zariadeniach sociálnej starostlivosti boli spracované sedemdnové a mesačné jedálne lístky v programe Alimenta,, pričom vybrané výživové faktory (energetická hodnota, bielkoviny, tuky, sacharidy, vrátane príjmu soli) boli porovnané s odporúčanými výživovými dávkami pre danú skupinu obyvateľstva. Na základe analýz zistených údajov boli odporúčané optimálne zmeny.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Oddelenie hygieny výživy sa v priebehu roka 2019 v rámci Programov a Projektov úradov verejného zdravotníctva SR na rok 2019 podieľalo na plnení nasledovnej úlohy: .

Monitoring príjmu kuchynskej soli

V rámci monitoringu príjmu kuchynskej soli s cieľom dosiahnutia postupného znižovania príjmu soli v nadväznosti na prijaté úlohy v oblasti rizikových faktorov vo výžive boli z troch zariadení spoločného stravovania uzavretého typu odobraté 3 vzorky pekárskeho výrobku (chlieb) a z 10 zariadení spoločného stravovania (5 x uzavretý typ zariadenia spoločného stravovania a 5 x otvorený typ ZSS) 10 vzoriek hotových pokrmov (kompletný obed). Výsledky boli porovnávané s hodnotami výnosu MZ SR č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách, ktorý vstúpil do platnosti od 1. decembra 2015 a ktorý znižuje obsah pridávanej kuchynskej soli do potravín. Povolený limit pridanej soli v pekárskeho výrobkoch je 18 000 mg/kg. Laboratórnym vyšetrením bol zistený obsah NaCl po odpočítaní neistoty merania v odobratých pekárskeho výrobkoch v súlade s legislatívou. Zisťované hodnoty pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch (kompletné obedové menu) taktiež neboli prekročené, dosahovali hodnoty od 6453,9 mg/kg do 11 147 mg/kg. Povolený limit pridanej kuchynskej soli v hotových pokrmoch je 13 000 mg/kg. Pri percentuálnom hodnotení výsledkov na odporúčanú dennú dávku sa hodnoty pohybovali od 87,7% do 224 %. Percento odporúčaného podielu príjmu jedlej soli na obed bolo vysoko prekročené u každej vzorky.

Okrem plánovaných kontrol boli v roku 2019 vykonané 4 mimoriadne kontroly v prevádzkach dozorovaných oddelením hygieny výživy.

1. Mimoriadna cieľná kontrola zameraná na výživové doplnky obsahujúce dinitrofenol (DNP) .

V rámci tejto mimoriadnej cieľnej kontroly v súlade so zákonom č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov boli v dňoch 12.3.-13.3.2019 zamestnancami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly v 9 špeciálnych predajniach výživových doplnkov a potravín na osobitné výživové účely (s určením pre športovcov) nachádzajúcich sa pri fitness centrách a v obchodných centrách. Kontrola bola vykonaná v súlade so zaslaným usmernením ÚVZ SR. Zamestnankyne RÚVZ so sídlom v Nitre skontrolovali viac prevádzok ako je v usmernení, nakoľko v niektorých prevádzkach sa nenachádzalo 5 druhov výživových doplnkov. Bolo skontrolovaných 9 prevádzok a 29 výživových doplnkov. Dinitrofenol (DNP) sa v zložení kontrolovaných výživových doplnkov nezistil.

2. Mimoriadna cieľná kontrola nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2019

V rámci tejto cieľnej kontroly zameranej na dodržiavanie hygienických požiadaviek v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2019 boli zamestnancami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonané kontroly v 71 prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny, z ktorých v 13 sa zistili nedostatky. RÚVZ so sídlom v Nitre vo svojom územnom obvode má registrovaných 85 prevádzok v ktorých sa vykonáva výroba a predaj zmrzliny. Pri kontrolách bolo postupované podľa usmernenia zaslaného ÚVZ SR. Bolo vykonaných celkom 83 kontrol a skontrolovaných 71 zariadení. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami pri kontrolách bolo nedodržanie požiadaviek HACCP následkom čoho sa v 7 zariadeniach zistili mikrobiologicky nevyhovujúce vzorky, nevedenie prepísanej evidencie o výrobe a predaji - následne nemožnosť kontroly dodržania doby

predaja (24 hod.), neodkladanie vzoriek do o doby 48 hodín, nevedenie evidencie teplôt. V ojedinelých prípadoch bolo zistené nedodržanie osobnej hygieny zamestnanca – nepravidelné umývanie rúk pracovníka, používanie surovín na výrobu zmrzliny bez označenia v štátnom jazyku, pri zmrzline určenej na predaj neboli k dispozícii dodacie listy od výrobcu, pri manipulácii s kornútkom neboli používané jednorázové rukavice prípadne obalový materiál. Bolo uložených 15 blokových pokút v celkovej sume 1200.-eur. Sterov z prostredia bolo odobratých 10 z ktorých 2 nevyhovovali (z toho 8 z pracovných plôch a náradia – 1 nevyhovujúce, 2 stery z rúk -1 nevyhovujúci). Na mikrobiologický rozbor bolo odobratých 102 vzoriek z toho 8 nevyhovovalo (4 x Enterobacteriaceae, 6 x prekročený počet koliformných baktérií, 1 x prekročený počet kvasiniek). Na chemický rozbor odobratých 7 vzoriek z ktorých 1 nevyhovovala – obsahovalo nepovolené farbivo E 104 (chinolínová žltá) – v čase mimoriadnej kontroly boli zistenia v štádiu vybavovania, vzorka zaslaná na UVZ SR Bratislava, ktorá výsledky potvrdila. Pokuty správnym konaním neboli uložené. Za použitie nepovoleného farbiva bude zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty v roku 2020.

V prevádzkach kde boli zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty za porušenie povinností a požiadaviek na hygienu výroby potravín, manipulovania s nimi a ich umiestňovania na trh. Prevádzkovatelia zariadení sa zaviazali zistené nedostatky ihneď odstrániť. V prípade mikrobiologicky nevyhovujúcich vzoriek bola v prevádzkach vykonaná dôsledná sanitácia a vykonaný opakovaný odber vzoriek.

3. Mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v zariadeniach sociálnych služieb

Mimoriadna kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“) a vyhlášky 533/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania v znení neskorších predpisov a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 152/1995 Z. z.“) v zariadeniach sociálnych služieb, boli v dňoch 2.10-16.10.2019 zamestnancami RÚVZ so sídlom v Nitre vykonaných 6 kontrol (ÚKP, ŠZD) v troch zariadeniach spoločného stravovania z toho 2 v neštátnych zariadeniach sociálnych služieb:

- Zariadenie sociálnych služieb - Penzion seniorov „Orlík“, Ul. Pri Kúpalisku 1422, Močenok, ktorého prevádzkovateľom je ORLÍK, o.z., Ul. Pri kúpalisku 1422
- Zariadenie sociálnych služieb „Domov v prírode“, Obyce 201, ktorého prevádzkovateľom je Zariadenie sociálnych služieb – Domov v prírode, n.o. (Obyce č.201) a v 1 štátnom zariadení sociálnych služieb
 - Zariadenie pre seniorov „Zobor“, Jánskeho 7, Nitra, ktorého prevádzkovateľom je Správa zariadení sociálnych služieb, Baničova 12, Nitra.

Kontroly boli vykonané v súlade s požiadavkami uvedenými v žiadosti ÚVZ SR. Nedostatky v stravovacej časti jednotlivých zariadení sociálnych služieb neboli zistené. V rámci kontrol bola vykonaná aj kontrola splnenia priemerných hodnôt obsahu energie, bielkovín, tukov a sacharidov prostredníctvom programu Alimenta a porovnanie s platnými OVD. Na základe jedálnych lístkov spracovaných údajov za 1 týždeň v programe Alimenta bolo zistené prekročenie % plnenia priemerných hodnôt za jeden deň v porovnaní s platnými odporúčanými výživovými dávkami. Zároveň bolo vykonané aj vyhodnotenie jednomesačného jedálneho lístku. Rovnako sa zistilo prekročenie % plnenia OVD.

Na základe výsledkov laboratórnych rozborov celodennej stravy na obsah bielkovín, sacharidov a tukov bolo zistené prekročenie % plnenia k platným odporúčaným výživovým

dávkam

4. Mimoriadna kontrola v zariadeniach stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov v Slovenskej republike

V rámci mimoriadnej kontroly zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí - vianočných trhov boli v dňoch 27.11.2019 - 16.12.2019 vykonané kontroly na štyroch vianočných trhoch uskutočnených v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre : na vianočných trhoch na Svätoplukovom námestí v Nitre, na vianočnom mestečku na Klokočine v Nitre, na advente na Nitrianskom hrade, na vianočných trhoch na Námestí Svätej Trojice v Šali. Kontroly boli vykonané v súlade s usmernením ÚVZ SR a zamerané na kontrolu výsledovateľnosti, dodržanie teplotného a chladiaceho reťazca, dátumu spotreby a minimálnej trvanlivosti surovín, označovania, prevádzkovej a osobnej hygieny, kontrole manipulácie s potravinami, skladovania potravín, kontrole manipulácie s odpadom, kontrolu dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti. Bolo skontrolovaných 17 zariadení a vykonaných 36 kontrol (ŠZD a ÚK). Nedostatky boli zistené v troch zariadeniach. Za nedodržanie požiadaviek na hygienu výroby potravín, nesprávnu manipuláciu s potravinami boli uložené 3 blokové pokuty v sume 270 eur. Prevádzkovatelia zariadení sa v zápisnici zaviazali zistené nedostatky ihneď odstrániť. V rámci kontrol bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých 12 vzoriek pokrmov rýchleho občerstvenia. V jednej vzorke bol na základe laboratórných výsledkov zistený prekročený limit koliformných baktérií.

Všetky mimoriadne úlohy boli priebežne hodnotené a výsledky boli priebežne zasielané na ÚVZ SR.

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019 Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikro- logická kontami- nácia	Iná kontami- nácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyho- vujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyho- vujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0	0	0	0	0	0,0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	0	0,0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	3	0,0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0	0	0	0	3	0,0
5	Ryby a morské živočichy	0	0	0	0	0	0	0	0,0
6	Tuky a oleje	0	0	0	0	0	0	1	0,0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	0	0,0
8	Cereálie a pekárs. výrobky	0	0	0	0	0	0	3	0,0
9	Ovocie a zelenina	0	0	0	0	0	0	0	0,0
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	2	0,0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0,0
12	Víno	0	0	0	0	0	0	0	0,0
13	Alkoholické nápoje	0	0	0	0	0	0	0	0,0
14	Zmrzlina a dezerty	8	2	0	0	0	10	103	9,71
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	0	0,0
16	Ovocné a bylenné čaje	0	0	0	0	0	0	0	0,0
17	Cukrovinky	0	0	0	0	0	0	0	0,0
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	1	0,0
19	Lahôdkárske výrobky	1	0	0	0	0	1	26	3,85
20	Cukrárske výrobky	0	0	0	0	0	0	30	0,0
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0,0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	0	0,0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0,0
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	2	0,0
25	Voda - watercoolery	0	0	0	0	0	0	3	0,0
26	Hotové pokrmy	1	0	0	0	0	1	157	0,64
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	6	0	0	0	0	6	148	4,05
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0	0	0	0	27	0,0
29	Výživové doplnky	0	0	0	3	0	3	8	37,50
30	Ostatné potraviny na OVU	0	0	0	0	0	0	3	0,0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0,0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0,0
33	Prídavné látky – konzer. látky	0	0	0	0	0	0	0	0,0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0,0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0,0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	12	0,0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0,0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	6	0,0
40	Ostatné	0	0	0	0	0	0	6	0,0
	Spolu	16	2	0	3	0	21	544	3,86

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 2

	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia zmrzliny (stánky)	Spolu prevádzkarne registrované RÚVZ	Ostatné prevádzkarne - registrované RVPS	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	14	32	163	1565	80	1854	891	2745
Počet kontrolovaných subjektov	11	7	40	888	61	1007	147	1154
Počet kontrol	19	15	70	2097	132	2333	332	2665
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	1	0	3	530	13	547	1	548
SVP/ HACCP	1	0	0	149	11	161	0	161
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	34	0	34	0	34
Hygiena prevádzky	0	0	0	419	4	423	1	424
Osobná hygiena	0	0	0	8	1	9	0	9
Odborná spôsobilosť	0	0	0	16	0	16	0	16
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	10	0	10	0	10
Označovanie	0	0	4	19	1	24	0	24
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	0	0	0	0	0	0	0
Potraviny po DS/DMT	0	0	0	19	2	21	0	21
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	0	75	2	77	0	77
Skladovanie	1	0	0	158	0	159	0	159
Manipulácia s potravinami	0	0	0	41	2	43	1	44
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	11	0	11	0	11
Iné	0	0	0	27	0	27	0	27

Prehľad výkonov posudkovej činnosti - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 3

P.č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	8	1		4		1	1	15
		odvol.								
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	14	7		7		1		29
		odvol.								
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy	2							2
		odvol.								
4.	Uvedenie do prevádzky, resp.do užívania	návrhy	224	30	1	94	4	16		369
		odvol.								
5.	Umiestnenie nových potr. a výž. doplnkov na trh	návrhy								
		odvol.								
6.	Prerušenia konania		10	1		6	2	1		20
7.	Zastavenia konania		4	2		2	1			9
8.	Odborné konzultácie		2103	108	4	148	12	30	15	2420

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxigénne mikroorganizmy - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek		
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Ent bac	Bac Cer	Crono B		Iné	
21	Minerálne vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24	Pramenité vody dojčenské	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	Voda - watercoolery	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	Hotové pokrmy	115	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	148	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	6
28	Detská a dojčenská výživa	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Výživové doplnky	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
37	Kuchynská soľ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
38	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40	Ostatné	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	449	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	14	0	0	5	0	0	0	0	16

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem – B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol – E. coli, Ent - enterokoky, Entbac – Enterobacteriaceae, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn					
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%			
21	Minerálne vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
24	Praménité vody dojčenské	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0
25	Voda - watercoolery	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0
26	Hotové pokrmy	5	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Detská a dojčenská výživa	15	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Výživové doplnky	5	0	0,0	4	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	3	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
36	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
37	Kuchynská soľ	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
38	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	6	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0			
40	Ostatné	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	44	0	0,0	25	0	0,0	24	0	0,0	21	0	0,0	9	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	7	0	0,0	0	0	0,0			

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
23	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
24	Praménité vody dojčenské	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
25	Voda - watercoolery	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
26	Hotové pokrmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Detická a dojčenská výživa	5	0	0,0	1	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Výživové doplnky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
31	Pridavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Pridavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Pridavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Iné pridavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
36	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
37	Kuchynská soľ	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
38	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	10	0	0,0	1	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP – rezidua pesticidov, _MT – mykotoxíny, NEL – polyaromatické uhľovodíky, PCB – polychlórované bifenylly, _NZ – nitrózamíny, EKF – estery kyseliny ftalovej, _HIS – histamín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
24	Pramenité vody dojčenské	2	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0
25	Voda - watercoolery	3	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0
26	Hotové pokrmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Výživové doplnky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
36	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
37	Kuchynská soľ	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
38	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	5	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0	10	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

Uvádzajú sa len komodity, v ktorých boli parametre uvedené v tabuľke vyšetrené

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0

Vysvetlivky: Ag – striebro, Cr6+ - šesťmocný chróm, CML - celková migrácia látok, form – formaldehyd, mel - melamin, PAA - primárne aromatické amíny, diizok – diizokyanáty, 1-okt - 1-oktén, rozp - zvyškové rozpúšťadlá, styr – styren, mono_EG – monoetylénglykol, di_EG – dietylénglykol, ac_ald – acetaldehyd, akr_nit – akrylonitril, vin_ac – vinylacetát, kapr – kaprolaktám, adip - bis-(2-etylhexyl)adipát, Bisf_A -Bisfenol A, Bisf_F - Bisfenol F, Bisf_S - Bisfenol S, odol_farb - odolnosť pigmentov a farbív, UV_stab - prítomnosť UV stabilizátora, fen – fenoly, red_I - redukujúce látky, iony - dôkaz iónov, odpar – odparok, prch_I - prchavé látky, senz - senzorické hodnotenie

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách- RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
24	Pramenité vody dojčenské	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
25	Voda - watercoolery	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
26	Hotové pokrmy	37	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	37	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Výživové doplnky	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
36	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
37	Kuchynská soľ	12	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
38	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
40	Ostatné	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
	Spolu	69	2	2,90	12	2	16,67	4	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	40	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

Prídavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách- RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Feroxyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík			vyš.	nev.	%
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%						
21	Minerálne vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
22	Minerálne vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
23	Pramenité vody a balené pitné vody	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
24	Pramenité vody dojčenské	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
25	Voda - watercoolery	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
26	Hotové pokrmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
27	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
28	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
29	Výživové doplnky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
30	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
31	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
32	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
33	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
34	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
35	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
36	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
37	Kuchynská soľ	12	0	0,0	12	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
38	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
39	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
40	Ostatné	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			
	Spolu	12	0	0,0	12	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0			

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	19	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	78	16	17	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.3 lekárne, drogérie	74	25	5	21	3	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	11	2	5	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	4	5	5	5	1	20	4	0	0	1	0	0	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	35	0	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	32	39	46	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	91	18	94	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	17	10	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	17	28	26	21	0	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	37	9	38	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	262	292	373	148	1	1	0	0	0	5	0	0	2	1	50
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	504	56	320	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	226	156	295	148	5	3	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5.9 krátkodobý stánkový predaj - občerstvenie (hromadné akcie)	336	51	183	15	1	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6 Výroba a predaj zmrzliny (stánky)	80	101	31	94	10	11	8	1	13	2	1	50	0	0	0
Medzisúčet	1854	819	1514	523	21	4	28	1	3,6	8	1	12,5	3	1	33,3
1 Primárna výroba	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	136	1	39	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.26 baliareň ostatných výrobkov	6	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	59	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	561	27	201	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.4 novinové stánky	64	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.6 krátkodobý stánkový predaj – potraviny (hromadné akcie)	65	1	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	891	29	303	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Súčet	2745	848	1817	544	21	3,86	28	1	3,6	8	1	12,5	3	1	33,3

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach – RÚVZ so sídlom v Nitre - rok 2019

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	1	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	4	4	10
Spolu	5	4	10

Uvedie sa len ten druh zariadenia, kde boli audity vykonané, napr.: 5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)

Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre

VÝROČNÁ SPRÁVA
Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva
za rok 2019

Ing. Eleonora Halzlová, MPH – vedúca Oddelenia PPL

1. Analýza stavu pracovného prostredia a pracovných podmienok v okrese

Popis súčasnej situácie v dozorovaných prevádzkach:

Priemyselná výroba v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa, ktoré sú v územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Nitre, je významne viazaná na vstup zahraničných investorov. Prevažná väčšina výrobných podnikov Mesta Nitra je sústredená hlavne v priemyselných parkoch : Nitra – Sever, Nitra – Juh, v pôvodnej mestskej priemyselnej časti Nitra - Dolné Krškany a v priemyselnej časti mesta Vráble. V mestách Šaľa a Zlaté Moravce sa významnejšie výrobné podniky a závody sústreďujú v priemyselných zónach situovaných v okrajových častiach miest. Významná časť týchto výrobných podnikov je zameraná na výrobu komponentov pre automobily, strojárenskú výrobu, elektrotechnickú výrobu, chemický priemysel, výrobu plastových výrobkov resp. na povrchovú úpravu kovových a plastových výrobkov.

Významným impulzom, ktorý pozitívne podporil ekonomicko-hospodársky rozvoj v regióne, bolo vybudovanie nového závodu na výrobu automobilov – Jaguár Land Rover Slovakia s.r.o. (JLR). Závod o výmere 47 ha, s celkovou plánovanou kapacitou výroby 300 000 ks vozidiel ročne a so zriadením cca 4000 pracovných miest, je situovaný v nadväznosti na priemyselný park Nitra – Sever. Koncom roka 2018 bola ukončená 1. etapa výstavby závodu s plánovanou kapacitou výroby 150 000 ks motorových vozidiel za rok - výroba modelu automobilu JLR – „Discovery. V areáli závodu bola realizovaná administratívna budova, hlavné výrobné a montážne haly pre vozidlá vyrábané výhradne na báze hliníka s procesmi a technológiou na intenzívne spracovanie hliníka (Karosáreň, Lakovňa, Montážna hala, Tréningové centrum, Energetické centrum, Hala na špeciálne úpravy vozidiel, Hala na spracovanie odpadov), podporné objekty (Pošta, Stredisko bezpečnostných zložiek, Stredisko logistiky a dopravy) a plochy pre dočasné parkovanie vozidiel pred expedíciou. V priebehu roku 2019 boli pre hlavné výrobné haly a pracoviská : Karosáreň, Montážna hala a Lakovňa vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky s termínom do 29.2.2020. V septembri 2019 bola v závode zahájená výroba aj druhého modelu automobilu JLR – „Defender“. Spoločnosť ku koncu roka 2019 zamestnávala cca 2800 stálych zamestnancov v dvojitom režime. Počas skúšobnej prevádzky sa na pracoviskách v jednotlivých výrobných halách vykonáva objektivizáciu rizikových faktorov v pracovnom prostredí, zabezpečuje posudzovanie zdravotných rizík a kategorizácia pracovných činností, výsledky meraní a posudkov o riziku spoločnosť konzultuje s RÚVZ Nitra za účelom vykonania vhodných opatrení na vylúčenie resp. zníženie rizika a zosúladenie pracovných podmienok s požiadavkami legislatívy SR v oblasti ochrany zdravia pri práci. Zdravotný dohľad v závode zabezpečuje Pracovná zdravotná služba Falck Healthcare a.s.

V nadväznosti na výrobný závod Jaguár Land Rover Slovakia s.r.o. začali svoju činnosť v priebehu roku 2019 aj ďalšie závody zamerané na doplnkovú výrobu komponentov pre automobilku, resp. ako logistické prevádzky zabezpečujúce plynulé zásobovanie závodu JLR. Tieto podniky sú väčšinou umiestnené v blízkosti areálu JLR, alebo v nadväznosti na priemyselný park Nitra-Sever, alebo v novovzniknutých logistických centrách ako napr. ProLogis, kde je v 3 veľkoplošných halových objektoch umiestnených 14 samostatných prevádzok zameraných na doplnkovú výrobu pre JLR, ďalej spoločnosť Gestamp Nitra, s.r.o. na výrobu a lisovanie veľkých karosárskych dielov (z hliníka a ocele), spoločnosť G-TEK s.r.o. na výrobu a lisovanie malých karosárskych dielov (z hliníka a ocele). Na uvedené prevádzky boli tak ako v prípade závodu JLR vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky.

Najvýznamnejším podnikom zameraným na chemickú výrobu na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je významný z hľadiska počtu

zamestnancov aj z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. V podniku Duslo a.s., pracovisko Šaľa v roku 2019 z celkového počtu zamestnancov 1687/329 žien evidujeme v 3. kategórii rizika 587 zamestnancov (z toho 24 žien), z toho exponovaných chemickým faktorom (spôsobujúcim vznik kožných ochorení – 220/11, nebezpečným chemickým faktorom – 186/5 a pevným aerosólom – 102/3).

Z hľadiska závažnosti pracovných podmienok a expozície zamestnancov chemickým faktorom a karcinogénnym faktorom sú významné aj podniky zamerané na povrchovú úpravu kovových a plastových výrobkov (Tessgal s.r.o., Vráble, Bia Plastic and Plating Technology Slovakia s.r.o., Čab, KTL ZM a.s., Zlaté Moravce), na výrobu epoxidových a polyuretánových živíc (Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce).

Situácia v úrovni pracovných podmienok v jednotlivých prevádzkach výrobných závodov závisí od skutočnosti, či pri ich zriaďovaní bola problematika vytvárania vhodných pracovných podmienok dopredu konzultovaná s odbornými pracovníkmi verejného zdravotníctva ešte v štádiu projektovania. Ak následne prebehli všetky stupne schvaľovacieho konania a to od územného a kolaudačného konania k uvedeniu priestorov do prevádzky, je pracovné prostredie prevažne vyhovujúce.

Celkove môžeme konštatovať zlepšovanie podmienok v zabezpečovaní ochrany zdravia pracovníkov vo väčších podnikoch aj z dôvodu spolupráce prevádzkovateľov s pracovnými zdravotnými službami. Výsledkom spolupráce zamestnávateľov s oprávnenými spoločnosťami na výkon PZS je zlepšenie vo vypracovávaní dokumentácie a skvalitnenie úrovne predkladaných odborných materiálov, prevádzkových poriadkov, návrhov na vyhlásenie rizikových prác. Posudzovanie zdravotných rizík pri práci vo väčších podnikoch, kde sa predpokladá väčší výskyt rizikových faktorov, zabezpečujú pre zamestnávateľov zdravotnícki pracovníci pracovnej zdravotnej služby. V tomto smere bolo pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s., Bratislava, PZS Duslo, a.s., Šaľa, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza, MEDIRESO s.r.o., Štúrovo, TeamPrevent Santé s.r.o., Bratislava a iné) pracovníkmi Oddelenia PPL RÚVZ Nitra vo viacerých prípadoch poskytnuté odborné poradenstvo.

Stále je nutné konštatovať, že situácia v zabezpečovaní ochrany zdravia pri práci naďalej nie je priaznivá v prevádzkach s malým počtom zamestnancov, hlavne u živnostníkov a u samostatne zárobkovo činných osôb, kde stále narážame na nedostatočné a často formálne hodnotenie zdravotných rizík a preventívnych lekárskech prehliadok v súvislosti s prácou.

V poľnohospodárstve aj v roku 2019 pretrvávala stagnácia v oblasti živočíšnej výroby. V poľnohospodárskych podnikoch zameraných na rastlinnú výrobu vo všetkých troch okresoch Nitrianskeho regiónu už dlhodobo zaznamenávame výrazné obmedzenie používania chemických prípravkov s účinnými látkami klasifikovanými ako toxické a najmä veľmi toxické látky a zmesi. Väčšina poľnohospodárskych podnikov si práce spojené s používaním chemických prípravkov na ochranu rastlín zabezpečuje vlastnými zamestnancami. Z hľadiska účinkov na zdravie ľudí sa v mnohých prípadoch jedná o prípravky škodlivé pri vdýchnutí a požití, spôsobujúce dráždenie dýchacích ciest, očí a pokožky, môžu spôsobovať senzibilizáciu pri kontakte s kožou, poškodenie plodu v tele matky.

Pretrvávajúcim problémom sú prevádzky so zastaralou technológiou zamerané na pozberovú úpravu zrnín a obilia – čističky a sušičky obilia a výrobné krmných zmesí, kde sú zamestnanci exponovaní hluku a pevným aerosólom rastlinného pôvodu.

Zdravotníctvo - v okrese Nitra pôsobia 2 nemocnice: Fakultná nemocnica Nitra s celkovým počtom zamestnancov 1185, z toho počet osôb v riziku je 79 (práce s cytostatikami, laserové žiarenie, formaldehyd, xylén, tbc) a Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra s celkovým počtom zamestnancov 299 (bývalý Liečebný ústav TaRCH) - v riziku tbc 78 osôb, v riziku práce s cytostatikami 27, v riziku laserového žiarenia 1 zamestnanec.

Okrem 4 polikliník (Šaľa, Nitra - Chrenová, Nitra - Klokočina a Nitra - Párovce) je v prevádzke niekoľko väčších neštátnych zdravotníckych zariadení (napr. Jessenius – DC, a.s. Nitra, Kardiocentrum Nitra, s.r.o. Nitra, Medicínske centrum, s.r.o. Nitra, Poliklinika Medicentrum Dzurilla, Fatranská č.5 a č.5A v Nitre, Prvá nitrianska jednodňová chirurgia, s.r.o. Nitra, Avelane clinic, s.r.o. Nitra, IZOTOPCENTRUM, s.r.o. Nitra - zariadenie spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek v odbore nukleárna medicína), „Centrum zdravia“, Rázusovaj ulica 16 v Nitre.

V okrese Zlaté Moravce je zdravotníctvo zastúpené najmä Mestskou nemocnicou Zlaté Moravce. V tomto zariadení sú nie sú určené rizikové práce.

Aj v roku 2019 sa posudzovali nové priestory pre zriaďovanie ambulatných zdravotníckych zariadení, zdravotníckych zariadení pre poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti, stanice a ambulancie záchranej zdravotnej služby a priestory verejných lekární, pokračovala transformácia mnohých ambulatných zdravotníckych pracovísk na spoločnosti s ručením obmedzeným.

Organizačnou súčasťou oddelenia Preventívneho pracovného lekárstva na RÚVZ Nitra je **Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením**. Okrem hlavného zamerania – výkon štátneho zdravotného dozoru podľa zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a výkon štátneho dozoru podľa zákona č. 87/2018 Z.z. v oblasti radiačnej ochrany v celom Nitrianskom kraji, pracovná skupina vykonáva v spádovej oblasti okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa aj štátny zdravotný dozor na úseku vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, IPL, MR). Zabezpečuje tiež posudzovanie pracovísk magnetickej rezonancie, kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby a posudzovania rizík pracovného prostredia podľa príslušných ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V spádovej oblasti eviduje RÚVZ Nitra spolu štyri pracoviská magnetickej rezonancie u dvoch prevádzkovateľov v Nitre.

RÚVZ Nitra evidoval ku koncu roka 2019 spolu 64 subjektov, ktoré vo svojej činnosti používali 131 laserových zariadení, nezapočítavajúc do tohto počtu čítačky čiarových kódov (laserové zariadenia triedy 2). Rozhodnutia na uvedenie laserových pracovísk do prevádzky a schválenie prevádzkových poriadkov laserových pracovísk boli v roku 2019 vydané pre 10 subjektov, z toho 4 v zdravotníctve (v troch prípadoch lasery 4. triedy a v 1 prípade laser triedy 3B), 2 subjekty v priemysle (okrytované lasery 4. triedy) a 4 subjekty v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo (lasery triedy 3R).

V problematike používania zariadení s intenzívnym pulzným svetlom boli v jednom zariadení starostlivosti o ľudské telo v Zlatých Moravciach kladne posúdené nové pracovné priestory a schválený prevádzkový poriadok pre prácu s IPL zariadením.

Situáciu na úseku neionizujúceho žiarenia možno v dozorovaných okresoch považovať za dobrú. V roku 2019 sa nevyskytol žiadny podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru z titulu používania takýchto zdrojov žiarenia, nebol predložený žiadny návrh na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania a nebola zaznamenaná ani žiadna mimoriadna udalosť. Z dlhodobého hľadiska je možné konštatovať pokračujúci trend nárastu používania laserových a IPL zariadení v zdravotníctve, priemysle aj v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

Závažné zmeny v pracovnom prostredí vrátane vzniku resp. zrušenia prevádzok, trend vývoja pracovných podmienok, mimoriadne a havarijné situácie:

Trend vývoja pracovných podmienok je významne závislý od ekonomickej a finančnej situácie podnikateľských subjektov. V roku 2019 na území dozorovanom RÚVZ Nitra zaznamenávame v oblasti priemyslu významné aktivity domácich aj zahraničných investorov súvisiacich so vznikom nového závodu na výrobu automobilov značky Jaguar Land Rover Slovakia s.r.o.

Príchod nového investora na Slovensko a vznik nového závodu JLR podnietila vstup ďalších zahraničných aj slovenských investorov, ktorí v blízkosti závodu JLR budujú nové závody resp. rozširujú už existujúce prevádzky s výrobným zameraním priamo nadväzujúcim na závod JLR. V roku 2019 boli v týchto prípadoch pracoviská uvedené do skúšobnej prevádzky počas ktorej prebieha objektivizácia rizikových faktorov pracovného prostredia a posudzovanie zdravotných rizík.

V roku 2019 bolo okrem nových prevádzok zaznamenané aj oživenie a rozšírenie výroby hlavne u existujúcich spoločností zameraných na výrobu komponentov pre automobilový priemysel a strojárstvo.

Podniky zamerané na automobilový priemysel vo svojich prevádzkach využívajú moderné technológie s vysokým stupňom automatizácie pracovných operácií, čo predpokladá vysoké nároky na kvalifikované pracovné sily. Zároveň však v týchto prevádzkach pribúdajú aj manuálne práce pri linkách vykonávané aj v nepriaznivých pracovných polohách, práce vykonávané v stoji, práce s vynúteným pracovným tempom.

Vybudovaním účinného systému PZS, zabezpečením zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov v zmysle novelizovaného zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.12.2017 očakávame postupný zánik doteraz ešte často formálneho a nedostatočného výkonu lekárskeho prehliadok vo vzťahu k práci (zmluvnými lekármi alebo praktickými lekármi pre dospelých podľa miesta bydliska zamestnanca) a nedostatočného, formálneho hodnotenia zdravotných rizík pri práci.

K závažným a mimoriadnym situáciám a haváriám v pracovnom prostredí v hodnotených okresoch v priebehu roka 2019 nedošlo.

Hlavné problémy v oblasti ochrany zdravia pri práci všeobecne:

1. Práca živnostníkov v odvetviach s rizikovými prácami (najmä v odvetví stavebníctva, kovoobrábacie práce, zámočnícke práce,...) a nedostatočne riešená ochrana zdravia týchto osôb zo strany objednávateľov ich služieb.
2. mnohé práce, najmä ak sú zabezpečované dodávateľsky cez pracovné agentúry, často nie sú zamestnávateľmi z pohľadu zdravotných rizík vôbec hodnotené.
3. nedostatočný výkon lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci v prípadoch, kde naďalej tieto prehliadky vykonávajú všeobecní lekári pre dospelých bez dohľadu PZS a bez súvislosti s pracovnými expozíciami zamestnancov.
4. pribúdajú pracoviská s pracovnými činnosťami vykonávanými dlhodobo v nepriaznivých pracovných polohách, práce vykonávané v stoji, s vynúteným pracovným tempom, pri vysokých pracovných normách, často v 12 hod. pracovných zmenách. Práca vykonávajú najmä ženy zamestnané v automobilovom a elektrotechnickom priemysle.
5. nedostatočné a často formálne hodnotenie zdravotných rizík pri práci

2. Rizikové práce.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a podľa Vyhlášky MZ SR č. 91/2018 Z.z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií v znení neskorších predpisov.

Z celkového počtu 6459 evidovaných organizácií v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra je 162 organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 5311, z toho 1362 žien.

V priebehu roka 2019 bolo vykonaných celkom 126 kontrol rizikových pracovísk, z tohto počtu 48 kontrol bolo zameraných na oblasti rizika ionizujúceho a neionizujúceho žiarenia v pracovnom prostredí vykonaných pracovnou skupinou pre ochranu zdravia pred žiarením.

V počítačovom programe ASTR 2011, ktorý slúži na vedenie databázy rizikových prác, sa v priebehu roka aktualizovali pôvodné a dopĺňali nové údaje súvisiace s vyhlásenými resp. zrušenými rizikovými prácami.

V roku 2019 RÚVZ Nitra eviduje vo svojom územnom obvode 162 subjektov s vyhlásenými rizikovými prácami s celkovým počtom zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce 5311, z toho 1362 žien.

V dozorovanom území v roku 2019 vzrástol počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce celkom o 841 zamestnancov (z toho 413 žien). Z uvedeného celkového počtu na rizikových pracoviskách v 3. kategórii rizika o 817 osôb (z toho 400 žien) a v 4. kategórii o 24 osôb (z toho 13 žien).

Oproti minulému roku ide o významný nárast počtu zamestnancov na rizikových prácach, ktorý bol zapríčinený vznikom nových pracovísk so zameraním na priemyselnú výrobu, stavebníctvo a strojárstvo (JLR Slovakia, s.r.o., Gestamp Nitra, s.r.o., INVEST s.r.o., Šaľa, Messer Tatragas s.r.o., Šaľa, a iné) ako aj navýšením počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu na existujúcich rizikových pracoviskách (Kongsberg Automotive s.r.o. Vrábľa, Nidec Global Appliers s.r.o., Zlaté Moravce, Branko Slovakia a.s. Nitra, Marel Slovakia s.r.o., Nitra, a iné).

Napriek uvedenému u subjektov s väčším počtom zamestnancov prevláda trend znižovania počtu rizikových prác, ktorý je výsledkom opatrení vykonaných zamestnávateľom za účelom znižovania miery rizík. Tento trend súvisí so snahou zamestnávateľov odbúravať plnenie povinností im vyplývajúcich z platnej legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci na rizikových pracoviskách a so snahou zamestnávateľov znižovať náklady spojené so zabezpečením zdravotného dohľadu pre zamestnancov.

V hodnotenom roku 2019 bolo vydaných celkom 27 nových rozhodnutí na zaradenie prác do príslušných kategórií (z toho počtu zaradenie do kategórie RP: 24 rozhodnutí, vyradenie z kategórie RP: 3 rozhodnutia).

Podľa druhu rizikových faktorov bolo v roku 2019 najviac osôb v riziku hluku – 4364 osôb, v riziku chemických látok a zmesí – 928 expozícií, v riziku chemických karcinogénov, mutagénov a reprodukčne toxických látok – 324 expozícií, v riziku biologických faktorov – 195 osôb, v riziku fyzickej záťaže – 189 osôb . Najväčší nárast bol v porovnaní s minulým rokom zaznamenaný v počte osôb exponovaných hluku (o 711 osôb), fyzickej záťaži (zvýšený počet o 183 osôb), ďalej expozícií chemickým látkam a zmesiam, chemickým karcinogénom, mutagénom a reprodukčne toxickým látkam (spolu zvýšený počet o 120 expozícií).

Nárast počtu osôb v riziku fyzickej záťaže pri práci oproti minulému obdobiu o 183 osôb/z toho 112 žien bol zapríčinený vyhlásením rizikových prác v podniku Kongsberg Automotive, s.r.o., Vrábľa zameraného na výrobu komponentov pre automobilový priemysel, kde bol opakovaný výskyt choroby z povolania z DNJZ a v podniku Messer Tatragas s.r.o., pracovisko Šaľa, zameraného na výrobu, distribúciu a predaj technických, medicínálnych a špeciálnych plynov.

Z chemických faktorov evidujeme najviac expozícií pevnému aerosólu, dermatotropným látkam, chemickým karcinogénom/mutagénom/reprodukčne toxickým látkam, alergénom,

toxickým látkam a dráždivým látkam. Práce z titulu pôsobenia rizikových faktorov dermatotropné látky a alergény sú vyhlásené ako rizikové iba v podniku Duslo, a.s. Šaľa.

Podľa druhu prevažujúcej činnosti priemyselná výroba vysoko prevyšuje ostatné odvetvia v počte osôb v riziku práce (4295 osôb z toho 998 žien), nasleduje zdravotníctvo (343 osôb z toho 273 žien), dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd (167 osôb/4 ženy), oprava motorových vozidiel (121 osôb/0 žien), poľnohospodárstvo, lesníctvo (100 osôb z toho 50 žien) dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (83 osôb z toho 0 žien), stavebníctvo (60 osôb z toho 0 žien).

Tento trend je porovnateľný s predchádzajúcim rokom a takéto rozdelenie je pravdepodobne možné očakávať aj v budúcich rokoch.

Na území dozorovanom RÚVZ Nitra neboli v roku 2019 vyhlásené rizikové práce u súkromne hospodáriacich roľníkov a ani u samostatne zárobkovo činných osôb.

Z titulu rizikového faktora psychická pracovná záťaž evidujeme 1 subjekt s vyhlásenou rizikovou prácou v 3. kategórii rizika a to pre profesie : dispečer VN a koordinátor riadiaceho centra VN v spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., Čulenova 6, Bratislava, prevádzka Nitra, Štefánikova 45, pracovisko Úseku dispečerského. Celkový počet zamestnancov v riziku psychickej pracovnej záťaži je 11 mužov.

Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže pracovníkov bolo vypracované podľa vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Psychická pracovná záťaž bola hodnotená nepriamo prostredníctvom charakteristík práce a pracovného prostredia a charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na psychickú pracovnú záťaž. Hodnotenie vykonala a vypracovala Pracovná zdravotná služba TEAMPREVENT, s.r.o. Moskovská 13, Bratislava. V zmysle citovanej vyhlášky boli na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže použité metódy:

- metóda na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže z hľadiska úrovne pracovných podmienok
- metóda subjektívneho hodnotenia práce podľa Meistera

Prevádzkovateľ na zníženie zdravotného rizika pri práci navrhol organizačné opatrenia – opakované hodnotenie a prehodnotenie rizík, osvetovú činnosť formou prednášok na tému zdravý životný štýl, stres, psychosomatické ochorenia, zvládanie stresu (význam aktívneho – pasívneho odpočinku, organizácia voľného času), komunikačné výcviky na zvládnutie stresových situácií, relaxácie (relaxačné techniky, sauna, masáž), rekondičné pobyty, preventívne lekárske prehliadky rozšírené o oftalmologické vyšetrenie vo frekvencii 1 x za 2 roky.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidované 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (celkom 37 pracovníkov, z toho 17 žien), pričom v 2 prípadoch ide o zdravotnícke zariadenia: IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny) a KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a v 1 prípade ide o priemyselný podnik : Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách).

V uvedených okresoch je 22 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou kategórie 3 v riziku laserového žiarenia, pričom v riziku laserov 3B. triedy je 25 pracovníkov, z toho 22 žien a v riziku laserov 4. triedy 41 pracovníkov, z toho 34 žien.

Naviac bola v roku 2019 vyhlásená riziková práca kategórie 3 v dvoch kozmetických salónoch z dôvodu rizikového faktora intenzívne pulzné svetlo, rizikovú prácu vykonávajú 2 kozmetičky.

Zamestnávateľia s vyhlásenými rizikovými prácami boli zo strany RÚVZ Nitra v rámci konzultácií a pri výkone štátneho zdravotného dozoru upozorňovaní na povinnosť vypracovať informáciu o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku v súlade s požiadavkou § 30 ods. 1 písm. m) zák. č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

V danej súvislosti boli prijaté a spracované hlásenia od 85 evidovaných subjektov (53 %) s vyhlásenou rizikovou prácou. Na základe informácií získaných z predložených písomných hlásení je možné konštatovať, že zamestnávateľia kladú väčší dôraz na opatrenia, ktoré vedú k zníženiu zdravotných rizík - zavádzaním nových technologických zariadení, používaním vhodných a účinných osobných ochranných pracovných pomôcok, ako aj inými organizačnými opatreniami, ktorými sú striedanie pracovníkov počas pracovnej zmeny na rizikových pracoviskách, obmedzenie počtu osôb vyskytujúcich sa na rizikových pracoviskách, a iné. Informácie získané z hlásení o výsledkoch hodnotenia zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracovisku slúžia na aktualizáciu údajov v databáze rizikových prác vedenej v počítačovom programe ASTR 2011.

Tabuľka č. 1a

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	84	47	16	3	100	50
B	Ťažba a dobývanie	15	0	2	0	17	0
C	Priemyselná výroba	4195	988	100	10	4295	998
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	64	0	19	0	83	0
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	141	4	26	0	167	4
F	Stavebníctvo	58	0	2	0	60	0
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	118	0	3	0	121	0
H	Doprava a skladovanie	16	0	0	0	16	0
J	Informácie a komunikácia	31	0	0	0	31	0
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	11	0	0	0	11	0
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	30	25	0	0	30	25
P	Vzdelávanie	27	10	0	0	27	10
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	343	273	0	0	343	273
R	Umenie, zábava a rekreácia	7	0	0	0	7	0
S	Ostatné činnosti	3	2	0	0	3	2
	SPOLU	5143	1349	168	13	5311	1362

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	84	47	6	3	90	50
02	Lesníctvo a ťažba dreva	0	0	10	0	10	0
08	Iná ťažba a dobývanie	15	0	2	0	17	0
10	Výroba potravín	63	13	0	0	63	13
11	Výroba nápojov	3	0	0	0	3	0
13	Výroba textilu	76	30	0	0	76	30
14	Výroba odevov	8	6	0	0	8	6
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	101	0	0	0	101	0
18	Tlač a reprodukcia záznamových médií	16	5	0	0	16	5
20	Výroba chemikálií a chemických produktov	597	27	0	0	597	27
22	Výroba výrobkov z gumy a plastu	202	90	0	0	202	90
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	172	0	0	0	172	0
24	Výroba a spracovanie kovov	31	0	0	0	31	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1032	229	12	0	1044	229
27	Výroba elektrických zariadení	72	3	0	0	72	3
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	228	32	27	2	255	34
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1559	553	61	8	1620	561
31	Výroba nábytku	15	0	0	0	15	0
33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	20	0	0	0	20	0
35	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	64	0	19	0	83	0
36	Zber, úprava a dodávka vody	109	0	25	0	134	0
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	5	0	0	0	5	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	27	4	1	0	28	4
41	Výstavba budov	41	0	2	0	43	0
42	Inžinierske stavby	17	0	0	0	17	0
45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	28	0	3	0	31	0
46	Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	90	0	0	0	90	0
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	16	0	0	0	16	0
58	Nakladateľské činnosti	31	0	0	0	31	0
72	Vedecký výskum a vývoj	11	0	0	0	11	0
84	Verejná správa a obrana; povinné	30	25	0	0	30	25

	sociálne zabezpečenie						
85	Vzdelávanie	27	10	0	0	27	10
86	Zdravotníctvo	342	272	0	0	342	272
87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	0	0	1	1
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	7	0	0	0	7	0
96	Ostatné osobné služby	3	2	0	0	3	2
	SPOLU	5143	1349	168	13	5311	1362

Tabuľka č. 1c

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň triedenia podľa rizikového faktora)

Rizikový faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	195	152	0	0	195	152
Fyzická záťaž	189	112	0	0	189	112
Hluk	4238	922	126	8	4364	930
Chemické karcinogény, mutagény, reprodukčne toxické látky	324	118	0	0	324	118
Chemické látky a zmesi	873	115	55	7	928	122
Ionizujúce žiarenie	37	17	0	0	37	17
Optické žiarenie	68	58	0	0	68	58
Psychická pracovná záťaž	11	0	0	0	11	0
Vibrácie	99	8	10	0	109	8
Záťaž teplom a chladom	12	0	0	0	12	0

Tabuľka č. 1d

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (1. a 2. stupeň)

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	2. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Infekcie prenosné zo zvierat na ľudí	30	25	0	0	30	25
Biologický faktor	Tuberkulóza	191	137	0	0	191	137
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	132	112	0	0	132	112
Fyzická záťaž	Práca s bremenami	6	0	0	0	6	0
Fyzická záťaž	Pracovná poloha	51	0	0	0	51	0
Hluk	Impulzový	5	0	0	0	5	0
Hluk	Premenný	4231	922	126	8	4357	930

Hluk	Ustálený	3	0	0	0	3	0
Ionizujúce žiarenie	V priemysle	4	0	0	0	4	0
Ionizujúce žiarenie	V zdravotníctve	33	17	0	0	33	17
Optické žiarenie	Laser	68	58	0	0	68	58
Psychická pracovná záťaž	Psychická pracovná záťaž	11	0	0	0	11	0
Vibrácie	Prenášané na celé telo	44	0	0	0	44	0
Vibrácie	Prenášané na ruky	55	8	10	0	65	8
Záťaž teplom a chladom	Záťaž teplom	12	0	0	0	12	0

Tabuľka č. 1e

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň triedenia)

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
alergény	405	42	7	0	412	42
dermatotropné	412	49	0	0	412	49
dráždivé	319	115	0	0	319	115
chemické karcinogény	451	127	0	0	451	127
jedovaté - toxické	347	40	0	0	347	40
mutagény	262	100	0	0	262	100
pevné aerosoly	648	77	38	8	686	85
reprodukčne toxické látky	227	89	0	0	227	89
veľmi jedovaté - veľmi toxické	14	0	0	0	14	0
žieravé	100	33	0	0	100	33

*Poznámka: Do tabuliek 1a až 1e sa prekopírujú dáta z tabuľky v adresári C:\ASTR_2011\SUBORY_EXPORT\prnFaktoryRizika_I.xls atď.

3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

V roku 2019 bola zamestnancami všetkých terénnych oddelení RÚVZ Nitra vykonaná kontrola zameraná na plnenie povinnosti prevádzkovateľov zabezpečiť zdravotný dohľad pre všetkých svojich zamestnancov podľa § 30a až 30d zákona č. 355/2007 Z.z. a to celkom v 1765 subjektoch.

Z uvedeného počtu kontrolovaných subjektov najviac – 1428 subjektov zabezpečovalo vypracovanie dokumentov týkajúcich sa posúdenia rizík v pracovnom prostredí a kategorizácie prác vzhľadom na zdravotné riziká pri práci dodávateľským spôsobom, 4 subjekty vypracovanie dokumentov zabezpečovali vlastnými zamestnancami (Duslo Šaľa a.s., Medicínske centrum, s.r.o. Nitra, RÚVZ so sídlom v Nitra a FN Nitra – zamestnanci kategórie 1 a 2) a v 333 prípadoch bolo zistené, že kontrolované subjekty nemali zabezpečené vypracovanie dokumentov v spolupráci s PZS.

Nezabezpečenie vypracovania posudkov o riziku v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou bolo všetko u prevádzkovateľov, ktorí nemajú vyhlásené rizikové práce. Išlo najmä o fyzické osoby - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú ďalšie fyzické osoby, fyzické osoby - podnikateľov, ktoré sú poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, o subjekty ktoré podnikali v oblasti maloobchodu a služieb – živnostníkov s malým počtom zamestnancov a začínajúce subjekty, ktoré sú povinné zabezpečiť hodnotenie zdravotného rizika do dvoch mesiacov od začatia prevádzky.

V sledovanom roku neboli uložené pokuty za neplnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z § 30a až 30d zákona č. 355/2007 Z.z. (podľa § 57 ods. 22 písm. b).

V niektorých prípadoch pracovísk s prácou zaradenou do kategórie 2 neboli posudky o riziku za posledných 18 mesiacov aktualizované a v záznamoch z previerok boli ukladané termínované opatrenia na odstránenie tohto nedostatku.

V roku 2019 vykonali pracovníci oddelenia PPL RÚVZ Nitra 2 kontroly zamerané na plnenie povinností poskytovateľa pracovnej zdravotnej služby vykonávajúcich činnosť dodávateľským spôsobom na pracoviskách, na ktorých zamestnanci vykonávajú práce zaradené do kategórie 2.

Jedna kontrola bola vykonaná u poskytovateľa PZS GAJOS, s.r.o., M. Pišuta 4022, L. Mikuláš, č. oprávnenia OPPL-1262/2009-Oj (VZ – Pšeničáková) v súvislosti s poskytovaním PZS pre spoločnosť SAKER s.r.o., ktorej činnosť je zameraná na zber a spracovanie kovového odpadu. Pri kontrole neboli zistené zásadné nedostatky v dokumentáciách, týkajúcich sa zdravotného dohľadu. Dokumentácia bola vedená v súlade s platnou legislatívou a s ohľadom na charakter prevádzky a existujúce zdravotné riziká. Bola vypracovaná kategorizácia prác, posudky o riziku, predložené boli hodnotenia zdravotných rizík.

Druhá kontrola bola uskutočnená u poskytovateľa PZS Medicínske riadiace centrum, s.r.o., Čajkovského 46, Nitra, č. oprávnenia na vykonávanie činnosti PZS OPPL/6952/2014-Oj, v súvislosti s poskytovaním PZS pre spoločnosť AUTO ZOBOR, s.r.o., Levická 13, Nitra, ktorej predmetom činnosti je predaj, opravy a údržba motorových vozidiel. Pri kontrole boli zistené nedostatky - nebola vykonaná kategorizácia prác pre profesie (automechanik, vedúci dielne, umývač áut) z hľadiska hluku a chemických faktorov. Bol určený termín na odstránenie zistených nedostatkov – do 31.11.2019 zabezpečiť kategorizáciu prác pre jednotlivé profesie. Kontrolovaný subjekt nariadené opatrenie v termíne splnil, pracovné činnosti sú vzhľadom na mieru expozície a úroveň ochranných opatrení zaradené do 2. kategórie (hluk) a 1. a 2. kategórie (chem.faktory.)

Môžeme konštatovať, že zdravotný dohľad prostredníctvom tímov pracovnej zdravotnej služby mali zabezpečený všetky kontrolované subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami, resp. aj niektoré organizácie bez rizikových prác s väčším počtom zamestnancov a s výskytom viacerých rizikových faktorov v pracovnom prostredí.

Subjekty bez vyhlásenej rizikovej práce a prevádzkovatelia novovznikajúcich prevádzok predkladali dokumentáciu vypracovanú najmä dodávateľským spôsobom a to najčastejšie verejným zdravotníkom a lekárom.

Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí sú fyzickými osobami – podnikateľmi a nemajú vyhlásené rizikové práce, si zdravotný dohľad nad pracovnými podmienkami a vypracovanie dokumentácie spravidla zabezpečovali pre svoje ambulancie osobne (podľa § 30a ods.8 zák.355/2007 Z.z.).

Zmenami, ktoré priniesla novela zákona č.355/2007 Z.z. od 1.12.2017 upravujúca povinnosti zamestnávateľa pri ochrane zdravia pri práci v § 30, predovšetkým v ods. 1 písm. b) – povinnosť zabezpečiť posúdenie zdravotného rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia a na základe tohto posúdenia zabezpečiť vypracovanie písomného posudku o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou podľa § 30a ods. 3; došlo k skvalitneniu a zvýšeniu úrovne posudzovania

zdravotných rizík, ktoré už podľa vyššie uvedenej novely zákona nemôžu vykonávať osoby bez zdravotníckeho vzdelania.

Zdravotný dohľad v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vykonávajú najmä nasledovné tímy PZS, ktoré sú držiteľmi oprávnenia ÚVZ SR na výkon predmetnej činnosti:

ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vráble, s.r.o., Vráble, TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s., Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza.

Vlastnými zamestnancami – tímom PZS majú zdravotný dohľad zabezpečený 2 organizácie: Duslo, a.s. Šaľa a Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra.

Vlastnými zamestnancami – verejným zdravotníkom zabezpečuje zdravotný dohľad 1 organizácia : RÚVZ so sídlom v Nitre.

Úroveň dokumentácie vypracovávanej PZS a verejnými zdravotníkmi je aj napriek výraznému posunu ku kvalite rôzna, v mnohých prípadoch býva dopredu prekonzultovaná na RÚVZ. Spoločnosti s veľkým počtom zamestnancov a určenými rizikovými prácami často s kombináciou viacerých rizikových faktorov sú väčšinou dobre informované o svojich povinnostiach v oblasti ochrany zdravia zamestnancov a aj preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci zabezpečujú v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

LPP vo vzťahu k práci boli v kontrolovaných prevádzkach so zamestnancami zaradenými na rizikové práce vykonávané v stanovených termínoch a zdravotná spôsobilosť na výkon práce bola potvrdzovaná na predpísaných osobitných tlačivách.

RÚVZ Nitra v sledovanom období roku 2019 subjektom zabezpečujúcim PZS neudelila sankcie za správne delikty súvisiace s vypracovaním dokumentov týkajúcich sa posúdenia zdravotných rizík v pracovnom prostredí a kategorizácie prác vzhľadom na zdravotné riziká pri práci.

V nasledujúcich tabuľkách 13a – 13d sú uvedené údaje o počte vykonaných kontrol všetkými terénnymi oddeleniami RÚVZ v Nitre (PPL, HV, HŽP, HDM) zameraných na zabezpečenie vypracovania dokumentov týkajúcich sa posúdenia rizík v pracovnom prostredí a kategorizácie prác vzhľadom na zdravotné riziká pri práci a údaje o uložených sankciách pre zamestnávateľov týkajúcich sa spolupráce s PZS:

Tabuľka č. 13a

PZS vlastnými zamestnancami - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	Počet subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	2	1819	621			2	584
S p o l u							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4,

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13b

PZS dodávateľským spôsobom - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	1144	26347	2168	93	580	191	1639
Spolu							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13c

Zamestnávateľ nezabezpečil vypracovanie dokumentov* v spolupráci s PZS					
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami		
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4
Nitra	333	697			
Spolu					

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13d

Sankcie pre zamestnávateľov za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci týkajúce sa spolupráce s PZS				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného subjektu	Správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	-			

Sankcie pre poskytovateľov PZS za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného poskytovateľa PZS	Správny delikt podľa § 57 ods. 24 alebo ods. 36 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	1. GAJOS, s.r.o., M. Pišuta 4022, Liptovský Mikuláš	-	-	-
	2. PZS Medicínske radiácie centrum, s.r.o., Čajkovského 46, Nitra,	-	-	-

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

V priebehu roka 2019 bolo prešetrovaných 17 hlásení na podozrenie na chorobu z povolania, z toho 1 prípad v položke 22 – Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby (Eczema contactum), 4 prípady v položke 24 – Infekčné choroby a parazitárne choroby okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí (2 x morbilli, Lymská borelióza, TBC) , 11 prípadov v položke 29 - choroby z DNZJ a 1 prípad v položke 34 - Azbestóza.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet hlásených a prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania zvýšil o 4 prípady.

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania u zamestnávateľov sa vyskytujú problémy s dodržaním zákonom danej lehoty na vydanie posudku zo šetrenia pracovných podmienok najmä pri ochoreniach z DNZJ. Prešetrovaný zamestnanec vo väčšine prípadov vykonáva v rámci svojej profesie viac pracovných operácií, na viacerých pracovných miestach a na rôznych technologických zariadeniach. Zamestnávatelia väčšinou nedisponujú podrobným hodnotením pracovných činností z hľadiska fyzickej záťaži pri práci. K posúdeniu možnej príčinnej súvislosti medzi ochorením a podmienkami práce je potrebné získať od príslušných zamestnávateľov podrobné posúdenie zdravotných rizík pri danej pracovnej činnosti a posúdenie fyzickej záťaže pri vykonávanej práci na danej pracovnej pozícii. Z týchto dôvodov je potrebné predĺžiť lehotu na vydanie posudku zo šetrenia pracovných podmienok a v mnohých prípadoch nie je možné dodržať ani predĺženú 90 dňovú lehotu. Prehľad o prešetrovaných chorobách z povolania je uvedený v nasledujúcej tab. č. 10:

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania						
Počet prešetr.	Č. položky Zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrenia S / N / ? / K / X	Lehota (v dňoch)
1	22	Eczema contactum chron. manuum, faciei et coli prof (gumárenské chemikálie)	BV Kabeltechnik, s.r.o. Úľany nad Žitavou	Operátor výroby	S	28 dní
2	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
3	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
4	24	Lymfická borelióza	Semenoles Banská Bystrica	Lesná robotníčka	S	30 dní
5	24	TBC	Špecializovaná nemocnica sv. Svorada, n.o. Nitra - Zobor	Zdravotný brat	S	30 dní
6	29	DNZJ Sy kubitálneho kanála	SIMIO, s.r.o. Nitra	Operátor call centra	N	35 dní
7	29	Sy Impingement zamrznutého ramena	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor	S	93 dní (posudzovanie fyz.záťaže zamestnávateľom).
8	29	Sy karpálneho tunela	UKF Nitra	pokladníčka stravovacieho zariadenia, ekonómka	S	dní
9	29	CB sy s axonálnou léziou truncus superior plexus brachialis l. dx.	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor 3, operátor 2, opravár, operátor 1	S	60 dní
10	29	CSS sy / krčná chrbtica /	Bourbon Automotive Plastics Nitra, s.r.o., Čab	operátor	N	68 dní
11	29	sy manžety rotátorov, burzitída	Danfoss, spol. s r. o., Zlaté Moravce	operátor výroby	X (nedoriešené v danom roku)	
12	29	Sy suprascapularis	FENESTRA Sk, spol. s.r.o. Zlaté Moravce	výrobná robotníčka – PVC	X (nedoriešené v danom roku)	

13	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Vodohospodárske stavby Šaľa	poriečny	S	45 dní
14	29	Sy karpálneho tunela bilat. stp. oper. Pollux saltans bilat. stp. oper.	Foxconn Slovakia, s.r.o.	linkový operátor - záskokár	S	70 dní
15	29	M.De Quervain l. sin. Stp. oper. 2x	Danfoss, spol. s. r. o., Zlaté Moravce	Operátor výroby	S	130 dní (posudzovanie fyz.záťaže zamestnávateľom).
16	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Ramos , s.r.o. Zlaté Moravce	Výr. robotník- zvárač	X (nedoriešené v danom roku)	
17	34	Azbestóza	Ferrenit, a.s. Nitra	Robotník v ac výrobe	S	20 dní
Spolu	17	-	-	-		-

Zdroj: RÚVZ v SR

Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania a pri každom je uvedená položka/položky zoznamu chorôb z povolania (u jednej fyzickej osoby mohlo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania zahŕňať viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Záver prešetrenia:

S = súvisí – pracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

N = nesúvisí – nepracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

? = nejednoznačné/sporné

K = podozrenie na chorobu z povolania bude došetrené na regionálnej alebo celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania

X = nedoriešené = nedoriešené v danom roku, alebo záver nebol stanovený (pracovisko v zahraničí, zánik spoločnosti, spoločnosť v likvidácii, žiadosť odstúpená orgánu VZ iného rezortu, inému RÚVZ v SR, pracovník zomrel, adresát neznámy, prešetrenie nebolo indikované z dôvodu dodatočne zisteného úrazového deja ochorenia) – uviesť dôvod

Lehota = lehota vypracovania odborného stanoviska pri podozrení na chorobu z povolania od prijatia žiadosti zo špecializovaného pracoviska po odoslanie stanoviska (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.). Pri nedoriešených prípadoch a v prípade nedodržania maximálnej lehoty 90 dní uviesť aj dôvod v príslušnom stĺpci, napr.: X spoločnosť v likvidácii; 138 dní (objektívizácia hluku zamestnávateľom).

5. Choroby z povolania

V priebehu roka 2019 bolo prešetrovaných 17 hlásení na podozrenie na chorobu z povolania, z toho 1 prípad v položke 22 – Eczema contactum, 4 prípady v položke 21 – morbilli u zdravotníckych pracovníkov, 11 prípadov v položke 29 - choroby z DNZJ a 1 prípad v položke 34 - Azbestóza.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet hlásených a prešetrovaných podozrení na chorobu z povolania zvýšil o 4 prípady.

Z celkového počtu 17 hlásených prípadov v 12-tich prípadoch bol záver šetrenia pracovných podmienok, ktorý potvrdzoval súvis vzniku choroby s vykonávanou prácou, v 2 prípadoch šetrenie nepreukázalo súvis choroby s vykonávanou prácou a u 3 prípadov nebolo šetrenie v danom roku ukončené.

Z roka na rok stúpa počet hlásených podozrení na chorobu z povolania v položke 29 – JDNZ najmä v automobilovom a elektrotechnickom priemysle a to najmä v profesiách operátor výroby.

V položke 29 - choroba z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín – ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín bolo zaznamenaných 11 prípadov podozrení na chorobu z povolania v nasledovných profesiách : operátor call centra, operátor, pokladníčka stravovacieho zariadenia - ekonómka, operátor – opravár, operátor výroby, výrobná robotníčka PVC, poriečny, linkový operátor – záskokár, zvárač.

V 3 prípadoch v profesiách : operátor, pokladníčka stravovacieho zariadenia, ekonómka, operátor call centra neboli splnené kritériá dlhodobosti, jednostrannosti, nadmernosti.

Pri vykonávaní prác hodnotenej profesie – operátor neboli splnené kritériá DNZJ vzhľadom na diagnostikované ochorenie (ochorenie krčnej chrbtice), nakoľko z hľadiska polôh hlavy a krku dochádzalo k predklonu hlavy aj o viac ako 25 stupňov pri frekvencii pohybov vyššej ako 2 za minútu, ale celkový čistý čas práce v tejto neprijateľnej polohe prekročený nebol. Významnejší výskyt záklonu, úklonu alebo rotácie hlavy PZS nespozorovala. Hmotnosť individuálnych bremien sa pohybovala do 501,7 gramov a celozmenovo premanipulovaná hmotnosť bola do 452 kg.

Nakoľko práca v profesii pokladníčka stravovacieho zariadenia-ekonómka nebola normovaná, nepracovala vo vynútenom tempe, počas pracovnej doby mohla voľne striedať pracovné úkony, meniť polohu tela ako si aj urobiť prestávku na oddych mimo zákonnej 30 minútovej prestávky neboli splnené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia Sy canalis carpi dx.

Prípad operátorky v call centre bol prešetrovaný opakovane, nakoľko menovaná nesúhlasila so záverom odborného posudku z prešetrovania choroby z povolania a podala sťažnosť. Univerzitnou nemocnicou Bratislava – klinikou pracovného lekárstva a toxikológie bol vystavený lekárske posudok s odôvodnením – neboli splnené kritériá pre uznanie choroby z povolania, nepotvrdila sa príčinná súvislosť poškodenia zdravia s pracovnou expozíciou. Nejde o chorobu z povolania v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. Celoslovenská komisia na posudzovanie chorôb z povolania MZ SR Bratislava vystavila uznesenie č. 6 k posudku posudzovanej osoby so záverom A/ neschvaľuje chorobu z povolania na základe zdravotnej dokumentácie menovanej potvrdzuje neuznanie choroby z povolania.

V profesii operátor na pracoviskách liehové vane a plnička boli vytvorené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia z dôvodu zaťažovania najmä malých svalových skupín rúk a svalov predlaktia oboch horných končatín. Pri výkone prác dochádzalo k prekročovaniu prípustného celozmenového, minútového počtu pracovných pohybov ruky a zápästia u ľavej a pravej hornej končatiny. Sporadicky sa vyskytli u ľavej hornej končatiny sily prekračujúce 60% Fmax a celkový čas práce v neprijateľných pracovných polohách LHK za 8 – hodinovú pracovnú zmenu presahoval limit 30 minút.

V profesii linkový operátor – záskokár počas výroby modelu TV G7077 bol prekročený 0,7-násobok prípustných zmenových priemerných hodnôt so statickými zložkami práce pre mužov a ženy. Pre operátorov linky L9, postu P10 bol prekročený 0,5-násobok počtu pohybov za zmenu aj za minútu v závislosti od trvania sťahu a veľkosti vynakladanej sily vyjadrenej percentom Fmax príslušnej svalovej skupiny. Na základe vyššie uvedeného boli splnené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia.

V 2 prípadoch v profesii operátor (predmontáž- montáž, EMO 2, Wafios , SK1 – predmontáž, oprava nezhodných dielov+ montáž výtlačnej rúrky, zastrčenie 3 – zástrčky) pri jednotlivých pracovných úkonoch, boli zaťažované najmä malé svalové skupiny rúk a svaly predlaktia oboch horných končatín. Pri výkone pracovných činností dochádzalo k prekročovaniu prípustného celozmenového, minútového počtu pracovných pohybov ruky a zápästia PHK, neprijateľné pracovné polohy presahovali limit 30 minút, podmienene prijateľné dynamické polohy HK boli prevedené na neprijateľné a z toho dôvodu boli vytvorené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia.

V profesii poriečny boli vykonávané práce, pri ktorých dochádzalo k fyzickej záťaži oboch horných končatín vykonávaných v neprijateľných a podmienene neprijateľných polohách tela s obojstrannou rotáciou trupu. Poškodený 21,5 roka vykonával na vonkajšom pracovisku prácu poriečneho za využitia ručného a vibrujúceho elektrického náradia. Prácu vo vonkajšom prostredí negatívne ovplyvňovali aj faktory vonkajšieho prostredia : chlad, vlhko, teplo.

V profesii zvarač, zámočník prešetrovaná osoba vykonávala prácu s elektrickou zvaračkou (zváranie MIG/MAG), s elektrickou ručnou brúskou (brúsenie zvarov a hrán) a s iným ručným náradím (kladivo, sekáč pri čistení rozstrekov). Prácu však vykonával na rôznych pracoviskách v zahraničí (Česká republika), zamestnávateľská firma na Slovensku zanikla, údaje o pracovných podmienkach nebolo možné prešetriť, ale vzhľadom na charakter vykonávanej práce je možné konštatovať, že u menovaného boli vytvorené podmienky pre vznik profesionálneho ochorenia. Šetrenie však v danom roku nebolo ukončené.

6. Toxické a veľmi toxické chemické látky a zmesi

Dozorná činnosť bola zameraná na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú z nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

Na území ktoré dozoruje RÚVZ so sídlom v Nitre sa používajú veľmi toxické látky a zmesi a toxické látky a zmesi v priemyselnej výrobe (najviac v Duslo, a.s. Šaľa, Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce), v chemických laboratóriách pri výučbe (SPÚ Nitra, UKF Nitra), v diagnosticko-analytických biochemických zdravotníckych zariadeniach (Medirex a.s., Pezinok, biochemické laboratóriá v Nitre) a veterinárnych pracoviskách (Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv Nitra, Plemenárske služby SR, š.p. Bratislava, pracovisko Nitra - Lužianky) a v laboratórnych zariadeniach výskumných pracovísk (Ústav ekológie lesa SR, Zvolen, pobočka biológie drevín Nitra, AgroBiotech-Výskumné pracovisko SPÚ Nitra).

V roku 2019 sme vydali súhlas so skladovaním a manipuláciou s veľmi toxickými látkami a zmesami pre 1 pracovisko: Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce, ktoré je zamerané na výrobu epoxidových a polyuretánových živíc. Zamestnanci v profesiách : operátor-team leader, operátor výroby a frézar sú okrem iných nebezpečných chemických látok a zmesí exponovaní veľmi toxickým látkam (s akútnou toxicitou kat.1 a kat.2) pri navažovaní, výrobe, balení výrobkov a pri frézovaní SLABS dosiek. Za manipuláciu, používanie a skladovanie veľmi toxických látok je zodpovedný zamestnanec s odbornou spôsobilosťou na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami.

V poľnohospodárstve sa v ochrane rastlín toxické a veľmi toxické látky a zmesi vo veľkej miere vylúčili a nahradili sa chemickými prípravkami klasifikovanými ako dráždivé a škodlivé chemické látky a zmesi. Používanie látok a zmesí klasifikovaných ako veľmi toxické sa v sledovanom období a v kontrolovaných subjektoch nezistilo.

V sledovanom období bolo vykonaných celkom 42 kontrol na pracoviskách s výskytom chemických faktorov. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami. Prevádzkovatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a posudky o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi.

Celkovo bolo schválených 57 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktorých súčasťou boli posudky o riziku so zaradením pracovných činností do príslušnej kategórie rizika.

Väčšinu prevádzkových poriadkov a najmä posudzovanie zdravotných rizík spracovávali pre zamestnávateľov PZS na dobrej odbornej úrovni. Po konzultáciách s pracovníkmi oddelenia PPL boli nedostatky prevádzkovateľmi odstránené resp. chýbajúce údaje boli doplnené.

Najvýznamnejším podnikom zameraným na chemickú výrobu na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je významný z hľadiska počtu zamestnancov aj z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Podnik je zameraný na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod.

V podniku Duslo a.s., pracovisko Šaľa v roku 2019 z celkového počtu zamestnancov 1687/329 žien evidujeme v 3. kategórii rizika 587 zamestnancov (z toho 24 žien), z toho exponovaných chemickým faktorom (spôsobujúcim vznik kožných ochorení – 220/11, nebezpečným chemickým faktorom – 186/5 a pevným aerosólom – 102/3). Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie. Podnik v priebehu roku 2019 priebežne predkladal na schválenie aktualizované a doplnené prevádzkové poriadky resp. ich zmeny a posudky o riziku pri práci s chemickými faktormi.

V roku 2019 bolo komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami vydaných 58 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami (z toho v 9 prípadoch na základe skúšky pred komisiou, v 49 prípadoch na základe predložených dokladov a dĺžke odbornej praxe).

V uvedenom roku bolo na RÚVZ so sídlom v Nitre uplatnených 9 žiadostí o vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie (z toho 0 na základe skúšky pred komisiou, v 9 prípadoch na základe predložených dokladov a dĺžke odbornej praxe).

Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. V roku 2019 bolo evidovaných 126 hlásení o použití chemických prípravkov pri výkone DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a práce zabezpečovali osoby s odbornou spôsobilosťou na výkon uvedených činností.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami riadia odborne spôsobilé osoby.

Pri kontrolách zameraných na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo obmedzené neboli zistené u zamestnávateľov nedostatky.

Poradenská a konzultačná činnosť poskytovaná pracovníkmi oddelenia PPL zamestnávateľom, zamestnancom a projektantom sa v mnohých prípadoch vzťahovala na problematiku chemických faktorov v pracovnom prostredí.

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 356/2006 Z. z. v znení neskorších úprav v praxi. V roku 2018 bolo vykonaných 7 kontrol zameraných na používanie chemických karcinogénov a to v podnikoch : MIBA Steeltec s.r.o., Vrábľe, FN Nitra, Medicínske centrum Nitra, Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre Matador a.s. Vrábľe, BIA Plastic and Plating Technology Slovakia Čab, s.r.o., Nidec s.r.o., Zlaté Moravce).

Kontrolná činnosť bola zameraná hlavne na zabezpečovanie zdravotného dohľadu na pracoviskách vrátane preventívnych lekárskech prehliadok vo vzťahu k práci, dodržiavanie

opatrení na minimalizáciu expozície zamestnancov karcinogénnym a mutagénnym faktorom, vedenie evidencie o zamestnancoch a podmienky skladovania chemických karcinogénov.

V roku 2019 boli vydané 4 rozhodnutia na činnosti spojené so spracovaním, manipuláciou a so skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov a to pre:

- MIBA Steeltec s.r.o., Vrábľe - 2 zamestnanci /2 ženy exponovaní síranu nikelnatému hexahydrát (Carc.1A, Muta2) v metalografickom laboratóriu
- FN Nitra – 19 zamestnancov/17 žien exponovaní formaldehydu (Carc. 1B, Muta 2) v ústave patológie, v nemocničnej lekární, na operačných sálach, oddelení plastickej chirurgie, stomatochirurgickej ambulancii, ambulancii otorinolaryngológie, ambulancii gastroenterológie, ambulancii PaF a na oddelení klinickej mikrobiológie
- Medicínske centrum Nitra – 2 zamestnanci /1 žena sú exponovaní formaldehydu (Carc. 1B, Muta 2) pri odbere vzoriek tkanív pacientov na histologické vyšetrenie
- Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre – sú exponovaní 2 zamestnanci/2 ženy karcinogénu kategórie 1B – fuchsín bázičný, používaného pri farbení preparátov na Oddelení klinickej mikrobiológie.

Posudzovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov exponovaných pri práci s chemickými karcinogénmi používanými na vyššie uvedených pracoviskách. V predložených prevádzkových poriadkoch boli podrobne riešené zásady ochrany zdravia a opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov.

V spoločnosti BIA Plastic and Plating Technology Slovakia s.r.o., Čab sa pri povrchovej úprave plastových komponentov pre automobilový priemysel používa karcinogén kategórie 1A – oxid chrómový (s obsahom 6-mocného chrómu) na základe autorizácie udelenej ECHA zo dňa 13.3.2017 na dobu nasledujúcich 12 rokov (číslo dokumentu o autorizácii: ECHA/RAC/SEAC: AFA-O-0000006558-63-02/F). Ročná spotreba tejto látky je cca 4 t, celkový počet zamestnancov exponovaných oxidu chrómovému je 22 osôb, z toho 0 žien.

Na území dozorovanom RÚVZ Nitra evidujeme 3 subjekty s vyhlásenými rizikovými prácami z dôvodu expozície zamestnancov karcinogénnym látkam.

V dvoch prípadoch ide o expozíciu cytostatikám v zdravotníckych zariadeniach (Fakultná nemocnica Nitra - Oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie, lôžková a ambulantná časť a Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada Zobor n.o., Nitra). V roku 2019 boli priebežne upresňované druhy a množstvá cytostatík aplikovaných pacientom parenterálne a intravenózne. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k zvýšeniu v počte exponovaných zamestnancov cytostatikám v 2 a 3. kategórii spolu na 92 osôb (z toho 81 žien) .

Tretím subjektom s vyhlásenou rizikovou prácou z dôvodu expozície zamestnancov karcinogénom – tvrdé drevo (dub) je spoločnosť TREBAN AT, s.r.o., Machulince, výroba kvetináčov s počtom exponovaných zamestnancov 2, z toho obaja muži.

Prehľad subjektov ktoré používajú pri svojej činnosti chemické látky s karcinogénnymi a mutagénnymi účinkami v Nitrianskom regióne ako aj počet exponovaných osôb je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chem. mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia/kateg. podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponov aných celkom / ženy	Výsl. merania/ množstvo spotrebovaných látok/rok
Plastcom spol. s r.o., Nitra	FR-MB 7030PE (trioxid antimonu, ditrioxid arzénu)	Carc.2, Carc.1	13/0	11941,64 kg
	MC 25 - melamín	Carc. 2		7328,20 kg
ÍŠK VRI Nitra	Anilín	Carc. 2; Muta. 2	2/2	2 ml/ 1 analýza

	Benzén	Carc. 1A, Muta 1B		75 ml / 1 analýza
	Dichlórmetán	Carc. 2		1 – 100 ml/1 analýza
	1,4-dioxán	Carc. 2		5 – 50 ml / 1 analýza
	Fenol	Muta. 3		2,5 g/500 ml vody
	Chloroform	Carc. 2		1 – 100 ml / 1 analýza
SECOP s.r.o. (predtým NIDEC, s.r.o.) Zlaté Moravce	Gardobond G 4404 A	Carc. 1B	4/0	1325 kg
	Gardobond G 4004 E	Carc. 1B		1225 kg
	Fenolftaleín	Carc. 1B Muta. 2 Repr. 2	2/2	30 g
	Hydranal – Coulomat Oil (chloroform 20-30% , imidazol 1-5%)	Carc. 2 Repr. 1B		4,26 lit.
	Chloroform	Carc. 2 Repr. 2		5,94 lit.
CHSK LCK 514 (dichróman draselný 1%)	Muta. 1B Carc. 1B Repr. 1B	35,6 g		
Auria Solutions Slovakia s.r.o. Vráble	EXP ISO NE 528 (izokyanát)	Carc. 2	8/0	18 t
Treban AT s.r.o. Machulince	Tvrde drevo	Carc.1A	2/0	50 m ³
Bia Plastic and Plating technology Slovakia s.r.o.,Čab	Oxid chrómový --63-02/F	Carc. 1A, Muta 2	22/0	4 t
	Adhemax PA Ni 1	Carc. 1A, Muta 1B		9,4 t
	Chlorid nikelnatý	Carc. 1A, Muta 1B		6,2 t
	Síran nikelnatý	Carc. 1A, Muta 2		55,5 t
	HSO Electroless Nickel	Carc. 1A, Muta 1B		11,95 t
	HSO Nickel 110Brightness	Carc. 1A, Muta 1B		0,55 t
	VOPCROM Losung (chrom)	Carc. 1A, Muta 1B		55 t
Nanocolor Cod 1500	Carc. 1B	240 ml		
Kongsberg Automotive, s.r.o., Vráble	Technomelt PUR 4663 (diizokyanát)	Carc.2	15/15	386,998 lit.
MIBA Steeltec s.r.o., Vráble	Síran nikelnatý hexahydrát	Carc.1A, Muta2	2/2	0,6 kg
	Anilín	Carc. 2, Muta 2	28/2	13 769,3 t
	Hydrazín hydrát 24%	Carc. 1B	18/0	0,35 t

DUSLO, a.s. Šaľa	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2	14/6	16,5 t
DUSLO, a.s. Šaľa Odd. centrálnych laboratórií	Anilín	Carc. 2, Muta 2	2/2	8 ml
	Dichroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B	18/18	1, 025 kg
	Fenol	Muta 2	4/2	4 kg
	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2	6/6	85 lit.
	Chinolín	Carc.1B, Muta 2	4/4	3 ml
	Chlorid kobaltnatý	Carc. 1B		10 g
	Chroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B		8 g
	Síran hydrazínu	Carc. 1B		2,2 g
KTL ZM a.s., Zlaté Moravce Chemické laboratorium	Fenolftaleín indikátor CS	Carc. 1B	3/3	18 g
	Kyvetový test na CHSKcr	Carc1A, Muta1B		64 ks
	KBrO3	Carc.1B		20 g
	1-naftylamín	Carc.1A		2 g
	Tetrahydrofurán	Carc. 2		14 lit.
KTL ZM a.s., Zlaté Moravce výroba	Bonderite M-Zn 2742 R1	Carc.2	11/3	4830 kg
	Bonderite M-Zn 2748 MU	Carc.2		300 kg
	Bonderite M-AD	Carc.2		420 kg
ÚDZS Súdnolekárske a patologicko- anatomické pracovisko, Nitra	dichroman draselný	Carc. 1B, Muta 1B	4/4	6g
	Formaldehyd 40%	Carc. 1B, Muta2	21/10	80 lit.
	Kyselina chromsírová	Carc. 1A	2/2	45 lit.
	Fenol p.a.	Muta 2	4/4	3 kg
FN Nitra	cytostatiká	proces s r .ch. k.	71/63	19989 amp.
	Formaldehyd 10 %	Carc. 1B, Muta 2	19/17	1860 kg
	Formaldehyd 37 %	Carc. 1B, Muta 2		59 kg
	Formaldehyd 35 %	Carc. 1B, Muta 2		8 kg
Špecializovaná nemocnica sv.Svorada Zobor, n.o. Nitra	cytostatiká	proces s r. ch. k.	19/17	7845 amp.
Poliklinika Medicentrum Dzurilla, Nitra	cytostatiká	proces s r. ch. k.	2/1	733 amp.
Medicínske centrum Nitra	Formaldehyd 10%	Carc.1B, Muta 2	2/1	3 lit.
Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá Nitra	Fuchsín bázičný	Carc.1B	2/2	0,5 l
SIKA Automotive Slovakia, s.r.o. (predtým AXSON Central Europe, s. r. o.)	prípravky na báze izokyanátov používané pri výrobe živíc, plastov	Carc.2	30/4	317,843 t

Matador Automotive Vráble,a.s.	Bonderite M-AD 337	Carc.1A	5/1	220 lit.
	Bonderite M – PT 54 NC	Carc. 1A	5/1	166,5 lit.
	Bonderite M – AD Ni	Carc. 1A	3/0	15 lit.
TESGAL, s. r.o., Vráble Linka povrchovej úpravy kovov	Finidip 124	Carc.1B, Muta.2	3/0	200 kg
	UltraPas ZnNi 117A	Carc.1B, Muta.2		350 kg
	UltraPas ZnNi 117B	Carc.1B, Muta.2		350 kg
	UltraPas Cs1	Carc.1B, Muta.2		1375 kg
	UltraPas Cs2	Carc.1B, Muta.2		2025 kg
	Lanthane TR175 part C	Carc.1B, Muta.2		800 kg
	Inhibitor Fe	Carc.2		25 kg
	Pragofos 1932	Carc.2		360 kg
	Pragofos 2203	Carc.2		4620 kg
	Pragofos 2401	Carc.2		2220 kg
	Slotoloy Zn 85	Carc.1A Muta 2		69200 kg
	Slotopas ZnT 81	Carc.1B Muta 2		2490 kg
	Slotopas ZnT 71	Carc.1B Muta 2		6930 kg
	Performa 285 Ni-CPL 175	Carc.1A Muta 2		12150 kg
	Tridur Inhibitor	Carc.2		50 kg
	Primion 240 Purifier 1	Carc.2		250 kg
Lanthane yellow 334	Carc.1B Muta 2	25 kg		
TESGAL, s. r.o. Vráble	Dichroman sodný dihydrát	Carc.1B, Muta.1B	2/2	10 g
	Fenolftalein indikátor CS	Carc1B, Muta.2		3 g
Chemické laboratórium	Kyvetový test na CHSKcr	Carc1A, Muta.1B		70 ks amp (70 g)

V nasledujúcej tabuľke č. 5a sú uvedené 4 najčastejšie sa vyskytujúce karcinogénne a mutagénne faktory, ktorým je v Nitrianskom regióne exponovaných najviac osôb:

Tabuľka č. 5a

Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR - najčastejší výskyt podľa počtu exponovaných v rozdelení podľa krajov					
Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)		Klasifikácia*	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy		Počet podnikov / organizácií
1.	Stavebný materiál s obsahom azbestu	Carc. 1A	109	0	23
2.	Cytostatiká	Proces s rizikom chem.karcinogenity	92	81	3
3.	Prípravky používané pri povrchovej úprave kovových a plastových výrobkov (obsahujú izokyanáty, nikel, ...)	Carc. 1A, Carc.1B, Carc.2, Mut. 1B, Mut.2, Repr.toxické	65	19	6
4.	Formaldehyd (roztoky s obsahom formaldehydu od 3 – 37 %)	Carc. 1B, Mut.2	62	40	4

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén,

M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek,
proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

V rámci dozornej činnosti zameranej na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa v spolupráci s NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre vykonalo 4 kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu. Pri posudzovaní projektových dokumentácií boli stavebníci upozorňovaní na plnenie povinností pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

Bolo vydaných 128 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb, z toho odstraňovanie v exteriéroch bolo odsúhlasené v 114-tich prípadoch, v interiéri - predovšetkým bytové jadrá sa posudzovali v 13-tich prípadoch a v 1 prípade bolo vydané rozhodnutie pre odstraňovanie azc materiálu z exteriéru aj interiéru stavby.

Vo všetkých prípadoch boli žiadatelia držiteľmi oprávnenia na výkon uvedených činností vydaného ÚVZ SR.

Spolu so žiadosťou o vydanie súhlasu na uvedené činnosti boli prevádzkovateľmi predkladané prevádzkové poriadky, ktoré obsahovali posudky o riziku, opis činností a pracovných postupov pri práci s materiálmi obsahujúcim azbest, plánované aj vykonané opatrenia na zníženie expozície zamestnancov prachu z azbestu pri búracích prácach a plán práce.

Prehľad subjektov, ktoré v roku 2019 v Nitrianskom regióne realizovali na základe súhlasu RÚVZ so sídlom v Nitre búracie a rekonštrukčné práce spojené s odstraňovaním stavebných materiálov s obsahom azbestu a počet exponovaných zamestnancov pri týchto činnostiach je uvedený v nasledujúcej tabuľke :

Podnik Organizácia Spoločnosť	Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia / kateg. * Podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet exponovaných osôb celkom	Výsl. Merania / množstvo spotrebovaných látok / rok **
ARGUSS, s.r.o., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	13 t 800 m ²
ASTANA, s.r.o., Poprad	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	10 t 1060 m ²
AZBESTGROUP s. r. o., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	7 t 665 m ²
BBC Consulting, s.r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	61,05 t 3040 m ²
Concret, s.r.o., Boleráz	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	11,8 t 1735 m ²
DILMUN SYSTEM, s. r. o., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	77 t 3542 m ²
EISEN s.r.o., Šaľa	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	10 t
ELLIO, spol. s r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	19 t 1120 m ²

GAMA MONT s.r.o., Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	3	640 kg
KROVMONT s.r.o., Dolný Kubín	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	4 t 200 m ²
Milan Marčan COBRA, Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	20 t 1140 m ²
Eduard Mittelham, Žilina	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	300 kg
NIKIN s.r.o., Bajč	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	10	20 t 760 m ²
ORAVEX SLOVAKIA s.r.o., Dežerice	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	1,2 t 150 m ²
OSBD, Nitra	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	9	11,15 t
Zuzana Ostrožanská, Sládkovičovo	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	2	1 t 35 m ²
ReTrash s.r.o., Kremnica	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	20,2 t 1060 m ²
RevitalBau, a. s., Bratislava	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	600 m ²
SH Klampiarstvo s.r.o., Tajná	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	7690 kg
STAVBA A INŽINIERING, s.r.o., Vráble	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	4	49,64 t
STREŠNÉ CENTRUM TOMÁŠ MOLNÁR s.r.o., Sereď	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	73,885 t 5279 m ²
TM-Montinštala, s.r.o., Jelšovce	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	6	0,5 t
TORRE s.r.o., Tešedíkovo	Likvidácia materiálu s obsahom azbestu	Carc. 1A	5	3,6 t

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore

Tabuľka č. 2

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	279		

- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	37		
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia	-		
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	1		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	4		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	128		
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	27/3		
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	-		
- ostatné (Prerušené konanie, Zastavené konanie)	36		
S p o l u:	513		
B. Rozhodnutia - pokyny	-		
- opatrenia (rozhodnutím)	1		
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-		
E. Záväzné stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	102		
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	23		
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	57		
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	-		

Komentár k tab. č. 2 :

V uvádzanom počte 279 vydaných rozhodnutí o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky, návrhoch na zmenu v ich prevádzkovaní a návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky sú zahrnuté aj rozhodnutia týkajúce sa chránených dielní. V roku 2019 bolo vydaných 10 rozhodnutí na uvedenie priestorov chránených dielní do prevádzky.

Samostatným rozhodnutím boli posúdené a schválené prevádzkové poriadky pre jednotlivé rizikové faktory v pracovnom prostredí (najčastejšie pre hluk, chemické faktory, vibrácie, záťaž teplom a chladom pri práci, fyzická záťaž pri práci) v 37 prípadoch.

V sledovanom období bolo vydané rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku v 1 prípade – pre spoločnosť Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce, ktoré je zamerané na výrobu epoxidových a polyuretánových živíc. Zamestnanci v profesiách : operátor-team leader, operátor výroby a frézar sú okrem iných nebezpečných chemických látok a zmesí exponovaní veľmi toxickým látkam (s akútnou toxicitou kat.1 a kat.2) pri navažovaní, výrobe, balení výrobkov a pri frézovaní SLABS dosiek.

V roku 2019 boli vydané 4 rozhodnutia na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov a to pre spoločnosť:

- MIBA Steeltec s.r.o., Vráble - 2 zamestnanci /2 ženy exponovaní síranu nikelnatému hexahydrát (Carc.1A, Muta2) v metalografickom laboratóriu
- FN Nitra – 19 zamestnancov/17 žien exponovaní formaldehydu (Carc. 1B, Muta 2) v ústave patológie, v nemocničnej lekární, na operačných sálach, oddelení plastickej chirurgie, stomatochirurgickej ambulancii, ambulancii otorinolaryngológie, ambulancii gastroenterológie, ambulancii PaF a na oddelení klinickej mikrobiológie
- Medicínske centrum Nitra – 2 zamestnanci /1 žena sú exponovaní formaldehydu (Carc. 1B, Muta 2) pri odbere vzoriek tkanív pacientov na histologické vyšetrenie
- Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre – sú exponovaní 2 zamestnanci/2 ženy karcinogénu kategórie 1B – fuchsín bázičský, používaného pri farbení preparátov na Oddelení klinickej mikrobiológie.

V sledovanom roku bolo vydaných 128 posudkov na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement zo stavieb, z toho odstraňovanie v exteriéroch bolo odsúhlasené v 111 prípadoch, v interiéri - predovšetkým bytové jadrá sa posudzovali v 12-tich prípadoch a v 1 prípade bolo vydané rozhodnutie pre odstraňovanie azc materiálov v exteriéry a v interiéry súčasne. Vo všetkých prípadoch boli žiadatelia držiteľmi oprávnenia na výkon uvedených činností vydaného ÚVZ SR.

V hodnotenom roku 2019 bolo vydaných celkom 27 rozhodnutí na zaradenie resp. vyradenie prác do príslušných kategórií (z toho počtu zaradenie do kategórie RP: 24 rozhodnutí, vyradenie z kategórie RP: 3 rozhodnutia).

V roku 2019 bolo vydaných spolu 36 ostatných rozhodnutí, išlo o prerušené konania rozhodnutím z dôvodu vyžiadania doplnenia podaní o potrebné doklady alebo o rozhodnutia o zastavení konania v prípadoch, keď žiadateľ svoje podanie o požadované dokumenty v určenom termíne nedoplnil.

V roku 2019 bolo nariadené opatrenie rozhodnutím v 1 prípade. Opatrenia na odstránenie nedostatkov podľa § 12 ods.3 písm. e) zákona č. 355/2007 Z.z. (zákaz alebo obmedzenie prevádzky v budovách a zariadeniach, ktoré môžu ohroziť verejné zdravie) boli uložené subjektu za účelom zabezpečenia *technických opatrení* na zníženie hluku v životnom prostredí z prevádzky obilného sila a do doby realizácie technických opatrení a preukázania ich účinnosti zabezpečiť odstávku ocelového sila.

Tabuľka č. 3

Štátny zdravotný dozor a súvisiace činnosti	P o č e t
Výkon ŠZD (ukončený záznamom)	1328
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	-
Šetrenie petícií	-

Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	28
Odborné stanoviská (expertízy)	198
Konzultácie	3612
Poradenstvo - individuálne	307
- skupinové	3
Iné činnosti*	-

*napr. posúdenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.
Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz „kontrola“.

Komentár k tab. č. 3 :

Oddelenie PPL RÚVZ Nitra v roku 2019 uskutočnilo výkon štátneho zdravotného dozoru ukončený záznamom v 1328 prípadoch.

V roku 2019 oddelenie PPL prešetrovalo 28 podnetov na výkon ŠZD.

Podnety sa týkali hlavne vykonávania činností bez kladného posudku orgánu verejného zdravotníctva, nevyhovujúcich pracovných podmienok na pracoviskách (nedostatočná údržba a čistenie hygienických zariadení, absencia hodnotenia zdravotných rizík na pracovisku, nadmerná záťaž teplom, nadmerná hlučnosť a prašnosť na pracovisku, prekročovanie hmotnostných limitov pri ručnej manipulácii s bremenami, nedodržiavanie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov pri práci zo strany zamestnávateľa, teplo na pracoviskách v letných mesiacoch, nezabezpečenie pitného režimu na pracoviskách počas mimoriadne teplých dní), nedostatočného posúdenia resp. neinformovania o výsledkoch posúdenia rizík na pracovisku, neposkytovania potrebných osobných ochranných pracovných prostriedkov a čistiacich prostriedkov, obťažovania obyvateľov hlukom a prachom z činnosti prevádzky, neplnenia si povinností pri odstraňovaní stavebného materiálu s obsahom azbestu zo stavieb, a pod.

V 7 – mich prípadoch sa šetrením v rámci výkonu ŠZD preukázala opodstatnenosť podnetov, v 6 – tich prípadoch bol podnet čiastočne opodstatnený, v 2 - och prípadoch bol podnet odstúpený na riešenie kompetentným organizáciám. V ostatných prípadoch boli prevádzkovateľom nariadené opatrenia (1 prípad), boli dohodnuté termíny na odstránenie zistených nedostatkov (3 prípady) a v 3 prípadoch bolo s týmito prevádzkovateľmi začaté správne konanie .

Tabuľka č. 4

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe preukázania odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
Nitra	9	49	58	-

Komentár k tab. č. 4 :

V roku 2019 bolo komisiou na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami vydaných 58 osvedčení o odbornej

spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami (z toho v 9 prípadoch na základe skúšky pred komisiou, v 49 prípadoch na základe predložených dokladov a dĺžke odbornej praxe).

Tabuľka č. 5b

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 41 ods. 16 zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	124
Výkon štátneho zdravotného dozoru po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	4

Komentár k tab. č. 5b :

V roku 2019 bolo doručených 124 oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, z toho v exteriéry v 110-tich prípadoch, v interiéri v 13-tich prípadoch a v 1 prípade bolo doručené oznámenie o začatí výkonu odstraňovania azbestu z materiálu z exteriéru aj interiéru stavby.

Zamestnanci oddelenia PPL vykonali štátny zdravotný dozor po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest v 4 prípadoch.

Tabuľka č. 6

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie	-	
Pokuty za priestupky – pokuty do 1659 € okrem blokových konaní (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 zákona č. 355/2007 Z. z.)	4	5150
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Trestné oznámenie	-	-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)	-	
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)	-	-

Komentár k tab. č. 6 :

V rámci sankčných opatrení boli na Oddelení PPL RÚVZ Nitra v roku 2019 v správnom konaní právny subjektom uložené 4 pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 50 zákona č. 355/2007 Z. z.).

Pokuty za iné správne delikty (v celkovej sume 5150 Eur) sa týkali porušenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z ustanovení § 52 ods. 1 zákona 355/2007 Z.z. a to predovšetkým povinnosti: predložiť na posúdenie príslušnému orgánu verejného zdravotníctva návrh na uvedenie priestorov do prevádzky a do času kladného posúdenia zdržať sa

vykonávania posudzovaných opatrení alebo činností, ďalej povinnosti kvalitatívne a kvantitatívne zisťovať zdravie škodlivé faktory životného prostredia a pracovného prostredia, ktoré používajú pri svojej činnosti alebo ktoré pri ich činnosti vznikajú, a ktorých používanie a prípustné hodnoty sú upravené osobitnými predpismi, posudzovať zdravotné riziká z expozície faktorom práce a pracovného prostredia, zabezpečiť vypracovanie písomného posudku o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou.

Okrem vyššie uvedeného bola pokuta v 1 prípade uložená subjektu za porušenie povinností pri výkone DDD činnosti (nedodržanie termínu začatia postrekových prác proti komárom v intraviláne obce) a v 1 prípade za nedodržiavanie povinností pri odstraňovaní stavebného materiálu s obsahom azbestu zo stavieb (pri búracích prácach).

Komentár k tab. č. 7 – chránené pracoviská:

V sledovanom období roku 2019 bolo na základe žiadostí jednotlivých subjektov posúdených celkom 20 pracovísk na ktorých zabezpečovali práce osoby so zdravotným postihnutím, z toho v 10 prípadoch bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov do prevádzky a v 10 prípadoch bolo vydané stanovisko k zmenám na existujúcich pracoviskách s prideleným štatútom chránenej dielne/pracoviska.

V roku 2019 zamestnanci oddelenia PPL RÚVZ so sídlom v Nitre vykonali preverky v 5 spoločnostiach, pre ktoré už boli orgánom na ochranu zdravia vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov pracovísk do prevádzky a na uvedených pracoviskách pracovné činnosti vykonávali zamestnanci so zdravotným obmedzením. Boli to nasledovné subjekty:

- Tlačiareň REA s.r.o., Nitra, ktorej predmetom činnosti sú kníhviazačské a tlačiarenské, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 6 z toho 4 ženy.
- Mesto Zlaté Moravce, mestská knižnica, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 2 z toho 2 ženy.
- Obec Žihárec, kultúrne a informačné stredisko, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 1 žena
- Komunita kráľovnej pokoja, detský domov a dom sociálnych služieb, Močenok, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 1 z toho 1 žena.
- Arlington Automotive SK s.r.o., Nitra, predmetom činnosti je ručná montáž komponentov, s počtom zamestnancov so zdravotným postihnutím 8, z toho 2 ženy.

Tabuľka č. 8

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD										
RÚVZ	Počet kontrolných listov									
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z
Nitra			34	45					17	

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

Z – zobrazovacie jednotky

Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj

prostredníctvom dotazníkov informovanosti zamestnancov (bolo použitých 96 dotazníkov). Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: chemické faktory (34), hluk (45), vibrácie (17).

Tabuľka č. 9

Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných v r. 2019

<i>Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov</i>						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR						
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR		82	6			88
FO – slobodné povolanie						
FO – poľnohospodárska výroba						
Fyzické osoby spolu		82	6			88
Verejná obchodná spoločnosť						
Spoločnosť s ručením obmedzeným		164	245	58	11	478
Komanditná spoločnosť						
Nadácia						
Nezisková organizácia				2		2
Akciová spoločnosť			2	12	13	27
Družstvo				2		2
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.						
Štátny podnik				2		2
Národná banka Slovenska						
Banka – štátny peňažný ústav						
Rozpočtová organizácia					1	1
Príspevková organizácia						
Obecný podnik						
Fondy						
Verejnoprávna inštitúcia						
Zahraničná osoba						
Sociálna a zdravotné poisťovne						
Odštepny závod						
Združenie (zväz, spolok)						
Politická strana, hnutie						
Cirkevná organizácia						
Organizačná jednotka združenia						
Komora (s výnimkou profesijných komôr)						
Záujmové združenie právnických osôb						
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)			6	1		7
Krajský a obvodný úrad						
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)						
Právnické osoby spolu		164	253	77	25	519
Spolu:		246	259	77	25	607

Zdroj: RUVZ v SR

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania						
Počet prešetr.	Č. položky Zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrenia S / N / ? / K / X	Lehota (v dňoch)
1	22	Eczema contactum chron. manuum, faciei et colii prof (gumárenské chemikálie)	BV Kabeltechnik, s.r.o. Úľany nad Žitavou	Operátor výroby	S	28 dní
2	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
3	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
4	24	Lymfická borelióza	Semenoles Banská Bystrica	Lesná robotníčka	S	30 dní
5	24	TBC	Špecializovaná nemocnica sv. Svorada, n.o. Nitra - Zobor	Zdravotný brat	S	30 dní
6	29	DNZJ Sy kubitálneho kanála	SIMIO, s.r.o. Nitra	Operátor call centra	N	35 dní
7	29	Sy Impingement zamrznutého ramena	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor	S	93 dní (posudzovanie fyz. záťaž zamestnávateľom).
8	29	Sy karpálneho tunela	UKF Nitra	pokladníčka stravovacieho zariadenia, ekonómka	S	dní
9	29	CB sy s axonálnou léziou truncus superior plexus brachialis l. dx.	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor 3, operátor 2, opravár, operátor 1	S	60 dní
10	29	CSS sy / krčná chrbtica /	Bourbon Automotive Plastics Nitra, s.r.o., Čab	operátor	N	68 dní
11	29	sy manžety rotátorov, burzitída	Danfoss, spol. s r. o., Zlaté Moravce	operátor výroby	X (nedori ešené v danom roku)	
12	29	Sy suprascapularis	FENESTRA Sk, spol. s.r.o. Zlaté Moravce	výrobná robotníčka –	X (nedori	

				PVC	ešené v dano m roku)	
13	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Vodohospodárske stavby Šaľa	poriečny	S	45 dní
14	29	Sy karpálneho tunela bilat. stp. oper. Pollux saltans bilat. stp. oper.	Foxconn Slovakia, s.r.o.	linkový operátor - záskokár	S	70 dní
15	29	M.De Quervain I. sin. Stp. oper. 2x	Danfoss, spol. s. r. o., Zlaté Moravce	Operátor výroby	S	130 dní (posudzovanie fyz.záťaže zamestnávateľom).
16	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Ramos , s.r.o. Zlaté Moravce	Výr. robotník- zvárač	X (nedoriešené v danom roku)	
17	34	Azbestóza	Ferrenit, a.s. Nitra	Robotník v ac výrobe	S	20 dní
Spolu	17	-	-	-		-

Zdroj: RÚVZ v SR

Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania a pri každom je uvedená položka/položky zoznamu chorôb z povolania (u jednej fyzickej osoby mohlo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania zahŕňať viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Záver prešetrenia:

S = súvisí – pracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

N = nesúvisí – nepracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

? = nejednoznačné/sporné

K = podozrenie na chorobu z povolania bude došetrené na regionálnej alebo celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania

X = nedoriešené = nedoriešené v danom roku, alebo záver nebol stanovený (pracovisko v zahraničí, zánik spoločnosti, spoločnosť v likvidácii, žiadosť odstúpená orgánu VZ iného rezortu, inému RÚVZ v SR, pracovník zomrel, adresát neznámy, prešetrenie nebolo indikované z dôvodu dodatočne zisteného úrazového deja ochorenia) – uviesť dôvod

Lehota = lehota vypracovania odborného stanoviska pri podozrení na chorobu z povolania od prijatia žiadosti zo špecializovaného pracoviska po odoslanie stanoviska (§ 31a ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.). Pri nedoriešených prípadoch a v prípade nedodržania maximálnej lehoty 90 dní uviesť aj dôvod v príslušnom stĺpci, napr.: X spoločnosť v likvidácii; 138 dní (objektívizácia hluku zamestnávateľom).

Komentár a podrobnejšie údaje o prešetrovaných prípadoch chorôb z povolania – viď kapitola č. 4. a 5.

Tabuľka č. 12

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	87	110	451
Biologický materiál			
Genetická toxikológia			
Hluk	233	699	699
Vibrácie			
Optické žiarenie ²⁾			
Elektromagnetické pole			
Mikroklimatické podmienky	8	32	224
Ionizujúce žiarenie	1392	1577	2419
S p o l u :	1720	2418	3793

Vysvetlivky:

¹⁾ chemické faktory, prach

²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Počet vzoriek sú komodity, každá označená ako „kód vzorky“ v centrálnom prijíme a na ktoré sa vydáva protokol o skúškach.

Počet ukazovateľov sa nenásobí počtom paralelných stanovení.

Počet analýz je počet paralelných stanovení ukazovateľov.

Pri fyzikálnych faktoroch sa v kolónke:

počet vzoriek uvedie **počet meraných miest**, napr. vysielateľ, miestnosť, stroj, označené ako kód vzorky v centrálnom prijíme

počet ukazovateľov uvedie **počet fyzikálnych veličín** (napr. teplota, relatívna vlhkosť, prúdenie vzduchu = 3 ukazovatele), odmeraných na meracích miestach

počet analýz uvedie sa **počet uskutočnených odčítaní**.

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami (vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov), alebo inými pracoviskami, v rámci ktorých sa objektívizácia vykonáva.

Posúdenie fyzickej záťaže a psychickej pracovnej záťaže (počet hodnotených profesií), metódy merania a hodnotenia **uvedte v komentári**.

Záver z protokolov o meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané odborom laboratórných činností RÚVZ Nitra (počet objektívizácií v pracovnom prostredí v roku 2019 vykonaných Odborom laboratórných činností RÚVZ so sídlom v Nitre - 1720) sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ.

PZS vlastnými zamestnancami - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	Počet subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	2	1819	621			2	584
S p o l u							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4,

***) Údaje získané výkonom ŠZD

PZS dodávateľským spôsobom - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	1144	26347	2168	93	580	191	1639
S p o l u							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Zamestnávateľ nezabezpečil vypracovanie dokumentov* v spolupráci s PZS					
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami		
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4
Nitra	333	697			
S p o l u					

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Sankcie pre zamestnávateľov za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci týkajúce sa spolupráce s PZS				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného subjektu	Správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviest' odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	-			

Sankcie pre poskytovateľov PZS za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného poskytovateľa PZS	Správny delikt podľa § 57 ods. 24 alebo ods. 36 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviest' odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	1. GAJOS, s.r.o., M. Pišuta 4022, Liptovský Mikuláš	-	-	-
	2. PZS Medicínske riadiace centrum, s.r.o., Čajkovského 46, Nitra,	-	-	-

Podrobný komentár k tab. č. 13a, 13b, 13c, 13d a 13e je uvedený v kapitole č. 3.: Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

9. Podpora zdravia pri práci

V roku 2019 bolo v rámci Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci pracovníkmi oddelenia PPL (vrátane pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením) poskytované individuálne poradenstvo pre zamestnancov ako aj pre zamestnávateľov v 190 prípadoch (z toho v 46 prípadoch sa poradenstvo týkalo problematiky ionizujúceho žiarenia a laserov).

Skupinové poradenstvo bolo zamerané na problematiku zdravotných rizík v pracovnom prostredí v podnikoch Duslo Šaľa a.s., Jaguár Land Rover Slovakia s.r.o., Bratislava, Gestamp Nitra, s.r.o., SVHP Šaľa a PPC Čab, s.r.o. V 48 prípadoch bolo vykonané aj šetrenie pracovného rizika (napr. zisťovanie rizikových faktorov a podmienok výkonu práce na pracoviskách v prípade podozrenia na výskyt choroby z povolania, pri podnetoch zamestnancov na nevhodné pracovné podmienky, a pod.).

V rámci individuálneho poradenstva sa klienti najčastejšie informovali o možné zdravotné následky vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi, karcinogénnymi faktormi, hlukom, vibráciám, a iným. Otázky boli zamerané na možnosti účinnej ochrany pred týmito rizikovými faktormi a povinnosti zamestnávateľov zabezpečiť primerané a účinné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov pri práci.

Pracovníci pracovnej skupiny ochrany zdravia pred žiarením poskytovali v mnohých prípadoch konzultácie v problematike ionizujúceho a neionizujúceho žiarenia. Týkali sa hlavne zámerov zriadiť nové pracoviská so zdrojmi žiarenia a celkových podmienok, za ktorých je možné ich prevádzkovať, rozsahu podkladov potrebných pre uplatnenie návrhov na uvedenie laserových pracovísk a IPL pracovísk do prevádzky alebo na vydanie rozhodnutí na činnosti vedúce k ožiareniu v registračnej, povoľovacej a posudkovej činnosti ako aj vydanie potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti vedúcej k ožiareniu. Boli tiež poskytované konzultácie ku kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, laserového žiarenia a IPL, zaradeniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, spracovávaným posudkom o riziku a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a zamestnancov.

Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj prostredníctvom dotazníkov informovanosti. Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: hluk, chemické faktory, karcinogény, vibrácie.

Činnosť Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci bola v roku 2019 zameraná aj na poskytovanie konzultácií pre zamestnávateľov a aj pre pracovné zdravotné služby pri vypracovaní a hodnotení zdravotných rizík v pracovnom prostredí a pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov. Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytnuté pracovným zdravotným službám (napr. Falck Healthcare, a.s. Bratislava, ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vrábľa, s.r.o., TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, MIOMED, s.r.o., Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s., Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza a ďalšie).

Pracovníci Oddelenia PPL poskytujú poradenstvo a konzultácie aj v oblasti problematiky týkajúcej sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. problematiky týkajúcej sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie .

Dvaja pracovníci Oddelenia PPL sú lektormi odborných kurzov určených pre bezpečnostných technikov ako aj pre problematiku týkajúcu sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. pre problematiku týkajúcu sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie organizovaných Agroiňštitútom Nitra. Aktuálne informácie s problematikou ochrany zdravia pri práci so zdrojmi laserového a ionizujúceho žiarenia sú zverejnené na webovej stránke úradu.

10. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

Tabuľka č. 11

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť						
Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraničné pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)	
na odborných podujatiach (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)					
6	-	-	-	-	-	

Prednášková činnosť:

1. Agroinštitút, Nitra – odborné vzdelávanie pre prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami, Ing. E. Halzlová, MPH – 4x
2. Agroinštitút, Nitra – odborné vzdelávanie pre práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie, Ing. E. Halzlová, MPH – 2x

Členstvo v poradných zboroch HO HH SR:

- Mgr. Trebichalský – Poradný zbor HH SR pre odbor Ochrana zdravia pred žiarením
- člen pracovnej skupiny za účelom vypracovania odborného usmernenia hlavného hygienika SR, ktoré bude upravovať postup pri zaraďovaní činností s laserovými zariadeniami do kategórií prác.
- Ing. Eleonóra Halzlová, MPH – Poradný zbor HO HH SR pre PPLaT

Členstvo v komisiách:

Ing. Eleonóra Halzlová, MPH – vedúca oddelenia PPL je členkou nasledujúcich komisií:

1. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a prípravkami a s toxickými látkami a prípravkami zriadenej RÚVZ Nitra
2. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne využitie zriadenej RÚVZ Nitra

11. Vyhodnotenie Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi ÚVZ SR a NIP v oblasti ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti pri práci
zo dňa 15.3.2011 (zaslaná listom č. OPPL/2362/2011-Oj zo dňa 15.3.2011)

Článok 7 Spolupráca regionálnych hygienikov a inšpektorov práce

Tabuľka č. 14a

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách*		
Kraj	Počet	Organizácia (firma)
RÚVZ Nitra	1	Sika Automotive Slovakia s.r.o., Továrenská 49, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 35 927 259, Výroba a spracovanie živice, výroba plastov, (Do 1.1.2019 AXON CENTRAL EUROPE s.r.o.)

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vyplývajú z Dohody o spolupráci a koordinácii činností uzatvorenej medzi ÚVZ SR Bratislava a NIP Košice dňa 15.3.2011.

V roku 2019 bola spoločná kontrola Oddelenia PPL RÚVZ Nitra a IP Nitra uskutočnená v spoločnosti Sika Automotive Slovakia s.r.o., Továrenská 49, 953 01 Zlaté Moravce zameranej na výrobu a spracovanie živice a na výrobu plastov. Spoločnosť zamestnáva celkom 35 zamestnancov, z toho 10 žien (v dvojzmennej výrobe 20 zamestnancov/2 ženy). Pri výrobe sa používa značné množstvo nebezpečných chemických látok vrátane toxických a veľmi toxických a karcinogénnych (kat.2) látok a zmesí, v spoločnosti sú určené rizikové práce v 3. kategórii rizika z titulu hluk a pevné aerosóly.

Štátny zdravotný dozor bol zo strany Oddelenia PPL RÚVZ Nitra zameraný na plnenie povinností zamestnávateľa pri ochrane zdravia zamestnancov pri práci s chemickými faktormi. Pri výkone ŠZD boli použité dotazníky informovanosti zamestnancov – pre rizikový faktor chemické faktory, ktoré zamestnanci vyplnili a odovzdali. Pri preverke boli zistené nedostatky, ktoré boli na mieste prerokované s prevádzkovateľom a boli stanovené termíny na ich odstránenie:

1. v laboratóriu boli toxické látky a zmesi - Hydranal a Metanol uskladnené v neuzamknuteľnej skrinke.
 2. sklad veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí nachádzajúci sa vo vyčlenenej časti skladových priestorov bol uzamknutý, ale nedostatočne zabezpečený proti vstupu nepovolánym osobám – chýbalo pletivo na bočných stranách.
- Uvedené nedostatky prevádzkovateľ v stanovenom termíne odstránil.

Okrem spoločných kontrol sme s inšpektormi práce spolupracovali pri výkone štátneho zdravotného dozoru pri kolaudačných konaniach, pri konaniach o zmene účelu užívania stavieb alebo pri šetrení podnetov a sťažností zo strany zamestnancov poukazujúcich na porušovanie povinností zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci. V rámci týchto preveriek bola spolupráca a vzájomné poskytovanie informácií na dobrej úrovni. V súvislosti s uvedeným sa neriešilo vyšetrovanie príčin pracovných úrazov a povoľovanie práce nadčas.

Koordinácia spoločných dozorných aktivít, vzájomné poskytovanie informácií a výmena skúseností pri riešení problémov je predmetom pracovných stretnutí zástupcov orgánov verejného zdravotníctva a inšpektorov práce uskutočňovaných v rámci Nitrianskeho kraja v štvrtročných intervaloch. V roku 2019 sa konali 4 pracovné stretnutia za účasti pracovníkov oddelenia PPL RÚVZ v Nitrianskom kraji a Inšpektorátu práce Nitra, na ktorých bola skonštatovaná dobrá spolupráca oboch inštitúcií.

V roku 2019 sa oddelenie PPL RÚVZ Nitra nevyjadrovalo k udeleniu certifikátu „Bezpečný podnik“.

Tabuľka č. 14b

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách zamerané na prevenciu závažných priemyselných havárií (podľa zákona č. 128/2015 Z. z.)				
Kraj	Kontrola vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu (A, B)	Počet uložených opatrení
Nitriansky (RÚVZ Nitra)	2	Duslo a.s. Šaľa, prevádzka Čpavok 4	B	-
		Messer Tatragas s.r.o. Šaľa, prevádzka výrobno- obchodné stredisko	A	-

Poznámka: K tabuľke uveďte komentár o celkovom počte vybraných organizácií (z toho počet v kategórii A a počet v kategórii B), celkový počet uložených opatrení a dôvody ich uloženia, uveďte problémy a nedostatky, s ktorými ste sa pri kontrolách stretli.

Každý RÚVZ v sídle kraja vypracuje samostatne vyhodnotenie kontrolnej činnosti podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

RÚVZ Nitra vykonal v roku 2019 v súčinnosti so SIŽP 2 spoločné previerky - koordinované kontroly podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o zabezpečení prevencie voči závažným priemyselným haváriám v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z.

Koordinované kontroly boli zamerané v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. na plnenie povinností na ochranu zdravia pri pracovných činnostiach spojených s vystavením zamestnancov chemickým faktorom pri práci a na dodržiavanie povinností v oblasti nakladania s priemyselnými odpadovými vodami a nebezpečnými odpadmi.

Kontrola v Dusle a.s., Šaľa, prevádzka Čpavok 4 preukázala, že kontrolovaný subjekt má vypracovanú a schválenú bezpečnostnú správu a každoročne posúdené aj zmeny a doplnky bezpečnostnej správy, schválené prevádzkové poriadky pre jednotlivé činnosti, havarijné plány, je určená zodpovedná osoba pre zabezpečenie prevencie voči závažným priemyselným haváriám. Spoločnosť zabezpečuje dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov vlastnou zdravotnou službou. Pri kontrole neboli zo strany RÚVZ zistené porušenia zákona č. 128/2015 Z. z..

Pri previerke v spoločnosti Messer Tatragas, s.r.o., Bratislava, situovanej v areáli spoločnosti Duslo, a.s. v Šali v rámci vykonaného štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že prevádzka má vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok pre práce v expozícii chemickým faktorom, smernicu pre riešenie krízových situácií, mimoriadnych udalostí,

požiarnej a evakuačnej plán, spoločnosť zabezpečuje dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov pracovnou zdravotnou službou. Podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií, zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. v znení NV SR č. 300/2007 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci neboli zistené nedostatky.

12. Výkony štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s chemickou legislatívou

Tabuľka č. 15a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických	P o č e t rozhodnutí	
	súhlas.	nesúhlas.
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. (§13 ods.4 písm. a) zákona č.355/2007 Z. z.)	43	
Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín (§ 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1(a)	-
Rozhodnutia o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. (§ 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.)	4 (b)	
Rozhodnutia o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. (§13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z.)	128	-

* Týka sa prevádzok, u ktorých orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi.
V komentári osobitne uveďte, či sa jednalo o schvaľovanie prevádzky s expozíciou zamestnancov karcinogénom, mutagénom, látkam reprodukčne toxickým.

(a) - súhlas so skladovaním a manipuláciou s veľmi toxickými látkami a zmesami pre spoločnosť: Sika Automotive Slovakia s.r.o., Zlaté Moravce

(b) - Rozhodnutia boli vydané pre spoločnosti: MIBA Steeltec s.r.o., Vráble, FN Nitra, Medicínske centrum Nitra a pre spoločnosť Medirex a.s., Pezinok, laboratóriá v Nitre. (podrobný komentár je uvedený v kapitole 7. Karcinogénne a mutagénne faktory).

Tabuľka č. 15b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu a použitia nebezpečných chemických látok a chemických prípravkov a iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie. (§ 12 ods. 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov. (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Oznámenie začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami písomne najneskôr do 48 hodín pred jej začiatkom. (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	126
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia. (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Opatrenie nariadené v prípade, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam a látkam reprodukčne toxickým vrátane nariadenia zneškodnenia nebezpečnej látky, nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia*.	-

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

V komentári uveďte dôvody prijatia rozhodnutia.

Tabuľka č. 15c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Podľa	Počet	V sume €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z.:			
	ods.37	1	500
	ods.29, písm.g) a j)	1	2000
Pokuty uložené za správne delikty podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 33 písm. ods. 1 písm. c), d), e) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	
Poriadkové pokuty uložené podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 36 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky Ministerstva hospodárstva SR (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 23 ods. 7 písm. a) zákona č. 128/2015 Z. z.)	-

13. Personalistika

Tabuľka č. 16

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) preventívneho pracovného lekárstva							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
0	4	5	0	0	0	0	9

VŠ zdrav. – zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Mgr. Bc.)

VŠ iní – iní zdravotnícki pracovníci a iní odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním

DAHE – diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie

AHE – asistenti hygieny a epidemiológie

SŠ zdrav. – zdravotnícki laboranti, sestry

SŠ ostatní – chemickí laboranti, iní odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním

V roku 2019 došlo v personálnom obsadení oddelenia k zvýšeniu počtu zamestnancov o 1 pracovníka.

Od 1.5.2019 bol do Pracovnej skupiny Ochrany zdravia pred žiarením, ktorá je organizačnou súčasťou Oddelenia PPL, prijatý 1 zamestnanec s iným vysokoškolským vzdelaním.

Z Oddelenia PPL 1 zamestnankyňa (Mgr. verejného zdravotníctva) - od 15.5.2019 nastúpila na materskú dovolenku, na jej miesto bola od 1.12.2019 prijatá do dočasnej štátnej služby 1 zamestnankyňa (Mgr. verejného zdravotníctva).

Výkon štátneho zdravotného dozoru v rámci zákona č. 355/2077 Z.z. pre problematiku PPL v Nitrianskom regióne na oddelení PPL v súčasnosti zabezpečuje 6 pracovníkov – štátnych zamestnancov (vedúca oddelenia - iný zdravotnícky pracovník s vysokoškolským vzdelaním, 4 VŠ zdrav a 1 VŠ iní).

Z celkového počtu 9 zamestnancov oddelenia PPL tvoria 3 pracovníci Pracovnú skupinu ochrany zdravia pred žiarením, organizačne začlenenú pod oddelenie PPL (3 VŠ s iným ako zdravotníckym vzdelaním). Pracovnou náplňou tejto pracovnej skupiny je okrem hlavného zamerania – výkon štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany v celom Nitrianskom kraji podľa zákona č.87/2018 Z. z. a súvisiacich predpisov aj štátny zdravotný dozor na úseku neionizujúceho žiarenia pre región Nitra (okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce).

13. Príloha - tabuľky 1 - 16:

Tabuľka č. 1a

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (1. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	84	47	16	3	100	50
B	Ťažba a dobývanie	15	0	2	0	17	0
C	Priemyselná výroba	4195	988	100	10	4295	998
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	64	0	19	0	83	0
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	141	4	26	0	167	4
F	Stavebníctvo	58	0	2	0	60	0
G	Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	118	0	3	0	121	0
H	Doprava a skladovanie	16	0	0	0	16	0
J	Informácie a komunikácia	31	0	0	0	31	0
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	11	0	0	0	11	0
O	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	30	25	0	0	30	25
P	Vzdelávanie	27	10	0	0	27	10
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	343	273	0	0	343	273
R	Umenie, zábava a rekreácia	7	0	0	0	7	0
S	Ostatné činnosti	3	2	0	0	3	2
	SPOLU	5143	1349	168	13	5311	1362

Tabuľka č. 1b

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórie rizikového faktora (2. stupeň prevažujúcej činnosti)

Kód	Prevažujúca činnosť (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
01	Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	84	47	6	3	90	50
02	Lesníctvo a ťažba dreva	0	0	10	0	10	0
08	Iná ťažba a dobývanie	15	0	2	0	17	0
10	Výroba potravín	63	13	0	0	63	13
11	Výroba nápojov	3	0	0	0	3	0
13	Výroba textilu	76	30	0	0	76	30

14	Výroba odevov	8	6	0	0	8	6
16	Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	101	0	0	0	101	0
18	Tlač a reprodukcia záznamových médií	16	5	0	0	16	5
20	Výroba chemikálií a chemických produktov	597	27	0	0	597	27
22	Výroba výrobkov z gumy a plastu	202	90	0	0	202	90
23	Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	172	0	0	0	172	0
24	Výroba a spracovanie kovov	31	0	0	0	31	0
25	Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1032	229	12	0	1044	229
27	Výroba elektrických zariadení	72	3	0	0	72	3
28	Výroba strojov a zariadení i. n.	228	32	27	2	255	34
29	Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	1559	553	61	8	1620	561
31	Výroba nábytku	15	0	0	0	15	0
33	Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	20	0	0	0	20	0
35	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	64	0	19	0	83	0
36	Zber, úprava a dodávka vody	109	0	25	0	134	0
37	Čistenie a odvod odpadových vôd	5	0	0	0	5	0
38	Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	27	4	1	0	28	4
41	Výstavba budov	41	0	2	0	43	0
42	Inžinierske stavby	17	0	0	0	17	0
45	Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	28	0	3	0	31	0
46	Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	90	0	0	0	90	0
52	Skladové a pomocné činnosti v doprave	16	0	0	0	16	0
58	Nakladateľské činnosti	31	0	0	0	31	0
72	Vedecký výskum a vývoj	11	0	0	0	11	0
84	Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	30	25	0	0	30	25
85	Vzdelávanie	27	10	0	0	27	10
86	Zdravníctvo	342	272	0	0	342	272
87	Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	1	1	0	0	1	1
90	Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	7	0	0	0	7	0
96	Ostatné osobné služby	3	2	0	0	3	2
	SPOLU	5143	1349	168	13	5311	1362

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora (1. stupeň triedenia podľa rizikového faktora)

Rizikový faktor (1. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	195	152	0	0	195	152
Fyzická záťaž	189	112	0	0	189	112
Hluk	4238	922	126	8	4364	930
Chemické karcinogény, mutagény, reprodukčne toxické látky	324	118	0	0	324	118
Chemické látky a zmesi	873	115	55	7	928	122
Ionizujúce žiarenie	37	17	0	0	37	17
Optické žiarenie	68	58	0	0	68	58
Psychická pracovná záťaž	11	0	0	0	11	0
Vibrácie	99	8	10	0	109	8
Záťaž teplom a chladom	12	0	0	0	12	0

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - okrem chemických látok a zmesí (1. a 2. stupeň)

Rizikový faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		3. kategória		4. kategória		spolu	
1. stupeň	2. stupeň	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologický faktor	Infekcie prenosné zo zvierat na ľudí	30	25	0	0	30	25
Biologický faktor	Tuberkulóza	191	137	0	0	191	137
Fyzická záťaž	Dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie	132	112	0	0	132	112
Fyzická záťaž	Práca s bremenami	6	0	0	0	6	0
Fyzická záťaž	Pracovná poloha	51	0	0	0	51	0
Hluk	Impulzový	5	0	0	0	5	0
Hluk	Premenný	4231	922	126	8	4357	930
Hluk	Ustálený	3	0	0	0	3	0
Ionizujúce žiarenie	V priemysle	4	0	0	0	4	0
Ionizujúce žiarenie	V zdravotníctve	33	17	0	0	33	17
Optické žiarenie	Laser	68	58	0	0	68	58
Psychická pracovná záťaž	Psychická pracovná záťaž	11	0	0	0	11	0
Vibrácie	Prenášané na celé telo	44	0	0	0	44	0
Vibrácie	Prenášané na ruky	55	8	10	0	65	8
Záťaž teplom a chladom	Záťaž teplom	12	0	0	0	12	0

Počty pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v roku 2019 podľa druhu a kategórie rizikového faktora - chemické látky a zmesi (2. stupeň triedenia)

Chemická látka (2. stupeň)	Počet exponovaných pracovníkov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
alergény	405	42	7	0	412	42
dermatotropné	412	49	0	0	412	49
dráždivé	319	115	0	0	319	115
chemické karcinogény	451	127	0	0	451	127
jedovaté - toxické	347	40	0	0	347	40
mutagény	262	100	0	0	262	100
pevné aerosoly	648	77	38	8	686	85
reprodukčne toxické látky	227	89	0	0	227	89
veľmi jedovaté - veľmi toxické	14	0	0	0	14	0
žieravé	100	33	0	0	100	33

*Poznámka: Do tabuliek 1a až 1e sa prekopírujú dáta z tabuľky v adresári
C:\ASTR_2011\SUBORY_EXPORT\prnFaktoryRizika_I.xls atď.

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
- Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	279		
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	37		
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia			
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	1		
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	4		
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	128		
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	27/3		
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov			

- Ostatné	36		
S p o l u:	513		
- Rozhodnutia - pokyny - opatrenia	1		
C. Vydané / odobraté oprávnenia na výkon pracovnej zdravotnej služby	-		
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-		
E. Záväzná stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s prihliadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	102		
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.			
➤ k územným plánom a k návrhom na územné konanie	23		
➤ k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	57		
➤ k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou			

Tabuľka č. 3

Štátny zdravotný dozor a súvisiace činnosti	P o č e t
Výkon ŠZD (ukončený záznamom)	1328
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	
Šetrenie petícií	
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	25
Odborné stanoviská (expertízy)	198
Konzultácie	3612
Poradenstvo - individuálne	307
- skupinové	3
Iné činnosti*	

*napr. posúdenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.
Poznámka: v štatistickom výkaze sa používa výraz „kontrola“.

Tabuľka č. 4

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe preukázania odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
Nitra	9	49	58	

Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR - najčastejší výskyt podľa počtu exponovaných v rozdelení podľa krajov					
Chemický karcinogén, chemický mutagén, proces s rizikom chemickej karcinogenity (vrátane azbestu)		Klasifikácia*	Počet exponovaných (vrátane azbestu) (vrátane RP) celkom / ženy		Počet podnikov / organizácií
1.	Stavebný materiál s obsahom azbestu	Carc. 1A	109	0	23
2.	Cytostatiká	Proces s rizikom chem.karcinogenity	92	81	3
3.	Prípravky používané pri povrchovej úprave kovových a plastových výrobkov (obsahujú izokyanáty, nikel, ...)	Carc. 1A, Carc.1B, Carc.2, Mut. 1B, Mut.2, Repr.toxické	65	19	6
4.	Formaldehyd (roztoky s obsahom formaldehydu od 3 – 37 %)	Carc. 1B, Mut.2	62	40	4

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén, M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek, proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén, M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek, proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

* K 1A - dokázaný karcinogén pre ľudí, K 1B - pravdepodobný karcinogén, M 1A - mutagén ľudských zárodočných buniek, M 1B - mutagén cicavčích zárodočných buniek, proces - proces s rizikom chemickej karcinogenity

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 5b

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa § 41 ods. 16 zákona č. 355/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	124
Výkon štátneho zdravotného dozoru po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	4

Tabuľka č. 6

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie		
Pokuty za priestupky – pokuty do 1659 € okrem blokových konaní (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 41 zákona č. 355/2007 Z. z.)	4	5150
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)		-
Trestné oznámenie		-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)		
Zvýšenie poistného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)		
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)		-

Úroveň ochrany zdravia na chránených pracoviskách v roku 2019									
RÚVZ	Počet nových posúdení		Počet kontrolovaných CHP v danom roku	Počet kontrol na CHP v danom roku (spolu) ¹	Počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP v danom roku (spolu) ²	Kontrolné listy (aké, koľko)	Zistené nedostatky (aké, koľko)	Uložené opatrenia (aké, koľko)	Poznámky (napr. vykonané úpravy prac. podmienok na pracovisku a pod.)
	rozhodnutí	stanovísk							
Nitra	10	10	25	25	68/52	-			

Vysvetlivky:

CHP – chránené pracoviská

ZP – zdravotne postihnutie

Kontrolné listy: A – azbest, B - biologické faktory, C – chemické faktory, H – hluk, K – karcinogénne a mutagénne faktory,
N – neionizujúce žiarenie, P – psychická pracovná záťaž, R – bremená, V – vibrácie, Z – zobrazovacie jednotky

¹ Ak bolo na jednom kontrolovanom CHP v danom roku viac kontrol, uvádza sa celkový počet kontrol spolu.

Napr. ak bolo kontrolované iba jedno CHP, ale kontrola bola v priebehu roka 2 krát, do počtu kontrolovaných CHP za daný rok sa doplní 1, ale do počtu kontrol v danom roku sa uvedie 2.

(niektoré RÚVZ uvádzajú počet všetkých CHP celkom vo svojom regióne, alebo sa tabuľka nezhoduje s textom)

² Treba uviesť počet zamestnancov so ZP na kontrolovaných CHP.

(niektoré RÚVZ uvádzajú celkový počet zamestnancov na CHP, kt. majú vo svojom regióne)

V komentári v texte pod tabuľkou je možné uviesť za jednotlivé pracoviská:

- Vykonávanú činnosť
- Druh (skupiny) postihnutia: telesné, duševné, intelektové alebo zmyslové postihnutia

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD										
RÚVZ	Počet kontrolných listov									
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z
Banská Bystrica										
Bardejov										
Bratislava										
Čadca										
Dolný Kubín										
Dunajská Streda										
Galanta										
Humenné										
Komárno										
Košice										
Levice										
Liptovský Mikuláš										
Lučenec										
Martin										
Michalovce										
Nitra			34	45	12				17	
Nové Zámky										
Poprad										
Považská Bystrica										
Prešov										
Prievidza										
Rimavská Sobota										
Rožňava										
Senica										
Spišská Nová Ves										
Stará Ľubovňa										
Svidník										
Topoľčany										
Trebišov										
Trenčín										
Trnava										
Veľký Krtíš										
Vranov n/Topľou										
Zvolen										
Žiar n/Hronom										
Žilina										

A – azbest

B – biologické faktory

C – chemické faktory

H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory

N – neionizujúce žiarenie

P – psychická pracovná záťaž

R – bremená

V – vibrácie

Z – zobrazovacie jednotky

Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných v r. 2019

<i>Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov</i>						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR						
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR		82	6			88
FO – slobodné povolanie						
FO – poľnohospodárska výroba						
Fyzické osoby spolu		82	6			88
Verejná obchodná spoločnosť						
Spoločnosť s ručením obmedzeným		164	245	58	11	478
Komanditná spoločnosť						
Nadácia						
Nezisková organizácia				2		2
Akciová spoločnosť			2	12	13	27
Družstvo				2		2
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.						
Štátny podnik				2		2
Národná banka Slovenska						
Banka – štátny peňažný ústav						
Rozpočtová organizácia					1	1
Príspevková organizácia						
Obecný podnik						
Fondy						
Verejnoprávna inštitúcia						
Zahraničná osoba						
Sociálna a zdravotné poisťovne						
Odštepny závod						
Združenie (zväz, spolok)						
Politická strana, hnutie						
Cirkevná organizácia						
Organizačná jednotka združenia						
Komora (s výnimkou profesijných komôr)						
Záujmové združenie právnických osôb						
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)			6	1		7
Krajský a obvodný úrad						
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)						
Právnické osoby spolu		164	253	77	25	519
Spolu:		246	259	77	25	607

Zdroj: RUVZ v SR

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania						
Počet prešetr.	Č. položky Zoznam CHzP	Dg.	Organizácia (posledný zamestnávateľ)	Profesia	Záver prešetrenia S / N / ? / K / X	Lehota (v dňoch)
1	22	Eczema contactum chron. manuum, faciei et coli prof (gumárenské chemikálie)	BV Kabeltechnik, s.r.o. Úľany nad Žitavou	Operátor výroby	S	28 dní
2	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
3	24	morbilli	Fakultná nemocnica – Infekčná klinika Nitra	Zdravotná sestra	S	25 dní
4	24	Lymfická borelióza	Semenoles Banská Bystrica	Lesná robotníčka	S	30 dní
5	24	TBC	Špecializovaná nemocnica sv. Svorada, n.o. Nitra - Zobor	Zdravotný brat	S	30 dní
6	29	DNZJ Sy kubitálneho kanála	SIMIO, s.r.o. Nitra	Operátor call centra	N	35 dní
7	29	Sy Impingement zamrznutého ramena	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor	S	93 dní (posudzovanie fyz. záťaž zamestnávateľom).
8	29	Sy karpálneho tunela	UKF Nitra	pokladníčka stravovacieho zariadenia, ekonómka	S	dní
9	29	CB sy s axonálnou léziou truncus superior plexus brachialis l. dx.	Nidec Global Appliance Slovakia s.r.o.	operátor 3, operátor 2, opravár , operátor 1	S	60 dní
10	29	CSS sy / krčná chrčtica /	Bourbon Automotive Plastics Nitra, s.r.o., Čab	operátor	N	68 dní
11	29	sy manžety rotátorov, burzitída	Danfoss, spol. s r. o., Zlaté Moravce	operátor výroby	X (nedori ešené v danom roku)	

12	29	Sy suprascapularis	FENESTRA Sk, spol. s.r.o. Zlaté Moravce	výrobná robotníčka – PVC	X (nedoriešené v danom roku)	
13	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Vodohospodárske stavby Šaľa	poriečny	S	45 dní
14	29	Sy karpálneho tunela bilat. stp. oper. Pollux saltans bilat. stp. oper.	Foxconn Slovakia, s.r.o.	linkový operátor - záskokár	S	70 dní
15	29	M.De Quervain l. sin. Stp. oper. 2x	Danfoss, spol. s. r. o., Zlaté Moravce	Operátor výroby	S	130 dní (posudzovanie fyz.záťaže zamestnávateľom).
16	29	Epicondylitis rad.humeri bilat	Ramos , s.r.o. Zlaté Moravce	Výr. robotník-zvárač	X (nedoriešené v danom roku)	
17	34	Azbestóza	Ferrenit, a.s. Nitra	Robotník v ac výrobe	S	20 dní
Spolu	17					

Zdroj: RÚVZ v SR

Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrených podozrení na chorobu z povolania a pri každom je uvedená položka/položky zoznamu chorôb z povolania (u jednej fyzickej osoby mohlo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania zahŕňať viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

Záver prešetrenia:

S = súvisí – pracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

N = nesúvisí – nepracoval za podmienok kedy môže vzniknúť choroba z povolania

? = nejednoznačné/sporné

K = podozrenie na chorobu z povolania bude došetrené na regionálnej alebo celoslovenskej komisii na posudzovanie chorôb z povolania

Tabuľka č. 11

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť						
Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraničné pracovné a študijné cesty (počet)	Špeciali- zované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)	
na odborných podujatiach (počet prednášok)	Pregraduálna a postgraduálna výchova (počet hodín)					
6	-	-	-	-	-	

Poznámka: Podrobnejšie sú údaje spracované vo všeobecnej časti VS

Komentár:

Zahraničné pracovné a študijné cesty

- názov podujatia, miesto, dátum

Špecializované úlohy – aktívna práca na špecializovaných odborných činnostiach schválených ÚVZ SR pre dané RÚVZ a ÚVZ SR

Iné činnosti, napr.

- členstvo v medzirezortných a medzinárodných pracovných skupinách a komisiách
- besedy a relácie v rozhlase, v televízii, besedy so žiakmi ZŠ a so študentmi SŠ a SOU
- články v denníkoch, časopisoch a v regionálnej tlači, články (aktivity) na internetových stránkach, atď.

Tabuľka č. 12

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	87	110	451
Biologický materiál			
Genetická toxikológia			
Hluk	233	699	699
Vibrácie			
Optické žiarenie ²⁾			
Elektromagnetické pole			
Mikroklimatické podmienky	8	32	224
Ionizujúce žiarenie	1392	1577	2419
S p o l u :	1720	2418	3793

Vysvetlivky:

¹⁾ chemické faktory, prach

²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Počet vzoriek sú komodity, každá označená ako „kód vzorky“ v centrálnom prijme a na ktoré sa vydáva protokol o skúškach.

Počet ukazovateľov sa nenásobí počtom paralelných stanovení.

Počet analýz je počet paralelných stanovení ukazovateľov.

Pri fyzikálnych faktoroch sa v kolónke:

počet vzoriek uvedie **počet meraných miest**, napr. vysielateľ, miestnosť, stroj, označené ako kód vzorky v centrálnom prijíme
počet ukazovateľov uvedie **počet fyzikálnych veličín** (napr. teplota, relatívna vlhkosť, prúdenie vzduchu = 3 ukazovatele), odmeraných na meracích miestach
počet analýz uvedie sa **počet uskutočnených odčítaní**.

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami (vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov), alebo inými pracoviskami, v rámci ktorých sa objektívizácia vykonáva.
 Posúdenie fyzickej záťaže a psychickej pracovnej záťaže (počet hodnotených profesií), metódy merania a hodnotenia **uved'te v komentári**.

Tabuľka č. 13a

PZS vlastnými zamestnancami - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov**	Počet zamestnancov	Počet subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	2	1819	621			2	584
S p o l u							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4,
 **) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13b

PZS dodávateľským spôsobom - vypracovala pre zamestnávateľa dokumenty*							
RÚVZ	Tímom PZS			Lekárom		Verejným zdravotníkom	
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov
Nitra	1144	26347	2168	93	580	191	1639
S p o l u							

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4,
 **) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13c

Zamestnávateľ nezabezpečil vypracovanie dokumentov* v spolupráci s PZS					
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami		
	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov**	Počet zamestnancov	z toho v kategórii 3 a 4
Nitra	333	697			
Spolu					

*) Napríklad posudok o riziku s kategorizáciou prác z hľadiska zdravotného rizika, záznam o posúdení rizika, návrh na zaradenie prác do kategórie 3 alebo 4, návrh na zmenu alebo vyradenie prác z kategórie 3 alebo 4

***) Údaje získané výkonom ŠZD

Tabuľka č. 13d

Sankcie pre zamestnávateľov za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci týkajúce sa spolupráce s PZS				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného subjektu	Správny delikt podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	-			

Tabuľka č. 13e

Sankcie pre poskytovateľov PZS za správne delikty na úseku verejného zdravotníctva v oblasti ochrany zdravia pri práci				
RÚVZ	Názov a sídlo kontrolovaného poskytovateľa PZS	Správny delikt podľa § 57 ods. 24 alebo ods. 36 zákona č. 355/2007 Z. z. (uviesť odsek a písmeno)	Popis (čoho sa týka podľa príslušného písmena)	V sume €
Nitra	1. GAJOS, s.r.o., M. Pišuta 4022, Liptovský Mikuláš	-	-	-
	2. PZS Medicínske riadiace centrum, s.r.o., Čajkovského 46, Nitra,	-	-	-

Tabuľka č. 14a

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách*		
Kraj	Počet	Organizácia (firma)
RÚVZ Nitra	1	Sika Automotive Slovakia s.r.o., Továrnská 49, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 35 927 259, Výroba a spracovanie živice, výroba plastov, (Do 1.1.2019 AXON CENTRAL EUROPE s.r.o.)

* Vykazujú vybrané RÚVZ so sídlom v Bratislave, Trnave, Trenčíne, Nitre, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a Košiciach

Tabuľka č. 14b

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách zamerané na prevenciu závažných priemyselných havárií (podľa zákona č. 128/2015 Z. z.)				
Kraj	Kontrola vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu (A, B)	Počet uložených opatrení
Nitriansky (RÚVZ Nitra)	2	Duslo a.s. Šaľa, prevádzka Čpavok 4	B	-
		Messer Tatragas s.r.o.Šaľa, prevádzka výrobnobchodné stredisko	A	-

Poznámka: K tabuľke uveďte komentár o celkovom počte vybraných organizácií (z toho počet v kategórii A a počet v kategórii B), celkový počet uložených opatrení a dôvody ich uloženia, uveďte problémy a nedostatky, s ktorými ste sa pri kontrolách stretli.

Každý RÚVZ v sídle kraja vypracuje samostatne vyhodnotenie kontrolnej činnosti podľa zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 15a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických	P o č e t rozhodnutí	
	súhlas.	nesúhlas.
Rozhodnutia o návrhoch na uviedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. (§13 ods.4 písm. a) zákona č.355/2007 Z. z.)	43	
Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín (§ 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1	

Rozhodnutia o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. (§ 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.)	4	
Rozhodnutia o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. (§13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z. z.)	128	

* Týka sa prevádzok, u ktorých orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je posudok o riziku pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi.
V komentári osobitne uveďte, či sa jednalo o schvaľovanie prevádzky s expozíciou zamestnancov karcinogénom, mutagénom, látkam reprodukčne toxickým.

Tabuľka č. 15b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu a použitia nebezpečných chemických látok a chemických prípravkov a iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie. (§ 12 ods. 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov. (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	
Oznámenie začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami písomne najneskôr do 48 hodín pred jej začiatkom. (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	126
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia. (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	
Opatrenie nariadené v prípade, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam a látkam reprodukčne toxickým vrátane nariadenia zneškodnenia nebezpečnej látky, nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia*. (§ 26 ods. 3 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.
V komentári uveďte dôvody prijatia rozhodnutia.

Tabuľka č. 15c

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Podľa	Počet	V sume €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z.:			
	ods.37	1	500
	ods.29, písm.g) a j)	1	2000
Pokuty uložené za správne delikty podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 33 písm. ods. 1 písm. c), d), e) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	
Poriadkové pokuty uložené podľa zákona č. 67/2010 Z. z.	§ 36 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	

Tabuľka č. 15d

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky Ministerstva hospodárstva SR (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 23 ods. 7 písm. a) zákona č. 128/2015 Z. z.)	-

Tabuľka č. 16

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) preventívneho pracovného lekárstva k 31.12.							
Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		S p o l u
	zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
0	4	5	0	0	0	0	9

- VŠ zdrav. – zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Bc., Mgr.)
- VŠ iní – odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru (podľa NV SR č. 296/2010 Z. z. v znení neskorších predpisov)
- DAHE – diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie
- AHE – asistenti hygieny a epidemiológie
- SŠ zdrav. – zdravotnícki laboranti, sestry
- SŠ ostatní – chemickí laboranti, odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru

Výročná správa
Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva –
Pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením
za rok 2019

TEXTOVÁ ČASŤ:

1. Personálne obsadenie odboru

- počet pracovníkov,
- rozdelenie pracovníkov podľa vzdelania,
- vzdelávanie pracovníkov (počet pracovníkov zaradených do vzdelávania alebo špecializačnej prípravy – štátni zamestnanci, zdravotnícky pracovníci a verejná služba),

Personálne obsadenie pracoviska bolo v roku 2019 zabezpečené tromi inými zdravotníckymi pracovníkmi s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa – dvomi fyzikmi (s praxou v odbore 21 rokov, resp. 8 mesiacov) a jadrovou chemičkou (prax v odbore 2,5 roka). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa počet pracovníkov zvýšil o medicínskeho fyzika, ktorý bol prijatý do pracovného pomeru od 01.05.2019. Všetci sú v štátnozamestnaneckom pomere.

Jedna pracovníčka sa v dňoch 13.-14.03.2019 zúčastnila vzdelávacej aktivity - tematického kurzu Ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave a v dňoch 15.-16.05.2019 valného zhromaždenia Slovenskej nukleárnej spoločnosti v Častej. Všetci traja pracovníci absolvovali v dňoch 02.12 - 05.12.2019 kurz Site Security Plan Development Workshop organizovaný Pacific Northwest National Laboratory, Richland, USA v hoteli Apollo v Bratislave, ktorý bol zameraný na problematiku zaistovania bezpečnosti rádioaktívnych žiaričov. Dvaja pracovníci absolvovali v dňoch 26.03.2019 a 22.10.2019 kurz Riadený výberový rozhovor v Centre vzdelávania a hodnotenia Úradu vlády SR v Bratislave organizovaný Úradom vlády SR. Všetci pracovníci sa zúčastnili odbornej prípravy krízového štábu Okresného úradu Nitra v Atómovej elektrárni Mochovce zameranej na prípravu na riešenie odozvy jadrových havárií.

2. Organizačné členenie odboru

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením je od roku 2007 súčasťou oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.

V problematike radiačnej ochrany je pracovisko odborne usmerňované odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len ÚVZ SR), pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií ustanovuje zákon č. 87/2018 Z. z. a súvisiace predpisy.

Okrem toho pracovná skupina zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, intenzívne pulzné svetlo, magnetická rezonancia a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa podľa zákona

č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z. z.) a súvisiacich predpisov.

3. Hlavná náplň činnosti odboru, ťažiskové úlohy v predchádzajúcom roku v jednotlivých oblastiach radiačnej ochrany, celkové zhodnotenie činnosti odboru v predchádzajúcom kalendárnom roku

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je podľa § 4 ods.2 písm. c/ zákona č. 87/2018 Z. z. príslušným orgánom štátnej správy v oblasti radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (okresy Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, Topoľčany, Levice, Nové Zámky a Komárno).

Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie.

Výkon dozornej činnosti v oblasti radiačnej ochrany je zameraný na:

- vykonávanie kontroly pracovných podmienok, spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľstva a odbornej spôsobilosti pracovníkov pri zabezpečení radiačnej ochrany v zmysle legislatívnych požiadaviek,
- vykonávanie dozimetrických meraní priestorového dávkového ekvivalentu od rtg zariadení, uzavretých a otvorených žiaričov, špecializovaných meraní kvality rtg prístrojov v zdravotníckych a veterinárnych prevádzkach a merania úrovne povrchovej alfa, beta a gama kontaminácie na pracoviskách s otvorenými žiaričmi a pri radiačných mimoriadnych udalostiach,
- vedenie evidencie používaných aj nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia, pracovísk a poskytovanie informácií do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia,
- vydávanie potvrdení o zaevidovaní oznamovaných činností (§ 23 zákona č.87/2018 Z. z.),
- vydávanie rozhodnutí o registrácii a povolení, resp. zmien registrácií a zmien povolení činností vedúcich k ožiareniu (najmä používanie zdravotníckych, veterinárnych a technických rtg prístrojov, lineárnych urýchľovačov, odber, skladovanie a používanie otvorených a uzavretých žiaričov) a činností dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany (napr. rozhodnutí na hodnotenie radónu a hodnotenie rádiologických ukazovateľov vo vode),
- vydávanie záväzných stanovísk a rozhodnutí v rámci posudkovej činnosti (§ 32 zákona č.87/2018 Z. z.),
- vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením,
- problematika zaraďovania pracovníkov a vykonávaných prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií podľa veľkosti zdravotného rizika (rizikové práce, kategórie A a B pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia), kontrola plnenia súvisiacich povinností a vedenie evidencie rizikových prác,
- problematiku hodnotenia rádiologických ukazovateľov v pitnej vode a hodnotenia veľkosti expozície radónom na pracoviskách a v pobytových priestoroch,
- usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri nakladaní so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, konzultačná a osvetová činnosť v problematike ionizujúceho žiarenia,
- plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR,

- participáciu pri tvorbe legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením, pripomienkovanie legislatívnych návrhov,
- prešetrovanie podnetov a podozrení na chorobu z povolania v súvislosti s prácou so zdrojmi ionizujúceho žiarenia,
- prešetrovanie zvýšených dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia, prípadov lekárskeho ožiarenia tehotných žien, mimoriadnych udalostí (strát kontroly nad zdrojmi žiarenia, záchytov rádioaktívneho materiálu, radiačných nehôd a havárií a pod.),
- plnenie úloh ako stála zložka radiačnej monitorovacej siete,
- vyhľadávanie opustených rádioaktívnych žiaričov, rádioaktívnych materiálov a rádioaktívne kontaminovaných predmetov, dozimetrické previerky v zberniach kovového šrotu,
- účasť na cvičeniach simulujúcich ohrozenie verejného zdravia ionizujúcim žiarením (radiačné havárie v jadrovoenergetických zariadeniach, straty kontroly nad zdrojmi žiarenia, zneužitie zdrojov žiarenia a pod.),
- členstvo v poradnom zbore hlavného hygienika SR pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

Náplň a hodnotenie činnosti pracovnej skupiny v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia je súčasťou výročnej správy oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.

Prístrojové vybavenie pracoviska je nasledovné:

- od 21.4.1997 prenosný dozimetrický prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia RAM ION model 4-0040 fi. ROTEM Industries, Izrael,
- od 8.12.2004 prenosný monitor povrchovej rádioaktívnej kontaminácie α , β a γ žiarenia Contamat FHT 111M s butánovou a xenónovou sondou, výrobcu ESM Eberline, Nemecko,
- od 28.5.2010 prenosný prístroj pre meranie parametrov kvality primárneho zväzku rtg prístrojov (dopadová dávka, dávkový príkon, vrcholové napätie, expozičný čas, prvá polohrúbka, počet pulzov) Unfors ThinX RAD výrobcu Unfors Instruments AB, Švédsko,
- od 16.10.2014 prenosný dozimetrický prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia RadEye PRD fi. Thermo Fisher Scientific Messtechnik GmbH, Nemecko,
- od 16.10.2014 prístroj na meranie priestorového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia a α , β a γ žiarenia povrchovej rádioaktívnej kontaminácie RadiaGem 2000 fi. CANBERRA, Francúzsko,

Zámerom je pracovisko vybaviť začiatkom roka 2020 prístrojom na meranie priestorového dávkového ekvivalentu FH 40 G-L 10, ktorý by nahradil nefunkčný prístroj FH 40 G-L (prístroj je nefunkčný od septembra 2017), osobnými elektronickými dozimetrami a prenosným spektrometrom. Zámerom je tiež vybaviť pracovisko prístrojom na hodnotenie kvality primárneho zväzku rtg prístrojov umožňujúcim merať aj kvalitu CT prístrojov, mamografov a zubných panoramatických röntgenov a CBCT prístrojov.

Celkové zhodnotenie činnosti:

Celkovú situáciu v oblasti ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia je možné v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka sa pracovníci podieľali na riešení mimoriadnej udalosti v súvislosti s pádom stíhačky MIG 29 pri Nitre s dvomi raketami s jadrovým materiálom (ochudobnený urán) - vid' nižšie v

kapitole 5 "Mimoriadne radiačné situácie, nehody a havárie, havarijná pripravenosť". Inak nebola zaznamenaná žiadna radiačná mimoriadna udalosť ani žiadny podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania. V kraji nepribudli oproti predchádzajúcemu roku žiadne také zdroje žiarenia, ktoré by sa mohli výraznejšou mierou podieľať na ožiarení obyvateľstva. Zámerom je od začiatku roka 2020 začať na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre používať nový otvorený žiarič - rádiofarmakum značené lutéciom-177 na terapiu pacientov. Povolenie na jeho používanie bolo vydané v mesiaci november 2019. V Atómovej elektrárni Mochovce pokračuje dostavba 3. a 4. bloku, štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v jadroveoenergetickom zariadení vykonáva ÚVZ SR.

Okrem skutočnosti, že každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu subjektov nakladajúcich so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a k zvyšovaniu počtu zdravotníckych rádiologických vyšetrení, považujeme za významnú najmä tú skutočnosť, že predovšetkým v rezorte zdravotníctva dochádza k postupnému vyradovaniu starších röntgenových prístrojov a ich nahrádzaniu novými, priamo digitalizovanými prístrojmi, ktoré umožňujú získavať diagnostické informácie pri menšej radiačnej záťaži pacientov.

Závažným pretrvávajúcim problémom sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs , ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku v priestoroch, ktoré má od Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja v prenájme spoločnosť Nemocnica Komárno s.r.o., Komárno. Skladovanie nepoužívaných rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra by malo byť doriešené do 01.03.2020, FN Nitra už v tejto veci uplatnila záväznú objednávku na ich prevzatie oprávnenou spoločnosťou JAVYS, a.s., Bratislava (pozri kapitolu 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“). Nedoriešený je tiež problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra, nakoľko na Slovensku nie je žiadny subjekt, ktorý by bol držiteľom povolenia ÚVZ SR na likvidáciu biologického rádioaktívneho odpadu.

4. Legislatívna činnosť

-Príprava podkladov návrhov zákonov, vyhlášok a odborných usmernení MZ SR

V priebehu roka boli na ÚVZ SR opakovane zaslané pripomienky k pripravovanej novele vyhlášky MZ SR č. 101/2018 Z. z., najmä k jej prílohe č. 6 týkajúcej sa požiadaviek na skúšky kvality zariadení na lekárske ožiarenia (novela vyhlášky bola prijatá s účinnosťou od 01.11.2019). Boli tiež zaslané návrhy na zmeny v zákone č. 87/2018 Z. z., vyhláške MZ SR č. 99/2018 Z. z. a vyhláške MZ SR č. 100/2018 Z. z. v súvislosti s pripravovanou novelizáciou týchto predpisov, pripomienky k Opatreniu MZ SR č. S02933-2018-OL z 19.3.2018, ktorým sa ustanovujú diagnostické referenčné úrovne lekárskeho ožiarenia ako aj pripomienky k návrhu Národného akčného radónového plánu Slovenskej republiky. Na RÚVZ Banská Bystrica boli zaslané požadované pripomienky k návrhu usmernenia na zaistenie bezpečnosti žiaričov. V súvislosti s elektronickými podaniami boli vypracované formuláre k žiadostiam v správnom konaní a tiež zaslané pripomienky k návrhu a popisu koncových služieb.

Ohľadom legislatívnych požiadaviek na činnosť pracovných zdravotných služieb bol odbor preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR upozornený na nesprávny odkaz v § 30a ods. 8 písm. a/ zákona č. 355/2007 Z. z.

5. Výkon štátneho dozoru v radiačnej ochrane

- výkon dozoru v radiačnej ochrane v jadrových zariadeniach,
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie,
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na priemyselných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,
- výkon dozoru v radiačnej ochrane v pôdohospodárstve a na veterinárnych pracoviskách so zdrojmi žiarenia,
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v školstve a na vedeckovýskumných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,
- výkon dozoru v radiačnej ochrane na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia,
- posudková činnosť, vydávanie rozhodnutí o registrácii a vydávanie povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu a na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany,

Výkon dozoru v radiačnej ochrane v jadrových zariadeniach

RÚVZ Nitra nemá podľa zákona č. 87/2018 Z. z. kompetencie vykonávať štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v jadrových zariadeniach. Na území Nitrianskeho kraja sa nachádza Atómová elektrárň Mochovce, štátny dozor v oblasti radiačnej ochrany v elektrárni ako jadovoenergetickom zariadení vykonáva ÚVZ SR.

Pre Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava, Atómovú elektrárň Mochovce však bolo vydané povolenie na používanie povrchovo rádioaktívne kontaminovaného manipulátora ZMM5 na dočasnom pracovisku na reaktorovej sále 3. bloku MO34 na dobu dlhšiu ako 30 dní za účelom výkonu kontroly zvarových spojov tlakovej nádoby reaktora pred aktívnou prevádzkou. Na 3. bloku nebolo v čase výkonu kontroly manipulátorom ešte vymedzené kontrolované pásmo jadovoenergetického zariadenia, preto vydanie predmetného povolenia spadalo do kompetencie RÚVZ Nitra. Po ukončení prác s manipulátorom vydal RÚVZ Nitra odborné vyjadrenie k zníženiu rozsahu kontrolovaného pásma len na nádrž s prečerpanou kontaminovanou vodou. Neskôr vydal RÚVZ Nitra rozhodnutie o zmene vyššie uvedeného povolenia v súvislosti so zámerom prečerpania kontaminovanej vody do nádrže v budove pomocných prevádzok 3. bloku MO34.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie

V rezorte zdravotníctva bolo v Nitrianskom kraji k 31.12.2019 používaných 306 röntgenových prístrojov (vrátane CT zariadení v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne), 3 lineárne urýchľovače, 8 uzavretých žiaričov (z toho 1 na rádioterapiu a 7 kalibračných žiaričov na pracovisku nukleárnej medicíny) a evidovaný 1 subjekt nakladajúci aj s otvorenými žiaričmi. Podrobnejší prehľad o počtoch používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

Podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z. bolo vydané 1 povolenie na činnosti vedúce k ožiareniu, podľa § 31 tohto zákona 13 zmien povolení, podľa § 25 zákona 18 rozhodnutí o registrácii používania zubných rtg prístrojov, resp. v jednom prípade uzavretých žiaričov, podľa § 27 zákona 5 zmien rozhodnutí o registrácii a podľa § 163 ods. 2 spolu 26 rozhodnutí pre prevádzkovateľov zubných rtg prístrojov bez žiadosti. V posudkovej činnosti boli vydané 3 rozhodnutia podľa § 32 ods. 5 zákona, z toho jedno nesúhlasné. Prerušené konanie bolo v troch prípadoch, zastavené konanie v jednom prípade. Bolo vydané jedno rozhodnutie o

uložení pokuty za iný správny delikt, v odvolacom konaní však bolo zrušené (viď aj nižšie v texte).

Z významnejších zmien v oblasti používania zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve v Nitrianskom kraji je potrebné uviesť nasledovné:

Vo Fakultnej nemocnici Nitra bol v roku 2019 na oddelení radiačnej a klinickej onkológie vymenený lineárny urýchľovač a CT simulátor, nové projekty pasívnej ochrany spojené s potrebou zvýšenia tienenia boli posúdené rozhodnutím, resp. odborným stanoviskom. V Nemocnici Levice s. r. o., Levice bol nefunkčný mamograf nahradený novým s priamou digitalizáciou obrazu a tiež vymenené CT zariadenie, v obidvoch prípadoch boli zo strany RÚVZ Nitra vydané zmeny povolení. Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky bolo vymenené rtg zariadenie so snímkovacím kompletom za priamo digitalizované a na likvidáciu bol odovzdaný pojazdný rtg prístroj z operačných sál. V Nemocnici Zlaté Moravce, a.s. Zlaté Moravce bolo ukončené používanie a na fyzickú likvidáciu odovzdaná sklopná vyšetrovacia stena, mamograf a pojazdný rtg prístroj z chirurgického oddelenia. Spoločnosť JESSENIUS – diagnostické centrum, a.s., Nitra ukončila prevádzku RDG pracoviska v zdravotnom stredisku na ul. Eötvösa v Komárne, ukončila používanie 4 filmových snímkovacích kompletov a 3 ďalšie filmové snímkovacie komplety a 1 digitalizovaný boli nahradené 4 novými priamo digitalizovanými snímkovacími kompletmi na poliklinike Nitra-Chrenová, poliklinike Nitra-Klokočina a v areáli FN Nitra. DIAGNOSTICA MEDICA, a.s. Nitra na pracovisku v Šali ukončila používanie sklopnej vyšetrovacej steny a dvoch filmových snímkovacích kompletov a uviedla do prevádzky nový priamo digitalizovaný snímkovací komplet. Vo Svete zdravia Nemocnici Topoľčany, a.s., Topoľčany bolo premiestnené rtg zariadenie so snímkovacím kompletom do priestorov novozriaďovaného rádiologického oddelenia. Pôvodné rádiologické oddelenie by malo byť v priebehu roka 2020 zrušené, väčšina rtg zariadení vyradených z používania a na nové pracoviská zakúpené nové rtg prístroje. V štyroch prípadoch boli vydané zmeny povolení na činnosti vedúce k ožiareniu z dôvodu zmien osôb vykonávajúcich funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu.

V priebehu roka 2019 začalo používať zubné rtg prístroje 12 nových subjektov (6 subjektov v Nitre, 3 v Leviciach a po 1 v Komárne, Hurbanove a Topoľčanoch). Nové zubné rtg prístroje nadobudli aj 3 subjekty v Leviciach a po 1 subjekte v Nitre, Šuranoch, Topoľčanoch a Šahách. 4 subjekty celkom ukončili používanie zubných rtg prístrojov (v Nitre, Nedede, Leviciach a Hurbanove) a viaceré subjekty ukončili používanie jedného zubného rtg prístroja z viacerých používaných rtg prístrojov, resp. oznámili odovzdanie nepoužívaných rtg prístrojov na likvidáciu. V prípade 3 subjektov bola vydaná zmena rozhodnutia o registrácii z dôvodu zmeny miesta používania zubného rtg prístroja (2 v Želiezovciach a 1 v Leviciach) alebo zmena rozhodnutia o registrácii z dôvodu aj iných zmien (názvu spoločnosti, sídla).

Na pracovisku nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bola vymenená SPECT kamera E.CAM za kameru Symbia Evo Excel. Spoločnosti bolo vydané rozhodnutie o registrácii používania dvoch kontrolných žiaričov Cs-137 a Gd-153. K zámeru začatia používania nového otvoreného žiariča Lu-177 na terapiu pacientov boli vydané viaceré odborné vyjadrenia, nesúhlasný posudok o posúdenie zriadenia nového pracoviska v rámci existujúcej prevádzky pracoviska nukleárnej medicíny a následne aj súhlasný posudok v tejto veci a zmena platného povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu z dôvodu zvýšenia počtu a druhu používaných otvorených žiaričov. Bolo tiež vydané odborné vyjadrenie k zámeru nadobudnutia vzorky rádiofarmaka značeného Lu-177.

Pre Nemocnicu Zlaté Moravce a.s., Zlaté Moravce a Nemocnicu Komárno s.r.o., Komárno boli vydané odborné stanoviská k posudkom o riziku pre prácu s expozíciou ionizujúcemu žiarenia, ktoré vypracovala zmluvná pracovná zdravotná služba. Vydaniu stanoviska pre Nemocnicu Zlaté Moravce a.s. prechádzala previerka spojená s dozimetrickými meraniami na operačnej sále pri reálnom aj simulovanom používaní rtg prístroja.

Fakultnej nemocnici Nitra bola v zmysle záveru celoslovenskej porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením zaslaná výzva na odovzdanie skladovaných rádiorov na likvidáciu (286 ks rádiových ihiel a túb, resp. 980 mg ²²⁶Ra o aktivite 36,26 GBq). Na základe prekonzultovania problematiky s vedením nemocnice bol dohodnutý najneskorší termín odovzdania rádiových ihiel a túb oprávnenej organizácii JAVYS, a.s. Bratislava 01.03.2020. Spolu s rádioformi budú na likvidáciu odovzdané aj do roku 2019 neevidované 4 ks kontrolných žiaričov na rádioterapiu (3 ks Sr-90 a 1 ks Co-60). Vo Fakultnej nemocnici Nitra bolo vykonané šetrenie zvýšených dávok ožiarovania vyhodnotených na osobných telových dozimetroch viacerých pracovníkov gastroenterologickej ambulancie vykonávajúcich vyšetrenia ERCP a jedného cievneho chirurga, ktoré obdržali pri výkone prác na angiologickom pracovisku. Príčinou zvýšených dávok nebola žiadna mimoriadna radiačná udalosť ani nesprávne skladovanie osobných dozimetrov v čase ich nepoužívania, radiačná ochrana na pracovisku bola optimalizovaná. Obdržané dávky pracovníkov korigované na používané Pb zástery neprekračovali limitné hodnoty, najviac exponovaný gastroenterológ obdržal najvyššiu ročnú efektívnu dávku 5,26 mSv a najvyššiu ekvivalentnú dávku na ruky 87,9 mSv.

V prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra sú každý mesiac zaznamenané oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu H_p(10) na osobných telových dozimetroch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie dávky vyhodnocované nad ochrannou zásterou prekračujú hodnotu 15 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, pričom jeden sa umiestňuje pod ochrannou zásterou v strede hrudníka a druhý na zástere v oblasti krku. Celková efektívna dávka sa stanovuje z údajov z oboch dozimetrov. V prípade kardiochirurgov spoločnosti sa v roku 2019 dávky zvonka záster pohybovali do 55,3 mSv a efektívne dávky boli do 13,3 mSv.

V problematike rizikových prác boli v troch dozorovaných okresoch - Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - k 31.12.2019 v rezorte zdravotníctva evidované iba dva subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou, a to KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra.

V roku 2019 bolo uskutočnených 63 previerok na 93 zdravotníckych pracoviskách, na ktorých sú používané zdroje ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, pričom išlo napr. o nesplnenie povinnosti, aby odborný zástupca pre radiačnú ochranu absolvoval v 5 ročných intervaloch aktualizáciu odbornú prípravu z problematiky radiačnej ochrany, o zistenie prežarovania do okolia rtg vyšetrove, resp. do okolia stomatologickej ambulancie so zubným rtg prístrojom, nezabezpečovanie vykonávania pravidelných skúšok dlhodobej stability zdrojov žiarenia. V prípade používania zubných rtg prístrojov boli zistené nedostatky v kvalite rtg zariadení - prekračovanie hodnoty zásahovej úrovne dávkového príkonu na konci tubusu (dopadovej kermy) zubného rtg prístroja, nedostatočná fixácia ramena intraorálneho zubného rtg prístroja pri niektorých pozíciách snímkovania, nezabezpečenie dostatočnej

vizuálnej kontroly snímkovaného pacienta, nevybavenie pracoviska vhodnou stoličkou na snímkovanie s intraorálnym zubným rtg prístrojom, neuzatvorenie pracovnej dohody o vykonávaní funkcie odborného zástupcu pre radiačnú ochranu. Ďalej boli zisťované nedostatky týkajúce sa nesprávnej evidencie ročných dávok pracovníkov (sčítovanie dávok vyhodnotených na dozimetroch nosených pod Pb zásterou s dávkami vyhodnotenými na dozimetroch nosených nad Pb zásterou), nesprávneho umiestňovania osobného dozimetra pod Pb zásteru (jeho prekryvanie aj Pb golierom na ochranu štítnej žľazy) či nevedenie dôslednej evidencie o rozsahu používania rtg prístroja pri operačných zákrokoch. Pri previerkach boli konštatované aj chýbajúce osobné ochranné pracovné prostriedky s požadovaným ekvivalentom olova, nevyznačenie druhu a hrúbky použitých prídavných tieniacich vrstiev na pracovisku, nezabezpečenie vstupu na rtg pracovisko funkčnou výstražnou svetelnou signalizáciou a proti vstupu neoprávnených osôb, neoznačenie vstupu na pracovisko so zdrojom žiarenia značkou radiačného nebezpečenstva, nevyznačenie rozsahu kontrolovaného pásma, neoznamovanie nadobudnutia, resp. odovzdania zdroja žiarenia do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia, nezabezpečenie obojsmerného akustického dorozumievacieho zariadenia medzi obsluhovňou a rtg vyšetrovňou, nedostatočné vybavenie prezliekacej kabínky pre pacientov, nepreškoľovanie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia odborným zástupcom pre radiačnú ochranu, nevedenie evidencie o kontrolách kvality zobrazovania vykonávaných v rámci skúšok prevádzkovej stálosti mamografu a neoznamovanie zmien údajov uvedených v rozhodnutí o povolení, resp. registrácie činnosti vedúcej k ožiareniu. Z chýbajúcej prevádzkovej dokumentácie bolo najčastejšie konštatované nezosúladenie prevádzkovej dokumentácie pracoviska s požiadavkami zmenenej legislatívy v radiačnej ochrane, chýbajúce alebo neaktuálne posudky o riziku hodnotiace veľkosť zdravotného rizika zamestnancov z titulu používania zdrojov ionizujúceho žiarenia, chýbajúce protokoly o vykonaných skúškach dlhodobej stability rtg zariadení alebo záznamy z monitorovania pracoviska, chýbajúce doklady o absolvovaní aktualizáčnej odbornej prípravy z radiačnej ochrany, chýbajúce návody na obsluhu rtg zariadení v slovenskom alebo českom jazyku, nevedenie knihy údržby a opráv vykonaných na rtg zariadení, nevedenie evidencie prehlásení sprevádzajúcich osôb nutne prítomných v rtg vyšetrovni počas snímkovania o tom, že boli poučené o riziku ionizujúceho žiarenia a boli im poskytnuté osobné ochranné prostriedky a v prípade sprevádzajúcich žien v reprodukčnom veku aj ich prehlásení o tom, že si nie sú vedomé tehotenstva. Zistené nedostatky boli jednotlivými prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstraňované.

V roku 2019 boli prešetrované tri prípady lekárskeho ožiarenia tehotných žien, pričom vo všetkých bol ožiarovaný plod v primárnom zväzku žiarenia. Pri vyšetrení na pracovisku nukleárnej medicíny (intravenózna aplikácia rádiofarmaka FDG s obsahom fluóru F-18 a snímaním na počítačovom tomografe v rámci PET/CT vyšetrenia) bola stanovená dávka na plod vo výške 7,8 mGy. Ďalšie dve ožiarenia boli prešetrované v Nitre a v Leviciach, pričom išlo o vždy o jeden rtg snímok brucha vykonaný pomocou snímkovacieho kompletu s priamou digitalizáciou obrazu. V prvom prípade bola žena snímkovaná v stoja, odhadnutá dávka na plod na úrovni 3,67 mGy bola vyššia kvôli kovovým implantátom v chrbtici pacientky, v druhom prípade išlo o snímok brucha v ľahu, dávka na plod bola stanovená vo výške 0,38 mGy. V čase rádiologických vyšetrení boli pacientky tehotné, o čom nevedeli a pred snímkovaním písomne prehlásili, že si nie sú vedomé gravidity. Obdržané dávky boli vyhodnotené ako veľmi nízke a poškodenie plodu ako nepravdepodobné, príslušné odborné stanoviská boli zaslané ošetrojúcim gynekológom.

Pretrvávajúcim závažným problémom je zabezpečenie ekologickej likvidácie rádioaktívneho odpadu – žiariča Cs-137, ktorý je súčasťou nepoužívaného ožarovacieho

zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku v priestoroch, ktoré má od Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja v súčasnosti v prenájme spoločnosť Nemocnica Komárno s.r.o., Komárno. Podľa právneho názoru RÚVZ Nitra ide o rádioaktívny žiarič neznámeho vlastníka. Zákon č. 87/2018 Z. z. v § 100 ustanovuje, že náklady spojené s vyhľadáním, bezpečným odovzdaním, prepravou, skladovaním, prípravou na vrátenie, úpravou na ukladanie a ukladáním rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu nesie vlastník; ak vlastník nie je známy, náklady nesie štát a na ich úhradu sa použijú prostriedky podľa osobitného predpisu (§ 12 ods. 1 písm.d/ zákona č. 308/2018 Z. z. o Národnom jadrovom fonde). Vzhľadom na to uplatnil RÚVZ Nitra ešte dňa 23.10.2018 na Národný jadrový fond žiadosť o zabezpečenie finančného krytia prevzatia a uloženia vyššie uvedeného rádioaktívneho žiariča neznámeho vlastníka.

Na základe uplatnenej žiadosti NJF požiadal dňa 7.11.2018 ÚVZ SR o poskytnutie údajov a odborné stanovisko k uvedenej problematike. ÚVZ SR vo svojom stanovisku zo dňa 25.3.2019 uvádza, že prevádzkovateľom žiariča je Nemocnica Komárno, Mederčská 39, 945 75 Komárno, pričom sa opiera najmä o údaje evidované v Centrálnom registri zdrojov ionizujúceho žiarenia. NJF na základe tohto stanoviska ÚVZ SR vo svojej odpovedi pre RÚVZ Nitra uvádza, že nie je možná úhrada likvidácie žiariča z finančných prostriedkov Ministerstva hospodárstva SR na nakladanie s rádioaktívnymi materiálmi neznámeho pôvodu podľa zákona č. 308/2018 Z. z.

Nakoľko ÚVZ SR podľa zákona č. 87/2018 Z. z. koordinuje činnosť regionálnych úradov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany a je ich nadriadeným služobným úradom a podľa vyššie uvedeného odborného stanoviska ÚVZ SR je prevádzkovateľom žiariča Nemocnica Komárno, Mederčská 39, Komárno, RÚVZ Nitra začal dňa 24.07.2019 správne konanie voči Nemocnici Komárno s.r.o. vo veci porušenia predpisov a uloženia pokuty vo výške 10.000,- eur za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva (porušenie povinnosti podľa § 79 ods. 3 v spojení s § 77 ods. 1 písm. g) zákona č. 87/2018 Z. z.). Nemocnica Komárno s.r.o. sa voči rozhodnutiu o uložení pokuty odvolala a ÚVZ SR ako odvolací orgán rozhodnutie RÚVZ Nitra zrušil rozhodnutím zo dňa 15.10.2019. Prípád je stále v štádiu riešenia, Nemocnica Komárno s.r.o. má zámer podať návrh na určenie vlastníka žiariča na súd.

Rádioaktívny žiarič je umiestnený v kryte z ochudobneného uránu, ktorý je jadrovým materiálom a podlieha kontrole Úradu jadrového dozoru SR. Nemocnica Komárno s.r.o. je držiteľom rozhodnutia ÚJD SR zo dňa 2.8.2019 na nakladanie s jadrovými materiálmi mimo jadrového zariadenia, platného do 30.6.2029. V roku 2019 vydal RÚVZ stanovisko pre ÚJD SR vo veci žiadosti o spoluprácu pri riešení vzniknutej situácie pri skladovaní žiariča v Komárne.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na priemyselných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Röntgenové prístroje v oblasti priemyslu v Nitrianskom kraji používa 15 subjektov a uzavreté žiariče používa v priemysle 10 subjektov a v oblasti stavebníctva 1 subjekt v Nitre. Prehľad o počtoch používaných zdrojov je uvedený v tabuľkách č. 2 a č. 4.

Spoločnosť Duslo, a.s. Šaľa bola vydaná zmena povolenia na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia kvôli zmene odborného zástupcu pre radiačnú ochranu na defektoskopickom pracovisku a vo vydanom rozhodnutí bola tiež zakomponovaná zmena z roku 2018 v počte používaných uzavretých žiaričov, ktoré sú súčasťou priemyslových indikačných zariadení vo výrobe. V roku 2018 odovzdala spoločnosť na likvidáciu spolu 18

ks uzavretých žiaričov (14 ks Cs-137 a 4 ks Co-60, z nich bolo 13 používaných ako súčasť hladinomerov a 5 ako súčasť hustomerov). Dôvodom odovzdania žiaričov bolo ukončenie výroby, resp. odstavenie prevádzky a zmena spôsobu merania hustoty. V januári 2019 bola vykonaná previerka používania dvoch technických rtg zariadení na oddelení centrálnych laboratórií Duslo, a.s., na používanie ktorých sa vzťahuje iba oznamovacia povinnosť, pričom potvrdenie o zaevidovaní ich používania vydal RÚVZ Nitra ešte v novembri, resp. decembri 2018.

Rozhodnutie o zmene povolenia bolo vydané aj pre spoločnosť SES INSPEKT, s.r.o., Tlmače vykonávajúcu defektoskopické práce so zdrojmi žiarenia, a to z dôvodu zmeny miesta centrálného skladu uzavretých žiaričov a nadobudnutia nového technického rtg prístroja. Pre SES ENERGY, a.s. Tlmače bolo vydané rozhodnutie o zmene povolenia kvôli zmene odborného zástupcu pre radiačnú ochranu, spoločnosť však v roku 2019 nevykonávala žiadne defektoskopické práce so zdrojmi žiarenia.

V spoločnosti WIZACO NDT s.r.o., Bratislava - pracovisko Mochovce boli za mesiace marec a apríl 2019 zaznamenané u troch defektoskopických pracovníkov zvýšené dávky ožiarovania, a to mesačné efektívne dávky 2,62 mSv, 3,29 mSv a 8,78 mSv. Prešetrenie príčin vykonal odborný zástupca pre radiačnú ochranu a organizácia prijala nápravné opatrenia. Limitné dávky ožiarovania pracovníkov neboli prekročené.

Pre viaceré subjekty boli vydané odborné stanoviská k aktualizovanej prevádzkovej dokumentácii podľa súčasnej legislatívy o radiačnej ochrane (napr. SES INSPEKT, s.r.o., Tlmače, WIZACO NDT s.r.o., Bratislava, Duslo, a.s., Šaľa, Andritz Kufferath s.r.o., Levice) a bol konzultovaný zámer spoločnosti TÜV SÜD Slovakia s.r.o., Bratislava zriadenia stáleho defektoskopického pracoviska v Nitre.

Uložené opatrenia z previerok boli v spoločnostiach Mitsubishi Chemical Advanced Materials Composites s.r.o., Nitra, ktorá v roku 2019 zmenila obchodné meno z Quadrant Plastic Composites Slovakia, s.r.o. ako aj v spoločnosti Foxconn Slovakia, spol. s r.o., Nitra.

Opakovane bol konzultovaný zámer spoločnosti Marel Slovakia s.r.o., Nitra na výrobu technických rtg zariadení pre účely potravinárskej výroby. Rtg zdroje by boli dovážané z krajiny Európskej únie a v Nitre by sa rtg zariadenia kompletovali a testovali. Pre zmluvnú pracovnú zdravotnú službu bolo vydané odborné stanovisko k prevádzkovému poriadku a posudku o riziku k predmetnej plánovanej činnosti.

Ohľadom požiadavky zákona č. 87/2018 Z. z. vo veci zaistenia bezpečnosti žiaričov, ku ktorej bude vypracovaný legislatívny predpis nižšieho stupňa, boli vykonané spoločné previerky s príslušníkmi policajného zboru z Odboru odhaľovania nebezpečných materiálov a environmentálnej kriminality Úrad kriminálnej polície Prezídia PZ a z Krajského riaditeľstva PZ v Nitre za prítomnosti pracovníkov z RÚVZ Banská Bystrica v 6 priemyselných prevádzkach, ktoré používajú uzavreté žiariče.

V priebehu hodnoteného roka nebola u prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia na priemyselných pracoviskách zaznamenaná žiadna radiačná mimoriadna udalosť.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane v pôdohospodárstve a na veterinárnych pracoviskách so zdrojmi žiarenia

RÚVZ Nitra eviduje v Nitrianskom kraji 19 veterinárnych lekárov, ktorí používajú 20 röntgenových prístrojov.

V roku 2019 začal používať veterinárne rtg prístroje jeden nový subjekt v Nitre, ktorý používa okrem klasického veterinárneho rtg prístroja aj zubný veterinárny rtg prístroj. Jedna fyzická osoba - podnikateľ v Nitre ukončil používanie veterinárneho rtg prístroja.

Previerky používania rtg prístrojov vo veterinárnej praxi boli vykonané u 4 prevádzkovateľov a bolo vydaných 5 rozhodnutí o registrácii používania rtg prístrojov, z toho 4 rozhodnutia bez žiadosti podľa § 163 ods. 2 zákona č. 897/2018 Z. z.

Pri previerkach boli uložené opatrenia týkajúce sa zabezpečenia vykonávania skúšok dlhodobej stability rtg prístrojov v požadovaných časových intervaloch, oznámenia evidovaných údajov do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia a označenia vstupu na rtg pracovisko značkou radiačného nebezpečenstva. Boli tiež zistené nedostatky ohľadom vedenia dokumentácie na pracovisku – chýbajúci doklad o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy odborného zástupcu v problematike radiačnej ochrany, návod na používanie rtg prístroja v slovenskom alebo českom jazyku, nebola vedená kniha údržby a opráv vykonaných na rtg prístroji a nebola aktualizovaná prevádzková dokumentácia na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu podľa požiadaviek zákona č. 87/2018 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov. V jednom prípade nebola vedená evidencia prehlásení osôb nutne prítomných v rtg vyšetrovni počas snímkovania pri pridržaní zvierat o tom, že boli poučené o riziku ionizujúceho žiarenia, boli im poskytnuté osobné ochranné prostriedky a v prípade asistujúcich žien v reprodukčnom veku aj o tom, že si nie sú vedomé tehotenstva.

V rezorte pôdohospodárstva používa v Nitrianskom kraji otvorené žiariče Štátny veterinárny a potravinový ústav Dolný Kubín – Veterinárny a potravinový ústav Bratislava na pracovisku Referenčné laboratórium environmentálnej rádioaktivity Nitra. Na predmetnom pracovisku bolo v roku 2018 uložené opatrenie ohľadom zabezpečenia likvidácie dlhodobo skladovaného inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov cestou oprávnenej organizácie, resp. uvoľnenie do životného prostredia v prípade odpadu a žiaričov, ktoré podľa legislatívnych kritérií už nepodliehajú administratívnej kontrole. V priebehu roka 2019 bola väčšina inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu na dva krát prevzatá na likvidáciu oprávnenou spoločnosťou JAVYS, a.s., Bratislava, zabezpečenie likvidácie ostatného odpadu je v štádiu riešenia.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi žiarenia v školstve a na vedeckovýskumných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

RÚVZ Nitra aktuálne eviduje v Nitrianskom kraji iba dva subjekty v uvedených oblastiach, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia. Ide o Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá na Gemologickom ústave používa prenosný röntgenfluorescenčný analyzátor na určovanie druhu a obsahu kovov v zliatinách, mineráloch a neznámych materiáloch a Slovenskú poľnohospodársku univerzitu v Nitre, ktorá na Fakulte biotechnológie a potravinárstva skladuje v súčasnosti už nepoužívané otvorené žiariče. V roku 2018 bolo SPU okrem iného uložené opatrenie týkajúce sa nutnosti skompletizovať zoznam o presnom množstve otvorených žiaričov a inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu podľa druhov rádionuklidov a s uvedením ich aktuálnych aktivít a zabezpečiť odovzdanie nepoužívaných rádioaktívnych látok na likvidáciu cestou oprávnenej organizácie. V priebehu roka 2019 bola časť inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu na dva krát prevzatá na likvidáciu oprávnenou spoločnosťou JAVYS, a.s., Bratislava, zabezpečenie likvidácie ostatného odpadu je v štádiu riešenia. Problémom je však skladovaný biologický rádioaktívny odpad, nakoľko na Slovensku nie je žiadny subjekt, ktorý by bol držiteľom povolenia ÚVZ SR na likvidáciu takéhoto druhu odpadu.

Výkon dozoru v radiačnej ochrane na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

V roku 2019 boli vydané potvrdenia o zaevidovaní používania oznamovaných zdrojov ionizujúceho žiarenia pre dva nové subjekty, a to Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Želiezovce, ktorý začal používať röntgenové zariadenie na kontrolu batožín a pre Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky - Colný úrad Nitra, kde začali používať ručný röntgenfluorescenčný analyzátor na spektrálnu analýzu chemického zloženia kovov. Previerka v rámci štátneho dozoru bola vykonaná aj v spoločnosti SAKER, s.r.o. zaoberajúca sa najmä spracovaním a recykláciou farebných kovov, ktorá na prevádzke vo Vrábľoch používa od decembra 2018 röntgenfluorescenčný analyzátor na prvkovú analýzu kovových materiálov.

Posudková činnosť, vydávanie rozhodnutí o registrácii činností vedúcich k ožiareniu a povolení na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu a služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z. z. boli vydané 2 povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu, podľa § 31 tohto zákona 17 zmien povolení, podľa § 25 zákona 49 rozhodnutí o registrácii činnosti vedúcej k ožiareniu, pričom 30 z nich bez žiadosti (§ 163 ods.2) a podľa § 27 zákona 5 zmien registrácií. Z dôvodu neúplného podania, ktoré nemalo všetky náležitosti podľa zákona č. 87/2018 Z. z., bolo v 3 prípadoch prerušené konanie a z dôvodu neuhradenia správneho poplatku v jednom prípade konanie zastavené.

V posudkovej činnosti boli vydané 3 rozhodnutia podľa § 32 ods. 5 zákona, pričom dve sa týkali pracoviska nukleárnej medicíny (jedno bolo nesúhlasné) a jedno pracoviska lineárneho urýchľovača a CT simulátora na účely rádioterapie.

Nakoľko zákon č.87/2018 Z. z. neukladá pre orgány radiačnej ochrany kompetencie sa v rámci posudkovej činnosti vyjadrovať k projektom zámerov zriadenia zdravotníckych rádiodiagnostických röntgenových pracovísk formou rozhodnutia, boli žiadosti viacerých subjektov v tomto smere riešené formou vydania odborného stanoviska (napr. projekt výstavby nového urgentného príjmu, pracoviska s rtg zariadením so snímkovacím kompletom, zubné rtg pracoviská).

V prípade služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany nevydal RÚVZ Nitra v roku 2019 žiadne rozhodnutie o registrácii (§ 25 a 27 zákona č. 87/2018 Z. z.).

Boli vydané 2 potvrdenia o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z. z.

6. Vedenie evidencie o prevádzkovateľoch zdrojov žiarenia, vedenie evidencie oznámených, registrovaných a povolených zdrojov žiarenia a o poskytovateľoch služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením vedie v elektronickej podobe evidenciu o jednotlivých prevádzkovateľoch zdrojov ionizujúceho žiarenia a o všetkých používaných a nepoužívaných zdrojoch ionizujúceho žiarenia podliehajúcich oznamovacej povinnosti, registrácii alebo povoleniu. Evidencia je vedená elektronicky podľa jednotlivých okresov Nitrianskeho kraja.

RÚVZ Nitra evidoval k 31.12.2019 v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja spolu 202 fyzických a právnických osôb, ktoré sú držiteľmi celkom 369 používaných rtg prístrojov, 3 používaných lineárnych urýchľovačov, 83 používaných uzavretých žiaričov, resp. nakladajú s otvorenými žiaričmi. Niektoré subjekty prevádzkujú viacej druhov zdrojov ionizujúceho žiarenia, resp. na viacerých prevádzkach v rámci Nitrianskeho kraja. Nepoužívanými uzavretými žiaričmi bez platného osvedčenia sú vyššie uvedený žiarič Cs-137, ktorý je

súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku v Komárne a 286 ks nepoužívaných rádiových ihliel a túb so sumárnou aktivitou 36,26 GBq (980 mg) skladovaných na rádioterapeutickom pracovisku v Nitre, ktoré by mali byť odovzdané na likvidáciu do konca februára 2020. Podrobnejší prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia v Nitrianskom kraji je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

Vydávanie rozhodnutí na vykonávanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany je v kompetencii RÚVZ Nitra iba od 01.04.2018, doposiaľ nebolo vydané žiadne takéto rozhodnutie.

V rámci štátneho dozoru a konzultácií sú prevádzkovatelia zdrojov žiarenia upozorňovaní na povinnosť oznamovať evidované údaje do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia vedeného na ÚVZ SR.

7. Zhodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

- Centrálny register dávok a vyhodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi žiarenia v jednotlivých oblastiach vykonávania činností vedúcich k ožiareniu

Najvyššie dávky vyhodnocované na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Nitrianskom kraji boli zaznamenané v prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra, ďalej lekárov a zdravotných sestier gastroenterologickej ambulancie Internej kliniky Fakultnej nemocnice Nitra a v prípade farmaceutiek pracoviska nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra. U žiadneho pracovníka nebol v roku 2019 prekročený limit efektívnej dávky ani žiadny z limitov ekvivalentnej dávky.

Ako je uvedené aj vyššie, v súlade s legislatívnymi požiadavkami sú niektorí pracovníci KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a Fakultnej nemocnice Nitra monitorovaní súčasne dvomi osobnými telovými dozimetrami s mesačným vyhodnocovaním.

V prípade 6 najviac exponovaných kardiochirurgov KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., sú takmer každý mesiac zaznamenané oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetroch nosených zvonka ochranných záster. V roku 2019 boli ich ročné dávky zvonka záster max. 55,3 mSv a efektívne dávky max. 13,3 mSv.

Vo Fakultnej nemocnici Nitra bolo vykonané šetrenie zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch viacerých pracovníkov gastroenterologickej ambulancie vykonávajúcich vyšetrenia ERCP a jedného cievneho chirurga, ktoré obdržali pri výkone prác na angiologickom pracovisku Oddelenia diagnostickej a intervenčnej angiorádiológie. Zvýšené dávky boli tiež obdržané v súvislosti s veľkou potrebou využívania rtg žiarenia, najvyššia hodnota ročnej efektívnej dávky bola 5,26 mSv a najvyššia ekvivalentná dávka na ruky 87,9 mSv.

Rádiofarmaceutky spoločnosti IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra mali za rok 2019 na osobných telových dozimetroch vyhodnotenú efektívnu dávku max. 8,57 a ekvivalentnú dávku na ruky max. 234,53 mSv.

Radiačná záťaž ostatných pracovníkov so zdrojmi žiarenia v rezorte zdravotníctva ako aj v iných rezortoch v Nitrianskom kraji je nižšia. Pracovníci sú prevádzkovateľmi zdrojov žiarenia zaradení do kategórie A alebo B a od toho sa odvíjajú aj povinnosti zamestnávateľa spojené so zabezpečovaním osobnej dozimetrie. Uvedené je kontrolované pri každej previerke vykonanej v rámci štátneho dozoru.

Celoslovenská evidencia dávok dozimetricky sledovaných pracovníkov je vedená v Centrálnom registri dávok na ÚVZ SR.

8. Mimoriadne radiálne situácie, nehody a havárie, havarijná pripravenosť

- **mimoriadne radiálne situácie, nehody a havárie na pracoviskách so zdrojmi žiarenia, zhodnotenie expozície zamestnancov, príčiny vzniku a návrhy nápravných opatrení**

V priebehu roka RÚVZ Nitra participoval na riešení mimoriadnej udalosti, ktorou bol pád stíhačky pri Nitre a v dvoch prípadoch na podnety občanov vykonal dozimetrické merania z dôvodu podozrenia na zvýšenú radiáciu, ktorá sa však nepotvrdila.

Dňa 28.09.2019 došlo k pádu stíhacieho lietadla MIG 29 v katastri obce Nové Sady pri Nitre. Stíhačka bola vyzbrojená dvomi raketami s obsahom ochudobneného uránu na zvýšenie priereznosti. Pracovníci RÚVZ Nitra na výzvu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre vykonal na mieste dozimetrické merania a poskytovali súčinnosť a konzultácie všetkým zúčastneným zložkám, najmä príslušníkom Ministerstva obrany SR a polície, ktorí prípad riešili.

Na základe podnetu občana pôvodne uplatneného na Ministerstvo vnútra SR boli za účasti pracovníka Kontrolného chemického laboratória CO, Nitra vykonané dozimetrické merania úrovne rádioaktivity v súkromnom byte v obytnom dome v Nitre s negatívnym výsledkom. Negatívne boli aj výsledky merania prírodnej rudy neznámeho zloženia, ktorú na RÚVZ Nitra priniesol občan za účelom premerania jej rádioaktivity.

V roku 2019 boli prešetrované tri prípady lekárskeho ožiarenia tehotných žien - vid' kapitolu 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“.

Všetci pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením sa zúčastnili odbornej prípravy krízového štábu Okresného úradu Nitra v Atómovej elektrárni Mochovce zameranej na prípravu na riešenie odozvy jadrových havárií.

9. Sankčné opatrenia a uložené sankcie

- **začaté správne konania za porušenie ustanovení zákona č. 87/2018 Z.z. a jeho vykonávacích predpisov, počet uložených pokút a ich výška**

V roku 2019 bolo začaté správne konanie voči Nemocnici Komárno s.r.o., Komárno a vydané rozhodnutie o uložení pokuty vo výške 10.000,- eur za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva - porušenie povinnosti podľa § 79 ods. 3 v spojení s § 77 ods. 1 písm. g) zákona č. 87/2018 Z. z. Účastník konania sa voči rozhodnutiu o uložení pokuty odvolal a ÚVZ SR ako odvolací orgán rozhodnutie RÚVZ Nitra zrušil - podrobnejšie vid' kapitolu 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“.

Celkovo bolo v rámci štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany vykonaných 80 previerok na 120 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Nedostatky sú prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstraňované, čo je zo strany RÚVZ Nitra priebežne kontrolované.

10. Laboratórna a analytická činnosť odboru

- **t'aziskové úlohy, druh a cieľ činnosti, prehľad laboratórnej a analytickej činnosti,**
- **medzilaboratórne porovnávacie merania, vyhodnotenie úspešnosti,**

- novozavedené laboratórne metodiky,
- činnosť v rámci radiačnej monitorovacej siete,
- analýza rádioaktivity jednotlivých zložiek životného prostredia,
- zhodnotenie veľkosti ožiarenia a individuálnych dávok obyvateľov Slovenskej republiky z prírodných zdrojov žiarenia

Na RÚVZ Nitra nie je zriadené laboratórium na hodnotenie rádiologických ukazovateľov. Podľa zákona č. 87/2018 Z. z. je RÚVZ Nitra od 01.04.2018 stálou zložkou radiačnej monitorovacej siete. Na vykonávanie meraní ani na odber vzoriek nie je pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením akreditovaná. V hodnotenom období neboli pracovníci vyzvaní Ústredím radiačnej monitorovacej siete na vykonávanie monitorovania v životnom prostredí ani na odber vzoriek a nezúčastnili sa žiadneho cvičenia radiačnej monitorovacej siete, nakoľko takéto cvičenie nebolo organizované.

Od roku 2016 má RÚVZ Nitra kompetencie ohľadom hodnotenia rádiologických ukazovateľov kvality vody v Nitrianskom kraji.

V minulosti boli vo viacerých prípadoch zaznamenané prekročenia indikačnej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa v pitnej vode, pričom väčšina prevádzkovateľov už bola oboznámená s ďalším postupom pri vykonávaní nápravných opatrení. Vo všetkých prípadoch bolo toto prekročenie spôsobené prítomnosťou izotopov prírodného pôvodu ^{226}Ra , ^{238}U , ale predovšetkým ^{234}U . V žiadnom prípade nebolo zaznamenané prekročenie medznej hodnoty konkrétneho rádionuklidu, ani 20 % jeho medznej hodnoty.

Za rok 2019 pribudlo len jedno nové odberné miesto, kde bola zaznamenaná zvýšená celková objemová aktivita alfa (ZSS Magnólia, Hurbanovo), kde následne aj boli vykonané potrebné nápravné opatrenia. Vo všetkých miestach, kde bola v minulosti zaznamenaná prekročená indikačná hodnota celkovej objemovej aktivity alfa, sú postupne vykonávané nápravné opatrenia v zmysle legislatívnych požiadaviek.

V oblasti radónovej problematiky boli pre oddelenie hygieny životného prostredia RÚVZ Nitra v dvoch prípadoch poskytnuté odborné vyjadrenia pre záväzné stanoviská ku kolaudáciám bytových domov vo Vrábľoch, kde bolo radónovým prieskumom pred začatím výstavby zistené prekročenie smernej hodnoty pre vykonanie opatrení proti prenikaniu radónu z podlažia a boli vykonané stavebné opatrenia na obmedzenie ožiarenia z radónu v predmetnej novostavbe.

Na vyžiadanie ÚVZ SR boli zaslané pripomienky k návrhu Národného akčného radónového plánu Slovenskej republiky.

Radiačnú záťaž obyvateľstva Nitrianskeho kraja z konzumácie vody možno hodnotiť ako primeranú, v ani jednom prípade nebolo zistené prekročenie medznej hodnoty a ani 20% medznej hodnoty rádiologického ukazovateľa kvality pitnej vody a nemuseli byť prijaté opatrenia na technologickú úpravu vody, obmedzenie alebo zákaz využívania vodného zdroja.

Podkladov na hodnotenie radiačnej záťaže obyvateľstva z expozície radónom v pobytových priestoroch a na pracoviskách je veľmi málo, plošný radónový prieskum by mal byť v súlade s Národným akčným radónovým plánom SR zahájený v roku 2021.

11. Vyhodnotenie programov a projektov verejného zdravotníctva v oblasti radiačnej ochrany

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v roku 2019 riešiteľským pracoviskom pre nasledovné dve úlohy:

Úloha č. 5.1 „Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov z lekárskeho ožiarenia.“

Hlavným cieľom úlohy je zhodnotiť veľkosť individuálnych dávok pacientov pri vybraných typoch rádiologických vyšetrení, vyhodnotiť kolektívne dávky obyvateľov z vybraných typov rádiologických vyšetrení vykonávaných v Slovenskej republike a posúdiť súlad dávok s národnými diagnostickými referenčnými úrovňami, ktoré sú definované v opatrení MZ SR č. S02933-2018-OL z 19.03.2018. Do konca roku 2020 by sa úloha mala plniť na pracoviskách počítačovej tomografie, nukleárnej medicíny a mamografických pracoviskách. Gestorom úlohy je ÚVZ SR, Bratislava a riešiteľskými pracoviskami všetky pracoviská radiačnej ochrany na úradoch verejného zdravotníctva na Slovensku.

V roku 2019 boli vypracované metodiky pre hodnotenie veľkosti ožiarenia pacientov pri vyšetreniach pomocou počítačovej tomografie a pri vyšetreniach v nukleárnej medicíne a vypracovaný štandardný postup pre zber údajov z jednotlivých pracovísk na Slovensku, kde sa tieto vyšetrenia vykonávajú. Pri spracovaní metodiky na stanovenie dávok pacientov pri CT vyšetrení vychádzal ÚVZ SR predovšetkým z odporúčania Európskej komisie z roku 2000: European Commission EUR 16262: European Guidelines on Quality Criteria for Computed Tomography a pri spracovaní metodiky na stanovenie dávok pacientov pri vyšetreniach v nukleárnej medicíne z publikácie Medzinárodnej komisie pre rádiologickú ochranu: ICRP Publication 106: Radiation Dose to Patients from Radiopharmaceuticals z roku 2007.

V dňoch 06.-07.06.2019 sa k realizácii úlohy uskutočnila pracovná porada v Liptovskom Jáne. Na základe jej výsledkov boli zaslané na všetky CT a NM pracoviská v SR štandardné formuláre pre zber údajov a pokyny na ich vyplňanie. V Nitrianskom kraji ide o 8 subjektov, ktoré prevádzkujú spolu 10 CT prístrojov a 1 subjekt, ktorý vykonáva vyšetrenia metódami nukleárnej medicíny. Zber údajov pre stanovenie veľkosti dávok pacientov z CT vyšetrení sa v prípade dvoch subjektov v Nitrianskom kraji, ktoré nemajú zavedený elektronický systém zaznamenávania údajov, uskutočňoval za obdobie troch mesiacov - od 20.09.2019 do 20.12.2019. V prípade ostatných prevádzkovateľov CT pracovísk v kraji ako aj prevádzkovateľa pracoviska NM boli zbierané údaje za obdobie celého kalendárneho roka 2019. Termín zaslania údajov v požadovanej forme je do konca januára 2020.

V prípade CT pracovísk ide o nasledovné údaje: dátum vyšetrenia, identifikáciu vyšetřovaných pacientov (pohlavie pacienta, jeho vek, príp. hmotnosť), typ CT vyšetřenia, skenovanú oblasť a údaje o expozícii pacienta (hodnota DLP, príp. $CTDI_w$).

V prípade pracovísk NM ide o údaje zaznamenávané osobitne pre každý typ zariadenia (planárne gama kamery, SPECT, PET, SPECT/CT, PET/CT, funkčné vyšetřenia), a to: dátum vyšetřenia, identifikáciu vyšetřovaných pacientov (pohlavie pacienta, jeho vek a hmotnosť), špecifikáciu vykonaného vyšetřenia, údaje o aplikovanom rádiofarmaku (druh rádionuklidu, aplikovaná aktivita, chemická forma aplikovaného rádiofarmaka a spôsob aplikácie rádiofarmaka) a pri vyšetření kombinovanom s CT aj údaje o expozícii pacienta z počítačovej tomografie (skenovaná oblasť, DLP, príp. $CTDI_w$).

V priebehu roka 2020 sa predpokladá parciálne štatistické spracovanie údajov za Nitriansky kraj na RÚVZ Nitra a doručenie údajov na ÚVZ SR, ktorý zabezpečí finálne spracovanie údajov za Slovensko.

Prerokovanie spracovanej metodiky stanovenia dávok pacientov pri mamografických vyšetřeniach s klasickými aj digitálnymi röntgenovými zariadeniami a zber vlastných údajov sa predpokladá v priebehu prvého polroka 2020.

Úloha č. 2.1 „Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce“.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v rámci odboru preventívneho pracovného lekárstva zapojená do plnenia predmetnej úlohy, ktorej hlavným cieľom je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2019 bolo vykonaných spolu 96 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho žiarenia a laserového žiarenia. Z celkového počtu previerok bolo 48 zameraných aj na problematiku rizikových prác. Zamestnávateľom, pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s., Bratislava, MEDIRESC, s.r.o., Štúrovo, Nemocnica Levice s.r.o., Levice, Falck Healthcare a.s., Bratislava, MIOMED s.r.o., Bratislava, GAJOS, s.r.o., Liptovský Mikuláš, MEDI RELAX M+M s.r.o., Bratislava) a subjektom, ktoré vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby (napr. MATTA MD s.r.o., Nitra) boli poskytnuté konzultácie a vydané stanoviská k problematike posudkov o riziku, ku kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a pracovníkov. V prípade Nemocnice Zlaté Moravce a.s., Zlaté Moravce predchádzalo vydaniu stanoviska vykonanie meraní ionizujúceho žiarenia pri používaní pojazdného rtg prístroja na chirurgickej operačnej sále.

V hodnotenom roku boli prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch pracovníkov gastroenterologickej ambulancie Internej kliniky, ako aj cievného chirurga Oddelenia cievnej chirurgie Fakultnej nemocnice Nitra. Obdržané dávky pracovníkov korigované na používané Pb zástery neprekračovali limitné hodnoty.

V roku 2019 bolo vykonaných 1336 meraní príkonu priestorového dávkového ekvivalentu rtg a gama žiarenia a povrchovej rádioaktívnej kontaminácie a 1083 meraní kvality primárneho zväzku röntgenových prístrojov.

V problematike vyhlasovania, resp. rušenia rizikových prác boli vyhlásené rizikové práce kategórie 3 z titulu rizikového faktora laserové žiarenie na štyroch zdravotníckych laserových pracoviskách (pracoviská FBLR), zrušená riziková práca na laserovom pracovisku dermatovenerologickej ambulancie v Zlatých Moravciach a vyhlásená riziková práca v dvoch zariadeniach starostlivosti o ľudské telo vo Vrábľoch a Zlatých Moravciach z titulu rizikového faktora intenzívne pulzné svetlo podľa kritérií uvedených v novelizovanej vyhláske MZ SR č. 448/2007 Z. z.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce evidované 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie, a to na pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre, ďalej na pracovisku v Nitre, na ktorom sa vykonávajú intervenčné kardiologické zákroky na operačných sálach a na defektoskopickom pracovisku v Šali. Rizikovú prácu kategórie 3 s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie vykonáva 37 pracovníkov, z toho 17 žien. V uvedených okresoch je 22 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou kategórie 3 v riziku laserového žiarenia, pričom v riziku laserov 3B. triedy je 25 pracovníkov, z toho 22 žien a v riziku laserov 4. triedy 41 pracovníkov, z toho 34 žien. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v porovnaní so stavom ku koncu roka 2018 nezmenil, počet pracovníkov v riziku laserového žiarenia sa zvýšil o 13 (cca 25% nárast). Navyše bola v roku 2019 vyhlásená riziková práca kategórie 3 v dvoch kozmetických salónoch z dôvodu rizikového faktora intenzívne pulzné svetlo, rizikovú prácu vykonávajú 2 kozmetičky.

V rámci štátneho zdravotného dozoru ako aj štátneho dozoru v oblasti radiačnej ochrany sa kontroluje u jednotlivých prevádzkovateľov splnenie povinnosti zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby a posudzovania rizík pracovného prostredia podľa príslušných ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza programu ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku a ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy.

Jeden pracovník pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením bol v roku 2019 členom pracovnej skupiny zriadenej za účelom vypracovania odborného usmernenia hlavného hygienika SR upravujúceho postup pri kategorizácii prác s laserovými zariadeniami a zariadeniami využívajúcimi intenzívne pulzné svetlo (IPL) do kategórií prác z hľadiska zdravotného rizika. V roku 2019 bolo v tejto súvislosti zaslaných na ÚVZ SR celkovo 9 e-mailových vyjadrení k danej problematike a na základe odborného usmernenia bola s účinnosťou od 01.08.2019 novelizovaná vyhláška MZ SR č. 448/2007 Z. z. v časti týkajúcej sa rizikových faktorov lasery a IPL.

12. Členstvo a zastupovanie v odborných pracovných skupinách MZ SR, v medzirezortných pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, v technických a skúšobných komisiách

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením neboli v hodnotenom období členmi odborných pracovných skupín MZ SR, medzirezortných pracovných skupín alebo výborov, odborných spoločností ani technických a skúšobných komisií.

Jeden pracovník pracovnej skupiny je členom Poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor ochrany zdravia pred žiarením.

13. Prednášková činnosť, publikačná činnosť, odborná konzultačná a poradenská činnosť, vydávanie odborných stanovísk a vyjadrení a poskytovanie informácií verejnosti

V rámci konzultačnej a poradenskej činnosti a poskytovania informácií bolo zamestnávateľom, zamestnancom pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pracovným zdravotným službám, subjektom, ktoré vykonávajú samostatne niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby alebo bežným občanom bolo v roku 2019 poskytnutých 173 významnejších konzultácií a bolo vydaných 72 odborných vyjadrení a usmernení. Týkali sa najmä problematiky získania povolení a registrácií činností vedúcich k ožiareniu, zmien platných povolení a registrácií, posudkov na zriaďovanie pracovísk so zdrojmi žiarenia a spracovávaných dokumentácií k týmto rozhodnutiam, ďalej k dokumentácii potrebnej na zaevidovanie oznamovaných činností vedúcich k ožiareniu, k zaraďovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácie prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, posudkov o riziku, potreby absolvovania odbornej prípravy a aktualizácie odbornej prípravy v radiačnej ochrane, veľkosti dávok pri lekárskejších ožiareniach a súvisiaceho zdravotného rizika, výkonu prác externých pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v atómovej elektrárni, nových legislatívnych požiadaviek v súvislosti so zaistením bezpečnosti žiaričov a pod. Bol prešetrovaný prípad zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetrioch pracovníkov so zdrojmi žiarenia a tri prípady lekárskeho ožiarenia tehotnej pacientky (viď vyššie kapitola 5, časť „výkon dozoru v radiačnej ochrane

na pracoviskách, kde sa vykonáva lekárske ožiarenie“). Bol tiež konzultovaný prípad tehotnej ženy v kontakte s osobou v príbuzenskom vzťahu, ktorá absolvovala diagnostické vyšetrenie metódou nukleárnej medicíny v Trnave.

Boli poskytnuté konzultácie a vydané usmernenia a stanoviská týkajúce sa postupu prevádzkovateľov vodných zdrojov pri zistení prekročenia indikačnej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa v pitnej vode a k výsledku vykonaných nápravných opatrení, ako aj k problematike expozície radónom v pobytových priestoroch (viď vyššie kapitola 10, časť "zhodnotenie veľkosti ožiarenia a individuálnych dávok obyvateľov Slovenskej republiky z prírodných zdrojov žiarenia").

Ako je uvedené aj vyššie, bolo vydané odborné stanovisko vo veci zámeru spoločnosti Marel Slovakia, s.r.o., Nitra začať výrobu technických rtg zariadení pre účely potravinárskej výroby a konzultovaný zámer spoločnosti TÜV SÜD Slovakia s.r.o., Bratislava zriadenia stáleho defektoskopického pracoviska v Nitre.

Pre viaceré subjekty boli vydané odborné stanoviská k aktualizovanej prevádzkovej dokumentácii podľa súčasnej legislatívy o radiačnej ochrane (napr. pre IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, SES INSPEKT, s.r.o., Tlmače, WIZACO NDT s.r.o., Bratislava, Duslo, a.s., Šaľa, Andritz Kufferath s.r.o., Levice).

Boli poskytnuté konzultácie a následne vydané odborné stanovisko, povolenie aj zmena povolenia pre Slovenské elektrárne, a.s., Bratislava – Atómovú elektrárňu Mochovce vo veci zriadenia dočasného pracoviska na dobu dlhšiu ako 30 dní v súvislosti s výkonom kontroly tlakovej nádoby reaktora 3. bloku EMO 34 rádioaktívne kontaminovaným manipulátorom a prečerpáním rádioaktívnej vody.

Nakoľko zákon č. 87/2018 Z. z. neukladá pre orgány radiačnej ochrany kompetencie sa v rámci posudkovej činnosti vyjadrovať k projektom zámerov zriadenia zdravotníckych rádiodiagnostických röntgenových pracovísk rozhodnutím, boli žiadosti viacerých subjektov v tomto smere riešené formou vydania odborného stanoviska (Fakultná nemocnica Nitra, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, viaceré zubné rtg pracoviská). So spracovateľom dokumentácie o optimalizácii radiačnej ochrany CT pracoviska v Leviciach boli opakovane prekonzultované sporné otázky.

Pre pracovisko nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bolo poskytnuté stanovisko k zámeru zakúpenia nového kontrolného zdroja, uzavretého žiariča Cs-137, na kontrolu prístrojov na meranie aplikovanej aktivity ako aj stanovisko k zabezpečeniu likvidácie registrovaného uzavretého žiariča Gd-153 cestou jeho dodávateľa. K zámeru začatia používania nového otvoreného žiariča Lu-177 na terapiu pacientov boli vydané viaceré odborné vyjadrenia a tiež vyjadrenie k zámeru nadobudnutia vzorky rádiofarmaka značeného Lu-177.

K problematike kategorizácie pracovníkov a prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a k posudkom o riziku boli vydané odborné stanoviská pre Nemocnicu Zlaté Moravce a.s., Zlaté Moravce a Nemocnicu Komárno s.r.o., Komárno, ako aj vyjadrenia pre pracovné zdravotné služby, ktoré spracovávali dokumentáciu pre pracoviská so zdravotníckymi rtg prístrojmi v spoločnostiach JESSENIUS - DC, a.s. Nitra, S o X R a, s.r.o., Komárno, BOMEDIK, s.r.o., Komárno, Poliklinika Štúrovo, Nemocnica Levice s. r. o., Levice, pre pracoviská s technickými rtg prístrojmi v Semecs, s.r.o., Vrábľa, Marel Slovakia s.r.o., Nitra a SAKER, s.r.o. - pracovisko Vrábľa a defektoskopické pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Pracovníci pracovnej skupiny participovali v roku 2019 na príprave jednotného postupu pre oznamovanie činností vedúcich k ožiareniu a vykonávanie prác externými pracovníkmi, príprave jednotného spôsobu vedenia evidencie oznamovaných činností a podkladov pre informačný systém oznamovaných činností. Pracovná skupina sa tiež podieľala na pripomienkovaní návrhov legislatívnych úprav - viď vyššie kapitola 4 „legislatívna činnosť“ a boli aktualizované informácie na internetovej stránke RÚVZ Nitra.

14. Členstvo a zastupovanie Slovenskej republiky v medzinárodných inštitúciách a organizáciách v oblasti radiačnej ochrany

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením nezastupujú Slovenskú republiku v uvedených inštitúciách a organizáciách. Kontaktným bodom pre medzinárodné organizácie je ÚVZ SR.

15. Účasť na zahraničných pracovných cestách, stáž na zahraničných pracoviskách, účasť na odborných podujatiach a konferenciách v Slovenskej republike a v zahraničí a účasť na odborných vzdelávacích aktivitách (názov akcie a počet zúčastnených pracovníkov, počet účastníkov na stáži v SR a v zahraničí a pod.)

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením sa nezúčastnili žiadnych zahraničných pracovných ciest ani stáží.

Ako je uvedené aj v kapitole 1, časti "vzdelávanie pracovníkov", jedna pracovníčka sa v dňoch 13.-14.03.2019 zúčastnila vzdelávacej aktivity - tematického kurzu Ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave a v dňoch 15.-16.05.2019 valného zhromaždenia Slovenskej nukleárnej spoločnosti v Častej. Všetci traja pracovníci absolvovali v dňoch 02.12 - 05.12.2019 kurz Site Security Plan Development Workshop organizovaný Pacific Northwest National Laboratory, Richland, USA v hoteli Apollo v Bratislave, ktorý bol zameraný na problematiku zaistovania bezpečnosti rádioaktívnych žiaričov. Dvaja pracovníci absolvovali v dňoch 26.03.2019 a 22.10.2019 kurz Riadený výberový rozhovor v Centre vzdelávania a hodnotenia Úradu vlády SR v Bratislave organizovaný Úradom vlády SR. Všetci pracovníci sa zúčastnili odbornej prípravy krízového štábu Okresného úradu Nitra v Atómovej elektrárni Mochovce zameranej na prípravu na riešenie odozvy jadrových havárií.

16. Mimoriadne úlohy, činnosti presahujúce rámec štátneho dozoru v radiačnej ochrane a ďalšie činnosti odboru

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením oddelenia preventívneho pracovného lekárstva zabezpečuje aj výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, IPL, magnetická rezonancia, a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a súvisiacich predpisov. Hodnotenie činnosti v tejto oblasti je súčasťou výročnej správy oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RUVZ Nitra.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza programu ASTR_2011, v ktorej sa evidujú najmä údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy.

Prílohy

Prehľad počtu výkonov pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením RUVZ Nitra v problematike ionizujúceho žiarenia, počtu používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia

a počtu prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa jednotlivých okresov, rezortov, resp. oblastí používania zdrojov a prehľad aktivity otvorených žiaričov odobratých a spracovaných u jednotlivých prevádzkovateľov v roku 2019 sú uvedené v tabuľkách č.1 až 15 Prílohy.

Tabuľka č. 1: Prehľad výkonov štátneho dozoru v radiačnej ochrane na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia

PREHĽAD VÝKONOV OOPZ	Jadrové zariadenia	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Iné pracoviská	SPOLU
Počet previerok v rámci ŠD v radiačnej ochrane		63	10	4		3	80
Počet preverených pracovísk		93	20	4		3	120
Počet záznamov z previerok		56	10	4		3	73
Počet návrhov na správne konanie ¹⁾		1					1
Počet uložených sankcií (pokuty) ²⁾		1					1
Počet meraní röntgenového žiarenia v rámci ŠD		1638	62	149		122	1971
Počet meraní gama žiarenia v rámci ŠD		112	46			287	445
Počet meraní povrchovej kontaminácie v rámci ŠD						3	3
Prešetrenie chorôb z povolania							
Prešetrenie nadexpozícií		1					1
Prešetrenie mimoriadnych udalostí, nehôd a havárií						1	1
Záchyt rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu							
Počet riešených podnetov a sťažností ³⁾						1	1
Počet konzultácií a odborných jednaní	3	120	17	9		24	173
Počet spracovaných odborných vyjadrení a usmernení	3	53	8	1		7	72
Počet vypracovaných správ, hlásení a analýz		13					13
Prednášková činnosť (hodín)							
Počet školených pracovníkov							
Počet publikácií							
Skúšky odbornej spôsobilosti							
Spracované podklady pre vydanie rozhodnutí podľa zákona č. 87/2018 Z.z. ⁴⁾							
- Počet vydaných rozhodnutí o registrácii podľa § 25 ⁵⁾		49		5			54
- Počet vydaných rozhodnutí na vykonávanie činností vedúcich k ožiareniu podľa § 28 ⁶⁾	2	14	3				19
- Počet vydaných rozhodnutí na poskytovanie služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 29 ⁷⁾							
- Počet rozhodnutí podľa § 33							
- Počet rozhodnutí o zastavení alebo prerušení konania ⁸⁾		4					4
Počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 ⁹⁾						2	2
Počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 ¹⁰⁾							
Počet vydaných rozhodnutí podľa § 32							3
Počet uložených pokynov na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 6 a § 7 ¹¹⁾							

Poznámky:

¹⁾ Začaté správne konania na uloženie pokuty podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z.z.

²⁾ Počet uložených pokút podľa § 159 a § 160 zákona č. 87/2018 Z.z.

³⁾ Celkový počet riešených podnetov od obyvateľov a z pracovísk so zdrojmi žiarenia a sťažností

⁴⁾ Celkový počet spracovaných podkladov pre vydanie rozhodnutí orgánom radiačnej ochrany podľa zákona č. 87/2018 Z.z.

⁵⁾ Celkový počet vydaných rozhodnutí o registrácii činností vedúcich k ožiareniu a poskytovania služieb dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany podľa § 25 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene v registrácii vydaných podľa § 27 zákona č. 87/2018 Z.z.

- 6) Celkový počet vydaných povolení (rozhodnutí) podľa § 28 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 7) Celkový počet vydaných povolení (rozhodnutí) na poskytovanie služieb podľa § 29 zákona č. 87/2018 Z.z. a celkový počet rozhodnutí o zmene povolení vydaných podľa § 31 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 8) Celkový počet rozhodnutí o prerušení konania alebo zastavení konania podľa § 29 alebo § 30 zákona o správnom konaní
- 9) Celkový počet vydaných potvrdení o zaevidovaní oznamovanej činnosti podľa § 23 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 10) Celkový počet vydaných záväzných stanovísk podľa § 32 zákona č. 87/2018 Z.z.
- 11) Celkový počet uložených pokynov na odstránenie zistených nedostatkov a nariadených opatrení na zabezpečenie radiačnej ochrany podľa § 6 a § 7 zákona č. 87/2018 Z.z.

Prehľad o počte používaných zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 2: Prehľad počtu röntgenových prístrojov

OKRES	Zdravotnícke RTG prístroje												Veterinárne RTG	Technické RTG prístroje						Σ
	Zubné RTG prístroje			Skiagrafia	Skiaskopia	Mamografia	Pojazdné RTG	CT *	Angiografia, DSA a intervenčné výkony	Röntgenové kostné denzitometre	Terapeutické RTG	Iný nešpecifikovaný RTG prístroj		Technický RTG prístroj stacionárny **	Technický RTG prístroj prenosný **	Mikroštruktúrálne RTG prístroj	RTG prístroj pre kontrolu batožín	Röntgenový spektrometer	Iný nešpecifikovaný RTG prístroj	
	Intraorálne	Panoramatické	CB CT																	
Nitra	39	11	2	8	2	2	14	3	3	3			8			11		4		110
Šaľa	5	3		2		1				1			1					3		17
Zlaté Moravce	3	2	1	2			2			1										10
Topoľčany	16	3	1	6	1	2	4	1		2			4							40
Levice	23	12	3	7		2	3	3		2			3	4	13		1	5		81
Nové Zámky	28	10	2	5	2	3	5	2		3			3					2		65
Komárno	20	6	1	5		2	3	1		1			1					1	5	46
SPOLU	134	47	10	35	5	12	31	10	3	13			20	4	13	11		15	5	369

Poznámky:

*) CT prístroje používané v diagnostike na plánovanie v radiačnej onkológii (neuvádzať CT, ktoré sú súčasťou SPCT/CT alebo PET/CT v nukleárnej medicíne),

**) RTG prístroje pre defektoskopiu

Tabuľka č. 3: Prehľad počtu rádiologických zariadení používaných v radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne

OKRES	Radiačná onkológia						Nukleárna medicína					SPOLU
	Terapeutické urýchľovače	Kobaltové ožarovače	Césiové ožarovače	Zariadenia pre brachyterapiu - afterloading	CT simulátory pre plánovanie terapie	Röntgenové simulátory pre plánovanie terapie	Planárne gama kamery	SPECT zariadenia	PET zariadenie	SPECT/CT zariadenia	PET/CT zariadenia	
Nitra	2		1		1					2	2	8
Šaľa												
Zlaté Moravce												
Topoľčany												
Levice												
Nové Zámky												
Komárno	1				1							2
SPOLU	3		1		2					2	2	10

Tabuľka č. 4: Prehľad počtu uzavretých rádioaktívnych žiaričov a zariadení, ktoré obsahujú uzavreté rádioaktívne žiariče, podľa účelu používania

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel, školstvo, veda, výskum, veterina a iné	SPOLU
-------	---------------	---	-------

	Externá gama terapia	Brachyterapia	Iné používanie *	Defektoskopia	Priemyselné a technické ožarovacie zariadenia	Priemyselné indikačné zariadenia **	Meradlá vlhkosti a hustoty ***	Karotážne práce ****	Kalibračné žiariče, etalóny a pod.	Iné zariadenia	
Nitra	1		7			1	4				13
Šaľa				2		36					38
Zlaté Moravce											
Topoľčany											
Levice				21		5					26
Nové Zámky						4					4
Komárno										2	2
SPOLU	1		7	23		46	4			2	83

Poznámky:

V tabuľkovom prehľade nie je uvedený nepoužívaný rádioterapeutický žiarič Cs-137 neznámeho vlastníka v okrese Komárno a ani 286 ks nepoužívaných rádiových ihliel a túb v okrese Nitra, ktoré ešte ku koncu roka 2019 neboli odovzdané na likvidáciu.

* Napr. kalibračné žiariče, kontrolné žiariče a pod.

** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť priemyselných indikačných zariadení – hladinometry, hustometry, hrúbkomery

*** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť zariadení na meranie hustoty a vlhkosti (napr. betónových zmení, zeminy a pod.) – radiačné hutnomery (napr. typu TROXLER a pod.)

**** Počet uzavretých rádioaktívnych žiaričov používaných ako súčasť zariadení a súprav pri karotážnych prácach vo vrtoch

Tabuľka č. 5: Prehľad aktivity otvorených rádioaktívnych žiaričov odobratých a spracovaných u jednotlivých prevádzkovateľov v roku 2019

Názov prevádzkovateľa	Celkové množstvo aktivity odobraté a spracované za kalendárny rok (MBq)																
	Rádionuklid *																
	³ H	¹¹ C	¹⁴ C	¹⁵ O	¹⁸ F	⁶⁸ Ga	^{81m} Kr	⁸⁹ Sr	⁹⁰ Y	^{99m} Tc	¹¹¹ In	¹²³ I	¹²⁵ I	¹³¹ I	²⁰¹ Tl	²²³ Ra	⁶⁷ Ga
IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra					1008850	197769	102000			1299159		35126				5,5	
SPOLU					1008850	197769	102000			1299159		35126				5,5	

Poznámky:

V tabuľke sú uvedené aktivity aplikované pacientom podľa údajov poskytnutých prevádzkovateľom pracoviska nukleárnej medicíny.

* V prípade potreby doplňte tabuľku o ďalšie odoberané a spracovávané rádionuklidy

Prehľad o počte prevádzkovateľov zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	38	7	7	1	1	2	56
Šaľa	6	1	1				8
Zlaté Moravce	6						6
Topoľčany	16		4				20
Levice	30	6	3			1	40
Nové Zámky	32		3			2	37
Komárno	25	1	1			1	28
SPOLU	153	15	19	1	1	6	195

Tabuľka č. 7: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú uzavreté rádioaktívne žiariče, alebo zariadenia s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	2	1				1	4
Šaľa		1					1
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Levice		5					5
Nové Zámky		2					2
Komárno		1					1

SPOLU	2	10				1	13
--------------	---	----	--	--	--	---	----

Tabuľka č. 8: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	1		1	1			3
Šaľa							
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Levice							
Nové Zámky							
Komárno							
SPOLU	1		1	1			3

Tabuľka č. 9: Prehľad počtu fyzických a právnických osôb, ktoré používajú urýchľovače častíc a iné generátory ionizujúceho žiarenia (okrem RTG zariadení)

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	1						1
Šaľa							
Zlaté Moravce							
Topoľčany							
Levice							
Nové Zámky							
Komárno	1						1
SPOLU	2						2

POZNÁMKA:

Ak napr. jeden prevádzkovateľ používa urýchľovače častíc, röntgenové prístroje aj uzavreté rádioaktívne žiariče, je potrebné ho uviesť vo všetkých troch príslušných tabuľkách.

Prehľad o celkovom počte prevádzkovateľov zdrojov žiarenia

Tabuľka č. 10: Celkový počet fyzických a právnických osôb, ktoré používajú zdroje ionizujúceho žiarenia

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína	Školstvo, veda a výskum	Finančné riaditeľstvo a Colná správa	Iné	SPOLU
Nitra	38	8	8	2	1	3	60
Šaľa	6	1	1				8
Zlaté Moravce	6						6
Topoľčany	16		4				20
Levice	30	7	3			1	41
Nové Zámky	32	2	3			2	39
Komárno	25	1	1			1	28
SPOLU	153	19	20	2	1	7	202

POZNÁMKA:

Ak jedna firma má viacero prevádzok v rôznych okresoch, je potrebné ju započítať do počtu pracovísk do každého okresu (napr. jeden prevádzkovateľ prevádzkuje 4 nemocnice a 5 polikliník celkovo v 6 okresoch, je potrebné započítať ho do každého okresu)

Tabuľka č. 11: Celkový počet používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia

OKRES	Zdravotníctvo				Priemysel				Pôdohospodárstvo a veterinárna medicína				Školstvo, veda a výskum				Finančné riaditeľstvo a Colná správa				Iné				SPOLU			
	RTG *	URŽ **	ORŽ ***	GEN ****	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN	RTG	URŽ	ORŽ	GEN
Nitra	92	8	1	2	12	1			8		1		1		1					1	4			115	13	3	2	
Šaľa	13				3	38			1															17	38			
Zl. Moravce	10																							10				
Topoľčany	36								4															40				
Levice	55				22	26			3											1				81	26			
N. Zámky	60					4			3											2				65	4			
Komárno	40			1	5	2			1											1				47	2		1	
SPOLU	306	8	1	3	42	71			20		1		1		1					5	4			375	83	3	3	

POZNÁMKA:

V tabuľkovom prehľade nie je uvedený nepoužívaný rádioterapeutický žiarič Cs-137 neznámeho vlastníka v okrese Komárno a ani 286 ks nepoužívaných rádiových ihliel a túb v okrese Nitra, ktoré ešte ku koncu roka 2019 neboli odovzdané na likvidáciu.

* Röntgenové prístroje, ** Uzavreté žiariče, *** Počet pracovísk, ktoré používajú otvorené žiariče, **** Urýchľovače a generátory ionizujúceho žiarenia (okrem RTG prístrojov)

Prehľad o gamaspektrometrických, rádiometrických a rádiochemických laboratórnych analýzach

Tabuľka č. 12: Súhrnný prehľad o odobratých vzorkách ŽP a vykonaných stanoveniach

Typ vzorky	Počet odobratých vzoriek	Počet chemických a rádiochemických stanovení										s t
		Celková objemová aktivita alfa	Celková objemová aktivita beta	zvyšková beta aktivita	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²² Rn	^{234,238} U	²²⁶ Ra	³ H	
Atmosférický spad												
Atmosférické zrážky												
Aerosóly v ŽP (filtre)												
Vody - pitné, povrchové a odpadové												
Vodné rastliny a vodné sedimenty												
Mlieko a mliečne výrobky												
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a trávy												
Obilie (jačmeň, pšenica)												
Zelenina a ovocie												
Celodenná strava - mix												
Mäso												
Huby												
Lesné plody												
Mach												
Iné potraviny												
Pôdy												
Stavebný materiál												
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky												
Spolu												

Tabuľka č. 13: Prehľad meraní vo vzorkách odobratých v roku 2019

Typ vzorky	a t ý	Počet meraní	u m e
------------	-------	--------------	-------

		celková objemová aktivita alfa	celková objemová aktivita beta	⁹⁰ Sr	¹³⁷ Cs	¹³¹ I	²²⁶ Ra	²²² Rn	^{234,238} U	³ H	gamapetrometrická analýza	
Atmosférický spad												
Atmosférické zrážky												
Vody - pitné, povrchové, odpadové												
Vodné rastliny a sedimenty												
Mlieko a mliečne výrobky												
Krmoviny (lucerna, kukuričné listy, repné listy) a tráv												
Obilie (jačmeň, pšenica)												
Zelenina a ovocie												
Celodenná strava - mix												
Mäso												
Huby												
Lesné plody												
Mach												
Iné potraviny												
Pôdy												
Ovzdušie na pracovisku												
Stavebný materiál												
Aerosóly v ŽP (filtre)												
Kalibrácie (pozadie, etalóny)												
Gamaspektrometria. in situ												
Medzilaboratórne porovnávacie skúšky												
Spolu												

Tabuľka č. 14: Prehľad meraní externého fotónového žiarenia v životnom prostredí

Druh merania	Počet meracích bodov *)	Počet meraní **)
--------------	-------------------------	------------------

Dlhodobé meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia pomocou termoluminiscenčných dozimetrov (TLD)		
Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia ***)		--- ****)
Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov *****)		

Poznámky:

- *) Počet meracích bodov, v ktorých sa vykonáva opakované alebo kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu alebo ekvivalentnej dávky fotónového žiarenia v životnom prostredí
- ***) Celkový počet vykonaných meraní v kalendárnom roku (napr. 20 meracích bodov TLD, vyhodnotenie 4x ročne, celkový počet meraní 80)
- ****) Kontinuálne meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia uskutočňované meracím zariadením s nepretržitou prevádzkou 24 hodín 365 dní v roku s automatickým zaznamenávaním nameraných údajov
- *****) Vzhľadom na nepretržité, kontinuálne meranie sa počet meraní neuvádza
- *****) Meranie príkonu smerového dávkového ekvivalentu fotónového žiarenia prenosným dozimetrickým prístrojov vykonávané pravidelne na vopred definovaných meracích bodoch

Tabuľka č. 15: Účasť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach na zabezpečenie kvality v laboratóriách

Organizátor medzilaboratórnych porovnávacích meraní	Počet porovnávaných ukazovateľov spolu	Úspešnosť v medzilaboratórnych porovnávacích meraniach	
		Vyhovel	Nevyhovel

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE NITRA
ZA ROK 2019**

I. Demografické trendy

Okres Nitra je okres, ktorý sa nachádza v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 870,73 km². Okres Nitra sa rozprestiera v juhozápadnej časti Slovenska v geomorfologickej oblasti Podunajská nížina (v celkoch Podunajská rovina a Podunajská pahorkatina). Susedí s okresmi Topoľčany, Hlohovec, Galanta, Šaľa, Nové Zámky, Levice a Zlaté Moravce. Do okresu Nitra spadá 62 obcí, z toho 2 majú štatút mesta. (Nitra, Vráble). Údaje sú k 31.12.2018.

K 31.12.2018 – teda na začiatku roku 2019 mal okres Nitra 161 441 obyvateľov. Oproti roku 2017 (161 025) je to vzostup o 416 osôb. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 78 317 (48,50%) mužov a 83 124 (51,50%) žien. V roku 2018 bol zaznamenaný **prirodzený prírastok** obyvateľstva o 21 osôb a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o 395 osôb. Znamená to, že **celkový prírastok** obyvateľstva predstavoval 416 osôb. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva predstavuje hodnotu 2,58 promile. Prirodzený prírastok klesol a celkový prírastok vzrástol oproti roku 2017.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2019 nasledovná:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 23740 obyvateľov, t.j. 14,70%
- produktívny vek (15 – 64 rokov): 110064 obyvateľov, t.j. 68,20%
- poproduktívny vek (65 +): 27637 obyvateľov, t.j. 17,10%

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 1,2%, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 0,7% ako aj podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku klesol o 0,5 %.

V roku 2018 bol **priemerný vek obyvateľstva (rok)** u mužov 39,9 roka a 43,3 u žien. **Index starnutia** dosiahol v roku 2018 hodnotu 116,42, stúpol oproti predchádzajúcemu roku o 1,58. V predchádzajúcom roku mal hodnotu 114,84. U žien dosiahol index starnutia v roku 2018 hodnotu 145,82 a u mužov 88,72. Index starnutia v okrese Nitra systematicky stúpa v priemere o hodnotu 2.

Počet **živonarodených detí** v roku 2018 bol 1 706. To znamená, že v porovnaní s rokom 2017 (1 621) stúpol počet živonarodených detí o 85. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 10,60/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,10/1000 obyvateľov.

Miera perinatálnej úmrtnosti (počet mŕtvo narodených detí + počet detí zomretých vo veku do 7 dní / počet narodených) mala hodnotu 1,17/1000. Pre porovnanie, v roku 2017 bolo 3,69 mŕtvonarodených /1000 narodených detí (živo aj mŕtvo), teda mierne klesla o 2,52.

V roku 2018 **dojčenecká úmrtnosť** dosiahla hodnotu 1,17 promile, čo je mierny zostup oproti roku 2017 (1,23) o 0,06 promile.

V roku 2018 **zomrelo** v okrese Nitra 1 685 osôb. Z toho bolo 828 mužov (49,10%) a 857 žien (50,90%). Oproti roku 2017 to bolo v roku 2018 o 114 úmrtí viac. Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 10,45/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 9,74/1000 obyvateľov.

Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2018 takáto:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 6 (4 muži a 1 žena) 0,35%
- produktívny vek (15 – 64 rokov): 365 (242 mužov a 123 žien) 21,66%
- poproduktívny vek (65 +): 1 314 (582 mužov a 732 žien) 77,98%

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho veku. **Najčastejšou príčinou** smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia ako sú respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 45,64 %, nádory 29,14 % , externé príčiny (dopravné nehody, pády, utopenie, otravy a iné) spôsobili 4,21% úmrtí. Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 5,04%. Respiračné ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 7,42%.

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Nitra za rok 2019

V roku 2019 sme v okrese Nitra, tak ako v predchádzajúcom roku, zaznamenali vcelku priaznivú epidemiologickú situáciu.

V skupine alimentárnych ochorení poklesla chorobnosť na salmonelózu ale významne stúpol počet ochorení na iné bakteriálne črevné infekcie, vírusové črevné infekcie aj na nešpecifikované gastroenteritídy. Nezaznamenali sme ochorenie na bacilovú dyzentériu ani na bakteriálne otravy z potravín.

V skupine vírusových hepatítid sme zaznamenali iba 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A, hlásené boli 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a významný nárast chorobnosti sme zaznamenali u ochorení na akútnu vírusovú hepatitídu E, kde bolo hlásených 8 prípadov. Chorobnosť na akútnu vírusovú hepatitídu C bola v tomto roku nulová. V skupine chronických vírusových hepatítid boli hlásené 4 ochorenia, vo všetkých prípadoch išlo o chronickú vírusovú hepatitídu C.

V skupine ochorení preventabilných očkovaním sme v porovnaní s minulým rokom, kedy boli v okrese Nitra po prvý krát od roku 1992 hlásené 3 ochorenia na osýpky, zaznamenali 1 prípad. Poklesol počet ochorení na pertussis a neboli hlásené ochorenia na rubeolu a parotitídu.

V skupine respiračných ochorení bolo oproti predchádzajúcemu roku hlásených menej ochorení na šarlach, ale zaznamenali sme druhý najvyšší počet hlásených ochorení na varicellu za celé sledované 20-ročné obdobie.

V skupine neuroinfekcií nebolo hlásené ochorenie na meningokokovú meningitídu, poklesol počet ochorení na vírusové infekcie CNS, ale stúpol počet ochorení na bakteriálne meningitídy.

V skupine zoonóz sme v tomto roku zaznamenali nárast chorobnosti na tularémiu, u lymskej boreliózy bol počet hlásených ochorení rovnaký ako vlani a podstatne sa nezmenila chorobnosť na kliešťovú encefalitídu. Po minuloročnom nulovom výskyte sme vykázali 1 ochorenie na listeriózu a po 3 rokoch nulovej chorobnosti na toxoplazmózu boli hlásené 3 prípady. Nulový výskyt sme zaznamenali u ochorení na leptospirózu a hlásených bolo iba 5 poranení zvieratami podozrivými z besnoty.

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali najvyšší počet hlásených ochorení na svrab za celé sledované 20-ročné obdobie.

V priebehu roku 2019 bolo v okrese Nitra hlásených 6 úmrtí na infekčné ochorenia, z toho 4 krát išlo o ochorenie na SARI, 1 krát o ochorenie na pandemickú chrípku a 1 krát o hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom hantavírusovej etiológie. Úmrtie na nozokomiálne ochorenie s v tomto roku v okrese Nitra nezaznamenali.

Skupina alimentárnych ochorení

V skupine alimentárnych ochorení sme v okrese Nitra od roku 1996 nezaznamenali ochorenie na brušný týfus ani paratýfus a už 7 rokov po sebe bola nulová chorobnosť aj v skupine bakteriálnych otráv z potravín.

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali spolu 125 ochorení na salmonelózu, čo predstavuje chorobnosť 77,4/100 000 obyvateľov. Je to o 18,3% menej než vlani, kedy bolo hlásených 153 prípadov s chorobnosťou 95,0/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (137,2 prípadov, chorobnosť 85,5/100 000 obyvateľov) je to menej o 8,9% (index 0,9). Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné ochorenia a to 123 krát (98,4%) o salmonelovú enteritídu a po 1 krát o salmonelovú septikémiu a lokalizovanú salmonelovú infekciu. Ochorenia sa vy skytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 20-24-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky vo vekových skupinách od 0 do 9 rokov veku a to 550,6/100 000 obyvateľov (37 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí, 461,4/100 000 obyvateľov (8 ochorení) v skupine 0-ročných detí. Výskyt sme evidovali po celý rok, s typicky vyšším výskytom v teplých mesiacoch v roku. Charakter výskytu bol prevažne 102 krát (81,6%) sporadický a zvyšné ochorenia prebehli v rámci menších epidémií s počtom od 2 do 4 prípady v ohnisku. Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie uplatnila *Salm.enteritidis*, vyvolala 104 manifestných ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu, izolovaná bola 99 krát, 2 kultivačne negatívne a 4 kultivačne nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Druhým najčastejším pôvodcom ochorení bola *Salm.infantis*, vyvolala 5 ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 lokalizovanú salmonelovú infekciu, izolovaná bola 5 krát a 1 kultivačne nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Ostatné typy salmonel sa vyskytli iba ojedinele. Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie po 37 krát (po 29,6%) vajíčka a mäsové výrobky a na druhom mieste sa uplatnilo 29 krát (23,2%) kuracie mäso. V ohniskách salmonelóz boli v roku 2019 na kultivačné vyšetrenie odobraté po 1 krát umelá mliečna výživa (Nutrilon), z ktorej bola izolovaná *Salm.species* a trus pagekona, z ktorého bola izolovaná *Salm.muenchen* (rovnako ako u 3-mesačného chorého dieťaťa). V roku 2019 sme v

okrese zaznamenali 6 importovaných ochorení na salmonelózu a to 2 krát z Maďarska a po 1 krát z Indie, Talianska, Cypru a Macedónska.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra vykázali iba 1 ochorenie na bacilovú dyzentériu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 nezaznamenali ani jeden prípad. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 2,6/100 000 obyvateľov (4,2 prípadu).

V skupine iných bakteriálnych črevných infekcií sme v roku 2019 zaznamenali v okrese Nitra najvyššiu chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s predchádzajúcim rokom (302 prípadov, chorobnosť 187,6/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpila o 15,9% a celkom bolo hlásených 350 ochorení, čo je chorobnosť 216,8/100 000 obyvateľov. Priemer ochorení za posledných 5 rokov mal hodnotu 268,4 a priemerná chorobnosť bola 167,2/100 000 obyvateľov (index 2019/priemer 1,3). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u malých detí a to 1 211,1/100 000 obyvateľov (21 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 1 145,8/100 000 obyvateľov (77 ochorení) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s vyšším výskytom v letných mesiacoch. Podľa etiológie boli jednotlivé ochorenia vykázané 3 krát (0,9%) ako infekcie enteropatogénnymi E.coli, 232 krát (66,3%) ako kamylobakteriáza, 6 krát (1,7%) ako yersinióza a 109 krát (31,1%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile. Ochorenia prebiehali najčastejšie sporadicky, alebo v rámci rodinného výskytu. V priebehu roku sme zaznamenali 9 importovaných ochorení na kamylobakteriázu a to 4 krát zo Slovinska, 2 krát z Grécka a po 1 krát z Cypru, Chorvátska a Španielska a 1 importované ochorenie na klostrídióvu enterokolitídu z Egypta.

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese hlásených 320 ochorení na vírusové črevné infekcie (chorobnosť 198,0/100 000 obyvateľov) došlo v roku 2019 v tejto skupine alimentárnych ochorení k významnému nárastu chorobnosti o 70,3% a spolu bolo hlásených 545 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 337,6/100 000 obyvateľov. Oproti 5-ročnému priemeru (296,6 prípadov, chorobnosť 184,7/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpila až o 83,7% (index 1,8). Výskyt bol zaznamenaný vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 2 537,5/100 000 obyvateľov (44 prípadov) v skupine 0-ročných detí a 2 187,5/100 000 obyvateľov (147 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí. Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 176 prípadov (32,3%) v apríli a 115 prípadov (21,2%) v januári. Podľa etiológie ochorení bolo vykázaných 198 rotavírusových enteritíd (36,3%), 305 ochorení na gastroenteropatiu vyvolanú vírusom Norwalk (56,0%), 36 adenovírusových enteritíd (6,6%) a 6 enteritíd vyvolaných astrovírusmi

(1,1%). Ochorenia prebiehali sporadicky, v rámci rodinného výskytu a zaznamenali sme aj viacero epidémií nenozokomiálneho aj nozokomiálneho charakteru. V priebehu roku sme zaznamenali 4 ochorenia na rotavírusové enteritídy u očkovaných detí (Rotarix 1x 1 dávka a 3x 2 dávky). V skupine vírusových črevných infekcií sme vykázali aj 8 importovaných ochorení a to 6 krát z Poľska a po 1 krát zo Srbska a Chorvátska.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra vykázali iba 22 ochorení na nešpecifikované gastroenteritídy (chorobnosť 13,7/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 zaznamenali až 136 prípadov (index 6,2). Chorobnosť mala hodnotu 84,2/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (120,6 prípadu, chorobnosť 75,2/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti a to o 12,0%. Sporadický charakter malo iba 1 nozokomiálne ochorenie, ostatné prebehli v rámci 5-tich epidémií s počtom 5, 11, 2 krát po 16 a 87 prípadov. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 021,8/100 000 obyvateľov (83 ochorení) bola vo vekovej skupine 5-9-ročných detí.

Skupina vírusových hepatítid

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali vcelku priaznivú epidemiologickú situáciu vo výskyte ochorení na vírusové hepatitídy.

Po 2-ročnej nulovej chorobnosti sme zaznamenali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu A (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti u tohto typu VH za posledných 5 rokov mal hodnotu 2,0/100 000 obyvateľov (3,2 prípadu). Išlo o sporadické, neobjasnené ochorenie u klientky ZSS. U 37 kontaktov v ZSS bol zabezpečený lekársky dohľad a 2 príbuzným osobám, ktoré pacientku navštevovali, bolo indikované aj očkovanie proti VHA vakcínou Havrix. Ochorenie bolo vykázané ako nozokomiálne.

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy boli v okrese Nitra hlásené 2 ochorenia na akútnu VHB (chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 vykázali 3 prípady, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4/100 000 obyvateľov (2,2 prípadu). Ochorenia sa vyskytli len u dospelých neočkovaných osôb. V ohniskách boli zabezpečované opatrenia u 12-tich kontaktov, vakcinácia proti VHB bola vykonaná u 6-tich z nich, ostatné kontakty boli už riadne očkované v rámci pravidelného povinného očkovania. Jedno z ochorení bolo vykázané ako importované z Rakúska.

Ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu typu E vykazujeme v okrese Nitra od roku 2013 (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), pričom pozorujeme postupný nárast chorobnosti u tohto typu VH. Oproti minulému roku (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 vykázali 8 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 5,0/100 000

obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (3,6 prípadu, chorobnosť 2,3/100 000 obyvateľov) došlo k viac ako dvojnásobnému nárastu chorobnosti (index 2,2). Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 10 rokov vyššie, pričom najviac 3 prípady boli hlásené v skupine 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov). Opatrenia (sérologické vyšetrenie a lekársky dohľad) boli zabezpečené u 18-tich kontaktov chorých. Ako importované ochorenia boli vykázané 4 prípady a to 2 krát zo Spojeného kráľovstva a po 1 krát z Dominikánskej republiky a Španielska.

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku bolo hlásených 7 prípadov s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 7,4 prípadu (chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov). Vo všetkých prípadoch išlo o chronické vírusové hepatitídy typu C, vyskytli sa len u dospelých osôb, pričom 3 krát išlo o drogovu závislé osoby.

V priebehu roku 2019 sme vykázali v okrese Nitra 13 nových nosičov HBsAg, čo je chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov. Išlo o dospelé osoby vo všetkých vekových skupinách nad 25 rokov veku, pričom najviac prípadov 5 bolo v skupine 65-ročných a starších osôb. V 3 prípadoch išlo o cudzincov (2x z Ukrajiny a 1x z Turecka), ktorí sú v SR na pracovnom pobyte, vyšetrenia boli vykonané pre potreby cudzineckej polície, 5 krát bolo vyšetrenie vykonané v rámci predoperačných vyšetrení, 1 krát pred umiestnením pacienta do ZSS a 4 krát v rámci diferenciálnej diagnostiky. Opatrenia boli zabezpečované u 22 kontaktov nosičov, pričom vakcinácia proti VHB bola indikovaná u 10-tich osôb. V 4 prípadoch mali kontakty pozitívne vyšetrenia markerov VHB a 8 kontaktov bolo už riadne očkovaných proti VHB v rámci pravidelného povinného očkovania.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

V roku 2019 sme v okrese v tejto skupine ochorení nezaznamenali ochorenie na záškrt, tetanus, rubeolu a parotitídu.

V minulom roku bola v okrese Nitra preušená nulová chorobnosť na osýpky, ktorú sme evidovali 26 rokov. Vykázali sme 3 ochorenia, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V tomto roku sme evidovali 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. Išlo o importovaný prípad z Ukrajiny. V rámci opatrení v ohnisku boli 3 osoby očkované proti osýpkam a to 1 krát vakcínou Priorix a 2 krát vakcínou MMR vax Pro.

Oproti minulému roku, kedy sme vykázali v okrese 10 ochorení na pertussis s chorobnosťou 6,2/100 000 obyvateľov, došlo k poklesu chorobnosti o 30,0% a hlásených

bolo 7 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 4,3/100 000 obyvateľov. Oproti priemeru za posledných 5 rokov (13,4 prípadov, chorobnosť 8,3/100 000 obyvateľov) však chorobnosť poklesla takmer o polovicu. Ochorenia boli hlásené prevažne vo vekových skupinách dospelých osôb s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 36,6/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 20-24-ročných osôb. Iba 1 ochorenie sme zaznamenali u detí a to v skupine 0-ročných s chorobnosťou 57,7/100 000 obyvateľov, išlo o vzhľadom k veku neočkované 2-mesačné dieťa. Na základe laboratórnych vyšetrení boli všetky ochorenia diagnostikované ako pertussis.

Rovnako ako v posledných 2 rokoch bolo v okrese Nitra hlásené 1 ochorenie na septikémiu vyvolanú Streptokokom pneumóniae (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V máji ochorel 62-ročný neočkovaný muž. Z hemokultúry bol izolovaný Streptococcus pneumónae. Pacient bol s trvalými následkami umiestnený v hospici.

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali 1 ochorenie na hemofilovú bakteriálnu meningitídu, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov. Išlo o laboratórne potvrdené ochorenie u 71-ročnej neočkovanej ženy. Pôvodca ochorenia Haemophilus influenzae bol dokázaný metódou PCR v likvore. Ochorenie skončilo uzdravením.

Rovnako ako vlani bolo v roku 2019 bolo hlásené 1 ochorenie na pneumokokovú meningitídu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo hlásené u 59-ročného neočkovaného muža hospitalizovaného na IK FN Nitra, bolo laboratórne potvrdené pozitívnym vyšetrením likvoru: Streptococcus pneumoniae (PCR) pozit. Ochorenie sa skončilo uzdravením.

V roku 2019 bolo hlásené 1 ochorenie na zápal pľúc vyvolaný Haemophilus influenzae (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a to u 78-ročného neočkovaného muža. Ochorenie malo nozokomiálny pôvod a skončilo sa uzdravením.

Skupina respiračných ochorení

V priebehu roku 2019 bolo v okrese hlásených 5 ochorení na tuberkulózu, čo je chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 4 ochorenia (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). Všetky ochorenia boli diagnostikované ako tuberkulóza pľúc.

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 13 ochorení na šarlach (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 zaznamenali 5 prípadov s chorobnosťou 3,1/100 000 obyvateľov, čo je menej o 61,5%. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 36,9/100 000 obyvateľov (3 prípady) v skupine 5-9-ročných detí.

V okrese bolo v priebehu roku hlásených 22 ochorení na erysipelas, čo je chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme vykázali 23 ochorení (chorobnosť 14,3/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 4,3%.

V roku 2019 boli tak isto ako v minulom roku v okrese hlásené 2 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. Ochorenia sme zaznamenali u dospelých osôb, boli sérologicky potvrdené a ako pôvodca ochorenia sa po 1 krát uplatnili *Legionella longbeachae* a *Legionella dumoffii*. Obidve ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a 1 krát sa ochorenie skončilo úmrtím. V 1 prípade bolo ochorenie vykázané nepneumonická legionelóza – Pontiacka horúčka.

Lekári v okrese Nitra v priebehu roku hlásili 13 ochorení na herpes simplex (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo v okrese vykázaných 8 ochorení (chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov). Jednotlivé prípady boli diagnostikované 5 krát ako herpetickovírusová vezikulárna dermatitída (B00.1), 2 krát ako herpetickovírusová meningitída (B00.3), 3 krát ako herpetickovírusová encefalitída (B00.4), 2 krát ako iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8) a 1 krát ako nešpecifikovaná herpetickovírusová infekcia (B00.9).

V priebehu roku lekári v okrese Nitra hlásili 767 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 475,1/100 000 obyvateľov. Je to druhá najvyššia chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s minulým rokom (530 ochorení, chorobnosť 329,1/100 000 obyvateľov), je to nárast o 44,7% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (664,6 prípadov, chorobnosť 414,1/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpila o 15,4%. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 55-64-ročných osôb pričom najviac 344 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 4 234,9/100 000 obyvateľov) bolo v skupine 5-9-ročných detí a 302 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 4 494,1/100 000 obyvateľov) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí.

V roku 2019 bolo v okrese hlásených 79 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 48,9/100 000 obyvateľov). Chorobnosť sa v porovnaní s minulým rokom takmer nezmenila (80 ochorení, chorobnosť 49,7/100 000 obyvateľov). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 108,6/100 000 obyvateľov (30 ochorení) bola ako obvyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb. Ochorenia boli diagnostikované 10 krát ako zosterová choroba oka (B02.3), 13 krát ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a 56 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9).

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 55 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 34,1/100 000 obyvateľov), čo je nárast o 12,2% oproti roku 2018, kedy sme evidovali 49 ochorení s chorobnosťou 30,4/100 000 obyvateľov. Na základe sérologických

vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 46 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 9 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1).

V roku 2019 lekári prvého kontaktu v okrese Nitra hlásili 62 270 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 101 911,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2018, kedy sme zaznamenali 70 642 ochorení s chorobnosťou 104 605,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 11,9%. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení tvorila chrípka a chrípke podobné ochorenia 8,6%, čo predstavuje 5 384 ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia (chorobnosť 8 811,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov). Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február 10 866 (17,5%), október 7 050 (11,3%) a január 7 043 (11,3%). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 281 825,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (12 575 prípadov), vo vekovej skupine 15-19-ročných stredoškolákov 245 891,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (7 845 prípadov) a v skupine 6-14-ročných školákov 226 583/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (13 777 prípadov), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 1 994 prípadov (3,2%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili otitídy (1,5% z počtu ochorení a 46,4% z počtu komplikácií) a sínusitídy (1,4% z počtu ochorení a 44,4% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 9,2% z počtu komplikácií. Aj v tomto roku sme naďalej pokračovali v monitorovaní etiológie chrípky a ARO tzv. sentinelovým spôsobom. Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 8 krát vírus chrípky typu A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-like, 6 krát typu A(H1)pdm09, 7 krát vírus chrípky typu A/Singapore/INFIMH/-16-0019/2016(H3N2)-like, 1 krát vírus chrípky typu A/H3, 5 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie a 2 krát vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 22 ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 13,6/100 000 obyvateľov. Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 ochorení na SARI, čo je chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov. Všetky ochorenia boli vo vekových skupinách dospelých osôb. Iba 1 ochorenie skončilo uzdravením a 4 krát sme zaznamenali úmrtia na SARI. U 2 chorých bol potvrdený vírus chrípky typu A(H1)pdm09 a to 1 krát z nosohltanového výteru a 1 krát

z bioptického materiálu. U 3 ďalších pacientov boli výsledky laboratórnych vyšetrení negatívne a prípady boli vykázané ako „možné“.

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 4 ochorenia na pandemickú chrípku s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov a to výlučne vo vekových skupinách dospelých osôb. Ochorenia sa vyskytli sporadicky. Nikto z chorých nebol očkovaný proti chrípke. Z nosohltanového výteru bol izolovaný vo všetkých prípadoch vírus chrípky typu A(H1N1)pdm09. V 3 prípadoch sa ochorenie skončilo uzdravením a 1 krát sme u tejto diagnózy zaznamenali úmrtie.

Skupina neuroinfekcií

U ochorení na meningokokovú infekciu pozorujeme v okrese Nitra dlhodobu priaznivú situáciu vo vývoji chorobnosti. Za posledných 5 rokov sa ochorenie vyskytlo iba 2 krát a to po 1 prípade v rokoch 2014 a 2018 (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V tomto roku ochorenie hlásené nebolo.

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali 14 ochorení na vírusové infekcie CNS (chorobnosť 8,7/100 000 obyvateľov). Oproti minulému roku, kedy sme vykážali 34 ochorení s chorobnosťou 21,1/100 000 obyvateľov, je to takmer 2,5 násobne menej a v porovnaní s 5-ročným priemerom (19,2 prípadu, chorobnosť 12,0/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 27,1%. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením. Diagnóza bola stanovená na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení likvoru 3 krát ako enterovírusová encefalitída (A85.0), 4 krát ako nešpecifikovaná vírusová meningoencefalitída (A86), 1 krát ako enterovírusová meningitída (A87.0), a 6 krát ako nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89).

V roku 2019 boli evidované 2 laboratórne potvrdené ochorenia na herpetickovírusovú meningitídu, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. Pôvodcom ochorení bol ľudský herpesvírus 6. Ďalej boli hlásené 3 laboratórne potvrdené ochorenia na herpetickovírusovú encefalitídu, čo predstavuje chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Ako etiologické agens sa uplatnil Herpes simplex vírus 1.

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Nitra v priebehu roku zaznamenali 7 ochorení s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov, čo je významný nárast chorobnosti v porovnaní s minulým rokom, kedy sme vykážali iba 2 ochorenia s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov (index 3,5). Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (4,8 prípadu, chorobnosť 3,0/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpila a to o 45,8% (index 1,5). Ochorenia boli hlásené iba 1 krát v skupine 0-ročných detí a ostatné sa vyskytli u dospelých osôb nad 45

rokov veku. Na základe klinického obrazu a laboratórných vyšetrení boli ochorenia diagnostikované po 1 krát ako hemofilová meningitída (G00.0), pneumokoková meningitída (G00.1), stafylokoková meningitída (G00.3) a nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.9) a 3 krát ako iný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.8). Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu, 6 ochorení sa skončilo uzdravením a v 1 prípade bol v čase spracovania výročnej správy ešte pacient hospitalizovaný. V troch prípadoch (u diagnózy G00.8) sa jednalo o ochorenia nozokomiálneho pôvodu.

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2019 sme v skupine zoonóz v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na antrax, brucelózu, Creutzfeldt-Jakobovu chorobu, leptospirózu, ornitózu, toxokarózu, teniózu ani Q-horúčku.

V okrese Nitra boli hlásené 4 ochorenia na tularémiu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme evidovali iba 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 1,2 prípadu s chorobnosťou 0,8/100 000 obyvateľov (index 3,3). Všetky ochorenia sa vyskytli u dospelých osôb od 35 do 64 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 7,4/100 000 obyvateľov (2 ochorenia) vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb. Potvrdené boli sérologicky a klinicky sa manifestovali po 2 krát ako pľúcna a glandulárna forma tularémie. V epidemiologickej anamnéze všetci chorí udávali kontakt s domácimi zvieratami a manipuláciu s krmivom a so stelivom. V dvoch prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu.

Po minuloročnom nulovom výskyte sme vykázali 1 ochorenie na listeriózu, ktoré sa klinicky manifestovalo ako listeriová meningitída (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Za posledných 5 rokov boli hlásené iba 2 ochorenia a to v roku 2017 (chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov). Ochorenie sa vyskytlo vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb, vyžiadalo si hospitalizáciu a skončilo sa uzdravením.

V okrese sme v roku 2019 vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 3 prípady s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Ochorenia sa vyskytli u dospelých osôb a klinicky sa manifestovali po 1 krát ako brušná a urologická forma.

Rovnako ako v minulom roku bolo hlásených 15 sérologicky potvrdených ochorení na lymfskú boreliózu s chorobnosťou 9,3/100 000 obyvateľov. Päťročný priemer bol 6,4 prípadu a chorobnosť mala hodnotu 4,0/100 000 obyvateľov (index 2,3). Ochorenia sa vyskytli prevažne 13 krát u dospelých osôb s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou

23,1/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 55-64-ročných osôb. Sezonalita bola typická, najviac prípadov 10 (66,7%) sa vyskytlo od mája do júla. Klinicky sa ochorenia manifestovali 11 krát ako kožná forma s príznakmi erythema migrans, v 3 prípadoch ako kĺbová forma a 1 krát ako neuroborelióza.

Počet vykázaných ochorení na kliešťovú encefalitídu sa oproti minulému roku (8 prípadov, chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov) podstatne nezmenila. Hlásených bolo 9 ochorení, čo je chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (5,8 prípadu, chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov) však došlo k nárastu o 55,2% (index 1,6). Ochorenie malo iba 1 krát typický dvojfázový priebeh, v ostatných prípadoch prebehli ochorenia netypicky jednofázovo a vyskytli sa u neočkovaných osôb. V epidemiologickej anamnéze chorí v 4 prípadoch udávali poštípánie kliešťom a ostatných 5 ochorení zostalo neobjasnených.

V okrese bolo v roku 2019 hlásených 6 ochorení vyvolaných vírusom Hantaan, ktoré sa 5 krát klinicky manifestovali ako hemoragická horúčka s renálnym syndrómom a 1 krát ako hantavírusový pľúcny syndróm. Chorobnosť bola 3,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 3 prípady s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov (index 2,0). Ochorenia sa vyskytli iba u dospelých osôb nad 20 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 24,4/100 000 obyvateľov (2 prípady) vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb. Všetky prípady ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a 1 krát sme zaznamenali úmrtie na túto diagnózu.

Po troch rokoch nulového výskytu sme vykážali 3 ochorenia na toxoplazmózu, čo predstavuje chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 0,2 prípadu s chorobnosťou 0,1/100 000 obyvateľov. Ochorenia sa vyskytli v mladších vekových skupinách od 5 do 34 rokov veku.

V priebehu roku 2019 bolo v okrese Nitra hlásených iba 5 poranení zvieratami podozrivými z besnoty (3,1/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo hlásených 8 poranení (5,0/100 000 obyvateľov). V troch prípadoch išlo o poranenie neznámou mačkou a v dvoch prípadoch spôsobil poranenie neznámy pes. Hospitalizáciu si vyžiadalo jedno poranenie, v ostatných prípadoch bola antirabická vakcinácia uskutočnená ambulantne. V jednom prípade išlo o importovaný prípad poranenia zvierat'om počas pobytu v Grécku.

Nákazy kože a slizníc

U ochorení na svrab sme v roku 2019 v okrese Nitra zaznamenali najvyššiu chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. Hlásených bolo 113 prípadov, čo predstavuje

chorobnosť 70,0/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (66 ochorení, chorobnosť 41,0/100 000 obyvateľov) je to nárast o 71,2% (index 1,7) a oproti 5-ročnému priemeru (61,2 prípadu, chorobnosť 38,1/100 000 obyvateľov) je to viac až o 84,6% (index 2,3). Sporadický charakter malo 43 prípadov (38,1%) a ostatných ochorenia prebehli v rámci rodinného a epidemického výskytu s počtom od 2 do 21 ochorení. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia chorobnosť bola u školákov a to 223,4/100 000 obyvateľov (16 ochorení) v skupine 10-14-ročných detí. Z celkového počtu prípadov sa 40 ochorení (35,4%) vyskytlo u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom.

V roku 2019 sme zaznamenali v skupine nákaz kože a slizníc ochorenie ešte 1 ochorenie na dermatofytózu s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme evidovali 3 ochorenia s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

Iné infekcie – nezaradené

V priebehu roku 2019 sme v okrese Nitra rovnako ako vlani zaznamenali 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Ochorenie vyvolala *Salm.enteritidis* u dospelého muža a prípad sa skončil uzdravením.

V tejto skupine diagnóz sme v roku 2019 vykázali 19 ochorení na streptokokové septikémie s chorobnosťou 11,8/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (11 ochorení, chorobnosť 6,8/100 000 obyvateľov) je to o 72,7% viac. Ochorenia sa vyskytli výlučne vo vekových skupinách dospelých osôb s najvyšším počtom prípadov 10 v najstaršej vekovej skupine. Ako etiologické agens sa najčastejšie 15 krát uplatnili *Streptokoky* zo skupiny D. Z celkového počtu vykázaných streptokokových septikémií malo 15 prípadov (78,9%) nozokomiálny pôvod. Všetky ochorenia na streptokokové septikémie vykázané v roku 2019 skončili uzdravením.

V roku 2019 bolo vykázaných 145 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 89,8/100 000 obyvateľov. Je to nárast o 8,2% v porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 134 prípadov s chorobnosťou 83,2/100 000 obyvateľov. Z celkového počtu ochorení malo 101 (69,7%) nozokomiálny pôvod. Ako pôvodca sa u ochorení nenozokomiálneho pôvodu najčastejšie 9 krát uplatnila *E.coli* (6,2%), 7 krát *Staphylococcus hominis* (4,8%) a po 5 krát (po 3,4%) *Staphylococcus aureus* a *Staphylococcus haemolyticus*. Z celkového počtu 145 vykázaných ochorení skončilo 139 uzdravením a 6 (4,1%) úmrtím na inú príčinu.

V skupine pohlavne prenosných ochorení sme v roku 2019 v okrese Nitra vykázali 13 ochorení na syfilis, čo je chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov, vyskytli sa u osôb od 25 rokov vyššie, pričom najviac 6 prípadov bolo v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 22,2/100 000 obyvateľov). Rovnako ako vlani sme v okrese Nitra v roku 2019 vykázali 13 ochorení na gonokokové infekcie, čo predstavuje chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov. V skupine ostatných pohlavne prenosných ochorení bolo vykázaných spolu 35 prípadov, najčastejšie 16 krát chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy.

HIV pozitívne osoby boli vykazované po 1 krát ako choroba HIV vyúsťujúca do rozličných chorôb zatriedených inde (B22.7) a choroba HIV vyúsťujúca do iných špecifikovaných stavov (B23.8) a 4 krát ako bezpríznakový stav infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (Z21).

V skupine geohelmintóz bolo v priebehu roku 2019 v okrese Nitra hlásených 14 ochorení na enterobiózu s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov. Vlani sme zaznamenali 9 prípadov s chorobnosťou 5,6/100 000 obyvateľov. Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu. Pôvodcom ochorení bol *Enterobius vermicularis*.

Oproti minulému roku, kedy boli v okrese Nitra hlásené 3 prípady pedikulózy s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov, sme v roku 2019 zaznamenali iba 2 prípady, čo je chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov.

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra (Fakultná nemocnica (FN) v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada (ŠN) Nitra - Zobor, Psychiatrická nemocnica (PN) Veľké Zálužie, FMC dialyzačné služby Nitra, v Kardiocentre Nitra s.r.o. a v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS) spolu 747 nozokomiálnych nákaz, z ktorých 377 (t.j. 50,5 %) bolo vyhládaných.

Z celkového počtu 747 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo vo FN Nitra 412, v ŠN Nitra 99, v PN Veľké Zálužie 38, vo FMC 3, v Kardiocentre 3, v Zariadení pre seniorov (ZpS) Nitra 90, v ZSS Viničky 29, v ZSS Borinka 8, v ZSS Nitrava 39, v ZSS Cedron Mojmírovce 5 a v ZSS Benefit Ľudovítová 21 nozokomiálnych ochorení.

Prevalencia nozokomiálnych ochorení je 2,0 (v roku 2018 bola prevalencia 1,8).

V tomto roku evidujeme 10 epidémií nozokomiálneho charakteru – 7 norovírusových, 2 epidémie gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu a 1 epidemický výskyt ochorení na svrab.

Najčastejšie diagnostikovanými nozokomiálnymi ochoreniami boli norovírusové enteritídy (196x), sepsy (118x), 75 bronchopneumónií, 63 infekcií močových orgánov, 56 enterokolitíd spôsobených *Clostridium difficile*, 40 kanylových flebitíd, 38 infekcií v mieste chirurgického výkonu, 31 bronchopneumónií po umelej pľúcnej ventilácii, 22 ochorení na svrab, 21 cystitíd, 19 bronchitíd a 16 gastroenteritíd pravdepodobne infekčného charakteru. Ostatné ochorenia mali sporadickejší charakter. Najčastejšie izolovanými vyvolávateľmi nozokomiálnych nákaz boli: *Klebsiella pneumoniae* (82 krát), *E.coli* (61 krát), 59 krát *Staphylococcus aureus* (z toho 30x MRSA kmeň), 56 krát *Clostridium difficile*, 50 krát iné špecifikované stafylokoky, 40 krát *Pseudomonas aeruginosa*, 29 krát enterokoky, 17 krát norovírusy, 15 krát *Proteus mirabilis*, 14 krát *Enterobacter* a ostatné etiologické agens sa vyskytli sporadicky. Z 525-ich odobratých vzoriek na kultivačné vyšetrenie bolo 47 negatívnych (9%) a 222 krát pri výskyte nozokomiálnych nákaz nebol materiál na mikrobiologické vyšetrenie odobratý (29,7 %).

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Nitra v roku 2019.

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov
v okrese Nitra.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese N i t r a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Rok 2019	Rok 2018	Index 19/18	Priemer 14-18	Index 19/P	Chorobnosť v r.2019	Priemer chor.14-18
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	Iné infekcie salmonelami	125	153	0,8	137,2	0,9	77,4	85,5
A03	Bacilová dyzentéria	0	1	0,0	4,2	0,0	0,0	2,6
A04	Iné bakter. črevné infekcie	350	302	1,2	268,4	1,3	216,8	167,2
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	545	320	1,7	296,6	1,8	337,6	184,7
A09	Črev. inf. nepresne určené	136	22	6,2	120,6	1,1	84,2	75,2
B15	Akútna hepatitída A	1	0	0,0	3,2	0,3	0,6	2,0
B16	Akútna hepatitída B	3	2	1,5	2,2	1,4	1,9	1,4
B17.1	Akútna hepatitída C	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1
B17.2	Akútna hepatitída E	8	3	2,7	3,6	2,2	5,0	2,3
B18	Chronická hepatitída	4	7	0,6	7,4	0,5	2,5	4,6
B19	VH bližšie nešpecifikov.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A37	Divý kašeľ	7	10	0,7	13,4	0,5	4,3	8,3
A38	Šarlach	5	13	0,4	11,8	0,4	3,1	7,4
B01	Ovčie kiahne	767	530	1,4	664,6	1,2	475,1	414,1
B05	Osýpky	1	3	0,3	0,6	1,7	0,6	0,4
B06	Ružienka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,4
J11	Chríпка	62 270	70 642	0,9	78448,4	0,8	101 911,4	101 062,8
A39	Meningokokové infekcie	0	1	0,0	0,4	0,0	0,0	0,2
A85-87 A89	Vírusová meningoencefal.	14	34	0,4	19,2	0,7	8,7	12,0
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	9	8	1,1	5,8	1,6	5,6	3,6
G00	Bakter.zápal mozg.plien	7	2	3,5	4,8	1,5	4,3	3,0
A21	Tularémia	4	1	4,0	1,2	3,3	2,5	0,8
B58	Toxoplazmóza	3	0	0,0	0,2	15,0	1,9	0,1
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A32	Listerióza	1	0	0,0	0,4	2,5	0,6	0,2
A35	Tetanus	0	1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1
A69	Lymfská borelióza	15	15	1,0	6,4	2,3	9,3	4,0
B86	Svrab	113	66	1,7	61,2	1,8	70,0	38,1

Tabuľka II.2.-Vývoj vybraných prenosných ochorení v okrese N i t r a za posledných 20 rokov

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Rok																			
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Skupina vybraných alimentárnych nákaz																						
A 01	Brušný týfus a paratýfus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 02	Iné infekcie salmonelami	abs.	1097	719	479	216	449	320	201	221	159	117	142	118	132	58	138	140	122	133	153	125
		rel.	671,9	440,0	293,1	132,0	274,4	195,5	122,7	134,9	96,9	71,2	86,4	71,5	82,8	36,3	86,2	87,4	76,1	82,7	95,0	77,4
A 03	Bacilová dyzentéria	abs.	340	11	4	18	13	18	-	1	4	22	4	4	1	-	10	1	1	8	1	-
		rel.	208,3	6,7	2,4	11,0	7,9	11,0	-	0,6	2,4	13,4	2,4	2,4	0,6	-	6,2	0,6	0,6	5,0	0,6	-
A 04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	53	12	20	35	14	44	17	62	9	35	62	65	102	284	282	284	253	221	302	350
		rel.	32,5	7,3	12,2	21,4	8,6	26,9	10,4	37,9	5,5	21,3	37,7	39,4	64,0	177,8	176,2	177,2	157,8	137,5	187,6	216,8
A 05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	28	33	-	97	26	-	18	13	7	-	4	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	17,1	20,2	-	59,3	15,9	-	11,0	7,9	4,3	-	2,5	-	-	-	-	-	-	-
A 08	Vír.a inými org. vyv.črev.infekcie	abs.	108	23	-	233	9	75	191	523	262	466	184	206	158	193	203	191	324	445	320	545
		rel.	66,2	14,1	-	142,4	5,5	45,8	116,6	319,3	159,7	283,5	111,8	124,8	99,1	120,8	126,9	119,2	202,0	276,8	198,7	337,6
A 09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	95	105	156	109	57	136	93	239	343	397	315	357	503	254	128	151	294	8	22	136
		rel.	58,2	64,3	95,5	66,6	34,8	83,1	56,8	145,9	209,0	241,5	191,4	216,4	315,5	159,0	80,0	94,2	183,3	5,0	13,7	84,2
Skupina vírusových hepatítid																						
B 15	Akútna hepatitída A	abs.	1	3	2	22	6	-	1	-	-	3	30	3	-	2	8	5	3	-	-	1
		rel.	0,6	1,8	1,2	13,4	3,7	-	0,6	-	-	1,8	18,2	1,8	-	1,3	5,0	3,1	1,9	-	-	0,6
B 16	Akútna hepatitída B	abs.	5	8	4	5	6	3	2	14	16	24	9	5	9	3	6	3	-	-	2	3
		rel.	3,1	4,9	2,4	3,0	3,7	1,8	1,2	8,6	9,8	14,6	5,5	3,0	5,7	1,9	3,8	1,9	-	-	1,2	1,9
B 17.1	Akútna hepatitída C	abs.	1	3	1	1	-	5	2	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
		rel.	0,6	1,8	0,6	0,6	-	3,0	1,2	-	1,2	-	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-	-
B 17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	3	8	3	3	8
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9	0,6	1,9	5,0	1,9	1,9	5,0
B 17.8	Iná špecifikovaná vír. hepatitída	abs.	-	-	-	-	1	1	-	4	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	0,6	0,6	-	2,4	-	1,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 18	Chronická hepatitída	abs.	-	1	2	5	5	4	19	20	9	21	19	8	5	15	8	13	6	3	7	4
		rel.	-	0,6	1,2	3,0	3,1	2,4	11,6	12,2	5,5	12,8	11,6	4,9	3,1	9,4	5,0	8,1	3,7	1,9	4,3	2,5
B 19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	5	1	1	1	4	3	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	3,1	0,6	0,6	0,6	2,4	1,8	3,7	0,6	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupina respiračných nákaz																						
A 37	Divý kašeľ	abs.	6	-	8	1	7	2	1	4	1	-	23	13	16	28	33	5	8	11	10	7
		rel.	3,7	-	4,9	0,6	4,3	1,2	0,6	2,4	0,6	-	14,0	7,9	10,0	17,5	20,6	3,1	5,0	6,8	6,2	4,3
A 38	Šarlach	abs.	30	38	45	21	22	9	18	16	12	8	7	18	9	8	11	10	9	16	13	5
		rel.	18,4	23,3	27,5	12,8	13,4	5,5	11,0	9,8	7,3	4,9	4,3	10,9	5,7	5,0	6,9	6,2	5,6	10,0	8,1	3,1
B 01	Ovčie kiahne	abs.	500	396	520	722	589	468	625	512	600	616	339	448	828	598	634	716	702	741	530	767
		rel.	306,3	242,3	318,2	441,4	525,1	286,0	381,7	312,6	365,7	374,8	206,0	271,5	519,4	374,3	396,2	446,8	437,7	460,9	329,1	475,1
B 05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,9
B 06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 26	Mumps	abs.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-
		rel.	1,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,6	1,3	-	0,6	-	-	-

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Nitra za rok 2019

III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

Ochorenie na brušný týfus sme v okrese Nitra zaznamenali naposledy v roku 1996 (1 ochorenie, chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Od tohto roku je chorobnosť na brušný týfus a paratýfus v okrese nulová. Posledná bacilonosička brušného týfusu existovala ešte v roku 2014.

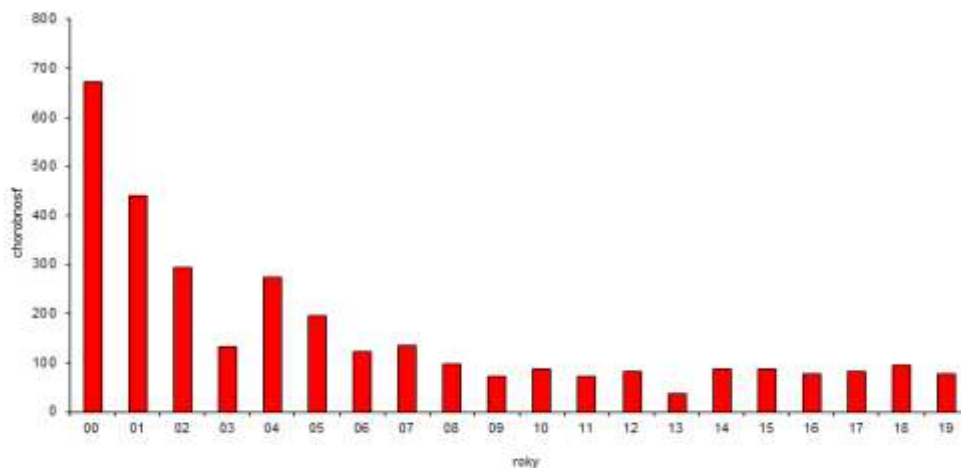
K 31.12.2018 sme v okrese Nitra nevidovali žiadneho nosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

Iné infekcie salmonelami (A02)

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali spolu 125 ochorení na salmonelózu, čo predstavuje chorobnosť 77,4/100 000 obyvateľov. Je to o 18,3% menej než vlani, kedy bolo hlásených 153 prípadov s chorobnosťou 95,0/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (137,2 prípadov, chorobnosť 85,5/100 000 obyvateľov) je to menej o 8,9%.

Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné ochorenia a to 123 krát (98,4%) o salmonelovú enteritídu a po 1 krát o salmonelovú septikémiu a lokalizovanú salmonelovú infekciu.

SALMONELÓZA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Podľa pohlavia sme evidovali 69 prípadov u mužov (55,2%) a 56 u žien (44,8%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 20-24-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky vo vekových skupinách od 0 do 9 rokov veku a to 550,6/100 000 obyvateľov (37 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí, 461,4/100 000 obyvateľov (8 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 283,2/100 000 obyvateľov (23 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí.

Výskyt sme evidovali po celý rok, s typicky vyšším výskytom v teplých mesiacoch v roku. Najviac 26 prípadov (20,8%) sa vyskytlo v júli a druhý najvyšší počet prípadov 20 (16,03%) bol hlásených v septembri.

Ochorenia sa vyskytli v 112-tich ohniskách, pričom najčastejšie 102 krát (81,6%) išlo o sporadické ochorenia.

<u>Charakter výskytu:</u>	<u>Počet:</u>	<u>Počet prípadov:</u>	<u>%</u>
sporadické prípady	102 krát	102 prípadov	81,6%
2 prípady v ohnisku	8 krát	16 prípadov	12,8%
3 prípady v ohnisku	1 krát	3 prípady	2,4%
<u>4 prípady v ohnisku</u>	<u>1 krát</u>	<u>4 prípady</u>	<u>3,2%</u>
S p o l u :	112 ohnisk	125 prípadov	100,0%

Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie uplatnila Salm.enteritidis, vyvolala 104 manifestných ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu, izolovaná bola 99 krát, 2 kultivačne negatívne a 4 kultivačne nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Druhým najčastejším pôvodcom ochorení bola Salm.infantis, vyvolala 5 ochorení na salmonelovú enteritídu a 1 lokalizovanú salmonelovú infekciu, izolovaná bola 5 krát a 1 kultivačne nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Ostatné typy salmonel vyvolali iba manifestné, kultivačne potvrdené ochorenia (viď tabuľku – frekvencia izolovaných typov salmonel od chorých a vylučovateľov).

Do NRC pre salmonely boli v roku 2019 zasielané kmene bližšie neuršených typov salmonel na bližšiu špecifikáciu, ale nebol hlásený žiadny fagotyp.

Salmonelózy - frekvencia izolovaných typov od chorých
a vylučovateľov v roku 2019 v okrese Nitra

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
				u chorých		u vylučovateľov	
		abs.	%	abs.	%	abs	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Salm.bareilly	2	1,6	2	1,6	-	-
2	Salm.bližšie neurčená	3	2,4	3	2,4	-	-
3	Salm.enterica	3	2,4	3	2,4	-	-
4	Salm.enteritidis	99	79,2	99	79,2	-	-
5	Salm.hato	1	0,8	1	0,8	-	-
6	Salm.infantis	5	4,0	5	4,0	-	-
7	Salm.london	1	0,8	1	0,8	-	-
8	Salm.muenchen	1	0,8	1	0,8	-	-
9	Salm.stanley	1	0,8	1	0,8	-	-
10	Salm.typhimurium	2	1,6	2	1,6	-	-
11	ZES kult.negatívny	2	1,6	2	1,6	-	-
12	ZES kult.nevyšetrený	5	4,0	5	4,0	-	-
S p o l u :		125	100,0	125	100,0	-	-

Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie po 37 krát (po 29,6%) vajíčka a mäsové výrobky. V ohniskách salmonelóz boli v roku 2019 na kultivačné vyšetrenie odobraté po 1 krát umelá mliečna výživa (Nutrilon), z ktorej bola izolovaná Salm.species a trus pagekona, z ktorého bola izolovaná Salm.muenchen (rovnako ako u 3-mesačného chorého dieťaťa). Odobraté boli aj domáce vajíčka s negatívnym výsledkom.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>Počet:</u>	<u>%</u>
vajíčka	37 krát	29,6%
mäsové výrobky	37 krát	29,6%
kuracie mäso	29 krát	23,2%
bravčové mäso	2 krát	1,6%
cukrárenské výrobky	2 krát	1,6%
umelá mliečna výživa	2 krát	1,6%
ryby a výrobky	2 krát	1,6%
kontakt s infikovanou osobou	1 krát	0,8%
kontakt so zvieratom	1 krát	0,8%
mäso z holuba	1 krát	0,8%
<u>neobjasnený faktor</u>	<u>11 krát</u>	<u>8,8%</u>
S p o l u :	125 krát	100,0%

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali 8 manifestných ochorení na salmonelózu v skupine 0-ročných detí (chrobnosť 461,4/100 000 obyvateľov).

Prehľad faktorov prenosu nákazy u 0-ročných detí:

Vek v mesiacoch	Forma ochorenia		Faktor prenosu nákazy							Typ salmonely		
	ochorenie	vyluč.	kur. mäso	mäs. výr.	vajíčka	umelá ml.v.	kont. zvierara	inf. osoba	holubie mäso	S. enteritidis	S. infantis	S. muenchen
3-mesačné	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	1
5-mesačné	2	-	-	-	-	1	-	-	1	1	1	-
8-mesačné	2	-	1	-	-	1	-	-	-	2	-	-
11-mesačné	2	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-
S p o l u	8	-	1	1	1	2	1	1	1	5	2	1

Z celkového počtu 125 prípadov si 44 ochorení (35,2%) vyžiadalo hospitalizáciu. V priebehu roku 2019 sme zaznamenali v okrese Nitra 6 importovaných ochorení na salmonelózu a to 2 krát z Maďarska a po 1 krát z Indie, Talianska, Cypru a Macedónska. Nozokomiálny pôvod malo iba 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu, popísané je v časti „Iné infekcie nezaradené“. U lokalizovanej salmonelovej infekcie vyvolanej Salm.infantis išlo o izoláciu z moča u dospeljej ženy bez klinických príznakov ochorenia, vyšetrenie tampónu recta bolo negatívne.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v roku 2019 v okrese Nitra žiadnu epizootiu salmonelózy u zvierat.

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali iba 2 rodinné epidémie salmonelózy s počtom 3 a 4 prípady:

Popis epidémií:

V rodine v Nitre prebehla v čase od 11.4. do 15.4.2019 epidémia salmonelózy, v ktorej ochoreli 4 z 5-tich členov domácnosti (2 dospelí, 1 dieťa MŠ, 1 dieťa mimo kolektívu) pravdepodobne po konzumácii bravčovej šunky z VD, ktorú konzumovali v priebehu niekoľkých dní. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie, ktoré bolo kultivačne potvrdené, z VR bola izolovaná Salm.enteritidis. Ostatní 3 chorí lekárske ošetrovanie nevyhľadali a neboli kultivačne vyšetrení.

V rodine v obci Nové Sady časť Sila ochoreli v dňoch 14.9. až 16.9.2019 na salmonelózu 3 zo 4 členov domácnosti (malé dieťa mimo kolektívu, dieťa navštevujúce MŠ a stredoškolač). Všetci 3 chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra a z VR bola u nich

izolovaná Salm.enteritidis. Ako faktor prenosu nákazy sa uplatnila pravdepodobne gulášová polievka s bravčovými párkami, ktorú skladovali a konzumovali 3 dni.

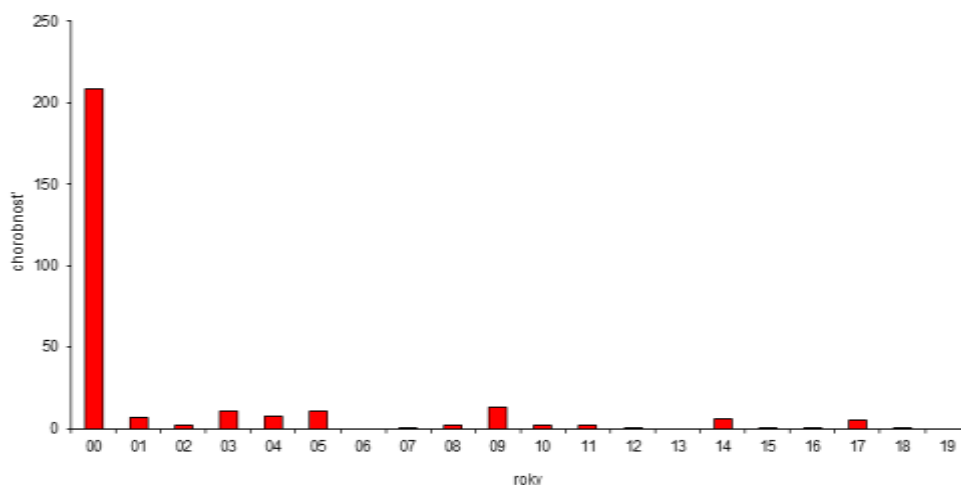
Prehľad salmonelóz – 2 prípady v ohnisku v roku 2019 v okrese Nitra

P.č.	Obec	Dátum výskytu	Počet ochorení		Typ salmonely	Faktor prenosu nákazy	Typ výskytu
			och.	vyl.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Nová Ves n/Ž	15.4.2019	2	-	S.enteritidis	vajíčka VD	rodinný
2	Lukáčovce	31.5.-1.6.2019	2	-	S.enteritidis	vajíčka D	rodinný
3	Nitra	2.6.-3.6.2019	2	-	S.enteritidis	kuracie mäso	rodinný
4	Nitra	17.6.-18.6.2019	2	-	S.infantis	1x mäso-výrobky/1x kontakt	rodinný
5	Nitra	30.6.-1.7.2019	2	-	S.enteritidis	mäsové výrobky	rodinný
6	Nitra	28.6.-29.6.2019	2	-	S.enteritidis	vajíčka D	rodinný
7	Veľký Lapáš	22.7.2019	2	-	S.enteritidis	bravčové mäso	rodinný
8	Čakajovce	27.9.-28.9.2019	2	-	S.enteritidis	mäsové výrobky	rodinný

Bacilová dyzentéria (A03)

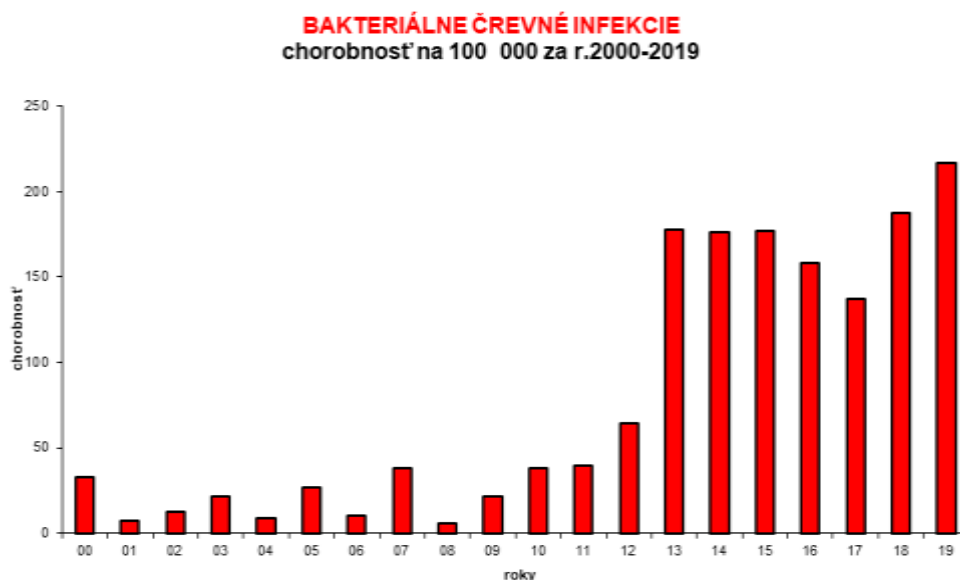
Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Nitra vykázali iba 1 ochorenie na bacilovú dyzentériu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 nezaznamenali ani jeden prípad. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 2,6/100 000 obyvateľov (4,2 prípadu).

BACILOVÁ DYZENTÉRIA chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

V tejto skupine alimentárnych ochorení sme v roku 2019 zaznamenali v okrese Nitra najvyššiu chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s predchádzajúcim rokom (302 prípadov, chorobnosť 187,6/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla o 15,9% a celkom bolo hlásených 350 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 216,8/100 000 obyvateľov. Priemer ochorení za posledných 5 rokov mal hodnotu 268,4 a priemerná chorobnosť bola 167,2/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 170 mužov (48,6%) a 180 žien (51,4%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou u malých detí a to 1 211,1/100 000 obyvateľov (21 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 1 145,8/100 000 obyvateľov (77 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí.

Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s vyšším výskytom v letných mesiacoch. Najviac prípadov 46 (13,1%) sme evidovali v júni a 44 (12,6%) v júli.

Podľa etiológie boli jednotlivé ochorenia vykázané 3 krát (0,9%) ako infekcie enteropatogénnymi E.coli, 232 krát (66,3%) ako kamylobakteriôza, 6 krát (1,7%) ako yersiniôza a 109 krát (31,1%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile.

Infekcia enteropatogénnymi E.coli (A04.0)

Oproti minulému roku (4 prípady, chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 v okrese Nitra u tejto diagnózy zaznamenali iba 3 sporadické ochorenia, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sme v priebehu roku zaznamenali 2 krát v skupine 0-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 115,3/100 000 obyvateľov) a 1 krát v skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 14,9/100 000 obyvateľov).

Vo všetkých prípadoch išlo o sporadické, neobjasnené ochorenia u detí mimo kolektívu. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali. Ako etiologické agens sa uplatnila enteropatogénna E.coli (po 1 krát O26, O111 a O126).

Kampylobakteriôza (A04.5)

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali 232 ochorení na kampylobakterózu, čo je chorobnosť 143,7/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (204 ochorení, chorobnosť 126,7/100 000 obyvateľov) je to o 13,7% viac.

Ochorenia sme zaznamenali u 115-tich mužov (49,6%) a 117-tich žien (50,4%) vo všetkých vekových skupinách, ale najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola u malých detí a to 1 095,7/100 000 obyvateľov (19 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 1 086,3/100 000 obyvateľov (73 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí.

Výskyt ochorení sme zaznamenali po celý rok s maximom v letných mesiacoch, pričom najviac prípadov 39 (16,8%) sme zaznamenali v júni a 29 prípadov (12,5%) v júli.

Ochorenia sa vyskytli prevažne 192 krát (82,8%) sporadicky a 18 krát v rámci rodinného výskytu (15 krát 2 prípady, 2 krát 3 prípady a 1 krát 4 prípady v rodine).

Ochorelo 74 malých detí mimo kolektívu (31,9%), 1 dieťa z DJ (0,4%), 24 detí navštevujúcich MŠ (10,3%), 28 školákov (12,1%), 11 stredoškolákov (4,7%), 4 vysokoškoláci (1,7%) a 90 dospelých osôb (38,9%).

Pôvodca ochorení Campylobacter jejuni bol laboratórne potvrdený u 175 chorých (75,4%), Campylobacter coli u 14-tich chorých (6,0%), Campylobacter species u 24 chorých (10,3%), 7 kultivačne negatívnych a 12 laboratórne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 47 ochorení (20,3%).

Ako faktor prenosu nákazy udávali chorí najčastejšie 84 krát (36,2%) konzumáciu kuracieho mäsa a 76 krát (32,8%) mäsové výrobky.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>počet:</u>	<u>%</u>
kuracie mäso	84 krát	36,2%
mäsové výrobky	76 krát	32,8%
kontakt s domácimi zvieratami	11 krát	4,7%
vajíčka	7 krát	3,0%
bravčové mäso	6 krát	2,6%
hovädzie mäso	5 krát	2,2%
morčacie mäso	2 krát	0,9%
iná hydina	2 krát	0,9%
zmiešaná strava	2 krát	0,9%
mliečne výrobky (bryndza)	2 krát	0,9%
umelá mliečna výživa	1 krát	0,4%
zverina	1 krát	0,4%
kontakt s infikovanou osobou	1 krát	0,4%
<u>neobjasnený faktor prenosu</u>	<u>32 krát</u>	<u>13,7%</u>
Spolu:	232 prípadov	100,0%

V priebehu roku sme v okrese zaznamenali 9 importovaných ochorení na kamylobakteriózu (3,9%) a to 4 krát zo Slovinska, 2 krát z Grécka a po 1 krát z Chorvátska, Španielska a Cypru. Jedno ochorenie v roku 2019 malo nozokomiálny pôvod (0,4%).

Popis epidémií:

V dňoch 9.8. a 10.8.2019 v rodine v Nitre ochoreli na kamylobakteriózu 4 z 5-tich členov domácnosti (2 dospelé osoby, dieťa navštevujúce MŠ, stredoškolačka). Ochorenia boli importované zo Slovinska. V čase pred ochorením konzumovali mäsové výrobky v mieste ubytovania. Po návrate domov vyhľadali lekárske ošetrovanie, pričom u dospelého muža a malého dieťaťa bol zo stolice izolovaný *Campylobacter jejuni* a po 1 krát bolo ochorenie kultivačne negatívne a kultivačne nevyšetrené. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

V rodine v Nitre v dňoch 16.9. a 17.9.2019 ochoreli na kamylobakteriózu všetky 3 dospelé osoby žijúce v domácnosti. V čase pred ochorením konzumovali kuracie mäso z VD. Kultivačne vyšetrená bola 1 chorá, z VR bol izolovaný *Campylobacter jejuni*. U ďalších 2 chorých bol klinický priebeh mierny a lekárske ošetrovanie nevyhľadali. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

V rodine v obci Jelenec ochoreli dňa 19.12.2019 na kamylobakteriózu všetci 3 členovia domácnosti (školačka a 2 dospelé osoby), ktorí v čase pred ochorením konzumovali

kurací kebab v reštaurácii v Nitre. Laboratórne vyšetrená bola iba školáčka, z VR bol izolovaný *Campylobacter jejuni*. Dospelí lekárske ošetrenie nevyhľadali a neboli laboratórne vyšetrení.

Yersinióza (A04.6)

V roku 2019 sme vykázali v okrese Nitra rovnako ako vlani 6 ochorení na yersiniózu, čo predstavuje chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov.

Ochorenia mali 4 krát sporadický charakter a 1 krát sa vyskytli 2 prípady v rodine a zaznamenali sme ich po 2 krát u malých detí mimo kolektívu, školákov a dospelých osôb. Ako faktor prenosu sa uplanili vo všetkých prípadoch mäsové výrobky. Laboratórne potvrdených bolo 5 ochorení, u ktorých bola z VR izolovaná *Yersinia enterocolitica* (3 krát sérovar 03, 1 krát 09 a 1 krát bez bližšej špecifikácie) a 1 kultivačne nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

Enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (A04.7)

V tejto skupine ochorení bolo v roku 2019 hlásených v okrese Nitra 109 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 67,5/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (88 ochorení, chorobnosť 54,7/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 23,9%.

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných detí, ale počet prípadov bol typicky najvyšší u starších osôb s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 184,5/100 000 obyvateľov (51 ochorení) v skupine 65-ročných a starších osôb a 78,4/100 000 obyvateľov (17 ochorení) v skupine 55-64-ročných osôb.

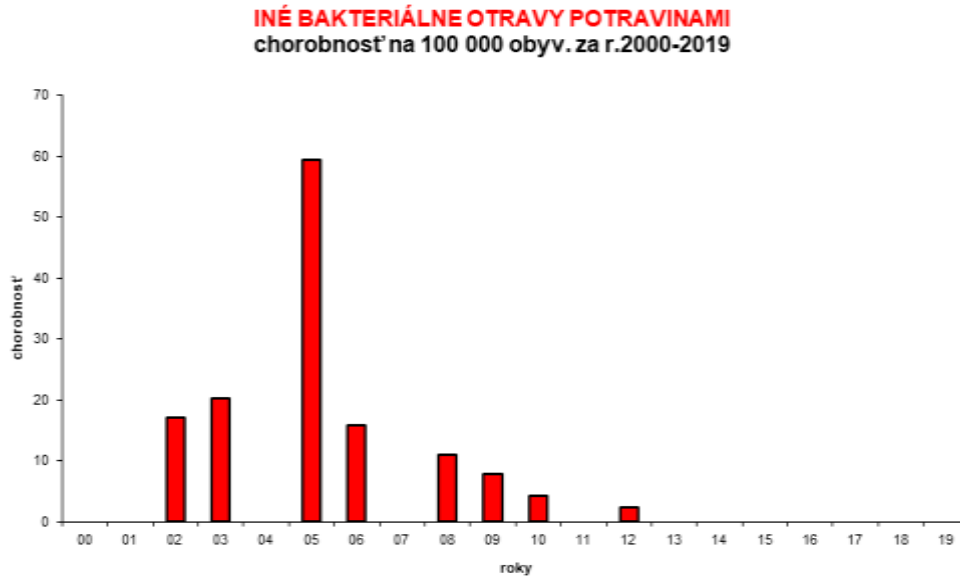
Všetky ochorenia mali sporadický charakter a zaznamenali sme ich u 1 dieťaťa navštevujúceho MŠ, 3 školákov, 2 stredoškolákov, 1 vysokoškoláka, 1 dieťaťa (13-ročného invalidného dôchodcu) z detského domova a u 101 dospelých osôb.

Diagnóza bola potvrdená dôkazom toxínu *Clostridium difficile* v stolici u 98 chorých (89,9%), pričom 44x išlo produkciu toxínu A, 12x B a 42x toxínu A aj B. Ostatných 11 ochorení bolo vykázaných ako možné prípady na základe typického klinického obrazu a pozitívneho vyšetrenia GDH (9x) a antigénu *Clostridium difficile* (2x).

Z celkového počtu 109 ochorení malo 56 (51,4%) nozokomiálny pôvod. Hospitalizáciu si vyžiadalo 97 ochorení (89,0%). Nezaznamenali sme žiadne úmrtie na klostrídióvu enterokolitídu. Jedno z ochorení bolo vykázané ako importované z Egypta.

Iné bakteriálne otravy potravinami (A05)

Už siedmy rok po sebe sme v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na bakteriálne otravy potravinami. Naposledy boli hlásené 4 prípady v roku 2012 (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

Giardióza (A07.1)

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali iba 1 kultivačne potvrdené ochorenie na giardiázu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V minulom roku ochorenie nebolo hlásené.

Ochorenie sme zaznamenali u muža z vekovej skupiny 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov) a bolo vykázané ako importované z Brazílie. Pôvodcom ochorenia bola Giardia intestinalis.

Vírusové a inými organizmami vyvolané črevné infekcie (A08)

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese hlásených 320 ochorení na vírusové črevné infekcie (chorobnosť 198,0/100 000 obyvateľov) došlo v roku 2019 v tejto skupine alimentárnych ochorení k významnému nárastu chorobnosti o 70,3% a spolu bolo hlásených 545 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 337,6/100 000 obyvateľov. Oproti 5-ročnému priemeru (296,6 prípadov, chorobnosť 184,7/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpila až o 83,7%.

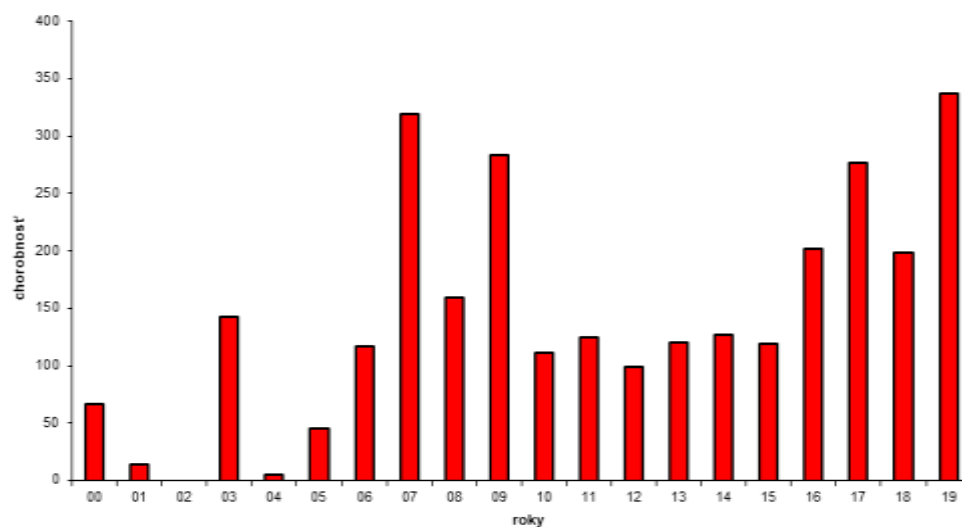
Podľa pohlavia ochorelo 225 mužov (41,3%) a 320 žien (58,7%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 2 537,5,0/100 000

obyvateľov (44 prípadov) v skupine 0-ročných detí a 2 187,5/100 000 obyvateľov (147 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí.

Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 176 prípadov (32,3%) v apríli a 115 prípadov (21,2%) v januári.

Podľa etiológie ochorení bolo vykázaných 198 rotavírusových enteritíd (36,3%), 305 ochorení na gastroenteropatiu vyvolanú vírusom Norwalk (56,0%), 36 adenovírusových enteritíd (6,6%) a 6 enteritíd vyvolaných astrovírusmi (1,1%).

VÍRUSMI A INÝMI ORGANIZMAMI VYVOLANÉ ČREVNÉ INFEKČIE chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Chorobnosť na rotavírusové enteritídy oproti minulému roku, kedy sme vykárali 107 ochorení s chorobnosťou 66,5/100 000 obyvateľov, stúpla až o 85,0% a hlásených bolo 198 prípadov s chorobnosťou 122,7/100 000 obyvateľov.

Charakter výskytu bol najčastejšie 93 krát sporadický (47,0%), 25 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (25,3%), 2 krát 3 prípady v rodine (3,0%), 3 krát 4 prípady v rodine (6,1%) a 1 krát 6 prípadov v rodine (3,0%). Okrem rodinného výskytu sme zaznamenali ešte 4 epidémie v detských kolektívach s počtom ochorení 3, 5, 11 a 12.

Podľa kolektívu ochorelo 66 malých detí mimo kolektívu (33,4%), 7 detí navštevujúcich detské jasle (3,5%), 59 detí navštevujúcich MŠ (29,8%), 20 školákov (10,1%), 1 stredoškolač (0,5%), 3 vysokoškolači (1,5%) a 42 dospelých osôb (21,2%).

Laboratórne potvrdených bolo 163 ochorení (82,3%), 6 negatívnych a 29 laboratórne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe epidemiologickej súvislosti.

Z celkového počtu 198 ochorení si 150 (75,8%) vyžiadalo hospitalizáciu. Ochorenia sa vyskytli 4 krát u očkovaných detí (Rotarix 1x 1 dávka a 3x 2 dávky). Nozokomiálny pôvod malo 5 ochorení (2,5%). Zaznamenali sme 4 importované ochorenia na rotavírusovú enteritídu a to 2 krát z Poľska a po 1 krát z Chorvátska a Srbska.

Popis epidémií:

V čase od 15.3. do 17.3.2019 prebehla v MŠ v Nitre menšia epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 5 detí z celkového počtu 156 nákaze exponovaných osôb (136 detí, 20 osôb personálu). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia, ktoré boli aj laboratórne potvrdené. Ostatné 3 ochorenia neboli laboratórne vyšetrené a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Žiadne z chorých detí neboli očkované proti rotavírusom. V zariadení bol vykonaný v spolupráci s oddelením HDM ŠZD, zabezpečené boli príslušné opatrenia. Nedostatky v zariadení neboli zistené.

V dňoch 13.4. až 23.4.2019 prebehla v obci Svätoplukov epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 8 detí navštevujúcich MŠ v obci a následne boli 4 ochorenia zavlečené do rodín chorých detí. Epidémiu hlásilo vedenie MŠ. Nákaze bolo celkom exponovaných 85 osôb, z toho bolo 8 detí navštevujúcich MŠ, 2 malé deti mimo kolektívu, 1 školák a 1 dospelá osoba. Hospitalizovaných bolo 5 detí, imunochromatografickým vyšetrením boli u všetkých v stolici dokázané rotavírusy. Ostatní chorí neboli laboratórne vyšetrení. V zariadení bol vykonaný ŠZD a boli zabezpečené príslušné opatrenia. nedostatky v prevádzke zariadenia neboli zistené. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V rodine v Nitre prebehla v dňoch 26.4.2019 až 1.5.2019 epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochoreli postupne 4 z 5-tich členov domácnosti (malé dieťa mimo kolektívu, 2 školáčky a 1 dospelá žena). Nikto z chorých nebol hospitalizovaný. Laboratórne potvrdené bolo iba 1 ochorenie u malého dieťaťa mimo kolektívu, ktoré ochorelo ako prvé. K ostatným ochoreniam prišlo pravdepodobne po kontakte v domácnosti, neboli laboratórne vyšetrené, vykázané boli na základe klinického obrazu a epidemiologickej súvislosti. Očkovaný proti rotavírusom nebol nikto z chorých. Malé dieťa mimo kolektívu bolo očkované proti rotavírusom 1 dávkou vakcíny Rotarix dňa 25.4.2019.

V obci Alekšince ochoreli na rotavírusovú enteritídu postupne 3 osoby z príbuzných rodín žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom (1 malé dieťa mimo kolektívu, 1 dieťa z MŠ, 1 dospelý). Všetci chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra a diagnóza bola u nich laboratórne potvrdená. Očkovaní proti rotavírusom neboli.

V rodine v obci Cabaj-Čápor ochorela v dňoch 22.5. až 27.5.2019 celá 6 členná rodina na rotavírusové enteritídy (1 malé dieťa mimo kolektívu, 1 dieťa z MŠ, 2 školáci a 2 dospelé

osoby). Ako prvé ochorelo dieťa navštevujúce MŠ, ochorenie zostalo neobjasnené, ostatné ochorenia sa v rodine šírili kontaktom. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu, 5 z nich bolo laboratórne potvrdených a 1 laboratórne negatívne ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V rodine v Nitre ochoreli v dňoch 30.5.2019 až 1.6.2019 na rotavírusové enteritídy 3 zo 4 členov domácnosti (malé dieťa mimo kolektívu, dieťa navštevujúce MŠ a dospelá žena). Všetky 3 ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu, laboratórne potvrdené bolo 1 ochorenie, 1 laboratórne negatívne a 1 ochorenie, u ktorého sa nepodarilo stolicu na vyšetrenie odobrať boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V čase od 29.5.2019 do 10.6.2019 prebehla v MŠ Zbehy epidémia rotavírusových enteritíd, v ktorej ochorelo 11 detí (9 detí navštevujúcich MŠ a 2 ochorenia boli zavlečené do rodín detí z MŠ, kde ochorelo malé dieťa mimo kolektívu a školák) z celkového počtu 65 nákaze exponovaných osôb (56 detí a 9 osôb personálu MŠ). Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 ochorení, laboratórne potvrdených bolo 6 prípadov. Ostatných 5 ochorení nebolo vyšetrených a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Jedno z detí bolo očkované proti rotavírusom dvomi dávkami vakcíny Rotarix. V MŠ bol dňa 7.6.2019 vykonaný v spolupráci s oddelením hygieny detí a dorastu ŠZD, nedostatky v prevádzke zariadenia neboli zistené.

V rodine v Nitre ochoreli v dňoch 9.7.2019 až 13.7.2019 na rotavírusové enteritídy 4 z 5-tich členov domácnosti (2 dospelé osoby, 1 dieťa z MŠ, 1 malé dieťa mimo kolektívu). Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie, ktoré bolo aj laboratórne potvrdené, ostatní chorí nevyhľadali lekárske ošetrovanie a neboli vyšetrení.

V rodine v obci Veľké Zálužie ochoreli v dňoch 1.8. až 5.8.2019 na rotavírusové enteritídy všetci 4 členovia rodiny (2 dospelé osoby, 1 malé dieťa MK, 1 dieťa navštevujúce MŠ). Ako prvé ochoreli súčasne obidve deti a k ochoreniam dospelých prišlo pravdepodobne po kontakte v rodine. Všetci 4 chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra a diagnóza bola u všetkých laboratórne potvrdená. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V DJ v Nitre v čase od 13.11.2019 do 16.11.2019 ochoreli na rotavírusovú enteritídu z celkového počtu 15 nákaze exponovaných osôb (11 detí, 4 osoby personálu) 3 deti (neočkované proti rotavírusom). V klinickom obraze bolo zvracanie, hnačky a teplota do 39⁰C. Všetky choré deti boli hospitalizované a ochorenia boli laboratórne potvrdené. V DJ boli nariadené protiepidemické opatrenia. V spolupráci s oddelením HDM bol vykonaný v

zariadení ŠZD, pričom boli zistené nedostatky v prevádzke zariadenia, ktoré boli riešené v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z..

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

V porovnaní s minulým rokom, kedy bolo v okrese Nitra hlásených 170 ochorení na norovírusové infekcie (chorobnosť 106,6/100 000 obyvateľov), chorobnosť stúpla o 79,4% a spolu bolo hlásených 305 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 188,9/100 000 obyvateľov.

Sporadický charakter malo iba 36 ochorení (11,8%), ostatné ochorenia prebiehali v rámci rodinného výskytu a epidémiách.

<u>Charakter výskytu:</u>	<u>Počet:</u>	<u>Počet prípadov:</u>	<u>%</u>
sporadické prípady	36 krát	36 prípadov	11,8%
2 prípady v rodine	11 krát	22 prípadov	7,2%
3 prípady v ohnisku	2 krát	6 prípadov	2,0%
4 prípady v ohnisku	2 krát	8 prípadov	2,6%
5 prípadov v ohnisku	1 krát	5 prípadov	1,6%
Epidémia nenozokomiálna	1 krát	19 prípadov	6,2%
<u>Epidémie nozokomiálne</u>	<u>7 krát</u>	<u>209 prípadov</u>	<u>68,6%</u>
S p o l u :	60 ohnisk	305 prípadov	100,0%

Ochorelo 36 malých detí mimo kolektívu (11,8%), 33 detí navštevujúcich MŠ (10,8%), 6 školákov (2,0%), 2 stredoškoláci (0,7%), 1 vysokoškolák (0,3%) a 227 dospelých osôb (74,4%).

Laboratórne potvrdených bolo 72 ochorení (23,6%), 32 negatívnych a 201 laboratórne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizovaných bolo 86 chorých (28,2%). Importované boli 4 prípady z Poľska. Nozokomiálny pôvod malo 196 ochorení (64,3%).

Popis epidémií:

V čase od 15.1.2019 do 24.1.2019 prebehla v MŠ v Nitre epidémia norovírusových gastroenteropatií, v ktorej ochorelo 19 detí z celkového počtu 79 exponovaných (69 detí, 10 osôb personálu). V klinickom obraze prevládalo zvracanie, hnačky, ojedinele teplota do 38⁰ C, bolesti brucha a nechutenstvo. Ochorenia trvali 1 až 2 dni. Hospitalizáciu si vyžiadali iba 2 ochorenia, z toho 1 bolo laboratórne potvrdené. Ostatných 18 ochorení nebolo

laboratórne vyšetrených. V zariadení bol v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže vykonaný ŠZD a boli vykonané všetky opatrenia.

V rodine v obci Čifáre v dňoch 14.1. až 20.1.2019 ochoreli všetci 4 členovia domácnosti na norovírusové gastroenteropatie (2 dospelé osoby, 1 malé dieťa mimo kolektívu, 1 dieťa MŠ). všetci chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra. Norovírusy boli izolované zo stolice 1 chorého, 1 krát bolo vyšetrenie stolice negatívne a v 2 prípadoch sa stolicu na vyšetrenie nepodarilo odobrať.

V MŠ vo Veľkom Záluží sme zaznamenali menšiu epidémiu norovírusových gastroenteropatií, v ktorej ochoreli 4 deti z celkového počtu 183 exponovaných osôb (160 detí, 23 personál). V klinike prevládalo zvracanie a hnačky v trvaní 1 až 4 dni. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie, ktoré bolo laboratórne potvrdené. Ostatné ochorenia neboli vyšetrené. V zariadení bol v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže vykonaný ŠZD a nariadené príslušné opatrenia.

V dňoch 1.2. až 5.2.2019 ochoreli v rodine v Nitre na norovírusové gastroenteropatie 3 zo 4 členov domácnosti (dieťa mimo kolektívu, dieťa z MŠ a školák). Ochorenie u malého dieťaťa mimo kolektívu bolo potvrdené laboratórne, ďalšie 2 neboli vyšetrené a boli vykázané na základe epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

Zaznamenali sme menšiu rodinnú epidémiu norovírusových gastroenteropatií, v ktorej v dňoch 26.2. a 27.2.2019 ochoreli 3 z 5-tich členov domácnosti (2 malé deti MK, 1 školák), všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu, v 1 prípade bolo vyšetrenie stolice na norovírusy imunochromatograficky pozitívne, 1 krát negatívne a 1 ochorenie nebolo vyšetrené. Rodina bola v čase pred vznikom ochorení v Zakopanom v Poľsku, prípady sú vykázané ako importované.

V rodine v obci Veľké Zálužie prebehla epidémia norovírusových gastroenteropatií, v ktorej v dňoch 18.3. a 19.3.2019 ochoreli všetci 5-ti členovia rodiny (2 dospelé osoby, 1 školák, 1 dieťa navštevujúce MŠ, 1 dieťa mimo kolektívu). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia. Laboratórne potvrdené bolo 1 ochorenie, ostatné 4 prípady neboli laboratórne vyšetrené a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Okrem uvedených epidémií sme zaznamenali ešte 7 epidémií nozokomálneho charakteru s počtom prípadov 10 (Klinika detí a dorastu FN Nitra), 23 (Psychiatrická liečebňa Veľké Zálužie), 31 (ZSS Nitra), 88 (Zariadenie pre seniorov Nitra), 46 (ZSS Nitra), 7 (Klinika detí a dorastu FN Nitra), a 4 prípady (Klinika detí a dorastu FN Nitra). Epidémie sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Adenovírusová enteritída (A08.2)

V roku 2019 bolo v tejto skupine vírusových črevných infekcií hlásených 36 prípadov (chorobnosť 22,3/100 000 obyvateľov), čo je o 16,3% menej ako v predchádzajúcom roku, kedy sme vykázali 43 prípadov s chorobnosťou 26,7/100 000 obyvateľov.

Sporadických bolo 27 ochorení (75,0%), a po 1 krát sme zaznamenali 2, 3 a 4 prípady v ohnisku.

Laboratórne potvrdených bolo 31 ochorení (86,1%) a 5 laboratórne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Ochorelo 20 malých detí mimo kolektívu (55,6%), 10 detí navštevujúcich MŠ (27,8%), 1 školák (2,7%) a 5 dospelých osôb (13,9%). Hospitalizáciu si vyžiadalo 20 ochorení (55,6%).

Popis epidémií:

V rodine v Nitre ochoreli v dňoch 28.6.2019 až 1.7.2019 na adenovírusovú enteritídu všetci 3 členovia rodiny (2 dospelí a malé dieťa mimo kolektívu). Ako prvá ochorela dospelá žena a pravdepodobne po kontakte s ňou jej manžel a dieťa. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba ochorenie u malého dieťaťa, ktoré bolo aj laboratórne potvrdené. Dospelí lekárske ošetrenie nevyhľadali a neboli vyšetrení.

V DD Žitavce v čase od 16.11.2019 do 19.11.2019 ochoreli na adenovírusovú enteritídu 4 deti z celkového počtu 22 nákaze exponovaných osôb (10 detí, 12 osôb personálu). V klinickom obraze bolo zvracanie, teploty, bolesti brucha a hnačky. V 2 prípadoch si ochorenia vyžiadali hospitalizáciu. Laboratórne potvrdené boli 2 ochorenia a na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti boli vykázané 2 laboratórne nevyšetrené ochorenia. V Zariadení bol v spolupráci s oddelením HDM vykonaný ŠZD a zabezpečené všetky potrebné opatrenia. Nedostatky neboli v prevádzke zariadenia zistené.

Iné vírusové enteritídy (A08.3)

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali 6 ochorení na enteritídy vyvolané astrovírusmi, čo je chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcich rokoch sme takéto ochorenia v okrese nezaznamenali.

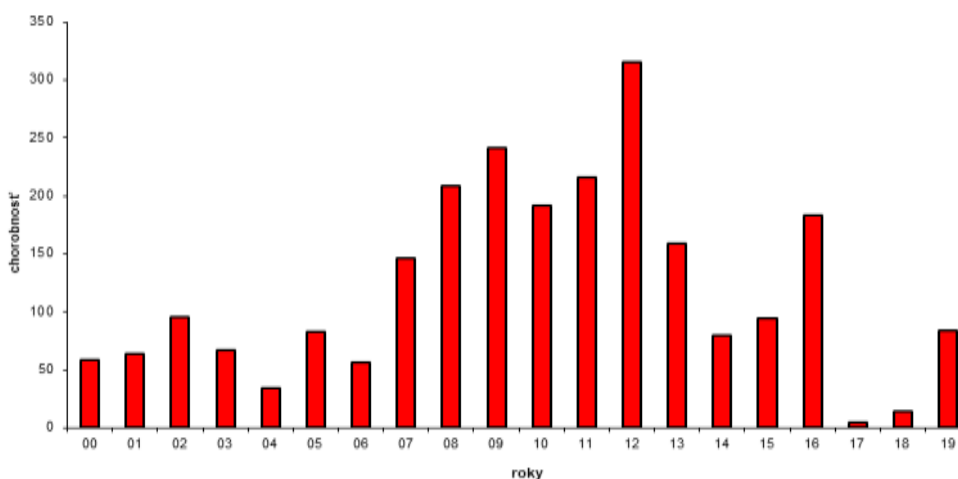
Všetky ochorenia mali sporadický charakter, boli laboratórne potvrdené a zaznamenali sme ich 4 krát u malých detí vo vekovej skupine 1-4-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 59,5/100 000 obyvateľov) a po 1 krát u dospelých osôb v skupinách 35-44-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov). Hospitalizované boli 2 ochorenia.

Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V tejto skupine alimentárnych ochorení sme v roku 2019 v okrese Nitra zaznamenali v porovnaní s minulým rokom (22 prípadov, chorobnosť 13,7/100 000 obyvateľov) viac ako 6 násobný nárast chorobnosti. Vykázali sme 136 prípadov, čo je chorobnosť 84,2/100 000 obyvateľov. Oproti 5-ročnému priemeru (120,6 prípadu, chorobnosť 75,2/100 000 obyvateľov) však chorobnosť stúpla iba o 12,0%.

Podľa pohlavia ochorelo rovnako 68 mužov a 68 žien vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných detí a 15-19-ročných osôb. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 021,8/100 000 obyvateľov (83 ochorení) bola v skupine 5-9-ročných školákov. Najviac 87 prípadov (64%) bolo hlásených v septembri.

HNAČKA A GASTROENTERITÍDA PRAVDEPODOBNE INFEKČNÉHO PÔVODU
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Sporadický charakter malo iba 1 nozokomiálne ochorenie, ostatné prebehli v rámci 5-tich epidémií s počtom 5, 11, 2 krát po 16 a 87 prípadov.

Podľa kolektívu ochorelo 14 detí navštevujúcich MŠ (10,3%), 91 školákov (66,9%) a 31 dospelých osôb (22,8%). Hospitalizáciu si vyžiadalo 17 ochorení (12,5%). Laboratórne vyšetrených bolo 20 ochorení s negatívnym výsledkom, ostatných 116 prípadov nebolo laboratórne vyšetrených a vykázané boli na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Nozokomiálny pôvod malo 16 ochorení (11,8%).

Popis epidémií:

V čase od 11.9.2019 do 13.9.2019 prebehla v ZŠ v Nitre epidémia ľahkých gastroenteritíd, v ktorej z celkového počtu 765 nákaze exponovaných ochorelo 87 osôb (80

školákov, 4 učiteľia, 3 pracovníčky kuchyne), stravníkov školskej jedálne menovanej základnej školy. Ochorenia trvali 1 až 5 dní, pričom v klinickom obraze prevládalo zvracanie a hnačky bez teploty. Hospitalizáciu si vyžiadalo 5 ochorení, u ktorých boli všetky laboratórne vyšetrenia negatívne. V spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže bolo v ZŠ a školskej jedálni vykonané šetrenie, pri ktorom boli odobraté tampóny recta, nosa a hrdla a stery z rúk od 8-mich pracovníkov kuchyne a stery z prostredia kuchyne s negatívnym výsledkom. Vzorky stravy zo dňa 11.9.2019 už neboli k dispozícii na laboratórne vyšetrenie. V škole aj v kuchyni boli nariadené všetky príslušné opatrenia.

V dňoch 2.10. a 3.10.2019 prebehla u žiakov v jednej zo ZŠ v Nitre epidémia ľahkých gastroenteritíd, v ktorej ochorelo 11 detí, všetko žiakov I.B triedy. V klinickom obraze prevládalo zvracanie a hnačky bez teploty v trvaní 1 až 2 dni. Epidémia bola zistená na základe hospitalizácie 2 detí na IK FN Nitra. Kultivačné vyšetrenia boli u oboch negatívne. Ostatné ochorenia boli vyhľadane v ohnisku a neboli laboratórne vyšetrené. V ZŠ boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

V čase od 1.10.2019 do 4.10.2019 prebehla v spoločnom zariadení DJ a MŠ vo Vrábľoch epidémia ľahkých gastroenteritíd, v ktorej ochorelo z celkového počtu 135 nákaze exponovaných osôb (114 detí, 21 osôb personálu) 14 detí a 2 učiteľky MŠ. V KO bolo prevažne zvracanie, ojedinele hnačky s teplotou do 38 st.C v trvaní 1 až 4 dni. Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia, vyšetrenia stolice aj VR boli negatívne. Laboratórne vyšetrené u obvodného pediatra bolo ešte 1 dieťa, rovnako s negatívnym výsledkom. Ochorenie prebehli ľahko, ostatní rodičia s deťmi lekára nenavštívili. V spolupráci s oddelením HDM bolo v zariadení vykonané šetrenie a ŠZD, pričom neboli zistené nedostatky v prevádzke zariadenia. nariadené boli všetky príslušné opatrenia.

Ďalšie 2 epidémie s počtom prípadov 5 (Zariadenie sociálnej starostlivosti) a 16 (odd. FBRLR FN Nitra) mali nozokomiálny charakter a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

III.2. Skupina vírusových hepatítid

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali vcelku priaznivú epidemiologickú situáciu vo výskyte ochorení na vírusové hepatitidy.

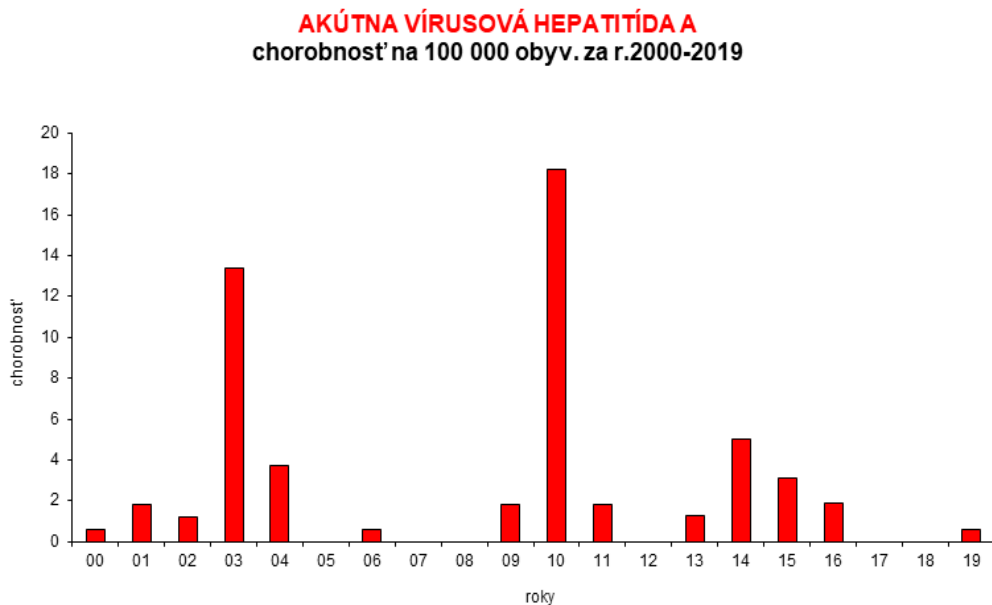
V priebehu roku sme po 2-ročnej nulovej chorobnosti vykázali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A. V porovnaní s minulým rokom (2 prípady) sme vykázali 3 ochorenia

na akútnu vírusovú hepatitídu B. U akútnych vírusových hepatítíd typu E sme však zaznamenali významný nárast chorobnosti oproti minulému roku (3 prípady) a vykázali sme 8 ochorení. Poklesol však počet ochorení na chronické vírusové hepatitídy, v minulom roku sme vykázali 7 prípadov a v roku 2019 iba 4 prípady, pričom išlo výlučne o chronické vírusové hepatitídy C.

V skupine vírusových hepatítíd sme v roku 2019 v okrese Nitra nezaznamenali úmrtie.

Akútna vírusová hepatitída A (B15)

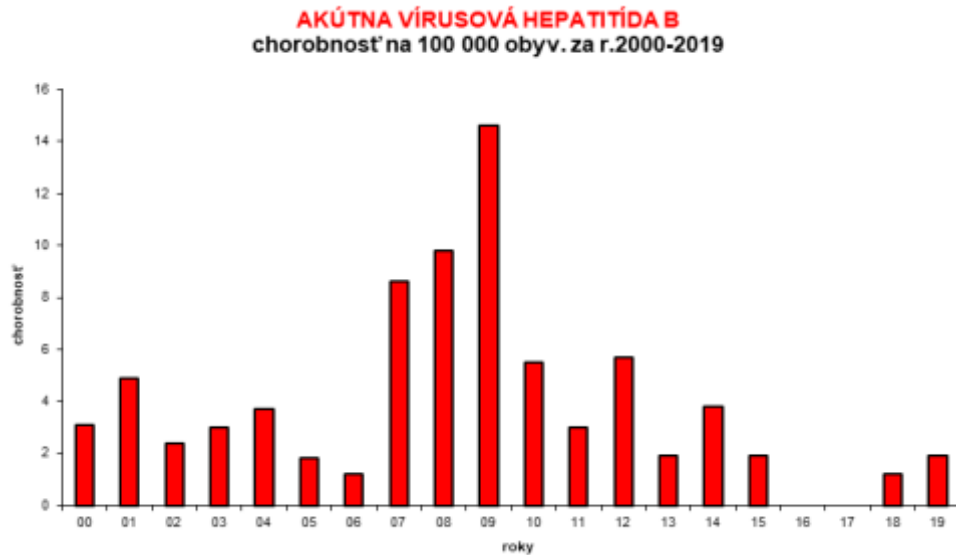
Po 2-ročnej nulovej chorobnosti sme v okrese Nitra v roku 2019 zaznamenali 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu A (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 2,0/100 000 obyvateľov (3,2 prípadu).

V júni sme vykázali sporadické, neobjasnené ochorenie na akútnu VHA u 84-ročnej dôchodkyne, klientky ZSS, ktoré bolo zistené v rámci diferenciálnej diagnostiky pri prijatí na internú kliniku. Opatrenia (LD) boli zabezpečené u 37 kontaktov v ZSS a 2 príbuzným osobám, ktoré pacientku navštevovali, bolo indikované aj očkovanie proti VHA vakcínou Havrix. Ochorenie bolo vykázané ako nozokomiálne.

Akútna vírusová hepatitída B (B16.9)

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy boli v okrese Nitra hlásené 2 ochorenia na akútnu VHB (chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 vykázali 3 prípady, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4/100 000 obyvateľov (2,2 prípadu).

Ochorenia sa vyskytli len u dospelých a zaznamenali sme ich u 2 mužov a 1 ženy po 1 krát vo vekových skupinách 25-34-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov), 45-54-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov). Vyskytli sa po 1 krát v mesiacoch marec, september a december.

V marci sme vykázali ochorenie na akútnu VHB u 26-ročnej neočkovanej pacientky s plánovaným pôrodom sekciou. Prijatá bola na Gynekologicko-pôrodnícku kliniku FN Nitra 5.3.2019, počas hospitalizácie boli pre tmavý moč odobraté markery VH: HBsAg negat., anti-HBc IgM pozit., anti-HAV IgM, anti-HEV IgM, anti-HCV negat.. Dňa 27.3.2019 pôrod sekciou, dieťa po narodení zaočkované proti VHB a podaný hyperimúnnny gamaglobulín. Pacientka odoslaná na vyšetrenie na IK FN Nitra, kde bol stav zhodnotený ako akútna VHB, ale pacientka nebola hospitalizovaná. Epidemiologická anamnéza vzhľadom k VHB bola negatívna. Opatrenia boli zabezpečené u 7-mich kontaktov v rodine (1x novorodenec, 3 kontakty riadne očkované proti VHB v minulosti, 3x bolo formou rozhodnutia nariadené sérologické vyšetrenie, vakcinácia a lekársky dohľad).

V septembri bolo hlásené sérologicky potvrdené ochorenie u 45-ročného neočkovaného muža, išlo o importovanú nákazu z Rakúska, kde pacient udával nechránený pohlavný styk so ženou poskytujúcou sexuálne služby. Pacient bol hospitalizovaný na IK FN Nitra, vyšetrenie HBsAg a anti-HBc IgM bolo u neho pozitívne. Opatrenia boli zabezpečené u 3 rodinných kontaktov, z toho 2 deti boli už riadne očkované proti VHB v rámci pravidelného povinného očkovania a 1 krát bolo rozhodnutím nariadené sérologické vyšetrenie, LD a vakcinácia proti VHB.

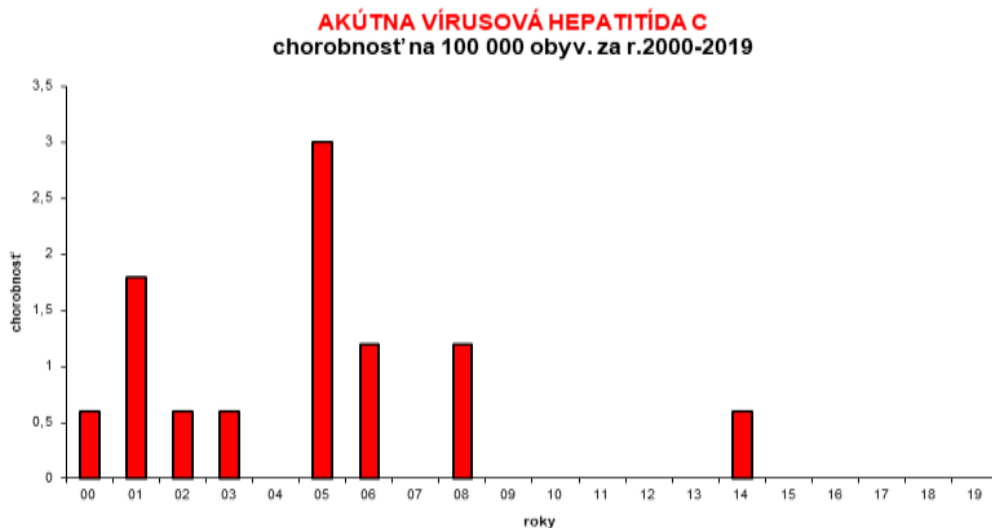
V decembri sme vykázali sérologicky potvrdené ochorenie na akútnu VHB u neočkovaného 68-ročného muža s negatívnou epidemiologickou anamnézou. V ohnisku opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD, vakcinácia) zabezpečené u 2 kontaktov.

Analýza akútnych VHB vzhľadom na druh anamnézy

Veková skupina	VHB spolu	Mechanizmus prenosu	
		heterosexuálny kontakt (import.)	negatívna anamnéza
25-34-roční	1		1
45-54-roční	1	1	
65-roční a starší	1		1
S p o l u	3	1	2

Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

Už 5 rokov po sebe sme ochorenie na akútnu VHC v okrese nezaznamenali. Naposledy bolo ochorenie hlásené v roku 2014 a to 1 prípad s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

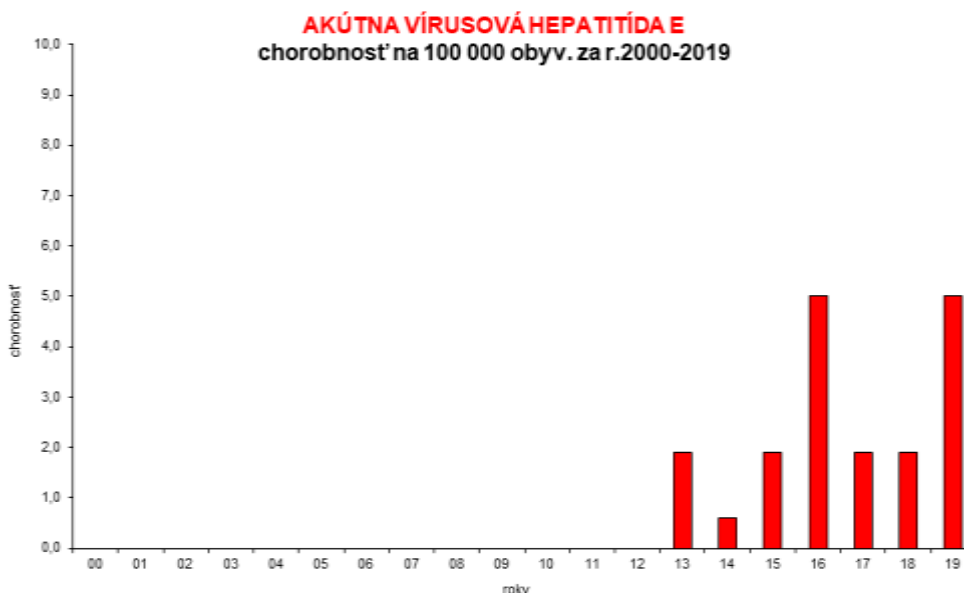

Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu typu E vykazujeme v okrese Nitra od roku 2013 (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), pričom pozorujeme postupný nárast chorobnosti u tohto typu VH.

Oproti minulému roku (3 ochorenia, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 vykázali 8 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (3,6 prípadu, chorobnosť 2,3/100 000 obyvateľov) došlo k viac ako dvojnásobnému nárastu chorobnosti.

Ochoreli 3 muži (37,5%) a 5 žien (62,5%) vo vekových skupinách od 10 rokov vyššie, pričom najviac 3 prípady boli hlásené v skupine 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov). Ochorenia sa vyskytovali v priebehu roka 6 krát sporadicky a 1 krát ako 2 prípady v rodine.

Sérologicky potvrdené ochorenie na akútnu VHE bolo hlásené u 64-ročného muža, ktorý mal v anamnéze častú konzumáciu tepelne nespracovaných zakáľáčkových produktov z VD aj zo súkromnej výroby. Hospitalizovaný bol na IK FN Nitra. Sérologické vyšetrenie a LD boli zabezpečené u 7-mich kontaktov.

Hlásené bolo ochorenie na akútnu VHE u 69-ročného muža - casus socialis, bezdomovec, chronický etylizmus, prijatý 27.2.2019 na Internú kliniku FN Nitra pre slabosť

dolných končatín, so zhoršeným dýchaním. Pozitivita anti-HEV IgM bola zistená v rámci vstupných vyšetrení. Ostatné markery VH negatívne. Preložený bol 1.3.2019 na Infekčnú kliniku FN Nitra, kde 2.3.2019 exitoval na kardiorespiračné zlyhanie. Kontakty sa nepodarilo zistiť.

Ďalší prípad bol vykázaný u 58-ročnej ženy, ktorá udávala v anamnéze v čase inkubačnej doby pobyt v Dominikánskej republike a konzumáciu mäsa a miestnych výrobkov počas pobytu. Vyšetrenie anti-HEV IgM bolo pozitívne, anti-HEV IgG negatívne, vyšetrenie markerov ostatných hepatitíd bolo negatívne. Hospitalizovaná nebola. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD) boli vykonané u manžela chorej. Ochorenie bolo vykázané ako importované.

Sérologicky potvrdené ochorenie sme vykážali u 63-ročného muža, ktorý mal v anamnéze konzumáciu surového hovädzieho a bravčového mäsa a mäsových výrobkov. Hospitalizovaný bol na IK FN Nitra, vyšetrenie anti-HEV IgM bolo pozitívne, markery ostatných VH negatívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD) boli zabezpečené u 2 rodinných kontaktov a 4 kontaktov v zamestnaní chorého.

Sérologicky potvrdené, neobjasnené ochorenie na akútnu VHE bolo hlásené u 43-ročnej ženy, ktorá bola hospitalizovaná na hepatologickom oddelení v Banskej Bystrici. Vyšetrenie anti-HEV IgM bolo u nej pozitívne. Kontakty pacientka neudávala.

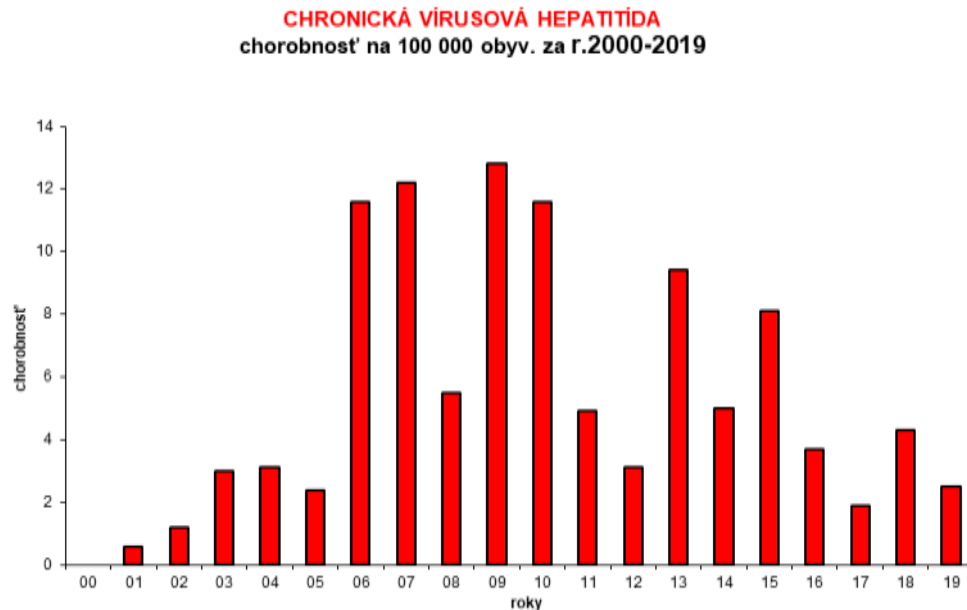
Na akútnu VHE ochorela 19-ročná vysokoškoláčka s pozitívnou cestovateľskou anamnézou, v čase pred ochorením bola na dovolenke v Španielsku. Hospitalizovaná bola na IK FN Nitra, vyšetrenie anti-HEV IgM Elisa bolo pozitívne. Opatrenia v rodine boli zabezpečené u 2 kontaktov (sérologické vyšetrenie, LD).

V decembri sme zaznamenali 2 sérologicky potvrdené ochorenia na akútnu VHE v rodine u dospelaj ženy a školáčky. Obidve boli hospitalizované na IK FN Nitra a vyšetrenie anti-HEV IgM bolo pozitívne. V oboch prípadoch išlo o ochorenia importované zo Spojeného Kráľovstva, odkiaľ sa pacientky vrátili po 5-ročnom pobyte dňa 13.11.2019. Ako prvá ochorela 20.11.2019 dospelá žena a 26.11.2019 jej dcéra. Vyšetrenia markerov ostatných VH boli negatívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, LD) boli zabezpečené u 2 kontaktov v rodine.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1, B18.2)

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykážali 4 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku bolo hlásených 7 prípadov s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov a priemer za posledných 5 rokov bol 7,4

prípadu (chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov). Vo všetkých prípadoch išlo o chronické vírusové hepatitídy typu C.

Chronická vírusová hepatitída B (B18.1)

V roku 2019 sme v okrese Nitra nezaznamenali v okrese ochorenia na chronické vírusové hepatitídy B. Vlni boli hlásené 4 ochorenia 2,5/100 000 obyvateľov.

Chronická vírusová hepatitída C (B18.2)

V priebehu roku boli v okrese hlásené 4 ochorenia na chronické VHC, čo je chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykázali 3 prípady (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa vyskytli iba u dospelých osôb a to po 1 krát vo vekových skupinách od 20 do 54 rokov veku a podľa pohlavia ochorel 1 muž (25,0%) a 3 ženy (75,0%). Výskyt sme zaznamenali iba v prvom polroku a to po 1 krát v mesiacoch január, február, apríl a máj.

Prvé ochorenie sme vykázali u 40-ročnej drogovo závislej ženy, ktorá udávala v anamnéze i.v. užívanie pervitínu spoločnými ihlami s evidovaným anti-HCV pozitívnym narkomanom. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 408 000 IU/ml (HBsAg negatívne). Ochorenie bolo zistené počas odvykacej liečby v Psychiatrickej nemocnici.

Druhé ochorenie sme vykázali u 47-ročného muža t.č. vo výkone trestu odňatia slobody, jedná sa súčasne o HIV pozitívneho pacienta (zistené v Spojenom Kráľovstve). Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 4 722 000 IU/ml, HCV genotyp 1b. Epidemiologickú anamnézu sa nepodarilo zistiť.

Ochorenie na chronickú VHC sme vykázali u 23-ročnej drogovu závislej ženy. vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 880 600 IU/ml, HCV genotyp 3a. V súčasnosti je príprave na liečbu. Býva s matkou, ktorá vyšetrenie odmietla.

Posledný prípad bol u 30-ročnej drogovu závislej ženy v 32.týždni gravidity. Na vyšetrenie bola odoslaná obvodným gynekológom pre pozitívne vyšetrenie anti-HCV v rámci skríningu v 16.týždni gravidity. Vyšetrenie bolo vykonané v infekčnej ambulancii FN Trnava 11.9.2019: HCV RNA PCR 3 200 000 IU/ml, stanovená bola diagnóza chronická VHC. Hospitalizovaná nebola. Pacientka má trvalý pobyt vo Vrábľoch, ale už niekoľko rokov býva na neznámom mieste v Seredi s drogovu závislým sexuálnym partnerom. V anamnéze má i.v. užívanie drog viac ako 10 rokov, pôrod pre 8 rokmi (dieťa je v starostlivosti starej matky), interrupciu v roku 2018. Striedanie partnerov, prevažne drogovu závislí muži. U obvodného gynekológa bolo zabezpečené zaznamenanie diagnózy do materskej knižky kvôli vyšetreniu dieťaťa po narodení. Kde bude rodiť nie je známe.

Analýza chronických VHC vzhľadom na druh anamnézy

Veková skupina	ChVHC spolu	Mechanizmus prenosu	
		i.v. drogy	nezistená anamnéza
20-24-roční	1	1	-
25-34-roční	1	1	-
35-44-roční	1	1	-
45-54-roční	1	-	1
S p o l u	4	3	1

Nosič vírusovej hepatitídy B (Z22.5)

V priebehu roku 2019 sme vykázali v okrese Nitra 13 nových nosičov HBsAg, čo je chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov.

Íšlo o 9 mužov (69,2%) a 4 ženy (30,8%) vo všetkých vekových skupinách dospelých nad 25 rokov veku a to 2 krát v skupine 25-34-ročných osôb, 4 krát v skupine 35-44-ročných

osôb, po 1 krát u 45-54-ročných a 55-64-ročných osôb a najviac prípadov 5 bolo v skupine 65-ročných a starších osôb.

V 3 prípadoch išlo o cudzincov (2x z Ukrajiny a 1x z Turecka), ktorí sú v SR na pracovnom pobyte, vyšetrenia boli vykonané pre potreby cudzineckej polície, 5 krát bolo vyšetrenie vykonané v rámci predoperačných vyšetrení, 1 krát pred umiestnením pacienta do ZSS a 4 krát v rámci diferenciálnej diagnostiky. Opatrenia boli zabezpečované u 22 kontaktov nosičov, pričom vakcinácia proti VHB bola indikovaná u 10-tich osôb. V 4 prípadoch mali kontakty pozitívne vyšetrenia markerov VHB a 8 kontaktov bolo už riadne očkovaných proti VHB v rámci pravidelného povinného očkovania.

III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie sa pohybovala v rozmedzí 94,2% – 97,8%. Pokles zaočkovanosti pod 90,0% bol zaznamenaný v 7-mich pediatrických obvodoch v okrese Nitra. V roku 2019 bola v okrese Nitra nulová chorobnosť u nasledovných ochorení.

- **diftéria (A36)**, ochorenie nebolo v okrese diagnostikované od roku 1964;
- **rubeola (B06)**, nulovú chorobnosť evidujeme od roku 2000;
- **parotitída (B26)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2016.

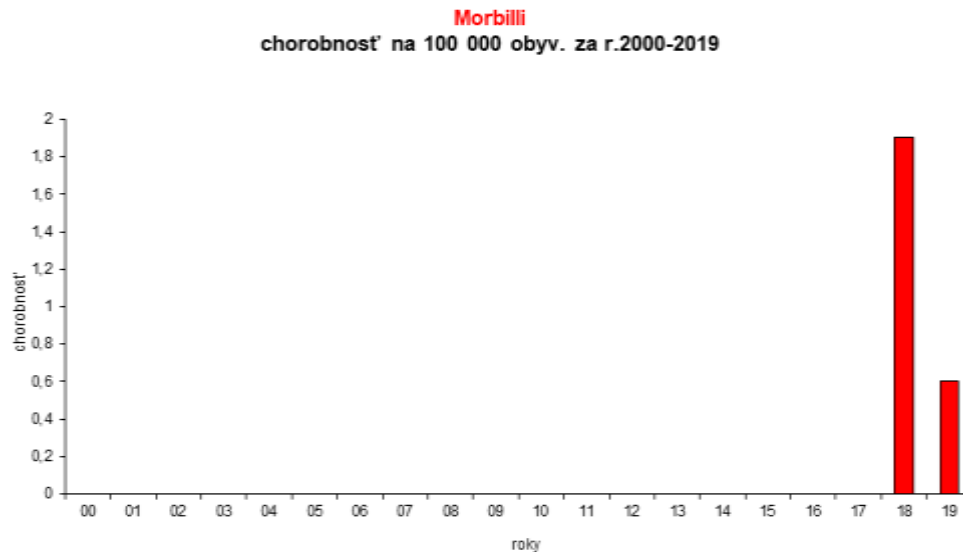
Morbilli – osýpky (B05)

V minulom roku bola v okrese Nitra preeušená nulová chorobnosť na osýpky, ktorú sme evidovali 26 rokov. Vykázali sme 3 ochorenia, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V tomto roku sme evidovali 1 ochorenie s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov.

Ochorenie bolo hlásené v marci u ženy vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov).

Išlo o ochorenie importované z Ukrajiny u 47-ročnej cudzinky z Ukrajiny, žijúcej trvale v SR. Ochorela 1.3.2019, v klinickom obraze boli teploty, makulopapulózny exantém, mierna konjunktivitída. Pacientka bola v čase od 4.2. do 17.2.2019 na Ukrajine, pričom bola v kontakte s ochorením na osýpky. Opatrenia v domácnosti boli vykonané u jej manžela (lekársky dohľad, sérologické vyšetrenie, očkovanie vakcínou Priorix) a u 3 detí (2 školáci, 1 stredoškolač - všetci boli riadne očkovaní v rámci pravidelného povinného očkovania a sérologické vyšetrenie protilátok v triede IgG bolo u nich pozitívne). V rámci opatrení bolo zabezpečené sérologické vyšetrenie ďalších 3 kontaktov mimo domácnosti, z toho 1x išlo

o riadne očkované dieťa s pozitívnymi protilátkami v triede IgG a 2 krát o dospelé osoby s negatívnym vyšetrením protilátok proti osýpkam, u ktorých bolo zabezpečené očkovanie vakcínou MMR vax Pro.

Tetanus (A35)

V minulom roku sme po prvý krát za celé sledované 20-ročné obdobie v okrese Nitra vykázali ochorenie na tetanus, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov. V tomto roku sme ochorenie nezaznamenali.

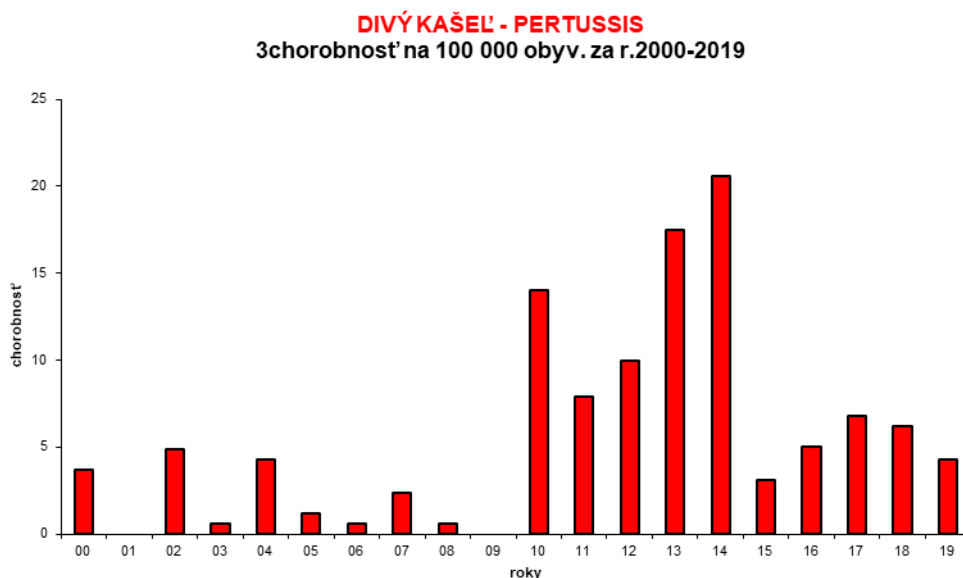
Pertussis – divý kašeľ (A37.0)

Oproti minulému roku, kedy sme vykázali v okrese 10 ochorení na pertussis s chorobnosťou 6,2/100 000 obyvateľov, došlo k poklesu chorobnosti o 30,0% a hlásených bolo 7 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 4,3/100 000 obyvateľov. Oproti priemeru za posledných 5 rokov (13,4 prípadov, chorobnosť 8,3/100 000 obyvateľov) však chorobnosť poklesla takmer o polovicu.

Podľa pohlavia ochoreli 4 muži (57,1%) a 3 ženy (42,9%) prevažne vo vekových skupinách dospelých osôb od 20 do 64 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 36,6/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 20-24-ročných osôb. Iba 1 ochorenie sme zaznamenali u detí a to v skupine 0-ročných s chorobnosťou 57,7/100 000 obyvateľov.

Výskyt bol hlásený od apríla do septembra a to najviac po 2 krát (po 28,7%) v mesiacoch jún a september.

Na základe laboratórnych vyšetrení boli všetky ochorenia diagnostikované ako pertussis.

Sporadický charakter malo 5 ochorení u dospelých osôb a 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine, kde ako prvý ochorel dospelý muž a následne jeho 2-mesačný syn.

Sérologicky potvrdených bolo 6 ochorení a 1 krát u malého dieťaťa bolo sérologické vyšetrenie negatívne, ale pozitívne bolo vyšetrenie výteru z nosohltanu metódou PCR.

U dvoch dospelých bol v zdravotnej dokumentácii záznam o riadnom očkovaní proti pertussis, 4 krát záznam o očkovaní v zdravotnej dokumentácii chýbal a 2-mesačné dieťa nebolo ešte očkované vzhľadom k veku. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie u malého dieťaťa.

Septikémia vyvolaná streptokokom pneumonie (A40.3)

Rovnako ako v posledných 2 rokoch bolo v okrese Nitra hlásené 1 ochorenie na septikémiu vyvolanú Streptokokom pneumóniae (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

V máji ochorel na septikémiu vyvolanú Streptokokom pneumóniae ochorel 62-ročný neočkovaný muž. Pacient bol dňa 14.5.2019 prijatý na Internú kliniku FN Nitra a následne s podozrením na neuroinfekciu na Infekčnú kliniku FN Nitra. V klinickom obraze bol febrilný

stav, cefalea, porucha vedomia na úrovni soporu, elevácia zápalových parametrov, meningeálne príznaky nehodnotiteľné. Likvor neodobratý pre prítomnú trombocytopéniu. Z hemokultúry izolovaný *Streptococcus pneumoniae*. Zahájená bola ATB a virostatická terapia. Stav sa zhoršoval do ťažkej poruchy vedomia na úrovni kómy, pre ťažkú respiračnú insuficienciu bol pacient preložený na KAIM FN Nitra. Dňa 29.5.2019 v zlepšenom stave preložený na Neurologickú kliniku FN Nitra. Dňa 25.6.2019 pacient prepustený a s trvalými následkami umiestnený v hospici.

Bakteriálna meningitída vyvolaná *Haemophilus influenzae* (G00.0)

V roku 2019 sme v okrese Nitra vykázali 1 ochorenie na hemofilovú bakteriálnu meningitídu, čo je chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov.

V máji sme vykázali kultivačne a sérologicky (PCR) potvrdené ochorenie na hemofilovú meningitídu u 71-ročnej neočkovanej ženy. Ochorela 23.6.2019, v klinickom obraze boli teploty do 40⁰C, otitída, sinusitída, zvracanie, konjunktivitída. Dňa 26.5.2019 navštívila LSPP, nasadená bola ATB terapia (Zinat), liečbu netolerovala, opätovne navštívila LSPP 27.5.2019, odkiaľ bola odoslaná na hospitalizáciu na IK FN Nitra. Pre podozrenie na neuroinfekciu bol odobratý likvor, kultivačné vyšetrenie aj vyšetrenie PCR: *Haemophilus influenzae*. Ochorenie skončilo uzdravením.

Pneumokokový zápal mozgových plien (G00.1)

Rovnako ako vlani bolo v roku 2019 bolo hlásené 1 ochorenie na pneumokokovú meningitídu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

Ochorenie bolo hlásené v januári u 59-ročného neočkovaného muža hospitalizovaného na IK FN Nitra. Ochorenie bolo laboratórne potvrdené pozitívnym vyšetrením likvoru: *Streptococcus pneumoniae* (PCR) pozit. Ochorenie sa skončilo uzdravením.

Pneumónia vyvolaná *Haemophilus influenzae* (J14)

V roku 2019 bolo hlásené 1 ochorenie na zápal pľúc vyvolaný *Haemophilus influenzae* (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) a to u 78-ročného neočkovaného muža. Ochorenie malo nozokomiálny pôvod a je popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

III.4. Skupina respiračných ochorení

Tuberkulóza (A15 - A19)

V priebehu roku 2019 bolo v okrese hlásených 5 ochorení na tuberkulózu, čo je chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 4 ochorenia (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

Ochoreli iba muži a to 1 krát vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 7,5/100 000 obyvateľov), 3 krát v skupine 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov) a 1 krát v skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov).

Počty hlásených ochorení na TBC v okrese Nitra za posledných 5 rokov:

<u>Rok</u>	<u>Počet prípadov</u>	<u>Chorobnosť</u>
2014	6	3,7/100 000 obyvateľov
2015	4	2,5/100 000 obyvateľov
2016	1	0,6/100 000 obyvateľov
2017	4	2,5/100 000 obyvateľov
2018	4	2,5/100 000 obyvateľov

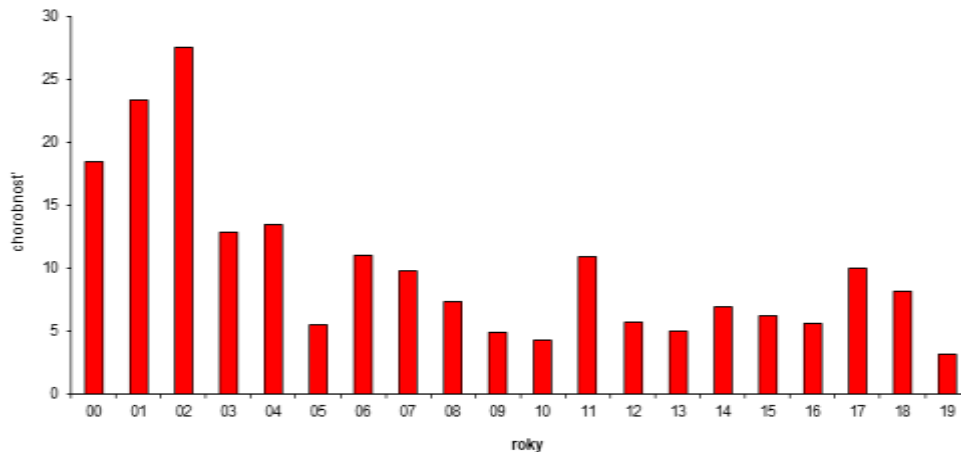
Všetky ochorenia boli diagnostikované ako tuberkulóza pľúc, diagnóza bola potvrdená 3 krát mikroskopicky aj kultivačne zo spúta (A15.0), 1 krát mikroskopicky zo spúta (A15.0) a 1 krát nebol materiál vyšetrený (A16.2). Ochorenia boli hlásené 1 krát v mesiaci február a po 2 krát v mesiacoch máj a júl. Údaj o očkovaní proti TBC sa podarilo zistiť v 2 prípadoch. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením.

Scarlatina – šarlach (A38)

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 13 ochorení na šarlach (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 zaznamenali 5 prípadov s chorobnosťou 3,1/100 000 obyvateľov, čo je menej o 61,5%.

Podľa pohlavia ochoreli 3 muži (60,0%) a 2 ženy (40,0%) vo vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 36,9/100 000 obyvateľov (3 prípady) vo vekovej skupine 5-9-ročných detí. Najviac 2 ochorenia (40,0%) sa vyskytli v januári. Hospitalizáciu si nevyžiadalo žiadne ochorenie.

ŠARLACH
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Erysipelas – ruža (A46)

V okrese bolo v priebehu roku hlásených 22 ochorení na erysipelas, čo je chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme vykázali 23 ochorení (chorobnosť 14,3/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 4,3%.

Ochorelo 7 mužov (31,8%) a 15 žien (68,2%) vo vekových skupinách 1-4-ročných detí, 20-24-ročných osôb a v skupinách nad 35 rokov veku, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 36,2/100 000 obyvateľov (10 ochorení) bola ako zvyčajne u 65-ročných a starších osôb a 18,5/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) v skupine 55-64-ročných osôb. Ochorenia boli s výnimkou mesiacov marec a november hlásené po celý rok s maximom po 4 ochorenia (po 18,2%) v mesiacoch júl a august. Hospitalizáciu si vyžiadalo 21 ochorení.

Legionárska choroba (A48.1, A48.2)

V roku 2019 boli tak isto ako v minulom roku v okrese hlásené 2 ochorenia na legionársku chorobu s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov.

Vykázali sme sérologicky potvrdené ochorenie na legionársku chorobu u 64-ročného muža, bezdomovca. Prijatý bol na JIS Internej kliniky FN Nitra cestou urgentného príjmu ako casus socialis, abúzus alkoholu, dezorientovaný. V klinickom obraze bol febrilný stav, dehydratácia, uroinfekt, respiračný infekt, hypoxemická respiračná insuficiencia, retencia dusíkatých látok, anémia, Ci heparu. Zmysluplný rozhovor nebol možný. Hospitalizovaný od 20.4.2019 do 3.5.2019 na Internej klinike FN Nitra, následne od 3.5.2019 do 25.5.2019 umiestnený v Hospici Zlatý vek. Pre zhoršený stav dňa 25.5.2019 prijatý na Internú kliniku

FN Nitra, kde v ten istý deň exitoval na dg. J96.9 – Hypoxemická respiračná insuficiencia, J18.8 – Bilaterálna BPN, N17.9 - Zlyhanie obličiek pri dehydratácii. Nepitvaný. Sérologické vyšetrenie zo dňa 20.4.2019: Legionella longbeachae 1:128.

Hlásené bolo sérologicky potvrdené ochorenie na legionelózu u 34-ročnej ženy, v klinickom obraze mala respiračný infekt, subfebrílie, ochorenie bolo liečené iba symptomaticky. Sérologické vyšetrenie v rámci diferenciálnej diagnostiky zo 6.11.2019: Legionella dumoffii 1:128. Hospitalizovaná nebola. Vzhľadom k negatívnemu vyšetreniu RTG bolo ochorenie vykázané ako nepneumonická legionelóza – Pontiacka horúčka.

Herpes simplex (B00)

Lekári v okrese Nitra v priebehu roku hlásili 13 ochorení na herpes simplex (chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov). V minulom roku bolo v okrese vykázaných 8 ochorení (chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochoreli 3 muži (23,1%) a 10 žien (76,9%), pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 57,7/100 000 obyvateľov (1 ochorenie) bola vo vekovej skupine 0-ročných detí a 25,3/100 000 obyvateľov (7 ochorení) u 65-ročných a starších osôb.

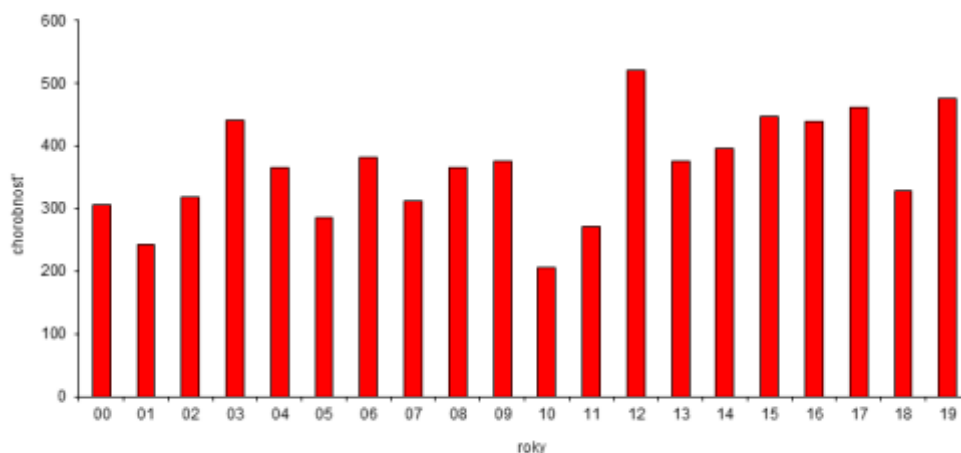
Najviac 4 ochorenia (30,8%) boli hlásené v mesiaci január. Jednotlivé prípady boli diagnostikované 5 krát ako herpetickovírusová vezikulárna dermatitída (B00.1), 2 krát ako herpetickovírusová meningitída (B00.3), 3 krát ako herpetickovírusová encefalitída (B00.4), 2 krát ako iná forma herpetickovírusovej infekcie (B00.8) a 1 krát ako nešpecifikovaná herpetickovírusová infekcia (B00.9). Herpetickovírusové encefalitídy a meningitídy sú bližšie popísané v časti „Neuroinfekcie“. Hospitalizáciu si vyžiadalo 9 ochorení.

Varicella – ovčie kiahne (B01)

V priebehu roku lekári v okrese Nitra hlásili 767 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 475,1/100 000 obyvateľov. Je to druhá najvyššia chorobnosť za celé sledované 20-ročné obdobie. V porovnaní s minulým rokom (530 ochorení, chorobnosť 329,1/100 000 obyvateľov), je to nárast o 44,7% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (664,6 prípadov, chorobnosť 414,1/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla o 15,4%.

Podľa pohlavia ochorelo 394 mužov (51,4%) a 373 žien (48,6%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 55-64-ročných osôb pričom najviac 344 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 4 234,9/100 000 obyvateľov) bolo v skupine 5-9-ročných detí a 302 prípadov (vekovošpecifická chorobnosť 4 494,1/100 000 obyvateľov) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí.

OVČIE KIAHNE - VARICELLA
4chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Výskyt sme evidovali po celý rok, najviac prípadov 118 (15,4%) bolo hlásených v júni a po 113 prípadov (po 14,7%) v marci a máji. Ochorenia mali prevažne sporadický charakter alebo prebehli v menších epidémiách v detských kolektívoch.

Ochorenia boli hlásené 9 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 758 krát (98,8%) ako varicella bez komplikácie (B01.9). Hospitalizáciu si vyžiadalo 18 ochorení.

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V roku 2019 bolo v okrese hlásených 79 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 48,9/100 000 obyvateľov). Chorobnosť sa v porovnaní s minulým rokom takmer nezmenila (80 ochorení, chorobnosť 49,7/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochorelo 34 mužov (43,0%) a 45 žien (57,0%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekových skupinách od 5 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 108,6/100 000 obyvateľov (30 ochorení) bola ako obyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb.

Výskyt bol hlásený po celý rok s maximom 13 prípadov (16,5%) v novembri a 9 prípadov (11,4%) vo februári..

Ochorenia boli diagnostikované 10 krát ako zosterová choroba oka (B02.3), 13 krát ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a 56 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9). Zosterové encefalitídy a meningitídy neboli hlásené. Hospitalizáciu si vyžiadalo 29 ochorení.

Iné vírusové infekcie charakterizované léziami kože a sliznice (B08)

Pod touto diagnózou lekári v roku 2019 v okrese hlásili spolu 6 ochorení s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených 16 prípadov s chorobnosťou 9,9/100 000 obyvateľov).

Ochoreli 3 muži (50,0%) a 3 ženy (50,0%) vo vekových skupinách od 0 do 4 rokov veku a v skupine 25-34-ročných osôb. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 59,5/100 000 obyvateľov (4 prípady) bola v skupine 1-4-ročných detí. Najviac po 2 ochorenia (po 33,3%) boli hlásené vo februári a septembri.

Ochorenia boli diagnostikované 2 krát ako exanthema subitum (B08.2), 1 krát ako erythema infectiosum (B08.3), 2 krát ako enterovírusová vezikulárna stomatitída s exantémom (B08.4) a 1 krát ako iné vírusové infekcie charakterizované léziami kože a slizníc (B08.8). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia.

Infekčná mononukleóza (B27)

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 55 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 34,1/100 000 obyvateľov), čo je nárast o 12,2% oproti roku 2018, kedy sme evidovali 49 ochorení s chorobnosťou 30,4/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 30 mužov (54,5%) a 25 žien (45,5%) vo vekových skupinách od 1 do 44 rokov veku s typicky najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 361,9/100 000 obyvateľov (26 ochorení) v skupine 15-19-ročných osôb a 97,7/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 10-14-ročných školákov. Výskyt bol hlásený po celý rok s maximom 8 prípadov (14,5%) vo februári. Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 46 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 9 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1). Hospitalizáciu si vyžiadali všetky ochorenia.

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

V roku 2019 lekári prvého kontaktu v okrese Nitra hlásili 62 270 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 101 911,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2018, kedy sme zaznamenali 70 642 ochorení s chorobnosťou 104 605,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 11,9%.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení tvorila chrípka a chrípke podobné ochorenia 8,6%, čo predstavuje 5 384 ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia (chorobnosť 8 811,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov).

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február 10 866 (17,5%), október 7 050 (11,3%) a január 7 043 (11,3%).

Výchovno–vzdelávací proces bol prerušený v 7-mich materských školách a 8-mich základných školách.

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 281 825,8/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (12 575 prípadov), vo vekovej skupine 15-19-ročných stredoškolákov 245 891,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (7 845 prípadov) a v skupine 6-14-ročných školákov 226 583/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (13 777 prípadov), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 1 994 prípadov (3,2%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili otitídy (1,5% z počtu ochorení a 46,4% z počtu komplikácií) a sínusitídy (1,4% z počtu ochorení a 44,4% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,3% z počtu ochorení a 9,2% z počtu komplikácií.

Aj v tomto roku sme naďalej pokračovali v monitorovaní etiológie chrípky a ARO tzv. sentinelovým spôsobom. Sentinelovými lekármi bolo odobratých 6 nasofaryngeálnych výterov, ďalšie výtery boli odobraté v rámci Fakultnej nemocnice v Nitre, Špecializovanej nemocnice sv. Svorada, n.o. Zobor-Nitra, ÚDZS a pracovníkmi oddelenia epidemiológie.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 8 krát vírus chrípky typu A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-like, 6 krát typu A(H1)pdm09, 7 krát vírus chrípky typu A/Singapore/INFIMH/-16-0019/2016(H3N2)-like, 1 krát vírus chrípky typu A/H3, 5 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie a 2 krát vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie.

Sezónna chrípka (J10)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 22 ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 13,6/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 8 mužov (36,4%) a 14 žien (63,6%). Ochorenia sme zaznamenali s výnimkou 10-14-ročných školákov a 20-24-ročných osôb vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 115,3/100 000 obyvateľov (2 prípady) bola vo vekovej skupine 0-ročných detí a 73,9/100 000 obyvateľov (6 prípadov) vo vekovej skupine 5-9-ročných detí.

Výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiacoch január, február a marec s najvyšším výskytom 17 prípadov (77,3 %) vo februári.

Jedno ochorenie bolo nozokomiálneho pôvodu a skončilo úmrtím na inú príčinu. Popísané je v časti „Nozokomiálne infekcie“. Ostatné ochorenia skončili uzdravením.

Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky. Očkovanie proti chrípke vakcínou Vaxigrip mal v anamnéze 1 chorý. Hospitalizáciu si vyžiadalo 15 ochorení.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 8 krát vírus chrípky typu A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-like, 1 krát vírus chrípky typu A/H3, 6 krát vírus chrípky typu A/Singapore/INFIMH/-16-0019/2016(H3N2)-like, 5 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie a 2 krát vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie.

SARI (J10.7)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 ochorení na SARI, čo je chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov.

Ochoreli 2 muži (40,0%) a 3 ženy (60,0%) vo vekových skupinách 25-34-ročných osôb a od 45-rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 9,2/100 000 obyvateľov (2 prípady) bola vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb.

Ochorenia boli evidované 1 krát (20,0%) v januári a po 2 krát (po 40,0%) vo februári a v marci. Všetky prípady sa vyskytli sporadicky, hospitalizáciu si vyžiadali 4 ochorenia.

Iba 1 ochorenie skončilo uzdravením a 4 krát sme zaznamenali úmrtia na SARI. Popísané sú v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru“.

U 2 chorých bol potvrdený vírus chrípky typu A(H1)pdm09 a to 1 krát z nosohltanového výteru a 1 krát z bioptického materiálu. U 3 ďalších pacientov boli výsledky laboratórných vyšetrení negatívne a prípady boli vykázané ako „možné“.

Pandemická chrípka (J10.9)

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 4 ochorenia na pandemickú chrípku s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov.

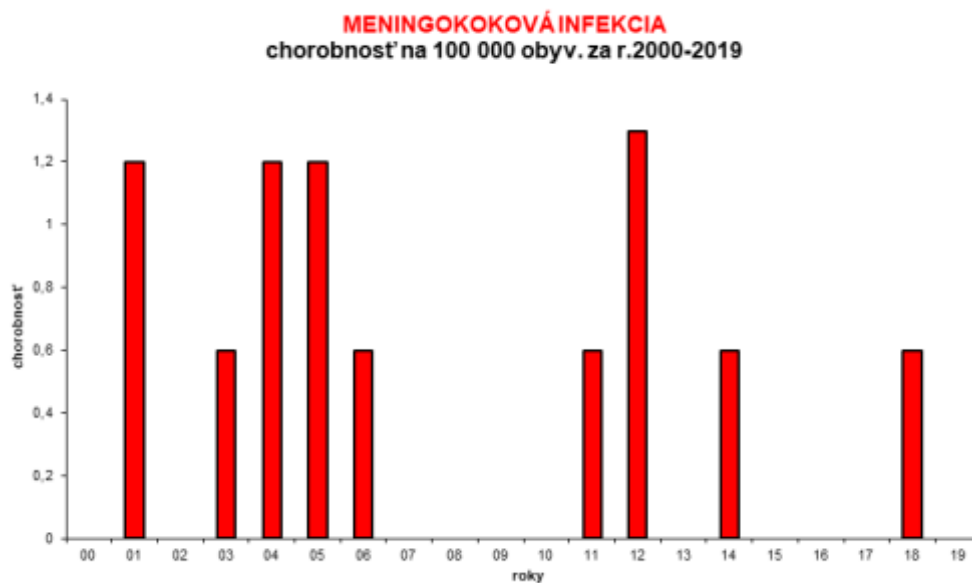
Ochorel 1 muž (25,0%) a 3 ženy (75,0%) vo vekových skupinách dospelých osôb. Ochorenia sa vyskytli sporadicky a boli evidované 1 krát (25,0%) v januári a 3 krát (75,0%) vo februári. Všetky si vyžiadali hospitalizáciu na IK FN Nitra. Nikto z chorých nebol očkovaný proti chrípke. Z nosohltanového výteru bol izolovaný vo všetkých prípadoch vírus chrípky typu A(H1)pdm09.

V 3 prípadoch sa ochorenie skončilo uzdravením a 1 krát sme u tejto diagnózy zaznamenali úmrtie, ktoré je popísané v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru“.

III.5. Neuroinfekcie

Meningokoková infekcia (A39)

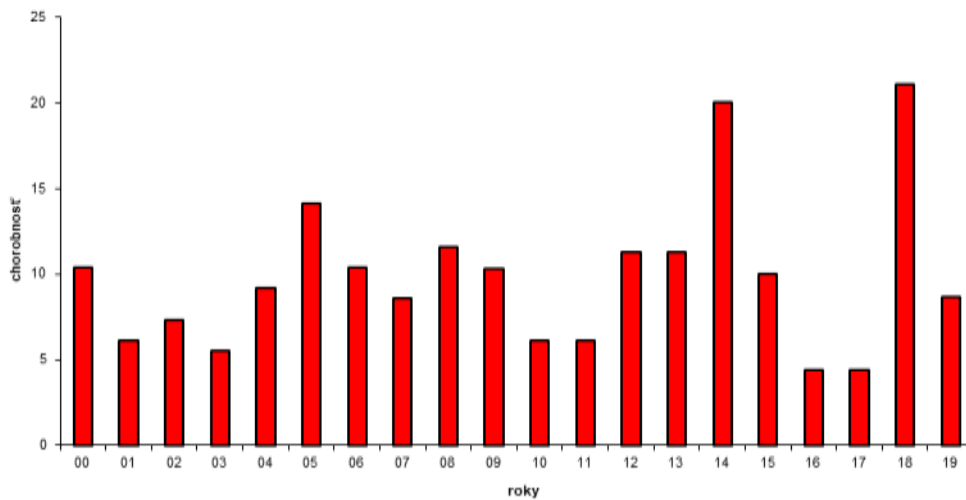
U ochorení na meningokokovú infekciu pozorujeme v okrese Nitra dlhodobo priaznivú situáciu vo vývoji chorobnosti. Za posledných 5 rokov sa ochorenie vyskytlo iba 2 krát a to po 1 prípade v rokoch 2014 a 2018 (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V tomto roku ochorenie hlásené nebolo.

Vírusové infekcie CNS (A85.0, A86, A87.0, A89)

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali 14 ochorení na vírusové infekcie CNS (chorobnosť 8,7/100 000 obyvateľov). Oproti minulému roku, kedy sme vykázali 34 ochorení s chorobnosťou 21,1/100 000 obyvateľov, je to takmer 2,5 násobne menej a v porovnaní s 5-ročným priemerom (19,2 prípadu, chorobnosť 12,0/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 27,1%.

VÍRUSOVÉ INFEKČIE CNS
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Podľa pohlavia ochorelo 10 mužov (71,4%) a 4 ženy (28,6%) vo všetkých vekových skupinách okrem 0-ročných detí a 55-64-ročných osôb. Najviac po 3 krát boli ochorenia hlásené v skupinách 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 41,8/100 000 obyvateľov) a 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 12,6/100 000 obyvateľov). Najviac 5 ochorení (35,7%) sme evidovali v mesiaci júl. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením.

Diagnóza bola stanovená na základe klinického obrazu a laboratórných vyšetrení likvoru ako:

- **enterovírusová encefalitída (A85.0)** - 3 krát
(3 krát u dospelých osôb),
- **nešpecifikovaná vírusová meningoencefalitída (A86)** - 4 krát
(1 krát u dieťaťa z MŠ, 1 krát u študenta SŠ a 2 krát u dospelých osôb),
- **enterovírusová meningitída (A87.0)** - 1 krát
(1 krát u študenta SŠ),
- **nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89)** - 6 krát
(1 krát u dieťaťa z MŠ, 1 krát u dieťaťa zo ZŠ, 1 krát u študenta SŠ a 3 krát u dospelých osôb).

Herpetickovírusová meningitída (B00.3)

V roku 2019 boli evidované 2 ochorenia na herpetickovírusovú meningitídu, čo predstavuje chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov.

Ochoreli 2 dospelé ženy v mesiacoch január a september. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Ľudský herpesvírus 6 (PCR) pozit. Obidve ochorenia skončili uzdravením.

Herpetickovírusová encefalitída (B00.4)

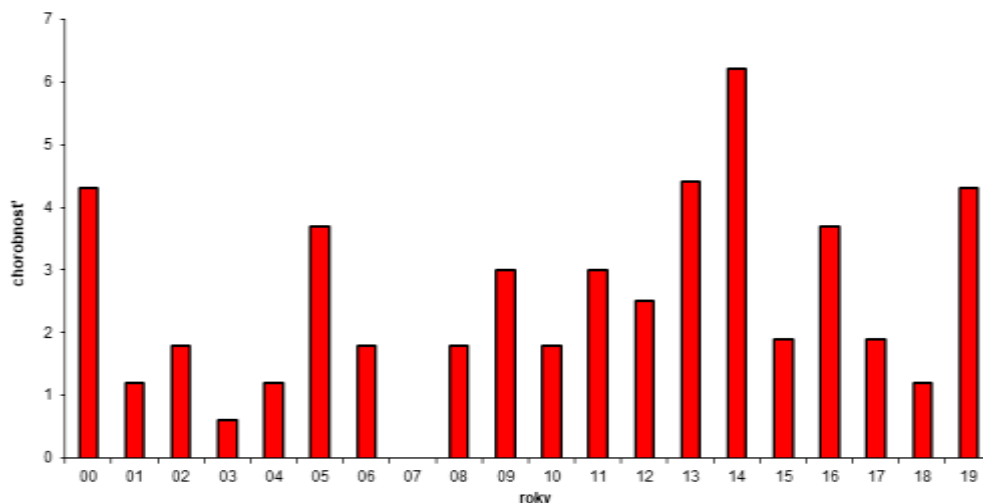
V priebehu roku boli v okrese Nitra hlásené 3 ochorenia na herpetickovírusovú encefalitídu, čo predstavuje chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorel 9-mesačný chlapec a 2 dospelé ženy v mesiacoch marec, júl a august. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a boli vykázané na základe klinických príznakov a pozitívneho vyšetrenia likvoru: Herpes simplex vírus 1 (PCR) pozit. Všetky ochorenia sa skončili uzdravením.

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Nitra v priebehu roku zaznamenali 7 ochorení s chorobnosťou 4,3/100 000 obyvateľov, čo je významný nárast chorobnosti v porovnaní s minulým rokom, kedy sme vykážali iba 2 ochorenia s chorobnosťou 1,2/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (4,8 prípadu, chorobnosť 3,0/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla a to o 45,8%.

BAKTERIÁLNY ZÁPÁL MOZGOVÝCH BLÁN
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Ochorelo 5 mužov a 2 ženy (28,6%), po 1 krát v mesiacoch január a máj a 5 krát v mesiaci október. Zaznamenali sme ich vo vekových skupinách 0-ročných detí, 25-34-ročných osôb a od 45 rokov vyššie s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 57,7/100 000 obyvateľov (1 ochorenie) v skupine 0-ročných detí.

Na základe klinického obrazu a laboratórnych vyšetrení boli ochorenia diagnostikované ako:

- **hemofilová meningitída (G00.0)** - 1 krát, z likvoru potvrdený PCR Haemophilus influenzae (popis prípadu je v časti „Skupina nákaz preventabilných očkovaním“);
- **pneumokoková meningitída (G00.1)** – 1 krát, z likvoru potvrdený PCR Streptococcus pneumoniae, (popis prípadu je v časti „Skupina nákaz preventabilných očkovaním“);
- **stafylokoková meningitída (G00.3)** – 1 krát, kultivačné vyšetrenie likvoru Staphylococcus aureus;
- **iný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.8)** – 3 krát, kultivačné vyšetrenie likvoru Pseudomonas aeruginosa, Enterobacter cloacae a Escherichia coli K1 (PCR) pozit.;
- **nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien (G00.9)** - 1 krát, kultivačné vyšetrenie likvoru bolo negatívne.

Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu, 6 ochorení sa skončilo uzdravením a v 1 prípade bol v čase spracovania výročnej správy ešte pacient hospitalizovaný. V troch prípadoch (u diagnózy G00.8) sa jednalo o ochorenia nozokomiálneho pôvodu a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Nitra nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt-Jakobovu chorobu (A81), teniózu (B68) a toxokarózu (B83).

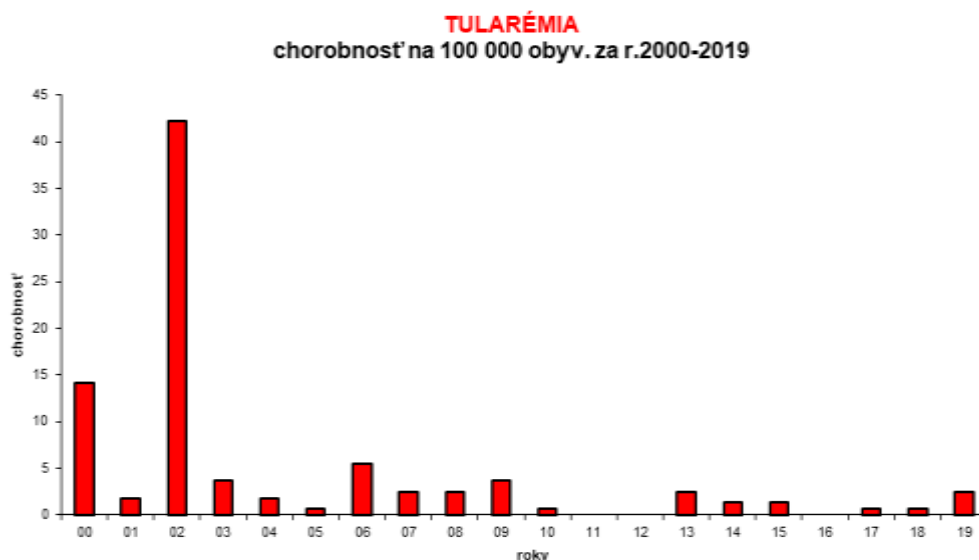
Tularémia (A21)

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 4 ochorenia na tularémiu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V minulom roku bol vykázaný 1 prípad s chorobnosťou 0,6/100 000

obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 1,2 prípadu (chorobnosť 0,8/100 000 obyvateľov).

Ochorenia boli zaznamenané po jednom prípade v mesiacoch jún, júl, august a október u 3 mužov (75,0%) a 1 ženy (25,0%) a to 2 krát vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) a po 1 krát vo vekových skupinách 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) a 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov).

Všetky ochorenia boli sérologicky potvrdené a klinicky sa manifestovali po 2 krát ako pľúcna a glandulárna forma tularémie. V epidemiologickej anamnéze všetci chorí udávali kontakt s domácimi zvieratami a manipuláciu s krmivom a so stelivom. V dvoch prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu.

Listerióza (A32)

V porovnaní s nulovým minuloročným výskytom sme v roku 2019 zaznamenali 1 ochorenie na listeriózu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 0,4 s chorobnosťou 0,3/100 000 obyvateľov.

V mesiaci november bolo zaznamenané sérologicky potvrdené ochorenie na listériovú meningitídu u 75-ročného muža (Likvor PCR pozitívny na *L.monocytogenes*). V klinickom obraze boli horúčky, dezorientácia a následné poruchy vedomia. Hospitalizovaný bol na Internej klinike a následne na Infekčnej klinike FN Nitra. V epidemiologickej anamnéze mal práce na

domácom hospodárstve, udával kontakt s drobnými hlodavcami. Konzumáciu syrov a výrobkov popiera. Ochorenie skončilo uzdravením.

Aktinomykóza (A42.1, A42.8)

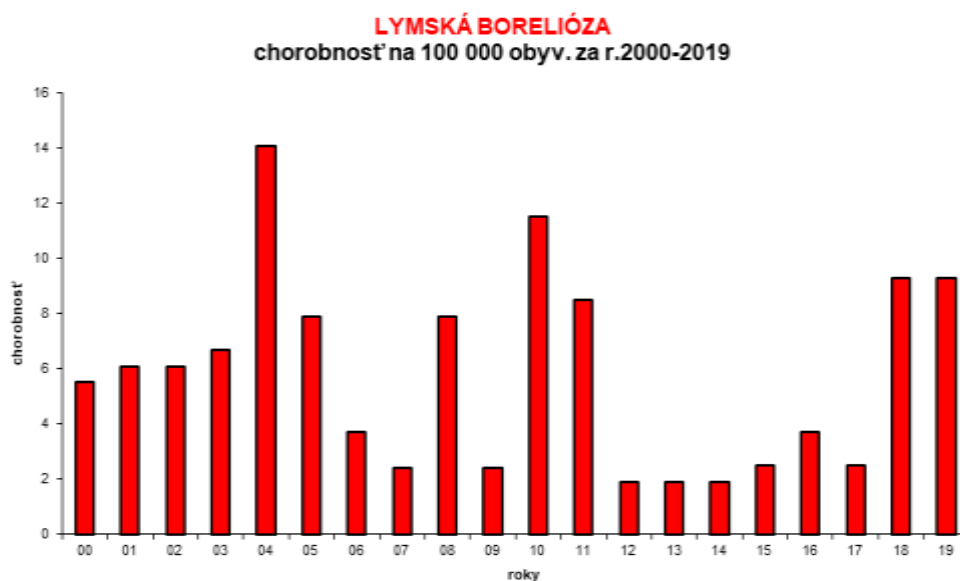
V okrese Nitra sme v roku 2019 vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu, čo je chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 3 prípady s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenie na urologickú formu aktinomykózy sa vyskytlo u muža vo vekovej skupine 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 12,2/100 000 obyvateľov) a na brušnú formu u ženy vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov).

Diagnóza bola v jednom prípade bola potvrdená histologickým nálezom *Actinomyces turicensis* a v druhom prípade kultiváciou zo steru u utery s nálezom *Actinomyces urogenitalis*. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu na Infekčnej klinike FN v Nitre.

Lymfská borelióza (A69.2, M01.2)

Rovnako ako v minulom roku bolo hlásených 15 sérologicky potvrdených ochorení na lymfskú boreliózu s chorobnosťou 9,3/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 6,4 prípadu s chorobnosťou 4,0/100 000 obyvateľov (index 5,9).

Ochorenia sa vyskytli 7 krát u mužov (46,7%) a 8 krát u žien (53,3%) prevažne vo vekových skupinách dospelých osôb a najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 23,1/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 55-64-ročných osôb a 14,5/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) v skupine 65-ročných a starších osôb.

Klinicky sa ochorenia manifestovali 11 krát ako kožná forma s príznakmi erythema migrans, v 3 prípadoch ako kĺbová forma a 1 krát ako neuroborelióza.

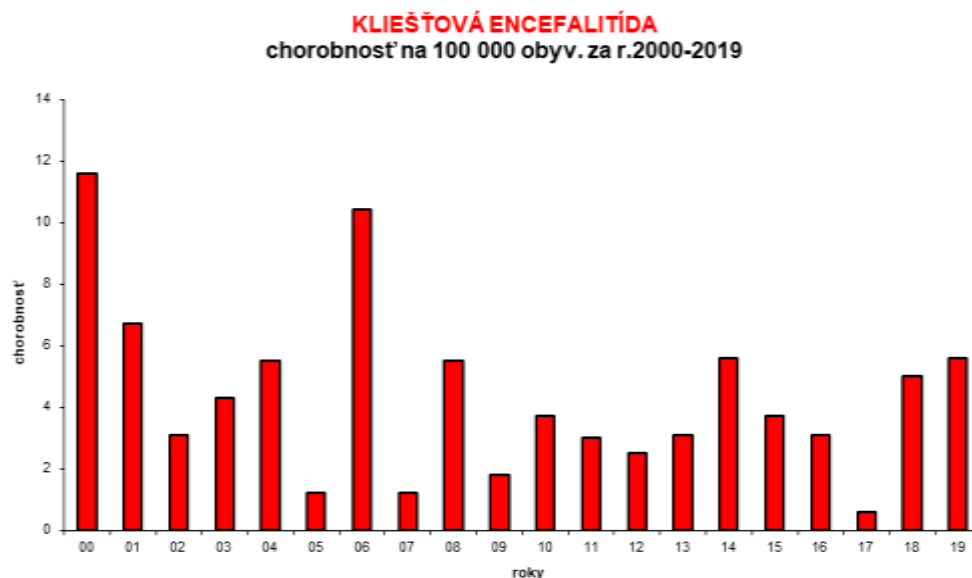
Sezonalita bola typická, najviac 10 ochorení (66,7%) bolo zaznamenaných od mája do júla s maximom 5 prípadov (33,3%) v júli.

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí v 10-tich prípadoch poštípacie kliešťom, 2 krát poštípacie neznámym hmyzom a 3 ochorenia zostali epidemiologicky neobjasnené.

Diagnóza bola u 14-tich chorých potvrdená pozitívnym sérologickým dôkazom protilátok proti LB (93,3%) a 1 krát bolo ochorenie vykázané na základe typického klinického obrazu s prejavmi erythema migrans a pozitívnej epidemiologickej anamnézy s údajom o poštípaní kliešťom v známom prírodnom ohnisku. Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia (20,0%). V jednom prípade bolo ochorenie vykázané ako importované z Českej republiky.

Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)

Oproti minulému roku (8 ochorení, chorobnosť 5,0/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 vykazali 9 sérologicky potvrdených ochorení na kliešťovú encefalitídu, čo je chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 5,8 prípadu čo je chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov.

V epidemiologickej anamnéze chorí udávali 4 krát poštípanie kliešťom v známom prírodnom ohnisku a v ostatných 5-tich prípadoch bola epidemiologická anamnéza negatívna. Typický dvojfázový priebeh malo iba 1 ochorenie, ostatné prebehli netypicky jednofázovo.

Ochorenia boli zaznamenané u 4 (44,4%) mužov a 5-tich žien (55,6%) prevažne vo vekových skupinách dospelých osôb, najviac po 2 krát v skupinách 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) a 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 9,2/100 000 obyvateľov).

Ochorenia prebiehali typicky v teplých mesiacoch roka od apríla do novembra. Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu na Infekčnej klinike FN v Nitre a skončili sa uzdravením. Očkovanie proti KENC nemal v anamnéze nikto z chorých.

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A 98.5, B33.4)

V okrese bolo v roku 2019 hlásených 6 ochorení vyvolaných vírusom Hantaan, čo predstavuje chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov. V porovnaní s minulým rokom, kedy boli zaznamenané 3 ochorenia (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), je to 2 krát viac.

Ochorenia boli zaznamenané u 2 mužov (33,3%) a 4 štyroch žien (66,7%) vo vekových skupinách dospelých osôb a to po 2 krát v skupine 20-24-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 24,4/100 000 obyvateľov) a 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 9,1/100 000 obyvateľov) a po 1 krát vo vekových skupinách 55-64-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov).

Ochorenia boli na základe klinického obrazu vykázané 5 krát ako hemoragická horúčka s renálnym syndrómom a 1 krát ako hantavírusový pulmonálny syndróm.

V anamnéze štyria chorí udávali možný kontakt s výlučkami drobných hlodavcov (myši) a v dvoch prípadoch zostalo ochorenie epidemiologicky neobjasnené. Ochorenia boli potvrdené pozitívnym sérologickým vyšetrením (Hantaan vírus IgM pozit.). Všetky prípady si vyžiadali hospitalizáciu.

V tejto skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Nitra vykázali 1 úmrtie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom hantavírusovej etiológie u 53-ročného muža. Pacient dňa 12.6.2019 v práci zvracal, mal hnačky a teplotu, upadol do bezvedomia. Privezený bol cestou RLP a hospitalizovaný na KAIM FN Nitra v kóme s teplotou 41,7⁰C, zvýšenými zápalovými parametrami, hepatorenálnym syndrómom. Realizované boli rôzne konziliárne vyšetrenia s negatívnym výsledkom. Na doporučenie infektológa boli vykonané sérologické vyšetrenia s pozitívnym výsledkom protilátok proti Hantavírusom v triede IgM.

Počas hospitalizácie sa stav nelepšil, pretrvávala kóma, striedavo pokles a vzostup CRP, došlo k septickému stavu s príznakmi MODS, stav bol komplikovaný pneumóniou. Po vyčerpaní možností liečby bol pacient dňa 18.7.2019 v terminálnom štádiu ochorenia bez rozširovania liečby v stave bdelej kómy preložený na Internú kliniku FN Nitra, kde v ten istý deň exitoval. Pitvaný nebol. Epidemiologická anamnéza: zamestnanec komunálnych služieb, pracoval ako smetiar pri zbere komunálneho odpadu. Býval na dedine v rodinnom dome. Pravdepodobný kontakt s výlučkami hlodavcov v práci aj doma. Ochorenie sme vykázali ako pravdepodobne profesionálne.

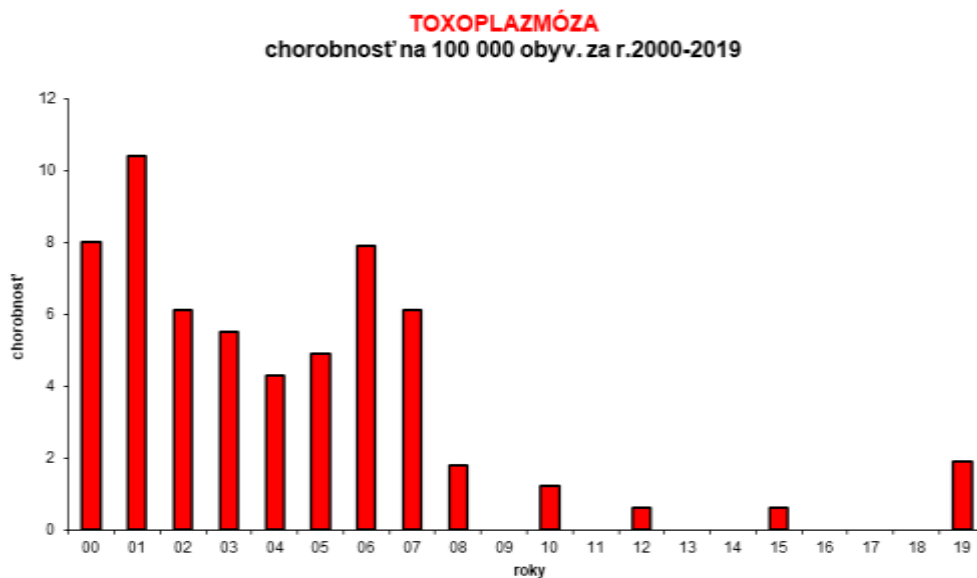
Toxoplazmóza (B58)

Po troch rokoch nulového výskytu sme v okrese vykázali 3 ochorenia na toxoplazmózu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov bol 0,1/100 000 obyvateľov (0,2 prípadu).

Ochorenia boli hlásené u 2 (66,7%) mužov a 1 ženy (33,3%) a to po 1 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 12,3/100 000 obyvateľov), 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 14,0/100 000 obyvateľov) a 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov).

Výskyt bol zaznamenaný v mesiacoch január, marec a október. Všetky ochorenia prebehli s príznakmi lymfadenopatie a boli sérologicky potvrdené bez nutnosti hospitalizácie.

V epidemiologickej anamnéze chorí udávali po jednom prípade konzumáciu mäsa, kontakt s mačkou a 1 krát zostalo ochorenie neobjasnené.

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

V priebehu roku 2019 bolo v okrese Nitra hlásených 5 poranení zvieratami podozrivými z besnoty (3,1/100 000 obyvateľov). V minulom roku sme evidovali 8 poranení (5,0/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia boli poranení 3 muži a 2 ženy a to po 1 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí, 10-14-ročných školákov, 15-19-ročných, 35-44-ročných a 65-ročných a starších osôb.

Rozdelenie podľa druhu poranenia:

Druh poranenia	Počet	%
Pohryznutie	3x	60,0
Poškriabanie	2x	40,0

Lokalizácia poranení podozrivými zvieratami:

Lokalizácia poranenia	Počet	%
Ruka	3x	60,0
Noha	2 x	40,0

Počet poranených osôb podľa druhu zvierat'a:

Druh zvierat'a	Počet poranených osôb	%
Mačka	3x	60,0
Pes	2x	40,0

Aplikácia vakcín	Počet poranených	%
Len vakcína	5	100,0

Použitá vakcína:

Druh vakcíny:	Názov a výrobca	Počet vakcinovaných	%
Vakcína z mozgového tkaniva	VERORAB Pasteur-Mérieux, Francúzsko	5 krát	100,0

Revakcinácia bola vykonaná :

Druh vakcíny	Počet revakcinovaných
Verorab	0

Hospitalizáciu si vyžiadalo jedno poranenie, v ostatných prípadoch bola antirabická vakcinácia vykonaná ambulantne. U vakcinovaných osôb sa nevyskytli nežiaduce reakcie po očkovaní.

V okrese Nitra bolo okrem vykázaných prípadov hlásených ešte 6 poranení známym vyšetreným zvierat'om bez nutnosti vakcinácie. V jednom prípade išlo o importovaný prípad

poranenia zvierat'om počas pobytu v Grécku. Regionálna veterinárna a potravinová správa v Nitre nehlásila v priebehu roku 2019 v okrese žiadne ohnisko besnoty.

III.7. Nákazy kože a slizníc

Dermatofytóza (B35)

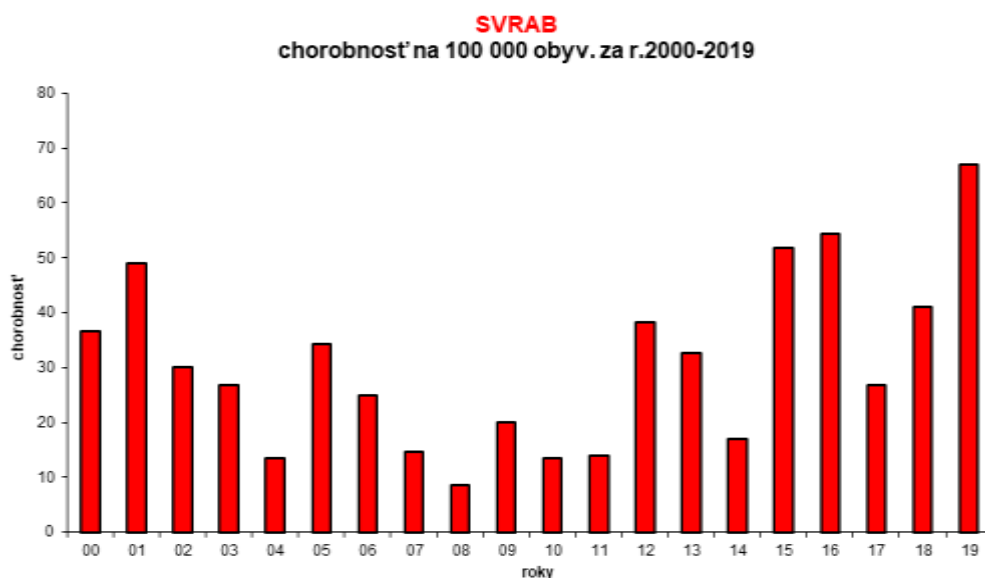
V roku 2019 bolo v okrese hlásené iba 1 ochorenie na dermatofytózu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov). V minulom roku to boli 3 prípady (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Ochorenie sa vyskytlo v januári u 15-ročného stredoškolača (vekovošpecifická chorobnosť 13,9/100 000 obyvateľov) s negatívnou epidemiologickou anamnézou.

Ochorenie bolo laboratórne potvrdené a pôvodcom ochorenia bol *Trichophyton tonsurans*.

Svrab (B86)

U ochorení na svrab sme v roku 2019 zaznamenali v okrese Nitra 113 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 70,0/100 000 obyvateľov. Je to najvyšší počet prípadov za celé sledované 20-ročné obdobie. Oproti minulému roku (66 ochorení, chorobnosť 41,0/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 71,2% (index 1,7) a oproti 5-ročnému priemeru (61,2 prípadu, chorobnosť 38,1/100 000 obyvateľov) je to viac o 84,6% (index 1,8).

Podľa pohlavia ochorelo 45 mužov (39,8%) a 68 žien (63,2%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 223,4/100 000 obyvateľov (16 ochorení) bola vo vekovej skupine 10-14-ročných školákov.

Sporadický charakter malo 43 prípadov (38,1%), 2 prípady v rodine sa vyskytli 16 krát (32 chorých, 28,3%) a ostatných 38 prípadov (33,6%) prebehlo v 6-tich epidémiách s počtom od 3 do 21 ochorení. Ochorenia na svrab boli hlásené po celý rok s maximom 35 prípadov (31%) v mesiaci január.

Ochorelo 7 malých detí mimo kolektívu (6,2%), 4 detí navštevujúce MŠ (3,5%), 20 školákov (17,7%), 3 stredoškoláci (2,7%), 1 vysokoškolák (0,9%), 7 detí navštevujúcich špeciálnu školu (6,2%), 1 dieťa z ÚSS (0,9%) a 70 dospelých osôb (61,9%).

<u>Charakter výskytu</u>	<u>Počet ohnisk</u>	<u>Počet prípadov</u>	<u>%</u>
sporadické ochorenia	43 krát	43 prípadov	38,1%
2 prípady	16 krát	32 prípadov	28,3%
3 prípady	3 krát	9 prípadov	8,0%
4 prípady	2 krát	8 prípadov	7,1%
<u>21 prípadov</u>	<u>1 krát</u>	<u>21 prípadov</u>	<u>18,5%</u>
Spolu :	65 ohnisk	113 prípadov	100,0%

Prameň pôvodcu nákazy sa podarilo objasniť v 58 prípadoch (51,3%). Ochorenia sme zaznamenali 40 krát (35,4%) u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. V ôsmich prípadoch si liečba vyžiadala hospitalizáciu. Nozokomiálny pôvod malo 22 ochorení (19,5%).

Popis epidémii:

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Svätoplukovo v dňoch 1.1.2019 až 14.1.2019 ochoreli na svrab 3 školáci z celkového počtu 5 osôb v domácnosti (3 školáci a 2 dospelé osoby). prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie sa v rodine šírili pravdepodobne kontaktom.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v Nitre ochoreli 4 z 10-tich obyvateľov domácnosti na svrab (2 dospelé ženy, 2 školáci). Ako prvá ochorela dospelá žena, ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie ochorenia boli pravdepodobne po kontakte v rodine. Všetci ostatní členovia rodiny boli preventívne preliečení a v spolupráci s komunitným centrom boli v rodine zabezpečené opatrenia na zabránenie šírenia ochorení.

V rodine v Nitre ochoreli na svrab 3 z 5-tich členov domácnosti (dospelá žena, školák, malé dieťa mimo kolektívu). Ako prvá ochorela dospelá žena, ochorenie zostalo neobjasnené a po kontakte s ňou ochoreli dve deti. Preventívne boli preliečené 2 kontakty v rodine. Nejednalo sa o rodinu s nízkym hygienickým štandardom.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v Nitre ochoreli na svrab 4 členovia domácnosti (3 žiaci špeciálnej základnej školy a dospelý muž). Rodina žije v časti Orechov dvor, kde žijú v kontajnerových bytoch rodiny s veľmi nízkym hygienickým štandardom. V tejto časti mesta sme evidovali od začiatku roku proťahovaný výskyt ochorení na svrab. Ochorenia sa šírili pravdepodobne kontaktom medzi jednotlivými rodinami. Jednotlivé prípady boli riešené s miestnym komunitným centrom.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Vinodol ochoreli v čase od 10.10.2019 do 12.11.2019 na svrab 3 školáci z 8-mich členov domácnosti. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ďalšie sú pravdepodobne po kontakte v rodine. Preventívne bolo Infektoskabom preliečených ostatných 5 členov domácnosti.

V Zariadení sociálnych služieb v obci Ľudovítová sme zaznamenali epidémiu, v ktorej ochorelo 21 klientov. Epidémia bola vykázaná ako nozokomiálna a je popísaná v časti „Nozokomiálne infekcie“.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Salmonelová septikémia (A02.1)

V priebehu roku 2019 sme v okrese Nitra rovnako ako vlani zaznamenali 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov).

Na salmonelovú septikémiu nozokomiálneho pôvodu ochorel 57-ročný polymorbídny pacient, dialyzovaný diabetik. Z hemokultúry bola izolovaná Salm.enteritidis, vyšetrenie TR bolo negatívne. Ochorenie skončilo uzdravením.

Streptokokové septikémie (A40.2, A40.3, A40.8)

V tejto skupine diagnóz sme v roku 2019 vykážali 19 ochorení s chorobnosťou 11,8/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (11 ochorení, chorobnosť 6,8/100 000 obyvateľov) je to o 72,7% viac.

Podľa pohlavia ochorelo 13 mužov (68,4%) a 6 žien (31,6%) výlučne vo vekových skupinách dospelých osôb nad 35 rokov veku s najvyšším počtom prípadov 10 v najstaršej vekovej skupine.

Podľa etiológie boli ochorenia diagnostikované ako:

Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	(A40.2)	15 krát
Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	(A40.3)	1 krát
Iná streptokoková septikémia	(A40.8)	3 krát

Výskyt streptokokových septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov			Spolu	Chorobnosť
	A40.2	A40.3	A40.8		
35-44-roční	1	-	-	1	3,7/100 000
45-54-roční	6	-	-	6	27,2/100 000
55-64-roční	1	1	-	2	9,2/100 000
65-roční a starší	7	-	3	10	36,2/100 000
S p o l u :	15	1	3	19	11,8/100 000

Z celkového počtu vykázaných streptokokových septikémií malo 15 prípadov (78,9%) nozokomiálny pôvod a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“. Vo všetkých prípadoch išlo o septikémiu vyvolanú streptokokom zo skupiny D (A40.2).

U ostatných 4 ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, sa ako etiologické agens uplatnili po 1 krát *Streptococcus agalactiae*, *Streptococcus salivarius*, *Streptococcus pneumoniae* a *Streptococcus mitis*.

Všetky ochorenia na streptokokové septikémie vykázané v roku 2019 skončili uzdravením. Septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* je popísaná v časti „Nákazy preventabilné očkovaním“.

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5, A41.9)

V roku 2019 bolo vykázaných 145 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 89,8/100 000 obyvateľov. Je to nárast o 8,2% v porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 134 prípadov s chorobnosťou 83,2/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 95 mužov (65,5%) a 50 žien (34,5%) a to vo všetkých vekových skupinách okrem 10-14-ročných školákov a 15-19-ročných osôb.

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov				Spolu	Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.0	A41.1	A41.5	A41.9		
0-roční	-	-	2	-	2	115,3/100 000
1-4-roční	-	-	3	-	3	44,6/100 000
5-9-roční	1	-	1	-	2	24,6/100 000
20-24-roční	-	2	1	-	3	36,6/100 000
25-34-roční	1	1	3	-	5	20,9/100 000
35-44-roční	1	3	1	1	6	22,2/100 000
45-54-roční	2	9	8	-	19	86,2/100 000
55-64-roční	4	13	8	2	27	124,6/100 000
65-roční a st.	18	23	35	2	78	282,2/100 000
S p o l u :	27	51	62	5	145	89,8/100 000

Z celkového počtu ochorení malo 101 (69,7%) nozokomiálny pôvod a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Ostatné prípady s počtom 44, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, boli podľa etiológie diagnostikované ako:

Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	(A41.0)	5 krát
Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	(A41.1)	16 krát
Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	(A41.5)	18 krát
Nešpecifikovaná septikémia	(A41.9)	5 krát

V etiológii ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod sa uplatnili:

Etiologické agens	Počet
<i>Staphylococcus aureus</i>	5
<i>Staphylococcus hominis</i>	7
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	5
<i>Proteus mirabilis</i>	1
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	4
<i>Escherichia coli</i>	10
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	4
<i>Enterobacter cloacae</i>	1
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1
<i>Serratia marcescens</i>	1
Negatívna hemokultúra	2
Neodobratá hemokultúra	3
S p o l u	44

V 5-tich prípadoch u diagnózy A41.9 (nešpecifikovaná septikémia) nebola odobratá hemokultúra na vyšetrenie a ochorenia boli vykázané na základe typických klinických príznakov a vysokých hodnôt zápalových parametrov.

Z celkového počtu 145 vykázaných ochorení skončilo 139 uzdravením a 6 (4,1%) úmrtím na inú príčinu.

Syfilis (A50 - A53)

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 13 ochorení na syfilis, čo je chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykážali 9 ochorení (chorobnosť 5,6/100 000 obyvateľov).

Ochorelo 10 mužov (76,9%) a 3 ženy (23,1%) vo vekových skupinách od 25 rokov vyššie, pričom najviac 6 prípadov bolo v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 22,2/100 000 obyvateľov) a 5 prípadov v skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 20,9/100 000 obyvateľov). Po 1 ochorení bolo vo vekových skupinách 45-54-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 4,5/100 000 obyvateľov) a v skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 3,6/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená sérologickým vyšetrením.

Ochorenia boli diagnostikované ako:

A51.3 – Sekundárny syfilis kože a slizníc	1 krát
A51.5 – Latentný včasný syfilis	1 krát
A53.0 – Latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý	11 krát

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

<u>Rok:</u>	<u>Počet prípadov:</u>	<u>Chorobnosť:</u>
2014	3 prípady	1,9/100 000 obyvateľov
2015	1 prípad	0,6/100 000 obyvateľov
2016	11 prípadov	6,9/100 000 obyvateľov
2017	4 prípady	2,5/100 000 obyvateľov
2018	9 prípadov	5,6/100 000 obyvateľov

Gonokoková infekcia (A54.0)

Rovnako ako vlani sme v okrese Nitra v roku 2019 vykážali 13 ochorení na gonokokové infekcie, čo predstavuje chorobnosť 8,1/100 000 obyvateľov

Podľa pohlavia ochorelo 10 mužov (76,9%) a 3 ženy (23,1%) vo vekových skupinách nad 20 rokov veku s výnimkou 55-64-ročných osôb. Vo všetkých prípadoch bola diagnóza potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

Rok:	Počet prípadov:	Chorobnosť:
2014	29 prípadov	18,1/100 000 obyvateľov
2015	15 prípadov	9,4/100 000 obyvateľov
2016	2 prípady	1,3/100 000 obyvateľov
2017	12 prípadov	7,5/100 000 obyvateľov
2018	13 prípadov	8,1/100 000 obyvateľov

Výskyt gonokokových infekcií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Vekovošpecifická chorobnosť
20-24-roční	2	24,4/100 000
25-34-roční	5	20,9/100 000
35-44-roční	3	11,1/100 000
45-54-roční	2	9,1/100 000
55-64-roční	-	-
65-roční a starší	1	3,6/100 000
S p o l u	13	8,1/100 000

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A59.0, A60.0, A63.0, A63.8)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení bolo dermatovenerológmi v okrese Nitra v roku 2019 hlásených 35 ochorení, ktoré sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách od 15 rokov vyššie s výnimkou 55-64-ročných osôb. Išlo o:

Chlamýdiové infekcie močovopohlavnej sústavy (chorobnosť 9,9/100 000 obyvateľov)	A56.0	16 ochorení
Urogenitálna trichomonóza (chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov)	A59.0	2 ochorenia
Infekcie genitálií a močovopohl. ústrojen. herpetickým vírusom (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov)	A60.0	3 ochorenia
Anogenitálne bradavice (chorobnosť 4,3/100 000 obyvateľov)	A63.0	7 ochorení

Iné špecifikované prevažne sexuálne prenosné ochorenia A63.8 7 ochorení
(chorobnosť 4,3/100 000 obyvateľov).

Choroba HIV vyúsťujúca do rozličných chorôb zatriedených inde (B22.7)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 1 prípad s chorobnosťou 0,6/100 000 obyvateľov. Išlo o 38-ročného muža, heterosexuála, hospitalizovaného na IK FN Nitra. Sérologickým vyšetrením boli dokázané protilátky proti vírusu HIV1.

Choroba HIV vyúsťujúca do iných špecifikovaných stavov (B23.8)

Vykázali sme 1 ochorenie (chorobnosť 0,6/100 000 obyvateľov) u 35-ročného muža, heterosexuála, hospitalizovaného na IK FN Nitra. Sérologickým vyšetrením boli zistené protilátky proti vírusu HIV1.

Enterobióza (B80)

V priebehu roku 2019 bolov okrese Nitra hlásených 14 ochorení na enterobiózu s chorobnosťou 8,7/100 000 obyvateľov. Vlni sme zaznamenali 9 prípadov s chorobnosťou 5,6/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (57,1%) a 6 žien (42,9%), 2 krát vo vekovej skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 29,8/100 000 obyvateľov), 6 krát v skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 73,9/100 000 obyvateľov), 2 krát vo vekovej skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 27,9/100 000 obyvateľov), 2 krát v skupine 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 24,4/100 000 obyvateľov) a po 1 krát v skupinách 35-44-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 3,7/100 000 obyvateľov) a 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,6/100 000 obyvateľov).

Diagnóza bola vo všetkých prípadoch potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu. Pôvodcom ochorenia bol *Enterobius vermicularis*.

Pedikulóza (B85)

Oproti minulému roku, kedy boli v okrese Nitra hlásené 3 prípady pedikulózy s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov, sme v roku 2019 zaznamenali iba 2 prípady, čo je chorobnosť 1,2/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia sa ochorenie vyskytlo iba žien vo vekovej skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 27,9/100 000 obyvateľov).

Bezpríznakový stav infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti (Z21)

Oproti minulému roku (5 prípadov, chorobnosť 3,1/100 000 obyvateľov) sme v roku 2019 zaznamenali v okrese Nitra 4 prípady bezpríznakového nosičstva vírusu HIV (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

Išlo 2 krát o mužov a 2 krát o ženy v 2 vekových skupinách dospelých a to 1 krát v skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 4,2/100 000 obyvateľov) a 3 krát v skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,1/100 000 obyvateľov). Sérologickým vyšetrením boli u všetkých dokázané protilátky proti vírusu HIV1. Vo všetkých prípadoch išlo o cudzincov z Ukrajiny a vyšetrenia boli vykonané pre potreby cudzineckej polície.

Izolácia multirezistentného kmeňa *Staphylococcus aureus* (I80, J00, J01, J02, J03, J04, J06, J20, J21, J22, J34, L02, L03, L08, L89, H60, H66, Z22.3)

V priebehu roku bolo v okrese Nitra hlásených 86 izolácií multirezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus* u ochorení nenozokomiálneho pôvodu. Minulý rok to bolo 113 prípadov. Izolácia bola hlásená najčastejšie u diagnóz respiračných a kožných ochorení, najviac 56 krát (65,1%) u diagnóz J00 až J06 (akútne infekcie horných dýchacích ciest).

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V priebehu roku 2019 bolo v okrese Nitra hlásených 6 úmrtí na infekčné ochorenia a to 1 krát na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom (A98.5), 4 krát na SARI (J10.7) a 1 krát na pandemickú chrípku (J10.9). Úmrtie na nozokomiálne ochorenie sme v tomto roku nezaznamenali.

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A98.5)

Vykázali sme úmrtie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom hantavírusovej etiológie u 53-ročného muža. Pacient dňa 12.6.2019 v práci zvracal, mal hnačky a teplotu, upadol do bezvedomia. Privezený bol cestou RLP a hospitalizovaný na KAİM FN Nitra v kóme s teplotou 41,7⁰C, zvýšenými zápalovými parametrami, hepatorenálnym syndrómom. Realizované rôzne konziliárne vyšetrenia s negatívnym výsledkom. Na doporučenie infektológa boli vykonané sérologické vyšetrenia s pozitívnym výsledkom protilátok proti Hantavírusom v triede IgM. Počas hospitalizácie sa stav nelepšil, pretrvávala kóma, striedavo

pokles a vzostup CRP, došlo k septickému stavu s príznakmi MODS, stav bol komplikovaný pneumóniou. Po vyčerpaní možností liečby bol pacient dňa 18.7.2019 v terminálnom štádiu ochorenia bez rozširovania liečby v stave bdelej kómy preložený na Internú kliniku FN Nitra, kde v ten istý deň exitoval. Pitvaný nebol.

SARI (J10.7)

V roku 2019 sme v okrese Nitra zaznamenali 4 úmrtia na SARI vo vekových skupinách dospelých osôb.

Prvý prípad sme zaznamenali u 59-ročného muža bez rizikového faktoru. Ochorel 28.1.2019, v klinickom obraze bola vysoká teplota a pneumónia. Dňa 2.2.2019 bol cestou RZP hospitalizovaný na IK FN Nitra a pre potrebu umelej ventilácie pľúc bol preložený 5.2.2019 na KAIM FN Nitra. Napriek intenzívnej liečbe (ATB, antivirotiká) dňa 17.2.2019 exitoval. Pitvaný nebol. Z výteru z nosohltanu zo dňa 4.2.2019 bol rýchlotestom izolovaný vírus chrípky typu A(H1)pdm09.

Druhé úmrtie sme zaznamenali u 48-ročného muža, cudzinca z Bulharska, v SR pracoval 5 mesiacov. Ochorel 7.2.2019, v klinickom obraze bola teplota 39⁰C, bolesti hlavy, tela, suchý kašeľ. Hospitalizovaný bol 11.2.2019 na odd. PaF I. ŠN Zobor, 13.2.2019 bol preložený na OAIM ŠN Zobor, v klinickom obraze pneumónia, ARDS. Napojený bol na UPV, nasadené boli antivirotiká (Tamiflu) a ATB terapia. Dňa 22.2.2019 exitoval. Pitvaný dňa 25.2.2019, vyšetrenie nosohltanového výteru zo dňa 12.2.2019 ako aj sekčného materiálu bolo negatívne.

V treťom prípade išlo o 26-ročnú pacientku s rizikovým faktorom obezita, DMO, mentálna retardácia. Ochorela 21.2.2019, v klinickom obraze bola infekcia HCD. Navštívila LSPP, nasadená bola ATB terapia. Dňa 24.2.2019 došlo k zhoršeniu stavu, výstupu teploty, a pridružil sa kašeľ. RTG vyšetrením bola potvrdená pravostranná BPN. Odoslaná bola na hospitalizáciu na pľúcne odd. ŠN Zobor. Dňa 26.2.2019 bola pre náhlu respiračnú insuficienciu preložená na OAIM, nasadená bola antivirotická liečba (Tamiflu). Pacientka bola napojená na UPV. Výter z nosohltanu rýchlotestom bol negatívny. Dňa 1.3.2019 pacientka exitovala. V ten istý deň bola pitvaná, zo sekčného materiálu bol izolovaný vírus chrípky A(H1)pandemický.

Posledné úmrtie bolo u 59-ročnej ženy, bola nájdená 5.3.2019 doma bez známk života. Svojho príslušného lekára nenavštívila. Privolaná RLP konštatovala exitus letalis. Pitva bola vykonaná v ten istý deň, v pitevnom protokole bol údaj o pravdepodobnom

ochorení na pneumóniu. Sekčný materiál bol zaslaný do NRC pre chrípku na pokus o izoláciu vírusu chrípky, vyšetrenie bolo negatívne. Prípad bol vykázaný ako „možný“.

Chrípka H1N1 NOVEL (J10.9)

Úmrtie sme zaznamenali u 70-ročnej polymorbídnej pacientky s rizikovým faktorom kardiovaskulárne ochorenie, diabetes melitus, ochorenie obličiek. Prijatá bola 17.2.2019 na IK FN Nitra, v klinickom obraze boli teploty 38,9⁰C, bolesti hlavy a svalov, suchý kašeľ. Postupne došlo k rozvoju pneumónie a ARDS, pacientka bola 18.2.2019 preložená na KAIM FN Nitra, napojená na UPV, nasadená bola ATB a antivírusová terapia (Tamiflu). Napriek liečbe dochádza k progresii MODS, pacientka dňa 20.2.2019 exitovala. Pitvaná nebola. Z výteru z nosohltanu bol zo dňa 19.2.2019 izolovaný vírus chrípky typu A(H1)pdm bez bližšej špecifikácie.

III.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra (Fakultná nemocnica (FN) v Nitre, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada (ŠN) Nitra - Zobor, Psychiatrická nemocnica (PN) Veľké Zálužie, FMC dialyzačné služby Nitra, Kardiocentrum Nitra s.r.o. a v zariadeniach sociálnych služieb (ZSS)) spolu 747 nozokomiálnych nákaz, z ktorých 377 (t.j. 50,5 %) bolo vyhládaných.

Z celkového počtu 747 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo vo FN Nitra 412, v ŠN Nitra 99, v PN Veľké Zálužie 38, vo FMC 3, Kardiocentre 3, v Zariadení pre seniorov (ZpS) Nitra 90, v ZSS Viničky 29, v ZSS Borinka 8, v ZSS Nitrava 39, v ZSS Cedron Mojmirovce 5 a v ZSS Benefit Ľudovítová 21 nozokomiálnych ochorení.

Nakoľko sa v prevažnej miere jedná o pasívny zber údajov (aktívne vyhľadávané sú pozitívne hemokultúry a multirezistentné kmene), je prevencia nozokomiálnych ochorení 2,0 (v roku 2018 bola prevencia 1,8).

V tomto roku evidujeme 10 epidémií nozokomiálneho charakteru:

Epidemický výskyt svrabu v Zariadení sociálnych služieb Benefit Ľudovítová – B 86

V Zariadení sociálnych služieb Benefit Ľudovítová evidujeme epidemický výskyt ochorení na svrab. V čase od 7. do 14.1.2019 ochorelo 21 klientov z celkového počtu 70 exponovaných osôb (43 klientov a 27 osôb personálu). Z personálu neochorel nikto. Svrab bol kožnou lekárkou mikroskopicky potvrdený iba u dvoch klientiek. Ostatné ochorenia boli diagnostikované ako pravdepodobné. Preventívne boli preliečení aj ostatní klienti bez klinických príznakov ochorenia. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidémia norovírusových enteritíd na KDaD vo FN Nitra – A081

Na Klinike detí a dorastu (KDaD) vo FN v Nitre evidujeme epidémiu norovírusových enteritíd. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že v čase od 14. do 26.1.2019 z celkového počtu 138 exponovaných (64 pacientov, 51 osôb hospitalizovaných ako doprovod a 23 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 7 pacientov a 3 rodičia hospitalizovaní ako doprovod. Z ošetrojúceho personálu neochorel nikto. U 5-tich detí boli norovírusy potvrdené zo stolice. Predpokladaným prameňom nákazy bolo dieťa hospitalizované s norovírusovou enteritídou. Prenos ochorení sa uskutočnil priamym a nepriamym kontaktom. Dňa 21.1.2019 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek z prostredia (8x), sterov z rúk

personálu (2x) a 2 dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti a protiepidemické opatrenia boli nariadené formou rozhodnutia.

Epidémia norovírusových enteritíd v Psychiatrickej liečebni Veľké Zálužie – A081

V PN Veľké Zálužie evidujeme epidemický výskyt gastroenteritíd u pacientov a personálu I., II. a IV. oddelenia. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že v čase od 22.1. do 6.2.2019 z celkového počtu 271 exponovaných (183 pacientov a 88 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 22 pacientov a 1 osoba ošetrojúceho personálu. V klinickom obraze dominovalo zvracanie, hnačky, bolesti brucha a teploty do 37,4°C. Od 8-mich pacientov bol odobratý materiál na mikrobiologické vyšetrenie (od 4 výter z rekta a od 4 stolica). U jedného pacienta boli zo stolice potvrdené norovírusy. Na oddeleniach bol dňa 25.1.2019 vykonaný štátny zdravotný dozor a boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidemický výskyt norovírusových gastroenteritíd v ZSS Viničky Nitra – A 081

V Zariadení sociálnych služieb Viničky v Nitre evidujeme od 21. do 27.1.2019 epidemický výskyt hnačkových ochorení u 31 osôb. Zariadenie pozostáva z dvoch pavilónov (A, B) s celkovým počtom 180 klientov a 126 osôb personálu. Ochorenia sa vyskytli v pavilóne B, kde z počtu 115 exponovaných (77 klientov a 38 personálu) ochorelo 25 klientov a 6 osôb personálu. V klinickom obraze - zvracanie, hnačka a v 2 prípadoch aj teplota do 38°C s trvaním 1-2 dni. Ochorenia si vyžiadali lekárske ošetrenie bez nutnosti hospitalizácie. V rámci ŠZD boli odobraté vzorky sterov z kuchyne, tampón rekta od personálu kuchyne a stery z prostredia ZSS. Od 9-tich akútne chorých klientov bol odobratý TR s negatívnym výsledkom a od 3 nich aj stolica - v jednom prípade boli zo stolice potvrdené norovírusy. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidémia norovírusových enteritíd na KDaD vo FN Nitra – A081

Vo februári evidujeme epidémiu norovírusových enteritíd na oddelení malých detí na KDaD vo FN v Nitre. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že v čase od 7. do 18.2.2019 ochoreli v protrahovanej epidémii 3 deti a 1 matka hospitalizovaná ako doprovod z celkového počtu 205 exponovaných (100 pacientov, 43 osôb hospitalizovaných ako doprovod a 62 osôb ošetrojúceho personálu). Z ošetrojúceho personálu neochorel nikto. U 3 detí boli norovírusy potvrdené zo stolice. Predpokladaným prameňom nákazy bolo dieťa hospitalizované s norovírusovou enteritídou. Prenos ochorení sa uskutočnil priamym a nepriamym kontaktom. Dňa 18.2.2019 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spojený s odberom vzoriek z prostredia

(15x), sterov z rúk personálu (2x) a 1 dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia.

Epidémia A 09 v ZSS Cedron senior Mojmirovce

V ZSS Cedron senior Mojmirovce, n.o. evidujeme epidémiu hnačkových ochorení u piatich klientov z celkového počtu 33 exponovaných (22 klientov a 11 osôb personálu). Z klinických príznakov dominovali riedke stolice (3-8x), v jednom prípade s teplotou 37,3°C, ktoré trvali 1 deň (7.3.2019). Hospitalizácia bola nutná v dvoch prípadoch - výsledky laboratórných vyšetrení (2x výter z rekta a 1x stolica) boli negatívne. U ostatných troch klientov materiál na vyšetrenie nebol odobratý. Liečba bola symptomatická (Smecta, Fluidex a diéta). V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia.

Epidémia gastroenteritíd pravd. inf. pôvodu na klinike FBLR vo FN Nitra -A 09

Vo FN Nitra na Klinike fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie (KFBLR) evidujeme epidemický výskyt gastroenteritíd. V čase od 4. do 11.4.2019 z celkového počtu 38 exponovaných (17 pacientov a 21 osôb personálu) ochorelo 10 pacientov a 6 osôb personálu. Klinicky sa ochorenia prejavili nauzeou, zvracaním, vodnatými hnačkami a u 5-tich osôb aj teplotami do 38°C. Ochorenia trvali 1 až 2 dni. Od 5-tich akútne chorých pacientov bol odobratý výter z rekta na kultivačné vyšetrenie a v 2 prípadoch stolica na dôkaz vírusov. Výsledky všetkých vyšetrení boli negatívne. Ochorenia vykazujeme ako gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu. V rámci výkonu ŠZD vykonaného dňa 10.4.2019 boli odobraté stery z prostredia a nariadené protiepidemické opatrenia. Vedenie nemocnice uzavrelo oddelenie do 14.4.2019 a v priestoroch bola zabezpečená terminálna dezinfekcia s vyžiarovaním všetkých priestorov germicídnymi žiaričmi.

Epidémia norovírusových gastroenteritíd v Zariadení pre seniorov Nitra Zobor – A081

V Zariadení pre seniorov v Nitre evidujeme od 8. do 23.4.2019 epidémiu norovírusových gastroenteritíd. Epidemiologickým šetrením dňa 12.4.2019 bolo zistené, že z celkového počtu 242 exponovaných (160 klientov a 82 osôb personálu) ochorelo 87 klientov a 1 osoba personálu. V klinickom obraze dominovali zvracania, bolesti brucha a hnačky bez teploty trvajúce v priemere 2 dni. Chorý personál bol vylúčený z práce. Od jedného akútne chorého klienta bol odobratý biologický materiál – výter z rekta na kultivačné vyšetrenie a od 6-tich klientov stolica na dôkaz vírusovej etiológie. U troch klientov bola potvrdená norovírusová infekcia. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli v zariadení odobraté stery z prostredia zariadenia a dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidémia norovírusových gastroenteritíd v Zariadení sociálnych služieb (ZSS) Nitrava – v Nitre - A081

V ZSS NITRAVA Železničarska 52 v Nitre evidujeme od 11. do 24.4.2019 epidémiu norovírusových gastroenteritíd. Zariadenie pozostáva z 2 častí - A a B s celkovým počtom klientov 220 a 135 osôb personálu, ochorenia sa vyskytli len v časti „B“ ZSS, kde z celkového počtu 84 klientov ochorelo 39 klientov a 7 osôb personálu z celkového počtu 28 zamestnancov. Klinicky sa ochorenia prejavili ako zvracanie, bolesti brucha a hnačky bez teploty trvajúce v priemere 2 dni. Chorý personál bol vylúčený z práce. V štyroch prípadoch si ochorenie vyžiadalo hospitalizáciu, z toho 1x bola potvrdená norovírusová infekcia. V zariadení bol vykonaný štátny zdravotný dozor, odobraté stery z prostredia a dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. Protiepidemické opatrenia boli nariadené formou rozhodnutia.

Epidémia norovírusových enteritíd na KDaD vo FN Nitra - A081

V čase od 31.5.2019 do 8.6.2019 evidujeme epidémiu gastroenteritíd na Klinike detí a dorastu vo FN v Nitre zapríčinených vírusom Norwalk. Z celkového počtu 95 exponovaných (19 pacientov, 17 osôb hospitalizovaných ako doprovod a 59 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 7 osôb (3 pacienti a 4 rodičia hospitalizovaní ako doprovod). Z ošetrojúceho personálu neochorel nikto. U 3 chorých pacientov bol zo stolice potvrdený norovírus. Ďalšie 4 osoby neboli vyšetrené a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Predpokladaným prameňom nákazy bolo dieťa hospitalizované s norovírusovou enteritídou. Prenos ochorenia sa uskutočnil priamym a nepriamym kontaktom.

Rozdelenie nozokomiálnych nákaz:

V skupine **črevných infekcií** evidujeme 274 prípadov, t.j. 36,7% z celkového počtu: 196-krát norovírusová enteritída, 56-krát enterokolitída spôsobená *Clostridium difficile*, 16-krát gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu, 5-krát rotavírusová a 1 kampylobakteriálna enteritída. Mikrobiologicky bola zo stolice 56-krát potvrdená infekcia spôsobená *Clostridium difficile*, 17-krát norovírusová, 5-krát rotavírusová enteritída a 1-krát *Campylobacter jejunii*. V 156-ich prípadoch bol ZES kultivačne nevyšetrený, 23-krát ZES kultivačne negatívny, 9-krát bol výsledok kultivačne negatívny a 7-krát kultivačne nevyšetrený.

Ochorenia **dolných dýchacích ciest** vykazujeme v 125-tich prípadoch, t.j. 16,7%. K najčastejšie hláseným diagnózam patrili bronchopneumónie 75-krát, bronchopneumónia po umelej pľúcnej ventilácii (UPV) 31-krát a 19-krát bronchitída.

Kultivačne boli izolované: 39-krát *Klebsiella pneumoniae*, 22-krát *Pseudomonas aeruginosa*, 17-krát *Staphylococcus aureus* (z toho 8x MRSA), po 5-krát *E.coli* a *Acinetobacter baumannii*, po 3-krát *Staphylococcus hominis* a *Proteus mirabilis*, po 2-krát *Staphylococcus haemolyticus* a *Staphylococcus epidermidis*, sporadicky *Haemophilus influenzae*, *Mycoplasma pneumoniae*, *Enterobacter aerogenes*, *Enterobacter cloacae*, *Citrobacter koseri*, *Citrobacter freundii* a *Stenotrophomonas maltophilia*. Osemnásťkrát bol výsledok vyšetrenia nezistený a 2-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorenia **horných dýchacích ciest** vykazujeme v 12-tich prípadoch, t.j. 1,6%: 8-krát infekcia horných ciest dýchacích, 3-krát angína a 1-krát chrípka. Laboratórne bol 3-krát potvrdený *Staphylococcus aureus* (z toho 1x MRSA), 2-krát *Klebsiella pneumoniae*, 1-krát vírus chrípky A a nešpecifikovaný *Haemophilus*, 3-krát bol výsledok vyšetrenia nezistený a 2-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorenia **urogenitálneho traktu** evidujeme 95-krát, t.j. 12,7%, z toho 68 infekcií močových orgánov po zavedení permanentného močového katétra, 21 cystitíd, 4 kandidózy urogenitálnych miest a 2 pyelonefritídy. Ako etiologické agens boli izolované: 38x *E.coli*, 22x *Klebsiella pneumoniae*, po 8x *Enterococcus faecalis* a *Proteus mirabilis*, 5x *Pseudomonas aeruginosa*, 4x *Candida albicans*, po 2x *Stp. haemolyticus* a *Enterobacter aerogenes*, sporadicky *Staphylococcus aureus*, *Klebsiella oxytoca*, iný špecifikovaný stafylokok, *Serratia marcescens*, *Streptococcus pneumoniae* a *Citrobacter freundii*.

Infekcie **kože a slizníc** – v tejto skupine evidujeme 36 ochorení, t.j. 4,8% a to: 22 ochorení na svrab, 8 inflamovaných dekubitov, 4 stomatitídy (z toho 2 kandidové) a 2 kožné abscesy. Kultivačne boli izolované: 4x *Staphylococcus aureus* (z toho 2xMRSA), po 3x *Klebsiella pneumoniae* a zákožka svrabová, po 2x *Candida albicans* a *Pseudomonas aeruginosa*, sporadicky *Acinetobacter baumannii* a *Enterobacter cloacae*. Jedenkrát bol výsledok vyšetrenia negatívny a 19x nebol materiál na kultivačné vyšetrenie odobratý.

V skupine **rán** je zaradených 43 ochorení, t.j. 5,8%, z toho 38 infekcií v mieste operačného výkonu, 4-krát infekcia amputačného kýt'a a 1-krát infekcia spôsobená vnútornou fixačnou pomôckou. Izolovaným etiologickým agens boli: 9x *Staphylococcus aureus* MRSA, 6x *Klebsiella pneumoniae*, po 5x *Pseudomonas aeruginosa* a *Enterococcus faecalis*, 4x *E.coli*, po 3x *Morganella morganii* a *Staphylococcus haemolyticus*, po 2x iný

špecifikovaný stafylokok a *Staphylococcus epidermidis*, sporadicky *Staphylococcus hominis*, *Enterobacter cloacae*, *Klebsiella oxytoca* a *Providencia rettgeri*.

Ochorení na **sepsu** vykazujeme 118, t.j. 15,8%. V spolupráci s oddelením klinickej mikrobiológie bolo 109 prípadov (t.j. 92,4%) vyhládaných. Podľa pohlavia ochorelo 83 mužov a 35 žien. Podľa výskytu bol najvyšší počet prípadov na klinike akútnej a intenzívnej medicíny - 34, 20 na neurologickej klinike, 15 ochorení na internej klinike, 9 na infekčnej klinike, 7 na oddelení rádioterapie a klinickej onkológie, 5 na chirurgickej klinike, po 4 na kardiologickej klinike a urologickom oddelení, 3 ochorenia na oddelení cievnej chirurgie, 2 na klinike ÚCH a sporadicky na klinike detí a dorastu, novorodeneckom oddelení, 8 prípadov v ŠN Nitra, 3 prípady FMC v Nitre a 1 prípad v Kardiocentre a v ZSS Borinka Nitra. Ako pôvodcovia sa uplatnili: 22-krát *Staphylococcus aureus* (z toho 8x MRSA), 15-krát enterokoky, 13-krát *Staphylococcus hominis*, 12-krát *E.coli*, 11-krát *Staphylococcus haemolyticus*, 9-krát *Enterobacter cloacae*, 8-krát *Klebsiella pneumoniae*, 6-krát *Staphylococcus epidermidis*, 5-krát *Pseudomonas aeruginosa*, po 4-krát *Proteus mirabilis* a *Staphylococcus saprophyticus*, 3-krát *Serratia marcescens* a *Klebsiella oxytoca*, sporadicky iné špecifikované stafylokoky, *Candida albicans* a *Salmonella enteritidis*. Z celkového počtu 118 evidovaných prípadov sepsy skončilo 98 uzdravením a 20 pacientov so sepsou exitovalo na základné ochorenie.

V skupine „iné“ evidujeme spolu 44 ochorení (t.j. 5,9%) a to 40 flebitíd, 3 prípady bakteriálnych meningitíd a 1 vírusovú hepatitídu A. Ako pôvodcovia boli izolovaní: 3-krát *Staphylococcus aureus* (z toho 2xMRSA), po 2-krát *Staphylococcus hominis*, *Klebsiella pneumoniae*, *E.coli* a *Enterobacter cloacae*, sporadicky *Pseudomonas aeruginosa*, *Enterococcus faecalis*, vírus hepatitídy A a 1-krát g- mikroorganizmus, 22x bol výsledok kultivačného vyšetrenia nezistený a 7-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Z celkového počtu 492 mikrobiologicky vyšetrovaných nozokomiálnych nákaz bol *Staphylococcus aureus* potvrdený 59-krát t.j. 12%, z toho 30-krát MRSA kmeň.

Úmrtie - v tomto roku nevykazujeme v okrese Nitra ani jedno úmrtie na nozokomiálnu nákazu.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych ochorení

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz zasadala v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie dňa 28.3.2019. Na zasadaní bol analyzovaný výskyt hlásených

a vyhládaných nozokomiálnych ochorení za rok 2018. Bola zdôraznená nutnosť okamžitého hlásenia zvýšeného výskytu nozokomiálnych ochorení z dôvodu zabezpečenia protiepidemických opatrení. Členovia Komisie boli oboznámení o výskyte osýpok v Nitrianskom kraji a zároveň boli prítomní preškolení v koordinácii postupov pri výskyte VNN. V rámci projektu vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve boli dohodnuté termíny prednášok pre pracovníkov PN Veľké Zálužie, ktoré sa uskutočnia v mesiacoch apríl- máj 2019.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz zasadala dňa 2.4.2019 v Špecializovanej nemocnici v Nitre. Na zasadaní bol analyzovaný výskyt hlásených a vyhládaných nozokomiálnych ochorení za rok 2018 a za prvý štvrťrok 2019, bola zdôraznená nutnosť okamžitého hlásenia v prípade zvýšeného výskytu nozokomiálnych ochorení z dôvodu vykonania protiepidemických opatrení, hlásenie výskytu chrípkových ochorení, ťažkých akútnych respiračných infekcií u hospitalizovaných pacientov a nutnosť vykonávania odberov biologického materiálu na kultivačné, serologické a virologické vyšetrenie. Komisia bola oboznámená s Akčným plánom Národného plánu kontroly infekčných ochorení v SR, dezinfekciou rúk a protiepidemickými opatreniami pri výskyte infekcií vyvolaných *Clostrídium difficile*, výsledkami Imunologických prehľadov v SR z roku 2018, výskytom osýpok v Nitrianskom kraji a tiež boli členovia oboznámení o koordinácii postupov pri výskyte vysokonebezpečných nákaz.

V mesiaci máj boli vo všetkých lôžkových zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra vykonané mimoriadne ciele kontroly zamerané na hygienický stav priestorov a dodržiavanie hygienicko-protiepidemického režimu - FN Nitra, ŠN Nitra, PN Veľké Zálužie, Kardiocentrum a Avelane clinic v Nitre. Plnenie nariadených opatrení bolo následne skontrolované.

V rámci projektu vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve bol v roku 2019 zdravotnícky personál PN Veľké Zálužie, ŠN Nitra a ZSS Borinka v Nitre edukovaný o hygiene rúk. Správne postupy hygieny rúk si zdravotnícky pracovníci vyskúšali aj na praktickom nácviku s použitím UV lampy a fluorescenčným roztokom.

Dňa 29.5.2019 bolo pre pracovníkov FN v Nitre realizované školenie o koordinácii postupov pri výskyte vysokonebezpečných nákaz.

V súvislosti s kontaktom pacientov s pozitívnym nálezom *Klebsiella pneumoniae* produkujúca karbapenemázu bol jednému pacientovi nariadený lekársky dohľad spojený s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenie. Všetky výsledky boli negatívne.

V tomto roku bolo hlásených 54 poranení zdravotníckych pracovníkov kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity. Lekársky dohľad bol nariadený v 34-och prípadoch a 20 poranení bolo podľa miesta trvalého bydliska odstúpených na príslušné RÚVZ .

Rozdelenie NN podľa výskytu v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra:

FN Nitra:

Neurologická klinika	92	40-bronchopneumónia, 24-infekcia močových orgánov, 20-sepsa, 2-bronchitída, 3-kanylová flebitída, 1-inflamovaný dekubit, 1-pyelonefritída, 1-infekt hor. ciest dýchacích
KAIM	57	34-sepsa, 15-bronchopneumónia po umelej pľúcnej ventilácii, 3-infekcia močových orgánov, 1-bronchopneumónia, 2-kandidóza iných urogenitálnych miest, 2- enterokolitída spôsob. Clostridium difficile
Chirurgická klinika	53	15-infekcia v mieste operačného výkonu, 14-kanylová flebitída, 5-sepsa, 9- infekcia močových orgánov, 3-bronchopneumónia, 3-cystitída, 2- enterokolitída spôsob. Clostridium difficile, 2-infekcia amputačného kýt'ra
Interná klinika	49	15-sepsa, 8-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 6-infekcia močových orgánov, 5-bronchopneumónia, 5- kanylová flebitída, 3-inflamovaný dekubit, 3-cystitída, 1- kandidóza iných urogenitál.miest, 1-kandidová stomatitída, 1-bronchitída, 1-kampylobakteriálna enteritída
Klinika DaD	28	23-norovírusová enteritída, 3-rotavírusová enteritída, 1-sepsa, 1-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile
Kardiologická klinika	23	6-bronchitída, 4-sepsa, 4-kanylová flebitída, 4-enterokolitída spôsob. Clostridium difficile, 2-bronchopneumonia, 1-infekcia močových orgánov, 1-inflamovaný dekubit, 1-kandidová stomatitída
Odd.cievnej chirurgie	20	5-infekcia v mieste operačného výkonu, 3-sepsa, 3- enterokolitída spôsob. Clostridium difficile, 1-cystitída, 3-bronchopneumónia, 2-infekcia močových orgánov, 2-infekcia amputačného kýt'ra, 1-infekt hor.ciest dýchacích
Klinika FBLR	18	10-gastroenteritída pravd.inf.pôvodu, 3-cystitída,

		3-infekt hor.ciest dýchacích, 1-angína, 1- kandidóza iných urogenitál.miest
Infekčná klinika	17	9-sepsa, 5-kanylová flebitída, 2-rotavírusová enteritída, 1- infekcia močových orgánov
Oddelenie RT a KO	14	7-sepsa, 2-stomatitída, 2-bronchopneumónia, 1-kanylová flebitída, 1- infekcia močových orgánov, 1- enterokolitída spôsob. Clostridium difficile
Urologické oddelenie	12	8-infekcia v mieste operačného výkonu, 4-sepsa
Klinika ÚCH	10	2-sepsa, 1-infekcia v mieste operačného výkonu, 2- enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 1-bronchopneumónia, 1- infekcia močových orgánov, 1- infekcia spôs. vnútornou fixačnou pomôckou, 1-kožný absces, 1-cystitída
Neurochirurgická kl.	10	7-infekcia v mieste operačného výkonu, 2-meningitída, 1-bronchitída
Psychiatrická klinika	3	1-bronchopneumónia, 1-bronchitída, 1- enterokolitída spôsobená Clostridium difficile
Gynek.pôrod. klinika	2	1- infekcia v mieste operačného výkonu, 1-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile
Novorodenecké odd.	2	1-sepsa, 1-meningitída
Ortopedické	2	1- infekcia v mieste operačného výkonu, 1-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile

ŠN sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra

	99	30-enterokolitída spôsobená Clostridium difficile, 8-sepsa, 20-infekcia močových orgánov, 11-bronchopneumónia, 16-bronchopneumónia po UPV, 1-inflamovaný dekubit, 5-cystitída, 1-bronchitída, 7-kanylová flebitída
--	----	---

Psychiatrická nemocnica /PN/ Veľké Zálužie

	38	22-norovírusová enteritída, 1- gastroenteritída pravd.inf.pôvodu, 6-bronchitída, 3-bronchopneumónia, 2-infekt hor.ciest dých., 2-angína, 1-inflamovaný dekubit, 1-pyelonefritída
--	----	--

FMC s.r.o., dialyzačné služby Nitra

	3	3-sepsa
--	---	---------

KARDIOCENTRUM s.r.o. Nitra

3 1-sepsa, 1-kanylová flebitída, 1-infekt hor.ciest dých.

Zariadenie pre seniorov Nitra

90 87-norovírusová enteritída, 1-chrípka,
1-cystitída, 1-bronchopneumónia

ZSS Viničky Nitra

29 25-norovírusová enteritída, 2-cystitída, 1-absces,
1-vírusová hepatitída A

ZSS Borinka Nitra

8 2-bronchopneumónia, 2-cystitída, 1-bronchitída, 1-svrab,
1-sepsa, 1-inflamovaný dekubit

ZSS Nitrava Nitra

39 39-norovírusová enteritída

ZSS Benefit Ľudovítová

21 21-svrab

ZSS Cedron Mojmirovce

5 5-gastroenteritída pravd.inf.pôvodu

Rozdelenie NN podľa diagnózy:

Norovírus.enterit.	196	23-KDaD, 25-ZSS Viničky Nitra, 22-PN Veľké Zálužie, 87-ZpS Nitra, 39-ZSS Nitrava Nitra
Sepsa	118	34-KAIM, 15-interná kl., 20-neurolog.kl., 7-odd. RTaKO, 5-chirurgická kl., 4-urologické odd., 4-kardiologická kl., 2-kl.ÚCH, 9-infekčná kl., 3-odd.cievnej chirurgie, 1-KDaD, 1-novorodenecké odd., 8-ŠN Zobor, 3-FMC Nitra, 1-Kardiocentrum Nitra, 1-ZSS Borinka Nitra
Bronchopneumónia	75	40-neurologická kl., 5-interná kl., 3-chirurgická kl., 1-KAIM, 1-kl. ÚCH, 3-odd.cievnej chirurgie, 2- odd. RTaKO, 2-kardiologická kl., 1-psychiatrická kl., 11-ŠN Zobor, 3-PN Veľké Zálužie, 2-ZSS Borinka Nitra, 1-ZpS Nitra
Infekcia močových orgánov	68	24-neurologická kl., 9-chirurgická kl., 6-interná kl., 3-KAIM, 1-kardiologická kl., 1-kl.ÚCH, 2-odd.cievnej chirurgie, 1-RTaKO, 1-infekčná kl., 20-ŠN Zobor
Enterokolitída spôs.	56	8-interná kl., 4-kardiologická kl., 2-KAIM, 2-chirurgická kl.,

Clostr.difficile		3-odd.cievnej chirurg., 1-KDaD, 2-kl.ÚCH, 1-ortopedické odd., 1-odd.RTaKO, 1-psychiatrická kl., 1-gyn.pôr.klinika, 30-ŠN Zobor
Kanylová flebitída	40	14-chirurgická kl., 4-kardiologická kl., 5-infekčná kl., 3-neurologická kl., 5-interná kl., 1-odd.RTaKO, 7-ŠN Zobor, 1-Kardiocentrum Nitra
Infekcia v mieste operačného výkonu	38	15-chirurgická kl., 8-urologické odd., 5-odd.cievnej chirurgie, 1-kl.ÚCH, 7-neurochirurgická kl., 1-gyn.pôrodnicka kl., 1-ortopedické odd.
Bronchopneumónia po UPV	31	15-KAIM, 16-ŠN Zobor
Svrab	22	21- ZSS Benefit Ľudovítová, 1-ZSS Borinka Nitra
Cystitída	21	3-chirurgická kl.,3-interná kl., 3-kl.FBLR, 1-kl. ÚCH, 1-odd.cievnej chirurgie, 5-ŠN Zobor, 2-ZSS Viničky Nitra, 2-ZSS Borinka Nitra, 1-ZpS Nitra
Bronchitída	19	6-kardiologická kl., 2-neurologická kl., 1-interná kl., 1-neurochirurgická kl., 1-psychiatrická kl., 1-ŠN Zobor, 6-PN Veľké Zálužie, 1-ZSS Borinka Nitra
Gastroenteritída A09	16	10-kl.FBLR, 5-ZSS Cedron Mojmírovce, 1-PN Veľké Zálužie
Inflamovaný dekubit	8	3-interná kl., 1-neurologická kl., 1-kardiologická kl., 1-ŠN Zobor, 1-PN Veľké Zálužie, 1- ZSS Borinka Nitra
Infekt hor.ciast dýchacích	8	3-kl. FBLR, 1-neurologická kl., 1-odd.cievnej chirurgie, 2-PN Veľké Zálužie, 1-Kardiocentrum Nitra
Rotavírus.enteritída	5	3-KDaD, 2-infekčná kl.
Kandidóza iných urogenitál. miest	4	2-KAIM, 1-interná kl., 1- kl.FBLR
Inf.amputačného kýpťa	4	2-chirurgická kl., 2-odd.cievnej chirurgie
Angína	3	1-kl.FBLR, 2-PN Veľké Zálužie
Meningitída	3	2-neurochirurgická kl.,1-novorodenecké odd.
Pyelonefritída	2	1-neurologická kl., 1-PN V.Z.
Stomatitída	2	2-odd. RTaKO
Kandidová stomatitída	2	1-kardiologická kl., 1-interná kl.
Kožný absces	2	1-kl.ÚCH, 1-ZSS Viničky Nitra

Kampylobakt.enteritída	1	1-interná kl.
Inf.zav.vnútorou fixačnou pomôckou	1	1-kl.ÚCH
VH A	1	1-ZSS Viničky Nitra
Chrípka	1	1-ZpS Nitra

Tabuľka III.9.1

**Proporcia výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných
v okrese Nitra v roku 2019**

Názov PZS	Počet nozokomiálnych nákaz	Počet hospit.	Proporcia
FN Nitra	412	26 410	1,6
PN Veľké Zálužie	38	2 590	1,5
ŠN Nitra	99	4 403	2,2
Kardiocentrum Na	3	3 694	0,1
ZSS Borinka Nitra	8	160	5,0
ZSS Viničky Nitra	29	180	16,1
ZSS Nitrava Nitra	39	220	17,7
ZpS Nitra	90	160	56,3
ZSS Mojmírovce	5	22	22,7
ZSS Ľudovítová	21	43	48,8
Spolu lôžkové zariadenia	744	37 882	2,0
FMC dialyzačné služby Rázusova Na	3	74 (* 12 086)	4,1
FMC dialyzačné služby Kocel'ovaNa	-	40 (* 6 130)	-
Spolu dialyzačné pracoviská	3	114 (* 18 216)	2,6
S p o l u	747	37 996	2,0

(*) počet dialýz

Tabuľka III.9.2

Proporcia výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných
v okrese Nitra v roku 2019

Oddelenie, klinika	Počet nozokomiálnych nákaz	Počet hospit.	%
chirurgická	53	2 103	2,5
plastická chirurgia	-	148	-
detí a dorastu	28	1 354	2,1
novorodenecké	2	1 747	0,1
gyn.- pôrodnicka	2	2 459	0,1
infekčná	17	1 748	1,0
neurologická	92	2 682	3,4
úrazová chirurgia	10	1 243	0,8
ortopedická	2	551	0,4
interná	49	2 929	1,7
kardiologická	23	2 263	1,0
ORL	-	578	-
očná	-	96	-
urologické	12	1 097	1,1
KAIM	57	388	14,7
psychiatrická	3	1 067	0,3
RT a KO	14	1 502	0,9
cievnej chirurgie	20	782	2,6
FBLR	18	794	2,3
neurochirurgické	10	879	1,1
FN Nitra spolu	412	26 410	1,6
ŠN Nitra	99	4 403	2,2
PN Veľké Zálužie	38	2 590	1,5
Kardiocentrum Nitra	3	3 694	0,1
ZpS Na	90	160	56,3
ZSS Borinka Nitra	8	160	5,0
ZSS Nitrava Nitra	39	220	17,7
ZSS Viničky Nitra	29	180	16,1
ZSS Mojmírovce	5	22	22,7
ZSS Ludovítová	21	43	48,8
Iné lôžkové spolu	332	11 472	2,9
FMC Koceľova Nitra	-	40 (dialýz 6 130)	-
FMC Rázusova Nitra	3	74 (dialýz 12 086)	4,1
Spolu	747	37 996	2,0

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Nitra za rok 2019

Diagnóza – MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcia %
A 02.1	Salmonelová septikémia	1	0,1
A 04.5	Kampylobakteriálna enteritída	1	0,1
A 04.7	Enterokolitída zapr. Clostridium difficile	56	7,5
A 08.0	Rotavírusová enteritída	5	0,7
A08.1	Norovírusová gastroenteritída	196	26,2
A 09	Gastroenteritída prav. inf. pôvodu	16	2,1
A 40.2	Septikémia (Enterococcus faecalis)	15	2,0
A 41.0	Septikémia (Staphylococcus aureus)	22	2,9
A 41.1	Septikémia (iné špecif. stafylokoky)	35	4,7
A 41.5	Septikémia (iné g- mikroorganizmy)	44	5,9
B 15	Akútna hepatitída A	1	0,1
B 37.0	Kandidová stomatitída	2	0,3
B 37.4	Kandidóza iných urogenitálnych miest	4	0,5
B 37.7	Kandidová septikémia	1	0,1
B 86	Svrab	22	2,9
G 00.8	Bakteriálna meningitída	3	0,4
J 03	Tonsillitis acuta	2	0,3
J 03.9	Nešpecifikovaná tonsillitis	1	0,1
J 06	Akútne infekcie HDC	8	1,1
J 10	Chríпка vyvolaná identif. vírusom chrípky	1	0,1
J 14	Pneumónia vyvolaná Haem. influenzae	1	0,1
J 15.0	Pneumónia vyvolaná Kleb. pneumoniae	27	3,6
J 15.1	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	7	0,9
J 15.2	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	20	2,7
J 15.5	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	4	0,5
J 15.6	Pneumónia vyvolaná aeróbnymi g- mikr.	4	0,5
J 15.7	Pneumónia vyvolaná Mycoplasma pneum.	1	0,1
J 15.8	Iná bakteriálna pneumónia	3	0,4
J 15.9	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	8	1,1
J 20.8	Akútna bronchitída – špecif. organ.	8	1,1
J 20.9	Bližšie neurčená akútna bronchitída	11	1,5
K 12	Stomatitída	2	0,3
L 02	Kožný absces	2	0,3
L 89	Inflamovaný dekubit	8	1,1
N 10	Akútna tubulointerstiálna nefritída	2	0,3
N 30.0	Akútna cystitída	21	2,8
T 80.2	Kanylová flebitída	40	5,4
T 81.3	Infekcia v mieste operačného výkonu	38	5,1
T 83.5	Infekcia močových orgánov	68	9,1
T 84.6	Infekcia zav. vnútor. fixačnou pomôckou	1	0,1
T 85.7	Pneumónia po umelej pľúčnej ventilácii	31	4,1
T87.4	Infekcia amputačného kýtľa	4	0,5
SPOLU		747	100,0

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť:

a. IV.1. ŠZD v zdravotníckych zariadeniach

V okrese Nitra v roku 2019 zabezpečovala zdravotnícku starostlivosť:

- Fakultná nemocnica (FN) Nitra
- Špecializovaná nemocnica (ŠN) sv. Svorada Zobor, n. o., Nitra
- Psychiatrická nemocnica (PN), Veľké Zálužie
- Kardiocentrum Nitra s.r.o.
- 6 polikliník (PK) v meste Nitra (PK Chrenová, Klokočina, Sv.Medarda, Rázusova, Čajkovského a PROCARE Nitra) a ambulancie v spádovom území mesta
- Poliklinika Vráble a ambulancie v spádovom území mesta
- MEDICAL MKP s.r.o., Nitra
- Medicentrum Dzurilla s.r.o., Nitra
- Medicínske centrum, spol. s.r.o.
- Prvá nitrianska jednodňová chirurgia (PNJCH), Nitra
- AVELANE Clinic s.r.o., Nitra
- FMC dialyzačné služby s.r.o., Nitra, Rázusova
- FMC dialyzačné služby s.r.o., Nitra, Koceľova
- Izotopcentrum s.r.o., Nitra
- JESSENIUS - diagnostické centrum a.s., Nitra
- Národná transfúzna služba s.r.o., Nitra
- Hospic - Dom pokoja a zmieru u Bernadetty, Nitra
- Zariadenia sociálnej starostlivosti (ZSS)
- Domovy opatrovateľskej služby (DOS)
- Agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra bol vykonaný 286-krát. Z toho komplexné previerky boli vykonané 225x, 7x bol výkon ŠZD pri výskyte nozokomiálnych ochorení, 25x bola vykonaná kontrola nápravných opatrení a 29x mikrobiálny monitoring – **Tab. IV.1.1**, v nasledujúcich zdravotníckych zariadeniach (ZZ):

Fakultná nemocnica Nitra (FN) je štátne ZZ pavilónového typu, ktoré má celkový počet lôžok 722 na: 15-tich klinikách (530 lôžok), 5-tich oddeleniach (137 lôžok), 7-mich JIS (55 lôžok). FN má 88 špecializovaných ambulancií, 17 ÚPS, 12 SValZ, 1 ambulancia primárneho kontaktu, 1 neurologický stacionár, 1 nemocničnú a 1 verejnú lekárňu, 15 operačných sál (OS) - z toho 2 sály s funkčnou vzduchotechnikou a laminárnym prúdením vzduchu a 13 sál s funkčnou vzduchotechnikou s trojstupňovou filtráciou vzduchu a 4 pooperačné izby s 23 lôžkami.

ŠZD v rámci FN bol vykonaný 19x komplexnými previerkami na všetkých lôžkových oddeleniach v súvislosti s mimoriadnou cielenou kontrolou zameranou na hygienický stav priestorov, výskyt plesní a dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu na základe nariadenia Hlavného hygienika SR, 2x bol vykonaný ŠZD v súvislosti s výskytom švábov na lôžkových oddeleniach v GUP pavilóne a na novorodeneckom oddelení, 1-krát bol vykonaný ŠZD v súvislosti s výskytom hnačkových ochorení na Klinike detí a dorastu, 1x bol ŠZD vykonaný na Internej klinike v súvislosti s výskytom svrabu, 3x sa vykonala kontrola nápravných opatrení a 10x mikrobiálny monitoring.

Vo FN sa sterilizácia vykonáva: na oddelení centrálnej sterilizácie v 3 autoklávoch (AUT), v 1 formaldehydovom sterilizátore (FS) a v 1 plazmovom sterilizátore Sterrad (PS). Na chirurgických operačných sálach používajú 2 AUT, na urologickej operačnej sále 1 AUT a na očnej operačnej sále používajú 4 AUT.

Všetku sterilizačnú techniku na operačných sálach kontrolujeme v mesačných intervaloch a 1x ročne kontrolujeme kvalitu ovzdušia na operačných sálach aeroskopickým meraním.

Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra je neziskové ZZ, ktoré poskytuje lôžkovú 24-hodinovú starostlivosť na šiestich lôžkových oddeleniach – dvoch oddeleniach pneumológie a ftizeológie (počet lôžok 90), Oddelení klinickej onkológie (35), Oddelení anestéziológie a intenzívnej medicíny (7), Geriatrickom oddelení (30) a Oddelení pre dlhodobu chorých (30) s celkovým počtom 192 lôžok. Zabezpečuje diagnostické laboratórne a zobrazovacie vyšetrenia na Oddelení klinickej biochémie a na Rádiologickom oddelení. Ďalších 12 lôžok je určených na dennú alebo celonočnú diagnosticko-liečebnú činnosť v Centre spánkovej medicíny, dennej aplikárni chemoterapie a Fyziatricko-rehabilitačnom oddelení. Ambulantnú zdravotnícku starostlivosť poskytuje 17 špecializovaných ambulancií a 1 ambulancia všeobecného lekárstva. Spoločné vyšetrovacie a liečebné zložky tvoria Oddelenie klinickej biochémie, Oddelenie rádiologické, Oddelenie funkčnej diagnostiky, Oddelenie endoskopické, Oddelenie fyziatricko-rehabilitačné

a Oddelenie liečebnej výživy a stravovania. Zariadenie je výučbovou základňou Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave v oblasti postgraduálneho vzdelávania v odbore pneumológia a ftizeológia a súčasne v oblasti pregraduálneho vzdelávania v odbore komplexná ošetrovateľská starostlivosť (v odbore pneumológia a ftizeológia). V zariadení sú zriadené Ministerstvom zdravotníctva SR dve centrá pre zriedkavé choroby SR - pracovisko so zameraním na idiopatickú pľúcnu fibrózu a pracovisko so zameraním na malígnu mezotelióm pleury a zriedkavé hrudné nádory. Okrem toho sú v zariadení zriadené ďalšie vysokošpecializované centrá: Osteocentrum, Centrum pre DDOT, Centrum spánkovej medicíny, Centrum pre diferenciálnu diagnostiku a liečbu pohrudničných výpotkov, Centrum pre liečbu a manažment respiračnej insuficiencie, Centrum pre indikáciu vybraných inovatívnych liekov pri liečbe hrudných nádorov, Centrum pre diagnostiku a liečbu a idiopatickej pľúcnej fibrózy. Zariadenie má zriadenú nemocničnú lekáreň a lekáreň pre verejnosť.

Kontrola HER bola vykonaná 2-krát spojená s kontrolou sterilizačnej techniky.

Psychiatrická nemocnica vo Veľkom Záluží je štátne ZZ, ktoré má na 4 oddeleniach 410 lôžok a 3 ambulancie (psychiatrickú, internú a fyziatrisko-rehabilitačnú). Nemocnica poskytuje špeciálnu ústavnú zdravotnícku starostlivosť v odboroch psychiatria, gerontopsychiatria a medicína drogových závislostí. Súčasťou nemocnice je aj fyziatrisko-rehabilitačná časť pre poskytovanie fyzioterapie, psychoterapie a ergoterapie.

Kontrola HER bola vykonaná 1-krát v súvislosti s výskytom NN kedy bol vykonaný aj mikrobiálny monitoring a 1-krát bola vykonaná mimoriadna cielená kontrola zameraná na hygienický stav priestorov, výskyt plesní a dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu na základe nariadenia Hlavného hygienika SR.

Kardiocentrum Nitra s.r.o., je neštátna špecializovaná nemocnica zameraná na diagnostiku a liečbu kardiovaskulárnych ochorení. Lôžkové oddelenie pozostáva z Oddelenia arytmií a koronárnej jednotky s 12 lôžkami, Kardiologického oddelenia I. s 5 lôžkami, z Kardiologického oddelenia II. s 6 lôžkami, 1 JIS, 7 ambulancií a 2 OS s funkčnou 3-tupňovou vzduchotechnikou. ŠZD bol vykonaný 1x v súvislosti s mimoriadnou cielenou kontrolou zameranou na hygienický stav priestorov, výskyt plesní a dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu na základe nariadenia Hlavného hygienika SR a 1x spojený s odberom vzduchu a sterov na OS a na JIS.

V poliklinikách mesta Nitra, Vrábľe a v spádovom území týchto miest, v zdravotných strediskách obcí, v súkromných ZZ a jednodňových chirurgiách evidujeme spolu 294 ambulancií. Z toho je 67 ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých, 41 ambulancií lekárov pre deti a dorast, 100 stomatologických a 86 odborných ambulancií.

ŠZD bol vykonaný: 41x v ambulanciách lekárov pre deti a dorast počas kontroly očkovania, 2x v ambulanciách všeobecných lekárov, 100x v ambulanciách stomatólogov a 43x v ambulanciách odborných lekárov.

Medicínske centrum, spol. s.r.o. je neštátne ZZ, ktoré má 2 ambulancie všeobecného lekára pre dospelých, 14 odborných ambulancií, 3 rádiologické pracoviská USG, 1 mamografické a 1 pracovisko magnetickej rezonancie, 1 neurologický stacionár a 1 pracovisko FBLR. Kontrola HER bola vykonaná v troch ambulanciách (gynekologickej, ortopedickej a ORL), ktoré majú autoklávy.

MEDICAL MKP s.r.o. je neštátne ZZ s jednou OS a s 3 odbornými ambulanciami v Nitre a 3 odbornými ambulanciami vo Vrábľoch.

ŠZD bol vykonaný 1x na operačnej sále spojený s odberom vzorky ovzdušia a stermi z prostredia. V mesačných intervaloch kontrolujeme autokláv na OS.

Medicentrum Dzurilla s.r.o, Nitra je neštátne ZZ, ktoré má jednu OS jednodňovej očnej chirurgie a 5 odborných ambulancií. Kontrola HER bola vykonaná 1x na OS spojená s odberom ovzdušia a stermi z prostredia. V mesačných intervaloch bola kontrolovaná sterilizačná technika na OS.

Prvá nitrianska jednodňová chirurgia s.r.o. je neštátne ZZ, ktorého zameraním je poskytovanie zdravotníckych služieb v oblasti chirurgických odborov formou jednodňovej chirurgie. Zariadenie disponuje časťou zákrokovou - lôžkovou, ktorej súčasťou je OS aseptická - slúži na vykonávanie čistých zákrokov (plastická a cievna chirurgia, ortopédia a gynekológia). Septická zákroková sála slúži na vykonávanie malých zákrokov v kožnej chirurgii. Súčasťou zariadenia sú 2 observačné izby s príslušenstvom a 1 ambulanciou. Kontrola HER bola vykonaná 1x spojená s odberom ovzdušia na OS a stermi z prostredia. V mesačných intervaloch kontrolujeme sterilizačnú techniku na operačnej sále.

AVELANE Clinic s.r.o., je neštátne ZZ poskytujúce zdravotnícke služby v oblasti chirurgických odborov formou jednodňovej chirurgie. Súčasťou zariadenia je 7 izieb s ôsmymi lôžkami. Zariadenie disponuje jednou OS.

ŠZD bol vykonaný 1x v súvislosti s mimoriadnou cielenou kontrolou zameranou na hygienický stav priestorov, výskyt plesní a dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu na základe nariadenia Hlavného hygienika SR a 1x spojený s odberom vzduchu a sterov na OS. V mesačných intervaloch bola kontrolovaná sterilizačná technika na OS.

FMC dialyzačné služby s.r.o. Nitra, Rázusova - je neštátne ZZ, ktoré poskytuje dialyzačné služby pre pacientov mesta a okolia. Stredisko pozostáva z veľkej dialyzačnej sály s 8 lôžkami, izolačnej miestnosti s 2 lôžkami a stanoviskom sestier. Súčasťou zariadenia je nefrologická ambulancia a úpravňa vody. Stredisko funguje v dvojzmennej prevádzke. Kontrola HER bola vykonaná 2x spojená s odberom sterov z prostredia a sterov z rúk ošetrojúceho personálu.

FMC dialyzačné služby s.r.o. Nitra, Kocel'ova - je neštátne hemodialyzačné stredisko s jednou nefrologickou ambulanciou vykonávajúce zdravotnú starostlivosť v špecializovanom odbore nefrológia - diagnostika a liečba obličkových a pridružených ochorení. Poskytuje edukáciu pacientom pri liečení obličkových ochorení, špecializovanú a konziliárnu činnosť a liečbu obličkového zlyhania. Pracovisko pracuje v dvojzmennej prevádzke. Zariadenie pozostáva z hlavnej dialyzačnej miestnosti s 8 lôžkami, izolačnej miestnosti s 2 lôžkami, stanoviska sestier a úpravne vody. Kontrola HER bola vykonaná 1x spojená s odberom sterov z prostredia.

HOSPIC – Dom pokoja a zmieru u Bernadetky, Nitra je účelové lôžkové ZZ patriace cirkvi, ktorého zriaďovateľom je Diecézna charita Nitra. Poskytuje paliatívnu liečebnú a ošetrovateľskú starostlivosť, psychosociálnu, respitnú a terminálnu starostlivosť a starostlivosť o pozostalých. Disponuje 10-timi izbami a 15 lôžkami. Súčasťou Hospicu je i mobilný hospic poskytujúci službu pre členov rodiny starajúcich sa o chorého doma a ambulancia paliatívnej medicíny a liečby bolesti. Kontrola HER bola 1x spojená s testovaním sterilizačnej techniky a 1x s hláseným výskytom *Klebsiella pneumoniae* u ležiacej pacientky.

Izotopcentrum, s.r.o., Nitra – oddelenie nukleárnej medicíny je neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré má 1 ambulanciu. Zabezpečuje vyšetrenia pre spádovú oblasť Nitrianskeho kraja v odbore: onkodiagnostika, kardiológia, pneumológia, nefrológia a taktiež poskytuje niektoré liečebné metódy.

JESSENIUS - diagnostické centrum, a.s. - je neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť a vyšetrenia v odbore rádiológia.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu:

Na mikrobiologické vyšetrenie sme odobrali v roku 2019:

74 vzoriek zo sterilného materiálu, 274 vzoriek z prostredia. Z toho bolo 35 vzoriek z ovzdušia a 30 vzoriek dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti.

Otestovali sme 251 sterilizačných prístrojov z 251 existujúcich (t.j. 100,0%), a 230 prístrojov bolo kontrolovaných opakovane. **Tab. IV.2 – IV.6.**

Tab. IV.1.2. uvádza výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia : zo 74 odobraných vzoriek zo **sterilných materiálov** bolo 12 vzoriek pozitívnych (16,2%). Z 274 vzoriek **z prostredia** bolo 148 pozitívnych (54,0 %).

Tab. IV.1.3. a Tab. IV.1.4. uvádza výsledky kontroly efektu sterilizácie podľa typu materiálu, obalu a spôsobu sterilizácie. Z celkového počtu 74 vzoriek bolo 12 vzoriek pozitívnych (2 balené vo Wipaku, 3 uložené v kazetách a 7 voľne položených počas operačných výkonov), všetky pozitívne vzorky boli sterilizované v autoklávoch.

Tab. IV.1.5. uvádza inventarizáciu sterilizačných prístrojov a kontrolu ich funkčnosti. V nemocniciach, poliklinikách a v ambulanciách v spádovom území okresu evidujeme 136 autoklávov (AUT), 100 horúcovzduchových sterilizátorov (HS), 1 formaldehydový (FS), 1 plazmový sterilizátor (PS) a 13 sterilizátorov bez horúcovzduchovej cirkulácie vzduchu používaných v pedikúrach. Pravidelná ročná kontrola bola vykonaná 136x AUT, 100x HS, 1x FS a 1x PS. Opakovane bolo skontrolovaných 187 AUT, 22 HS, 10 FS a 11 PS. Celkom bolo vykonaných 481 kontrol sterilizačnej techniky. Na všetkých operačných sálach v spádovom území a na oddelení centrálnej sterilizácie vo FN boli sterilizačné prístroje testované každý mesiac.

Nemocnica zabezpečuje vlastný monitoring sterilizačných procesov na OCS a OS chemickými, šaržovými indikátormi a Bowie dick testom.

Ostatné prístroje boli využívané v rámci polikliník, ambulancií v meste a obvodných stredísk a to hlavne stomatologickými a niektorými odbornými ambulanciami. Podľa vyhlášky MZ SR

č. 553/2007 boli prístroje staršie ako 10 rokov kontrolované biologickými testami 2-krát za rok. Na všetkých ambulanciách je zavedená kontrola sterilizácie chemickými indikátormi pri každej sterilizácii v AUT a HS. O sterilizačných cykloch a kontrole chemickými indikátormi sa vedú sterilizačné denníky. Resterilizácia jednorazových pomôcok sa nevykonáva.

Tab. IV.1.6 uvádza mikrobiologickú kontrolu dezinfekcie a dezinfekčných roztokov.

Z celkového počtu 274 vzoriek z prostredia bolo odobratých 35 vzoriek aeroskopickým meraním, 30x boli odobraté dezinfekčné roztoky na zistenie účinnosti a 21x stery z rúk ošetrojúceho personálu. Zo 148 pozitívnych vzoriek t.j.(54,0%) prevládala grampozitívna mikroflóra 131x (najčastejšie boli izolované stafylokoky), gramnegatívna mikroflóra sa vyskytla 14x a plesne boli izolované 3x.

S nevyhovujúcimi výsledkami mikrobiálneho monitoringu boli oboznámení vedúci pracovníci oddelení s následným doporučením dodržiavania správnej koncentrácie dezinfekčných roztokov a expozičného času podľa návodu výrobcom resp. bola zabezpečená výmena neúčinných dezinfekčných prostriedkov za iné s inou účinnou látkou.

Vo všetkých prípadoch boli nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov ako aj čistenie a dezinfekcia filtračného systému vzduchotechniky, ktoré boli následne skontrolované.

Sterilizácia sa vykonávala podľa platnej vyhlášky MZ SR č. 553/2007. Vo FN sterilizáciu využívajú všetky oddelenia prostredníctvom OCS.

Pri dezinfekcii na operačných, zákrových sálach, lôžkových oddeleniach a ambulanciách sa dodržiava zásada striedania dezinfekčných prostriedkov na zabránenie vzniku rezistencie mikroorganizmov. Problém býva v nedodržiavaní predpísaných koncentrácií dezinfekčných prostriedkov.

Upratovanie - na operačných, zákrových sálach, oddeleniach a ambulanciách v nemocnici a v poliklinikách majú zabezpečenú diferenciáciu upratovacích pomôcok podľa pracovísk a využívajú systém dvoch vedier. Dezinfekčné prípravky sú v pravidelných intervaloch striedané.

Manipulácia s bielizňou vo FN sa bielizeň zberá do igelitových vriec a jej triedenie sa vykonáva vo zvlášť vyčlenených miestnostiach. Personál, ktorý manipuluje s použitou bielizňou používa pri triedení ochranný odev, masku, rukavice a dodržiava zásady osobnej hygieny. Zber sa robí centrálné. FN využíva pranie bielizne oprávnenou firmou. V poliklinických a obvodných ambulanciách si personál bielizeň triedi priamo v ambulancii a jej pranie si zabezpečuje individuálne doma, oddelene od ostatnej bielizne alebo väčšinou

zmluvne v práčovni. Čistá a použitá bielizeň sa skladuje vo zvlášť vyčlenených miestnostiach, resp. v ambulanciách v oddelených skrinkách na čistú a použitú bielizeň.

Manipulácia s odpadom: Vo FN sa využíva separovaný zber odpadu. Nebezpečný biologický odpad sa ukladá do plastových alebo hrubostenných papierových obalov na jedno použitie, centrálné sa skladuje a spaľuje v spaľovni. Biologický materiál z ambulancií je denne zbieraný pracovníkmi upratovacích firiem, resp. upratovačkami na ambulanciách a v týždňových intervaloch zväžaný a likvidovaný firmou na to oprávnenou.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, očkovania proti VHB a VHA, pri poranení ostrým predmetom zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ a 48x boli poskytnuté konzultácie k prevádzkovým poriadkom nových ambulancií.

Rozhodnutia - v roku 2019 bolo vydaných 9 rozhodnutí (podľa §13) na schválenie priestorov a prevádzkových poriadkov nových ambulancií, 2 rozhodnutia na schválenie len prevádzkových poriadkov, 1 rozhodnutie na schválenie priestorov novej ambulancie, 6 rozhodnutí na začatie správneho konania (podľa §12) v súvislosti s výskytom nozokomiálnych ochorení v zdravotníckych zariadeniach a sociálnych ústavoch a 34x bol zabezpečený lekársky dohľad formou rozhodnutia pri poranení zdravotníckych pracovníkov.

Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných baktérií vid' príloha.

Tab. IV.1.1. Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Nitra za rok 2019

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		Komplex previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - KAIM/JIS	7	3		1	2	6
lôžkové odd.- chirurgický smer	9	7		2	7	16
lôžkové odd. - nechirurgický smer	30	24	2	22	1	48
ambulancie pre deti a dorast	41	41				41
ambulancie pre dospelých	67	2				2
ambulancie odborné	80	37				37
ambulancie zubné	100	100			8	108
jednodňové chirurgie	4	4			4	8
dialýzy	2	2			3	5
Psychiatrická nemocnica	1	1	1		1	3
ZSS, DOS, DSS, Hospic	16	4	4		3	11
SPOLU	357	225	7	25	29	286

Tab. IV.1.2. Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v okrese Nitra za rok 2019

Oddelenie, klinika	sterilný materiál			prostredie		
	počet	z toho pozit.		počet	z toho pozit.	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
operačné sály	6	0	0	36	13	36,1
JIS	-	-	-	24	21	87,5
Jednodňové chirurgie – OS	68	12	17,6	44	10	22,7
Klinika detí a dorastu	-	-	-	30	22	73,3
Dialýzy	-	-	-	37	25	67,6
Zubné ambulancie	-	-	-	50	27	54,0
Oddelenie FBLR	-	-	-	7	6	85,7
Zariad. soc. starostlivosti	-	-	-	23	14	60,9
Psychiatrická nemocnica	-	-	-	8	6	75,0
Iné	-	-	-	15	4	26,7
SPOLU:	74	12	16,2	274	148	54,0

Tab. IV.1.3. Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a obalu v okrese Nitra za rok 2019

názov zdravot. pomôcky	Vzorky sterilizované v												% pozit.
	jednoraz kombin. obaloch		kontajne roch		kazetách, dózach		v inom obale		voľne		Spolu		
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	
Kov	8	2			12	1	2	0	4	0	26	3	11,5
Sklo	2	0							4	1	6	1	16,6
Guma	2	0			4	2	2	0	4	2	12	4	33,3
Textil	8	0			2	0	2	0	8	3	20	3	15,0
Plasty	2	0			2	0			2	1	6	1	16,6
Liečivá													
endoskopy I. kateg.													
Šitie													
Roztoky													
Iné	4	0									4	0	0
SPOLU	26	2			20	3	6	0	22	7	74	12	16,2
% pozit	7,7				15,0		0		31,8		16,2		

Tab. IV.1.4. Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a druhu sterilizácie v okrese Nitra za rok 2019

názov zdravot. Pomôcky	Vzorky sterilizované v														SPOLU		% pozit.
	HVS		autokláv		chemicky		fyzikálne chemicky		plazma		inak		VSD				
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P			
Kov	10	0	16	3										26	3	11,5	
Sklo			6	1										6	1	16,6	
Guma			12	4										12	4	33,3	
Textil			20	3										20	3	15,0	
Plasty			6	1										6	1	16,6	
Liečivá																	
endosk. I. kateg.																	
Šitie																	
Roztoky																	
Iné			4	0										4	0	0	
SPOLU	10	0	64	12										74	12	16,2	

Tab. IV.1.5. Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Nitra za rok 2019

Typ prístroja	Výsledky testovania							
	Celkový počet	Počet kontrolovaných	% kontrolovaných	Počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných	Opakovane kontrolovaných	Počet opakovane pozit.	Počet vyradených
AUT	136	136	100,0	1	0,7	187	-	1
HVZ	100	100	100,0	2	2,0	22	-	3
FS	1	1	100,0	-	-	10	-	-
Plazma	1	1	100,0	-	-	11	-	-
EO								
Iný	13	13	100,0					
Spolu:	251	251	100,0	3	1,2	230	-	4

Tab. IV.1.6.

Výsledky mikrobiologickej kontroly dezinfekcie a dezinfekčných roztokov v okrese Nitra za rok 2019

Miesto odberu vzoriek	Počet odobratých vzoriek			Druhy a počet izolovaných mikroorganizmov		
	Celkom	Pozit.		Grampozitívna mikroflóra	Gramnegatívna mikroflóra	Plesne a kvasinky
		abs.	%			
Ruky personálu	21	14	66,6	13 STA.I	PR.M	
Pokožka a ruky pacientov						
Prístroje na udržiavanie vitálnych funkcií	4	4	100,0	4 STA.I		
Inkubátory						
Prostredie endoskopických pracovísk s endoskopmi II. kategórie						
Nástroje a pomôcky so suchým prostredím						
Nástroje a pomôcky s vlhkým prostredím	23	18	78,3	10 STA.I, ENT, STR.I	2 PS.A, AER, MOR, ENTB, PS.I	
Dezinfekčné roztoky	30	0	0			
Lekárske roztoky a H ₂ O						
Masti a gély						
Pomôcky na stravovanie pacientov	19	14	73,7	8 STA.I, ENT	3 ENTB, ACI, PS.I	
Lôžkoviny a bielizeň						
Pomôcky na upratovanie a toaletu pacientov						
Maloplošná dezinfekcia (odd., lekáreň, ambulancie)	98	71	72,4	60 STA.I, 6 ENT, STA.A, MIK, STR.I	ENTB, CIT	
Maloplošná dezinfekcia (operačný trakt)	32	8	25,0	7 STA.I, MIK		
Veľkoplošná dezinfekcia (oddelenia a ambulancie)	2	2	100,0	2 STA.I		
Veľkoplošná dezinfekcia (operačný trakt)	10	4	40,0	4 STA.I		
Výšetrenie ovzdušia (aeroskop, sedimentácia)	35	13	37,1	10 STA.I		3 PL
SPOLU	274	148	54,0	131	14	3

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikróba:

Skratka: G+ G-

Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas (A. hydrophila)	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Budvicia Aqua	BUD	-
Bordetelly	BOR	-
Burkholderie	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia (coli, hermani, vulneris)	EC	-
Enterobacter - aglomerans, cloacae, aerogenes, amnigenus, intermedium, Eikenella corodens	ENTB	-
Enterobacteriace (Pantoea ananas, stewarti, dispersia, Leclercia, Raoultella)	ENTBC	-
Enterokoky (Enterococcus faecalis, solitarius, species)	ENT	+
Flavobacter (Chryseobacterium)	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella (K. pneumoniae)	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morgani (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxelly (lacunata)	MOR	-
Mykoplazmy (M. hominis, pneumoniae)	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby (Aspergillus fumigatus, flavus, niger)	MYK	P
Neisserie	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný (P. morgani)	PR.I	-
Plesne (Cladosporium sp.)	PL	P
Providencia (P.rettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné (stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky, Spingomonas paucimobilis, Shewanella)	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia (S. marcescens)	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný (SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri, Kocuria kristinae)	STA.I	+
Streptococcus agalactiae (aj streptokok zo skup. B)	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný (S. viridans, gama streptokoky)	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie (Bacillus subtilis, cereus, megatérium)	VSF	+
Yersinia	YER	-

Tab. III.9.4 a) Výskyt NN podľa oddelení v okrese Nitra za rok 2019

Oddelenie, klinika	FN Nitra		ŠN Zobor Nitra		PN -Veľké Zálužie		Kardiocentrum Nitra		ZSS (*) Nitra		ZSS Mojmírovce		ZSS Eudovítová		FMC Nitra		Spolu	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
chirurgické	53	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53	7,1
plastická chir.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
detí a dorastu	28	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	3,7
novorodenecké	2	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,3
gyn.-pôrod.	2	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,3
infekčné	17	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	2,7
neurologické	92	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	92	12,3
úrazovej chir.	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1,3
ortopedické	2	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,3
interné	49	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	6,6
kardiologické	23	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	3,1
ORL	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
očné	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
urologické	12	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	1,6
KAIM	57	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	7,6
psychiatrické	3	7,3	-	-	38	92,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	5,5
RT a KO	14	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	1,9

Tab. III.9.4 b) Výskyt NN podľa oddelení v okrese Nitra za rok 2019

Oddelenie, klinika	FN Nitra		ŠN Zobor Nitra		PN -Veľké Zálužie		Kardiocentrum Nitra		ZSS (*) Nitra		ZSS Cedron Mojmírovce		ZSS Benefit Ľudovítová		FMC Nitra		Spolu	
cievnej chir.	20	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	2,7
FBLR	18	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	2,4
neurochirurgické	10	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1,3
TaPCH	-	-	99	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	13,3
ZSS	-	-	-	-	-	-	-	-	166	86,5	5	2,6	21	10,9	-	-	192	25,7
dialyzačné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100,0	3	0,4
kardiochirurgické	-	-	-	-	-	-	3	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0,4
Spolu	412	55,2	99	13,3	38	5,1	3	0,4	166	22,2	5	0,7	21	2,8	3	0,4	747	100,0

(*) – ZSS Viničky, ZSS Borinka, ZSS Nitrava a ZpS Nitra

Tab.III.9.5 a) Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Nitra za rok 2019

Druh oddelenia, kliniky	Lokalizácia infekcie																				Spolu	
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
chirurgická	2	3,8	3	5,7	-	-	-	-	14	26,4	17	32,1	-	-	-	-	5	9,4	12	22,6	53	7,1
plastická chirurgia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
KDaD	27	96,4															1	3,6			28	3,7
Novorodenecké									1	50,0	-	-	-	-	-	-	1	50,0	-	-	2	0,3
gyn.-pôrodnická	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,3
infekčná	2	11,8	-	-	-	-	-	-	5	29,4	-	-	-	-	-	-	9	52,9	1	5,9	17	2,3
neurologická	-	-	42	45,7	-	-	1	1,1	3	3,3	-	-	1	1,1	-	-	20	21,7	25	27,2	92	12,3
úrazová chirurgia	2	20,0	1	10,0	-	-	-	-	-	-	2	20,0	1	10,0	-	-	2	20,0	2	20,0	10	1,3
ortopedická	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,3
interná	9	18,4	6	12,2	-	-	-	-	5	10,2	-	-	4	8,2	-	-	15	30,6	10	20,4	49	6,6
kardiologická	4	17,4	8	34,8	-	-	-	-	4	17,4	-	-	2	8,7	-	-	4	17,4	1	4,3	23	3,1
ORL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
očná	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
urologické	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	66,7	-	-	-	-	4	33,3	-	-	12	1,6
KAIM	2	3,5	16	28,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	59,6	5	8,8	57	7,6
psychiatrická	1	33,3	2	66,7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0,4

Tab.III.9.5b) Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Nitra za rok 2019

Druh Oddelenia, kliniky	Lokalizácia infekcie																				Spolu	
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
RT aKO	1	7,1	2	14,3	-	-	-	-	1	7,1	-	-	2	14,3	-	-	7	50,0	1	7,1	14	1,9
cievnej chirurgie	3	15,0	3	15,0	-	-	1	5,0	-	-	7	35,0	-	-	-	-	3	15,0	3	15,0	20	2,7
KFBLR	10	55,6	-	-	-	-	4	22,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	22,2	18	2,4
neurochirurgická	-	-	1	10,0	-	-	-	-	2	20,0	7	70,0	-	-	-	-	-	-	-	-	10	1,3
ŠN Nitra	30	30,3	28	28,3	-	-	-	-	7	7,1	-	-	1	1,0	-	-	8	8,1	25	25,3	99	13,3
PN V.Zálužie	23	60,5	9	23,7	-	-	4	10,5	-	-	-	-	1	2,6	-	-	-	-	1	2,6	38	5,1
Kardiocentrum	-	-	-	-	-	-	1	33,3	1	33,3	-	-	-	-	-	-	1	33,3	-	-	3	0,4
ZpS Nitra	87	96,7	1	1,1	-	-	1	1,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1,1	90	12,0
ZSS Borinka Nitra	-	-	3	37,5	-	-	-	-	-	-	-	-	2	25,0	-	-	1	12,5	2	25,0	8	1,1
ZSS Viničky Nitra	25	86,2	-	-	-	-	-	-	1	3,4	-	-	1	3,4	-	-	-	-	2	6,9	29	3,9
ZSS Nitrava Nitra	39	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	5,2
ZSS Mojmirovce	5	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0,7
ZSS Ľudovítová	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	100,0	-	-	-	-	-	-	21	2,8
FMC Nitra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100,0	-	-	3	0,4
SPOLU	274	36,7	125	16,7	-	-	12	1,6	44	5,9	43	5,8	36	4,8	-	-	118	15,8	95	12,7	747	100

Iné: 40x flebitída, 3x bakteriálna meningitída, 1x vírusová hepatitída A

Koža a sliznice: 22x svrab, 8x inflamovaný dekubit, 2x kožný absces, 2x kandidová stomatitída, a 2x stomatitída

Tab.III.9.6 a) Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Nitra za rok 2019

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																				Spolu	
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste chirurg.rany (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)			
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
Acinetobacter	-	-	5	83,3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	16,7	-	-	-	-	-	-	6	0,8
Campylobac.	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Candida alb.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	28,6	-	-	1	14,3	4	57,1	7	0,9
Citrob.freundii	-	-	1	50,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	50,0	2	0,3
Citrob.koseri	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Cl.difficile	56	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	7,5
E.coli	-	-	5	8,2	-	-	-	-	2	3,3	4	6,6	-	-	-	-	12	19,7	38	62,3	61	8,2
Enter.aerog.	-	-	1	33,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	66,7	3	0,4
Enter.cloacae	-	-	1	7,1	-	-	-	-	2	14,3	1	7,1	1	7,1	-	-	9	64,3	-	-	14	1,9
Haemop.infl.	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Haemop.iný	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Kleb.oxytoxa											1	20,0					3	60,0	1	20,0	5	0,7
Kleb.pneum.	-	-	39	47,6	-	-	2	2,4	2	2,4	6	7,3	3	3,7	-	-	8	9,8	22	26,8	82	11,0
Kult.negat.	9	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	1,2
Kult.nevyš.	7	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0,9
Mikroorg.g-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Mycoplasma	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
nezistené	-	-	18	40,9	-	-	3	6,8	22	50,0	-	-	1	2,3	-	-	-	-	-	-	44	5,9
norovírus	17	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	2,3

Tab.III.9.6 b) Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Nitra za rok 2019

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																				Spolu			
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste chirurg.rany (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)					
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
Proteus mirab.	-	-	3	20,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	26,7	8	53,3	15	2,0
Proteus-MM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0,4
Provid.rettgeri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Pseud.aerug.	-	-	22	55,0	-	-	-	-	1	2,5	5	12,5	2	5,0	-	-	-	-	5	12,5	5	12,5	40	5,4
rotavírus	5	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0,7
Salm.enterit.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	1	0,1
Serr.marces.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	75,0	1	25,0	-	-	4	0,5
Iný špec.staf.											2	25,0					5	62,5	1	12,5			8	1,1
Stp.aureus	-	-	9	31,0	-	-	2	6,9	1	3,4	-	-	2	6,9	-	-	14	48,3	1	3,4	-	-	29	3,9
Stp.aur.MRSA	-	-	8	26,7	-	-	1	3,3	2	6,7	9	30,0	2	6,7	-	-	8	26,7	-	-	-	-	30	4,0
Stp.epidermid.	-	-	2	20,0	-	-	-	-	-	-	2	20,0	-	-	-	-	6	60,0	-	-	-	-	10	1,3
Stp.haemolyt.	-	-	2	11,1	-	-	-	-	-	-	3	16,7	-	-	-	-	11	61,1	2	11,1	-	-	18	2,4
Stp.hominis	-	-	3	15,8	-	-	-	-	2	10,5	1	5,3	-	-	-	-	13	68,4	-	-	-	-	19	2,5
Sten.maltoph.	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Str.pneumon.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	0,1
Str.sk.D ent.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3,4	5	17,2	-	-	-	-	15	51,7	8	27,6	-	-	29	3,9
Vírus hep. A	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Vírus chrípA	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0,1
Zákož.svrab.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0,4

Tab.III.9.6 c) Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Nitra za rok 2019

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																				Spolu			
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste chirurg.rany (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)					
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
ZES – negat.	23	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	3,1
Zes-nevyšet.	156	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	156	20,9
Bez odberu	-	-	2	6,7	-	-	2	6,7	7	23,3	-	-	19	63,3	-	-	-	-	-	-	-	-	30	4,0
Spolu	274	36,7	125	16,7	-	-	12	1,6	44	5,9	43	5,8	36	4,8	-	-	118	15,8	95	12,7	747	100		

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz

Činnosť oddelenia epidemiológie v roku 2019

Odbor epidemiológie RÚVZ so sídlom v Nitre			Počet
1.	Epidemiologické vyšetrovanie v ohniskách náказы (okrem NN)	počet ohnisk	2826
		zvýšený zdravotný dozor	4
		lekársky dohľad	172
		spolu:	3002
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	100
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0
		voda	17
		potraviny	6
		iné	12
		spolu:	135
3.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	58
		kontrola očkovania	14265
		kontrola skladovania očkovacích látok	53
		prejednanie neúčasti na očkovaní	0
		priestupkové konanie	0
		spolu:	14373
4.	Práca v EPIS-e	zadávanie prípadov	4111
		kontrola a uzatváranie prípadov	4111
		spracovanie dotazníkov k epidémii	144
		SRV	73
		spolu:	8439
5.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	týždenná	52
		mesačná	12
		ročná	2
		na požiadanie	91
		spolu:	157

6.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	2
		prednášky pre ZP	5
		spolu:	7
7.	Publikačná činnosť	Spolu ²⁾ :	0
8.	Účasť na konferenciách	aktívna	0
	³⁾	pasívna	8
		spolu:	8
9.	Práca na osobitných štúdiách a programoch ⁴⁾	príprava zadania	2
		zber podkladov	2
		sumarizácia	1
		analýza	1
		iné (príprava)	2
		spolu:	8
10.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očk. preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		2
11.	Posudková činnosť	štúdie projektovej dokumentácie	0
		konzultácie	125
		kolaudácia	0
		vydanie posudkov (čiastkové stanoviská)	0
		záväzné stanoviská	
		spolu:	125
12.	Podnety	počet	1
13.	Sankcie	v zmysle § 12 odsek 2 opatrenia počet	0
14.	Rozhodnutia	v zmysle § 12 ods. 2	181
		v zmysle § 13 ods. 4	11
15.	Odvovania	počet	0

Prednášková činnosť

MUDr. , Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	Prednáška EPIS	Študenti katedry agrobiológie a potravinových zdrojov na SPU v Nitre	SPU Nitra	12.3.2019
MUDr. , Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	Koordinácia postupov pri výskyte vysokonákazlivých ochorení v SR	Prednáška pre zdravotníckych pracovníkov	PN Veľké Zálužie	28.3.2019
MUDr. , Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	Kombinované ošetrovanie rúk a protiepid.opatrenia pri infekcii Cl.difficile, Akčné a národné plány kontroly inf.ochorení	Prednáška pre zdravotníckych pracovníkov	ŠN Zobor, Nitra	2.4.2019
MUDr. , Mgr. K. Tináková, MPH, MHA, Mgr.Červená, Mgr.Polačiková	Hygiena rúk	Prednáška pre zdravotníckych pracovníkov	PN Veľké Zálužie FN v Nitre NsP Zlaté Moravce	7.5.2019 9.9.2019 17.9.2019
MUDr. , Mgr. Katarína Tináková, MPH, MHA	Opatrenia pri výskyte vysokonákazlivých ochorení v SR	Prednáška pre zdravotníckych pracovníkov FN v Nitre	FN v Nitre	29.5.2019
Mgr.Červená, Mgr.Polačiková	„ Očkovanie hrou“ Zvýšenie povedomia budúcich rodičov	Prednáška pre študentov stredných škôl	RÚVZ Nitra	5.6.2019

	o ochoreniach preventabilných očkovaníu			
MUDr. , Mgr. K. Tináková, MPH, MHA, Mgr.Červená, Mgr.Polačiková	Hygiena rúk	Prednáška pre pracovníkov DSS	DSS Borinka, Nitra	24.10.2019 31.10.2019

Účasť na konferenciách - pasívna 8 x

Názov	Miesto konania	Dátum	Počet osôb
1. Hygienická dezinfekcia rúk	FN Nitra	27.2.2019	3
2. XXXVI. Zoborský deň a XVII. Bitterov osteologický deň 2019	SPU Nitra	11. - 12. 4. 2019	8
3. X. Slovenský vakcinologický kongres	Grandhotel Praha, Tatranská Lomnica	12.4. 2019	3
4. XIX. odborný seminár pre MTP v zdravotníctve	Kultúrna hala FN Nitra	18.6.2019	9
5. Životné podmienky a zdravie	Vysoké Tatry	23.-25.9.2019	1
6 .Celoslovenská infektologická konferencia	Zlatý kľúčik Nitra	18.-19.10.2019	6
7. XX. odborný seminár pre MTP v zdravotníctve	Kultúrna hala FN Nitra	28.10. 2019	7
8. Konzultačný deň NRC	ÚVZSR Bratislava	6.11.2019	2

Iné školenia

Dátum	Miesto	Názov	Počet osôb
1. 3.6.2019	RÚVZ Nitra	Školenie prvej pomoci	3
2. 18.9.2019	Nemocnica Zvolen	Porada k NN	3
3. 15-16.10.2019	RÚVZ Nitra	Školenie o kybernetickej bezpečnosti	10

V. Ostatné činnosti

Práca na osobitných programoch

Národný imunizačný program

V rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení sme v roku 2019 zabezpečovali:

- sledovanie a dispenzarizáciu nosičov HBsAg a anti-HCV pozitívnych osôb,
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na regionálnej úrovni,
- výmenu informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva prostredníctvom systému rýchleho varovania,
- surveillancie nemocničných nákaz, vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

Monitoring nákaz preventabilných očkovaním

Priebežne počas roka 2019 sa monitoroval výskyt nákaz preventabilných očkovaním, t.j. detská obrna, záškrt, tetanus, divý kašeľ, hepatitída typu A a typu B, hemofilové invazívne nákazy, pneumokokové invazívne ochorenia, mumps, ružienka, osýpky a tuberkulóza. V hodnotenom období sa v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce nevyskytlo ochorenie na VHB u detí do 15. roku života. Zaznamenali sme 1 prípad ochorenia na osýpky, 6 prípadov ochorenia na TBC u dospelých osôb, 9 ochorení na pertussis, 1 ochorenie na akútnu VHA,

vykázali sme 6 prípadov ochorenia na akútnu VHB, 1 ochorenie na akútnu VHC, 11 ochorení na akútnu VHE a 6 chronických vírusových hepatitíd typu C.

Kontrola plnenia imunizačného programu

V roku 2019 boli hlásené odmietnutia povinného očkovania praktickým lekárom pre deti a dorast v počte 181. Individuálne pohovory uskutočňujeme v poradni pre očkovanie na základe žiadosti rodičov o konzultáciu vo veci povinného očkovania.

V priebehu sledovaného obdobia boli priebežne poskytované telefonické konzultácie ako aj písomné vyjadrenia pre pediatrov týkajúcich sa očkovania.

PZS boli pravidelne mesačne informovaní o výskyte prenosných ochorení ako aj o aktuálnej problematike na úseku verejného zdravia.

Pre širokú verejnosť sme priebežne poskytovali informácie a rady osobne alebo telefonicky týkajúce sa očkovania, ktoré nie je hračené zo základného zdravotného poistenia a tiež o povinnom a odporúčanom očkovaní osôb pred cestou do zahraničia.

Surveillance infekčných chorôb

V rámci prevencie ostatných prenosných ochorení pracovníci odboru epidemiológie nariaďovali opatrenia na zabránenie vzniku ďalších ochorení v 2 826 ohniskách nákaz. Súčasne v rodinách chorých ako aj v školských, predškolských a ostatných kolektívnych zariadeniach bolo vykonané poradenstvo a podávanie informácií o predchádzaní šírenia infekčných ochorení.

Spolupracujeme s klinikou lekárskej mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BA, NRC BB, LF UK v BA, SAV, CL Bratislava, Medirex Bratislava, ALPHA MEDICAL Bratislava, SYNLAB Slovakia s.r.o), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu a pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBsAg (28 prípadov) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach boli vykonané protiepidemické opatrenia s odberom materiálu na sérologické vyšetrenia. V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia regionálneho hygienika o lekárskom dohľade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pri negatívnych výsledkoch bolo u kontaktov v ohniskách VHA a VHB zahájené očkovanie.

Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi

(zaznamenali sme 37 poranení). Evidujeme 9 novodiagnostikovaných anti-HCV pozitívnych osôb, u ktorých bola v 6-tich prípadoch sérologicky potvrdená chronická VHC.

Kontinuálne sme sledovali a v týždenných intervaloch analyzovali výskyt chrípky a ARO v pôsobnosti RÚVZ Nitra ako aj v Nitrianskom kraji. V sledovanom období sme zabezpečili 9 sentinelových odberov biologického materiálu na vyšetrenie do NRC pre chrípku, z toho 5 krát bol potvrdený vírus chrípky.

Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré systém poskytuje - centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania:

- vložených 4 113 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO
- týždenné spracovanie hlásení o MES na regionálnej a krajskej úrovni.

Nozokomiálne nákazy (NN)

Za rok 2019 evidujeme zo zdravotníckych zariadení okresov Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa spolu 875 nozokomiálnych ochorení (412 FN Nitra, 99 ŠN Nitra, 38 PN Veľké Zálužie, 3 FMC Nitra, 3 Kardiocentrum Nitra, 192 ZSS Nitra (90 Zariadenie pre seniorov Nitra, 39 ZSS Nitrava, 29 ZSS Viničky Nitra, 21 ZSS Ľudovítová, 8 ZSS Borinka Nitra a 5 ZSS Mojmírovce) 89 Nemocnica Zlaté Moravce, 32 ZSS Olichov, 6 ZSS Machulince a 1 ochorenie B Braun – dialyzačné služby Šaľa). Z 875 nozokomiálnych ochorení bolo 408 (t.j.46,6%) aktívne vyhľadaných v spolupráci s ústavom klinickej mikrobiológie.

V rámci vykonávania surveillancie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce pokračovali previerky hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach. Za rok 2019 sme vykonali 393 previerok (z toho 9 krát v súvislosti s epidemickým výskytom NN) spojených s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenia.

Taktiež boli poskytované konzultácie k projektovej dokumentácii, k hygienicko-epidemiologickému režimu, poradenstvo pri výskyte multirezistentných bakteriálnych kmeňov.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach zasadala v tomto roku 2 krát: v Špecializovanej nemocnici (ŠN) Nitra– Zobor a v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie.

V rámci prevencie NN sme vykonávali kontrolu sterilizačnej techniky a odber vzoriek v zdravotníckych zariadeniach v Nitre, Zlatých Moravciach a v Šali. Skontrolovaných bolo 617 sterilizačných prístrojov, odobratých 506 sterov z prostredia a sterilného materiálu, 31 krát aeroskopickým meraním skontrolované ovzdušie operačných sál, 26 krát odobraté stery z rúk zdravotníckeho personálu a 43 krát dezinfekčný prostriedok na zistenie účinnosti. Spolu 244 krát bolo skontrolované dodržiavanie zákona č. 377/2004 o ochrane nefajčiarov. Porušenie zákona nebolo zistené ani v jednom prípade.

Poranenie zdravotníckych pracovníkov kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity v tomto roku bolo hlásené 57 krát. Lekársky dohľad bol nariadený v 37 prípadoch a 20 poranení bolo podľa miesta trvalého bydliska odstúpených na príslušné RÚVZ .

V súvislosti s kontaktom pacientov s pozitívnym nálezom *Klebsiella pneumoniae* produkujúcou karbapenemázy bol jednému pacientovi nariadený lekársky dohľad spojený s odberom materiálu na mikrobiologické vyšetrenie.

Pri epidemickom výskyte NN v zdravotníckych zariadeniach a sociálnych ústavoch bolo 9 krát začaté správne konanie a rozhodnutím nariadené protiepidemické opatrenia.

Rozhodnutím regionálneho hygienika boli 11 krát schválené priestory zdravotníckych zariadení spolu s prevádzkovými poriadkami, 3 krát len samotné prevádzkové poriadky ambulancií, 1 krát priestory ambulancie a 62 krát bola poskytnutá konzultácia k prevádzkovým poriadkom.

V mesiaci máj boli vo všetkých lôžkových zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra a Zlaté Moravce vykonané mimoriadne ciele kontroly zamerané na hygienický stav priestorov a dodržiavanie hygienicko-protiepidemického režimu - FN Nitra, ŠN Nitra, PN Veľké Zálužie, Kardiocentrum, Avelane clinic v Nitre a v Nemocnici v Zlatých Moravciach. Skontrolovaných bolo 32 lôžkových oddelení. Pri zistení nedostatkov boli zariadeniam nariadené opatrenia, ktorých plnenie bolo následne skontrolované.

Surveillance chronických ochorení

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorých sa prenosné ochorenie vyskytlo. Dňa 29.5.2019 bolo pre pracovníkov FN v Nitre realizované školenie o koordinácii postupov pri výskyte vysokonebezpečných nákaz. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V rámci projektu vzdelávania pracovníkov v zdravotníctve bol v mesiacoch apríl, máj a jún 2019 zdravotnícky personál PN Veľké Zálužie a ŠN Nitra edukovaný o hygiene rúk. Správne postupy hygieny rúk si zdravotnícky pracovníci vyskúšali aj na praktickom nácviku s použitím UV lampy a fluorescenčným roztokom.

Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení pri hromadnom výskyte prenosných ochorení.

V roku 2019 sme vykazovali 151 epidémií: A02 (17x), A08.0 (48x), A08.1 (37x), A08.2 (6x), A04.0 (1x), A04.5 (23x), A04.6 (1x), A09 (6x), B86 (12x), z toho 9 epidémií malo nozokomiálny pôvod (A 08.0 (1x), (A 08.1 (6x), B86 (2x).

Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Po eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike sa aj naďalej pokračuje v plnení úloh vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance. Pozornosť sa venovala výskytu akútnych chabých paréz, vírusových meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na laboratórnu diagnostiku. V rámci plnenia úloh environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali spolu 14 odberov odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov a enterovírusov vo vonkajšom prostredí a to z ČOV v Nitre a v Zlatých Moravciach. Virologické vyšetrenie odobratých vzoriek odpadových vôd bolo na prítomnosť poliovírusov vo vonkajšom prostredí bolo negatívne.

Prevenia HIV/AIDS

Laboratórna diagnostika HIV

V spolupráci s Ústavom klinickej mikrobiológie FN v Nitre v rámci nariadenia zvýšeného zdravotného dozoru zameraného na zamedzenie prenosu HIV/AIDS v zdravotníckych zariadeniach okresu Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce bolo vykonané vyšetrenie anti-HIV1, anti-HIV2 a vyšetrenie antigénu 37 krát pri zistení poranenia zdravotníckych pracovníkov a študentov SZŠ a UKF v Nitre.

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas celého roka 2019 na základe požiadaviek klientov poradne. Poradňa poskytla

odborné poradenstvo 46-tim klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 92 návštev a 96 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 46 sér. Poradňu navštívilo 31 mužov a 15 žien. Všetky vyšetrenia s výnimkou troch boli anonymné. Boli vydané 2 certifikáty v ruskom jazyku na základe predloženia laboratórneho vyšetrenia krvi od poskytovateľa primárnej zdravotnej starostlivosti. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

Poradne očkovania

Na RÚVZ so sídlom v Nitre je zriadená poradňa očkovania, ktorej základným cieľom je konzultačná činnosť v oblasti ochorení preventabilných očkovaním - poskytovanie informácií o povinnom a odporúčanom očkovaní, o indikáciách a kontraindikáciách očkovania, o zložení vakcín a nežiaducich účinkoch po očkovaní. Na internetovej stránke je zverejnená jej obsahová náplň, ako aj termín jej činnosti. Vzhľadom k tomu, že doteraz nebolo potrebné po zažiadaní konzultácie uskutočniť osobné stretnutie v uvedenom čase, konzultácie boli vybavované okamžite.

Podľa obsahovej stránky to boli konzultácie pred cestou do zahraničia, konzultácie k problematike povinného pravidelného očkovania, v problematike odporúčaného očkovania.

Organizácia zdravotno-výchovných akcií pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Aj v tomto roku sme sa zapojili do regionálnej kampane zameranej na hygienu a dezinfekciu rúk v rámci projektu „CLEAN CARE IS SAFER CARE“. Do aktivít boli zapojené všetky lôžkové zariadenia v okresoch Nitra a Zlaté Moravce, dialyzačné pracoviská, študenti SZŠ UKF v Nitre, vybrané ambulancie a zariadenia sociálnych služieb.

Priebeh Európskeho imunizačného týždňa na RÚVZ so sídlom v Nitre

V súvislosti s XIV. ročníkom kampane EIW, ktorá sa uskutočnila v dňoch 24.4.2019. - 30.4.2019, pod heslom „Vaccine heroes“/„Hold podporovateľom očkovania“ boli realizované nasledovné aktivity:

Na internetovej stránke RÚVZ bola zverejnená informácia o prebiehajúcom EIW pre laickú verejnosť.

Všetkým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti z okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce (všeobecným lekárom pre deti, dorast a dospelých) bol zaslaný elektronickou poštou

informačný materiál o prebiehajúcim EIW 2019 spolu so závermi imunologických prehľadov realizovaných v roku 2018 v Slovenskej republike.

Vedeniu PN Veľké Zálužie bol osobne doručený edukačný materiál o očkovaní proti kliešťovej encefalitíde, ktorý bol odprezentovaný na školení zdravotníckeho personálu (prednáška: Prevencia Kliešťovej encefalitídy, Závery z imunologických prehľadov 2018).

Pre cieľovú skupinu laickej verejnosti v spolupráci s oddelením zdravotnej výchovy RÚVZ v Nitre bola na RÚVZ vytvorená nástenná tabuľa o prebiehajúcej kampani EIW 2019. Počas EIW prostredníctvom odborných pracovníkov odboru epidemiológie boli pre odbornú aj laickú verejnosť telefonicky aj elektronickou poštou poskytované konzultácie (v rámci epidemiologického šetrenia v rodinných ohniskách a v kolektívnych zariadeniach pri výskyte infekčných ochorení, v rámci poradne HIV/AIDS) o povinnom očkovaní, očkovaní na vlastnú žiadosť a o očkovaní do zahraničia.

Pre cieľovú skupinu študentov a pedagógov SZŠ v Nitre a UKF v Nitre - Fakulty soc. vied a zdravotníctva - Katedry ošetrovateľstva, bol doručený materiál o prebiehajúcim EIW 2019 s cieľom poukázať na význam očkovania a tým predchádzať infekčným ochoreniam. Prevádzkovatelia školských zariadení boli požiadaní o vyvesenie edukačného materiálu na nástenky a doručené materiály k prebiehajúcemu EIW boli prezentované na školských seminároch.

Pre študentov a pedagógov Katedry agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre bola odprezentovaná prednáška „EPIS“ vrátane všeobecných informácií o očkovaní.

Okresným printovým médiám bol zaslaný článok o záveroch imunologických prehľadov realizovaných v roku 2018 v SR „Sme dostatočne chránení proti infekčným ochoreniam?“.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných chorôb vykázaných v roku 2018 v okrese Nitra.

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2018 v okrese Nitra.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2018 v okrese Nitra.

V tabuľke VI.4. sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2018 v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie
v okrese N i t r a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2019		Z toho				
		abs.	na 100 000	muži		ženy		
				abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A02	Iné infekcie salmonelami	o	125	77,4	69	88,1	56	67,4
		n	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter. črevné infekcie	350	216,8	170	217,1	180	216,5	
A05	Iné bakter. otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	545	337,6	225	287,3	320	385,0	
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	136	84,2	68	86,8	68	81,8	
B15	Akútna hepatitída A	1	0,6	-	-	1	1,2	
B16	Akútna hepatitída B	3	1,9	2	2,6	1	1,2	
B17.1	Akútna hepatitída C	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	8	5,0	3	3,8	5	6,0	
B17.8	Iná špecifikovaná VH	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	4	2,5	1	1,3	3	3,6	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	7	4,3	4	5,1	3	3,6	
A38	Šarlach	5	3,1	3	3,8	2	2,4	
B01	Ovčie kiahne	767	475,1	394	503,1	373	448,7	
B05	Osýpky	1	0,6	-	-	1	1,2	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	14	8,7	10	12,3	4	4,8	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	9	5,6	4	5,1	5	6,0	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	7	4,3	5	6,4	2	2,4	
A21	Tularémia	4	2,5	3	3,8	1	1,2	
B58	Toxoplazmóza	3	1,9	2	2,6	1	1,2	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiróza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	1	0,6	1	1,3	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymská borelióza	15	9,3	7	8,9	8	9,6	
B86	Svrab	113	70,0	45	57,5	68	81,8	
B02	Herpes zoster	79	48,9	34	43,4	45	54,1	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese N i t r a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu		
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
A01	Brušný týfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	8	37	23	5	6	-	13	11	5	8	9	125	
			rel.	461,4	550,6	283,2	69,8	83,5	-	54,5	40,6	22,7	36,9	32,6	77,4	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	21	77	22	16	18	20	38	25	18	25	70	350		
		rel.	1211,1	1145,8	270,8	223,4	250,5	243,8	159,2	92,3	81,7	115,3	323,3	216,8		
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A08	Vírus.a inými organ. vyvol. črev. infekcie	abs.	44	147	59	12	4	14	44	19	16	21	165	545		
		rel.	2537,5	2187,5	726,3	167,5	55,7	170,7	184,3	70,2	72m6	96,9	597,0	337,6		
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	-	10	83	12	-	1	4	5	3	6	12	136		
		rel.	-	148,8	1021,8	167,5	-	12,2	16,8	18,5	13,6	27,7	43,4	84,2		
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,6	0,6	
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	3		
		rel.	-	-	-	-	-	-	4,2	-	4,5	-	3,6	1,9		
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	1	1	-	-	2	-	3	1	8		
		rel.	-	-	-	14,0	13,9	-	-	7,4	-	13,8	3,6	5,0		
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B18	Chronická hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	4		
		rel.	-	-	-	-	-	12,2	4,2	3,7	4,5	-	-	2,5		
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A37	Divý kašeľ	abs.	1	-	-	-	-	3	1	1	-	1	-	7		
		rel.	57,7	-	-	-	-	36,6	4,2	3,7	-	4,6	-	4,3		
A38	Šarlach	abs.	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	5		
		rel.	-	29,8	36,9	-	-	-	-	-	-	-	-	3,1		
B01	Ovčie kiahne	abs.	16	302	344	71	18	3	5	6	-	1	1	767		
		rel.	922,7	4494,1	4234,9	991,2	250,5	36,6	20,9	22,2	-	4,6	3,6	475,1		

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese N i t r a - rok 2019 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	4,5	-	-	0,6
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87 A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	1	1	1	3	1	3	1	1	-	2	14
		rel.	-	14,9	12,3	14,0	41,8	12,2	12,6	3,7	4,5	-	7,2	8,7
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	1	-	1	1	1	1	2	-	2	-	9
		rel.	-	14,9	-	14,0	13,9	12,2	4,2	7,4	-	9,2	-	5,6
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	1	-	-	-	-	-	1	-	1	2	2	7
		rel.	57,7	-	-	-	-	-	4,2	-	4,5	9,2	7,2	4,3
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	4
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	7,4	4,5	4,6	-	2,5
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	3
		rel.	-	-	12,3	14,0	-	-	4,2	-	-	-	-	1,9
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,6	0,6
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	1	-	1	1	2	-	1	5	4	15
		rel.	-	-	12,3	-	13,9	12,2	8,4	-	4,5	23,1	14,5	9,3
B86	Svrab	abs.	1	6	11	16	10	7	11	4	14	11	22	113
		rel.	57,7	89,3	135,4	223,4	139,2	85,3	46,1	14,8	63,5	50,8	79,6	70,0
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	3	2	5	2	5	9	11	12	30	79
		rel.	-	-	36,9	27,9	69,6	24,4	20,9	33,2	49,9	55,4	108,6	48,9

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese N i t r a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu		
			JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	5	5	2	11	13	14	26	9	20	13	5	2	125	
			%	4,0	4,0	1,6	8,8	10,4	11,2	20,8	7,2	16,0	10,4	4,0	1,6	100,0	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	15	22	25	21	30	46	44	27	36	35	32	17	350		
		%	4,3	6,3	7,1	6,0	8,6	13,1	12,6	7,7	10,3	10,0	9,1	4,9	100,0		
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A08	Vírus a inými org. vyv. črev. infekcie	abs.	115	17	35	176	49	50	22	17	16	15	23	10	545		
		%	21,2	3,1	6,4	32,3	9,0	9,2	4,0	3,1	2,9	2,8	4,2	1,8	100,0		
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	-	-	5	16	-	-	-	-	87	28	-	-	136		
		%	-	-	3,7	11,8	-	-	-	-	64,0	20,5	-	-	100,0		
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1		
		%	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	100,0		
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3		
		%	-	-	33,3	-	-	-	-	-	33,3	-	-	33,4	100,0		
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	1	1	-	2	1	-	1	-	-	-	2	-	8		
		%	12,5	12,5	-	25,0	12,5	-	12,5	-	-	-	25,0	-	100,0		
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B18	Chronická hepatitída	abs.	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4		
		%	25,0	25,0	-	25,0	25,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A37	Divý kašeľ	abs.	-	-	-	1	1	2	1	-	2	-	-	-	7		
		%	-	-	-	14,2	14,2	28,7	14,2	-	28,7	-	-	-	100,0		
A38	Šarlach	abs.	2	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	5		
		%	40,0	-	-	20,0	20,0	-	-	-	-	20,0	-	-	100,0		
B01	Ovčie kiahne	abs.	84	112	113	92	113	118	33	6	3	21	41	31	767		
		%	11,0	14,6	14,7	12,0	14,7	15,4	4,3	0,8	0,4	2,7	5,3	4,1	100,0		

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese N i t r a - rok 2019 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B05	Osýpky	abs.	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		%	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chríпка	abs.	7043	10866	6102	4620	4445	2877	1617	1326	4817	7050	6458	5049	62 270
		%	11,3	17,5	9,8	7,4	7,1	4,6	2,6	2,1	7,8	11,3	10,4	8,1	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85- A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	1	-	1	-	5	3	3	1	-	-	14
		%	-	-	7,1	-	7,1	-	35,7	21,5	21,5	7,1	.	.	100,0
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	2	-	1	2	1	1	-	2	-	9
		%	-	-	-	22,2	-	11,1	22,2	11,1	11,1	-	22,2	-	100,0
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	1	-	-	-	1	-	-	-	-	5	-	-	7
		%	14,3	-	-	-	14,3	-	-	-	-	71,4	-	-	100,0
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	4
		%	-	-	-	-	-	25,0	25,0	25,0	-	25,0	-	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3
		%	33,3	-	33,3	-	-	-	-	-	-	33,4	-	-	100,0
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	100,0
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	1	-	1	-	3	2	5	-	1	2	-	-	15
		%	6,7	-	6,7	-	20,0	15,3	33,3	-	6,7	13,3	-	-	100,0
B86	Svrab	abs.	35	6	7	3	12	5	8	9	5	12	10	1	113
		%	31,0	5,3	6,2	2,7	10,6	4,4	7,1	8,0	4,4	10,6	8,8	0,9	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	5	9	7	6	7	2	5	8	7	8	13	2	79
		%	6,3	11,4	8,9	7,6	8,9	2,5	6,3	10,1	8,9	10,1	16,5	2,5	100,0

Tabuľka VI.4. Menšie epidémie alimentárnych nákaz (2-5 prípadov) spolu za okresy Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce

Dg.	Agens	Počet epidémií	Počet prípadov	Počet hospitalizovaných	Počet úmrtí	
Salmonella	A02	S.enteritidis	16	40	14	-
		S.infantis	1	2	2	-
Kampylobakter	A04.5	Campylobacter jejuni	22	49	2	-
		Campylobacter coli	1	2	-	-
		Campylobacter nešpecifikovaný	2	4	3	-
Listéria	A32	Listéria monocytogenes	-	-	-	-
		Iné listérie	-	-	-	-
Yersinia	A04.6	Yersinia enterocolitica	1	2	-	-
Escherichia coli (patogénna)	A04.4	Verotoxín produkujúca E. coli (VTEC)	-	-	-	-
Bacillus	A05.4	B. cereus	-	-	-	-
		Iný bacillus	-	-	-	-
Stafylokokové enterotoxíny	A05.0		-	-	-	
Clostridium	A05.1	Cl. Botulinum	-	-	-	-
	A05.2	Cl. perfringens	-	-	-	-
		Iné clostrídium - Cl.difficile	-	-	-	-
Iné bakteriálne agens	A23	Brucella	-	-	-	-
	A03	Shigella	-	-	-	-
	A04.8	Iné bakteriálne agens (A04.0) E.coli	1	2	-	-
Parazity	B75	Trichinella	-	-	-	-
	A07.1	Giardia	-	-	-	-
	A07.2	Cryptosporidium	-	-	-	-
		Anisakis	-	-	-	-
		Iné parazity	-	-	-	-
Vírusy	A08.1	Norovírus	37	324	108	-
	A08.2	Adenovírus	6	15	7	-
	A08.0	Rotavírusy	48	144	90	-
Iné agens		Histamín	-	-	-	-
		Morské biotoxíny	-	-	-	-
	B17.2	Vírus hepatitídy E	1	2	2	-
Neznámy agens	A09	Negat.	6	145	29	-

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE ŠAĽA
ZA ROK 2019**

I. Demografické trendy

Okres Šaľa je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku, ktorý má rozlohu 355,9 km². K 31.12.2018 – teda na začiatku roku 2019 mal okres Šaľa **51 802** obyvateľov. Oproti roku 2017 (52158) je to zostup o 356 osôb. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 25 375 mužov, čo predstavuje 49% a 26 427 žien to je 51%. Údaje sú spracované k 31.12.2018.

V roku 2018 bol zaznamenaný **prirodzený prírastok** obyvateľstva o -127 osôb a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o -229 osôb. Znamená to, že **celkový prírastok** obyvateľstva predstavoval -356 osôb. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva predstavuje hodnotu – 6,84 promile. Prirodzený prírastok vzrástol a celkový prírastok klesol oproti roku 2017.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2019 nasledovná:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 7 359 obyvateľov, t.j. 14,20%
- produktívny vek (15 – 64 rokov): 35 859 obyvateľov, t.j. 69,20%
- poproduktívny vek (65 +): 8 584 obyvateľov, t.j. 16,60%

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku klesol o 0,05%, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 0,55%. Naopak stúpol podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a to o 0,62%.

V roku 2018 bol **priemerný vek obyvateľstva (Rok)** u mužov 40,18 roka a 43,55 u žien.

Index starnutia dosiahol v roku 2019 hodnotu 116,65, oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 4,48, v predchádzajúcom roku mal hodnotu 112,17. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 148,64 a u mužov 87,64. Index starnutia v okrese Šaľa systematicky stúpa v priemere o hodnotu 3,7.

Počet **živonarodených detí** 446, to znamená, že v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesol o 83. Hrubá miera živorodenosti predstavovala 8,58/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,12 /1000 obyvateľov.

V roku 2018 **zomrelo** v okrese Šaľa 573 osôb. Z toho bolo 293 mužov (51,13%) a 280 žien (48,86 %). Oproti roku 2017 to bolo o 28 menej ako v roku 2018. Hrubá miera

úmrtnosti dosiahla hodnotu 11,025/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,50/1000 obyvateľov.

Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2018 takáto:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 1 (1 muž)
- produktívny vek (15 – 64 rokov) : 134 (93 mužov, 41 žien)
- poproduktívny vek (65 +): 438 (199 mužov, 239 žien)

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho veku. Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia ako sú respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 45,72 %, nádory 27,23 %, externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 5,93 % úmrtí. Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 4,71 %. Respiračné ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 7,68%.

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Šaľa za rok 2019

V roku 2019 bola epidemiologická situácia v okrese Šaľa, tak ako v posledných rokoch, priaznivá.

V skupine alimentárnych ochorení nebolo hlásené ochorenie na brušný týfus, bacilovú dyzentériu a bakteriálne otravy z potravín. Mierne stúpila chorobnosť na salmonelózy a vírusové črevné infekcie, ale poklesol počet ochorení na iné bakteriálne infekcie.

V skupine vírusových hepatítid sme v roku 2019 v okrese Šaľa vykázali po 3 rokoch nulovej chorobnosti 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu C a po 2-ročnom nulovom výskyte 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E. Rovnako ako vlani sme vykázali 2 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy. Ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A nebolo v tomto roku v okrese hlásené.

U nálezov preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ochorenia na záškrt, tetanus, osýpky, rubeolu ani parotitídu. V skupine respiračných ochorení však stúpol počet ochorení na varicellu.

Už 10 rokov v okrese nebolo v skupine neuroinfekcií hlásené ochorenie na meningokokovú infekciu a v tomto roku sme nezaznamenali ani ochorenie na bakteriálnu meningitídu. Vykázali sme iba 2 ochorenia na vírusovú infekciu CNS

V skupine zoonóz sme zaznamenali iba 1 ochorenie na tularémiu a 2 ochorenia na kliešťovú encefalitídu.

Oproti minulému roku stúpol počet vykázaných ochorení na svrab, pričom chorobnosť bola najvyššia za posledných 5 rokov.

V priebehu roku 2019 sme v okrese Šaľa zaznamenali 2 úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho pôvodu a to po 1 krát na septikémiu vyvolanú inými špecifikovanými stafylokokmi (A41.1) a na akútnu vírusovú hepatitídu E (B17.2).

Skupina alimentárnych ochorení

Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Šaľa hlásené ochorenie na brušný týfus a paratýfus a v roku 2019 sme v okrese nezaznamenali ani ochorenia na bacilovú dyzentériu, bakteriálne otravy z potravín a nešpecifikované gastroenteritídy.

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 57 prípadov salmonelóz, čo je chorobnosť 110,0/100 000 obyvateľov. Oproti predchádzajúcemu roku (47 prípadov chorobnosť 90,1/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu vykázaných prípadov o 21,3%, čo je rovnaká

hodnota aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (index 1,2). Z celkového počtu prípadov sa 55 krát (96,5%) jednalo o salmonelovú enteritídu a po 1 krát o inaparentnú infekciu a salmonelovú septikémiu. Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných detí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 132,9/100 000 obyvateľov (22 prípadov) bola v skupine 1-4-ročných detí a 485,4/100 000 obyvateľov (12 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí. Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s výnimkou mesiaca marec, s maximom po 10 prípadov (po 17,8%) v mesiacoch apríl a máj. Charakter výskytu bol prevažne 40 krát (70,2%) sporadický a ostatné prípady prebehli v rámci rodinného výskytu. Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie 52 krát (91,2%) uplatnila *Salm. enteritidis*, izolovaná bola 46 krát a 6 kultivačne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Ostatné typy salmonel sa uplatnili ojedinele. Ako faktor prenosu udávali chorí najčastejšie 16 krát (28,1%) mäsové výrobky, 12 krát vajíčka (21,1%) a 10 krát kuracie mäso (17,5%).

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 107 prípadov bakteriálnych črevných infekcií (chorobnosť 205,2/100 000 obyvateľov), došlo v tomto roku k poklesu chorobnosti o 21,5% a spolu bolo hlásených 84 ochorení, čo je chorobnosť 162,2/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (88,8 prípadu, chorobnosť 169,1/100 000 obyvateľov) je to menej a to o 5,4% (index 0,9). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 45-54-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 805,9/100 000 obyvateľov bola v skupine 0-ročných detí a 1 184,3/100 000 obyvateľov v skupine 1-4-ročných detí. Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 3 krát ako infekcia enteropatogénnymi *E.coli* (3,6%), 76 krát ako kamylobakteriôza (90,5%), 1 krát ako yersiniôza (1,2%) a 4 krát ako enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (4,7%). Ochorenia prebiehali ako sporadické prípady, ale u ochorení na kamylobakteriôzu sme zaznamenali aj menšiu rodinnú epidémiu s tromi ochoreniami.

V skupine vírusových črevných infekcií sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom, kedy bolo hlásených 47 ochorení s chorobnosťou 90,1/100 000 obyvateľov, mierne zvýšila a bolo vykázaných 54 prípadov, čo je chorobnosť 104,3/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (44,2 prípadu, chorobnosť 84,1/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 22,2% (index 1,2). Ochorenia sa vyskytli prevažne 47 krát (87,0%) v mladších vekových skupinách od 0 do 14 rokov veku, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 338,8/100 000 obyvateľov vo vekovej skupine 1-4-ročných detí a zaznamenali sme ich vo všetkých mesiacoch roka, s maximom po 9 prípadov v júli a auguste. Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 26 krát (48,2%) ako rotavírusové enteritídy, 14 krát (25,9%) ako

norovírusové gastroenteropatie a rovnako 14 krát (25,9%) ako adenovírusové enteritídy. Ochorenia prebiehali prevažne sporadicky, ale zaznamenali sme aj menšie rodinné epidémie. V 1 prípade sme zaznamenali ochorenie na rotavírusovú enteritídu u očkovaného dieťaťa a to dvomi dávkami vakcíny Rotarix. Dve ochorenia na norovírusové gastroenteropatie boli vykázané ako importované z Chorvátska.

Skupina vírusových hepatítid

V roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali už druhý rok po sebe ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A, ale po 3 rokoch s nulovým výskytom sme vykážali 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 1 prípad ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu C. Po 2 rokoch nulovej chorobnosti bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E. V skupine chronických vírusových hepatítid sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom nezmenila, vykážali sme, tak ako vlni, 2 ochorenia a to na chronickú vírusovú hepatitídu C.

V skupine vírusových hepatítid sme v okrese Šaľa v roku 2019 zaznamenali 1 úmrtie a to na akútnu vírusovú hepatitídu E.

V skupine akútnych vírusových hepatítid B sme vykážali 3 ochorenia, čo je chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcich 3 rokoch ochorenie hlásené nebolo a priemer za posledných 5 rokov bol 0,6 prípadu s chorobnosťou 1,1/100 000 obyvateľov. Výskyt sme zaznamenali len u dospelých neočkovaných osôb, pričom 1 prípad bol sporadický a 1 krát sa vyskytli 2 prípady v rodine. V 2 prípadoch išlo o drogovu závislé osoby a 1 krát sa uplatnil v prenose ochorenia sexuálny kontakt. Opatrenia boli zabezpečované u 7-mich kontaktov, z nich 5 krát bola vykonaná vakcinácia proti VHB.

U akútnej vírusovej hepatitídy C sme zaznamenali v okrese Šaľa po 3 rokoch nulovej chorobnosti 1 ochorenie, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 0,2 s chorobnosťou 0,4/100 000 obyvateľov. Ochorenie bolo hlásené v mesiaci júli u ženy vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov), bolo sérologicky potvrdené a zostalo epidemiologicky neobjasnené. Opatrenia (sérologické vyšetrenie a LD) boli zabezpečené u 2 kontaktov v rodine.

Ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu E sme v okrese Šaľa vykážali prvý krát v roku 2016 a to 2 prípady s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov. Po 2 rokoch nulovej chorobnosti sme v roku 2019 v okrese vykážali 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), ktoré skončilo úmrtím. Išlo o sporadické, neobjasnené, sérologicky potvrdené ochorenie u 79-ročného muža s cirhózou pečene. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, lekársky dohľad) boli zabezpečené u 3 kontaktov v rodine.

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali rovnako ako vlani 2 ochorenia na chronickú vírusovú hepatitídu (chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 4,0 prípadu s chorobnosťou 7,6/100 000 obyvateľov. Na základe sérologických vyšetrení boli obidve ochorenia diagnostikované ako chronická vírusová hepatitída C. Ochoreli iba dospelí vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 23,6/100 000 obyvateľov) a v oboch prípadoch sa jednalo o ochorenia importované z Ukrajiny. Sérologické vyšetrenie bolo zabezpečené u 1 kontaktu.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 5 nosičov HBsAg (chorobnosť 9,6/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 evidovali 4 prípady (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov). Išlo o dospelých vo vekových skupinách dospelých osôb od 35 do 64 rokov veku. V ohniskách boli opatrenia zabezpečené u 5-tich kontaktov nosičov, z nich 4 krát bola vykonaná vakcinácia proti VHB a 1 kontakt bol už riadne očkovaný v rámci pravidelného povinného očkovania.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie sa aj v tomto roku prejavil v okrese nulovou chorobnosťou u záškrtu, osýpok, rubeoly a parotitídy a nebolo hlásené ani ochorenie na pertussis

Skupina respiračných ochorení

V roku 2019 sme nezaznamenali v okrese Šaľa ochorenie na tuberkulózu a herpes simplex.

Oproti minulému roku, kedy boli v okrese hlásené 2 ochorenia na erysipelas (chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 vykázali iba 1 prípad s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

V skupine respiračných ochorení boli v okrese v roku 2019 hlásené 2 sérologicky potvrdené ochorenia na legionelózu, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. Ochorenia boli hlásené u dospeljej ženy a školáčky ako 2 prípady v rodine, pričom 1 prípad bol vykázaný ako importovaný z Egypta. V etiológii ochorení sa uplatnila Legionella pneumophila.

Lekári v okrese Šaľa v roku 2019 hlásili 155 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 299,2/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme evidovali 121 prípadov s chorobnosťou 232,0/100 000 obyvateľov, je to viac o 28,1%, ale v porovnaní s 5-ročným priemerom (168,4 prípadov, chorobnosť 320,6/100 000 obyvateľov) je to pokles o 8,0%. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 0 do 34 rokov veku, pričom najviac

ochorenia bolo ako zvyčajne u detí s maximom 73 prípadov v skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 3 759,0/100 000 obyvateľov).

V roku 2019 bolo v okrese hlásených 48 ochorenia na herpes zoster (chorobnosť 92,7/100 000 obyvateľov). Je to o 23,1% viac ako vlani, kedy sme v okrese vykázali 39 ochorenia (chorobnosť 74,8/100 000 obyvateľov). Ochorenia sme zaznamenali vo všetkých vekových skupinách od 15 rokov veku vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 186,4/100 000 obyvateľov bola ako obyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb.

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese zaznamenali 3 ochorenia na infekčnú mononukleózu s chorobnosťou 5,8/100 000 obyvateľov, boli v roku 2019 hlásené 4 prípady, čo predstavuje chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov. Na základe sérologických vyšetrení boli 2 ochorenia diagnostikované ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a rovnako 2 ochorenia ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1).

V roku 2019 bolo v okrese Šaľa hlásených 20 286 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 78 810,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s minulým rokom, kedy sme zaznamenali 28 321 ochorenia s chorobnosťou 88 148,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 28,4%. Z celkového počtu boli 1 677 krát hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy (chorobnosť 6 515,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,3% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení. Najviac ochorení 3 846 (18,9%) sme zaznamenali v mesiacoch február, 2 660 (13,1%) v mesiaci január a 2 331 (11,5%) v mesiaci október. Výchovno–vzdelávací proces bol prerušený v 4 materských školách a 5-tich krát v základných školách. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 308 252,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (4 277 ochorení), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 881 prípadov (4,3%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy 2,5% z počtu ochorení a 59,1% z počtu komplikácií a otitídy 1,6% z počtu ochorení a 36,2% z počtu komplikácií. Pneumónie tvorili 0,2% z počtu ochorení a 4,7% z počtu komplikácií. V okrese Šaľa bol v roku 2019 laboratórne imunochromatografickým testom potvrdený 5 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 ochorenia na sezónnu chrípku s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov. Ochoreli iba dospelí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 27,7/100 000 obyvateľov (2 prípady) bola vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb. Všetky

ochorenia sa vyskytli sporadicky a skončili sa uzdravením. Očkovanie proti chrípke vakcínou Influvac mal v anamnéze 1 chorý.

Skupina neuroinfekcií

V skupine neuroinfekcií bola v roku 2019 v okrese Šaľa priaznivá situácia, už 10 rokov po sebe sme nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu a v tomto roku nebolo hlásené ani ochorenie na bakteriálny zápal mozgových plien.

V skupine vírusových infekcií CNS sme vykázali v tomto roku 2 ochorenia, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásené iba 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). V porovnaní s 5-ročným priemerom zostala chorobnosť na približne rovnakej úrovni (1,8 prípadov, chorobnosť 3,4/100 000 obyvateľov). Ochorenia boli na základe laboratórnych vyšetrení vykázané po 1 krát ako enterovírusová meningitída a nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS.

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Šaľa vykázali iba 1 sérologicky potvrdené ochorenie na tularémiu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov vo vekovej skupine dospelých 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov). V okrese bolo ochorenie naposledy evidované v roku 2012 (2 prípady, chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov). Ochorenie sa klinicky manifestovalo ako orálnoglandulárna forma.

V roku 2019 sme vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Po 2-ročnom nulovom výskyte, sme v roku 2019 zaznamenali 2 prípady ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. Ochorenia sa vyskytli u dospelých, neočkovaných osôb a mali typický dvojfázový priebeh. Obaja chorí mali v anamnéze údaj o poštípaní kliešťom.

V okrese sme v tomto roku zaznamenali 1 ochorenie hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom hantavírusovej etiológie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Ochorenie bolo sérologicky potvrdené u dospeljej ženy, ktorá v epidemiologickej anamnéze udávala výskyt hlodavcov počas pobytu na chalupe.

V priebehu roku 2019 boli v okrese Šaľa hlásené 4 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov). V minulom roku boli evidované 3 prípady

(5,8/100 000 obyvateľov). V dvoch prípadoch išlo o poranenie neznámym psom a po jednom prípade neznámou mačkou a potkanom. Antirabická vakcinácia bola vykonaná 4 krát ambulantne a v 1 prípade počas hospitalizácie na IK FN Nitra.

Nákazy kože a slizníc

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 38 ochorení na svrab, čo predstavuje chorobnosť 73,4/100 000 obyvateľov. V porovnaní s minulým rokom (23 prípadov, chorobnosť 44,1/100 000 obyvateľov) chorobnosť stúpla o 65,2% (index 1,7) a v porovnaní s 5-ročným priemerom (21,2 prípadu, chorobnosť 40,0/100 000 obyvateľov) je to viac až o 69,8% (index 1,8). Sporadický charakter malo 15 ochorení a ostatné prípady sa vyskytli v rámci rodinného výskytu a v epidémiách s počtom od 2 do 10 prípadov. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 902,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) bola u 0-ročných detí, 283,2/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí a 256,4/100 000 obyvateľov (6 ochorení) vo vekovej skupine 15-19-ročných osôb. Z celkového počtu prípadov sa 22 (57,9%) vyskytlo u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom.

Iné infekcie – nezaradené

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). Z hemokultúry bola izolovaná *Salm. enteritidis*, ochorenie skončilo uzdravením.

Vykázali sme 1 ochorenie na streptokokovú septikémiu, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 2 ochorenia s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov. Ako pôvodca ochorenia sa uplatnil *Enterococcus faecium*.

V roku 2019 boli v okrese vykázané 3 ochorenia na iné septikémie, čo je chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov. Z celkového počtu mal 1 prípad (33,3%) nozokomiálny pôvod. Etiologickým agens boli po 1 krát *Staphylococcus aureus*, *Staphylococcus epidermidis* a *E. coli*. Ochorenie vyvolané *Staphylococcus epidermidis* skončilo úmrtím.

V skupine pohlavne prenosných ochorení sme v roku 2019 evidovali v okrese 4 prípady syfilisu s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov, hlásených bolo 8 ochorení na gonokokovú infekciu 15,4/100 000 obyvateľov a 23 ochorení na ostatné prevažne sexuálne prenosné ochorenia, z toho najčastejšie 11 krát išlo o chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy.

Hlásených bolo 8 ochorení na enterobiózu, čo je chorobnosť 15,4/100 000 obyvateľov. Minulý rok sme v okrese ochorenie nemali hlásené.

Zaznamenali sme 7 prípadov pedikulózy s chorobnosťou 13,5/100 000 obyvateľov, prevažne 6 krát v detských vekových skupinách od 5 do 14 rokov veku.

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Šaľa iba jedno nozokomiálne ochorenie, s využitím mikrobiologickej diagnostiky. Vyskytlo sa v zariadení Dialyzačné stredisko B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa. Ako etiologické agens sa uplatnil *Staphylococcus aureus*.

Vzhľadom k tomu, že sa jedná len o pasívny zber údajov je prevalencia 1,8, čo je o 3,4 menej ako v roku 2018.

Epidémiu nozokomiálneho pôvodu ani úmrtie na nozokomiálne ochorenie sme v roku 2019 v okrese Šaľa neznamenali.

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy v okrese Šaľa v roku 2019.

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov v okrese Šaľa.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Š a ľ a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Rok 2019	Rok 2018	Index 19/18	Priemer 14-18	Index 19/P	Chorobnosť v r.2019	Priemer chor.14-18
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	Iné infekcie salmonelami	57	47	1,2	47,0	1,2	110,0	89,6
A03	Bacilová dyzentéria	0	1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
A04	Iné bakter. črevnéinfekcie	84	107	0,8	88,8	0,9	162,2	169,1
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	54	47	1,1	44,2	1,2	104,5	84,1
A09	Nešpec.gastroenteritídy	0	1	0,0	4,0	0,0	0,0	7,6
B15	Akútna hepatitída A	0	0	0,0	2,8	0,0	0,0	5,3
B16	Akútna hepatitída B	3	0	0,0	0,6	5,0	5,8	1,1
B17.1	Akútna hepatitída C	1	0	0,0	0,2	5,0	1,9	0,4
B17.2	Akútna hepatitída E	1	0	0,0	0,4	2,5	1,9	0,8
B18	Chronická hepatitída	2	2	1,0	4,0	0,5	3,9	7,6
B19	VH bližšie nešpecifikov.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A37	Divý kašeľ	0	1	0,0	6,2	0,0	0,0	11,7
A38	Šarlach	1	0	0,0	0,2	5,0	1,9	0,4
B01	Ovčie kiahne	155	121	1,3	168,4	0,9	299,2	320,6
B05	Osýpky	0	5	0,0	1,0	0,0	0,0	1,9
B06	Ružienka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
J11	Chrípka	20 286	28 321	0,7	30 531,2	0,7	78 810,2	83 389,0
A39	Meningokokové infekcie	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	2	1	2,0	1,8	1,1	3,9	3,4
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	2	0	0,0	0,4	5,0	3,9	0,8
G00	Bakter.zápal mozg.plien	0	1	0,0	0,6	0,0	0,0	1,1
A21	Tularémia	1	0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0
B58	Toxoplazmóza	0	2	0,0	2,4	0,0	0,0	4,6
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4
A32	Listerióza	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,1
A35	Tetanus	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A69	Lymfská borelióza	0	1	0,0	1,0	0,0	0,0	1,9
B86	Svrab	38	23	1,7	21,2	1,8	73,4	40,0

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Šaľa za rok 2019

III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

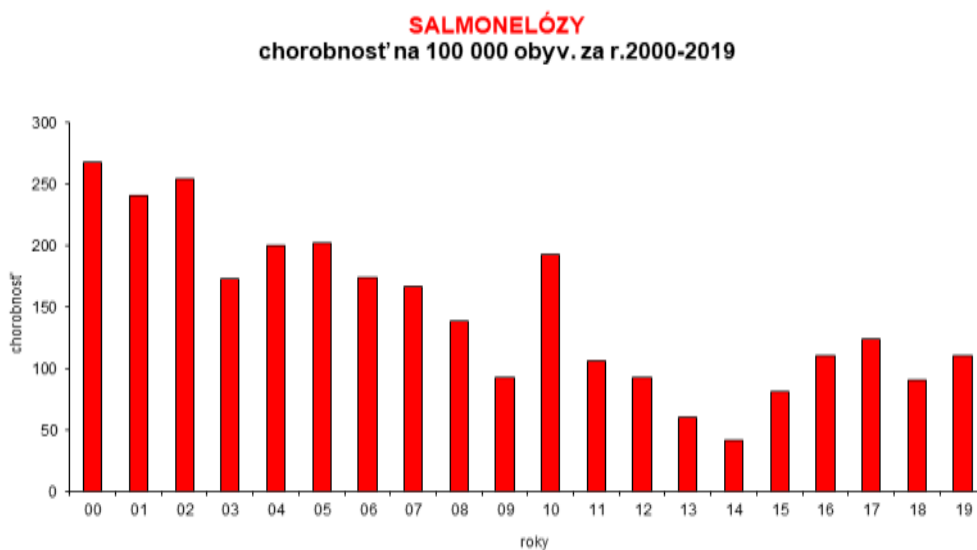
Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Šaľa hlásené ochorenie na brušný týfus a paratýfus.

K 31.12.2019 neevidujeme v okrese žiadneho bacilonosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

Iné infekcie salmonelami (A02)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 57 prípadov salmonelóz, čo je chorobnosť 110,0/100 000 obyvateľov. Oproti predchádzajúcemu roku (47 prípadov chorobnosť 90,1/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu vykázaných prípadov o 21,3%, čo je rovnaká hodnota aj v porovnaní s 5-ročným priemerom. (47 prípadov, chorobnosť 89,6/100 000 obyvateľov).

Z celkového počtu prípadov sa 55 krát (96,5%) jednalo o salmonelovú enteritídu a po 1 krát o inaparentnú infekciu a salmonelovú septikémiu.

Podľa pohlavia ochorelo 28 mužov (49,1%) a 29 žien (50,9%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0-ročných detí, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť

1 132,9/100 000 obyvateľov (22 prípadov) bola v skupine 1-4-ročných detí a 485,4/100 000 obyvateľov (12 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí.

Výskyt sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka s výnimkou mesiaca marec, s maximom po 10 prípadov (po 17,8%) v mesiacoch apríl a máj.

Ochorenia sa vyskytli v 46 ohniskách, pričom charakter výskytu bol prevažne 40 krát (70,2%) sporadický, 3 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (10,5%), 2 krát 3 prípady v rodine (10,5%) a 1 krát 5 prípadov v rodine (8,8%).

Ako etiologické agens sa tak ako po minulé roky najčastejšie 52 krát (91,2%) uplatnila Salm. enteritidis, izolovaná bola 46 krát a 6 kultivačne nevyšetrených ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Ostatné typy salmonel s vyskytli ojedinele (viď tabuľka frekvencia izolovaných typov salmonel). Fagotypizácia salmonel nebola v priebehu roku z NRC pre salmonely hlásená.

Salmonelózy- frekvencia izolovaných typov od chorých a vylučovateľov v roku 2019 v okrese Šaľa

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
				u chorých		u vylučovateľov	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Salm.adjame	1	1,8	1	1,8	-	-
2	Salm.bližšie neurčená	1	1,8	1	1,8	-	-
3	Salm.snteritidis	46	80,7	46	82,1	-	-
4	Salm.infantis	2	3,5	1	1,8	1	100,0
	Salm.typhimurium	1	1,8	1	1,8	-	-
5	ZES kult.negatívny	-	-	-	-	-	-
6	ZES kultivačne nevyšetrený	6	10,4	6	10,7	-	-
S p o l u :		57	100,0	56	100,0	1	100,0

Ako faktor prenosu udávali chorí najčastejšie 16 krát (28,1%) mäsové výrobky, 12 krát vajíčka (21,1%), 10 krát kuracie mäso (17,5%), 5 krát cukrárenské výrobky (8,8%), po 1 krát bravčové mäso, lahôdkárske výrobky a kontakt s infikovanou osobou a 11 ochorení (19,3%) zostalo epidemiologicky neobjasnených.

V roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na salmonelózu vo vekovej skupine 0-ročných detí.

Z celkového počtu 77 prípadov salmonelóz vykázaných v okrese Šaľa v roku 2019 si 17 (29,8%) vyžiadalo hospitalizáciu.

V priebehu roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali importované ochorenia na salmonelózu. Zaznamenali sme 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu, vyvolanú Salm. enteritidis, prípad je popísaný v časti „Iné infekcie nezaradené“.

V roku 2019 sme vykázali 1 ochorenie vyvolané neobvyklým typom salmonely. Ochorenie hlásené u stredoškolača, malo ťažší klinický priebeh s teplotami do 40°C a dezorientáciou, vyžiadalo si hospitalizáciu na Detskom oddelení NsP Galanta. Z vyšetrenia z laboratórií Alphamedicalu bol izolovaný bližšie neurčený typ salmonely a následne v NRC bola typizovaná Salm. adjectum. Nakoľko pacient udával v čase pred ochorením konzumáciu kebabu v mieste bydliska, bol v prevádzke vykonaný pracovníkmi oddelenia hygieny výživy ŠZD, pričom bolo zistené, že kebab je dodávaný do predajne ako zmrazený polotovár, mäso je už pripravené na tepelnú úpravu nakorenené a zabalené. V rámci výkonu ÚKP a ŠZD boli zistené nedostatky, ktoré sa týkali vysledovateľnosti surovín (nebola vedená evidencia príjmu surovín) ako aj nedostatky v nedodržaní technologických postupov (nespotrebovaný, rozmrazený kebab, ktorý sa v prvý deň nespotreboval sa večer vložil do chladiaceho resp. mraziaceho zariadenia a opekalo sa na druhý deň). Za zistené nedostatky bola zodpovednému pracovníkovi uložená sankcia v blokovom konaní.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v okrese Šaľa v roku 2019 žiadnu epizootiu salmonelózy u zvierat.

Popis rodinných epidémií:

V rodine v obci Kráľová nad Váhom ochoreli na salmonelózu v dňoch 11.4. a 12.4.2019 všetci 3 členovia domácnosti (dieťa MŠ a 2 dospelé osoby). V čase pred ochorením konzumovali všetci traja bravčovú šunku z VD. Ako prvé ochorelo malé dieťa, u ktorého bola z TR izolovaná Salm. enteritidis, dospelí, ktorí mali mierny klinický priebeh, lekára nenavštívili. Hospitalizovaný nebol nikto z chorých.

V rodine v obci Žihárec ochoreli na salmonelózu všetci 5-ti členovia domácnosti (2 dospelé osoby, 1 stredoškolačka, 1 školáčka a dieťa navštevujúce MŠ). Spoločne konzumovali dňa 3.5.2019 zákusky, ktoré dostali od príbuzných. Prvé ochorenie sa objavilo v ten istý deň večer a do 5.5.2019 postupne ochoreli ostatní členovia domácnosti. Laboratórne vyšetrené bolo iba ochorenie u malého dieťaťa mimo kolektívu, u ktorého ochorenie prebehlo najťažšie s horúčkami a hnačkami, z VR bola izolovaná Salm. enteritidis. U ostatných ochorenie prebehlo ľahko s trvaním 2 až 3 dni, lekárske ošetrenie nevyhľadali. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali. Zákusky na laboratórne vyšetrenie už neboli k dispozícii na kultivačné vyšetrenie.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Hájske ochoreli v dňoch 8.9. až 10.9.2019 na salmonelózu 3 zo 4 členov domácnosti (2 malé deti mimo kolektívu a školák). Od všetkých chorých bola z VR izolovaná Salm.enteritidis. V čase pred ochorením konzumovali v rodine rôzne mäsové výrobky. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

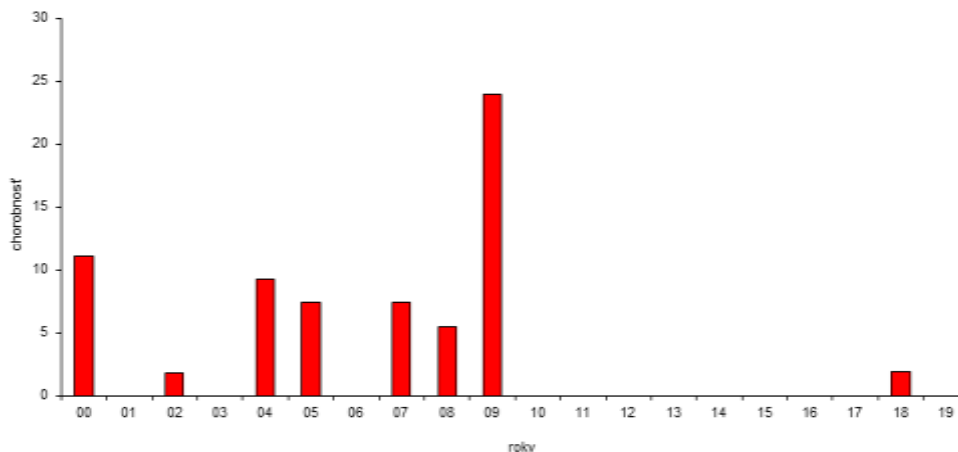
Prehľad salmonelóz v epidemiologickej súvislosti v roku 2019 – 2 prípady v rodine v okrese Šaľa

P. č.	Obec	Dátum výskytu	Počet ochorení		Typ salmonely	Faktor prenosu nákazy	Typ výskytu
			och.	vyh.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Trnovec n/V	6.2.-15.2.2019	2	-	S.enteritidis	1x vajíčka VD., 1x kontakt	rodinný
2	Šaľa	12.5.-13.5.2019	2	-	S.enteritidis	vajíčka VD	rodinný
3	Neded	2.6.-3.6.2019	2	-	S.enteritidis	vajíčka VD	rodinný

Bacilová dyzentéria (A03)

Za posledných 10 rokov sme v okrese Šaľa vykázali ochorenie na bacilovú dyzentériu iba raz a to v minulom roku (1 prípad, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov). V roku 2019 ochorenie nebolo hlásené.

BACILOVÁ DYZENTÉRIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

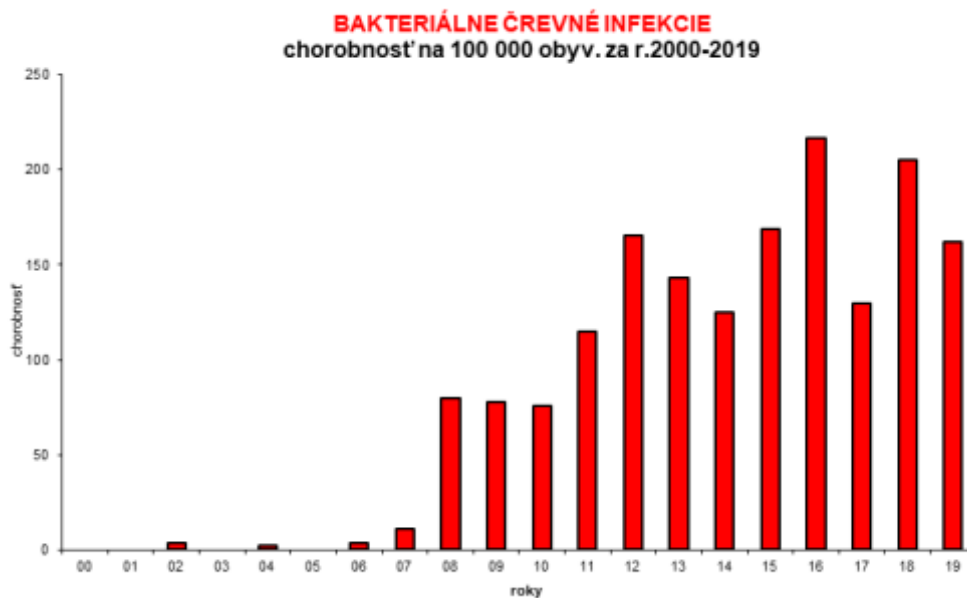

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 107 prípadov bakteriálnych črevných infekcií (chorobnosť 205,2/100 000 obyvateľov), došlo v tomto roku k poklesu chorobnosti o 21,5% a spolu bolo hlásených 84 ochorení, čo je chorobnosť 162,2/100 000

obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (88,8 prípadu, chorobnosť 169,1/100 000 obyvateľov) je to menej a to o 5,4%.

Podľa pohlavia ochorelo 50 mužov (59,5%) a 34 žien (40,5%) vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 45-54-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 1 805,9/100 000 obyvateľov (8 ochorení) bola v skupine 0-ročných detí a 1 184,3/100 000 obyvateľov (23 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí.

Výskyt bol hlásený po celý rok s maximom 13 ochorení v apríli (15,5%) a 12 ochorení v auguste (14,3%).

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 3 krát ako infekcia enteropatogénnymi E.coli (3,6%), 76 krát ako kampylobakteriôza (90,5%), 1 krát ako yersinióza (1,2%) a 4 krát ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile (4,7%).

Infekcia enteropatogénnymi E.coli (A04.0)

Pod touto diagnózou sme v roku 2019 v okrese Šaľa vykázaní 3 ochorenia, čo je chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 2 ochorenia s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov.

Sporadický charakter malo 1 ochorenie a 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine. Ochoreli 2 malé deti mimo kolektívu a dospelá žena. Pôvodcom ochorení bola 2 krát E.coli

O119 (izolovaná 1 krát a 1 nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti) a 1 krát E.coli O86. Ochorenia si nevyžiadali hospitalizáciu.

Kampylobakteriôza (A04.5)

V priebehu roku bolo hlásených 76 ochorení na kampylobakteriózu, čo je chorobnosť 146,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásených 99 prípadov s chorobnosťou 189,8/100 000 obyvateľov.

Charakter výskytu bol prevažne 65 krát (85,6%) sporadický, 4 krát sme evidovali 2 prípady v rodine (10,5%) a 1 krát 3 prípady v rodine (3,9%).

Podľa kolektívu ochorelo 25 malých detí mimo kolektívu (32,9%), 7 detí navštevujúcich MŠ (9,2%), 12 školákov (15,9%), 7 stredoškolákov (9,2%), 3 vysokoškoláci (3,9%) a 22 dospelých osôb (28,9%).

Laboratórne potvrdených bolo 72 (94,7%) ochorení, pričom pôvodcom ochorení bol 65 krát *Campylobacter jejuni*, 3 krát *Campylobacter coli* a 4 krát *Campylobacter species*. Na základe epidemiologickej súvislosti boli vykázané 4 laboratórne nevyšetrené ochorenia.

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí najčastejšie 29 krát (38,2%) konzumáciu mäsových výrobkov a 28 krát (36,8%) kuracie mäso.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>počet:</u>	<u>%</u>
mäsové výrobky	29 krát	38,2%
kuracie mäso	28 krát	36,8%
vajíčka	4 krát	5,4%
hovädzie mäso	2 krát	2,6%
kontakt s domácimi zvieratami	1 krát	1,3%
bravčové mäso	1 krát	1,3%
bryndza	1 krát	1,3%
umelá mliečna výživa	1 krát	1,3%
kontakt s infikovanou osobou	1 krát	1,3%
<u>neobjasnený faktor prenosu</u>	<u>8 krát</u>	<u>10,5%</u>
Spolu:	76 prípadov	100,0%

Hospitalizáciu si vyžiadalo 11 ochorení (14,5%). V roku 2019 bolo v okrese hlásených 5 importovaných ochorení na kamylobakteriózu a to 3 krát z Česka a po 1 krát z Maďarska a Rakúska.

Popis rodinnej epidémie:

V rodine v obci Horná Kráľová ochoreli v dňoch 17.7. a 18.7.2019 na kamylobakteriózu všetci 3 členovia rodiny (2 dospelé osoby a malé dieťa mimo kolektívu). V čase pred ochorením konzumovali kuráciu šunku z VD. Laboratórne potvrdené bolo iba ochorenie u malého dieťaťa, z TR bol izolovaný *Campylobacter jejuni*. Dospelí neboli laboratórne vyšetrení a boli vykázaní na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si ochorenia nevyžiadali.

Yersinióza (A04.6)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali rovnako ako vlani 1 ochorenie na yersiniózu, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenie bolo hlásené u školáka, ktorý mal v epidemiologickej anamnéze konzumáciu mäsových výrobkov z VD. Pôvodcom ochorenia bola *Y.enterocolitica* bez bližšej špecifikácie. Ochorenie si nevyžiadalo hospitalizáciu.

Enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (A04.7)

V priebehu roku boli v tejto skupine diagnóz v okrese Šaľa hlásené rovnako ako v predchádzajúcom roku 4 ochorenia, čo predstavuje chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa vyskytli iba u dospelých osôb nad 25 rokov veku a diagnóza bola u všetkých chorých potvrdená dôkazom toxínu *Clostridium difficile* v stolici (2x toxín A a 2x toxín A aj B). Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia (75,0%).

Iné bakteriálne otravy potravinami (A05)

Za celé sledované 20-ročné obdobie sme ochorenie v tejto skupine alimentárnych infekcií zaznamenali iba raz a to 10 ochorení v roku 2006 (chorobnosť 18,5/100 000 obyvateľov). Aj tento rok bola chorobnosť nulová.

Giardióza (A07.1)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 1 ochorenie na giardiózu, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme ochorenie nezaznamenali.

Ochorenie bolo hlásené u dospeljej ženy vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,1/100 000 obyvateľov). Pôvodcom ochorenia bola Giardia intestinalis. Ochorenie si nevyžiadalo hospitalizáciu.

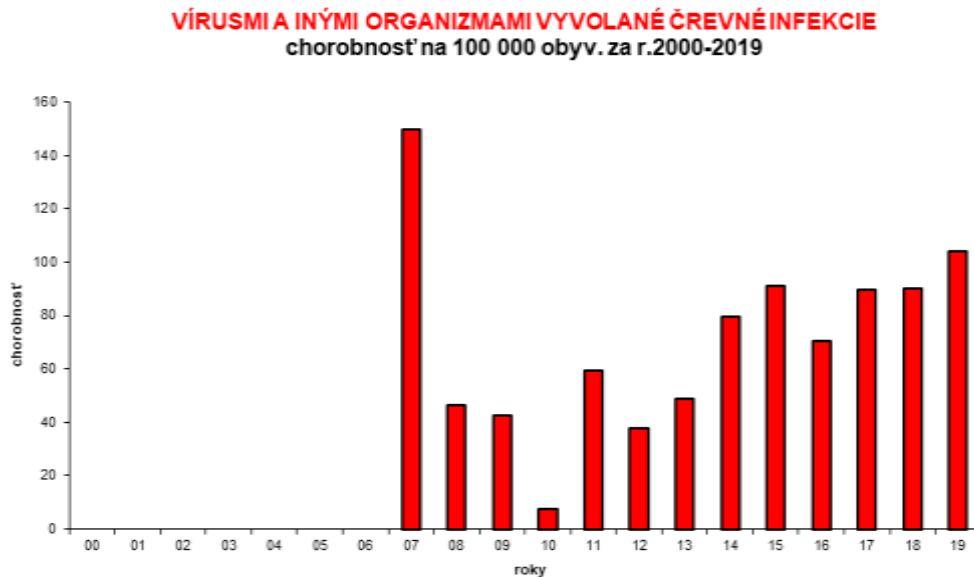
Vírusové a inými organizmami vyvolané črevné infekcie (A08)

V skupine vírusových črevných infekcií sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom, kedy bolo hlásených 47 ochorení s chorobnosťou 90,1/100 000 obyvateľov, mierne zvýšila a bolo vykázanych 54 prípadov, čo je chorobnosť 104,3/100 000 obyvateľov. V porovnaní s 5-ročným priemerom (44,2 prípadu, chorobnosť 84,1/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 22,2%.

Podľa pohlavia ochorelo 35 mužov (64,8%) a 19 žien (35,2%). Ochorenia sa vyskytli prevažne 47 krát (87,0%) v mladších vekových skupinách od 0 do 14 rokov veku, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 338,8/100 000 obyvateľov (26 ochorení) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí.

Ochorenia sme zaznamenali vo všetkých mesiacoch roka, s maximom po 9 prípadov (po 16,7%) v júli a auguste.

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 26 krát (48,2%) ako rotavírusové enteritídy, 14 krát (25,9%) ako norovírusové gastroenteropatie a rovnako 14 krát (25,9%) ako adenovírusové enteritídy.

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Oproti minulému roku (31 ochorení, chorobnosť 59,4/100 000 obyvateľov) došlo v okrese Šaľa v roku 2019 v tejto skupine ochorení k poklesu chorobnosti o 16,1% a vykázaní sme 26 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 50,2/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli 13 krát sporadicky (50,0%), 2 krát ako 2 prípady v rodine (15,4%) a 3 krát ako 3 prípady v rodine (34,6%).

Ochorelo 14 malých detí mimo kolektívu (53,9%), 5 detí navštevujúcich MŠ (19,2%), 3 školáci (11,5%) a 4 dospelé osoby (15,4%).

Laboratórne potvrdených bolo 22 ochorení (84,6%) a 4 nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Hospitalizáciu si vyžiadalo 22 ochorení (84,6%). Očkované proti rotavírusom bolo dvomi dávkami vakcíny Rotarix 1 dieťa.

Popis epidémii:

V dňoch 20.5. až 25.5.2019 ochoreli v rodine v Šali na rotavírusovú enteritídu 3 zo 4 členov domácnosti (1 dieťa navštevujúce MŠ, 1 školák a 1 dospelá žena). Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie, ktoré bolo laboratórne potvrdené, ďalšie 2 ochorenia neboli

laboratórne vyšetrené a boli vykázané na základe klinického obrazu a epidemiologickej súvislosti. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V rodine v Šali ochoreli v dňoch 30.7.2019 až 1.8.2019 na rotavírusové enteritídy 2 súrodenci a následne po kontakte s nimi dieťa zo susedstva (1 školák, 2 deti navštevujúce MŠ). Všetky 3 deti boli hospitalizované na Detskom oddelení NsP Galanta a diagnóza bola u všetkých laboratórne potvrdená. Deti neboli očkované proti rotavírusom.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Močenok ochoreli v dňoch 25.8. až 28.8.2019 na rotavírusové enteritídy 3 malé neočkované deti mimo kolektívu z celkového počtu 5 členov domácnosti. Všetky deti boli hospitalizované na IK FN Nitra a diagnóza bola u nich potvrdená pozitívnym imunochromatografickým vyšetrením stolice.

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali iba 4 ochorenia na akútnu gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov), bolo v roku 2019 hlásených 14 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 27,0/100 000 obyvateľov.

Sporadický charakter mali iba 3 ochorenia, 2 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine a po 1 krát 3 a 4 prípady v rodine. Laboratórne potvrdených bolo 9 ochorení, 3 laboratórne negatívne a 2 nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 11 ochorení (78,6%).

Popis epidémií:

V rodine v obci Horná Kráľová ochoreli v dňoch 7.3.a 8.3.2018 na norovírusové gastroenteropatie všetci 3 členovia domácnosti (2 malé deti mimo kolektívu a dospelá žena). Všetci boli hospitalizovaní na IK FN Nitra, u 2 chorých bolo pozitívne imunochromatografické vyšetrenie stolice na norovírusy a 1 krát bolo vyšetrenie negatívne.

V rodine v obci Horná Kráľová ochoreli v dňoch 14.7. až 17.7.2019 na norovírusové gastroenteropatie postupne všetci 4 členovia domácnosti (2 dospelí, a po 1 krát malé dieťa mimo kolektívu a školák). Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia, laboratórne potvrdené bolo iba 1 ochorenie. Dve negatívne a 1 nevyšetrené ochorenie boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

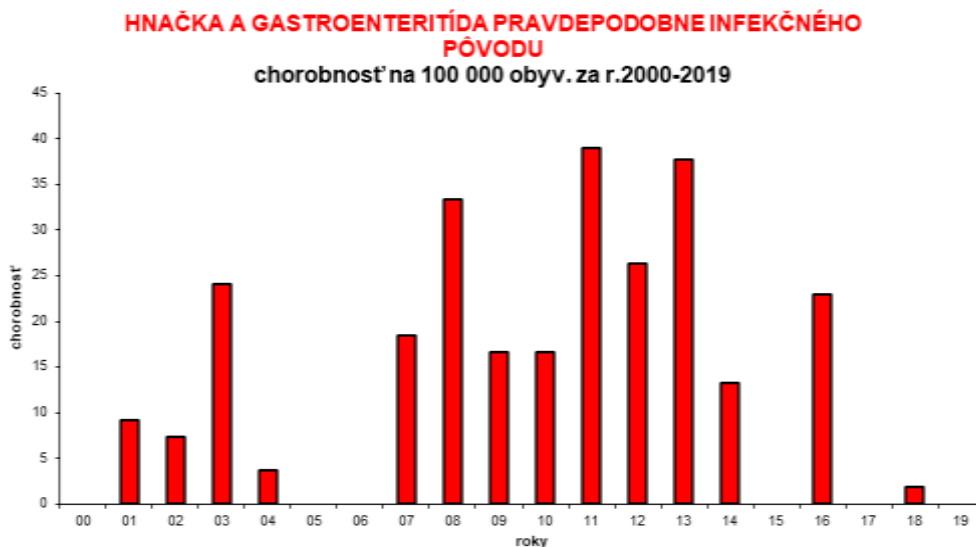
Adenovírusová enteritída (A08.2)

V priebehu roku sme v okrese Šaľa vykázali 14 ochorení na adenovírusové enteritídy (chorobnosť 27,0/100 000 obyvateľov), čo je o 2 prípady viac ako vlani (12 prípadov, chorobnosť 23,0/100 000 obyvateľov).

Sporadických bolo 8 ochorení (57,1%) a 3 krát sa vyskytli 2 prípady v rodine. Ochorelo 9 malých detí mimo kolektívu (64,3%), 1 dieťa navštevujúce DJ (7,1%), a po 2 krát (po 14,3%) deti navštevujúce MŠ a školáci. Laboratórne potvrdených bolo 12 ochorení (85,7%) a 2 nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 8 ochorení (57,1%).

Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na nešpecifikované gastroenteritídy. V minulom roku sme evidovali 1 ochorenie s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 4,0 prípadov a chorobnosť mala hodnotu 7,6/100 000 obyvateľov.

III.2. Skupina vírusových hepatítid

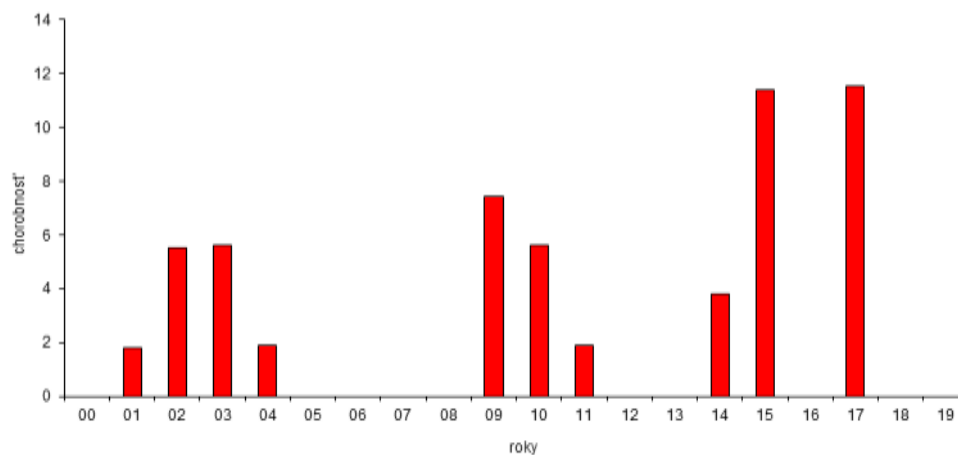
V roku 2019 sme v okrese Šaľa nezaznamenali už druhý rok po sebe ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A, ale po 3 rokoch s nulovým výskytom sme vykážali 3 ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu B a 1 prípad ochorenia na akútnu vírusovú hepatitídu C. Po 2 rokoch nulovej chorobnosti bolo hlásené 1 ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E. V skupine chronických vírusových hepatítid sa chorobnosť v porovnaní s minulým rokom nezmenila, vykážali sme, tak ako vlani, 2 ochorenia a to na chronickú vírusovú hepatitídu C.

V skupine vírusových hepatítid sme v okrese Šaľa v roku 2019 zaznamenali 1 úmrtie a to na akútnu vírusovú hepatitídu E.

Akútna vírusová hepatitída A (B15)

Už druhý rok po sebe sme v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu A. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 5,3/100 000 obyvateľov (2,8 prípadu).

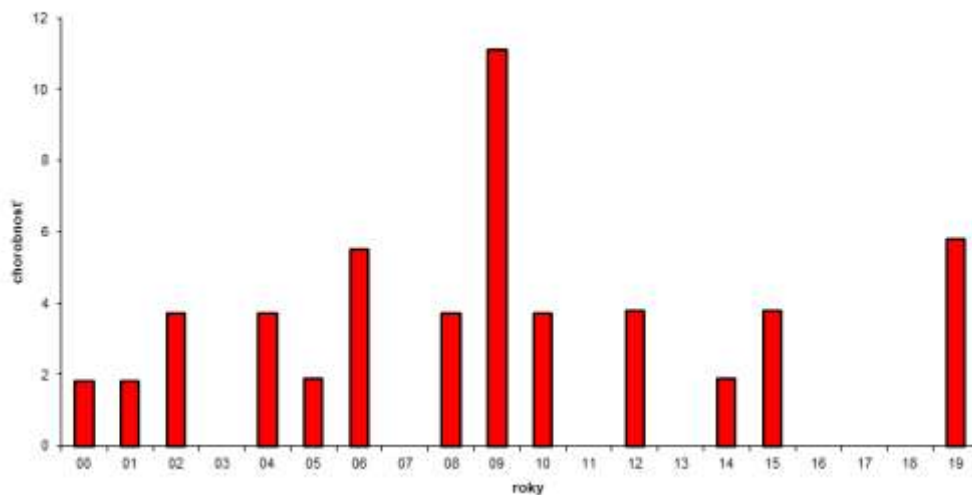
AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA A
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Akútna vírusová hepatitída B (B16)

Po 3 rokoch nulovej chorobnosti sme v okrese Šaľa v roku 2019 vykázali 3 ochorenia na akútnu VHB. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,1/100 000 obyvateľov (0,6 prípadu).

AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA B
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Ochorenia boli hlásené po 1 krát v mesiacoch marec, júl a október u dospelých neočkovaných osôb a to 2 krát vo vekovej skupine 25-34-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 27,4/100 000 obyvateľov) a 1 krát v skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,1/100 000 obyvateľov). Sporadický charakter malo 1 ochorenie a 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine. Podľa pohlavia ochoreli 2 muži a 1 žena.

V marci sme vykázali ochorenie na akútnu VHB u 31-ročného neočkovaného, drogovovo závislého muža (i.v. pervitín) s promiskuitným správaním, udával súčasne dlhodobý sexuálny kontakt s prostitútkou. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu na Infekčnej klinike FN Trnava. Vyšetrenie HBsAg, anti-HBc IgM a HBeAg bolo pozitívne. Opatrenia boli zabezpečované u 3 rodinných kontaktov, z toho 1 krát išlo o riadne očkovanú osobu a 2 krát bolo rozhodnutím nariadené sérologické vyšetrenie, lekársky dohľad a vakcinácia proti VHB. V mesiaci októbri sme zaznamenali druhé ochorenie v rodine u 32-ročnej ženy, sexuálnej partnerky chorého, ktorá v čase šetrenia v rodine pri prvom prípade bola sérologicky negatívna. Opatrenia pri prvom ochorení vydané rozhodnutím ignorovala a očkovanie odmietla. Hospitalizovaná bola na IK FN Nitra a vyšetrenie HBsAg, anti-HBc IgM a HBV DNA PCR bolo u nej pozitívne.

V júli bolo hlásené sérologicky potvrdené ochorenie na akútnu VHB u 48-ročného neočkovaného muža hospitalizovaného na IK FN Nitra. V anamnéze mal údaj o jednorázovom i.v. užití drog nesterilnou injekčnou striekačkou. Vyšetrenie HBsAg a anti-HBc IgM bolo pozitívne. Sérologické vyšetrenie, lekársky dohľad a následná vakcinácia proti VHB boli zabezpečené u 4 dospelých kontaktov.

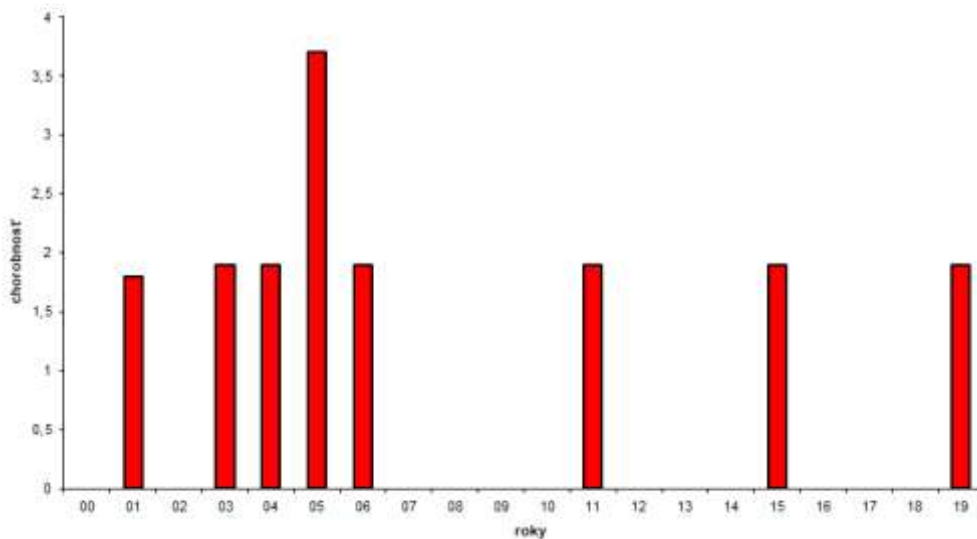
Analýza akútnych VHB vzhľadom na druh anamnézy

Veková skupina	VHB spolu	mechanizmus prenosu	
		i.v. drogy	heterosexuálny kontakt
25-34-roční	2	1	1
45-54-roční	1	1	-
Spolu	3	2	1

Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

U akútnej vírusovej hepatitídy C sme zaznamenali v okrese Šaľa po 3 rokoch nulovej chorobnosti 1 ochorenie, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 0,2 s chorobnosťou 0,4/100 000 obyvateľov.

AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA C
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Ochorenie bolo hlásené v mesiaci júli u ženy vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

Ochorenie u 39-ročnej ženy bolo sérologicky potvrdené a zostalo epidemiologicky neobjasnené. Išlo o pacientku s DM II. typu, bez inzulínoterapie. Hospitalizovaná bola na IK FN Nitra. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR bolo pozitívne, markery ostatných VH boli negatívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie a LD) boli zabezpečené u 2 kontaktov v rodine.

Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenie v tejto skupine vírusových hepatitíd sme v okrese Šaľa vykázali v roku 2016 po prvý krát a to 2 prípady s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov. Po 2 rokoch nulovej chorobnosti sme v roku 2019 v okrese vykázali 1 ochorenie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov), ktoré skončilo úmrtím.

Ochorenie sme zaznamenali v januári u muža vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov).

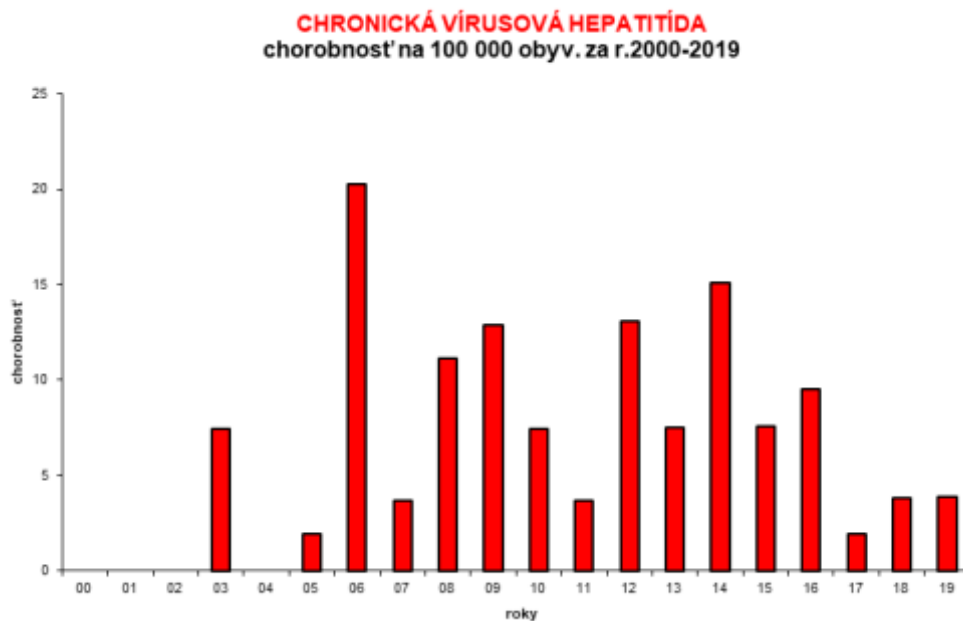
Vykázali sme sporadické ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E u 79-ročného muža s abúzom alkoholu, s cirhózou pečene, prijatý bol na JIS Internej kliniky FN Nitra dňa 19.1.2019 pre ikterus a známky hepatálneho zlyhávania, somnolentý až soporózný. Počas hospitalizácie došlo k rozvoju predelirantného stavu. V rámci diferenciálnej diagnostiky boli vyšetrené markery VH s pozitívnym vyšetrením anti-HEV IgM. Pacient bol preložený 22.1.2019 na IK FN Nitra ako akútna VHE. Klinický obraz sa postupne zhoršoval a pacient dňa 29.1.2019 exitoval. Priama príčina smrti: Akútne hepatálne zlyhanie, akútna VHE.

Nepitvaný. Opatrenia v rodine (sérológické vyšetrenie, lekársky dohľad) boli zabezpečené u 3 kontaktov.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali rovnako ako vlni 2 ochorenia na chronickú vírusovú hepatitídu (chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 4,0 prípadu s chorobnosťou 7,6/100 000 obyvateľov.

Na základe sérologických vyšetrení boli obidve ochorenia diagnostikované ako chronická vírusová hepatitída C.

Chronická vírusová hepatitída B (B18.1)

V minulom roku sme v okrese vykázali 2 prípady ochorenia na chronickú VHB (chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov). V tomto roku ochorenie nebolo hlásené.

Chronická vírusová hepatitída C (B18.2)

Po 2 rokoch nulového výskytu sme v roku 2019 vykázali v okrese Šaľa 2 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy C, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov.

Ochoreli rovnako 1 muž a 1 žena vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 23,6/100 000 obyvateľov). Ochorenia boli zaznamenané po 1 krát v mesiacoch september a október a v oboch prípadoch sa jednalo o ochorenia importované z Ukrajiny.

Sérologicky potvrdené ochorenie na chronickú VHC sme zaznamenali u 43-ročného muža, cudzinca z Ukrajiny so schváleným pobytom v SR. Ochorenie bolo zistené v rámci vyšetrení pre cudzineckú políciu. Ide o ochorenie importované z Ukrajiny, v anamnéze mal údaj o operáciách na Ukrajine (apendectomy, ortopedická operácia). Bol v príprave na liečbu chronickej VHC v UNB BA. Vyšetrenie anti-HCV a HCV RNA PCR kvalitatívne bolo pozitívne, kvantitatívne 13 400 IU/ml. Kontakty sa nepodarilo zistiť.

Ochorenie na chronickú VHC sme vykázali u 39-ročnej ženy, cudzinky z Ukrajiny, zistené bolo v rámci vyšetrení pre cudzineckú políciu. Išlo o importované ochorenie, v anamnéze mala pacientka gynekologickú operáciu na Ukrajine. V súčasnosti je v príprave na liečbu chronickej VHC v UNB BA, má udelený pobyt v SR. V infektologickej ambulancii UNB BA bola u pacientky začatá súčasne vakcinácia proti VHB. V rámci opatrení bolo zabezpečené sérologické vyšetrenie anti-HCV u jej sexuálneho partnera.

Nosič vírusovej hepatitídy B Z22.5

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 5 nosičov HBsAg (chorobnosť 9,6/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 evidovali 4 prípady (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov). Išlo o 3 mužov (75,0%) a 1 ženu (25,0%) vo vekových skupinách dospelých osôb od 35 do 64 rokov veku.

Vyšetrenia boli vykonané 2 krát v rámci predoperačných vyšetrení, 1 krát pred umiestnením do DSS a 1 krát v rámci diferenciálnej diagnostiky. V 1 prípade udával dospelý

muž v anamnéze stomatologickej ošetrovania a extrakciu zubov a 3 krát bola epidemiologická anamnéza negatívna. Opatrenia boli zabezpečené u 5-tich kontaktov nosičov, z nich 4 krát bola vykonaná vakcinácia proti VHB a 1 kontakt bol už riadne očkovaný v rámci pravidelného povinného očkovania.

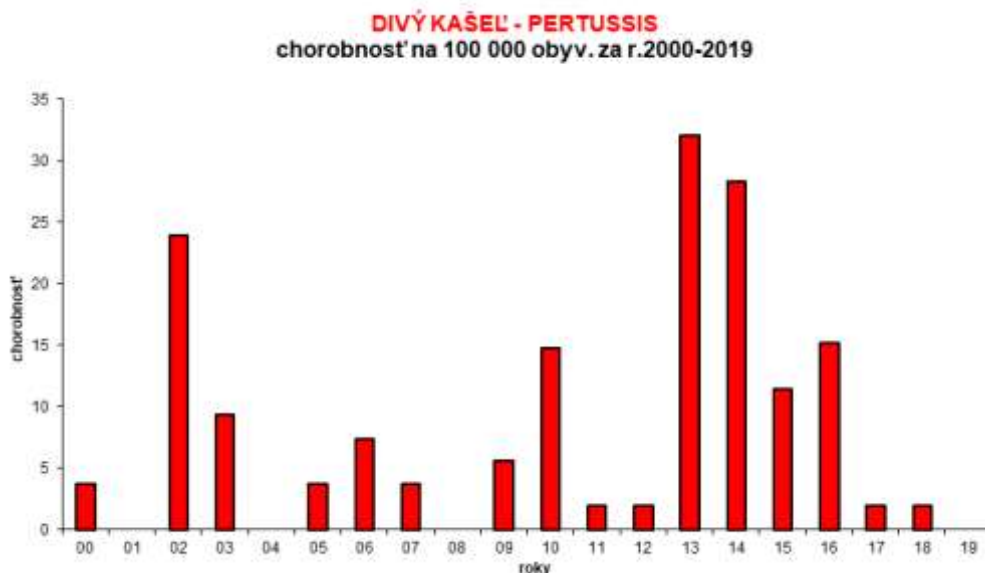
III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Úroveň zaočkovanosti detskej populácie sa pohybovala v rozmedzí 95,7% – 99,4%. Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie sa aj v tomto roku prejavil v okrese nulovou chorobnosťou u:

- **tetanu (A35)**, ochorenie za celé sledované 20-ročné obdobie v okrese nevyskytlo;
- **diftérie (A36)**, ochorenie nebolo v okrese za posledných 20 rokov diagnostikované;
- **osýpok (B05)**, od roku 1984 do roku 2018, kedy sme zaznamenali 5 ochorení, bola chorobnosť nulová;
- **rubeoly (B06)**, nebola evidovaná od roku 1997;
- **parotitídy (B26)**, naposledy bolo evidované 1 ochorenie v roku 2003.

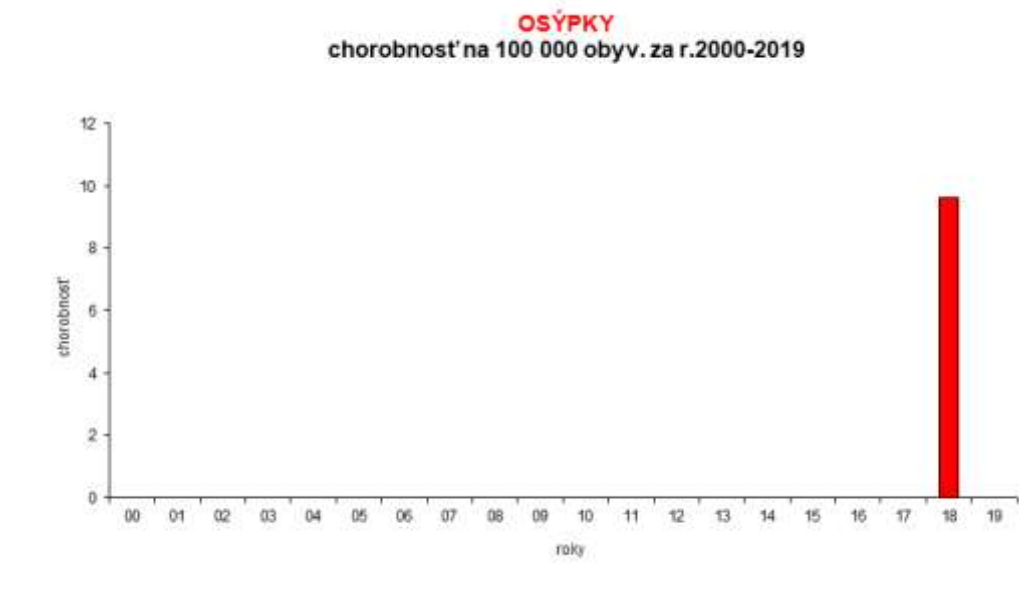
Pertussis - divý kašeľ (A37)

V minulom roku sme v okrese Šaľa evidovali 1 ochorenie na čierny kašeľ s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. V roku 2019 ochorenie v okrese nebolo hlásené a priemer za posledných 5 rokov bol 6,2 prípadu s chorobnosťou 11,7/100 000 obyvateľov.

Osýpky (B05)

V roku 2018 sme v okrese Šaľa po prvýkrát od roku 1984 zaznamenali 5 ochorení na osýpky s chorobnosťou 9,6/100 000 obyvateľov. V tomto roku ochorenie v okrese nebolo hlásené.

III.4. Skupina respiračných ochorení

V roku 2019 sme nezaznamenali v okrese Šaľa ochorenie na tuberkulózu (A15 – A19) a herpes simplex (B00).

Erysipelas – ruža (A46)

Oproti minulému roku, kedy boli v okrese hlásené 2 ochorenia na erysipelas (chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 vykázali iba 1 prípad s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov.

V máji ochorela žena vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,1/100 000 obyvateľov). Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu.

Legionárska choroba (A48.1)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 2 ochorenia na legionelózu, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov.

Ochorenia boli hlásené ako 2 prípady v rodine u školáčky a jej matky, pričom 1 z ochorení bolo vykázané ako importované z Egypta. V oboch prípadoch boli sérologickým vyšetrením dokázané protilátky proti Legionella pneumophila.

Vykázali sme ochorenie na legionársku chorobu u 11-ročnej školáčky. Ochorela počas dovolenkového pobytu v Egypte, kde bola s rodičmi od 19.7.2019 do 29.7.2019 v meste „Marsa Alam“, ubytovanie mali v hoteli s klimatizáciou, sociálne zariadenia so sprchami. Údajne išlo o 5-hviezdičkový hotel, ale starší, ktorý bol v tom čase v stave rekonštrukcie. Klimatizácia podľa udania matky fúkala priamo na lôžko menovanej. Sprchy používali všetci denne. Prvé príznaky sa objavili dňa 27.7.19, v klinickom obraze bola únava, nechutenstvo, silný, suchý, dráždivý kašeľ a teplota až do 40,0 °C. Po návrate vyhľadali lekárske ošetrovanie, RTG vyšetrenie potvrdilo bronchopneumóniu, ale spočiatku boli u pacientky nízke hodnoty CRP (3). Nasadený bol Fromilid, ale matka ho svojvoľne pre nízke CRP vysadila. Vysoké teploty pretrvávali, následne nasadol uroinfekt, CRP bolo 37 a urológom bol nasadený Amoxiclav. Pacientka nebola hospitalizovaná a klinický stav sa po ATB terapii upravil. Ochorenie bolo vykázané ako importované z Egypta.

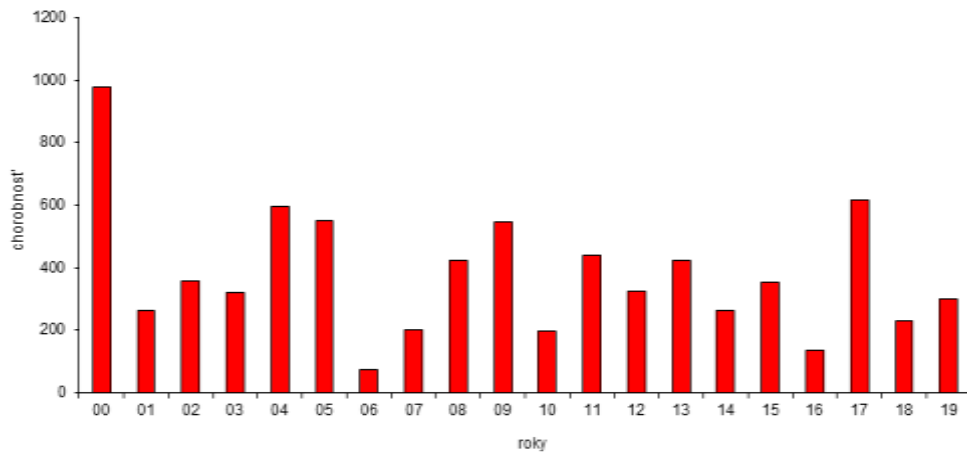
V rámci opatrení v rodine bolo vykonané sérologické vyšetrenie u matky, ktorá tiež udávala respiračné ochorenie, ale prvé príznaky udávala až 3 týždne po návrate z Egypta, ochorenie preto nie je vykazované ako importované. V klinike bola zimnica, teploty a kašeľ, na TRG snímku potvrdená pneumónia. Liečená Azitroxom a následne Fromilidom. Hospitalizovaná nebola.

Varicella – ovčie kiahne (B01)

Lekári v okrese Šaľa v roku 2019 hlásili 155 ochorení na varicellu, čo je chorobnosť 299,2/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku, kedy sme evidovali 121 prípadov s chorobnosťou 232,0/100 000 obyvateľov, je to viac o 28,1%, ale v porovnaní s 5-ročným priemerom (168,4 prípadov, chorobnosť 320,6/100 000 obyvateľov) je to pokles o 8,0%.

Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách od 0 do 34 rokov veku, pričom najviac ochorení bolo ako zvyčajne u detí s maximom 73 prípadov v skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 3 759,0/100 000 obyvateľov) a 58 prípadov vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 2 346,3/100 000 obyvateľov).

OVČIE KIAHNE - VARICELLA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Ochorenia boli s výnimkou mesiaca september hlásené po celý rok s maximom 58 prípadov (37,5%) v novembri a 28 (18,1%) v decembri. Ochorenia prebehli bez komplikácií 152 krát a 3 krát boli hlásené ako varicella s inými komplikáciami.

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V roku 2019 bolo v okrese hlásených 48 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 92,7/100 000 obyvateľov). Je to o 23,1% viac ako vlani, kedy sme v okrese vykázali 39 ochorení (chorobnosť 74,8/100 000 obyvateľov).

Podľa pohlavia ochorelo 19 mužov (39,6%) a 29 žien (60,4%). Ochorenia sme zaznamenali vo všetkých vekových skupinách od 15 rokov veku vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 186,4/100 000 obyvateľov (16 ochorení) bola ako obvyčajne v skupine 65-ročných a starších osôb. Výskyt bol hlásený po celý rok s maximom 10 ochorení (20,8%) v mesiaci júli.

V 1 prípade bolo ochorenie hlásené ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a vyžiadalo si hospitalizáciu a ostatných 47 ochorení bolo vykázaných ako zoster bez komplikácie (B02.9) a hospitalizáciu si nevyžiadali.

Infekčná mononukleóza (B27)

Oproti predchádzajúcemu roku, kedy sme v okrese zaznamenali 3 ochorenia na infekčnú mononukleózu s chorobnosťou 5,8/100 000 obyvateľov, boli v roku 2019 hlásené 4 prípady, čo predstavuje chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochoreli rovnako 2 muži a 2 ženy a to 2 krát v skupine 15-19-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 85,5/100 000 obyvateľov) a po 1 krát vo vekových skupinách 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 51,5/100 000 obyvateľov) a 20-24-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 35,0/100 000 obyvateľov). Ochorenia boli hlásené 2 krát v marci (50,0%) a po 1 krát v apríli a decembri. Na základe sérologických vyšetrení boli 2 ochorenia diagnostikované ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a rovnako 2 ochorenia ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1). Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu na IK FN Nitra.

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

V roku 2019 bolo v okrese Šaľa hlásených 20 286 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 78 810,2/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s minulým rokom, kedy sme zaznamenali 28 321 ochorení s chorobnosťou 88 148,9/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov, klesol počet evidovaných ochorení o 28,4%.

Z celkového počtu boli 1 677 krát hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy (chorobnosť 6 515,1/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,3% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení.

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení 3 846 (18,9%) sme zaznamenali v mesiacoch február, 2 660 (13,1%) v mesiaci január a 2 331 (11,5%) v mesiaci október.

Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený 4 krát v materských školách a 5 krát v základných školách.

Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-5-ročných detí 308 252,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (4 277 ochorení), pričom so stúpajúcim vekom chorobnosť klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 881 prípadov (4,3%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy 2,5% z počtu ochorení a 59,1% z počtu komplikácií a otitídy 1,6% z počtu ochorení a 36,2% z počtu komplikácií. Pneumónie tvorili 0,2% z počtu ochorení a 4,7% z počtu komplikácií.

V okrese Šaľa bol v roku 2019 laboratórne imunochromatografickým testom potvrdený 5 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

Sezónna chrípka (J10)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 9,7/100 000 obyvateľov. V minulom roku nebolo ochorenie hlásené.

Ochoreli 3 muži (60,0%) a 2 ženy (40,0%) vo vekových skupinách dospelých osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 27,7/100 000 obyvateľov (2 prípady) bola vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb. Výskyt ochorení bol zaznamenaný v mesiacoch január (2 prípady) a február (3 prípady).

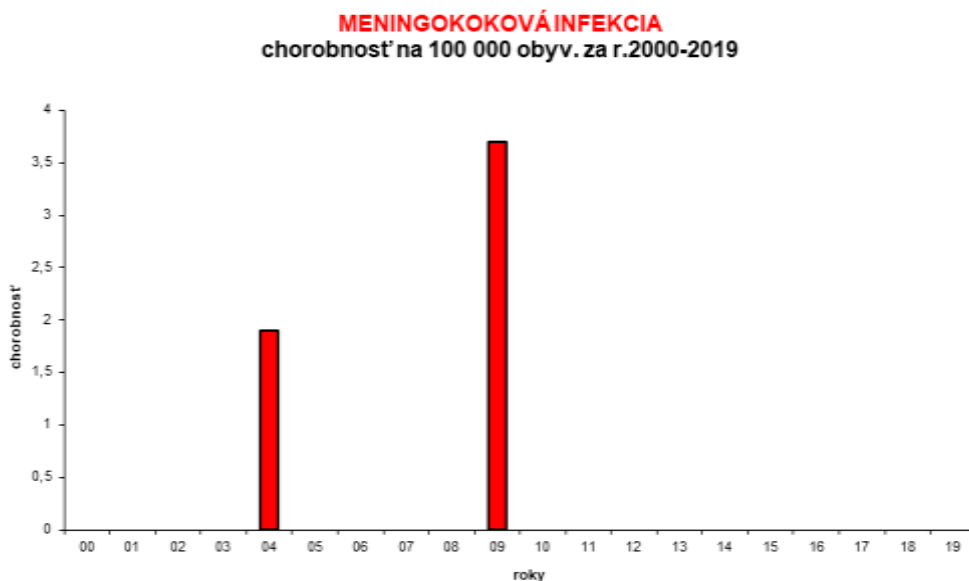
Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky a skončili sa uzdravením. Očkovanie proti chrípke vakcínou Influvac mal v anamnéze 1 chorý. Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie.

III.5. Neuroinfekcie

V skupine neuroinfekcií bola v roku 2019 v okrese Šaľa priaznivá situácia, už 10 rokov po sebe sme nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu a nezaznamenali sme ani ochorenie na bakteriálnu meningitídu.

Meningokoková infekcia (A39)

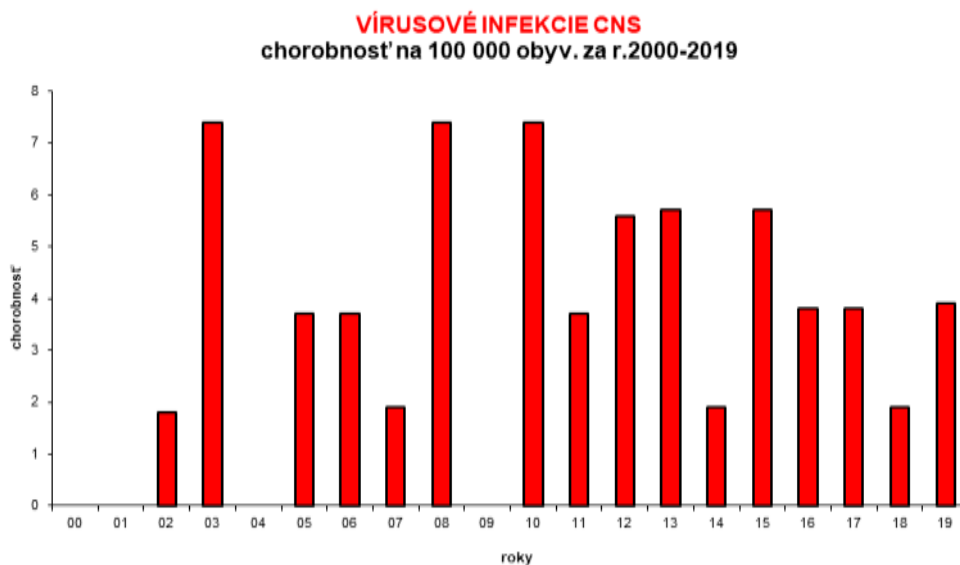
Ochorenia na meningokokovú infekciu boli hlásené v okrese Šaľa naposledy v roku 2009 a to 2 prípady s chorobnosťou 3,7/100 000 obyvateľov.

Vírusové infekcie CNS (A89)

V skupine vírusových infekcií CNS sme v roku 2019 v okrese Šaľa zaznamenali 2 ochorenia, čo je chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku bolo hlásené 1 ochorenie (chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 1,8 prípadu a chorobnosť mala hodnotu 3,4/100 000 obyvateľov.

Ochorenia boli hlásené u 1 muža a 1 ženy v mesiacoch júl a august a to po 1 krát vo vekových skupinách 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,5/100 000 obyvateľov) a 25-34-ročných dospelých osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,7/100 000 obyvateľov).

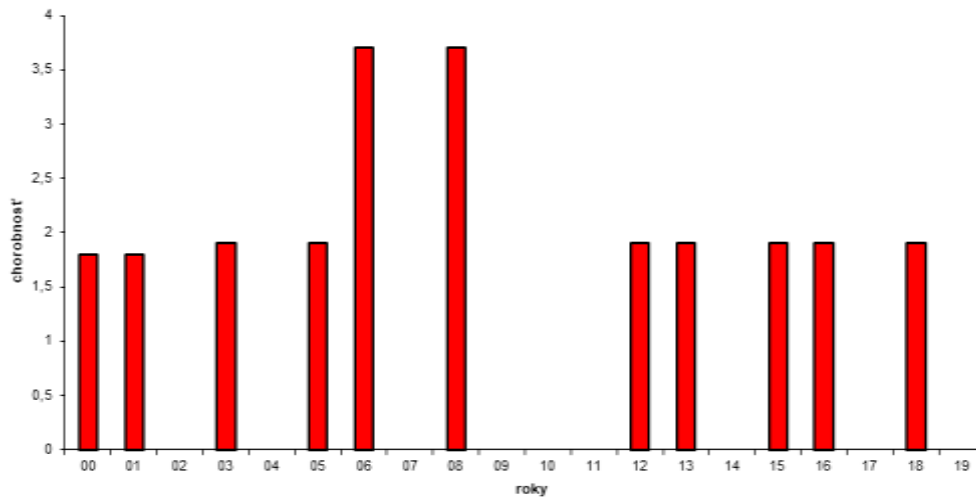

Diagnóza bola stanovená na základe klinického obrazu a biochemického vyšetrenia likvoru 1 krát ako **nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89)** a 1 krát na základe pozitívneho vyšetrenia likvoru metódou PCR ako **enterovírusová meningitída (A85.0)**. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením.

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Šaľa v roku 2019 nezaznamenali ochorenie. V minulom roku sme vykázali jedno ochorenie na pneumokokový zápal mozgových plien (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

BAKTERIÁLNY ZÁPÁL MOZGOVÝCH PLIEN
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

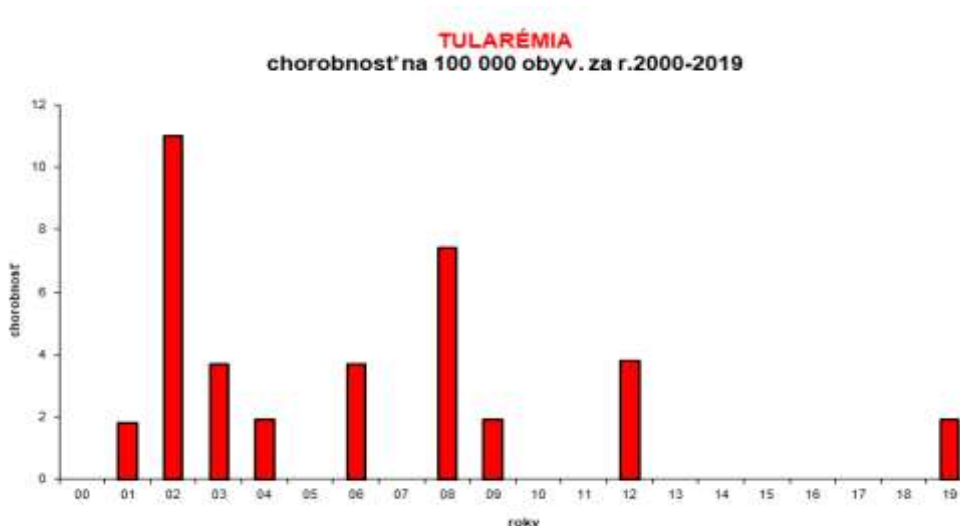
III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Šaľa nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), listeriózu (A32), lymskú boreliózu (A69.2), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt - Jakobovu chorobu (A81), toxoplazmózu (B58), toxokarózu (B83) a teniózu (B68).

Tularémia (A21)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali iba 1 sérologicky potvrdené ochorenie na tularémiu s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov. V okrese bolo ochorenie naposledy evidované v roku 2012 (2 prípady, chorobnosť 3,8/100 000 obyvateľov).

Ochorenie sa manifestovalo v mesiaci august ako orálnoglandulárna forma tularémie u dospeljej 60-ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 13,8/100 000 obyvateľov), ktorá udávala v epidemiologickej anamnéze práce na záhrade. Hospitalizovaná bola na IK FN Nitra.

Aktinomykóza (A42.8)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 2 ochorenia na aktinomykózu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme zaznamenali 1 ochorenie s chorobnosťou 1,9/100 000 obyvateľov).

Ochorenia boli hlásené po 1 krát v júli a v novembri u mužov vo vekovej skupine 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 26,2/100 000 obyvateľov).

Klinicky sa ochorenia manifestovali po 1 krát ako cervikofaciálna a kožná forma aktinomykózy, boli laboratórne potvrdené a ako pôvodca ochorenia sa po 1 krát uplatnil *Actinomyces israelii* a *Actinomyces neuii*. Obidve ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu.

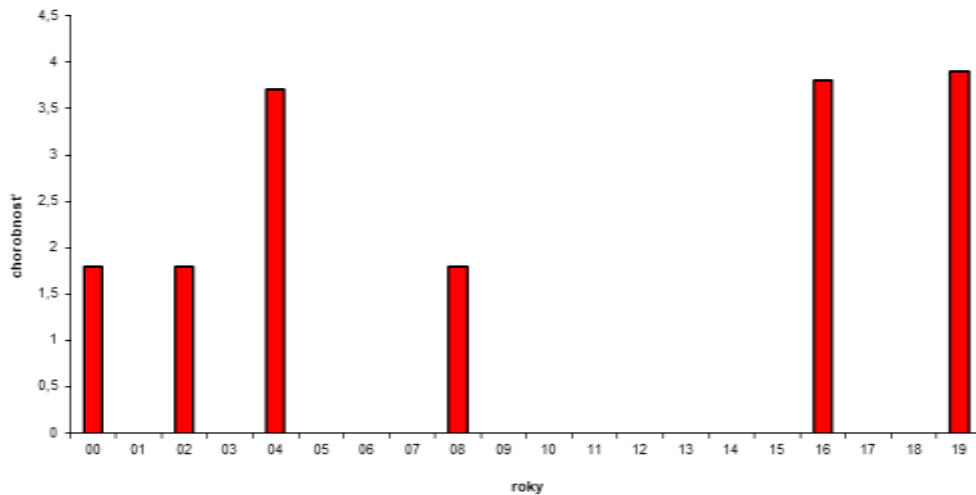
Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)

Po 2-ročnom nulovom výskyte sme v roku 2019 zaznamenali v okrese 2 prípady ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 3,9/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 0,4 prípadu a chorobnosť mala hodnotu 0,8/100 000 obyvateľov (index5,0).

Ochorenia sa vyskytli po 1 krát v máji a októbri u neočkovaných mužov a to po 1 krát vo vekových skupinách 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,7/100 000 obyvateľov) a 45-54-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,1/100 000 obyvateľov).

Ochorenia prebehli typicky dvojfázovo, boli sérologicky potvrdené a vyžiadali si hospitalizáciu na IK FN Nitra. V epidemiologickej anamnéze chorí udávali poštípание kliešťom v známom prírodnom ohnisku KENC.

KLIEŠŤOVÁ ENCEFALITÍDA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom (A98.5)

V okrese Šaľa bolo v roku 2019 hlásené 1 ochorenie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom hantavírusovej etiológie (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Ochorenie bolo hlásené v mesiaci máj u 73-ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov). Pacientka bola od 1.5.2019 ambulantne liečená ako respiračný infekť (ATB-Klacid). Dňa 9.5.2019 bola prijatá na Internú kliniku FN Nitra ako febrilný stav s akútnou renálnou insuficienciou. Počas hospitalizácie sa stav zhoršil, došlo k vzostupu zápalových parametrov a USG vyšetrením boli zistené postpyelonefritické zmeny na obličkách. V rámci diferenciálnej diagnostiky bolo odoberaté sérum na hantavírus: IgM pozit. IgG negat.. Stav sa postupne upravil a dňa 31.5.2019 bola pacientka prepustená do ambulantnej starostlivosti. V epidemiologickej anamnéze pacientka udávala kontakt s myšami a ich výlučkami počas častého pobytu na chalupe v Lubinej v okrese Stará Turá.

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

V priebehu roku 2019 boli v okrese Šaľa hlásené 4 poranenia zvieratami podozrivými z besnoty (chorobnosť 7,7/100 000 obyvateľov). V minulom roku sme evidovali 3 poranenia (5,8/100 000 obyvateľov).

Všetky poranenia neznámymi nevyšetrenými zvieratami boli zaznamenané u žien a to po 1 prípade u 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 225,7/100 000 obyvateľov), 10-14-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 40,0/100 000 obyvateľov), 25-34-ročných

osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,7/100 000 obyvateľov) a 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

Rozdelenie podľa druhu poranenia:

Druh poranenia	Počet	%
Pohryznutie	4x	100,0

Lokalizácia poranení a kontaktu s podozrivými zvieratami:

Lokalizácia poranenia	Počet	%
ruka	3x	75,0
noha	1x	25,0

Počet vakcinovaných osôb pri kontakte so zvierat'om:

Druh zvierat'a	Počet vakcinovaných osôb	%
mačka	2x	50,0
pes	1x	25,0
potkan	1x	25,0

Aplikácia vakcín	Počet poranených	%
Len vakcína	4	100,0

Použitá vakcína

Druh vakcíny:	Názov a výrobca	Počet vakcinovaných	%
Vakcína z mozgového tkaniva	VERORAB Pasteur-Mérieux, Francúzsko	4x	100,0

Revakcinácia:

Druh vakcíny	Počet revakcinovaných
VERORAB	0

Vakcinácia u poranených osôb bola vykonaná vo všetkých prípadoch 5-timi dávkami. Hospitalizáciu si vyžiadalo jedno poranenie, v ostatných prípadoch bola antirabická vakcinácia vykonaná ambulantne. U vakcinovaných osôb neboli pozorované nežiaduce reakcie po očkovaní.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v priebehu roku v okrese Šaľa žiadne ohnisko besnoty.

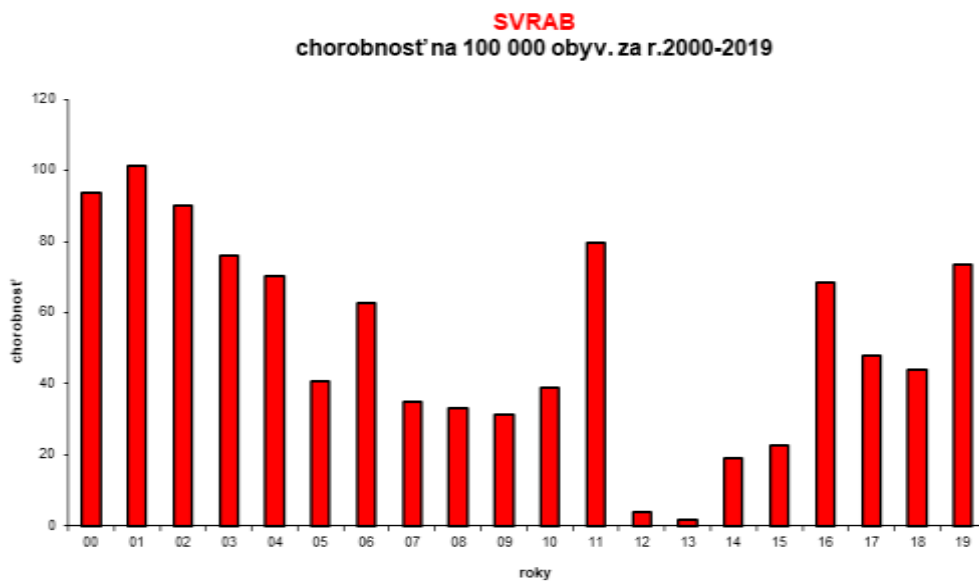
III.7. Nákazy kože a slizníc

Dermatofytóza (B35)

V minulom roku sme v okrese Šaľa vykázali 1 ochorenie na dermatofytózu, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V roku 2019 ochorenie hlásené nebolo.

Svrab (B86)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 38 ochorení na svrab, čo predstavuje chorobnosť 73,4/100 000 obyvateľov. V porovnaní s minulým rokom (23 prípadov, chorobnosť 44,1/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 65,2% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (21,2 prípadu, chorobnosť 40,0/100 000 obyvateľov) je to viac až o 79,2%.

Sporadický charakter malo 15 ochorení a ostatné prípady prebiehali v epidémiách od dvoch do desiatich prípadov.

<u>Charakter výskytu:</u>	<u>Počet ohnisk:</u>	<u>Počet prípadov:</u>	<u>%</u>
sporadické ochorenia	15 krát	5 prípadov	39,5%
2 prípady v rodine	2 krát	4 prípady	10,5%
4 prípady v rodine	1 krát	4 prípady	10,5%
5 prípadov	1 krát	5 prípadov	13,2%
10 prípadov	1 krát	10 prípadov	26,3%
Spolu:	20 ohnisk	38 prípadov	100%

Podľa pohlavia ochorelo 26 žien (68,4%) a 12 mužov (31,6%) vo všetkých vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 902,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) v skupine 0-ročných detí. Ochorenia sa vyskytli po celý rok s výnimkou mesiacov marec, apríl a júl, pričom najviac po 9 ochorení (po 23,7%) bolo hlásených v septembri a októbri. Ochorelo 9 malých detí mimo kolektívu (23,7%), 1 dieťa navštevujúce MŠ (2,6%), 9 školákov (23,7%), 3 stredoškoláci (7,9%) a 16 dospelých osôb (42,1%).

Prameň pôvodu nákazy sa podarilo objasniť v 22 prípadoch (57,9%). Ochorenia sme zaznamenali 22 krát (57,9%) u osôb žijúcich v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. V jednom prípade išlo o importované ochorenie z Rakúska.

Popis epidémie:

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Močenok sme zaznamenali protrahovanú epidémiu svrabu, v ktorej postupne ochoreli všetci 4 členovia domácnosti (2 dospelé osoby, 1 školák, 1 malé dieťa mimo kolektívu). Prvé 2 ochorenia u dospelého muža a školáka boli hlásené a vykázané vo februári. Pravdepodobne po kontakte s nimi ochorela dospelá žena a malé dieťa. V rodine boli opakovane zabezpečované príslušné opatrenia.

V rodine s nízkym hygienickým štandardom v obci Trnovec nad Váhom ochoreli v čase od 12.9.2019 do 15.10..2019 na svrab 5 z 9-tich členov domácnosti (3 dospelé osoby a 2 malé deti mimo kolektívu). Ako prvá ochorela dospelá žena a pravdepodobne po kontakte s ňou jej druh, ďalšia dospelá žena a 2 deti. Ochorenia boli hlásené kožnou lekárkou.

V obci Selice v rodinách s nízkym hygienickým štandardom v čase od 25.9.2019 do 25.11.2019 ochorelo na svrab 10 z celkového počtu 33 nákaze exponovaných osôb (2 malé deti mimo kolektívu, 3 školáci a 5 dospelých osôb). V rámci opatrení bolo 21 členov rodín preventívne preliečených, ďalšie 3 kontakty napriek predpísanej liečbe a opakovanej intervencii zo strany RÚVZ opatrenia ignorovali. Všetky ochorenia boli hlásené kožnými lekárkami. Opatrenia boli okrem rodín vykonané aj v ZŠ Selice, ktorú 3 chorí školáci navštevujú.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Salmonelová septikémia (A02.1)

V roku 2019 sme v okrese Šaľa vykázali 1 ochorenie na salmonelovú septikémiu (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov).

Ochorela 64-ročná onkologická pacientka (Dg.C80) prijatá bola 4.10.2019 do Národného onkologického ústavu v Bratislave septická s teplotami a vysokými hodnotami CRP. Z hemokultúry bola izolovaná Salm. enteritidis, kultivačné vyšetrenia TR boli opakovane negatívne. Ošetrojúci lekár stav hodnotil ako typický septický stav. Dňa 14.10.2019 bola pacientka prepustená do ambulantnej starostlivosti.

Streptokokové septikémie (A40.2)

V tejto skupine diagnóz sme v roku 2019 vykázali v okrese iba 1 ochorenie, čo je chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli hlásené 2 ochorenia s chorobnosťou 3,8/100 000 obyvateľov.

Ochorenie bolo hlásené v januári u 34-ročnej ženy a skončilo sa uzdravením. Ako etiologické agens sa uplatnil Enterococcus faecium a prípad bol vykázaný pod diagnózou Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D (A40.2).

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5)

V roku 2019 boli v okrese vykázané 3 ochorenia na iné septikémie, čo je chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov. V predchádzajúcom roku sme evidovali 5 prípadov (chorobnosť 9,6/100 000 obyvateľov).

Ochorenia sa vyskytli iba u žien a to 2 krát vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb 1 krát v skupine 55-64-ročných osôb.

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov			Spolu	Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.0	A41.1	A41.5		
55-64 -roční	-	1	-	1	13,8/100 000
65 -roční a st.	1	-	1	2	23,3/100 000
S p o l u :	1	1	1	3	5,8/100 000

Z celkového počtu mal 1 prípad (33,3%) nozokomiálny pôvod a je popísaný v časti „Nozokomiálne infekcie“. Išlo o diagnózu A41.0 Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus.

Ostatné 2 prípady, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, boli podľa etiológie diagnostikované ako:

Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	(A41.1)	1 krát
Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	(A41.5)	1 krát

V etiológii ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod sa uplatnili:

Etiologické agens	Počet
Staphylococcus epidermidis	1
Escherichia coli	1
S p o l u :	2

Uzdravením sa skončili 2 ochorenia a 1 krát sme zaznamenali úmrtie na septikémiu vyvolanú inými špecifikovanými stafylokkmi (A41.1), ktorá nemala nozokomiálny pôvod. Úmrtie je popísané v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru.

Syfilis (A50 - A53)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Šaľa vykázali 3 ochorenia na syfilis (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov), sme v roku 2019 evidovali 4 prípady s chorobnosťou 7,7/100 000 obyvateľov.

Ochorenia boli diagnostikované iba u mužov boli hlásené 1 krát ako nešpecifikovaný včasný syfilis (A51.9) a 3 krát ako latentný syfilis nešpecifikovaný ako včasný alebo neskorý (A53.0). Diagnóza bola potvrdená sérologickým vyšetrením.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

Rok:	počet ochorení:	chorobnosť:
2014	3	5,7/100 000 obyvateľov
2015	2	3,8/100 000 obyvateľov
2016	6	11,4/100 000 obyvateľov
2017	2	3,8/100 000 obyvateľov
2018	3	5,8/100 000 obyvateľov

Výskyt ochorení na syfilis v roku 2019 podľa vekových skupín

Veková skupina	A51.9	A53.0	Vekovošpecifická chorobnosť
35-44-roční	-	3	35,4/100 000
55-64-roční	1	-	13,8/100 000
S p o l u	1	3	7,7/100 000

Gonokoková infekcia (A54.0)

V porovnaní s minulým rokom, kedy boli v okrese Šaľa hlásené 3 ochorenia na gonokokovú infekciu (chorobnosť 5,8/100 000 obyvateľov), sme v tomto roku zaznamenali nárast chorobnosti a hlásených bolo 8 ochorení, čo je chorobnosť 15,4/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 6 mužov a 2 ženy vo všetkých vekových skupinách od 20 do 64-rokov veku.

Výskyt ochorení na gonokokovú infekciu v roku 2019 podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Vekovošpecifická chorobnosť
20-24-roční	1	35,0/100 000
25-34-roční	1	13,7/100 000
35-44-roční	3	35,4/100 000
45-54-roční	1	13,1/100 000
55-64-roční	2	27,7/100 000
S p o l u	8	15,4/100 000

Vo všetkých prípadoch bola diagnóza potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku. Ochorenia boli vo všetkých prípadoch diagnostikované ako gonokoková infekcia dolných častí močovopohlavnej sústavy bez abscesu uretrálnych alebo predsieňových žliaz (A54.0).

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A59.0, A63.0, A63.8)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Šaľa kožnými lekármi v roku 2019 hlásené:

Chlamýdiové infekcie močovopohlavnej sústavy (chorobnosť 21,2/100 000 obyvateľov)	A56.0	11 ochorení
Urogenitálna trichomonóza (chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov)	A59.0	1 ochorenie
Anogenitálne bradavice (chorobnosť 17,4/100 000 obyvateľov)	A63.0	9 ochorení
Iné prevažne sexuálne prenosné ochorenia (chorobnosť 3,9/100 000 obyvateľov)	A63.8	2 ochorenia

Enterobióza (B80)

V priebehu roku bolo v okrese Šaľa hlásených 8 ochorení na enterobiózu, čo je chorobnosť 15,4/100 000 obyvateľov. Minulý rok sme v okrese ochorenie nemali hlásené.

Podľa pohlavia ochoreli rovnako 4 muži a 4 ženy a to 4 krát vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 161,8/100 000 obyvateľov), 3 krát v skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 119,9/100 000 obyvateľov) a 1 krát u dospelých vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,7/100 000 obyvateľov). Pôvodca ochorenia *Enterobius vermicularis* bol vo všetkých prípadoch dokázaný mikroskopicky z perianálneho zlepu.

Pedikulóza (B85)

V tomto roku bolo v okrese Šaľa hlásených oproti minulému roku (1 prípad, chorobnosť 1,9/100 000 obyvateľov) 7 prípadov pedikulózy s chorobnosťou 13,5/100 000 obyvateľov. Podľa pohlavia išlo o 1 muža a 6 žien a to 4 krát v skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 161,8/100 000 obyvateľov), 2 krát v skupine 10-14-ročných školákov (vekovošpecifická chorobnosť 79,9/100 000 obyvateľov) a 1 krát u dospelých vo vekovej skupine 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 11,8/100 000 obyvateľov).

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V priebehu roku 2019 sme v okrese Šaľa zaznamenali 2 úmrtia na infekčné ochorenia a to na stafylokokovú septikémiu nenozokomiálneho pôvodu (A41.1) a na akútnu vírusovú hepatitídu E (B17.2). Úmrtie na nozokomiálne ochorenie sme v roku 2019 v okrese nezaznamenali.

Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi (A41.1)

V mesiaci október sme vykázali úmrtie na septický stav nenozokomiálneho pôvodu u 62-ročnej polymorbídnej onkologickej pacientky, ktorá bola hospitalizovaná od 11.10.2019 na IK FN Nitra ako opakovaný atak klostrídiovej enterokolitídy nozokomiálneho pôvodu (vykázaná v júli 2019). V klinickom obraze boli subfebrílie, hypotenzia a vysoké hodnoty CRP. Pre zhoršenie stavu bola preložená na KAIM FN Nitra. Z hemokultúry bol izolovaný

Staphylococcus epidermidis. Dňa 14.10.2019 pacientka exitovala na septický šok. Pitvaná nebola.

Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Vykázali sme úmrtie na akútnu vírusovú hepatitídu E u 79-ročného muža s abúzom alkoholu, s cirhózou pečene. Prijatý bol na JIS Internej kliniky FN Nitra dňa 19.1.2019 pre ikterus a známky hepatálneho zlyhávania, somnolentný až soporózný. Počas hospitalizácie došlo k rozvoju predelirantného stav. V rámci diferencálnej diagnostiky boli vyšetrené markery VH s pozitívnym vyšetrením anti-HEV IgM. Pacient bol preložený 22.1.2019 na IK FN Nitra ako akútna VHE. Klinický obraz sa postupne zhoršoval a pacient dňa 29.1.2019 exitoval. priama príčina smrti: Akútne hepatálne zlyhanie, akútna VHE. Nepitvaný.

III.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Šaľa iba jedno nozokomiálne ochorenie, s využitím mikrobiologickej diagnostiky, ktoré bolo vyhľadané.

Evidované nozokomiálne ochorenie sa vyskytlo v zariadení Dialyzačné stredisko B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa.

Vzhľadom k tomu, že sa jedná len o pasívny zber údajov je prevalencia 1,8, čo je o 3,4 menej ako v roku 2018 .

Nozokomiálne ochorenia neevidujeme v skupine:

- **črevných infekcií**
 - **dýchacích ciest**
 - **gynekologických infekcií**
 - **urologických infekcií**
 - **infekcie kože a slizníc**
 - **infekcie rán**
 - **iné**
- Jedno nozokomiálne ochorenie, ktoré evidujeme v skupine **septických ochorení** skončilo uzdravením. Z odobratej hemokultúry bol izolovaný *Staphylococcus aureus*.

Epidémia nozokomiálneho charakteru sa nevyskytla.

Úmrtie na nozokomiálnu nákazu nevykazujeme.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych ochorení nezasadala.

Poranenie zdravotníckeho pracovníka kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity nebolo hlásené.

Rozdelenie NN podľa diagnózy

Sepsa	1	B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa
-------	---	----------------------------

Rozdelenie NN podľa výskytu

B.Braun Avitum s.r.o.	1	1-sepsa
Šaľa		

Tab. III.9.1 Proporcía výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných v okrese Šaľa v roku 2019

Názov PZS	Počet NN	Počet hospit.	%
-	-	-	-
Spolu lôžkové zariadenia	-	-	-
B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa	1	56 / 6 689 dialýz	1,8
Spolu dialyzačné pracoviská	1	56 / 6 689 dialýz	1,8
S p o l u	1	56 / 6 689 dialýz	1,8

Tab. III.9.2 Proporcía výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných v okrese Šaľa v roku 2019

Oddelenie	Počet NN	Počet hospit.	%
Dialyzačné - B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa	1	56	100,0
S p o l u	1	56	100,0

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Šaľa za rok 2019

Diagnóza - MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcía %
A410	Septikémia (Staphylococcus aureus)	1	100,0
S p o l u		1	100,0

Tab. III.9.4 Výskyt NN podľa oddelení okres Šaľa v roku 2019

Oddelenie	B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa		Spolu	
	abs.	%	abs.	%
Dialyzačné	1	100,0	1	100,0
Spolu	1	100,0	1	100,00

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť

a. IV.1 ŠZD v zdravotníckych zariadeniach v okrese Šaľa

V okrese Šaľa zabezpečovali v roku 2019 zdravotnícku starostlivosť:

- Poliklinika Šaľa
- Ambulancie na území mesta Šaľa a v spádových obciach okresu (Tešedíkovo, Žihárec, Neded, Vlčany, Trnovec nad Váhom, Močenok a Selice)
- Centrum zdravotnej starostlivosti - Poliklinika DUSLO, a. s., Šaľa
- B. Braun AVITUM, s.r.o., dialyzačné stredisko, Šaľa
- Domovy opatrovateľskej služby (DOS) v Šali, v Močenku, vo Vlčanoch, v Tešedíkove a v Trnovci nad Váhom
- Zariadenia sociálnej starostlivosti (ZSS)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v zdravotníckych zariadeniach (ZZ) okresu Šaľa bol vykonaný 46 krát komplexnými previerkami a 2 krát mikrobiálnym monitoringom na dialýze a v chirurgickej ambulancii.

Tab. IV.1.1.

Poliklinika, Nemocničná 1, Šaľa - je ZZ, ktoré združuje 32 ambulancií (4 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 4 ambulancie detských lekárov, 8 zubných a 16 odborných ambulancií). Sterilizačnú techniku využívajú 4 odborné a 8 zubných ambulancií. Kontroly hygienicko-epidemiologického režimu (HER) boli vykonané v 16-tich ambulanciách (8x v zubných, 4x v odborných a 4x v detských ambulanciách).

Centrum zdravotnej starostlivosti - Poliklinika DUSLO, a.s., Šaľa - je neštátne ZZ poskytujúce zdravotnícku starostlivosť zamestnancom DUSLO, a.s.. Združuje 9 ambulancií (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 2 zubné a 4 odborné ambulancie). Sterilizačnú techniku využíva 6 ambulancií a jedna lekáreň, kde boli vykonané aj kontroly HER.

Neštátne ambulancie - v meste Šaľa sa nachádza 21 ambulancií (3 ambulancie všeobecných lekárov, 2 detské, 8 zubných a 8 odborných ambulancií).

Kontrola HER bola vykonaná 14 krát (2x v detských, 8x v zubných a 4x v odborných ambulanciách).

V obciach okresu sa nachádza 25 ambulancií, z toho je 9 ambulancií všeobecných lekárov (po 2 v Močenku a v Nedede, po jednej v Tešedíkove, Trnovci n/Váhom, Žihárce, Seliciach a v Diakovciach), 7 detských ambulancií (2 v Močenku, 1 v Seliciach, Trnovci n/Váhom, Tešedíkove, Nedede a Vlčanoch), 5 zubných (2 v Močenku, 2 v Nedede a 1 v Tešedíkove) a 4 odborné ambulancie (2x v Močenku 1x v Seliciach a v Nedede). Kontrola HER bola vykonaná 16 krát (7x v detských, 5x v zubných a 4x v odborných ambulanciách).

B.Braun AVITUM s.r.o., - dialyzačné stredisko, Nemocničná 3, Šaľa - jedná sa o súkromné ZZ. V priestoroch dialyzačného strediska sa nachádza aj odborná nefrologická ambulancia pre dospelých. Stredisko sa nachádza v samostatných priestoroch. Pracovisko poskytuje hemodialýzy pre chronických a akútnych pacientov, ambulancie CAPD a starostlivosť o pacientov v nefrologickej ambulancii. Stredisko má dve monitorovacie sály, vo veľkej sa nachádza 9 dialyzačných kresiel a stanovisko pre sestry, v malej sále vyhradenej pre infekčných pacientov sa nachádzajú 3 postele. Upratovanie je zabezpečené svojpomocne vlastnými upratovačkami, ktoré využívajú farebné rozlíšenie upratovacích pomôcok. Pranie bielizne zabezpečuje firma RIO IPO s.r.o. Sereď. Nebezpečný odpad sa zberá a triedi denne. Likvidáciu zabezpečuje firma PolyStar, s.r.o. Šurany. Stredisko má vypracovaný prevádzkový poriadok, ktorý zahŕňa aj sanitačný poriadok s dezinfekciou dialyzačných strojov a úpravne vody. Sterilizáciu nevyužívajú, nakoľko sa používa jednorazový sterilný materiál. Kontrola HER bola vykonaná jedenkrát, spojená s odberom sterov z prostredia a s odberom dezinfekčného prostriedku na účinnosť.

Domovy opatrovateľskej služby a zariadenia sociálnej starostlivosti - v okrese ich je 8 (4 v meste Šaľa a po jednom v Trnovci n/Váhom, Tešedíkove, Močenku a Vlčanoch). Kontrola HER nebola vykonaná.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu (HER)

Na mikrobiologické vyšetrenie sme odobrali 22 vzoriek z prostredia, z toho boli 2 vzorky dezinfekčných prostriedkov na zistenie účinnosti. V okrese Šaľa máme 60 sterilizačných prístrojov, ktoré sme otestovali 1x a 6 prístrojov opakovane. **Tab. IV.2 – IV.6.**

Tab. IV.1.2 uvádza výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia. Z celkového počtu 6 vzoriek sterilného materiálu bola 1 vzorka pozitívna (16,7 %). Z celkového počtu 22 vzoriek z prostredia bolo 11 vzoriek pozitívnych (50,0 %).

Tab. IV.1.3 a **Tab. IV.1.4.** uvádzajú kontrolu efektu sterilizácie podľa typu materiálu a druhu sterilizácie. Z celkového počtu 6 vzoriek odobratých v chirurgickej ambulancii, balených vo Wipaku a sterilizovaných v autokláve bola 1 vzorka z kovového materiálu pozitívna.

Tab. IV.1.5 uvádza kontrolu sterilizačnej techniky. V okrese Šaľa evidujeme 23 autoklávov (AUT) a 37 horúcovzduchových sterilizátorov (HS), ktoré sme 1x skontrolovali a opakovane boli skontrolované 2 AUT a 4 HS.

Tab. IV.1.6 uvádza mikrobiologickú kontrolu dezinfekcie a dezinfekčných roztokov. Celkom sme vyšetrili 22 vzoriek, z nich bolo 11 (50,0 %) pozitívnych.

Grampozitívna mikroflóra bola izolovaná 11x. Izolované boli iba stafylokoky.

Sterilizácia na ambulanciách sa vykonávala podľa vyhlášky MZ SR č. 553/2007. O sterilizačných cykloch vedú sterilizačné denníky. V rámci vnútornej kontroly sterilizačnej techniky sa používajú kontrolné chemické indikátory.

Dezinfekcia na ambulanciách je zabezpečovaná podľa platnej legislatívy a doporučení výrobcom. Spôsob, intervaly, expozičný čas a druh použitého dezinfekčného prípravku sú uvedené v sanitačných poriadkoch, ktoré sú vypracované pre jednotlivé ambulancie v rámci prevádzkových poriadkov.

Umývanie a dezinfekcia rúk zdravotníckeho personálu bola zabezpečená na ambulanciách systémom nástenných dávkovačov tekutých mydiel a dezinfekčných prostriedkov. Na utieranie rúk používali jednorázové utierky.

Upratovanie v rámci ambulancií bolo zabezpečené svojpomocne vlastným PZP personálom alebo zmluvnými firmami podľa vypracovaného sanitačno-dezinfekčného programu. Pri upratovaní sa využíva dvojetapový dekontaminačný postup.

Pranie bielizne - v ambulatných zariadeniach je zabezpečené individuálne.

Likvidácia odpadov – v neštátnych ambulanciách polikliniky a v meste Šaľa má každá ambulancia zmluvu o odvoze biologického odpadu s firmami, ktoré majú na to oprávnenie.

Pri kontrolách HER sme zdravotníckych pracovníkov upozorňovali, aby:

- dodržiavali indikácie, spôsob používania a striedania dezinfekčných prostriedkov;
- presne dodržiavali koncentráciu dezinfekčných prostriedkov podľa návodu na použitie a správnosť ich skladovania;
- dodržiavali expozičný čas a kontrolovali dátum expirácie dezinfekčných prostriedkov ako aj ich striedanie v pravidelných intervaloch.

Po zistení nevyhovujúcich výsledkov zo sterov boli jedenkrát písomnou formou nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, dekontaminácie, očkovania proti VHB, pri poranení zdravotníckeho pracovníka a 3x pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov.

Rozhodnutia - v roku 2019 podľa § 13 boli vydané dve rozhodnutia na schválenie priestorov a prevádzkového poriadku a 1 rozhodnutie na schválenie len prevádzkového poriadku.

Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných mikróbov vid' príloha.

Tab. IV.1.1 Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Šaľa za rok 2019

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	vykonaný ŠZD					SPOLU
	Celkový počet ZZ	Komplex previerky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - OKIM/JIS	-	-	-	-	-	-
lôžkové odd.- chirurgický smer	-	-	-	-	-	-
lôžkové odd. - nechirurgický smer	-	-	-	-	-	-
ambulancie detské	13	13	0	0	0	13
ambulancie všeobecní lekári	19	0	0	0	0	0
ambulancie odborní lekári	36	13	0	0	1	14
stomatológovia	19	19	0	0	0	19
dialýza	1	1	0	0	1	2
ZSS, DOS, DSS	8	0	0	0	0	0
SPOLU	96	46	0	0	2	48

Tab. IV.1.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v okrese Šaľa za rok 2019

	sterilný materiál			prostredie		
	počet	z toho pozit.		počet	z toho pozit.	
Oddelenie - ambulancia	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Chirurgická ambulancia	6	1	16,7	7	1	14,3
Dialýza	-	-	-	15	10	66,7
SPOLU	6	1	16,7	22	11	50,0

Tab. IV.1.3 Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a obalu v okrese Šaľa za rok 2019

Názov zdravot. pomôcok	Vzorky sterilizované												SPOLU	% pozit.	
	jednoraz kombin. obaloch		kontajne-roch		kazetách dózách		v inom obale		voľne		SPOLU				
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P			
Kov	4	1											4	1	25,0
sklo															
guma															
textil	2	0											2	0	0
plasty															
liečivá															
endoskop I. kateg.															
šitie															
roztoky															
kefky															
SPOLU	6	1											6	1	16,7

Tab. IV.1.4 Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a druhu sterilizácie v okrese Šaľa za rok 2019

Názov zdravot. pomôcok	Vzorky sterilizované v												SPOLU	% pozit.			
	HVS		autokláv		chemicky		fyzikálne chemicky		plazma		inak				VSD		
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P			V	P	
kov			4	1											4	1	25,0
sklo																	
guma																	
textil			2	0											2	0	0
plasty																	
liečivá																	
endoskop I. kateg.																	
šitie																	
roztoky																	
kefky																	
SPOLU			6	1											6	1	16,7

Tab. IV.1.5 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Šaľa za rok 2019

Typ prístroja	Celkový počet	Výsledky testovania						
		počet kontrolovaných	% kontrolovaných	počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných	opakovane kontrolované	počet opakovane pozit.	počet vyradených
AUT	23	23	100,0			2		0
HVZ	37	37	100,0			4		2
FS								
Plazma								
EO								
Iný								
SPOLU:	60	60	100,0	0	0	6	0	2

Tab. IV.1.6 Výsledky mikrobiologickej kontroly dezinfekcie a dezinfekčných roztokov v okrese Šaľa za rok 2019

Miesto odberu vzoriek	Počet odobratých vzoriek			Druhy a počet izolovaných mikroorganizmov		
	Celkom	Pozit.		Grampozitívna mikroflóra	Gramnegatívna mikroflóra	Plesne a kvasinky
		abs.	%			
Ruky personálu	1	1	100,0	STA.I		
Pokožka a ruky pacientov						
Prístroje na udržiavanie vitálnych funkcií						
Inkubátory						
Prostredie endoskop. prac. s endoskopmi II.kategórie						
Nástroje a pomôcky so suchým prostredím						
Nástroje a pomôcky s vlhkým prostredím	2	1	50,0	STA.I		
Dezinfekčné roztoky	2	0	0			
Lekárske roztoky a H ₂ O						
Masti a gély						
Pomôcky na stravovanie pacientov	1	1	100,0	STA.I		
Lôžkoviny a bielizeň						
Pomôcky na upratovanie a toaletu pacientov						
Maloplošná dezinfekcia (odd., lekáreň, ambulancie)	16	8	50,0	8 STA.I		
Maloplošná dezinfekcia (operačný trakt)						
Veľkoplošná dezinfekcia (oddelenia a ambulancie)						
Veľkoplošná dezinfekcia (operačný trakt)						
Vyšetrenie ovzdušia (aeroskop, sedimentácia)						
SPOLU:	22	11	50,0	11	0	0

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikróba:	Skratka: G+	G-
Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas /A. hydrophila .../	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Bordetelly	BOR	-
Burkholderie	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia coli, Escherichia hermani, Escherichia vulneris	EC,EH,EV	-
Enterobacter - aglomerans, cloacae, aerogenes, intermedium, Eikenella corodens	ENTB	-
Enterobacteriace /Pantola dispersia/	ENTBC	-
Enterokoky /Enterococcus faecalis, species/	ENT	+
Flavobacter species	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella /K. pneumoniae.../	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morgani (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxelly /M. lacunata/	MOR	-
Mykoplazmy /M. hominis, pneumoniae .../	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby /Aspergillus fumigatus, flavus, niger/	MYK	P
Neisserie	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný /P. morgani,/	PR.I	-
Plesne /Cladosporium sp., .../	PL	P
Providencia (P.rettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné /stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky – Shewanella putrefaciens, Spingomona paucimobilis/	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia /S. marcescens/	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný /SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri/	STA.I	+
Streptococcus agalactiae /aj streptokok zo skup. B /	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný /S. viridans, gama streptokoky.../	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie /Bacillus subtilis, cereus, megatérium/	VSB	+
Yersinia	YER	-

Tab.III.9.5 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Šaľa za rok 2019

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																						
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Dialyzačné - B.Braun Avitum s.r.o. Šaľa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0
S P O L U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0

Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Šaľa za rok 2019

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																						
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Stp.aureus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0
S P O L U	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	1	100,0

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz je uvedený vo výročnej správe za okres Nitra, ako sumár za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

V. Ostatné činnosti

Časť „V. Ostatné činnosti“ je uvedená vo výročnej správe za okres Nitra.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných chorôb vykázaných v roku 2019 v okrese Šaľa.

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2019 v okrese Šaľa.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2019 v okrese Šaľa.

Tabuľka č. VI.4., v ktorej sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2019, je uvedená v sumári za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce vo výročnej správe za okres Nitra.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie
v okrese Š a ľ a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2019		Z toho				
				muži		ženy		
		abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	
		n	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	56	108,1	28	110,3	28	106,0
		n	1	1,9	-	-	1	3,8
A03	Bacilová dyzentéria	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter.črevné infekcie	84	162,2	50	197,0	34	128,7	
A05	Iné bakter.otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	54	104,3	35	137,9	19	71,9	
A09	Nešpec.gastroenteritídy	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	3	5,8	2	7,9	1	3,8	
B17.1	Akútna hepatitída C	1	1,9	-	-	1	3,8	
B17.2	Akútna hepatitída E	1	1,9	1	3,9	-	-	
B17.8	Iná špecifikovaná VH	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	2	3,9	1	3,9	1	3,8	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	-	-	-	-	-	-	
A38	Šarlach	1	1,9	-	-	1	3,8	
B01	Ovčie kiahne	155	299,2	89	350,7	66	249,7	
B05	Osýpky	-	-	-	-	-	-	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	2	3,9	1	3,9	1	3,8	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	2	3,9	2	7,9	-	-	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	-	-	-	-	-	-	
A21	Tularémia	1	1,9	-	-	1	3,8	
B58	Toxoplazmóza	-	-	-	-	-	-	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiroza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	-	-	-	-	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymfská borelióza	-	-	-	-	-	-	
B86	Svrab	38	73,4	12	47,3	26	98,4	
B02	Herpes zoster	48	92,7	19	74,9	29	109,7	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese Š a ľ a - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu	
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
A01	Brušný týfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	-	22	12	3	4	2	4	4	1	2	2	56
			rel.	-	1132,9	485,4	119,9	170,9	69,9	54,9	47,1	13,1	27,6	23,3	108,1
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	11,8	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	8	23	13	2	7	8	10	3	-	5	5	84	
		rel.	1805,9	1184,3	525,9	79,9	299,2	279,6	137,2	35,4	-	69,1	58,3	162,2	
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus.a inými organ. vyvol. črev. infekcie	abs.	9	26	10	2	-	-	2	4	-	1	-	54	
		rel.	2031,2	1338,8	404,5	79,9	-	-	27,4	47,1	-	13,8	-	-	104,3
A09	Nešpecifikované gastroenteritídy	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	3	
		rel.	-	-	-	-	-	-	27,4	-	13,1	-	-	5,8	
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	11,8	-	-	-	1,9	
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11,7	1,9	
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
B18	Chronická hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	23,6	-	-	-	3,9	
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A38	Šarlach	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	13,1	-	-	1,9	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese Š a ľ a - rok 2019 – pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B01	Ovčie kiahne	abs.	1	73	58	18	2	1	2	-	-	-	-	155
		rel.	225,7	3759,0	2346,3	719,4	85,5	35,0	27,4	-	-	-	-	299,2
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2
		rel.	-	-	40,5	-	-	-	13,7	-	-	-	-	3,9
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	13,7	-	13,1	-	-	3,9
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13,8	-	1,9
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B86	Svrab	abs.	4	2	7	5	6	3	2	4	2	2	1	38
		rel.	902,9	103,0	283,2	199,8	256,4	104,9	27,4	47,1	26,2	27,7	11,7	73,4
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	-	-	2	2	1	7	10	10	16	48
		rel.	-	-	-	-	85,5	69,9	13,7	82,5	130,7	138,2	186,4	92,7

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Š a ľ a - rok 2019

Kód MKCH 1	Ochorenie 2	Hod- nota 3	Mesiace												Spolu 16	
			JAN. 4	FEB. 5	MAR. 6	APR. 7	MÁJ 8	JÚN 9	JÚL 10	AUG. 11	SEP. 12	OKT. 13	NOV. 14	DEC. 15		
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	1	6	-	10	10	6	1	9	6	4	2	1	56
		%	1,8	10,7	-	17,8	17,8	10,7	1,8	16,9	10,7	7,1	3,6	1,8	1,8	100,0
		n	abs.	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
		%	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	100,0
A03	Bacilová dysentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	o	abs.	1	3	6	13	7	10	9	12	7	8	7	1	84
		%	1,2	3,6	7,1	15,5	8,3	11,9	10,7	14,3	8,3	9,6	8,3	1,2	1,2	100,0
A05	Iné bakteriálne otravy potravinami	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A08	Vírus.a inými org. vyv. črev. infekcie	o	abs.	4	4	6	5	5	3	9	9	1	4	1	3	54
		%	7,4	7,4	11,0	9,3	9,3	5,6	16,7	16,7	1,8	7,4	1,8	5,6	5,6	100,0
A09	Nešpecifikované gastroenteritídy	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B15	Akútna hepatitída A	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B16	Akútna hepatitída B	o	abs.	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	3
		%	-	-	33,3	-	-	-	-	33,3	-	-	33,4	-	-	100,0
B17.1	Akútna hepatitída C	o	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
		%	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	100,0
B17.2	Akútna hepatitída E	o	abs.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		%	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0
B18	Chronická hepatitída	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50,0	50,0	-	-	100,0
B19	VH bližšie nešpecifikované	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A37	Divý kašeľ	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A38	Šarlach	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	100,0

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Š a ľ a - rok 2019 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			JAN	FEB	MAR	APR	MÁJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP	OKT	NOV	DEC	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B01	Ovčie kiahne	abs.	3	11	11	3	10	14	5	1	-	11	58	28	155
		rel.	1,9	7,1	7,1	1,9	6,5	9,0	3,2	0,6	-	7,1	37,5	18,1	100,0
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chríпка	abs.	2660	3846	1968	1376	1253	916	479	444	1240	2331	1703	2070	20 286
		rel.	13,1	18,9	9,7	6,8	6,2	4,5	2,4	2,2	6,1	11,5	8,4	10,2	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	50,0	50,0	-	-	-	-	100,0
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	50,0	-	-	-	-	50,0	-	-	100,0
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	-	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B86	Svrab	abs.	1	7	-	-	1	1	-	2	9	9	7	1	38
		rel.	2,6	18,4	-	-	2,6	2,6	-	5,4	23,7	23,7	18,4	2,6	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	4	3	3	1	5	4	10	2	8	3	2	3	48
		rel.	8,2	6,3	6,3	2,1	10,4	8,2	20,8	4,2	16,7	6,3	4,2	6,3	100,0

REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V NITRE

Oddelenie epidemiológie

**VÝROČNÁ SPRÁVA
CHARAKTERISTIKA A ROZBOR
EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE
V OKRESE ZLATÉ MORAVCE
ZA ROK 2019**

I. Demografické trendy

Demografické trendy sa do výročnej správy spracovávajú v 5-ročných intervaloch. Naposledy boli spracované vo výročnej správe za rok 2015.

Stručná demografická situácia v okrese Zlaté Moravce k 1.1.2019

Okres Zlaté Moravce je okres v Nitrianskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 521,18 km². K 31.12.2018 – teda na začiatku roku 2019 mal okres Zlaté Moravce 40633 obyvateľov. Oproti roku 2017 (40665) je to zostup o 32 osôb. Z uvedeného počtu žijúcich osôb bolo 19926 mužov, čo predstavuje 49 % a 20707 žien, t.j. 51 %.

V roku 2018 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o -71 osôb a tiež prírastok sťahovaním (migračné saldo) obyvateľstva o 91 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval -32 osôb. Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva predstavuje hodnotu -0,788 promile.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 1.1.2018 nasledovná:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 5489 obyvateľov, t.j. 13,50 %
- produktívny vek (15 – 64 rokov): 27783 obyvateľov, t.j. 68,40 %
- poproduktívny vek (65 +): 7361 obyvateľov, t.j. 18,10 %

Podiel počtu obyvateľov v predproduktívnom veku oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 0,25 %, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 0,65 %. Naopak stúpol podiel počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a to o 0,38 %.

V roku 2018 priemerný vek obyvateľstva (rok) u mužov dosiahol hodnotu 40,75 roka a 44,30 roka u žien. Index starnutia dosiahol v roku 2018 hodnotu 134,70. Oproti predchádzajúcemu roku stúpol o 0,97, v predchádzajúcom roku mal hodnotu 133,73. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 170,50 a u mužov 100,11. Index starnutia v okrese Zlaté Moravce systematicky stúpa v priemere o hodnotu 1.

Počet živonarodených detí v roku 2018 bol 408. To znamená, že v porovnaní s rokom 2017 stúpol o 15. Hrubá miera živorodenosti predstavovala 10,045/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 9,65/1000 obyvateľov.

Miera perinatálnej úmrtnosti (počet mŕtvo narodených detí + počet detí zomretých vo veku do 7 dní / počet narodených, mala hodnotu 4,89/1000. Pre porovnanie, v roku 2017 bolo 5,08 mŕtvonarodených /1000 narodených detí (živo aj mŕtvo), teda mierne klesla o 0,19.

V roku 2018 zomrelo v okrese Zlaté Moravce 479 osôb. Z toho bolo 247 mužov (51,56%) a 232 žien (48,43%). Oproti roku 2017 to bolo o 5 menej ako v roku 2018. Hrubá miera

úmrtnosti dosiahla hodnotu (promile) 11,793/1000 obyvateľov, zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 11,88/1000 obyvateľov.

Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2008 takáto:

- predproduktívny vek (0 – 14 roční): 1 (1 žena) 0,20 %
- produktívny vek (15 – 64 rokov) : 83 (62 mužov, 21 žien) 17,32 %
- poproduktívny vek (65 +): 395 (185.mužov, 210 žien) 82,46 %

Úmrtnosť mierne klesá a presúva sa z produktívneho veku do poproduktívneho veku. Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, ostatné ochorenia ako sú respiračné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 58,66 %, nádory 21,92 %. Externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 4,59 % úmrtí. Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 3,79 %. Respiračné ochorenia sa na celkovom počte zomretých podieľali 5,43 %.

II. Stručná epidemiologická charakteristika okresu Zlaté Moravce za rok 2019

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce, rovnako ako v posledných rokoch, zaznamenali pomerne priaznivý vývoj epidemiologickej situácie.

Z ochorení preventabilných očkovaním neboli hlásené ochorenia na záškrt, osýpky, rubeolu, parotitídu, pertussis ani tetanus.

V skupine alimentárnych ochorení nebolo hlásené ochorenie na brušný týfus, bakteriálne otravy z potravín ani na bacilovú dyzentériu. Oproti minulému roku dokonca klesla chorobnosť na salmonelózy, bakteriálne črevné infekcie a na nešpecifikované gastroenteritídy. Takmer o polovicu však stúpol počet hlásených ochorení na vírusové črevné infekcie.

V skupine vírusových hepatítid sme v roku 2019 zaznamenali iba 2 ochorenia na vírusovú hepatitídu typu E. U ostatných typov vírusových hepatítid bola chorobnosť nulová.

U neuroinfekcií sme už šiesty rok po sebe zaznamenali nulovú chorobnosť na meningokokové infekcie. Aj skupine bakteriálnych meningítid sme nezaznamenali žiadne ochorenie. Chorobnosť v skupine vírusových infekcií CNS sa oproti minulému roku výrazne nezmenila.

V skupine zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo hlásené iba po 1 ochorení na toxoplazmózu, kliešťovú encefalitídu, 2 ochorenia na tularémiu, ale stúpol počet hlásených ochorení na lymskú boreliózu. Nebolo hlásené ochorenie na listeriózu, leptospirózu ani kontakt alebo ohrozenie besnotou.

U nákaz kože a slizníc sme v roku 2019 zaznamenali v porovnaní s minulým rokom rovnakú chorobnosť na svrab.

V priebehu roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 3 úmrtia na infekčné ochorenia a to po 1 krát na SARI, septikémiu vyvolanú inými gramnegatívnymi organizmami a pneumóniu vyvolanú inými aeróbnymi gramnegatívnymi organizmami. Ochorenie na pneumóniu malo nozokomiálny pôvod.

Skupina alimentárnych ochorení

Za celé sledované 20-ročné obdobie nebolo v okrese Zlaté Moravce hlásené ochorenie na brušný týfus ani bakteriálne otravy z potravín a 3 roky po sebe sme nezaznamenali ochorenie na bacilovú dyzentériu.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykázali spolu 52 prípadov salmonelózu (chorobnosť 127,9/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 46,2% a celkom bolo hlásených 28 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 68,9/100 000 obyvateľov. Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné ochorenia. Jeden prípad bol vykázaný ako lokalizovaná salmonelová infekcia, išlo o izoláciu bližšie neurčeného typu salmonely z cievkovaného moču. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (39,4 prípadov, chorobnosť 96,2/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti a to o 28,9%. Výskyt sme zaznamenali vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 25-34-ročných osôb a 35-44-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 598,0/100 000 obyvateľov (9 ochorení) bola vo vekovej skupine 1-4-ročných detí a 268,7/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí. Ochorenia sa vyskytli s výnimkou februára, apríla a júna po celý rok a najviac 5 prípadov (17,8%) bolo vykázaných v októbri. Ochorenia sa vyskytli v 26 ohniskách, z toho sporadických prípadov bolo 23 (82,2%), 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (7,1%) a 1 krát 3 prípady v rodine (10,7%). Ako etiologické agens sa najčastejšie uplatnila *Salm. enteritidis*, vyvolala 23 manifestných ochorení, izolovaná bola 21 krát. Ako faktor prenosu nákazy sa uplatnili 7 krát vajcia (25,0%), 9 krát (32,1%) udávali chorí v anamnéze konzumáciu kuracieho mäsa, 7 krát (25,0%) mäsové výrobky, po 1 krát (po 3,6%) iné mäso, umelú mliečnu výživu a 1 krát sa ako faktor uplatnili kontaminované ruky. Epidemiologicky neobjasnené zostali 2 prípady (7,1%).

Už viac rokov po sebe zaznamenávame vo výskyte bacilovej dyzentérie v okrese Zlaté Moravce priaznivú epidemiologickú situáciu. Rovnako ako vlani bola aj v roku 2019 v okrese chorobnosť u tejto diagnózy nulová. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,0 a priemerná chorobnosť bola 2,4/100 000 obyvateľov.

V priebehu roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 54 ochorení na bakteriálne črevné infekcie, čo predstavuje chorobnosť 132,9/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (80 ochorení, chorobnosť 196,7/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 32,5% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (74,6 prípadov, chorobnosť 182,1/100 000 obyvateľov) je to menej o 27,6%. (index 0,7). Výskyt bol hlásený vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky u detí, a to 1 686,8/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 1 064,5/100 000 obyvateľov (16 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí. Ochorenia sme evidovali v priebehu celého roku s maximom 9 prípadov (16,7%) v máji. Na základe etiológie boli ochorenia diagnostikované 4 krát (7,4%) ako infekcie enteropatogénnymi *E. coli*, 42 krát (77,8%) ako kamylobakteriôza a 8 krát (14,8%) ako enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile*.

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 71 vírusových črevných infekcií (chorobnosť 174,6/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2019 k vzostupu chorobnosti o 46,5% a vykázali sme spolu 104 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 256,0/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (93,4 prípadu, chorobnosť 228,7/100 000 obyvateľov) je to nárast o 11,3% (index 1,1). Ochorenia sa vyskytli prevažne v detských vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 463,7/100 000 obyvateľov (22 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí a 1 204,8/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 0-ročných detí. Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 23 ochorení v mesiaci máj (22,1%). Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 43 krát (41,3%) ako rotavírusová enteritída, 57 krát (54,8%) ako gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk a 4 krát (3,9%) ako adenovírusová enteritída. Výskyt ochorení bol prevažne sporadický, ale zaznamenali sme viacero menších epidémií s počtom od 2 do 7 prípadov v ohnisku. V skupine rotavírusových enteritíd sme nezaznamenali ochorenia u očkovaných detí. Hlásené boli 2 importované ochorenia z Turecka.

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 10 ochorení na nešpecifikované gastroenteritídy, čo je chorobnosť 24,6/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykázali 20 ochorení s chorobnosťou 49,2/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 9,0 s chorobnosťou 22,0/100 000 obyvateľov. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách 1-9-ročných detí a 25-34-ročných osôb. Najviac 5 prípadov bolo hlásených v skupine 1-4-ročných detí s vekovošpecifickou chorobnosťou 332,7/100 000 obyvateľov. Všetky ochorenia sa vyskytli v januári a prebehli v epidémii v MŠ.

Skupina vírusových hepatítid

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali priaznivý vývoj chorobnosti v skupine vírusových hepatítid a rovnako ako vlni nebolo v okrese hlásené ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu typu A, vírusovú hepatitídu typu B ani vírusovú hepatitídu typu C. V tomto roku neboli hlásené ani ochorenia na chronické vírusové hepatitídy. V roku 2018 sme zaznamenali 2 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy B. Úmrtie na vírusovú hepatitídu sme ani v tomto roku v okrese nezaznamenali.

V roku 2019 v okrese Zlaté Moravce boli hlásené len 2 ochorenia na vírusovú hepatitídu typu E s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Obidve ochorenia boli u dospelých mužov, v 1 prípade s negatívnou epidemiologickou anamnézou a v druhom prípade udával chorý kontakt s fekáliami pri búraní hospodárskych budov. Obe ochorenia boli potvrdené sérologickým vyšetrením. Opatrenia boli vykonané u 7-mich kontaktov.

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 1 nového nosiča HBsAg (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov), jednalo sa o 45-ročného muža, u ktorého bola HBsAg pozitivita zistená v rámci predoperačných vyšetrení. V epidemiologickej anamnéze udával v minulosti tetovanie, brušnú operáciu a zubné ošetrenie. Kontakty neudával.

Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie (úroveň zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania 95,2% - 99,1%) sa aj v tomto roku prejavil v okrese Zlaté Moravce v skupine nákaz preventabilných očkovaním nulovou chorobnosťou u tetanu (A35), diftérie (A36), osýpok (B05), rubeoly (B06) a parotitídy (B26).

V tomto roku nebolo hlásené žiadne ochorenie na invazívne pneumokokové a hemofilové ochorenia.

Oproti minulému roku, kedy bola v okrese Zlaté Moravce chorobnosť na divý kašeľ nulová, v roku 2019 vykazujeme 2 ochorenia (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 3,6 a priemerná chorobnosť bola 8,8/100 000 obyvateľov. Na základe laboratórnych vyšetrení boli obe ochorenia diagnostikované ako pertussis a to 1 krát sérologickým vyšetrením a 1 krát metódou PCR z nosohltanového výteru. Ochorenia sa vyskytli sporadicky v januári a septembri u 0-ročného dieťaťa, ktoré nebolo očkované vzhľadom k veku a dospelaj osoby riadne očkovanej proti pertussis.

Skupina respiračných ochorení

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 2 ochorenia na tuberkulózu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme v okrese neevidovali žiadne ochorenie na tuberkulózu.

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 9 ochorení na šarlach, sme v roku 2019 zaznamenali len 3 prípady s chorobnosťou 7,4/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 2,8 prípadu s chorobnosťou 6,9/100 000 obyvateľov.

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2019 hlásených 140 ochorení na varicellu s chorobnosťou 344,6/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2018, kedy sme zaznamenali 119 prípadov (chorobnosť 292,6/100 000 obyvateľov), je to nárast o 17,6% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (147,4 prípadov, chorobnosť 360,9/100 000 obyvateľov) je to menej o 5,0%. (index 1,0). Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky v detských vekových skupinách a to 3 526,3/100 000 obyvateľov (53 prípadov) v skupine 1-4-ročných

detí a 3 492,7/100 000 obyvateľov (65 prípadov) vo vekovej skupine 5-9-ročných detí. Ochorenia boli hlásené 2 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 138 krát (98,6%) ako varicella bez komplikácie (B01.9), z toho 2 ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 12 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 29,5/100 000 obyvateľov). V porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) došlo k nárastu chorobnosti o 71,4%. Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 11 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 1 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1).

Lekári prvého kontaktu v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce hlásili 18 101 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 73 533,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2018, kedy sme zaznamenali 22 409 ochorení (chorobnosť 80 628,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), je to o 19,2% menej. Z celkového počtu ochorení na ARO boli hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy 1 486 krát (chorobnosť 6 036,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,2% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení. Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február – 3 170 ochorení (17,5%), január – 2 034 ochorení (11,2%), a marec – 1 837 ochorení (10,1%). Výchovno-vzdelávací proces bol prerušený v 1 materskej škole a v 5 základných školách. Najvyššiu vekovošpecifickú chorobnosť sme zaznamenali v skupine 0-5-ročných detí 260 744,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (3 837 ochorení), pričom chorobnosť so stúpajúcim vekom klesala. Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 379 prípadov (2,1%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy (1,5% z počtu ochorení a 71,8% z počtu komplikácií) a otitídy (0,4% z počtu ochorení a 19,5% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,2% z počtu ochorení a 8,7% z počtu komplikácií. Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 1 krát vírus chrípky typu A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-like, 1 krát vírus chrípky typu A/H1pdm09, 1 krát vírus chrípky typu A/Singapore/INFIMH/-16-0019/2016(H3N2)-like a 3 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 laboratórne potvrdených ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 12,3/100 000 obyvateľov, čo je v porovnaní s minulým rokom kedy sme vykázali 4 ochorenia (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov) nárast o 25,0%. Ochorenia boli hlásené najviac 2 krát (40,0%) v mesiaci január a 3 krát (60,0%) v mesiaci február.

Očkovanie proti chrípke nemal v anamnéze nikto z chorých. Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky a skončili sa uzdravením.

V roku 2019 sme v okrese vykázali 1 ochorenie na SARI (J10.7) s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov u 36-ročnej neočkovanej pacientky s potvrdeným vírusom chrípky A/H1pdm09, ktoré skončilo úmrtím.

V skupine respiračných ochorení sme v roku 2019 vykázali v okrese ešte 7 ochorení na erysipelas (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov) a 23 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 56,6/100 000 obyvateľov).

Neuroinfekcie

V skupine neuroinfekcií sme tak, ako v minulom roku nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu. Naposledy bola vykázaná v roku 2013 (1 ochorenie, chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov).

Aj skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese v priebehu roku 2019 nezaznamenali žiadne ochorenie.

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese zaznamenali 3 prípady (chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) ochorenia na vírusovú infekciu CNS boli v roku 2019 hlásené 2 prípady (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov bol 7,3/100 000 obyvateľov (3 prípady). Ochorenia sa vyskytli u 2 dospelých mužov a to po 1 krát vo vekových skupinách 25-34-ročných a 35-44-ročných osôb v mesiacoch jún a august. Na základe klinického obrazu a biochemického vyšetrenia likvoru boli ochorenia vykázané ako nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89).

Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 7 prípadov ochorenia na lymskú boreliózu s chorobnosťou 17,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli vykázané 4 ochorenia (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov) a 5-ročný priemer mal hodnotu 1,0 prípadu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. V epidemiologickej anamnéze 4 chorí udávali poštípanie kliešťom, v 1 prípade neznámym hmyzom, u 1 osoby bol udaný pobyt v prírode bez údaju o zaklieštení a v 1 prípade bola epidemiologická anamnéza negatívna. Klinicky sa ochorenia manifestovali v 5 prípadoch ako kožná forma s príznakmi erythema migrans a v ostatných 2 prípadoch ako kĺbna forma lymskej boreliózy.

V okrese v roku 2019 vykazujeme tak ako v minulom roku jedno ochorenie na toxoplazmózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 0,6 prípadu s chorobnosťou 1,5/100 000 obyvateľov.

V roku 2019 evidujeme 2 prípady na tularémiu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Posledný výskyt bol evidovaný v roku 2015, kedy sa vyskytli rovnako 2 ochorenia na tularémiu.

Po minuloročnom nulovom výskyte evidujeme v okrese 1 prípad ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4 prípadu s chorobnosťou 3,4/100 000 obyvateľov.

V porovnaní s minulým rokom, kedy boli hlásené 4 prípady (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov) poranenia zvierat'om podozrivým z ochorenia na besnotu, sme v roku 2019 v okrese zaznamenali 1 prípad poranenia osoby známym zvierat'om, ktoré bolo vyšetrené veterinárnym lekárom a nebolo uňho potvrdené ochorenie na besnotu. V tomto prípade nebola zahájená vakcinácia u poranenej osoby.

Nákazy kože a slizníc

V skupine nákaz kože a slizníc sme v roku 2019 zaznamenali rovnaký výskyt ochorenia na svrab s počtom prípadov 24 a s chorobnosťou 59,1/100 000 obyvateľov. V porovnaní s priemerom za posledných 5 rokov (30,4 prípadu, chorobnosť 74,4/100 000 obyvateľov) je to menej o 21,1 % (index 0,8). Z celkového počtu bolo 8 sporadických prípadov. Ostatné prebehli v troch epidémiách s počtom 16 chorých. V jednom prípade išlo o epidémiu nozokomiálneho pôvodu s počtom chorých 6 osôb.

Iné infekcie – nezaradené

V roku 2019 neboli hlásene ochorenia na streptokokové septikémie, vlni sme vykázali 2 ochorenia s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. V priebehu roku bolo v okrese vykázaných 31 ochorenia na iné septikémie, čo je chorobnosť 76,3/100 000 obyvateľov. Je to o 19,2% viac než vlni, kedy sme evidovali 26 prípadov s chorobnosťou 63,9/100 000 obyvateľov. Z celkového počtu ochorenia 18 (58,1%) malo nozokomiálny pôvod. Z celkového počtu 31 vykázaných ochorenia skončil 1 prípad (3,2%) úmrtím na septikémiu nenozokomiálneho pôvodu.

V skupine pohlavne prenosných ochorenia sme v roku 2019 vykázali v okrese Zlaté Moravce jedno ochorenie na syfilis (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov), 3 ochorenia na gonokokové infekcie (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov) a po 1 krát na chlamýdióvu

infekciu dolných častí močovopohlavnej sústavy a anogenitálne bradavice.

Hlásených bolo 7 ochorení na enterobiózu (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov).

Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Zlaté Moravce celkom 127 nozokomiálnych nákaz. Z nich bolo 96 (75,6%) hlásených a 31 (24,4%) vyhľadaných. Mikrobiologická diagnostika bola využitá v 109 prípadoch, t.j. 85,8%.

Z celkového počtu 127 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo 89 ochorení v Nemocnici Zlaté Moravce, a.s., 32 ochorení v Zariadení sociálnych služieb (ZSS) „Svetlo“ Olichov a 6 ochorení v ZSS Dom seniorov Machulince, n.o..

Aj keď sa jedná hlavne o pasívny zber údajov, je v tomto roku v okrese prevalencia nozokomiálnych ochorení 4,5, čo je o 0,6 viac ako v roku 2018.

Epidémie nozokomiálneho charakteru v okrese Zlaté Moravce boli v priebehu roku zaznamenané 3 krát a to epidémie norovírusových gastroenteropatií v ZSS „Svetlo“ Olichov, v ktorej ochorelo 24 osôb, epidémie rotavírusových enteritíd rovnako v ZSS „Svetlo“ Olichov, kde sme zaznamenali 7 ochorení a epidémie svrabu v ZSS Dom seniorov Machulince s 9-timi ochoreniami.

Najčastejšie diagnostikovanými nozokomiálnymi ochoreniami boli 35 krát infekcie črevného traktu (v 23 prípadoch sa jednalo o gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk, v 7-mich prípadoch o rotavírusovú enteritídu a v 5-tich o enterokolitídu zapríčinenú *Clostridium difficile*), 34 krát infekcie respiračného traktu, 18 prípadov sepsy, 16 krát infekcie urologického traktu, 12 krát infekcie v mieste operačného výkonu, 6 krát svrab, 4 krát inflamovaný dekubit a sporadicky flebitída a flegmóna.

Ako etiologické agens boli izolované 21 krát *Klebsiella*, 15 krát *E.coli*, 11 krát *Proteus*, 9 krát *Staphylococcus aureus* (z toho 7 krát MRSA kmeň), 8 krát iný špecifikovaný *staphylococcus*, 7 krát *Pseudomonas*, 6 krát *Acinetobacter*, po 5 krát *Clostridium difficile*, rota a norovírus, po 3 krát *Enterobacter* a *Streptococcus* sk. D a sporadicky *Stenotrophomonas maltophilia*, *Streptococcus pneumoniae* a zákožka svrabová. V 8-mich prípadoch bol výsledok kultivačného vyšetrenia negatívny a 18 krát nebol materiál na mikrobiologické vyšetrenie odobratý.

Zaznamenali sme 1 úmrtie na bronchopneumóniu nozokomiálneho pôvodu na chirurgickom oddelení v Nemocnici Zlaté Moravce.

V tabuľke č. II.1. je uvedený výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Zlaté Moravce v roku 2019

V tabuľke č. II.2. je uvedený výskyt prenosných ochorení za posledných 20 rokov
v okrese Zlaté Moravce.

Tabuľka II.1. - Výskyt prenosných ochorení a porovnávacie indexy
v okrese Zlaté Moravce - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Rok 2019	Rok 2018	Index 19/18	Priemer 14-18	Index 19/P	Chorobnosť v r.2019	Priemer chor.14-18
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	na 100 000	na 100 000
1	2	3	4	5	6	7	8	9
A01	Brušný týfus a paratýfus	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A02	Iné infekcie salmonelami	28	52	0,5	39,4	0,7	68,9	96,2
A03	Bacilová dyzentéria	0	0	0,0	1,0	0,0	0,0	2,4
A04	Bakteriálne črev. infekcie	54	80	0,7	74,6	0,7	132,9	182,1
A05	Iné bakter. otravy potrav.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A08	Vírus. a inými organizm. vyvol. črevné infekcie	104	71	1,5	93,4	1,1	256,0	228,7
A09	Nešpec.gastroenteritídy	10	20	0,5	9,0	1,1	24,6	22,0
B15	Akútna hepatitída A	0	0	0,0	8,0	0,0	0,0	19,6
B16	Akútna hepatitída B	0	0	0,0	0,6	0,0	0,0	1,5
B17.1	Akútna hepatitída C	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B17.2	Akútna hepatitída E	2	0	0,0	0,6	0,0	4,9	1,5
B18	Chronická hepatitída	0	2	0,0	1,2	0,0	0,0	2,9
B19	VH bližšie nešpecifikov.	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A37	Divý kašeľ	2	0	0,0	3,6	0,6	4,9	8,8
A38	Šarlach	3	9	0,3	2,8	1,1	7,4	6,9
B01	Ovčie kiahne	140	119	1,2	147,4	1,0	344,6	360,9
B05	Osýpky	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B06	Ružienka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
B26	Mumps	0	0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,5
J11	Chrípka	18101	22409	0,8	24206,8	0,7	73533,0	77509,8
A39	Meningokokové infekcie	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	2	3	0,7	3	0,7	4,9	7,3
A84	Vír.encef.pren.kliešťami	1	0	0,0	1,4	0,7	2,5	3,4
G00	Bakter.zápal mozg.plien	0	3	0,0	1,4	0,0	0,0	3,4
A21	Tularémia	2	0	0,0	0,4	5,0	4,9	1,0
B58	Toxoplazmóza	1	1	1,0	0,6	1,7	2,5	1,5
A78	Q-horúčka	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A27	Leptospiróza	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A32	Listerióza	0	1	0,0	0,4	0,0	0,0	1,0
A35	Tetanus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A69	Lymská borelióza	7	4	1,8	1,0	7	17,2	2,5
B86	Svrab	24	24	1,0	30,4	0,8	59,1	74,4

Tabuľka II.2.-Vývoj vybraných prenosných ochorení v okrese Z l a t é M o r a v c e za posledných 20 rokov

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Rok																			
			2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Skupina vybraných alimentárnych nákaz																						
A 01	Brušný týfus a paratýfus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 02	Iné infekcie salmonelami	abs.	114	93	80	69	110	115	50	38	50	22	38	29	28	40	34	46	33	32	52	28
		rel.	262,3	214,7	184,6	158,4	254,5	266,4	116,2	88,5	116,6	51,4	89,0	68,0	67,7	96,8	82,4	111,9	80,5	78,4	127,9	68,9
A 03	Bacilová dyzentéria	abs.	8	-	-	10	-	-	-	4	-	-	2	3	1	3	2	2	1	-	-	-
		rel.	18,4	-	-	23,0	-	-	-	9,3	-	-	4,7	7,1	2,4	7,3	4,8	4,9	2,4	-	-	-
A 04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	3	2	1	44	6	6	9	8	12	10	34	60	65	62	74	69	96	54	80	54
		rel.	6,9	4,6	2,3	101,0	13,9	13,9	20,9	18,6	28,0	23,4	79,7	140,8	157,2	150,0	179,4	167,8	234,3	132,4	196,7	132,9
A 05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A 08	Vír.a inými org. vyv.črev.infekcie	abs.	-	78	41	-	38	-	23	30	40	17	19	40	47	39	26	89	77	204	71	104
		rel.	-	180,0	94,6	-	87,9	-	53,4	69,8	93,2	39,7	44,5	93,9	113,6	94,3	63,0	216,4	187,9	500,1	174,6	256,0
A 09	Nešpecifikované gastroenteritídy	abs.	-	2	1	-	6	2	1	16	74	48	32	93	75	34	19	6	-	-	20	10
		rel.	-	4,6	2,3	-	13,9	4,6	2,3	37,2	172,5	112,2	75,0	218,3	181,3	82,3	46,1	14,6	-	-	49,2	24,6
Skupina vírusových hepatítid																						
B 15	Akútna hepatitída A	abs.	1	-	8	12	-	-	-	1	-	-	6	2	3	-	37	-	2	1	-	-
		rel.	2,3	-	18,5	27,6	-	-	-	2,3	-	-	14,1	4,7	7,3	-	89,7	-	4,9	2,5	-	-
B 16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	1	-	-	1	1	1	2	1	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	2,3	-	-	2,3	2,3	2,3	4,7	2,3	-	2,4	-	4,9	2,4	-	-	-	-	-
B 17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	2,3	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,8	-	-	-	-	-	-
B 17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,4	4,9	-	-	-	4,9
B 18	Chronická hepatitída	abs.	1	-	2	2	1	-	2	2	2	5	2	-	-	7	-	2	-	2	2	-
		rel.	2,3	-	4,6	4,6	2,3	-	4,6	4,7	4,7	11,7	4,7	-	-	16,9	-	4,9	-	4,9	4,9	-
B 19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	2	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	4,6	-	4,6	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skupina respiračných nákaz																						
A 37	Divý kašeľ	abs.	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2	2	6	6	5	3	4	6	-	2
		rel.	-	2,3	-	-	-	2,3	-	-	-	-	4,7	4,7	14,51	14,5	12,1	7,3	9,8	14,7	-	4,9
A 38	Šarlach	abs.	3	-	5	5	7	1	2	2	2	4	2	-	-	1	2	1	2	-	9	3
		rel.	6,9	-	11,5	11,5	16,2	2,3	4,6	4,7	4,7	9,3	4,7	-	-	2,4	4,9	2,4	4,9	-	22,1	7,4
B 01	Ovčie kiahne	abs.	129	178	168	116	105	84	222	233	114	167	65	200	370	31	40	114	223	243	119	140
		rel.	296,8	410,8	387,8	266,4	242,9	194,6	515,0	542,4	265,8	390,4	152,3	469,5	894,6	75,0	97,0	277,2	366,4	595,7	292,6	344,6
B 05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B 26	Mumps	abs.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
		rel.	-	-	-	-	2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,5	-	-

III. Rozbor epidemiologickej situácie v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

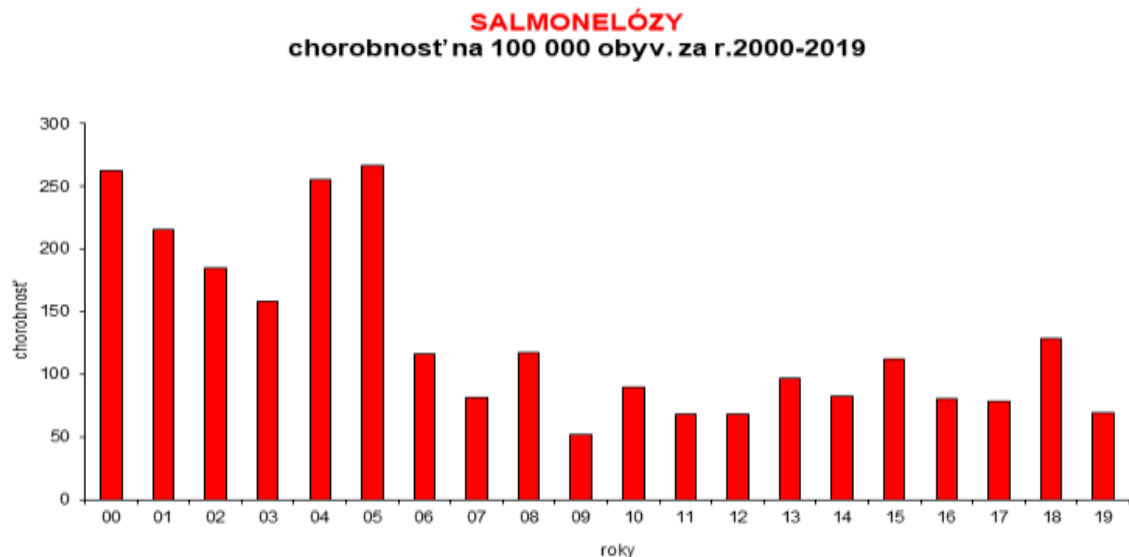
III.1. Skupina alimentárnych infekcií

Brušný týfus a paratýfus (A01)

Ochorenie na brušný týfus a paratýfus neevidujeme v okrese Zlaté Moravce od roku 1972. K 31.12.2019 sme v okrese neevidovali nosiča *Salmonella typhi* ani *Salmonella paratyphi*.

Iné infekcie salmonelami (A02)

Oproti minulému roku, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykázali spolu 52 prípadov salmonelóz (chorobnosť 127,9/100 000 obyvateľov), chorobnosť klesla o 46,2% a celkom bolo hlásených 28 prípadov, čo predstavuje chorobnosť 68,9/100 000 obyvateľov. Vo všetkých prípadoch išlo o manifestné ochorenia. Jeden prípad bol vykázaný ako lokalizovaná salmonelová infekcia. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (39,4 prípadov, chorobnosť 96,2/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti a to o 28,9%.

Podľa pohlavia ochorelo rovnako 13 mužov a 15 žien vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 25-34-ročných osôb a 35-44-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 598,0/100 000 obyvateľov (9 ochorení) bola vo vekovej skupine 1-4-ročných detí a 268,7/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 5-9-ročných detí.

Ochorenia sa vyskytli s výnimkou februára, apríla a júna po celý rok a najviac prípadov 5 (17,8%) bolo vykázaných v októbri.

Ochorenia sa vyskytli v 25 ohniskách, z toho sporadických prípadov bolo 23 (82,2%), 1 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (7,1%) a 1 krát 3 prípady v rodine (10,7%).

Ako etiologické agens sa najčastejšie uplatnila Salm.enteritidis, vyvolala 23 manifestných ochorení, izolovaná bola 21 krát.

Ako faktor prenosu nákazy sa uplatnili 7 krát vajcia (25,0%), 9 krát (32,1%) udávali chorí v anamnéze konzumáciu kuracieho mäsa, 7 krát (25,0%) mäsové výrobky, po 1 krát (po 3,6%) iné mäso, umelú mliečnu výživu a 1 krát sa ako faktor uplatnili kontaminované ruky. Epidemiologicky neobjasnené zostali 2 prípady (7,1%). Na kultivačné vyšetrenie boli v ohnisku salmonelózy odobraté 1 krát umelá mliečna výživa a 1 krát jogurt s negatívnym výsledkom.

Jeden prípad bol vykázaný ako lokalizovaná salmonelová infekcia, išlo o izoláciu bližšie neurčeného typu salmonely z cievkovaného moču u pacientky bez klinických príznakov ochorenia počas hospitalizácie na oddelení dlhodobých chorých. Pacientka bola po 5-tich dňoch prepustená do ambulantnej starostlivosti. Kultivačné vyšetrenie VR bolo negatívne. Ochorenie zostalo neobjasnené.

Salmonelózy- frekvencia izolovaných typov od chorých a vylučovateľov v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce

P.č.	Izolovaný typ salmonely	Spolu		z toho			
		abs.	%	u chorých		u vylučovateľov	
				abs.	%	abs	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Salm.bližšie neurčená	1	3,6	1	3,6	-	-
2	Salm.enteritidis	21	75,0	21	75,0	-	-
3	Salm.infantis	1	3,6	1	3,6	-	-
4	Salm.typhimurium	2	7,1	2	7,1	-	-
5	Salm.kentucky	1	3,6	1	3,6	-	-
6	ZES kult.nevyšetrený	2	7,1	2	7,1	-	-
S p o l u :		28	100,0	28	100,0	-	-

V priebehu roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali 1 ochorenie v skupine 0-ročných detí. Išlo o manifestné ochorenie 11-mesačného dieťaťa vyvolané Salm.enteritidis, ktoré je živené umelou mliečnou výživou Beba Opti pro. Vzorka umelej mliečnej výživy bola odobratá na kultivačné vyšetrenie s negatívnym výsledkom.

Prehľad faktorov prenosu nákazy u 0-ročných detí:

Vek v mesiacoch	Forma ochorenia		Faktor prenosu nákazy		Typ salmonely
	ochorenie	vylúčovanie	Umelá mliečna výživa	kontakt s inf.osobou	Salm.enteritidis
11-mesačné	1	-	1	-	1
S p o l u	1	-	1	-	1

Z celkového počtu 28 vykázaných prípadov si v roku 2019 vyžiadalo hospitalizáciu 11 ochorení (39,3%). Importované ochorenia sme v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali.

Do NRC pre salmonely boli v roku 2019 zasielané kmene bližšie neuršených typov salmonel na bližšiu špecifikáciu, ale nebol hlásený žiadny fagotyp.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v okrese Zlaté Moravce v roku 2019 žiadnu epizóciu salmonelózy u zvierat.

Popis epidémie:

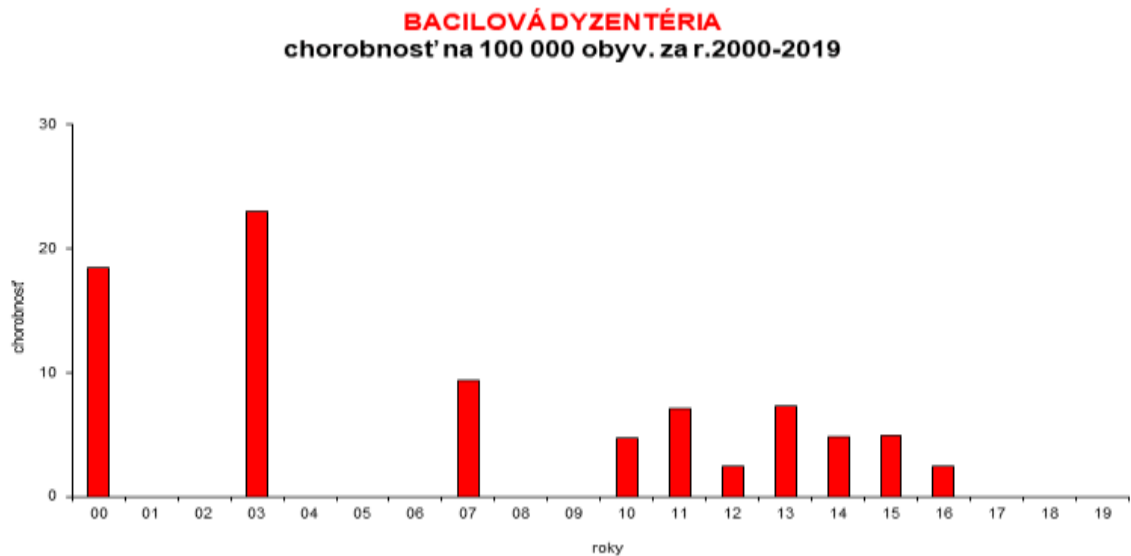
V rodine v Zlatých Moravciach ochoreli v dňoch 17.5. a 18.5.2019 na salmonelózu 3 z 5-tich členov domácnosti (2 školáci a dospelý muž), ktorí v čase pred ochorením konzumovali kuracie mäso. Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie, ktoré bolo kultivačne potvrdené, pôvodcom ochorenia bola Salm.enteritidis. Ostatné 2 ochorenia neboli kultivačne vyšetrené a boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

Prehľad salmonelóz v epidemiologickej súvislosti v roku 2019 – 2 prípady v ohnisku
v okrese Zlaté Moravce

P.č.	Obec	Dátum výskytu	Počet ochorení		Typ salmonely	Faktor prenosu nákazy	Typ výskytu
			och.	vyl.			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Čierne Kľačany	11.8.-14.8.2019	2	-	S.enteritidis	1x mäsové výrobky/1x kontakt	rodinný

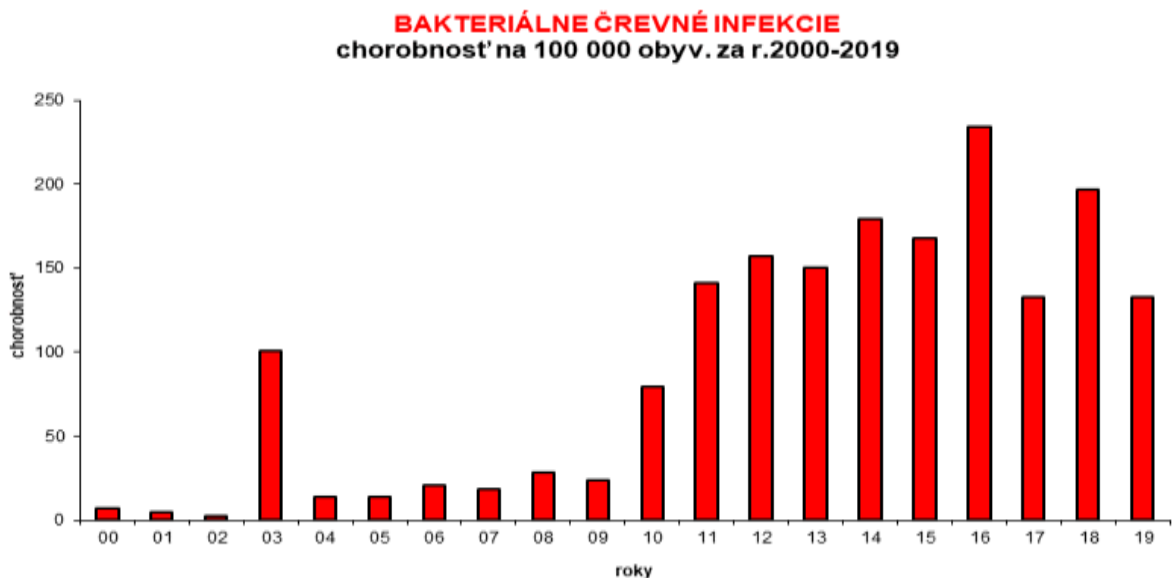
Bacilová dyzentéria (A03)

Už tretí rok po sebe sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenia na bacilovú dyzentériu. Priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 2,4/100 000 obyvateľov (1,0 prípadu).

Iné bakteriálne črevné infekcie (A04)

V priebehu roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 54 ochorení na bakteriálne črevné infekcie, čo predstavuje chorobnosť 132,9/100 000 obyvateľov. Oproti minulému roku (80 ochorení, chorobnosť 196,7/100 000 obyvateľov) došlo k poklesu chorobnosti o 32,5% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (74,6 prípadov, chorobnosť 182,1/100 000 obyvateľov) je to menej o 27,6%.

Podľa pohlavia ochorelo 25 mužov (46,3%) a 29 žien (53,7%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky u detí a to 1 686,8/100 000 obyvateľov (7 ochorení) v skupine 0-ročných detí a 1 064,5/100 000 obyvateľov (16 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí.

Ochorenia sme evidovali v priebehu celého roku s maximom 9 prípadov (16,7%) v máji.

Na základe etiológie boli ochorenia diagnostikované 4 krát (7,4%) ako infekcie enteropatogénnymi E.coli, 42 krát (77,8%) ako kampylobakteriôza a 8 krát (14,8%) ako enterokolitída zapríčinená Clostridium difficile.

Infekcie enteropatogénnymi E.coli (A04.0)

V priebehu roku sme pod touto diagnózou vykázali 4 ochorenia s chorobnosťou 9,8/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli vo vekovej skupine 0-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 722,9/100 000 obyvateľov) a 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 66,5/100 000 obyvateľov). Hlásené boli po 1 krát v máji, septembri, novembri a decembri a zaznamenali sme ich u detí mimo kolektívu.

Ako etiologické agens sa uplatnili 2 krát enteropatogénne E.coli O86 a a po 1 krát E.coli O114 a E.coli O119. Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie.

Kampylobakteriôza (A04.5)

Oproti minulému roku (71 prípadov, chorobnosť 174,6/100 000 obyvateľov), chorobnosť na kampylobakteriôzu v okrese klesla o 40,8% a spolu bolo hlásených 42 ochorení s chorobnosťou 103,4/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 24 mužov (57,1%) a 18 žien (42,9%) vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 998,0/100 000 obyvateľov (15ochorení) bola v skupine 1-4-ročných detí a 963,9/100 000 obyvateľov (4 ochorenia) v skupine 0-ročných detí.

Podľa kolektívov ochorelo 14 malých detí mimo kolektívu (33,4%), 8 detí navštevujúcich MŠ (19,0%), 4 školáci (9,5%), 3 stredoškooláci (7,1%), 2 vysokoškooláci (4,8%) a 11 dospelých osôb (26,2%).

Sporadický charakter malo 38 ochorení (90,5%) a 2 krát sme zaznamenali 2 prípady v rodine (4 ochorenia, 9,5%).

V epidemiologickej anamnéze udávali chorí tak ako vlani najčastejšie 15 krát (35,7%) kuracie mäso.

<u>Faktor prenosu:</u>	<u>počet:</u>	<u>%</u>
kuracie mäso	15 krát	35,7%
mäsové výrobky	17 krát	40,5%
kontaminované ruky	3 krát	7,1%
vajcia	1 krát	2,4%
hovädzie mäso	2 krát	4,8%
<u>neobjasnený faktor prenosu</u>	<u>4 krát</u>	<u>9,5%</u>
Spolu:	42 prípadov	100,0%

Laboratórne potvrdených bolo 41 ochorení (97,6%), pričom ako etiologické agens bol izolovaný 27 krát (64,3%) *Campylobacter jejuni*, 7 krát (16,7%) *Campylobacter coli* a 7 krát (16,7%) *Campylobacter species*. Jedno laboratórne nevyšetrené ochorenie bolo vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 12 ochorení (28,6%).

Yersinióza (A04.6)

Ochorenie v tomto roku nebolo hlásené. V minulom roku sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 2 ochorenia na yersiniózu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov.

Enterokolitída zapríčinená *Clostridium difficile* (A04.7)

Pod touto diagnózou sme v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce vykázali 8 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 19,7/100 000 obyvateľov.

Ochorelo 8 žien, 1 krát vo vekovej skupine 25-34-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 16,9/100 000 obyvateľov), 2 krát vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 35,5/100 000 obyvateľov) a 5 krát vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 67,9/100 000 obyvateľov).

Hospitalizáciu si vyžiadalo 7 ochorení a 5 z nich mali nozokomiálny pôvod. Diagnóza bola u všetkých chorých stanovená na základe dôkazu toxínu *Clostridium difficile* v stolici (5 krát toxín A aj B a 3 krát iba toxín A).

Jedno ochorenie u 64-ročnej ženy skončilo úmrtím na inú príčinu. Pacientka bola prijatá na Internú kliniku FN Nitra ako akútny stav cestou chirurgickej ambulancie pre bolesti v podbrušku. Následne akútne preložená na Chirurgickú kliniku FN Nitra s dg. peritonitída, v

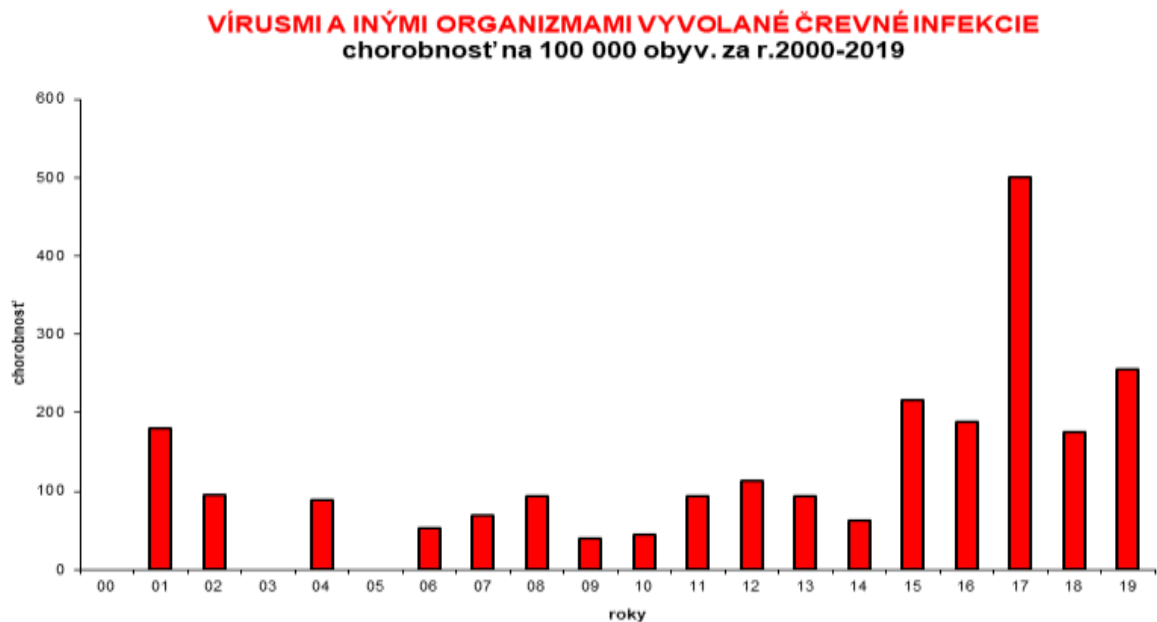
ten istý deň operovaná. Pre ťažký stav preložená na KAIM. Dňa 16.11.2019 exitovala na zlyhanie srdca (I50.9). Nepitvaná.

Giardióza (A07.1)

Pod touto diagnózou sme v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce vykázali 1 ochorenie, čo predstavuje chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov. Vlni sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie na giardiózu. Naposledy boli hlásené 2 prípady s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov v roku 2015.

Vírusové a inými organizmami prenášané črevné infekcie (A08)

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 71 vírusových črevných infekcií (chorobnosť 174,6/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2019 k vzostupu chorobnosti o 46,5% a vykázali sme spolu 104 prípady, čo predstavuje chorobnosť 256,0/100 000 obyvateľov. Aj v porovnaní s 5-ročným priemerom (93,4 prípadu, chorobnosť 228,7/100 000 obyvateľov) je to nárast o 11,3%.

Podľa pohlavia ochorelo 34 mužov (32,7%) a 70 žien (67,3%) prevažne v detských vekových skupinách s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 1 463,7/100 000 obyvateľov (22 ochorení) v skupine 1-4-ročných detí a 1 204,8/100 000 obyvateľov (5 ochorení) v skupine 0-ročných detí.

Ochorenia boli hlásené po celý rok s maximom 23 ochorení v mesiaci máj (22,1%).

Podľa etiológie boli ochorenia vykázané 43 krát (41,3%) ako rotavírusová enteritída, 57 krát (54,8%) ako gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk a 4 krát (3,9%) ako adenovírusová enteritída.

Rotavírusová enteritída (A08.0)

Chorobnosť na rotavírusové infekcie v okrese Zlaté Moravce oproti minulému roku (27 ochorení, 66,4/100 000 obyvateľov) významne stúpla a v roku 2019 bolo hlásených iba 43 ochorení, čo je chorobnosť 105,8/100 000 obyvateľov.

Výskyt sme zaznamenali prevažne v detských vekových skupinách od 0 do 14 rokov veku (26 prípadov) s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 722,9/100 000 obyvateľov (3 ochorenia) v skupine 0-ročných detí.

Ochorelo 8 malých detí mimo kolektívu (18,6%), 7 detí navštevujúcich MŠ (16,3%), 11 školáci (25,6%), 1 stredoškôlak (2,3%) a 16 dospelých osôb (37,2%). Sedem ochorení, ktoré sa vyskytli v epidémii v ZSS malo nozokomiálny pôvod a popísané sú v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Charakter výskytu:

sporadické prípady	17 krát	17 prípadov	39,5%
2 prípady v rodine	3 krát	6 prípadov	14,0%
3 prípady v rodine	3 krát	9 prípadov	20,9%
4 prípady v rodine	1 krát	4 prípady	9,3%
7 prípadov v ohnisku	1 krát	7 prípadov	16,3%
S p o l u :	25 ohnísk	43 prípadov	100,0%

Diagnóza bola potvrdená imunochromatografickým vyšetrením stolice 33 krát (76,7%), 7 laboratórne nevyšetrených a 3 laboratórne negatívne ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Očkovanie proti rotavírusom nemal nikto z chorých. Hospitalizáciu si vyžiadalo 23 ochorení (53,5%). V priebehu roku sme zaznamenali 2 importované ochorenia na rotavírusové enteritídy z Turecka.

Popis epidémii:

V rodine v Zlatých Moravciach ochoreli v dňoch 17.5. až 19.5.2019 na rotavírusové enteritídy 4 z 5-tich členov domácnosti (1 malé dieťa mimo kolektívu, 2 školáci a 1 dospelý muž). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia, ktoré boli laboratórne potvrdené. Ďalšie 2

ochorenia neboli laboratórne vyšetrené a boli vykázané na základe klinického obrazu a epidemiologickej súvislosti. Nikto z chorých nebol očkovaný proti rotavírusom.

V rodine v obci Čaradice ochoreli v čase od 24.4. do 25.4.2019 na rotavírusovú enteritídu 3 z 9-tich členov domácnosti (po 1 krát dieťa navštevujúce MŠ, školák a stredoškólák). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia, ktoré boli laboratórne potvrdené. jedno ochorenie vyšetrené nebolo. Chorí neboli očkovaní proti rotavírusom.

V rodine v obci Žitavany ochoreli v dňoch 13.5. až 20.5.2019 na rotavírusové enteritídy všetci 3 dospelí, neočkovaní členovia domácnosti. Ako prvý ochorel 22-ročný muž, ktorý nebol laboratórne vyšetrený, pravdepodobne po kontakte s ním ochorela jeho matka, hospitalizovaná bola na IK FN Nitra a ochorenie bolo laboratórne potvrdené. Ako posledný ochorel jej manžel, laboratórne vyšetrení nebol. Nevyšetrené ochorenia boli vykázané na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti.

V rodine v obci Hostie ochoreli v dňoch 31.10.2019 až 9.11.2019 na rotavírusovú enteritídu 3 z 5-tich členov domácnosti (malé dieťa mimo kolektívu, školáčka a dospelá žena). Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia u detí, ktoré boli laboratórne potvrdené. Dospelá žena nebola hospitalizovaná ani laboratórne vyšetrená. Chorí neboli očkovaní proti rotavírusom.

Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk (A08.1)

V porovnaní s minulým rokom, kedy sme v okrese Zlaté Moravce evidovali 35 ochorení na norovírusové infekcie (chorobnosť 86,1/100 000 obyvateľov), došlo v roku 2019 k výraznému nárastu chorobnosti o 62,9% a vykázali sme 57 ochorení, čo je chorobnosť 140,3/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách s maximom 17 ochorení (29,8%) v skupine 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 231,0/100 000 obyvateľov).

Sporadický charakter malo 12 ochorení (21,1%), 2 prípady v rodine sa vyskytli 4 krát (14,0%), 3 prípady 3 krát (15,8%), 4 prípady v rodine 1 krát (7,0%). V epidémii, ktorá prebehla v ZSS „Svetlo“ Olichov sme zaznamenali 24 prípadov (42,1%), z toho 23 ochorení malo nozokomiálny pôvod a 1 ochorenie je profesionálneho pôvodu. Epidémia je popísaná v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Laboratórne potvrdených bolo 26 ochorení (45,6%) a 20 laboratórne nevyšetrených a 11 laboratórne negatívnych ochorení bolo vykázaných na základe klinických príznakov a epidemiologickej súvislosti. Hospitalizáciu si vyžiadalo 28 ochorení (49,1%).

Popis epidémií:

V rodine v obci Machulince ochoreli v dňoch 18.11.2019 až 24.11.2019 na norovírusové gastroenteropatie 4 z 5-tich členov domácnosti (3 dospelé osoby, 1 dieťa MŠ). Všetky ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu na IK FN Nitra, laboratórne potvrdené bolo 1 ochorenie, u ostatných bolo vyšetrenie stolice negatívne. Prvé ochorenie u dospelaj ženy zostalo neobjasnené, ostatné sa v rodine šírili pravdepodobne kontaktom.

V rodine v obci Choča ochoreli v dňoch 3.5.2019 a 4.5.2019 na norovírusové gastroenteropatie 3 zo 6-tich členov domácnosti (2x školáci, 1x dospelá žena). Všetci chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra, 1 krát bola diagnóza potvrdená imunochromatografickým vyšetrením stolice s dôkazom norovírusov a 2 krát bolo vyšetrenie stolice negatívne.

V rodine v obci Choča v dňoch 16.1.2019 až 18.1.2019 ochoreli na norovírusové gastroenteropatie 3 z 5-tich členov domácnosti (2 dospelé osoby a 1 dieťa navštevujúce MŠ). Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie, ktoré bolo laboratórne potvrdené. Ďalšie 2 ochorenia neboli vyšetrené ani hospitalizované.

V rodine v obci Červený Hrádok ochoreli na norovírusové gastroenteropatie dňa 14.2.2019 dve malé deti mimo kolektívu a jeden školák z celkového počtu 4 nákaze exponovaných osôb. Hospitalizáciu si vyžiadali 2 ochorenia na detskom oddelení v Leviciach. Laboratórne vyšetrené boli 2 ochorenia, v oboch prípadoch boli imunochromatografickým vyšetrením stolice dokázané norovírusy.

Adenovírusová enteritída (A08.2)

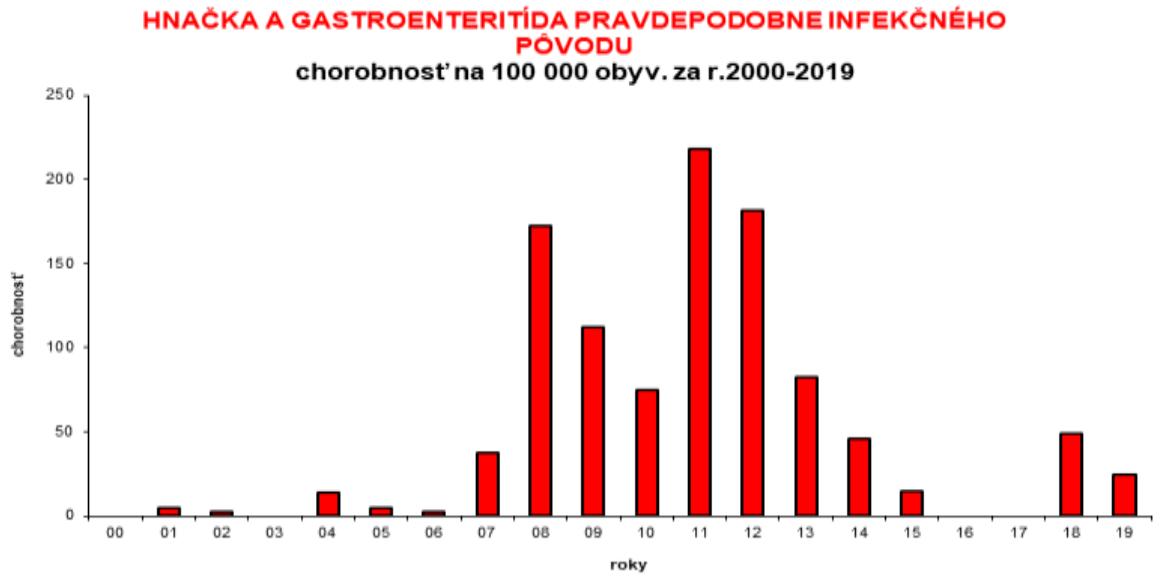
V tejto skupine vírusových črevných infekcií sme v roku 2019 vykázali 4 ochorenia s chorobnosťou 9,4/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme evidovali 9 ochorení s chorobnosťou 22,1/100 000 obyvateľov.

Ochorenia mali výlučne sporadický charakter a boli laboratórne potvrdené. Ochoreli 2 malé deti mimo kolektívu, po 1 krát dieťa navštevujúce MŠ a školák. Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia (75,0%).

Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu (A09)

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 10 ochorení na nešpecifikované gastroenteritídy, čo je chorobnosť 24,6/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme vykázali 20 ochorení s chorobnosťou 49,2/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 9,0 s chorobnosťou 22,0/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli u 4 mužov (40,0%) a 6 žien (60,0%) vo vekových skupinách 1-9-ročných detí a 25-34-ročných osôb. Najviac prípadov 5 bolo hlásených v skupine 1-4-ročných detí s vekovošpecifickou chorobnosťou 332,7/100 000 obyvateľov. Všetky ochorenia sa vyskytli v januári a prebehli v epidémii v MŠ. Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie (10,0%).

Popis epidémie:

V dňoch 15.1.2019 až 23.1.2019 prebehla v MŠ Ladice epidémia nešpecifikovaných gastroenteritíd, v ktorej ochorelo 9 detí a 1 kuchárka zariadenia z celkového počtu 21 exponovaných osôb (17 detí a 4 osoby personálu). V klinickom obraze dominovalo zvracanie a zvýšená teplota v trvaní 1 až 2 dni. Hospitalizáciu si vyžiadalo 1 ochorenie, kultivačné vyšetrenie bolo negatívne. Kultivačné vyšetrenie u kuchárky bolo negatívne. Ostatné ochorenia neboli hospitalizované, ani laboratórne vyšetrené. V zariadení bol v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže vykonaný ŠZD a zabezpečené všetky potrebné opatrenia.

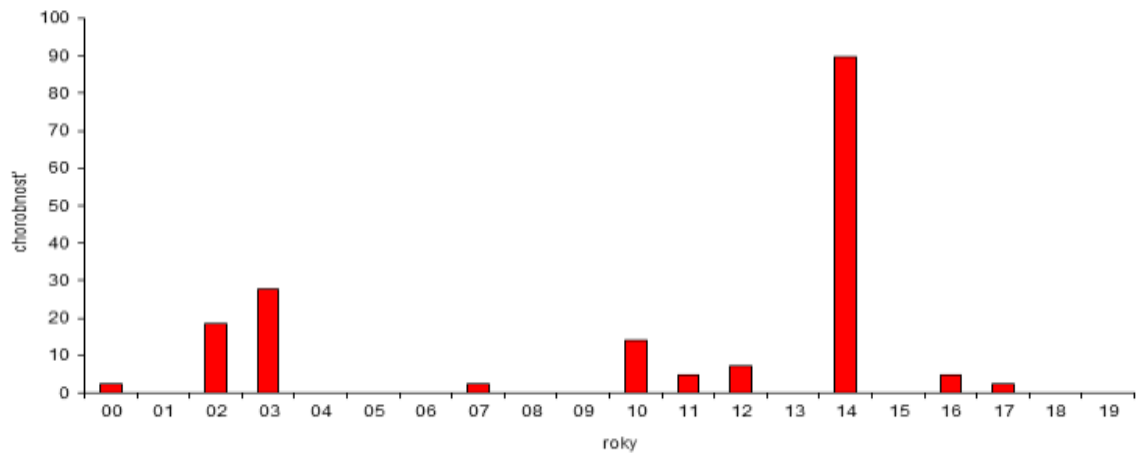
III.2. Skupina vírusových hepatítid

V roku 2019 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali priaznivý vývoj chorobnosti v skupine vírusových hepatítid a rovnako ako vlni nebolo v okrese hlásené ochorenie na akútnu vírusovú hepatítidu typu A, vírusovú hepatítidu typu B ani vírusovú hepatítidu typu C. V tomto roku neboli hlásené ani ochorenia na chronické vírusové hepatítidy. V roku 2018 sme zaznamenali 2 ochorenia na chronické vírusové hepatítidy B. V roku 2019 v okrese Zlaté Moravce boli hlásené len 2 ochorenia na vírusovú hepatítidu typu E. Úmrtie na vírusovú hepatítidu sme ani v tomto roku v okrese nezaznamenali.

Akútna vírusová hepatitída A (B15)

Rovnako ako v predchádzajúcom roku sme v okrese Zlaté Moravce ochorenie na akútnu VHA nezaznamenali. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 8,0 a priemer chorobnosti bol 19,6/100 000 obyvateľov.

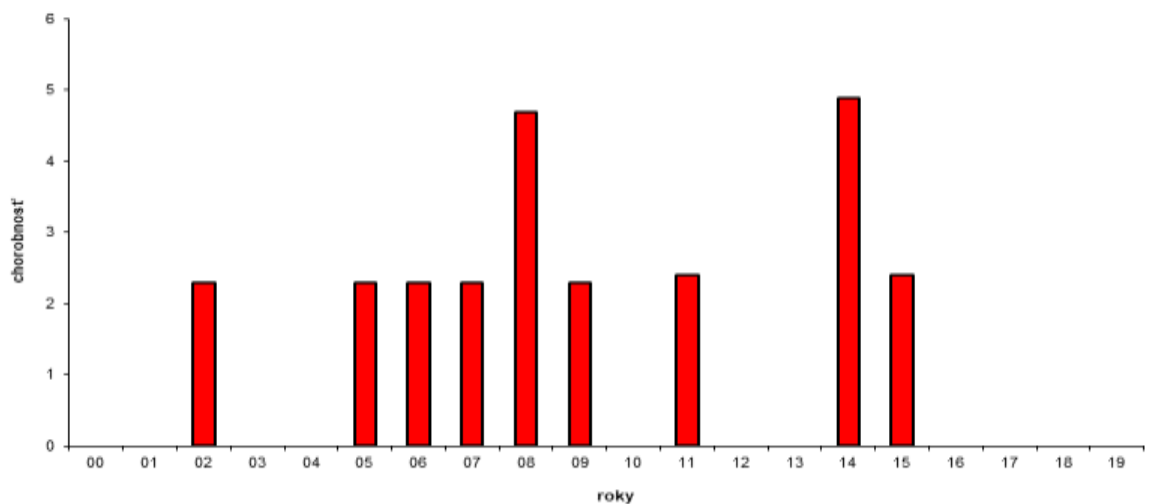
AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA A
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Akútna vírusová hepatitída B (B16.9)

Už štvrtý rok po sebe bola v okrese Zlaté Moravce chorobnosť na akútnu vírusovú hepatitídu B nulová. Naposledy sme vykázali 1 ochorenie (chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov) v roku 2015 a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,5/100 000 obyvateľov (0,6 prípadu).

AKÚTNA VÍRUSOVÁ HEPATITÍDA B
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

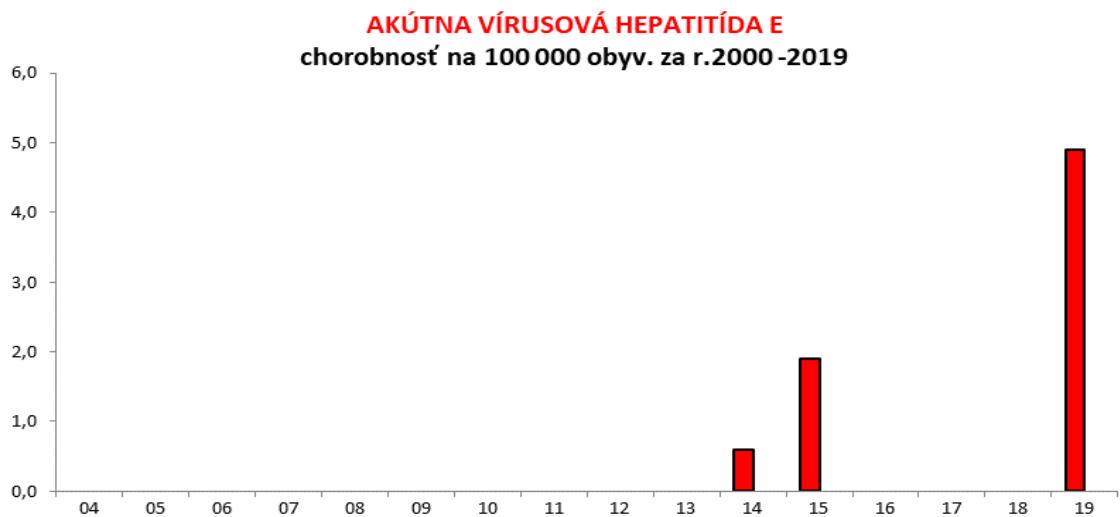
Akútna vírusová hepatitída C (B17.1)

Ochorenie na akútnu VHC sme v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali už šiesty rok po sebe. Naposledy sme vykázali 2 ochorenia v roku 2013.

Akútna vírusová hepatitída E (B17.2)

Ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E sme prvýkrát v okrese Zlaté Moravce zaznamenali v roku 2014 (1 prípad, chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov). V roku 2015 sme evidovali 2 sérologicky potvrdené ochorenia (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). V tomto roku po trojročnej nulovej chorobnosti boli hlásené 2 ochorenia s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov.

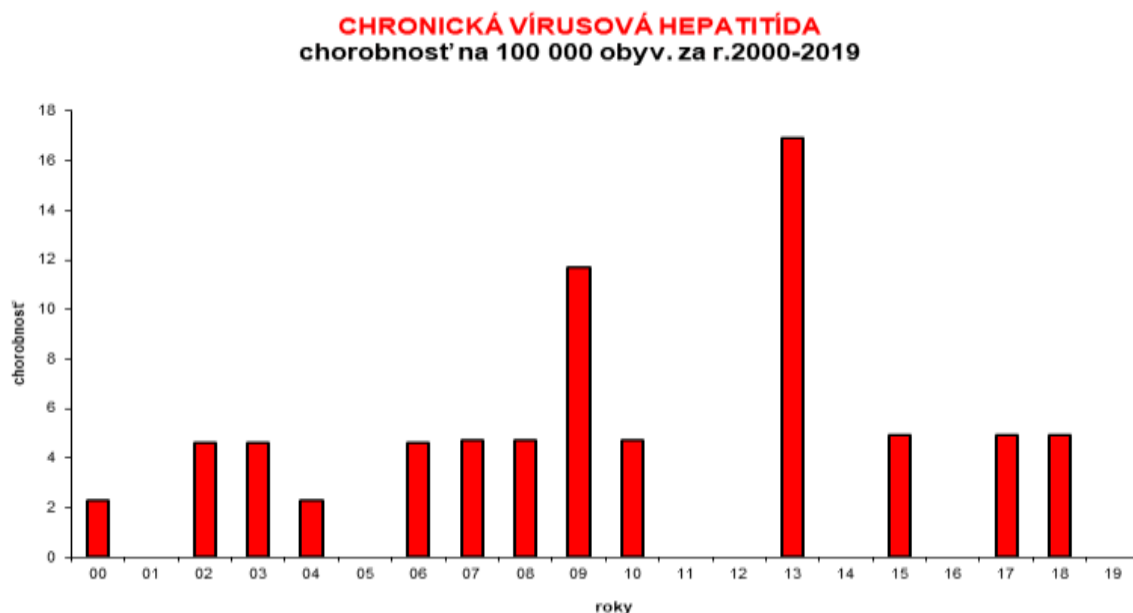
Ochoreli 2 muži vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb. Ochorenia sme zaznamenali v júni a septembri.

Sérologicky potvrdené ochorenie na akútnu vírusovú hepatitídu E bolo hlásené u 56-ročného muža s negatívnou epidemiologickou anamnézou. Hospitalizovaný bol na IK FN Nitra, vyšetrenie anti-HEV IgM bolo pozitívne. Opatrenia (sérologické vyšetrenie, lekársky dohľad) boli zabezpečené u 6-tich kontaktov v rodine.

Sérologicky potvrdené ochorenie na akútnu VHE bolo hlásené u 59-ročného muža, ktorý v anamnéze udával prácu s fekáliami pri búraní hospodárskych budov. Vyšetrenie protilátok anti-HEV IgM bolo pozitívne, markery ostatných vírusových hepatítid boli negatívne. Pacient bol hospitalizovaný na IK FN Nitra. V ohnisku bol zabezpečený lekársky dohľad u 1 kontaktu.

Chronické vírusové hepatitídy (B18.1, B18.2)

V roku 2019 neboli hlásené ochorenia na chronické vírusové hepatitídy. V minulom roku sme v okrese vykázali 2 ochorenia na chronické vírusové hepatitídy s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov, ktoré boli diagnostikované ako chronická VHB. Priemerná hodnota chorobnosti za posledných 5 rokov bola 2,9/100 000 obyvateľov (1,2 prípadu).

Chronická vírusová hepatitída B

V roku 2019 nebolo ochorenie hlásené, v minulom roku sme vykázali 2 prípady s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov.

Chronická vírusová hepatitída C

Rovnako ako v predchádzajúcom roku 2018 ani tento rok sme ochorenie v tejto skupine vírusových hepatítid v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali.

Nosič vírusovej hepatitídy B (Z22.5)

V tomto roku evidujeme 1 prípad s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov oproti roku 2018, kedy sme v okrese Zlaté Moravce vykázali 3 nových nosičov HBsAg (chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov).

U 45-ročného muža bola HBsAg pozitivita zistená v rámci predoperačných vyšetrení. V epidemiologickej anamnéze udával v minulosti tetovanie, brušnú operáciu a zubné ošetrovanie. Kontakty neudával.

III.3. Skupina nákaz preventabilných očkovaním

Kladný vplyv vysokej zaočkovanosti detskej populácie (úroveň zaočkovanosti v rámci pravidelného povinného očkovania 95,2% - 99,1%) sa aj v tomto roku prejavil v okrese Zlaté Moravce v skupine nákaz preventabilných očkovaním nulovou chorobnosťou u:

- tetanu (A35), za celé 20-ročné obdobie bol hlásený 1 prípad v roku 2011;
- diftérie (A36), ochorenie nebolo v okrese diagnostikované od roku 1965;
- osýpok (B05), neboli hlásené od roku 1984;
- rubeoly (B06), nebola evidovaná od roku 1999;
- parotitídy (B26), naposledy bol hlásený 1 prípad v roku 2017.

V tomto roku nebolo hlásené žiadne ochorenie na invazívne pneumokokové a hemofilové ochorenia.

Pertussis – divý kašeľ (A37)

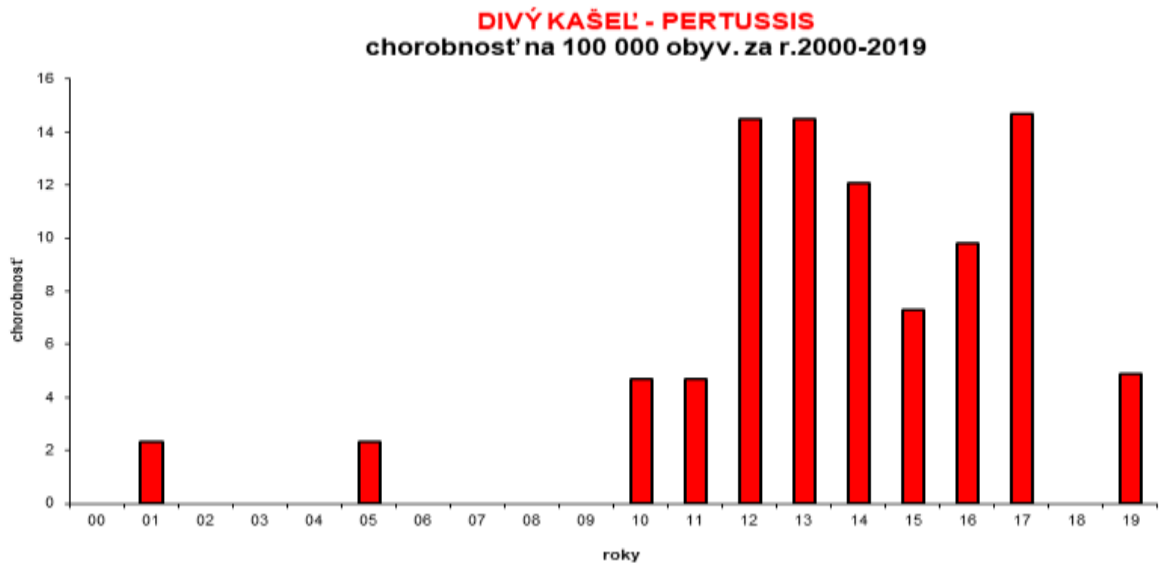
Oproti minulému roku, kedy bola v okrese Zlaté Moravce chorobnosť na divý kašeľ nulová, v roku 2019 vykazujeme 2 ochorenia (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). Priemer za posledných 5 rokov bol 3,6 a priemerná chorobnosť bola 8,8/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochoreli 2 ženy vo vekových skupinách od 0-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 241,0/100 000 obyvateľov) a 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov).

Na základe laboratórnych vyšetrení boli obe ochorenia diagnostikované ako pertussis a to 1 krát sérologickým vyšetrením a 1 krát metódou PCR z nosohltanového výteru..

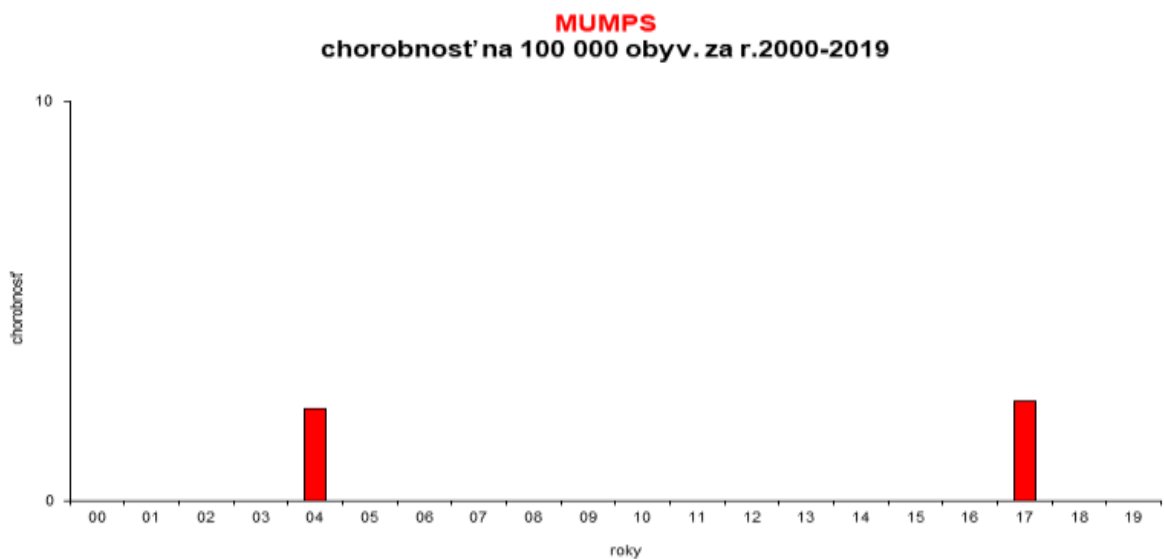
Ochorenia sa vyskytli sporadicky v januári a septembri u 0-ročného dieťaťa, ktoré nebolo očkované vzhľadom k veku a dospelej osoby riadne očkovanej proti pertussis.

Hospitalizáciu si vyžiadalo iba 1 ochorenie.

Parotitída – mumps (B26)

Za celé 20-ročné obdobie sme zaznamenali po 1 sporadickom ochorení na parotitídu iba 2 krát a to v roku 2004 a 2017 (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov). V tomto roku sme ochorenie v okrese nezaznamenali.

III.4. Skupina respiračných ochorení

Tuberkulóza (A15 - A19)

V roku 2019 sme v okrese zaznamenali 2 ochorenia na tuberkulózu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. V minulom roku sme v okrese neevidovali žiadne ochorenie na tuberkulózu.

Ochorel 1 muž a 1 žena a to 1 krát vo vekovej skupine 55-64-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 17,8/100 000 obyvateľov) a 1 krát vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb.

Počty hlásených ochorení na tuberkulózu v okrese Zlaté Moravce za posledných 5 rokov:

<u>Rok</u>	<u>Počet prípadov</u>	<u>Chorobnosť</u>
2014	2	4,9/100 000 obyvateľov
2015	2	4,9/100 000 obyvateľov
2016	5	12,2/100 000 obyvateľov
2017	4	9,8/100 000 obyvateľov
2018	0	0,0/100 000 obyvateľov

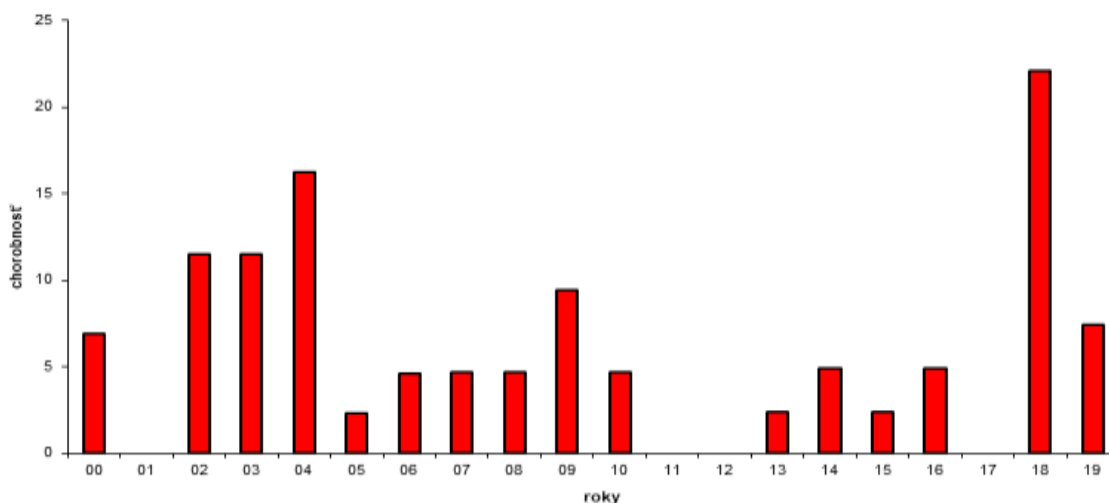
V jednom prípade bolo ochorenie diagnostikované ako tuberkulóza pľúc (A15.0), diagnóza bola potvrdená mikroskopicky aj kultivačne zo spúta a 1 krát bolo ochorenie diagnostikované ako tuberkulóza kostí a kĺbov (A18.0) s pozitívnym kultivačným vyšetrením hnisu. Ochorenia sa vyskytli po 1 krát v mesiacoch január a september. Údaj o očkovaní proti TBC sa u chorých nepodarilo zistiť. Ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu a skončili sa uzdravením.

Scarlatina – šarlach (A38)

Oproti minulému roku, kedy bolo v okrese hlásených 9 ochorení na šarlach, sme v roku 2019 zaznamenali len 3 prípady s chorobnosťou 7,4/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov bol 2,8 prípadu s chorobnosťou chorobnosť 6,9/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 3 muži vo vekových skupinách od 1 do 9 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 133,1/100 000 obyvateľov (2 prípady) vo vekovej skupine 1-4-ročných detí. Všetky ochorenia sa vyskytli v októbri. Hospitalizácia nebola potrebná u žiadneho ochorenia.

ŠARLACH
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Erysipelas – ruža (A46)

U tejto diagnózy sme v roku 2019 v okrese zaznamenali 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov), čo je v porovnaní s minulým rokom (10 ochorení, chorobnosť 24,6/100 000 obyvateľov) pokles o 30,0%.

Podľa pohlavia ochorelo 6 mužov (85,7 %) a 1 žena (14,3%) vo vekových skupinách nad 45 rokov veku s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 53,3/100 000 obyvateľov v skupine 55-64-ročných osôb (3 ochorenia).

Ochorenia boli hlásené najviac 3 krát (42,9%) v mesiaci august. Hospitalizácia bola potrebná u 3 chorých.

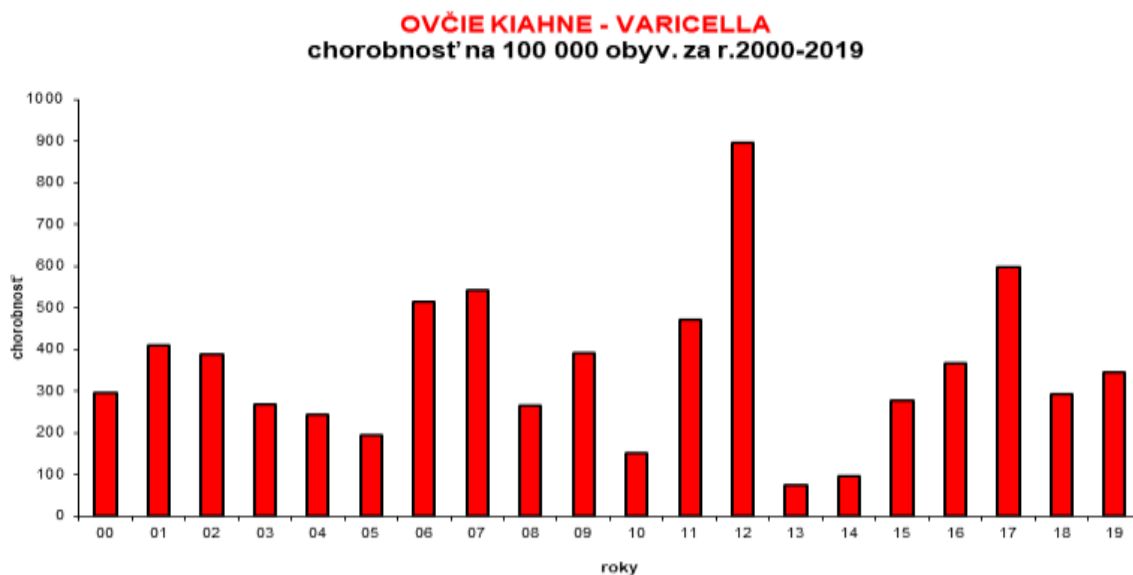
Varicella – ovčie kiahne (B01)

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2019 hlásených 140 ochorení na varicellu s chorobnosťou 344,6/100 000 obyvateľov. Oproti roku 2018, kedy sme zaznamenali 119 prípadov (chorobnosť 292,6/100 000 obyvateľov), je to nárast o 17,6% a v porovnaní s 5-ročným priemerom (147,4 prípadov, chorobnosť 360,9/100 000 obyvateľov) je to menej o 5,0%.

Podľa pohlavia ochorelo 76 mužov (54,3%) a 64 žien (45,7%) vo vekových skupinách od 0 do 19 rokov veku. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola typicky v detských vekových skupinách a to 3 526,3/100 000 obyvateľov (53 prípadov) v skupine 1-4-ročných detí a 3 492,7/100 000 obyvateľov (65 prípadov) vo vekovej skupine 5-9-ročných detí.

Výskyt sme evidovali vo všetkých mesiacoch v roku, najviac 29 krát (20,7%) vo februári a 26 krát (18,6%) v januári.

Ochorenia boli hlásené 2 krát ako varicella s inými komplikáciami (B01.8) a 138 krát (98,6%) ako varicella bez komplikácie (B01.9), z toho 2 ochorenia si vyžiadali hospitalizáciu.

Herpes zoster – plazivec pásový (B02)

V priebehu roku 2019 bolo v okrese Zlaté Moravce hlásených 23 ochorení na herpes zoster (chorobnosť 56,6/100 000 obyvateľov), čo je oproti minulému roku (39 prípadov, chorobnosť 95,9/100 000 obyvateľov) pokles o 41,0%.

Podľa pohlavia ochorelo 6 mužov (26,1%) a 17 žien (73,9%). Ochorenia sme zaznamenali vo vekových skupinách od 20 rokov vyššie, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 122,3/100 000 obyvateľov (9 ochorení) bola vo vekovej skupine 65-ročných a starších osôb.

Ochorenia boli hlásené po celý rok okrem decembra s maximom 5 ochorení v mesiaci marec (21,6%). Ochorenia boli diagnostikované 1 krát ako zosterové choroby oka (B02.3), 2 krát ako zoster s inými komplikáciami (B02.8) a 20 krát ako zoster bez komplikácie (B02.9). Hospitalizáciu si vyžiadali 3 ochorenia.

Infekčná mononukleóza (B27.0)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 12 ochorení na infekčnú mononukleózu (chorobnosť 29,5/100 000 obyvateľov). V porovnaní s minulým rokom, kedy sme evidovali 7 ochorení (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov), došlo k nárastu chorobnosti o 71,4%.

Podľa pohlavia ochorelo 5 mužov (41,7%) a 7 žien (58,3%). Ochorenia sa vyskytli 2 krát vo vekovej skupine 1-4-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 133,1/100 000 obyvateľov) a vo vekových skupinách od 10 do 24 rokov veku, s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 233,9/100 000 (4 ochorenia) vo vekovej skupine 10-14-ročných osôb.

Najvyšší výskyt bol zaznamenaný po 2 ochorenia (po 16,7%) v mesiacoch október a december.

Na základe sérologických vyšetrení boli ochorenia diagnostikované 11 krát ako gamaherpesvírusová mononukleóza (B27.0) a 1 krát ako cytomegalovírusová mononukleóza (B27.1). Hospitalizáciu si vyžiadali všetky ochorenia.

Chrípka a akútne respiračné ochorenia (J10, J11)

Lekári prvého kontaktu v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce hlásili 18 101 akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 73 533,0/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V porovnaní s rokom 2018, kedy sme zaznamenali 22 409 ochorení (chorobnosť 80 628,3/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), je to o 19,2% menej.

Z celkového počtu ochorení na ARO boli hlásené ochorenia na chrípku a chrípke podobné stavy 1 486 krát (chorobnosť 6 036,7/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), čo je 8,2% z počtu všetkých hlásených akútnych respiračných ochorení.

Ochorenia na ARO a chrípku mali sporadický charakter, alebo charakter lokálnych epidémií. Najviac ochorení sme zaznamenali v mesiacoch február – 3 170 ochorení (17,5%), január – 2 034 ochorení (11,2%), a marec – 1 837 ochorení (10,1%).

Výchovno–vzdelávací proces bol prerušený v 1 materskej škole a v 5 základných školách.

Najvyššiu vekovošpecifickú chorobnosť sme zaznamenali v skupine 0-5-ročných detí 260 744,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (3 837 ochorení), pričom chorobnosť so stúpajúcim vekom klesala.

Z celkového počtu akútnych respiračných ochorení hlásených v roku 2019 bol klinický priebeh komplikovaný u 379 prípadov (2,1%). Najvyšší podiel komplikácií tvorili sinusitídy (1,5% z počtu ochorení a 71,8% z počtu komplikácií) a otitídy (0,4% z počtu

ochorení a 19,5% z počtu komplikácií). Pneumónie tvorili 0,2% z počtu ochorení a 8,7% z počtu komplikácií.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol laboratórne potvrdený 1 krát vírus chrípky typu A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09-like, 1 krát vírus chrípky typu A/H1pdm09, 1 krát vírus chrípky typu A/Singapore/INFIMH/-16-0019/2016(H3N2)-like a 3 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie,

Sezónna chrípka (J10)

V roku 2019 sme v okrese vykázali 5 laboratórne potvrdených ochorení na sezónnu chrípku s chorobnosťou 12,3/100 000 obyvateľov, čo je v porovnaní s minulým rokom, kedy sme vykázali 4 ochorenia (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov) nárast o 25,0%.

Ochoreli 3 muži (60,0%) a 2 ženy (40,0%) s najvyššou vekovošpecifickou chorobnosťou 241,0/100 000 obyvateľov (1 ochorenie) v skupine 0-ročných detí. Ochorenia boli hlásené 2 krát (40,0%) v mesiaci január a 3 krát (60,0%) v mesiaci február.

Z odobratých nasofaryngeálnych výterov bol 1 krát laboratórne potvrdený vírus chrípky typu B/Phuket/3073/2013-like, 2 krát vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie a 1 krát vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie.

Očkovanie proti chrípke nemal v anamnéze nikto z chorých. Všetky ochorenia sa vyskytli sporadicky a skončili sa uzdravením. Hospitalizáciu si vyžiadali 4 ochorenia.

SARI (J10.7)

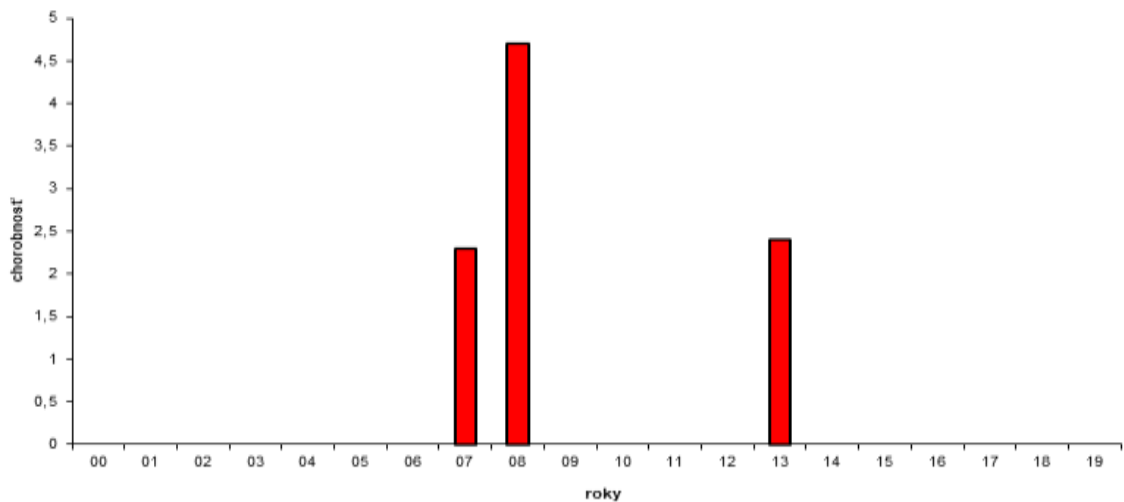
V roku 2019 sme v okrese vykázali 1 ochorenie na SARI s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Minulý rok sme ochorenie nevidovali.

Vykázali sme ochorenie na SARI u 36-ročnej neočkovanej pacientky s potvrdeným vírusom chrípky A/H1pdm09, ktoré skončilo úmrtím. Úmrtie je popísané v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru“.

III.5. Neuroinfekcie

V skupine neuroinfekcií sme tak ako vlani ani v roku 2019 nezaznamenali ochorenie na meningokokovú infekciu. Naposledy bol 1 prípad vykázaný v roku 2013 (chorobnosť 2,4/100 000 obyvateľov). Aj skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese v priebehu roku 2019 nezaznamenali žiadne ochorenie.

MENINGOKOKOVÁ INFEKCIA
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

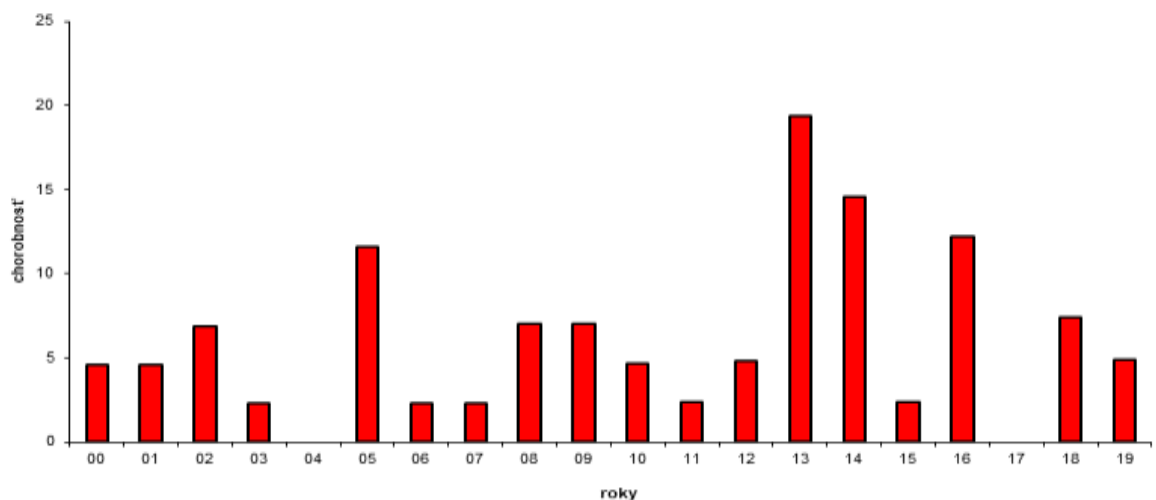

Vírusové infekcie CNS (A85 - A89)

V priebehu roku sme v okrese vykázali 2 ochorenia na vírusové infekcie CNS (chorobnosť 4,9/100 000 obyvateľov). V minulom boli hlásené 3 ochorenia (chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov) a priemer chorobnosti za posledných 5 rokov bol 7,3/100 000 obyvateľov (3 prípady).

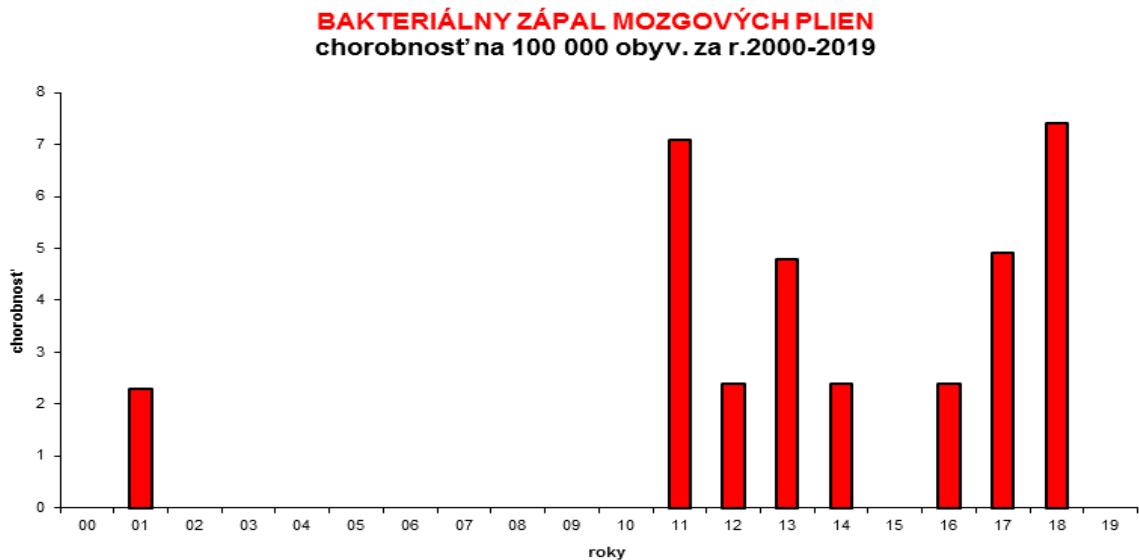
Ochorenia sa vyskytli u 2 dospelých mužov a to po 1 krát vo vekových skupinách 25-34-ročných a 35-44-ročných osôb v mesiacoch jún a august. Na základe klinického obrazu a biochemického vyšetrenia likvoru boli ochorenia vykázané ako **nešpecifikovaná vírusová infekcia CNS (A89)**. Všetky ochorenia skončili uzdravením.

VÍRUSOVÉ INFEKcie CNS
chorobnosť na 100 000 obyv. za r.2000-2019

Bakteriálny zápal mozgových plien (G00)

V skupine bakteriálnych meningitíd sme v okrese Zlaté Moravce v priebehu roku 2018 zaznamenali 3 prípady s chorobnosťou 7,4/100 000 obyvateľov. V tomto roku ochorenie hlásené nebolo.

III.6. Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V skupine zoonóz sme v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce nezaznamenali ochorenie na antrax (A22), brucelózu (A23), leptospirózu (A27), listériu (A32.1), ornitózu (A70), Q-horúčku (A78), Creutzfeldt - Jakobovu chorobu (A81), teniózu (B68), toxokarózu (B83) a kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3).

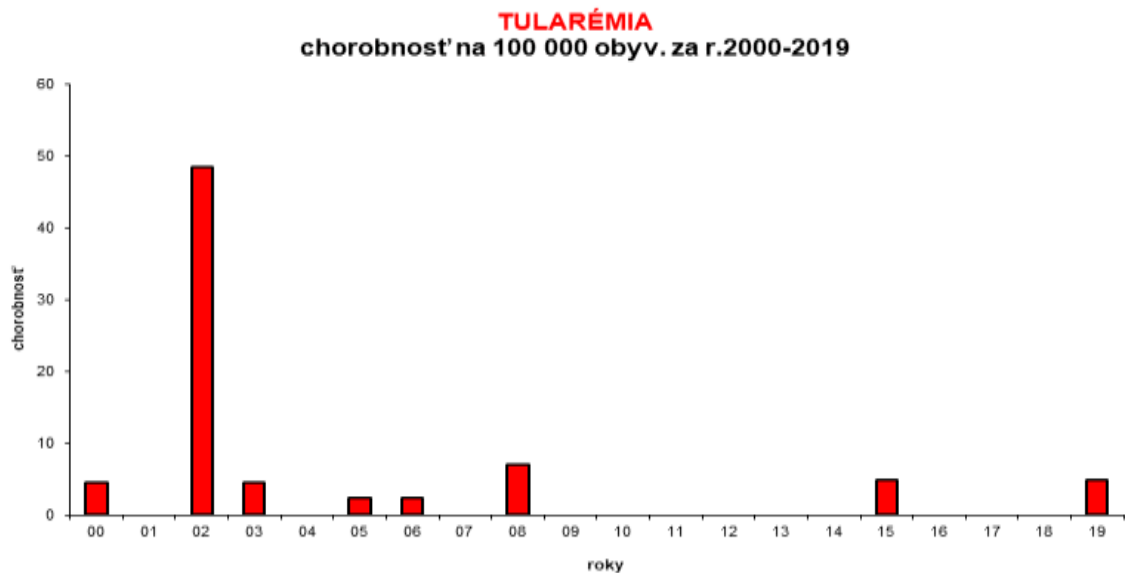
Tularémia (A21)

V roku 2019 evidujeme 2 prípady na tularémiu s chorobnosťou 4,9/100 000 obyvateľov. Posledný výskyt bol evidovaný v roku 2015, kedy sa vyskytli rovnako 2 ochorenia na tularémiu.

V mesiaci august sme zaznamenali ochorenie na ulceroglandulárnu formu tularémie u 80-ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov). V epidemiologickej anamnéze bol údaj o uštipnutí na pravom prsníku a pod prsníkom neznámym hmyzom počas pobytu na záhrade. V mieste uštipnutia sa vytvoril primárny afekt a zdurili sa príslušné lymfatické uzliny. Ochorenie bolo komplikované septickým stavom.

Druhý prípad ochorenia sa vyskytol v mesiaci jún u 62-ročného muža (vekovošpecifická chorobnosť 17,8/100 000 obyvateľov) s pľúcnou formou tularémie. V epidemiologickej anamnéze udával kontakt s drobnými hlodavcami na rodinnom hospodárstve a práce na záhrade.

V oboch prípadoch bolo ochorenie sérologicky potvrdené a vyžiadalo si hospitalizáciu.

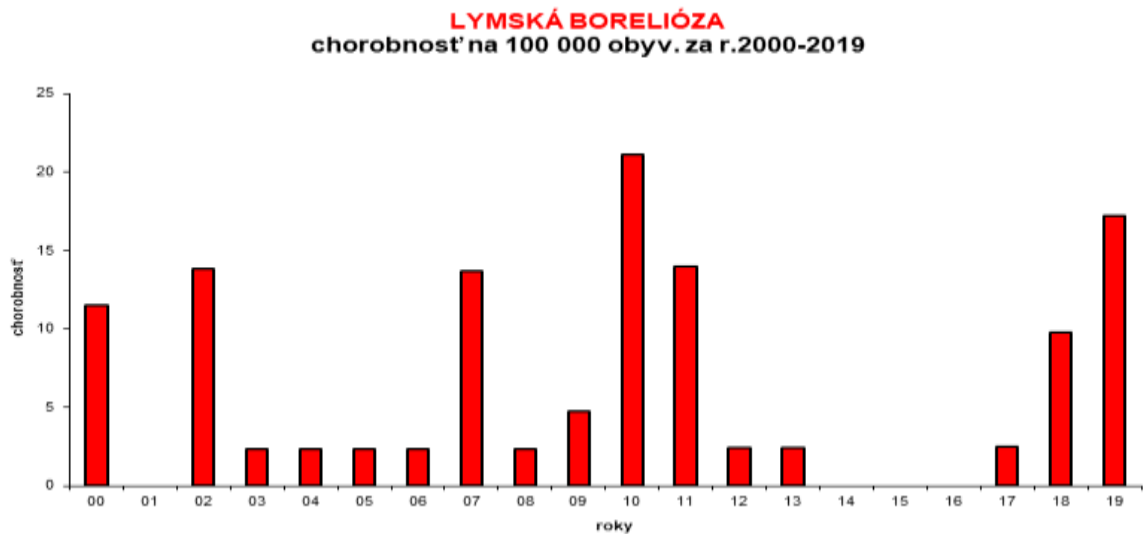
Lymeská borelióza (A69.2)

V roku 2019 v okrese zaznamenali 7 prípadov ochorenia na lymeskú boreliózu s chorobnosťou 17,2/100 000 obyvateľov. V minulom roku boli vykázané 4 ochorenia (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov).

V epidemiologickej anamnéze 4 chorí udávali poštípание kliešťom, v 1 prípade neznámym hmyzom, u 1 osoby bol udaný pobyt v prírode bez údajov o zaklieštení a v ostatnom prípade bola epidemiologická anamnéza negatívna. Klinicky sa ochorenia manifestovali v 5 prípadoch ako kožná forma s príznakmi erythema migrans a v ostatných 2 prípadoch ako kĺbna forma lymskej boreliózy.

Ochorenia sa vyskytli sporadicky počas celého roka s najvyšším počtom 2 prípady v mesiaci august. Podľa pohlavia ochoreli 3 muži a 4 ženy. Najviac ochorení s celkovým počtom 3 prípady bolo zaznamenaných vo vekovej skupine 45-54 ročných (vekovošpecifická chorobnosť 51,9/100 000 obyvateľov), 2 prípady vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 107,5/100 000 obyvateľov) a po jednom prípade vo vekových skupinách 35-44-ročných (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov) a 65-ročných a starších osôb (vekovošpecifická chorobnosť 13,6/100 000 obyvateľov).

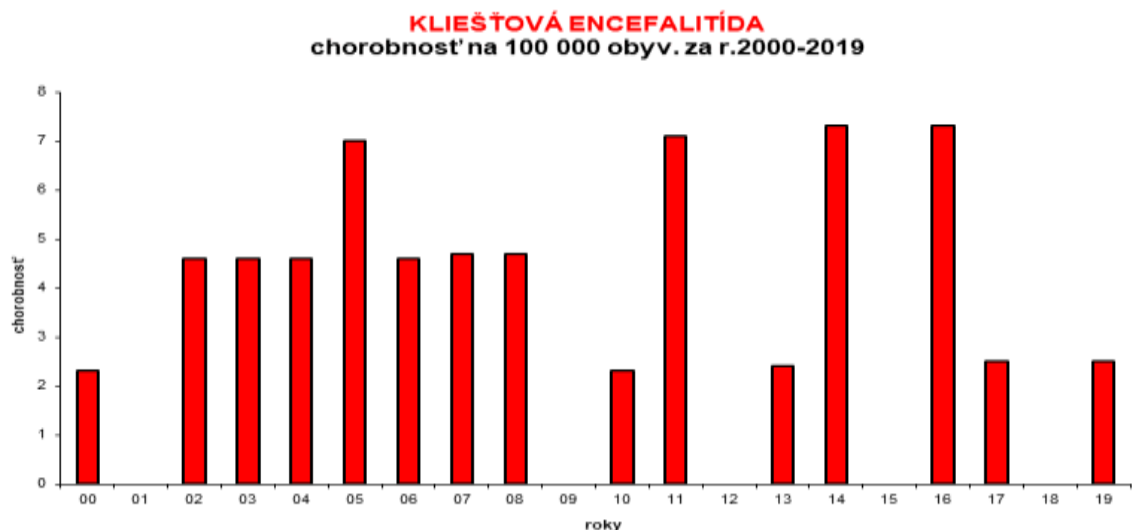
Diagnóza bola potvrdená u všetkých chorých pozitívnym sérologickým dôkazom protilátok proti LB zo séra. Hospitalizácia na Infekčnej klinike FN v Nitre bola potrebná v dvoch prípadoch.

Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)

Po minuloročnom nulovom výskyte evidujeme v okrese 1 prípad ochorenia na kliešťovú encefalitídu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Priemer za posledných 5 rokov mal hodnotu 1,4 prípadu s chorobnosťou 3,4/100 000 obyvateľov.

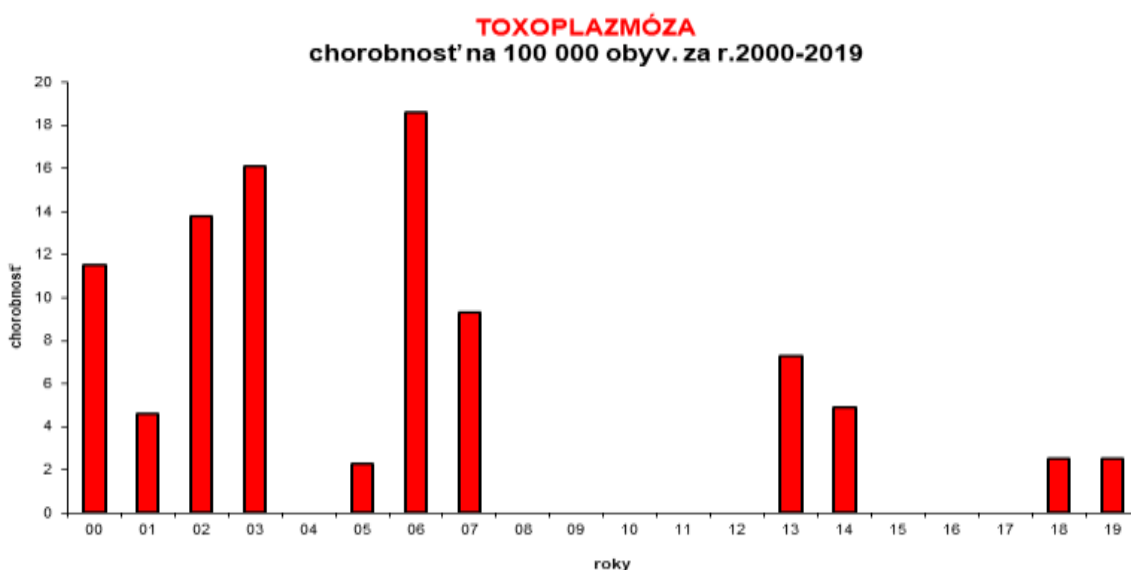
Ochorenie sa klinicky manifestovalo v mesiaci apríl ako meningeálna forma u 44-ročného neočkovaného muža (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov) s netypickým jednofázovým priebehom. V epidemiologickej anamnéze nemal údaj o zaklieštení, ale žije v známom prírodnom ohnisku KNC. Ochorenie si vyžiadalo hospitalizáciu.

Toxoplazmóza (B58)

V okrese zaznamenávame rovnako ako v minulom roku jedno ochorenie na toxoplazmózu s chorobnosťou 2,5/100 000 obyvateľov. Hodnota 5-ročného priemeru bola 0,6 prípadu s chorobnosťou 1,5/100 000 obyvateľov.

V mesiaci november bolo zaznamenané ochorenie s príznakmi lymfadenopatie u dospelaj 35-ročnej ženy (vekovošpecifická chorobnosť 16,8/100 000 obyvateľov). V epidemiologickej anamnéze udávala denný kontakt s domácimi zvieratami (mačka, pes, hydina, kone, zajace), v čase pred ochorením zaznamenali v chove úhyn domáceho zajaca. Liečená bola ambulantne.

Kontakt alebo ohrozenie besnotou (Z20.3)

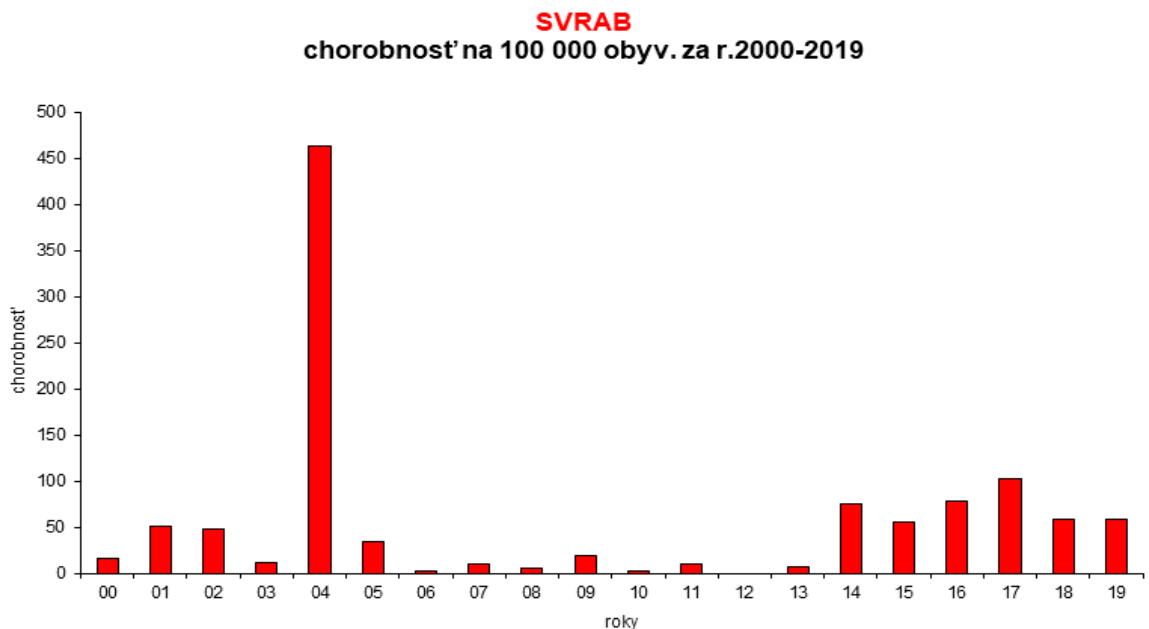
V porovnaní s minulým rokom, kedy boli hlásené 4 prípady (chorobnosť 9,8/100 000 obyvateľov) poranenia zvierat'om podozrivým z ochorenia na besnotu, sme v roku 2019 v okrese zaznamenali 1 prípad poranenia osoby známym zvierat'om, ktoré bolo vyšetrené veterinárnym lekárom a nebolo uňho potvrdené ochorenie na besnotu. V tomto prípade nebola zahájená vakcinácia u poranenej osoby.

Regionálna veterinárna a potravinová správa nehlásila v okrese Zlaté Moravce v roku 2019 žiadne ohnisko besnoty.

III.7. Nákazy kože a slizníc

Svrab (B86)

V skupine nákaz kože a slizníc sme v roku 2019 zaznamenali rovnaký výskyt ochorenia na svrab s počtom 24 prípadov a s chorobnosťou 59,1/100 000 obyvateľov. V porovnaní s priemerom za posledných 5 rokov (30,4 prípadu, chorobnosť 74,4/100 000 obyvateľov) je to menej o 21,1 % (index 0,8).

Z celkového počtu bolo 8 sporadických prípadov. Ostatné prebehli v troch epidémiách s počtom 16 chorých. V jednom prípade išlo o epidémiu nozokomiálneho pôvodu s počtom chorých 9 osôb.

Podľa pohlavia ochorelo 8 mužov (33,3%) a 16 žien (66,7%) vo všetkých vekových skupinách okrem 1-4-ročných detí a 20-24-ročných osôb, pričom najvyššia vekovošpecifická chorobnosť 135,9/100 000 obyvateľov (10 ochorení) bola v skupine 65-ročných a starších osôb.

Podľa kolektívov ochorelo po 1 krát (po 4,2%) dieťa mimo kolektívu, dieťa navštevujúce MŠ, školák, stredoškolač a 20 dospelých osôb (83,2%).

Výskyt bol zaznamenaný po celý rok s maximom 5 prípadov (20,9%) v mesiaci október. Po 3 krát sa ochorenie prejavilo v mesiacoch január, marec, máj a september, po 2

krát vo februári, apríli a novembri, v jednom prípade sa vyskytlo jedno ochorenie v mesiaci júl.

Charakter výskytu	Počet ohnísk	Počet prípadov	%
sporadické ochorenia	4 krát	4 prípady	16,6%
2 prípady	2 krát	4 prípady	16,6%
3 prípady	1 krát	3 prípady	12,6%
4 prípady	1 krát	4 prípady	16,6%
9 prípadov	1 krát	9 prípadov	37,6%
Spolu :	9 ohnísk	24 prípadov	100,0%

Prameň pôvodcu nákazy sa podarilo objasniť u 15-tich ochorení (62,5%), ostatné zostali epidemiologicky neobjasnené. V jednom prípade (4,2%) bolo ochorenia zaznamenané u osoby žijúcej v podmienkach s nízkym hygienickým štandardom. Liečba ochorení prebehla bez nutnosti hospitalizácie.

Popis epidémií:

V ZSS Dom seniorov Machulince, n.o. evidujeme epidemický výskyt ochorení na svrab. V čase od júla do 2.10.2019 ochorelo 6 klientov a 3 osoby personálu z celkového počtu 26 exponovaných osôb (17 klientov a 9 osôb personálu). Svrab bol každou lekárkou mikroskopicky potvrdený u jednej klientky a 3 osôb ošetrojúceho personálu. Ostatné ochorenia boli diagnostikované ako pravdepodobné. Prvé ochorenie zostalo neobjasnené, ostatné sa šírili pravdepodobne kontaktom. Preventívne boli preliečení prípravkom Infectoscab aj ostatní klienti a personál bez klinických príznakov ochorenia. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

V rodine v obci Beladice ochoreli na svrab postupne od 1.4.2019 do 30.5.2019 všetci 4 členovia domácnosti (malé dieťa mimo kolektívu, dieťa navštevujúce MŠ a 2 dospelé osoby). Ako prvý ochorel dospelý muž, ochorenie zostalo neobjasnené a pravdepodobne po kontakte s ním ochoreli ostatní členovia domácnosti. Išlo o štandardnú rodinu.

V rodine v obci Beladice - Chrášťany ochoreli v čase od 20.3.2019 do 27.3.2019 na svrab všetci 3 členovia domácnosti. Ako prvý ochoreli 2 dospelé ženy, ochorenia zostali neobjasnené a pravdepodobne po kontakte s nimi ochorel dospelý muž.

III.8. Iné infekcie nezaradené

Iné septikémie (A41.0, A41.1, A41.5, A41.9)

V roku 2019 bolo vykázaných 31 ochorení na iné septikémie čo je chorobnosť 76,3/100 000 obyvateľov. Je to o 19,2% viac než vlani, kedy sme evidovali 26 prípadov s chorobnosťou 63,9/100 000 obyvateľov.

Podľa pohlavia ochorelo 15 mužov (48,4%) a 16 žien (51,6%) a to v štyroch vekových skupinách od 35-ročných dospelých osôb.

Výskyt iných septikémií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov				Spolu	Vekovo-špecifická chorobnosť
	A41.0	A41.1	A41.5	A41.9		
35-44 -roční	-	1	-	-	1	15,8/100 000
45-54 -roční	-	2	1	-	3	51,9/100 000
55-64 -roční	-	1	2	-	3	53,3/100 000
65-roční a st.	3	9	10	2	24	326,1/100 000
S p o l u :	3	13	13	2	31	76,3/100 000

Z celkového počtu malo 18 ochorení (58,1%) nozokomiálny pôvod a sú popísané v časti „Nozokomiálne infekcie“.

Ostatné prípady s počtom 13, ktoré nemali nozokomiálny pôvod, boli podľa etiológie diagnostikované ako:

septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	(A41.0)	1 krát
septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	(A41.1)	5 krát
septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	(A41.5)	5 krát
nešpecifikovaná septikémia, septický šok	(A41.9)	2 krát

V etiológii ochorení, ktoré nemali nozokomiálny pôvod sa uplatnili:

Etiologické agens	Počet
<i>Staphylococcus aureus</i>	1
<i>Staphylococcus hominis</i>	1
<i>Staphylococcus koaguláza negatívny</i>	4
<i>Escherichia coli</i>	4
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	1
Hemokultúra kultivačne negatívna	2
S p o l u :	13

V dvoch prípadoch pri dg. A41.9, bola odobratá hemokultúra s negatívnym výsledkom a prípady boli vykázané na základe typických klinických príznakov a vysokých hodnôt zápalových parametrov.

Z celkového počtu 31 vykázaných ochorení skončilo 1 (3,2%) úmrtím na septikémiu nenozokomiálneho pôvodu (úmrtie je popísané v časti „Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru).

Syfilis (A53.0)

Rovnako ako v minulom roku aj v roku 2019 sme vykážali v okrese Zlaté Moravce jedno ochorenie na syfilis (chorobnosť 2,5/100 000 obyvateľov).

Išlo o muža z vekovej skupiny 35-44-ročných osôb (vekovošpecifická chorobnosť 15,8/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola potvrdená sérologickým vyšetrením.

Za posledných 5 rokov sa ochorenia v okrese vyskytli nasledovne:

<u>Rok:</u>	<u>počet ochorení:</u>	<u>chorobnosť:</u>
2014	-	-
2015	3	7,3/100 000 obyvateľov
2016	-	-
2017	-	-
2018	1	2,5/100 000 obyvateľov

Gonokoková infekcia (A54.0)

V priebehu roku 2019 boli v okrese Zlaté Moravce hlásené 3 ochorenia na gonokokové infekcie, čo je chorobnosť 7,4/100 000 obyvateľov.

Ochorenia sa vyskytli 3 krát u mužov vo vekových skupinách od 25 do 44 rokov veku. Diagnóza bola potvrdená pozitívnou izoláciou *Neisseria gonorrhoeae* z hnisavého výtoku.

Výskyt gonokokových infekcií podľa vekových skupín

Veková skupina	Počet prípadov	Chorobnosť
25-34-roční	1	16,8/100 000 obyvateľov
35-44-roční	2	31,5/100 000 obyvateľov
Spolu	3	7,4/100 000 obyvateľov

Ostatné pohlavne prenosné ochorenia (A56.0, A63,0)

Z ostatných pohlavne prenosných ochorení boli v okrese Zlaté Moravce v roku 2019 hlásené:

A56.0 – Chlamýdiové infekcie dolných častí močovopohlavnej sústavy	1 krát
A63.0 – Anogenitálne bradavice	1 krát

Enterobióza (B80)

V tejto skupine parazitárnych ochorení bolo v roku 2019 hlásených 7 prípadov (chorobnosť 17,2/100 000 obyvateľov).

Všetky prípady sa vyskytli u detí od 1 do 19 rokov veku, najviac 4 krát vo vekovej skupine 5-9-ročných detí (vekovošpecifická chorobnosť 214,9/100 000 obyvateľov). Diagnóza bola potvrdená mikroskopickým vyšetrením perianálneho zlepu.

Izolácia multirezistentného kmeňa *Staphylococcus aureus* (J06, J15, J20, J34, L02, L03, Z22.3)

V priebehu roku bola v okrese Zlaté Moravce hlásená u ochorení nenozokomiálneho pôvodu 19 krát izolácia multirezistentných kmeňov *Staphylococcus aureus*. Izolácia bola najčastejšie 6 krát (31,6%) hlásená pri diagnóze L03 (celulitída - flegmóna).

Úmrtia na infekčné ochorenia nenozokomiálneho charakteru

V priebehu roku 2019 boli v okrese Zlaté Moravce hlásené 2 úmrtia na infekčné ochorenia a to na Septikémiu vyvolanú inými gramnegatívnymi organizmami (A41.5) nenozokomiálneho pôvodu a SARI (J10.7).

Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami (A41.5)

77-ročná onkologická pacientka bola prijatá 19.10.2019 na oddelenie rádioterapie a klinickej onkológie FN Nitra, septická, teploty do 40°C, triaška, tachykardia, CRP 282. Z odobratej hemokultúry zo dňa 20.10.2019 izolovaná *Klebsiella pneumoniae*. Napriek intenzívnej ATB terapii nasadenej podľa citlivosti pacientka dňa 30.10.2019 exitovala na septický šok. Pitvaná nebola.

SARI (J10.7)

Na SARI ochorela 36-ročná pacientka s rizikovým faktorom ochorenie obličiek, dialyzovaná. Ochorela 4.2.2019, navštívila svojho obvodného lekára a nasadená bola ATB

terapia. Stav sa nelepšil, pre vysoké teploty pri dialýze hospitalizovaná na KAIM FN Nitra s diagnózou septický stav. Počas hospitalizácie dochádza k respiračnému zlyhávaniu, stav klinicky hodnotený ako SARI, pacientka bola napojená na umelú pľúcnu ventiláciu a nasadená bola antivirotická liečba (Tamiflu). Z výteru z nosohltanu bol izolovaný vírus chrípky A/H1pdm09. Napriek komplexnej liečbe pacientka dňa 26.2.2019 exitovala na SARI. Pitvaná nebola. Pacientka nebola očkovaná proti chrípke.

III.9. Nozokomiálne infekcie

Za rok 2019 evidujeme v zdravotníckych zariadeniach okresu Zlaté Moravce celkom 127 nozokomiálnych nákaz. Z nich bolo 96 (75,6 %) hlásených a 31 (24,4 %) vyhľadanych. Mikrobiologická diagnostika bola využitá v 109-ich prípadoch, t.j. 85,8 %.

Z celkového počtu 127 evidovaných nozokomiálnych nákaz bolo 89 ochorení v Nemocnici Zlaté Moravce, a.s., 32 ochorení v Zariadení sociálnych služieb (ZSS) „Svetlo“ Olichov a 6 ochorení v ZSS Dom seniorov Machulince, n.o.

Aj keď sa jedná hlavne o pasívny zber údajov, je prevalencia nozokomiálnych ochorení 4,5, čo je o 0,6 viac ako v roku 2018.

Epidémie nozokomiálneho charakteru v okrese Zlaté Moravce bola zaznamenaná 3-krát:

Gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk v ZSS „Svetlo“ Olichov – A081

V ZSS „Svetlo“ Olichov v pavilóne A evidujeme od 22.3. do 2.4.2019 epidémiu gastroenteritíd zapríčinených vírusom Norwalk. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že z celkového počtu 88 exponovaných (70 klientov a 18 osôb ošetrojúceho personálu) ochorelo 23 klientov a 1 osoba personálu (opatrovateľka). Traja klienti boli hospitalizovaní na infekčnej klinike vo Fakultnej nemocnici v Nitre a 1 osoba na internom oddelení v Zlatých Moravciach. V klinickom obraze dominovali zvracania, hnačky a teploty do 38°C trvajúce v priemere 2 dni. Liečba bola symptomatická – rehydratácia, diéta, Endiex a Smecta. Chorá opatrovateľka bola vylúčená z práce. Od 11-ich akútne chorých klientov bol odobratý biologický materiál – výter z rekta na kultivačné vyšetrenie a stolica na dôkaz vírusovej etiológie. U 5-ich klientov bol zo stolice potvrdený norovírus a v 6-ich prípadoch bol výsledok vyšetrenia negatívny. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Rotavírusová enteritída v ZSS „Svetlo“ Olichov - A080

V ZSS „Svetlo“ Olichov evidujeme od 13. do 18.5.2019 epidémiu rotavírusových enteritíd. Epidemiologickým šetrením dňa 21.5.2019 bolo zistené, že z celkového počtu 267 exponovaných osôb (198 klientov a 69 osôb personálu zariadenia) ochorelo 7 klientov. Klinicky sa ochorenia prejavili hnačkami a v dvoch prípadoch zvýšenou teplotou do 37,2°C, trvajúce max. 24 hodín. Od všetkých akútne chorých klientov bol odobratý biologický materiál – stolica na dôkaz vírusovej etiológie. U 5-ich chorých bola potvrdená rotavírusová infekcia a u dvoch klientov bol výsledok vyšetrenia negatívny. Klienti boli ošetrení cestou zmluvného lekára. Liečba bola symptomatická – Reasec, Endiex, Smecta, rehydratácia a diéta. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Epidémia svrabu v ZSS Dom seniorov Machulince, n.o.– B 86

Dňa 7.10.2019 bol hlásený lekárkou dermatovenerologickej ambulancie výskyt svrabu u klientky ZSS Dom seniorov Machulince, n.o. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že protrahovane od 8.7. do 2.10.2019 z celkového počtu 26 exponovaných osôb (17 klientov a 9 osôb personálu) malo príznaky kožného exantému 9 osôb (6 klientov a 3 osoby personálu). Z nich bolo ochorenie na svrab potvrdené kožnou lekárkou dermatoskopom u jednej klientky a 3 osôb ošetrojúceho personálu. Ostatné ochorenia boli diagnostikované ako pravdepodobné. Prameň pôvodcu nákazy sa objasniť nepodarilo. Predpokladaným faktorom prenosu bol bezprostredný kontakt s chorou osobou. Všetci zamestnanci a klienti boli preliečení antiskabickým prípravkom Infectoscab. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Rozdelenie nozokomiálnych nákaz:

Ochorenia **črevných infekcií** s počtom 35 prípadov, t.j. 27,6 % patrili k najpočetnejšej skupine zo všetkých nozokomiálnych nákaz. V 23-och prípadoch sa jednalo o gastroenteropatiu zapríčinenú vírusom Norwalk, v 7-ich prípadoch o rotavírusovú enteritídu a v 5-ich o enterokolitídu zapríčinenú *Clostridium difficile*. Ochorenia sa vyskytli 30x u klientov ZSS „Svetlo“ Olichov a 5x na internom oddelení v Nemocnici Zlaté Moravce. Ako etiologické agens bola po 5-krát zo stolice potvrdená infekcia toxínom *Clostridium difficile*, infekcia vírusom Norwalk a rotavírusová infekcia. V 8-ich prípadoch bol výsledok vyšetrenia negatívny a 12-krát nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Ochorenia **dolných dýchacích ciest** tvorilo 24 prípadov, t.j. 18,9 % a to po 12-krát bronchopneumónia po umelej ventilácii pľúc a bronchopneumónia. Výskyt ochorení bol zaznamenaný 12x na oddelení anesteziológie a intenzívnej medicíny (OAIM), 7x na internom oddelení a 5x na chirurgickom oddelení. Izolovaným etiologickým agens boli: 8x *Klebsiella pneumoniae*, po 5x *Pseudomonas aeruginosa* a *Acinetobacter baumannii*, po 2x *Staphylococcus aureus* (z toho 1x MRSA kmeň) a *E.coli* a sporadicky *Proteus mirabilis* a *Enterobacter cloacae*.

V skupine **ochorení horných dýchacích ciest** evidujeme 10 ochorení, t.j. 7,9 % ako infekcia horných dýchacích ciest na internom oddelení. Kultivačne boli izolované: 3x *Staphylococcus aureus* MRSA kmeň, 2x *E.coli* a sporadicky *Klebsiella pneumoniae*, *Proteus mirabilis*, *Enterobacter cloacae*, *Streptococcus pneumoniae* a *Stenotrophomonas maltophilia*.

V skupine **urologických infekcií** evidujeme 16 nozokomiálnych ochorení, t.j. 12,6 % . Klinicky sa jednalo 14 krát o infekcie močových orgánov po zavedení permanentného

močového katétra a po 1-krát o infekciu močovej sústavy bez určenia miesta a cystitídu. Ochorenia sa vyskytli 9x na internom oddelení, 5x na OAIM a 1x na chirurgickom oddelení a v ZSS „Svetlo“ Olichov. Kultivačne boli izolované: 7x E.coli, 5x Klebsiella pneumoniae, 3x Proteus mirabilis a 1x Enterococcus faecalis.

V skupine infekcií **kože a slizníc** bolo hlásených 11 ochorení, t.j. 8,7 %. V šiestich prípadoch sa jednalo o svrab, v štyroch prípadoch o inflamovaný dekubit a v jednom prípade o flegmónu. Ochorenia boli zaznamenané 6x v ZSS Machulince, po 2x na chirurgickom a internom oddelení a 1x v ZSS „Svetlo“ Olichov. Kultivačne boli izolované: sporadicky Klebsiella pneumoniae, Proteus mirabilis, Staphylococcus aureus - MRSA kmeň, Enterococcus sp. a zákožka svrabová. V 6-ich prípadoch nebol materiál na vyšetrenie odobratý.

Skupinu infekcií **rán** tvorí 12 nozokomiálnych ochorení, t.j. 9,4 %, ktoré boli zaznamenané na chirurgickom oddelení. V 8-ich prípadoch sa jednalo o infekciu v mieste operačného výkonu, v troch o infekciu amputačného kýpťa a v jednom prípade o infekciu zavinenú vnútornou fixačnou pomôckou. Ako etiologický agens boli izolované: 4 krát Klebsiella pneumoniae, 3 krát Proteus mirabilis, 2 krát E.coli a sporadicky Staphylococcus aureus–MRSA kmeň, Enterobacter cloacae a Pseudomonas aeruginosa.

Výskyt **sepsy** evidujeme 18 krát (14,2%). Z nich bolo 11 prípadov hlásených a 7 vyhľadanych. V 13-ich prípadoch skončili ochorenia uzdravením a v 5-ich prípadoch úmrtím na základné ochorenie. Ochorenia boli zaznamenané 10 krát na internom oddelení, 6 krát na OAIM a 2 krát na chirurgickom oddelení. Mikrobiologická diagnostika bola využitá vo všetkých prípadoch. Z hemokultúr boli izolované: 6 krát Staphylococcus koaguláza negat., po 2 krát Staphylococcus haemolyticus, Staphylococcus aureus (1 krát MRSA kmeň), E.coli, Proteus mirabilis, Klebsiella pneumoniae a sporadicky Pseudomonas aeruginosa a Acinetobacter baumannii.

Skupinu **iné** tvorí 1 nozokomiálne ochorenie (0,8 %) . Jedná o flebitídu na internom oddelení s kultivačným nálezom Enterococcus faecalis.

Z celkového počtu 127 mikrobiologicky diagnostikovaných nozokomiálnych nákaz bol Staphylococcus aureus izolovaný 9 krát, t.j. 7,1 %, z toho 7 krát , t.j. 77,8 % sa jednalo o MRSA kmeň (4 krát na internom oddelení a 3 krát na chirurgickom oddelení).

Úmrtie na nozokomiálnu nákazu v okrese Zlaté Moravce vykazujeme v jednom prípade – bronchopneumónia na chirurgickom oddelení v Nemocnici Zlaté Moravce.

- 74-ročný polymorbídny imobilný pacient prijatý s dg. zlomenina proximálnej časti humeru a zlomenina horného ramienka pubickej kosti. Nasadená infúzna, analgetická terapia, podávaný

LMWH, ATB. Na 8. deň sa stav pacienta zhoršil – nekľud, tachykardia, tachypnoe, oligúria, pri dýchaní vlhké fenomény, výrazne zahlienený, dehydratovaný. Pre respiračné zlyhanie na podklade BPN bilat. a rozvoj septického šokového stavu preložený na OAIM. Tu od prijatia napojený na umelú ventiláciu pľúc, realizovaná orotracheálna intubácia, zaistený centrálny venózný katéter, nasadený Noradrenalín, rehydratovaný a ATB liečba BPN. Odobraté spútum a hemokultúra s nálezom *Proteus mirabilis*. I napriek terapii a výmene ATB podľa citlivosti stav pacienta progreduje a na 6. deň po prijatí na OAIM konštatovaný exitus letalis. Priamou príčinou smrti bola bronchopneumónia. Nepitvaný.

Komisia pre sledovanie a analýzu nozokomiálnych nákaz nezasadala.

Poranenie zdravotníckeho pracovníka kontaminovaným nástrojom od pacienta s neznámym stavom infekciozity bolo hlásené v troch prípadoch.

Rozdelenie NN podľa diagnózy:

Gastroenteropatia zapr. vírusom Norwalk	23	23-ZSS „Svetlo“ Olichov
Sepsa	18	10-interné odd. 6-OAIM, 2-chirurgické odd.
Infekcia močových orgánov	14	8-interné odd., 5-OAIM, 1-chirurgické odd.
Bronchopneumónia	12	7-interné odd., 5-chirurgické odd.
Bronchopneumónia po umelej ventilácii pľúc	12	12-OAIM
Infekcia hor. dýchacích ciest	10	10-interné odd.
Infekcia v mieste operačného výkonu	8	8-chirurgické odd.
Rotavírusová enteritída	7	7-ZSS „Svetlo“ Olichov
Svrab	6	6-ZSS Machulince, n.o.
Enterokolitída zapr. <i>Clostridium difficile</i>	5	5-interné odd.
Inflamovaný dekubit	4	2-interné odd., 1- chirurgické odd.,

		1-ZSS „Svetlo“ Olichov
Infekcia amputačného kýt'a	3	3-chirurgické odd.
Infekcia zav. vnútornou fixačnou pomôckou	1	1-chirurgické odd.
Flegmóna	1	1- chirurgické odd.
Infekcia močovej sústavy	1	1-interné odd.
Flebitída	1	1-interné odd.
Cystitída	1	1-ZSS „Svetlo“ Olichov

Rozdelenie NN podľa výskytu:

Interné odd.	44	10-infekcia horných dýchacích ciest, 10-sepsa, 8-infekcia močových orgánov, 7-bronchopneumónia, 5-enterokolitída zapríč. Clostridium difficile, 2-inflamovaný dekubit, 1-infekcia močovej sústavy, 1-flebitída
OAIM	23	12-bronchopneumónia po UVP, 6-sepsa, 5-infekcia močových orgánov
Chirurgické odd.	22	8-infekcia v mieste operačného výkonu, 5-bronchopneumónia, 3-infekcia amputačného kýt'a, 2-sepsa, 1-infekcia močových orgánov, 1-inflamovaný dekubit, 1-flegmóna, 1-infekcia zav. vnútornou fixačnou pomôckou

ZSS „Svetlo“ Olichov	32	23-gastroenteropatia zapr. vírusom Norwalk, 7-rotavírusová enteritída, 1-inflamovaný dekubit, 1-cystitída
ZSS Dom seniorov	6	6-svrab
Machulince, n.o.		

Tab. III.9.1 Proporcía výskytu NN v lôžkových zariadeniach z počtu hospitalizovaných v okrese Zlaté Moravce v roku 2019

Názov PZS	Počet NN	Počet hospit.	%
Nemocnica Zlaté Moravce, a.s.	89	2 575	3,5
ZSS „Svetlo“ Olichov	32	200	16,0
ZSS Dom seniorov Machulince, n.o	6	29	20,7
Spolu lôžkové zariadenia	127	2 804	4,5
Spolu dialyzačné pracoviská	-	34 /4 622 dialýz	-
S p o l u	127	2 804	4,5

Tab. III.9.2 Proporcía výskytu NN podľa oddelení z počtu hospitalizovaných v okrese Zlaté Moravce v roku 2019

Oddelenie	Počet NN	Počet hospit.	%
Interné + interné JIS	44	1 172 (1 088+84)	3,8
Chirurgické	22	1 329	1,7
OAIM	23	61	37,7
ODCH	-	13	-
Nemocnica Zl. Moravce spolu	89	2 575	3,5
ZSS „Svetlo“ Olichov	32	200	16,0
ZSS Dom seniorov Machulince, n.o	6	29	20,7
Spolu ZSS	38	229	16,6
S p o l u	127	2 804	4,5

Tab. III.9.4 Výskyt NN podľa oddelení v okrese Zlaté Moravce v roku 2019

Oddelenie	Nemocnica Zlaté Moravce, a.s.		ZSS „Svetlo“ Olichov		ZSS Machulince, n.o.		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Interné	44	49,4	-	-	-	-	44	34,6
chirurgické	22	24,7	-	-	-	-	22	17,3
OAIM	23	25,8	-	-	-	-	23	18,1
ODCH	-	-	-	-	-	-	-	-
ZSS	-	-	32	100,0	6	100,0	38	29,9
Spolu	89	100,0	32	100,0	6	100,0	127	100,0

Tab. III.9.3 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Diagnóza - MKCH	Diagnóza – slovom	Počet abs.	Proporcia %
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	5	3,9
A080	Rotavírusová enteritída	7	5,5
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	23	18,1
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	2	1,6
A411	Septikémia vyvolaná iným špecif.stafylokokmi	8	6,3
A415	Septikémia (iné g- mikroorganizmy)	8	6,3
B86	Svrab-scabies	6	4,7
J06	Akútna infekcia horných dýchacích ciest	10	7,9
J150	Pneumónia (Klebsiella pneumoniae)	4	3,1
J151	Pneumónia (Pseudomonas)	2	1,6
J152	Pneumónia (Staphylococcus)	2	1,6
J155	Pneumónia (E.coli)	1	0,8
J156	Pneumónia (iné g- baktérie)	3	2,4
L03	Celulitída-flegmóna	1	0,8
L89	Dekubitálny vred-preležanina	4	3,1
N300	Akútna cystitída	1	0,8
N390	Infekcia močovej sústavy bez určenia miesta	1	0,8
T802	Infekcia po infúzii,transfúzii, liečeb.injekcii – flebitída	1	0,8
T813	Infekcia v mieste operačného výkonu	8	6,3
T835	Infekcia močových orgánov	14	11,2
T846	Infekcia a záp .reakcia zav. vnútornou fixačnou pomôckou	1	0,8
T857	Pneumónia po umelej ventilácii pľúc	12	9,4
T874	Infekcia amputačného kýt'a	3	2,4
S p o l u		127	100,0

IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru a posudková činnosť

V okrese Zlaté Moravce zabezpečovali v roku 2019 zdravotnícku starostlivosť:

- Nemocnica Zlaté Moravce a.s.
- Neštátne ambulantné zdravotnícke zariadenia v poliklinike
- Ambulancie na území mesta Zlaté Moravce a v spádových obciach okresu (Topoľčianky, Obyce, Tesárske Mlyňany, Beladice, Sľažany a Hronský Beňadik)
- B. Braun Avitum s.r.o., dialyzačné stredisko, Zlaté Moravce
- Zariadenie sociálnej starostlivosti „Svetlo“ Volkovce - Olichov
- Domovy sociálnej starostlivosti (2x Zlaté Moravce a Machulince)

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD)

ŠZD v okrese Zlaté Moravce bol vykonaný 59 krát - komplexnými previerkami 47 krát, trikrát v súvislosti s výskytom nozokomiálneho ochorenia, 2 krát bola vykonaná kontrola nápravných opatrení a 7 krát mikrobiálny monitoring **Tab. IV.1.1**, v nasledujúcich zdravotníckych zariadeniach (ZZ):

Nemocnica Zlaté Moravce a.s. je člen skupiny AGEL SK – jedná sa o ZZ pavilónového typu. Nemocnica disponovala do septembra 2019 celkom s 95 lôžkami (chirurgické oddelenie 36, oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny (OAIM) 4, interné oddelenie 50 a JIS pri internom oddelení 5 lôžok). Od septembra 2019 má nemocnica celkom 58 lôžok (chirurgické oddelenie 18, OAIM 2, interné oddelenie 21, JIS pri internom oddelení 5 a nové oddelenie dlhodobo chorých má 12 lôžok).

Nelôžkové oddelenia sú tri: FBLR, RTG a laboratórnej medicíny, ktoré pozostáva z oddelenia hematológie a klinickej biochémie. Nemocnica má 10 ambulancií (internú, ortopedickú, traumatologickú, anesteziologickú, kardiologickú, hematologickú, 2 chirurgické, fyziatricko-rehabilitačnú a sonografickú). Od mája 2019 bol zriadený v nemocnici úsek liečebnej výživy a stravovania. Na 2 chirurgických operačných sálach (OS) s trojstupňovou filtráciou vzduchu sa vykonávajú chirurgické a ortopedické zákroky. Na OS je zabezpečený denný monitoring sterilizačných procesov chemickými, šaržovými indikátormi a Bowie dick testom. RÚVZ v Nitre vykonáva monitoring sterilizačnej techniky na operačných sálach biologickými testami jedenkrát mesačne a 1x ročne na oddelení laboratórnej medicíny. Samostatné oddelenie centrálnej sterilizácie sa v areáli nemocnice nenachádza. Sterilizáciu

pre OS ako aj pre jednotlivé oddelenia nemocnice vykonávajú pracovníci operačných sál, kde na sterilizáciu využívajú 2 autoklávy (AUT).

Kontroly HER boli vykonané na oddeleniach nemocnice nasledovne: 3x na chirurgických operačných sálach a 2x na OAIM. Na 2 chirurgických operačných sálach sme prekontrolovali aj evidenciu vyžiarených hodín germicídnych žiaričov.

Na lôžkových oddeleniach bol vykonaný ŠZD spojený s mimoriadnou cieľenou kontrolou zameranou na hygienický stav priestorov, výskyt plesní a dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu na základe nariadenia Hlavného hygienika SR. Nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov na chirurgickom a internom oddelení boli prekontrolované.

Poliklinika, Bernolákova 24, Zlaté Moravce – je ZZ, ktoré združuje 49 neštátnych ambulancií (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 4 ambulancie detských lekárov, 6 zubných, 34 odborných ambulancií a 2 ambulancie dentálnej hygieny). Sterilizačnú techniku využíva 9 odborných, 6 zubných ambulancií a 2 ambulancie dentálnej hygieny.

Kontroly HER boli vykonané v štyroch ambulanciách detských lekárov, v 5-tich ambulanciách zubných lekárov, v 2 ambulanciách dentálnej hygieny a v 8-mich ambulanciách odborných lekárov.

Zdravotné stredisko ŽITAVA, Hviezdoslavova 62, Zlaté Moravce - združuje 5 ambulancií (1 ambulancia praktického lekára pre dospelých, 1 detská ambulancia, 1 odborná a 2 zubné ambulancie). Kontrola HER bola vykonaná v detskej, odbornej a v dvoch zubných ambulanciách.

Ostatné neštátne ambulancie: v meste Zlaté Moravce sa nachádza ďalších 18 ambulancií súkromných lekárov (3 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 5 zubných a 10 odborných ambulancií). Sterilizačnú techniku využíva 5 zubných a 2 odborné ambulancie. Kontrola HER bola vykonaná v 5-tich ambulanciách zubných lekárov a v 2 ambulanciách odborných lekárov.

V obciach okresu sa nachádza 14 ambulancií, z toho je 7 ambulancií všeobecných lekárov (2x Topoľčianky, 1x Sľažany, Tesárske Mlyňany, Beladice, Obyce a Hronský Beňadik), 4 detské ambulancie (Obyce, Sľažany, Topoľčianky a Beladice), 2 zubné ambulancie (Topoľčianky a Tesárske Mlyňany) a 1 odborná ambulancia v Topoľčiankach. Sterilizačnú

techniku využívajú 3 ambulancie. Kontrola HER bola vykonaná v štyroch detských, dvoch zubných a v jednej odbornej ambulancii.

B.Braun AVITUM, s.r.o., dialyzačné stredisko je neštátne ZZ, ktoré poskytuje dialyzačné služby pre pacientov mesta a okolia. Nachádza sa v priestoroch mestskej nemocnice. Stredisko má celkom 8 lôžkok v 4 boxoch, z toho 2 lôžka slúžia na izoláciu infekčných pacientov. Súčasťou zariadenia je nefrologická ambulancia, šatne a filtre pre pacientov, čakárne, pomocné miestnosti a úpravňa vody. Stredisko funguje v dvojzmennej prevádzke. Kontrola HER bola vykonaná 1x spojená s mikrobiálnym monitoringom.

Vyhodnotenie hygienicko - epidemiologického režimu:

V okrese Zlaté Moravce bolo v roku 2019 odobratých 20 vzoriek zo sterilného materiálu a 110 vzoriek z prostredia (z toho sú 4 vzorky z ovzdušia operačných sál a 11 vzoriek dezinfekčných roztokov). Otestovali sme 48 sterilizačných prístrojov a 22 prístrojov bolo kontrolovaných opakovane. **Tab. IV.2 – IV.6.**

Tab. IV.1.2 uvádza výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia: z 20 odobratých vzoriek **zo sterilných materiálov** boli tri vzorky pozitívne (15,0%) odobraté na operačných sálach.

Zo 110 vzoriek **z prostredia** bolo 56 pozitívnych (50,9 %): na operačných sálach bolo 15 vzoriek pozitívnych (27,3%), na OAIM bolo 17 pozitívnych (73,9 %), na dialýze bolo 13 pozitívnych (81,3%) a v Zariadení sociálnej starostlivosti „Svetlo“ Volkovce - Olichov bolo v rámci epidemického výskytu hnačkových ochorení odobratých 16 sterov a 11 bolo pozitívnych (68,8 %).

Tab. IV.1.3 a IV.1.4 uvádza kontrolu efektu sterilizácie podľa typu materiálu, druhu sterilizácie a obalu. Z celkového počtu 20 vzoriek boli pozitívne 3 vzorky (15,0 %). Jedna pozitívna vzorka bola odobratá z balenia vo Wipaku a 2 z kaziet. Všetky pozitívne vzorky boli z materiálov sterilizovaných v autokláve.

Tab. IV.1.6 uvádza mikrobiologickú kontrolu dezinfekcie a dezinfekčných roztokov.

Z celkového počtu 110 odobratých vzoriek bolo 56 pozitívnych (50,9 %). Grampozitívna mikroflóra bola izolovaná 55x a gramnegatívna 1x. Z izolovaných bakteriálnych kmeňov prevládali stafylokoky.

Tab. IV.1.5. uvádza kontrolu sterilizačnej techniky. Na operačných sálach a ambulanciách okresu evidujeme 22 AUT, 25 HS a 1 sterilizátor bez horúcovzduchovej cirkulácie vzduchu

používaný v pedikúre . V roku 2019 sme otestovali všetky prístroje a opakovane bolo skontrolovaných 22 AUT.

Sterilizácia na jednotlivých oddeleniach a ambulanciách sa vykonávala podľa platnej vyhlášky MZ SR č.553/2007. O sterilizačných cykloch sa vedú sterilizačné denníky. V rámci vlastného monitoringu účinnosti sterilizačnej techniky sa používajú chemické indikátory.

Upratovanie v rámci nemocnice je zabezpečené svojpomocne vlastným personálom podľa vlastného sanitačno-dezinfekčného programu. Na oddeleniach majú zabezpečenú diferenciáciu upratovacích pomôcok podľa pracovísk a využívajú systém dvoch vedier. Dezinfekčné prípravky sú v pravidelných intervaloch striedané. Upratovanie v neštátnych ambulanciách je zabezpečené individuálne a v poliklinike upratuje spoločné priestory súkromná firma.

Manipulácia s bielizňou - na lôžkových oddeleniach sa použitá bielizeň odstraňuje a počíta vo vyhradených miestnostiach. Pranie bielizne zabezpečuje práčovňa LAVATON Trnava. Transport použitej bielizne je zabezpečený kontajnermi. Čistá bielizeň sa skladuje v skrinách na jednotlivých oddeleniach. Na jednotlivých ambulanciách polikliniky je pranie osobných ochranných pracovných prostriedkov a bielizne zabezpečené individuálne.

Manipulácia s odpadom - v nemocnici sa využíva separovaný zber odpadu. Odpadkové nádoby sú vybavené jednorazovými igelitovými vrecami. Nebezpečný biologický odpad sa ukladá do plastických obalov na jedno použitie, skladuje sa v chladiacom boxe a odváža sa do spaľovne. Likvidácia odpadov je centrálné riadená a koordinovaná. Komunálny odpad likviduje mesto Zlaté Moravce. Neštátne ambulancie majú zmluvne zabezpečený odvoz a likvidáciu biologického odpadu súkromnými firmami, ktoré majú na to oprávnenie.

Vzduchotechnické zariadenie – na 2 operačných sálach nemocnice je trojstupňová filtrácia vzduchu a je zabezpečený pravidelný servis filtračných zariadení.

Dezinfekcia - na lôžkových oddeleniach, operačných sálach a ambulanciách sa dodržiava zásada striedania dezinfekčných roztokov. Spôsob, intervaly, expozičný čas a druh použitého dezinfekčného prípravku majú uvedené v prevádzkových poriadkoch jednotlivých oddelení a ambulancií.

Umývanie a dezinfekcia rúk zdravotníckeho personálu je zabezpečená systémom dávkovačov tekutých mydiel a dezinfekčných prostriedkov. Na utieranie rúk sa používajú jednorazové papierové utierky.

Pri kontrolách HER sme zdravotníckych pracovníkov upozorňovali:

- na nutnosť striedania dezinfekčných prípravkov v pravidelných intervaloch

- na presné dodržiavanie koncentrácie a expozičného času dezinfekčných prostriedkov podľa návodu na použitie a spôsob ich skladovania - kontrolovanie dátumu expirácie.

Po zistení nevyhovujúcich výsledkov zo sterov boli na jednotlivých oddeleniach a ambulanciách písomnou formou nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov.

Konzultácie - boli poskytované zdravotníckym zariadeniam a zdravotníckym pracovníkom hlavne na úseku nozokomiálnych ochorení, dekontaminácie, očkovania proti VHB.

Rozhodnutia - v roku 2019 boli vydané 3 rozhodnutia na začatie správneho konania (podľa §12) v súvislosti s výskytom nozokomiálnych ochorení v sociálnych ústavoch a 3x bol zabezpečený lekársky dohľad formou rozhodnutia pri poranení zdravotníckych pracovníkov.

Poznámka: Vysvetlivky skratiek izolovaných mikróbov viď príloha.

Tab. IV.1.1 Prehľad o výkone ŠZD ZZ v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Zdravotnícke zariadenie/oddelenie	Celkový počet ZZ	vykonaný ŠZD				SPOLU
		Komplex preverky	V súvislosti s NN	Kontrola náprav. opatrení	mikrobiálny monitoring	
lôžkové odd. - OAIM/JIS	1	1	-	-	2	3
lôžkové odd.- chirurgický smer	1	1	-	1	2	4
lôžkové odd. - nechirurgický smer	1	1	-	1	-	2
ambulancia pre deti a dorast	9	9	-	-	-	9
ambulancia pre dospelých	15	-	-	-	-	-
ambulancie odborní lekári	46	14	-	-	-	14
stomatológovia	17	17	-	-	-	17
dialýza	1	1	-	-	1	2
DSS ZSS	4	3	3	-	2	8
SPOLU	95	47	3	2	7	59

Tab. IV.1.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Oddelenie	sterilný materiál			prostredie		
	počet	z toho pozit.		počet	z toho pozit.	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Chirurgické OS	14	3	21,4	55	15	27,3
OAIM	6	0	0	23	17	73,9
Dialýza	-	-	-	16	13	81,3
Ústav sociálnej starostlivosti	-	-	-	16	11	68,8
SPOLU	20	3	15,0	110	56	50,9

Tab. IV.1.3 Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu a obalu v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

názov zdravot. pomôcky	Vzorky sterilizované v												% pozit.
	jednoraz. kombin. obaloch		kontajneroch		kazetách dózach		v inom obale		voľne		Spolu		
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	
Kov	2	0			2	1					4	1	25,0
Sklo													
Guma	2	0			2	1					4	1	25,0
Textil	6	1					2	0			8	1	12,5
Plasty	2	0			2	0					4	0	0
Liečivá													
endoskopy I. kateg.													
Šitie													
Roztoky													
Iné													
SPOLU	12	1			6	2	2	0			20	3	15,0
% pozit	8,3				33,3		0				15,0		

Tab. IV.1.4 Kontrola efektu sterilizácie podľa typu materiálu druhu sterilizácie v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Názov zdravot. pomôcok	Vzorky sterilizované v														SPOLU	% pozit.	
	HS		autokláv		chemicky		Fyzikálne chemicky		plazma		inak		VSD				
	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P	V	P			
Kov			4	1											4	1	25,0
Sklo																	
Guma			4	1											4	1	25,0
Textil			8	1											8	1	12,5
Plasty			4	0											4	0	0
Liečivá																	
endosk. I. kateg.																	
Šitie																	
Roztoky																	
iné																	
SPOLU			20	3											20	3	15,0

Tab. IV.1.5 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Typ prístroja	Celkový počet	Výsledky testovania						
		počet kontrolovaných	% Kontrolovaných	počet pozitívnych	% pozit. z počtu kontrolovaných	opakovane kontrolované	počet opakovane pozit.	počet vyradených
AUT	22	22	100,0	-	-	22	-	-
HVS	25	25	100,0	-	-	-	-	-
FS								
Plazma								
EO								
Iný	1	1	100,0					
SPOLU	48	47	100,0	-	-	22	-	-

Tab. IV.1.6 Výsledky mikrobiologickej kontroly dezinfekcie a dezinfekčných roztokov v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Miesto odberu vzoriek	Počet odobratých vzoriek			Druhy a počet izolovaných mikroorganizmov		
	Celkom	Pozit.		Grampozitívna mikroflóra	Gramnegatívna mikroflóra	Plesne a kvasinky
		abs.	%			
Ruky personálu	4	4	100	3 STA.I, STA.A	-	-
Pokožka a ruky pacientov						
Prístroje na udržiavanie vitálnych funkcií						-
Inkubátory						
Prostredie endoskop. prac. s endoskopmi II. kat.						
Nástroje a pomôcky so suchým prostredím						
Nástroje a pomôcky s vlhkým prostredím	6	2	33,3	2 STA.I	-	-
Dezinfekčné roztoky	11	3	27,3	3 STA.I	-	-
Lekárske roztoky a H ₂ O						
Masti a gély						
Pomôcky na stravovanie pacientov	6	3	50,0	STA.I, ENT	KLE	-
Lôžkoviny a bielizeň						-
Pomôcky na upratovanie a toaletu pacientov						-
Maloplošná dezinfekcia (odd., lekáreň, ambulancie)	35	30	85,7	28 STA.I, STA.A, ENT	-	-
Maloplošná dezinfekcia (operačný trakt)	30	10	33,3	8 STA.I, ENT, MIK	-	-
Veľkoplošná dezinfekcia (oddelenia a ambulancie)						
Veľkoplošná dezinfekcia (operačný trakt)	14	4	28,6	2 STA.I, 2 MIK	-	-
Vyšetrenie ovzdušia (aeroskop, sedimentácia)	4	0	0	0	-	-
SPOLU	110	56	50,9	55	1	0

Zoznam najčastejšie izolovaných mikrobiálnych druhov a ich skratky:

Názov mikróba:

Skratka: G+

G-

Acinetobacter	ACI	-
Aeromonas /A. hydrophila .../	AER	-
Alcaligenes faecalis	AF	-
Bordetella	BOR	-
Burkholderia	BUR	-
Campylobacter	CAM	-
Candida albicans	CAN.A	P
Citrobacter	CIT	-
Clostridium	CLO	+
Corynebacterium	COR	+
Escherichia coli, Escherichia hermani, Escherichia vulneris	EC,EH,EV	-
Enterobacter - aglomerans, cloacae, aerogenes, intermedium, Eikenella corodens	ENTB	-
Enterobacteriace /Pantola dispersia/	ENTBC	-
Enterokoky /Enterococcus faecalis, species/	ENT	+
Flavobacter species	FLA	-
Haemophilus influenzae	HE.I	-
Hafnia	HAF	-
Klebsiella /K. pneumoniae.../	KLE	-
Kvasinky - iné	KV.I	K
Legionella	LEG	-
Mikrokoky	MIK	+
Morganella morgani (predtým Proteus m.)	MM	-
Moraxella /M. lacunata/	MOR	-
Mykoplazmy /M. hominis, pneumoniae .../	MYKP	P
Mykózy -patogénne huby /Aspergillus fumigatus, flavus, niger/	MYK	P
Neisserie	NEI	-
Pasteurella species	PAS	-
Proteus mirabilis	PR.M	-
Proteus vulgaris	PR.V	-
Proteus - iný /P. morgani,/	PR.I	-
Plesne /Cladosporium sp., .../	PL	P
Providencia (P.rettgeri)	PRO	-
Pseudomonas aeruginosa	PS.A	-
Pseudomonády iné /stutzeri, mendocina, putida, hominis, alcaligenes, cepacia, G- nefermentujúce paličky, Spingomonas paucimobilis/	PS.I	-
Salmonella	SAL	-
Sarcina	SAR	+
Serratia /S. marcescens/	SER	-
Shigella	SHI	-
Staphylococcus aureus	STA.A	+
Staphylococcus epidermidis	STA.E	+
Staphylococcus iný /SKN = St. koaguláza negat., hominis, xylosus, warneri/	STA.I	+
Streptococcus agalactiae /aj streptokok zo skup. B /	STR.A	+
Streptococcus pneumoniae	STR.P	+
Streptococcus pyogenes	STR.S	+
Streptococcus iný /S. viridans, gama streptokoky.../	STR.I	+
Vzdušné sporujúce baktérie /Bacillus subtilis, cereus, megatérium/	VSB	+
Yersinia	YER	-

Tab.III.9.5 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Druh oddelenia	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Interné	5	11,4	7	15,9	-	-	10	22,7	1	2,3	-	-	2	4,5	-	-	10	22,7	9	20,5	44	34,6
Chirurgické	-	-	5	22,7	-	-	-	-	-	-	12	54,5	2	9,1	-	-	2	9,1	1	4,5	22	17,3
OAIM	-	-	12	52,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	26,1	5	21,7	23	18,1
ODCH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zariadenie soc. služieb	30	78,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	18,4	-	-	-	-	1	2,6	38	29,9
SPOLU	35	27,6	24	18,9	-	-	10	7,9	1	0,8	12	9,4	11	8,7	-	-	18	14,2	16	12,6	127	100,0

(Kože a slizníc: 1x flegmóna, 4x inflamovaný dekubit, 6x svrab

Iné : 1x flebitída)

Tab.III.9.6.b Výskyt NN podľa EA a lokalizácie v okrese Zlaté Moravce za rok 2019

Etiologický agens	Lokalizácia infekcie																					
	črevná		dolné dýchacie cesty		gynekologické		horné dýchacie cesty		iné		infekcie v mieste operačného výkonu (IMCHV)		kože a slizníc (SST)		rany a popáleniny		Sepsy (BSI)		Urologické (UTI)		Spolu	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Streptococcus sk.D (enterokoky)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33,3	-	-	1	33,3	-	-	-	-	1	33,3	3	2,4
Zákožka svrabová	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100,0	-	-	-	-	-	-	1	0,8
ZES-kult.negat.	8	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	6,3
ZES-kult. nevyšetrených	12	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	9,4
Bez odberu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	100,0	-	-	-	-	-	-	6	4,7
S P O L U	35	27,6	24	18,9	-	-	10	7,9	1	0,8	12	9,4	11	8,7	-	-	18	14,2	16	12,6	127	100,0

b. IV.2. ŠZD v ohniskách nákaz je uvedený vo výročnej správe za okres Nitra ako sumár za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

V. Ostatné činnosti

Časť „V. Ostatné činnosti“ je uvedená vo výročnej správe za okres Nitra.

VI. Všeobecné kritériá

V tabuľke č. VI.1. je uvedená špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie u prenosných 9chorôb vykázaných v roku 2018 v okrese Zlaté Moravce

V tabuľke č. VI.2. je uvedená vekovošpecifická chorobnosť na prenosné ochorenia v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce.

V tabuľke č. VI.3. je uvedená sezónnosť výskytu prenosných ochorení v roku 2019 v okrese Zlaté Moravce.

Tabuľka č. VI.4., v ktorej sú uvedené menšie epidémie alimentárnych ochorení s počtom 2 až 5 prípadov, riešené v roku 2019, je uvedená v sumári za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce vo výročnej správe za okres Nitra.

Tab. VI.1. - Špecifická chorobnosť viazaná na pohlavie
v okrese Zlaté Moravce - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Chorobnosť v roku 2018		Z toho				
				muži		ženy		
		abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	abs.	na 100 000	
1	2	3	4	5	6	7	8	
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	-	-	-	-	-	
		n	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	28	68,9	13	65,2	15	72,4
		n	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	-	-	-	-	-	-
		n	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakter.črevné infekcie	54	132,9	25	125,5	29	140,1	
A05	Iné bakter.otravy potrav.	-	-	-	-	-	-	
A08	Vírus. a inými organizmami vyvolané črevné infekcie	104	256,0	34	170,6	70	338,1	
A09	Nešpec. gastroenteritídy	10	24,6	4	20,1	6	29,0	
B15	Akútna hepatitída A	-	-	-	-	-	-	
B16	Akútna hepatitída B	-	-	-	-	-	-	
B17.1	Akútna hepatitída C	-	-	-	-	-	-	
B17.2	Akútna hepatitída E	2	4,9	2	10,0	-	-	
B18	Chronická hepatitída	-	-	-	-	-	-	
B19	VH bližšie nešpecifikované	-	-	-	-	-	-	
A37	Divý kašeľ	2	4,9	-	-	2	9,7	
A38	Šarlach	3	7,4	3	15,1	-	-	
B01	Ovčie kiahne	140	344,6	76	381,4	64	309,1	
B05	Osýpky	-	-	-	-	-	-	
B06	Ružienka	-	-	-	-	-	-	
B26	Mumps	-	-	-	-	-	-	
A39	Meningokokové infekcie	-	-	-	-	-	-	
A85-87 A89	Vírusové infekcie CNS	2	4,9	2	10,0	-	-	
A84	Vír.encefal.pren.kliešťami	1	2,5	1	5,0	-	-	
G00	Bakter.zápal mozg.plien	-	-	-	-	-	-	
A21	Tularémia	2	4,9	1	5,0	1	4,8	
B58	Toxoplazmóza	1	2,5	-	-	1	4,8	
A78	Q-horúčka	-	-	-	-	-	-	
A27	Leptospiróza	-	-	-	-	-	-	
A32	Listerióza	-	-	-	-	-	-	
A35	Tetanus	-	-	-	-	-	-	
A69	Lymská borelióza	7	17,2	3	15,1	4	19,3	
B86	Svrab	24	59,1	8	40,2	16	77,3	
B02	Herpes zoster	23	56,6	6	30,1	17	82,1	

Tabuľka VI.2. - Vekovošpecifická chorobnosť na prenosné choroby v okrese Zlaté Moravce - rok 2019 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Vekové skupiny											Spolu
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A87 A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	16,8	15,8	-	-	-	4,9
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	15,8	-	-	-	2,5
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17,8	13,6	4,9
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
		rel.	-	-	-	-	-	-	16,8	-	-	-	-	2,5
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		rel.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	-	-	2	-	-	-	-	1	3	-	1	7
		rel.	-	-	107,5	-	-	-	-	15,8	51,9	-	13,6	17,2
B86	Svrab	abs.	1	-	1	1	2	-	2	1	1	5	10	24
		rel.	241,0	-	53,7	58,5	110,4	-	33,7	15,8	17,3	88,8	135,9	59,1
B02	Herpes zoster	abs.	-	-	-	-	-	1	3	2	3	5	9	23
		rel.	-	-	-	-	-	43,8	50,5	31,5	51,9	88,8	122,3	56,6

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Zlaté Moravce - rok 2019

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu		
			JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JÚN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
A01	Brušný týfus a paratýfus	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
A02	Iné infekcie salmonelami	o	abs.	2	-	1	-	4	-	4	4	3	5	4	1	28	
			%	7,1	-	3,6	-	14,3	-	14,3	14,3	10,7	17,8	10,7	3,6	100,0	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A03	Bacilová dyzentéria	o	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
		n	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
			%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A04	Iné bakteriálne črevné infekcie	abs.	1	5	2	3	9	6	7	4	8	1	6	2	54		
		%	1,9	9,2	3,7	5,5	16,7	11,1	13,0	7,4	14,8	1,9	11,1	3,7	100,0		
A05	Iné bakteriálne otravy potrav.	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A08	Vírus.a inými org. vyv. črev. infekcie	abs.	6	7	22	13	23	2	4	5	4	5	11	2	104		
		%	5,8	6,8	21,2	12,5	22,1	1,9	3,8	4,8	3,8	4,8	10,6	1,9	100,0		
A09	Nešpecifikovaná gastroenteritída	abs.	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10		
		%	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0		
B15	Akútna hepatitída A	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B16	Akútna hepatitída B	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.1	Akútna hepatitída C	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B17.2	Akútna hepatitída E	abs.	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	2		
		%	-	-	-	-	-	50,0	-	-	50,0	-	-	-	100,0		
B17.8	Iná špecifikovaná vírusová hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B18	Chronická hepatitída	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
B19	VH bližšie nešpecifikované	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
A37	Divý kašeľ	abs.	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2		
		%	50,0	-	-	-	-	-	-	-	50,0	-	-	-	100,0		
A38	Šarlach	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3		
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0		
B01	Ovčie kiahne	abs.	26	29	25	18	19	1	1	3	6	2	3	7	140		
		%	18,6	20,7	17,9	12,9	13,6	0,7	0,7	2,1	4,3	1,4	2,1	5,0	100,0		

Tabuľka VI.3. - Sezónnosť výskytu prenosných chorôb v okrese Zlaté Moravce - rok 2019 - pokračovanie

Kód MKCH	Ochorenie	Hodnota	Mesiace												Spolu
			JAN.	FEB.	MAR.	APR.	MAJ	JÜN	JÚL	AUG.	SEP.	OKT.	NOV.	DEC.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
B05	Osýpky	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B06	Ružienka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B26	Mumps	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
J10	Chríпка	abs.	2 034	3 170	1 837	1 561	1 282	946	634	573	1 303	1 587	1 677	1 494	18 101
		%	11,2	17,5	10,1	8,6	7,1	5,2	3,5	3,2	7,2	8,8	9,3	8,3	100,0
A39	Meningokokové infekcie	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A85-A89	Vírusové infekcie CNS	abs.	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	50,0	-	50,0	-	-	-	-	100,0
A84	Vir.encefalitída prenáš.kliešťami	abs.	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		%	-	-	-	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0
G00	Bakteriálny zápal mozgových plien	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A21	Tularémia	abs.	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	2
		%	-	-	-	-	-	50,0	-	50,0	-	-	-	-	100,0
B58	Toxoplazmóza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100,0	-	-	100,0
A78	Q-horúčka	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A27	Leptospiróza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A32	Listerióza	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A35	Tetanus	abs.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
A69	Lymská borelióza	abs.	1	-	-	1	1	1	-	2	-	1	-	-	7
		%	14,3	-	-	14,3	14,3	14,3	-	28,5	-	14,3	-	-	100,0
B86	Svrab	abs.	3	2	3	2	3	-	1	-	3	5	2	-	24
		%	12,5	8,3	12,5	8,3	12,5	-	4,2	-	12,5	20,9	8,3	-	100,0
B02	Herpes zoster	abs.	3	1	5	1	1	1	3	1	2	2	3	-	23
		%	13,0	4,4	21,6	4,4	4,4	4,4	13,0	4,4	8,7	8,7	13,0	-	100,0

VÝROČNÁ SPRÁVA 2019

ODBOR LABORATÓRNYCH ČINNOSTÍ

Oddelenia chemických analýz

NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov

Mikrobiológia životného prostredia

Biológia životného prostredia

Fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí

Odbor laboratórných činností na RÚVZ so sídlom v Nitre je akreditované pracovisko, ktoré má svedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17025:2005, udelené Slovenskou národnou akreditačnou službou. Odbor laboratórných činností zabezpečuje laboratórnú činnosť pre RÚVZ v regióne Nitrianskeho kraja. Predmetom akreditácie Odboru laboratórných činností je chemické, fyzikálnochemické, mikrobiologické a biologické skúšanie vôd, potravín, predmetov bežného používania, mikrobiologické skúšanie kontroly funkcie sterilizátorov, merania fyzikálnych veličín v zložkách životného a pracovného prostredia, odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

Odbor laboratórných činností sa organizačne člení na:

- Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz
- Mikrobiológia a biológia životného prostredia
- Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákнитých prachov

Laboratóriá v priebehu roka 2019 analyzovali vzorky životného a pracovného prostredia na základe požiadaviek terénnych oddelení RÚVZ v regióne Nitrianskeho kraja, právnických a fyzických osôb. Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vlákнитých prachov zabezpečovalo odbery a analýzy anorganických vlákнитých prachov v ovzduší a v pevných materiáloch elektrónovým mikroskopom pre celé územie Slovenskej republiky.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Laboratóriá chemických analýz vykonávajú chemické, fyzikálnochemické, zmyslové a fyzikálne skúšky v oblasti skúšania vôd, potravín, ovzdušia, odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

1) Personálne obsadenie pracovísk a stav akreditácie v roku 2019 k 31.12.2019 pracovníci NRC sú zahrnutí v celkovom počte pracovníkov jednotlivých RÚVZ

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia					
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet		počet		platnosť
						skúšok / ukazovateľov	odberov / ukazovateľov	do		
					A	N	A	N		
RÚVZ Nitra					S	37	43	2	2	
	5	12	1	18	U	70	57	49	39	1.10.2024
z toho:					S			-	-	
- NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov	1	1	-	2	U	1	-	-	-	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
- strední zdravotnícki pracovníci (SZP)
- pomocný personál (NZP)

- A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
- N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
- S – skúška
- U – ukazovateľ

2) Analytická činnosť pracovísk OCHA v roku 2019

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Vodana kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ	vzorky	1069	658	0	460	0	0	0	96	0	446	2729
Nitra	ukazovatele	15521	1389	0	1268	0	0	0	124	0	808	19110
	analýzy	25201	1491	0	3040	0	0	0	502	0	1194	31428

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
RÚVZ	ukazovatele	1537	177	0	0	0	34	0	0	1748	
Nitra	analýzy	2593	287	0	0	0	66	0	0	2946	

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Nitra	188	376

3) Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk v roku 2019

Názov úradu		Typ vzorky								
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	Spolu
RÚVZ	ukazovatele	3	10						9	22
Nitra	analýzy	6	20						9	35

4) Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2019

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
-	-	-	-	-

5) **Nové analytické metódy a postupy meraní (a odberov) zavedené v pracoviskách v roku 2019**

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
RÚVZ Nitra	Voda	Železo	FA - AAS	Manuál AAS Varian

6) **Odborná činnosť pracovísk v roku 2019**

a) **Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva**

Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	73	169

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: MONITORING VYBRANÝCH PRÍRODNÝCH VODNÝCH PLŔCH A BOKÚPALÍSK	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	14	28

Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: ANALÝZA CELKOVÉHO ARZÉNU V POTRAVINÁCH	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	13	13

Číslo úlohy: 7.17	NÁZOV ÚLOHY: OPTIMALIZÁCIA ODBERU A STANOVENIA MINERÁLNYCH OLEJOV VO VZORKÁCH PRACOVNÉHO PROSTREDIA	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ NR	2	2

b) **Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR**

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Nitra	ÚVZ SR	Deň vody	133	266	266

c) Iná odborná činnosť

Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci OCHFA vykonávali nasledovné odborné činnosti:

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	OCHFA	<ul style="list-style-type: none">- vypracovávanie odborných podkladov pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia,- Ing. Vladimír Pavlík PhD - krajský odborník HH SR pre odbor chemických analýz a člen poradného zboru HO HH SR pre oblasť chemických analýz,- Ing. Vladimír Pavlík PhD, vymenovaný za člena skúšobnej Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a člena skúšobnej Komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie,- Ing. Vladimír Pavlík PhD – člen pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre spektrálne metódy a chemometriu,- Ing. Iveta Čepelová - členka pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre chromatografiu,- Ing. Iveta Kadlecová - členka pracovnej skupiny poradného zboru HH SR pre chémiu ovzdušia,- pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR- spracovanie výročnej správy a výkazníctva za chemické analýzy OOFŽP ÚVZ- konzultačná a poradenská činnosť pre verejnosť v rámci Svetového dňa vody v Nitre,- vykonávanie konzultačnej, poradenskej činnosti pre verejnosť,- vypracovanie podkladov pre zúčtovanie platených služieb,- obhliadky pracoviska oddelenia CHFA študentmi UKF Nitra a SPÚ Nitra,

NÁRODNÉ REFERENČNÉ CENTRUM PRE ZDRAVOTNÚ PROBLEMATIKU VLÁKNITÝCH PRACHOV

1. Národné referenčné centrum pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre bolo zriadené Ministrom zdravotníctva Slovenskej republiky rozhodnutím č. 163/97- A zo dňa 15.1.1997 s účinnosťou od 1. februára 1997.

2. Personálne obsadenie

Ing. Kadlecová Iveta – vedúca NRC

Marta Oborová - laborantka

3. Platnosť akreditácie 01.10.2019 - 01.10.2024

- predpis STN EN ISO/IEC 17025:2017

-VDI 3492

- pracovné ovzdušie, vnútorné prostredie budov, pevné materiály

- ukazovatele - anorganické vláknité častice

4. Odborné analýzy

Národné referenčné centrum s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky zabezpečovalo v zmysle schváleného štatútu v referenčnom období v roku 2019 nasledovné ciele :

- odber a vyhodnotenie vzoriek odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru,

- odber a vyhodnotenie vzoriek na základe požiadaviek fyzických a právnických osôb,

- odber a vyhodnotenie vzoriek na základe podnetov a sťažností osôb,

- odber a vyhodnotenie vzoriek pre orgány činné v trestnom konaní

5. Metodická a konzultačná činnosť

NRC zabezpečuje:

a/ odber a analýzu vzoriek ovzdušia na prítomnosť anorganických vláknitých častíc

(azbestové vlákna, umelé minerálne vlákna) vo vnútornom prostredí budov a pracovnom prostredí, rastovacím elektrónovým mikroskopom (REM) a energiovodisperzným spektrometrom (EDXA)

b/ odber a analýzu vzoriek pevného materiálu na prítomnosť anorganických vláknitých častíc

c/konzultačnú činnosť (telefonicky, elektronicky alebo v písomnej forme) pre fyzické a právnické osoby o problematike ochrany zdravia pred pôsobením anorganických vláknitých častíc na zdravie ľudí

d/usmerňuje odborných pracovníkov RÚVZ v Slovenskej republike o problematike správneho odberu vzoriek ovzdušia a materiálu

e/ v prípade vzoriek štátneho zdravotného dozoru neodkladne informuje príslušné RÚVZ o výsledkoch merania

f/ vydáva rozhodnutia o poskytovaní služieb - odber, analýzu a spracovanie vzoriek s obsahom azbestového materiálu pre spoločnosti

Bolo vydaných 7 rozhodnutí o poskytovaní služby.

g/ zúčastňuje sa spolu s terénnym oddelením preventívneho pracovného lekárstva na riešení podnetov a sťažností od občanov, odoberá vzorky materiálu

f) spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní pri odbere pevných vzoriek

6. Činnosť NRC za rok 2019

V roku 2019 bolo metódou elektrónovej mikroskopie vyšetrených celkovo 416 vzoriek.

Z tohto počtu bolo 175 vzoriek vo vnútornom prostredí budov, 241 vzoriek pevného materiálu.

Celkový počet analýz bol 436. Za rok 2019 bolo vyhodnotených 376 vzoriek platených služieb.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo analyzovaných 39 vzoriek.

Bolo odobraných a vyhodnotených 134 vzoriek pevného materiálu pre orgány činné v trestnom konaní v okresoch Bratislava, Komárno, Nitra, Prievidza.

Naše oddelenie v roku 2019 odobralo a vyhodnotilo celkovo 65 vzoriek ovzdušia vo vnútornom prostredí budov.

Analyzovalo sa 110 vzoriek odobratých RÚVZ Bratislava, Košice, Žilina, Banská Bystrica.

Tab.č.1: Činnosť NRC za rok 2019

Počet vzoriek	Počet analýz	Platené služby	ŠZD	Pevný materiál	Odber vzoriek ovzdušia RÚVZ NR	Odber vzoriek ovzdušia iné RÚVZ
416	436	376	39	241	65	110

Z počtu vyšetrených vzoriek za rok 2019 vidieť záujem o odstraňovanie a sanáciu azbestových materiálov v zmysle platnej legislatívy, čomu napomáha aj činnosť NRC pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov.

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. Personálne obsadenie pracovísk MŽP v SR a stav akreditácie v roku 2019

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					počet		Akreditácia		platnosť do
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	1,5	4,5	1	7,0	S	21	10	0	0	1.10.2024
					U	24	10	0	0	

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
 strední zdravotnícki pracovníci (SZP)
 pomocný personál (NZP)
 MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
 N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

2. Analytická činnosť pracovísk MŽP v roku 2019

Úrad		Druh analyzovaného materiálu							spolu
		voda	ovzdušie	potraviny	PBP	dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	vzorky zabezpečenia kvality meraní	iné	
RÚVZ Nitra	vzorky	2 159	409	2 540	13	4 304	2 023	167	11 615
	ukazovatele	10 795	1 227	12 833	65	4 735	2 225	385	32265
	analýzy	17 606	1 432	25 533	130	6 457	4 567	516	56 241

PBP – predmety bežného používania

Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2019

Názov úradu		Druh analyzovanej vody									iné	spolu
		vodovody	studne	pramene	vrty	technologické vody	nádrže	štrkoviská	bazény			
									termálne	netermálne		
RÚVZ Nitra	vzorky	1 106	166	15	6	0	13	22	323	508	0	2 159
	ukazovatele	5 530	830	75	30	0	65	110	1 615	2 540	0	10 795
	analýzy	7 687	1 112	105	42	0	130	220	3 230	5 080	0	17 606

Prehľad o vyšetreniach účinnosti sterilizácie, dezinfekcie pomôcok a prostredia vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2019

Názov úradu		Sanitárne mikrobiologické testy	Kontrola sterilizačných prístrojov	Zisťovanie účinnosti dezinfekčných roztokov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	Iný materiál	Spolu
RÚVZ Nitra	vzorky	1 870	2 055	40	379	409	61	4 814
	ukazovatele	2 057	2 261	44	417	450	67	5 296
	Analýzy	2 805	3 083	66	569	614	92	7 229

3. Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
voda	2 159	10 795	17 606
ovzdušie	409	1 227	1 432
potraviny	2 540	12 833	25 533
kozmetika a predmety bežného používania	13	65	130
dekontaminácia prostredia skúšky sterility	4 304	4 735	6 457
vzorky zabezpečenia kvality meraní	2 023	2 225	4 567
iné	167	385	516
SPOLU	11 615	32 265	56 241

4. Prehľad o druhoch a počte vyšetrených vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania v pracoviskách MŽP v SR v roku 2019

č.	Druh potraviny	Počet		
		vzoriek	ukazovateľov	analýz
1	Syry a bryndza	1	5	10
2	Ostatné mliečne výrobky	2	10	20
3	Vajcia a výrobky z vajec	16	80	160
4	Mäso a výrobky z mäsa	1	5	10
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0
6	Tuky a oleje	0	0	0
7	Polievky, bujóny, omáčky	106	530	1 060
8	Cereálie a pekárenské výrobky	129	645	1 290
9	Ovocie a zelenina	3	15	30
10	Byliny a koreniny	14	70	140
11	Nealkoholické nápoje	4	20	40
12	Víno a alkoholické nápoje	4	20	40
13	Zmrzlina a mrazené dezerty	191	955	1 910
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylinných)	23	115	230
15	Ovocné a bylinné čaje	12	60	120
16	Pokrm pre spoločné stravovanie	616	3 140	6 340
17	Polotovary	0	0	0
18	Detská a dojčenská výživa	78	390	780
19	Výživové doplnky	44	220	440
20	Prídavné látky (aditíva)	0	0	0
21	Lahôdkarske výrobky	198	990	1 980
22	Cukrárske výrobky	246	1 265	2 470
23	Cukrovinky	1	5	10
24	Minerálne, pramenité a balené vody	19	133	133
25	Materské mlieko	0	0	0
	<i>SPOLU</i>	1 708	8673	17 213
26	PBP	13	65	130
27	Kozmetika	0	0	0
28	Ostatné	819	4 095	8 190
	<i>SPOLU</i>	2 540	12833	25533

6. Prehľad výskytu a identifikácie salmonel vo vzorkách potravín a životného prostredia v roku 2019

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Epidemiologická súvislosť ŠZD	Výsledok identifikácie	
				sérotyp	fágotyp
1	19. 3. 2019	Piesok Agama Bradata	Epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella enterica</i> <i>subsp. salamae</i>	-
2	18. 6. 2019	Voda od korytnačky	Epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella Poona</i>	-
3	29. 10. 2019	Trus gekona	Epidemiologická súvislosť	<i>Salmonella Muenchen</i>	-

7. Prehľad izolácií *Cronobacter spp.* v sušenej mliečnej detskej výžive v pracoviskách MŽP v SR v roku 2019

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej		počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Cronobacter spp.</i>	31	0	17	0

8. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk MŽP v SR v roku 2019

Názov úradu	Počet		Typ vzorky						Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Bakteriálny kmeň	iné	
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	1	1	0	0	0	0	2
		ukončené	1	1	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	6	1	0	0	0	0	7
		ukončené	6	1	0	0	0	0	7

9. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích a bilaterálnych testov pracoviskami MŽP v SR v roku 2019

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
Výskumný ústav vodného hospodárstva, Bratislava	MPS-MBR-10/2019	PT/A	6	42
Štátny veterinárny a potravinový ústav, Bratislava	MPV 2019 – dôkaz baktérii rodu <i>Shigella</i>	PT	1	4

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

10. Odborná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2019

a) programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 6.5	NÁZOV ÚLOHY: Mimoriadne epidemiologické situácie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	57	171

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring vybraných prírodných plôch a biokúpalísk	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	38	114

Číslo úlohy: 7. 2	NÁZOV ÚLOHY: Kvalita vody a prostredia umelých kúpalísk a zdravotníckych zariadení	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	25	50

b) Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
RÚVZ Nitra	SZU BA, VŠ sv. Alžbety BA, Trnavská univerzita v Trnave	Hospital- Enviro – Rez.	2 249	2 541	3 465

c) Iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	MŽP	Členstvo v pracovných skupinách: PhDr. Eva Barátová krajská odborníčka HH SR pre odbor MŽP, člen poradného zboru HH pre odbor MŽP. Výuka - pre študentov UKF a SPU Nitra

11. Medzinárodná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2019

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	MŽP	Kontaktný bod ECDC pre šigely

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1 Personálne obsadenie pracovísk BŽP v SR a stav akreditácie v roku 2019

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok/počet ukazovateľov		počet odberov/počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	0,5	0,5	0	1	S	2	5	0	0	1.10.2024
					U	7	5	0	0	

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci

SZP – strední zdravotnícki pracovníci

NZP – pomocný personál

MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

S – skúšky

U – ukazovatele

2. Analytická činnosť pracovísk BŽP v roku 2019

a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a úžitkové	Vody minerálne, pramenité, bal. pitné	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
RÚVZ Nitra	vzorky	1 328	19	831	35	0	0	0	106	0	252	0	0	0	2 571
	ukazovatele	9 296	76	1 662	70	0	0	0	106	0	756	0	52	0	12 018
	analýzy	11 952	114	3 324	140	0	0	0	1272	0	4160	0	107	0	21 069

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalísk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajíčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné
RÚVZ Nitra	vzorky	1328	35	0	831	0	29	0	0	106	0	252	0	0	0
	ukazovatele	9296	70	0	1662	0	58	0	0	106	0	756	0	0	0
	analýzy	11952	140	0	3324	0	58	0	0	1272	0	4160	0	0	0

3. Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovísk BŽP v SR v roku 2019

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	3	0	0	0	0	3

4. Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov pracoviskami BŽP v SR v roku 2019

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ Nitra	MPS-HB-NR1/19 Hydrobiologický rozbor vody	PT	3	7

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

5. Odborná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2019

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring vybraných prírodných vodných plôch a bio kúpalísk	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	35	128

Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Kvalita vody a prostredia umelých kúpalísk a zdravotníckych zariadení	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	831	1 662

Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring biologických alergénov v ovzduší (peľová informačná služba – PIS) a alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	252	756

6. Iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
RÚVZ Nitra	BŽP	<u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť.</u> - Školské pracovisko pre študentov UKF a SPU v Nitre <u>Členstvo v pracovných skupinách:</u> - PhDr. Gabriela Švecová, MPH krajská odborníčka HH SR pre odbor BŽP

FYZIKÁLNE FAKTORY V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Personálne obsadenie pracovísk FF v SR a stav akreditácie v roku 2019

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
RÚVZ Nitra	1	2		3	S	2	6			1.10.2024
					U	6	17			

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
strední zdravotníckí pracovníci (SZP)
pomocný personál (NZP)
MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

Prehľad meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí v SR v roku 2019

Názov úradu	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
RÚVZ Nitra	633	2074	2074	0	0	0	0	0	0	7	28	88	0	0	0

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysieláč, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

PODPORA ZDRAVIA A VÝCHOVA K ZDRAVIU

A. Organizácia a podmienky činnosti oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia

a. Organizačná štruktúra

Na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre je zriadené samostatné oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu, ktoré podlieha pod priame vedenie regionálnej hygieničky MUDr. Mgr. Kataríny Tinákovvej, MPH, MHA – vedúcej služobného úradu. Podľa organizačnej štruktúry je zaradené do úseku pre výkon verejnej správy.

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu realizuje preventívnu a edukačnú činnosť so zameraním na neinfekčné ochorenia s hromadným výskytom. Poradenskú činnosť zabezpečuje v rámci základnej poradne zdravia pre okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce.

Na RÚVZ so sídlom v Nitre sú zriadené nadstavbové poradne zdravia - poradňa HIV/AIDS, poradňa zdravej výživy, poradňa na odvykanie od fajčenia, poradňa pre deti a mládež, environmentálna poradňa a poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci. Činnosť nadstavbových poradní personálne zabezpečujú zamestnanci jednotlivých oddelení RÚVZ so sídlom v Nitre, ktorí v nich pracujú.

b. Personálne obsadenie odboru

Na oddelení podpory zdravia a výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre pracujú celkovo 2 pracovníci:

- 1 verejný zdravotník s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo s plným pracovným úväzkom (1,0) Mgr. Ingrid Báreková
- 1 zdravotná sestra so stredoškolským vzdelaním s pracovným úväzkom (0,6) Júlia Dúbravická

B. Vzdelávanie pracovníkov

Vzdelávanie pracovníkov bolo zabezpečované účasťou na odborných vzdelávacích podujatiach, prednáškach, diskusných sústredueniach, školeniach organizovaných Ministerstvom zdravotníctva SR, ÚVZ SR a Slovenskou zdravotníckou univerzitou. Pracovníci oddelenia podpory zdravia a výchovy k zdraviu si svoje vedomosti dopĺňali individuálnym štúdiom odbornej literatúry z oblasti podpory zdravia, zdravotníckej informatiky a štatistiky.

P.č.	Vzdelávanie a odborné aktivity - zameranie	dátum a miesto	Počet účastníkov
1.	11. zasadnutie Poradného zboru HH SR pre odbor Podpora zdravia a výchova k zdraviu	RÚVZ so sídlom v Poprade 31.1. – 1.2.2019	1
2.	Zasadnutie celoslovenskej porady vedúcich odborov podpory zdravia/výchovy k zdraviu	RÚVZ so sídlom v Prešove 14. – 15.3.2019	1
3.	XVI. Vedecko – odborná konferencia Národných referenčných centier pre Surveillance infekčných chorôb	Ministerstvo zdravotníctva SR Bratislava 20.3.2019	1

4.	Diskusné sústreďenie v epidemiológii, prevencii a poradenstve chronických chorôb	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici 3.4. – 5.4.2019	1
5.	XXXVI. Zoborský deň a XVII. Bitterov osteologický deň 2019	Študentský domov A. Bernoláka, Nitra, Akademická ul. 11.4. – 12.4.2019	1
6.	Interaktívna prednáška „Psychohygiena dňa“	ÚVZ SR Bratislava, Trnavská 52, Bratislava 8.10.2019	1
7.	Seminár k prevencii onkologických ochorení	Hotel Mercur, Žabotova 2, Bratislava 2. – 3.12.2019	1
8.	Tematický kurz – novinky vo výchove k zdraviu a podpore zdravia	Slovenská zdravotnícka univerzita, katedra preventívnej a klinickej medicíny FVZ SZU, Bratislava, Limbova ul. 9. – 10.12.2019	1

C. Rozbor činnosti

1. Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

- zvýšenie pohybovej aktivity

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity vo vzťahu k obyvateľstvu sme využívali najmä edukáciu a poradenstvo. K uvedenej problematike bolo venovaných **24 aktivít**, z toho boli 18 pre cieľovú skupinu deti a mládež, 2 pre osoby v produktívnom veku a 4 pre cieľovú skupinu osôb v poproduktívnom veku. Celkovo bolo edukovaných 456 osôb. Prednášky mali za cieľ informovať jednotlivé cieľové skupiny obyvateľstva o zdravotných benefitoch a význame pohybu v prevencii civilizačných ochorení.

Uvedená priorita Národného programu podpory zdravia úzko súvisí aj s úlohou pod názvom „**Vyzvi srdce k pohybu**“, ktorá sa realizuje každé dva roky. V roku 2019 súťaž prebiehala v prvom polroku 2019 podľa metodických pokynov gestora úlohy RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Súťaž bola určená pre širokú verejnosť (dospelých ako aj detských podporovateľov) v termíne od 25.3.2019 – 16.6.2019 na celoštátnej úrovni. Súťaž sme spropagovali prostredníctvom Poradenského centra ochrany a podpory zdravia, regionálnych médií, našej webovej stránky, informačného panelu na RÚVZ so sídlom v Nitre, ako aj distribúciou účastníckych listov formou osobných návštev a konzultácií na základných a stredných školách, úradoch ako aj vybraných organizáciách a firmách v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce. Do súťaže sa prostredníctvom prihlášok doručených na RÚVZ so sídlom v Nitre zapojilo 49 účastníkov, ktorí boli ochotní monitorovať podľa pokynov v účastníckom liste svoje pohybové aktivity počas minimálne 4 týždňov v priebehu súťaže v objeme minimálne 210 minút/týždenne. Všetky účastnícke listy boli odoslané gestorovi úlohy, ktorý ich spracoval a vyhodnotil na celoslovenskej a regionálnej úrovni. Ostatní účastníci si zasielali účastnícke listy individuálne priamo na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Výhercovia boli vylosovaní na RÚVZ v Banskej Bystrici, kde im boli odovzdané aj ceny, ktoré do kampane venovali sponzori.

V roku 2019 sme realizovali monitoring vybraných ukazovateľov zdravia u žiakov 8.ročníkov ZŠ v rámci projektu **NAPPA**. Cieľom projektu bola objektivizácia antropometrických ukazovateľov, hodnotenie telesnej zdatnosti a držania tela. V pôsobnosti okresu Nitra boli do projektu zapojené 4 školy – 2 školy v základnom výbere (ZŠ Na hôrke, ZŠ Fatranská, ZŠ Nábregie mládeže a ZŠ Beethovenova). Projekt realizujúce školy v pôsobnosti okresu Nitra boli oboznámené s projektom NAPPPA zaslaním informácie o realizácii celonárodného projektu NAPPA a distribúciou 908 tlačiva „Záznamu o informovaní zákonného zástupcu dotknutej osoby“ a tlačiva „Oboznámenia sa s projektom NAPPA“. Realizácia projektu prebiehala v mesiacoch marec – jún 2019. Každému študentovi boli vykonané antropometrické merania – meranie telesnej výšky, telesnej váhy, meranie obvodu pása, meranie obvodu bokov, kalipometria, ďalej predklon zo stoja vzpriameného, meranie krvného tlaku a pulzu, hodnotenie držania tela a spirometria. Celkovo bolo vyšetrených spolu 76 žiakov (38 chlapcov a 38 dievčat). Žiakom bol rozdáný štruktúrovaný dotazník zameraný na základnú analýzu životného štýlu, ktorý všetci následne vyplnili (celkovo 76 dotazníkov). Po ukončení vyšetrení bolo študentom poskytnuté odborné poradenstvo a boli distribuované edukačné materiály. Získané údaje z meraní, vyšetrení a z dotazníkov od študentov boli spracované v excelovej databáze a po ukončení realizácie projektu bola vyplnená excelová databáza s požadovanými údajmi za realizáciu projektu v pôsobnosti okresu Nitra zaslaná na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

- **ozdravenie výživy**

V problematike zdravej výživy sme pôsobili najmä edukačne a poradensky vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám. V roku 2019 sme uskutočnili celkovo 47 vzdelávacích aktivít, z to boli 34 venovaných pre cieľovú skupinu deti a mládež, 1 pre osoby v produktívnom veku a 12 pre osoby v poproduktívnom veku. Celkovo bolo edukovaných 1072 osôb.

V mesiaci máj sme sa zapojili do Slovenského dňa obezity, ktorý bol realizovaný ako súčasť aktivít celoeurópskej kampane **Európsky deň obezity**. Samotnú aktivitu sme realizovali v lekární BENU v obchodnom centre N-CENTRO v Nitre. Uvedená aktivita bola zameraná na poradenstvo v oblasti výživy a prevencie nadváhy a obezity. Návštevníkom lekárne sme poskytovali analýzy ľudského tela s následnou interpretáciou zistených výsledkov a poskytnutia následného poradenstva v oblasti problematiky nadváhy a obezity, resp. vhodného spôsobu stravovania a spôsobu života daného klienta. Každý z účastníkov získal ako darček brožúrku Stob "Chcem zmenu - ako na výživu ? " , alebo " Ako na psychiku ?" a Záznam o stravovaní. Záujem o vyšetrenie prejavilo celkovo 25 osôb.

Zdravotno-výchovný charakter mala aj z našej strany podpora Národnej stratégie SR pre program „**Školský program**“, ktorej ciele majú napomôcť zvýšiť konzumáciu ovocia a zeleniny u detí, vplývať na zmenu ich stravovacích návykov a predchádzať chorobám z nadhmotnosti a obezity. V súvislosti s aktivitami k programu „Školské ovocie“ sme v školskom roku 2018/2019 uskutočnili 8 edukačných aktivít na 1.stupni základných škôl.

V roku 2019 sme pokračovali v realizácii projektu „**Viem, čo zjem**“, ktorého cieľom bolo viesť deti v spolupráci s odborníkmi a pedagógmi k zdravej výžive a vyváženému životnému štýlu. Uvedený projekt je súčasťou celosvetového programu na podporu zdravej výživy „Nestlé Healthy Kids Global Programme“. V roku 2019 sme uskutočnili celkovo 16 vzdelávacích aktivít formou interaktívnych prednášok na 4 vybraných základných školách v Nitre (ZŠ Cabajská 2 – 4x, ZŠ kráľa Svätopluka, Dražovská ul.– 2x, ZŠ Na hôrke – 3x,

ZŠ Fatranská – 1x, ZŠ Piaristická – 6x). Vzdelávacie aktivity viedli deti k zamysleniu nad vlastným prístupom k lepšiemu zdravému životnému štýlu.

V rámci činnosti Poradne zdravia sme vykonávali odborné poradenstvo aj pre klientov s nadváhou, ktorým boli poskytnuté individuálne konzultácie s dôrazom na zdravú výživu, dodržiavanie správneho pitného režimu a vhodnú pohybovú aktivitu s cieľom predísť nadváhe a obezite, prípadne nadmernú hmotnosť redukovať a znížiť zdravotné riziká.

- **zdravá rodina**

V roku 2019 sme pre cieľovú skupinu seniorov sme uskutočnili celkovo **31 aktivít** (edukovaných bolo 854 osôb), ktoré pozostávali z prednáškovej činnosti, poskytovaním služieb mobilnej poradne zdravia, poskytovaním príspevkov do regionálnych médií a na webovu stránku RÚVZ so sídlom v Nitre. Jednotlivé denné centrá pre seniorov, kluby dôchodcov a domovy dôchodcov sme oslovili ponukovým listom edukačných aktivít. V spolupráci s Miestnym spolkom červeného kríža v Šali sme uskutočnili pre dôchodcov prednášky na témy: „Stres a duševné zdravie“, „Zdravá výživa vo vyššom veku a pitný režim“, Aktívne starnutie – pohybová aktivita, Živospráva v staršom veku, Aktívne využívanie voľného času“. V obci Hostie sme odprezentovali prednášku na tému „Prevencia úrazov a pádov“. Pre členov Únie proti osteoporóze sme odprezentovali prednášku na tému „Prevencia osteoporózy“, „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“, „Ako sa chrániť pred letnými horúčavami“. Propagačnou formou sme podporili informačnú kampaň „Týždeň mozgu“ . V rámci Týždňa mozgu a Svetového dňa Alzheimerovej choroby sme edukovali seniorov v oblasti zlepšenia duševného zdravia, funkciách mozgu a škodlivých vplyvov na jeho činnosť ako aj potreby využívania pamäte a jej tréningu vo vyššom veku. Seniorom sme poskytli prednášky a besedy s názvom „Žijeme život prosperujúci mozgu?“.

V oblasti podpory ústneho zdravia sme v roku 2019 uskutočnili celkovo 12 aktivít na 7 materských školách (MŠ Malé Vozokany, MŠ Tesárske Mlyňany, MŠ Tešedíkovo, MŠ Čierne Kľačany, MŠ Obyce, MŠ Slažany, MŠ Jedľové Kostolany), ktoré sa realizovali formou besied a prednášok, premietania video filmov s problematikou hygieny ústnej dutiny, správneho čistenia zúbkov ako aj zdravej výživy a pitného režimu, ktoré veľmi intenzívne ovplyvňujú tvorbu zubného kazu a následne aj celkového zdravia. Edukovaných bolo 147 detí. Na materských školách sme efektívne využívali model chrupu, na ktorom sme deťom názorne vysvetlili celý postup správneho čistenia zubov.

- **prevencia závislostí (tabak, alkohol, drogy)**

Realizácia Národnej protidrogovej stratégie SR sa vykonávala formou edukačných aktivít zameraných na prevenciu užívania drog, tabaku, alkoholu, ktoré boli súčasťou prezentácií. Cieľom prednášok bola edukácia k zdravému životnému štýlu a osveta v oblasti drogovej problematiky a užívania psychoaktívnych látok. V danej oblasti sme uskutočnili celkovo 36 výchovne – vzdelávacích aktivít pre cieľovú skupinu pre deti a mládež , z ktorých boli 25 prednášok venovaných problematike prevencie fajčenia, 8 problematike konzumácie alkoholu a 3 besedy zamerané na problematiku prevencie užívania najrozšírenejších ilegálnych drog. Počas prednášok o škodlivosti fajčenia bol využívaný zdravotno-výchovný videofilm , ktorého témou „Kým stúpa dym“. Téma prevencie fajčenia bola spracovaná a uverejnená na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Nitre a spropagovaná na informačnom panely vo vestibule budovy RÚVZ so sídlom v Nitre.

V období od 21.10.2019 – 1.11.2019 sme zabezpečovali poskytovanie poradenstva prostredníctvom telefonickej **Linky pomoci na odvykanie od fajčenia**. Za uvedené obdobie sme evidovali 32 hovorov, z ktorých bolo 15 opodstatnených. V prípade opodstatnených

hovorov sme volajúcim poskytli stručné poradenstvo a informovali sme ich o možnosti využitia Poradni na odvykanie od fajčenia, ktoré pôsobia na jednotlivých RÚVZ v SR.

2. Verejné kampane a zdravotne - výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

V roku 2019 sa oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre aktívne zapojilo do edukačných a preventívnych aktivít pri príležitosti svetových dní vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou (Svetový deň proti rakovine, Svetový deň zdravia, Svetový deň pohybu, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň povedomia o fetálnom alkoholom syndróme, Svetový deň ústneho zdravia, Svetový deň Alzheimerovej choroby, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň osteoporózy, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň boja proti drogám. Realizácia aktivít spočívala v rôznych intervenčno - vzdelávacích prístupoch ako boli prednášková činnosť, skrining rizikových faktorov v rámci poradne zdravia, individuálna a skupinová edukácia, u rizikových osôb aj následná opakovaná a pravidelná starostlivosť v poradni zdravia. Prezentáciu aktuálnych tém a informácií sme zabezpečovali poskytovaním príspevkov na webovu stránku RÚVZ so sídlom v Nitre a do regionálnych médií Nitrianske noviny MY a Nitriansky newsletter.

3. Výskumná a prieskumná činnosť

V roku 2019 sme realizovali monitoring vybraných ukazovateľov zdravia u žiakov 8.ročníkov ZŠ v rámci projektu **NAPPA**. Cieľom projektu bola objektivizácia antropometrických ukazovateľov, hodnotenie telesnej zdatnosti a držania tela. V pôsobnosti okresu Nitra boli do projektu zapojené 4 školy – 2 školy v základnom výbere (ZŠ Na hôrke, ZŠ Fatranská, ZŠ Nábregie mládeže a ZŠ Beethovenova). Projekt realizujúce školy v pôsobnosti okresu Nitra boli oboznámené s projektom NAPPPA zaslaním informácie o realizácii celonárodného projektu NAPPA a distribúciou 908 tlačiva „Záznamu o informovaní zákonného zástupcu dotknutej osoby“ a tlačiva „Oboznámenia sa s projektom NAPPA“. Realizácia projektu prebiehala v mesiacoch marec – jún 2019. Každému študentovi boli vykonané antropometrické merania – meranie telesnej výšky, telesnej váhy, meranie obvodu pása, meranie obvodu bokov, kalipometria, ďalej predklon zo stoja vzpriameného, meranie krvného tlaku a pulzu, hodnotenie držania tela a spirometria. Celkovo bolo vyšetrených spolu 76 žiakov (38 chlapcov, 38 dievčat). Žiakom bol rozdán štrukturovaný dotazník zameraný na základnú analýzu životného štýlu, ktorý všetci následne vyplnili (celkom 76 dotazníkov). Po ukončení vyšetrení bolo študentom poskytnuté odborné poradenstvo a boli distribuované edukačné materiály. Získané údaje z meraní, vyšetrení a z dotazníkov od študentov boli spracované v excelovej databáze a po ukončení realizácie projektu bola vyplnená excelová databáza s požadovanými údajmi za realizáciu projektu v pôsobnosti okresu Nitra zaslaná na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi.

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu v mesiaci október 2019 uskutočnili dotazníkový prieskum „**Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR**“. Pred realizáciou prieskumu boli všetci respondenti poučení o význame prieskumu a spôsobe vyplňania a zároveň boli ubezpečení o anonymite a dobrovoľnosti. Dotazník vyplnilo celkom 104 respondentov z toho boli 52 žien (26 respondentov z vidieka, 26 respondentov z mesta) a 52 mužov (26 respondentov z vidieka, 26 respondentov z mesta) v požadovaných vekových kategóriách. Údaje z vyplnených dotazníkov boli zadané do databázy v programe Excel a v termíne zaslané gestorovi projektu na ÚVZ SR.

V rámci programu „Školské ovocie“ sme v školskom roku 2018/2019 uskutočnili celkovo 8 aktivít.

V roku 2019 sme realizovali projekt „Viem, čo zjem“, ktorého cieľom bolo viesť deti v spolupráci s odborníkmi a pedagógmi k zdravej výžive a vyváženému životnému štýlu. Uvedený projekt je súčasťou celosvetového programu na podporu zdravej výživy „Nestlé Healthy Kids Global Programme“. V roku 2019 sme uskutočnili celkovo 16 vzdelávacích aktivít formou interaktívnych prednášok na 4 vybraných základných školách v Nitre (ZŠ Cabajská 2 – 4x, ZŠ kráľa Svätopluka, Dražovská ul. – 2x, ZŠ Na hôrke – 3x, ZŠ Fatranská – 1x, ZŠ Piaristická – 6x). Vzdelávacie aktivity viedli deti k zamysleniu nad vlastným prístupom k lepšiemu zdravému životnému štýlu.

4. Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu RÚVZ so sídlom v Nitre zabezpečuje výjazdy v rámci mobilnej Poradne zdravia na pracoviská okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, kde na základe anamnézy a vyšetrení vykonaných za štandardných podmienok poskytujú pracovníčky OPZ a OVkZ poradenstvo o zdravom životnom štýle aj s ohľadom na pracovné prostredie a charakter práce klientov. V roku 2019 sme takéto služby v rámci 14 výjazdov mobilnej poradne zdravia poskytli 372 osobám. Počas výjazdov do podnikov sme spolupracovali so VŠZP, a.s., študentmi Slovenskej poľnohospodárskej univerzity katedry vedeckej výživy ľudí a študentmi Lekárskej fakulty UK. V rámci výjazdov do terénu sme realizovali intervenčné aktivity pre osoby v produktívnom veku:

- **Nitriansky samosprávny kraj** – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (30 účastníkov)
- **Nitriansky samosprávny kraj** - vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (22 účastníkov)
- **Slovenská sporiteľňa - call centrum** (spolupráca s VŠZP) – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, % kostrové svalstvo, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (37 účastníkov)
- **Slovenská sporiteľňa- call centrum** (spolupráca s VŠZP) – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, % kostrové svalstvo, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (26 účastníkov)
- **Lekáreň BENU** – vyšetrenie % telesného tuku, bazálny metabolizmus, % svalovej hmoty, WHR, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (24 účastníkov)
- **Lekáreň BENU** – vyšetrenie % telesného tuku, bazálny metabolizmus, % svalovej hmoty, WHR, TK, hmotnosť, výška, BMI – individuálne poradenstvo (19 účastníkov)
- **Deň otvorených dverí pre verejnosť** – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo. V základnej poradni zdravia bolo vyšetrených (18 účastníkov)
- **Deň zdravia pre zamestnancov TESCO Šaľa** - vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny

metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (18 účastníkov)

- **Deň zdravia pre zamestnancov Hypermarketu TESCO Nitra** – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (28 účastníkov)
- **Deň zdravia pre zamestnancov TESCO Zlaté Moravce** – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (13 účastníkov)
- **Deň zdravia pre zamestnancov Hypermarketu Nitra** – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (11 účastníkov)
- **Deň zdravia pre zamestnancov COOP Jednota SD** – 31 vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (51 účastníkov)
- **Matador Vráble** – v spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, SPU Nitra a LF UK – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (43 účastníkov)
- **Matador Nitra** – Krškany v spolupráci so VŠZP. a.s., SPU Nitra a LF UK – vyšetrenie celkového cholesterolu, % telesného tuku, TK, hmotnosť, výška, BMI, WHR, % kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus, viscerálny tuk, monitoring oxidu uhľnatého vo výdychu u fajčiarov – individuálne poradenstvo (30 účastníkov)

Aktuálne informácie z oblasti prevencie srdcovo-cievnych ochorení pre verejnosť sme poskytovali prostredníctvom letákov, brožúr a vytvorením informačných panelov vo vestibule budovy RÚVZ Nitra. Pozornosť tejto problematike sme venovali zabezpečením poskytovania pravidelných informácií do printových regionálnych médií.

5. Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

V roku 2019 oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu spolupracovali s týmito organizáciami:

- Mestské a obecné úrady v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce (spolupráca pri pôsobení na verejnosť, organizovanie spoločných zdravotno-výchovných aktivít venovaných dňom podľa WHO kalendára, poskytovanie priestorov pre ZV aktivity, poradenstvo, propagačné panely)
- Oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu úzko spolupracovalo s jednotlivými školami v súvislosti s realizáciou NAPPA.
- Veľmi dobrú spoluprácu vykazujeme so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a.s. pri realizácii preventívnych vyšetrení a poradenstva v rámci Dní zdravia na pracoviskách viacerých organizácií a spoločností.
- Vzájomná spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami spočívala v distribúcii zdravotno-výchovných materiálov, letákov, brožúr do ambulancií lekárov prvého kontaktu.

- Pri zabezpečovaní vzdelávacích aktivít pre laickú verejnosť sme spolupracovali so Slovenskou úniou proti osteoporóze a Slovenskou obezitologickou spoločnosťou.
- V rámci plnenia aktivít oddelenia výchovy k zdraviu sme spolupracovali s Dennými centrami pre seniorov, Jednotou dôchodcov na Slovensku a Miestnymi spolkami Červeného kríža.
- Oddelenie výchovy k zdraviu úzko spolupracovalo s jednotlivými oddeleniami RÚVZ Nitra - s oddelením hygieny detí a mládeže, oddelením epidemiológie, oddelením hygieny výživy, zdravotníckej informatiky a štatistiky. Vzájomná spolupráca spočívala v oblasti plnenia konkrétnych projektov ako napr. Školský program a NAPPA.
- Veľmi dobrú spoluprácu vykazujeme s oddelením zdravotníckej informatiky a štatistiky, ktoré zabezpečovali pravidelné uverejňovanie informácií na webovu stránku RÚVZ Nitra
- Dlhodobo pretrvávala spolupráca s masovo – komunikačnými prostriedkami na regionálnej úrovni.

6. Iné činnosti odboru (legislatíva, členstvo v pracovných skupinách, organizovanie konferencií, seminárov....)

- Vedenie dokumentácie oddelenia podpory zdravia.
- Pripomienkovanie dokumentu Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2019 a na ďalšie roky.
- Vypracovanie výročnej správy 2019 za oddelenie výchovy k zdraviu RÚVZ Nitra.
- Vypracovanie výročnej správy 2019 za Nitriansky kraj.
- Vyhodnotenia činnosti a úloh súvisiacich s plnením dokumentu „Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2019 a na ďalšie roky“.
- Odpočty realizácie aktivít súvisiacich s významnými dňami vyhlásených Svetovou zdravotníckou organizáciou.
- Poskytnutie údajov pre ÚVZ SR ohľadne aktualizácie údajov nastavbových poradní zdravia.
- Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia.
- Spolupráca s médiami, pravidelné poskytovanie aktuálnych informácií do regionálnych printových médií a webovu stránku RÚVZ so sídlom v Nitre.
- Evidencia a distribúcia vlastných materiálov.
- Zapožičiavanie DVD filmov so zdravotnou tematikou pre základné a stredné školy.
- Organizácia, príprava a realizácia súťaží a kvízov v súvislosti s prevenciou fajčenia
- Vedenie dokumentácie oddelenia podpory zdravia.
- Poskytovanie školení v rámci odbornej praxe študentom z Fakúlt verejného zdravotníctva.

Členstvo v pracovných skupinách:

- členstvo v Poradnom zbore hlavného hygienika Slovenskej republiky pre odbor Podpora zdravia a výchova k zdraviu členstvo v pracovnej skupine „Prevencia fajčenia“ pri Úrade verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (Celoslovenská pôsobnosť)

7. Činnosť poradenského centra ochrany a podpory zdravia

7.1 Základná poradňa zdravia

Poradňa zdravia poskytovala základné spektrum vyšetrení, ktoré určovali hladinu individuálneho rizika klienta ohrozeného ochoreniami, na ktorých vzniku a vývoji sa do značnej miery podieľal životný štýl. Medzi tieto ochorenia patria hlavne srdcovo-cievne, nádorové a metabolické ochorenia. Analýza týchto rizík umožňovala odporučiť zmeny v stravovacích návykoch, spotrebe alkoholu, fajčiarskych návykoch, pohybovej aktivite a zvládání stresu. V prípade potreby sa klientovi odporúčala návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia. Vyšetrenia v základnej poradni zdravia boli poskytované klientom za štandardných podmienok v zmysle „Manuálu pre prácu v základnej poradni zdravia“ a vyhodnotené v Teste zdravé srdce. Skriningové vyšetrenia klientov zahŕňali antropometrické vyšetrenia (meranie hmotnosti, výšky, obvodu pása a bokov podľa štandardných metodík merania s následným výpočtom indexov BMI a WHR), štandardné merania krvného tlaku a vyšetrenia biochemických parametrov. Z biochemických ukazovateľov boli vyšetrované krvné lipidy (celkový cholesterol, glukóza, triglyceridy, HDL a LDL cholesterol). Zo zozbieraných údajov sa vypočítal index kardiovaskulárneho rizika TC/HDL, TG/HDL a LDL/HDL. V roku 2019 bolo v základnej poradni zdravia vyšetrených celkovo 44 klientov za štandardných podmienok. Údaje z TZS sú uvedené v tabuľkovej časti výročnej správy. V roku 2019 sme uskutočnili v rámci mobilnej poradne zdravia 14 výjazdov a poradenstvo a vyšetrenia sme poskytli 372 osobám.

7.2. Nadstavbové poradne

Špecializovaná poradňa HIV / AIDS

Za účelom prevencie výskytu HIV/AIDS poskytovala svoje služby poradňa pre prevenciu HIV/AIDS zriadená pri RÚVZ so sídlom v Nitre. Jej činnosť bola vykonávaná plynule počas celého roka 2019 na základe požiadaviek klientov poradne. Poradňa poskytla odborné poradenstvo 46-tim klientom. Poradenstvo bolo predodberové aj poodberové. Bolo vykonaných 92 návštev a 96 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok a antigénu bolo odobratých 46 sér. Poradňu navštívilo 31 mužov a 15 žien. Všetky vyšetrenia s výnimkou troch boli anonymné. Boli vydané 2 certifikáty v anglickom jazyku na základe predloženia laboratórneho vyšetrenia krvi od poskytovateľa primárnej zdravotnej starostlivosti. Odborné poradenstvo sa týkalo konkrétnych opatrení na ochranu zdravia.

Poradňa zdravej výživy

Klientmi poradne zdravej výživy v roku 2019 boli obyvatelia spádového územia, ktorí prejavili záujem o zlepšenie svojho zdravia zmenou stravovacích zvyklostí ako i respondenti dotazovaní ohľadom svojich stravovacích návykoch formou dotazníkov v rámci projektu „Monitoring príjmu kuchynskej soli“. Činnosť poradne zdravej výživy v roku 2019 bola vykonávaná aj súbežne s cieľnou úlohou zameranou na plnenie príjmu výživovej hodnoty celodennej stravy k platným odporučeným výživovým dávkam v zariadeniach, ktoré poskytujú celodennú stravu (domovy sociálnej starostlivosti).

V roku 2019 navštívilo poradňu 28 klientov, u ktorých sme zrealizovali 196 vyšetrení a meraní. Všetci klienti boli prvovyšetrení, boli u nich zisťované anamnestické údaje, antropometrické merania, merania TK, výpočet BMI a WHR indexov. Všetky namerané hodnoty boli optimálne, len u 1 klienta bol mierne zvýšený TK, nebola potrebná intervencia odborného lekára, nakoľko klient prejavil záujem si upraviť tieto parametre životosprávou. Výchova a edukácia bola zameraná na problematiku prevencie neprenosných chorôb súvisiacich s výživou - najmä srdcovo-cievnych, metabolických (diabetes, obezita,

osteoporóza), zlepšením stravovacích návykov propagáciou významu konzumácie predovšetkým pestrej stravy, z dôrazom na zastúpenie všetkých zložiek podľa odporúčaní WHO v spojení so zdravým životným štýlom. Klientom boli odporúčané propagačné letáky, vydané Úradom verejného zdravotníctva SR - „Desaťero zdravého taniera“, „Päť zásad pre bezpečnejšie potraviny“, „Výživovo – pohybové koleso“.

Vyhodnotených bolo 20 dotazníkov v rámci projektu „Monitoring príjmu kuchynskej soli“ na základe 24 hodinového príjmu potravy. Jednalo sa o dospelú populáciu mužov a žien v rovnakom počte v produktívnom veku 19 - 62 rokov.

V rámci úlohy zameranej na plnenie príjmu výživovej hodnoty celodennej stravy k platným odporúčeným výživovým dávkam, predovšetkým v zariadeniach sociálnej starostlivosti boli spracované sedemdnňové a mesačné jedálne lístky v programe Alimenta,, pričom vybrané výživové faktory (energetická hodnota, bielkoviny, tuky, sacharidy, vrátane príjmu soli) boli porovnané s odporúčanými výživovými dávkami pre danú skupinu obyvateľstva. Na základe analýz zistených údajov boli odporúčané optimálne zmeny.

Poradňa na odvykanie od fajčenia

Informovanosť obyvateľstva o negatívnom dopade užívania návykových látok na zdravie sa realizovala aj v rámci Poradne na odvykanie od fajčenia. Odborné poradenstvo ako prestať s fajčením a zvládnuť abstinenčné príznaky bolo poskytnuté celkovo 29-krát. Poradenstvo bolo poskytované anonymne. Klienti vzhľadom na pretrvávajúcu neuropsychickú záťaž neboli schopní skončiť s fajčením aj napriek teoretickým vedomostiam o jeho škodlivosti.

Poradňa zdravia pre deti a mládež

Zamestnankyne RÚVZ Nitra sa venujú pravidelne aktivitám v oblasti plnenia NAP prevencie obezity, najmä pri realizácii priorít:

v bode b) – **Podpora zdravšieho prostredia na školách:**

- zabezpečujú kontrolu predávaného sortimentu a kontrolu dodacích listov u predajcov s cieľom zistiť, aké je zastúpenie ponúkaných zdravých druhov potravín a potravín s množstvom prebytočnej energie, resp. potravín s vysokým obsahom soli, ktoré nezabezpečujú zdravý vývoj dieťaťa a prispievajú k riziku vzniku nadhmotnosti až obezity,
- zabezpečujú edukačné aktivity v oblasti zdravého stravovania a zdravej výživy detí, Školského programu, ktorý zahŕňa mliečny program pre deti, program školské ovocie; sledujeme a podporujeme konzumáciu ovocia a zeleniny v surovom stave, konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov, priebežne sledujeme počet škôl zapojených do školského mliečného programu.
- zabezpečujú účinný výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania určených pre deti a mladistvých,
- kontrolujú hygienické podmienky pri príprave diétného stravovania,
- kontrolujú dodržiavanie pitného režimu pre deti, v predškolských zariadeniach presadzujú používanie pitnej vody a nesladených nápojov pre deti v rámci pitného režimu, vrátane jeho podávania hygienicky vyhovujúcim spôsobom,
- zisťujú počet stravníkov v zariadeniach školského stravovania,
- posudzujú energetickú a biologickú hodnotu stravy, kontrolujú jej pestrosť, dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy v zmysle zásad racionálnej výživy a s ohľadom na odporúčané výživové dávky, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým

podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže,

- zrealizované bolo cieleňé hodnotenie jedálnych lístkov s cieľom zmapovať situáciu v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania pri MŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín a pokrmov. Plnohodnotný a nutrične vyvážený jedálny lístok je dôležitým nástrojom pre napĺňanie výživových požiadaviek pre jednotlivé vekové skupiny stravníkov. Hodnotené jedálne lístky v materských školách boli v meste Nitra, Zlaté Moravce a v obci Tešedíkovo v mesiacoch október, november 2019. V závere boli vypracované pre ŠJ odporúčania na zmeny a zlepšenia v zostavovaní jedálnych lístkov.

v bode c) - **Poskytovanie nutričného vzdelávania odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení:**

- zúčastňujú sa a pripravujú pracovné porady pre riaditeľov materských škôl, špeciálnych škôl, špeciálnych výchovných zariadení, pre vedúcich pracovníkov zariadení školského stravovania organizovaných okresnými úradmi, odbormi školstva a spoločnými školskými úradmi. Cieľom porád je poskytnutie poznatkov a skúseností z výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín, informovanie o aktuálnej legislatíve, o nových metodických usmerneniach ÚVZ SR, o výsledkoch mimoriadnych cieleňých kontrol v zariadeniach školského stravovania, ale aj o najnovších poznatkoch v oblasti zdravej výživy a prevencii neprenosných ochorení,
- v spolupráci s uvedenými inštitúciami zabezpečujú odborné vzdelávanie pracovníkov zariadení školského stravovania,

v bode d) - **Podpora pohybových aktivít:**

- realizujú monitoring telovýchovných priestorov a podmienok žiakov základných a stredných škôl, vrátane vonkajších telovýchovných plôch z hľadiska dodržania požiadaviek príslušnej legislatívy (priestorové usporiadanie, vybavenie, tepelno-vlhkostná mikroklíma a pod.),
- v rámci výkonu ŠZD sledujú využívanie priestorov telocviční na mimoškolské aktivity, dodržiavanie prevádzkových poriadkov telovýchovných zariadení,
- sledujú využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport v rámci výučby žiakov sledovanej školy (plaváreň, športová hala, verejné ihrisko),
- sledujú využívanie malých foriem telesnej výchovy v školách (telovýchovných chvíľok, ranných rozcvičiek, možnosti aktívneho odpočinku počas prestávok a pod.),
- podporujeme realizáciu všetkých foriem pohybu na čerstvom vzduchu, škôl v prírode, športových krúžkov, aktívnejšieho využívania hodín telesnej výchovy,
- monitorujú hodiny telesnej výchovy v rámci dodržiavania zásad hygieny pedagogického procesu (počet hodín TV do týždňa, jej zaraďovanie do rozvrhu, percento cvičiacich na hodinách TV, poskytovanie LTV – zdravotné cvičenia pre žiakov),
- zisťujú možnosti telesnej aktivity detí oslobodených od cvičenia na hodinách TV,
- ďalšie aktivity boli cieleňé na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: protidrogová, prosociálna a environmentálna výchova, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu

detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravší spôsob života.

2. Zvýšenie povedomia budúcich rodičov o ochoreniach preventabilných očkovaním a o význame očkovania.

Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie povedomia budúcich rodičov o závažnosti ochorení, ktorým je možné predchádzať očkovaním a o význame povinného očkovania detí v SR. Realizácia tejto úlohy je dôležitá z hľadiska ochrany a podpory verejného zdravia a má aj celospoločenský význam, najmä v období stále pretrvávajúcich antivakcinačných kampaní. Cieľovou skupinou na vzdelávanie boli vybraní študenti 3.- 4. ročníkov stredných škôl. Ide o vzdelávanie študentov interaktívnou formou. Efekt intervencie bol overovaný dotazníkovou metódou, realizovanou pred a po intervencii. V rámci projektu študenti pracovali v 4 skupinách a postupne sa vystriedali na 4 rôznych stanovištiach o povinnom očkovaní, o zdrojoch informácií o očkovaní, o vakcínach, o individuálnej a kolektívnej imunite. Odborné zamestnankyne RÚVZ v Nitre projekt realizovali v roku 2019. Projektu sa zúčastnili študenti 3. ročníka Gymnázia Golianova v Nitre a Strednej zdravotníckej školy v celkovom počte 117 študentov. Študenti vyplňali dotazníky, ktoré boli spracované do databázy v programe Excel a zaslané gestorovi projektu.

Poradňa ochrany a zdravia pri práci

V roku 2019 bolo v rámci Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci pracovníkmi oddelenia PPL (vrátane pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením) poskytované individuálne poradenstvo pre zamestnancov ako aj pre zamestnávateľov v 190 prípadoch (z toho v 46 prípadoch sa poradenstvo týkalo problematiky ionizujúceho žiarenia a laserov).

Skupinové poradenstvo bolo zamerané na problematiku zdravotných rizík v pracovnom prostredí v podnikoch Duslo Šaľa a.s., Jaguár Land Rover Slovakia s.r.o., Bratislava, Gestamp Nitra, s.r.o., SVHP Šaľa a PPC Čab, s.r.o. V 48 prípadoch bolo vykonané aj šetrenie pracovného rizika (napr. zisťovanie rizikových faktorov a podmienok výkonu práce na pracoviskách v prípade podozrenia na výskyt choroby z povolania, pri podnetoch zamestnancov na nevhodné pracovné podmienky, a pod.).

V rámci individuálneho poradenstva sa klienti najčastejšie informovali o možné zdravotné následky vystavenia pracovníkov rizikovým faktorom pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi, karcinogénnymi faktormi, hlukom, vibráciám, ionizujúcemu žiareniu a laserom, a iným. Otázky boli zamerané na možnosti účinnej ochrany pred týmito rizikovými faktormi a povinnosti zamestnávateľov zabezpečiť primerané a účinné opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov pri práci.

Overovanie dodržiavania legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa poskytovania informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci bolo realizované aj prostredníctvom dotazníkov informovanosti. Anonymné kontrolné listy - tzv. dotazníky informovanosti zamestnancov boli zamerané na rizikové faktory: hluk, chemické faktory, karcinogény a prácu so zobrazovacími jednotkami.

Činnosť Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci bola v roku 2019 zameraná aj na poskytovanie konzultácií pre zamestnávateľov a aj pre pracovné zdravotné služby pri vypracovaní a hodnotení zdravotných rizík v pracovnom prostredí a pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov. Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytnuté pracovným zdravotným službám (napr. Falck Healthcare, a.s. Bratislava, ProCare, a.s. Bratislava, Duslo a.s., Šaľa, Sanos Vráble, s.r.o., TeamPrevent s.r.o., Bratislava, Medicínske centrum Nitra, s.r.o., Nitra, OHS, s.r.o., Opatovce nad Nitrou, MIOMED, s.r.o., Bratislava, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice, MEDFIN, pracovná zdravotná služba, a.s.,

Bratislava, PZS Sante Slovakia, s.r.o., Bratislava, Medison, s.r.o., Košice, MED POINT, s.r.o., Senec, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO, s.r.o., Prievidza a ďalšie).

Pracovníci Oddelenia PPL poskytujú poradenstvo a konzultácie aj v oblasti problematiky týkajúcej sa práce s veľmi toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami resp. problematiky týkajúcej sa práce s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie .

Tabuľka č. 1

Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a výchovy k zdraviu a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2019

Tabuľka č. 2

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu v roku 2019

Tabuľka č. 3

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 4

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 5

Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 6

Ročný výkaz Poradenského centra ochrany a podpory zdravia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 7

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2019

Tabuľka č. 8a, b

Výsledky biochemických vyšetrení prvýkrát vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 9a, b

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 10a, b

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u prvý raz vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019 *vzhľadom na chybu v systéme TZS nebolo možné zrealizovať tlač tabuľky*

Tabuľka č. 11a, b

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 12a

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tabuľka č. 12b

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia pre skupiny klientov so zvýšenými hodnotami ukazovateľov prvých vyšetrení za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019 *vzhľadom na chybu v systéme TZS nebolo možné zrealizovať tlač tabuľky*

**Personálne obsadenie odboru (oddelenia) podpory zdravia a výchovy k zdraviu
a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2019**

RÚVZtab. č. 1

Pracovníci	Odbornosť - kvalifikácia (špecializačná skúška)	prac. miesta úväzok	Počet osôb
Ved. odboru/oddelenia			
Lekár - metodológ			
Verejný zdravotník I. stupňa			
Verejný zdravotník II. stupňa	1	1,0	1
DAHE			
AHE			
Zdravotná sestra	1	0,6	1
Iný zdravotnícky pracovník			
Iný nezdravotnícky pracovník			
S P O L U		1,6	2

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu v roku 2019

tab.č.2

Poradové číslo	NÁZOV AKTIVITY	Počty aktivít/poslucháčov vzhľadom k jednotlivým cieľovým skupinám									
		deti a mládež		produktívny vek		poproduktívny vek		SPOLU			
		počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov	počet aktivít	počet poslucháčov		
1.	Realizácia besied, prednášok a iných zdravotno-výchovných metód (panelová diskusia, tvorivé dielne, bábka, interaktívne hry súťaže, kampane...) pre vybrané cieľové skupiny obyvateľstva so zameraním na zdravotnú osvetu a zvyšovanie zdravotného uvedomenia	Zvýšenie pohybovej aktivity	18	340	2	41	4	75	24	456	
		Ozdravenie výživy a zlepšenie pitného režimu	34	728	1	25	12	319	47	1072	
		Prevenca sociálne patologických javov									
		- Fajčenie	25	515	0	0	0	0	25	515	
		- Alkohol	8	170	0	0	0	0	8	170	
		- Drogy – látkové závislosti	3	69	0	0	0	0	3	69	
		- nelátkové závislosti	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Podpora zdravia obyvateľov rómskych osád	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Výchova k partnerstvu a rodičovstvu	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Zdravé starnutie	0	0	0	0	5	168	5	168	
		Duševné zdravie	0	0	0	0	3	91	3	91	
		Prevenca úrazov a prvá pomoc	4	93	1	15	4	79	9	187	
		Prevenca sexuálne prenosných chorôb (vrátane HIV/AIDS)	0	0	0	0	0	0	0	0	
		Stomatohygiena	12	147	0	0	0	0	12	147	
		Prevenca civilizračných ochorení									
		- srdco-cievne	2	67	1	14	2	58	5	139	
		- diabetes mellitus	1	25	0	0	0	0	1	25	
		- osteoporóza	0	0	0	0	0	0	0	0	
		- onkologické ochorenia	0	0	0	0	0	0	0	0	
		- alergické ochorenia	0	0	0	0	0	0	0	0	
- iné	0	0	0	0	0	0	0	0			
Iné témy (napr. chrípka, salmonelóza,...a pod.)	3	81	0	0	1	64	4	145			
SPOLU	110	2235	5	95	31	854	146	3184			

			Počet aktivít	
2.	Realizácia jednorazových aktivít pri príležitosti významných dní podľa kalendára WHO (počet všetkých aktivít realizovaných pri príležitosti Svetových dní podľa WHO)		24	
3.	Iné intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity (napr. konzultácie, distribúcia zdravotno-výchovného materiálu, premietanie videokaziet a pod.)		556	
4.	Medializácia výchovy k zdraviu (komunikácia s médiami)	TV vysielanie	0	
		Rozhlas	0	
		Printové média	15	
		Webová stránka RÚVZ	13	
		Iné formy	0	
5.	Vytvorenie vlastných propagačných materiálov (<i>neuvádza sa počet výtlačkov, ale len konkrétna zdravotnícka téma</i>)	Plagáty, letáky, skladačky...	3	
		Brožúry, manuály...	0	
		Informačné panely	7	
		Iné	0	
6.	Odborné publikácie (časopisy, zborníky, monografie, ktoré majú ISBN, ISSN)		Počet publikácií 0	
7.	Zapožičanie DVD a CD nosičov, USB, videokaziet		Počet zapožičaní 76	
			Počet absolvovaných školení	
			Aktívna účasť	Pasívna účasť
8.	Školenia, odborné semináre, porady, konferencie, pracovné stretnutia, kurzy ... (<i>pri aktívnej účasti uvádzať počet príspevkov – nie autorov, pri pasívnej účasti uvádzať počet pracovníkov</i>)	regionálne	0	1
		celoštátne	0	7
		medzinárodné	0	0
		v rámci RÚVZ	0	1
		SPOLU	0	9

9.	Školenie lektorov a laikov (počet organizovaných školení pre lektorov a laikov)		Počet školení
			0
10.	Realizované projekty, prieskumné a výskumné úlohy		Počet
		Medzinárodné projekty, štúdie ...	0
		Iné národné programy, projekty, štúdie...	10
		Regionálne a lokálne (mestské, miestne) projekty	0
		Iné (viazané na jeden subjekt , alebo cieľovú skupinu - napr. znevýhodnené skupiny)	0
11.	Členstvo v pracovných skupinách Poradného zboru hlavného hygienika SR a iných pracovných skupín, komisií (uviest' len číslo v kolíkych pracovných skupinách ste)		Počet členstiev
			2
12.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		Počet subjektov
			19
13.	Odborné materiály predkladané vláde SR, MZ SR, ÚVZ SR a iným subjektom		Počet materiálov
		Vlastné vytvorené	0
		Pripomienkované v rámci gremiálnej porady ministra zdravotníctva, vnútrorezortného, medzirezortného a predbežného pripomienkového konania	0
		Stanoviská k materiálom z MZ SR a ÚVZ SR	0
		Iné (napr. stanoviská, pripomienky a k materiálom WHO, EU, OECD a pod.)	0
14.	Iné písomnosti (Správy, vyjadrenia, rozbory)		Počet písomnosti
		Analytické správy (napr. rozbory, výročné správy)	15
		Informatívne správy (napr. odpočet plnenia úloh)	21
		Iné (napr. stanovisko, vyjadrenia)	5
15.	Poskytovanie odbornej praxe pre študentov VŠ a postgraduálneho vzdelávania (počet študentov = počet fyzických osôb; počet dní je počet dní na odbornej praxi každého študenta – napr. 3 študenti za sledované obdobie po 5 dní je 3x5= 15 dní)	Počet študentov	Počet dní
		3	9

Návštevnosť základnej poradne od 1.1.2019 do 31.12.2019

Základné - prvé vyšetrenie

Tab.č.3

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	1	5,9	11,2	0	0,0	0,0	1	3,4	6,6
35-44	5	29,4	21,7	2	16,7	21,1	7	24,1	15,6
45-54	3	17,6	18,1	4	33,3	26,7	7	24,1	15,6
55-64	4	23,5	20,2	2	16,7	21,1	6	20,7	14,7
65 a viac	4	23,6	20,2	4	33,3	26,7	8	27,6	16,3
SPOLU :	17	100,0		12	100,0		29	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]	Abs.	%	+ - [%]
0-14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	1	16,7	29,8	0	0,0	0,0	1	6,7	12,6
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	1	16,7	29,8	0	0,0	0,0	1	6,7	12,6
35-44	0	0,0	0,0	1	11,1	20,5	1	6,7	12,6
45-54	0	0,0	0,0	3	33,3	30,8	3	20,0	20,2
55-64	2	33,3	37,7	3	33,3	30,8	5	33,3	23,9
65 a viac	2	33,3	37,7	2	22,2	27,2	4	26,7	22,4
SPOLU :	6	100,0		9	100,0		15	100,0	

Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrilo riziko kardiovaskulárnych chorôb za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Základné - prvé vyšetrenie

Tab. č. 4

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	1	8,3	15,6	0	0,0	0,0	1	5,3	10,0
35-44	5	41,7	27,9	2	28,6	33,5	7	36,8	21,7
45-54	3	25,0	24,5	3	42,9	36,7	6	31,6	20,9
55-64	3	25,0	24,5	1	14,3	25,9	4	21,1	18,3
65 a viac	0	0,0	0,0	1	14,3	25,9	1	5,3	10,0
SPOLU:	12	100,0		7	100,0		19	100,0	

Kontrolné vyšetrenie

Veková skupina	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
0 -14	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
15-19	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
20-24	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
25-34	1	25,0	42,4	0	0,0	0,0	1	11,1	20,5
35-44	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
45-54	0	0,0	0,0	1	20,0	35,1	1	11,1	20,5
55-64	2	50,0	49,0	2	40,0	42,9	4	44,4	32,5
65 a viac	1	25,0	42,4	2	40,0	42,9	3	33,3	30,8
SPOLU:	4	100,0		5	100,0		9	100,0	

Spektrum klientov vo veku od 0 do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tab. č. 5

Vzdelanie	MUŽI			ŽENY			SPOLU		
	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]	Abs.	%	+ [%]
Základné	1	4,5	8,7	1	4,8	9,1	2	4,7	9,1
Učňovské	2	9,1	12,0	3	14,3	15,0	5	11,6	15,0
Stredoškolské s maturitou	14	63,6	20,1	15	71,4	19,3	29	67,4	19,3
Vysokoškolské	5	22,7	17,5	2	9,5	12,6	7	16,3	12,6
Neregistrované	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
SPOLU:	22	100,0		21	100,0		43	100,0	

Prehľad o počte výkonov Poradenského centra ochrany a podpory zdravia v roku 2019

tab.č.7

	Výkon	Počet výkonov	
		TZS	Mimo TZS
<p>1. Merania a iné výkony v poradni zdravia</p> <p>Počet klientov TZS (počet prvovýšetrených a opakovane vyšetrených klientov, ktorí sú v TZS):44</p> <p>Počet klientov mimo TZS (počet klientov vyšetrených v rámci realizovaných aktivít výjazdovou PZ, ktorí nie sú v TZS):372</p>	Antropometrické meranie	49	372
	- výška		
	- váha	49	372
	- BMI	49	372
	- obvod pása	44	295
	- obvod bokov	44	295
	- WHR	44	295
	- WHtR	44	295
	- % celkového tuku (Bodystat, Kaliper, Omron)	39	279
	- Iné (kostrové svalstvo, bazálny metabolizmus...)* balík vyšetrenia získaný jedným meraním sa vykazuje ako jeden výkon	29	274
	Biochemické vyšetrenia	52	281
	- Celkový cholesterol		
	- HDL cholesterol	48	0
	- LDL cholesterol	48	0
	- Triacylglyceroly	44	0
	- Glukóza	44	54
	- Iné biochemické vyšetrenie (AST, ALT, kyselina močová, laktát a pod.)	0	0
	Somatické vyšetrenia	52	372
	- Krvný tlak + pulz *(u jedného klienta rátame vyšetrenie TK + pulz spolu ako jeden výkon)		
	Vyšetrenie smokerlyzérom	8	18
	Vyšetrenie spirometrom	0	76
	Založenie karty klienta pre Test zdravé srdce	44	0
	Osobná a rodinná anamnéza	44	76
Vyplnenie dotazníka celkovej životnej pohody	0	0	
Stanovenie rizikového skóre KVCH podľa TZS	44	0	
Odborné poradenstvo a konzultácie	52	372	
Iné (telefonické, istom, e-mailom a pod.)	23	61	
Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	7	29	
Iné	0	228	

j		Počet výkonov
2. Poradňa zdravej výživy Počet klientov: 48	Odborné poradenstvo	28
	Založenie karty klienta	28
	Vyplnenie dotazníka o stravovacích zvyklostiach	20
	Odporúčanie do siete zdravotníckych zariadení	0
	Iné (Zadanie údajov do príslušného software pre HVBPKV)	37
3. Poradňa odvykania od fajčenia Počet klientov:12	Odborné poradenstvo	29
	Založenie karty klienta	0
	Meranie spirometrom	12
	Meranie smokerlyzérom	25
	Meranie krvného tlaku, pulzu	29
	Vyplnenie dotazníka (Fagerstromov a iné)	12
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	2
	Telefonické poradenstvo	16
Iné	0	
4. Poradňa optimalizovania pohybovej aktivity Počet klientov: 0	Odborné poradenstvo	0
	Založenie karty klienta	0
	Meranie spirometrom	0
	Vyšetrenie funkčnej zdatnosti	0
	Vyšetrenie aeróbnej výkonnosti	0
	Vyšetrenie EKG	0
	Meranie flexibility	0
	Držanie tela	0
	Pohybová inštruktáž	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Iné	0
5. Poradňa podpory psychického zdravia Počet klientov: 0	Odborné poradenstvo	0
	Psychologické vyšetrenie	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení.	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	0
6. Poradňa pre deti a mládež Počet klientov: 611	Odborné poradenstvo	319
	Odporúčanie do siete zdravot. zariadení	0
	Založenie karty klienta	0
	Iné	292

		Počet výkonov
7. Poradňa pre HIV/AIDS a drogové závislosti Počet klientov: 46	Odborné poradenstvo	92
	Odber krvi na HIV/AIDS	46
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	2
	Založenie karty klienta	0
	Iné	2
8. Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci Počet klientov: 190	Odborné poradenstvo	215
	Vyšetrenie pracovného rizika	48
	Založenie karty klienta	0
	Odporúčanie do siete zdrav. zariadení	0
	Iné	0
SPOLU počet výkonov		6571

Výsledky biochemických vyšetření prvýkrát vyšetřených klientů v poradni zdraví za období od 1.1.2019 do 31.12.2019

Muži

Tab. č. 8a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34	abs.	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0
	rel.	0,0	6,3	0,0	9,1	0,0	20,0	0,0	25,0	0,0	14,3	0,0	9,1	0,0	9,1	0,0	20,0	0,0	7,1	7,7	0,0
	+-%	0,0	11,9	0,0	17,0	0,0	35,1	0,0	42,4	0,0	25,9	0,0	17,0	0,0	17,0	0,0	35,1	0,0	13,5	14,5	0,0
35-44	abs.	0	5	1	4	4	1	5	0	3	2	0	5	1	4	4	1	0	5	4	1
	rel.	0,0	31,3	16,7	36,4	33,3	20,0	62,5	0,0	60,0	28,6	0,0	45,5	100,0	36,4	57,1	20,0	0,0	35,7	30,8	25,0
	+-%	0,0	22,7	29,8	28,4	26,7	35,1	33,5	0,0	42,9	33,5	0,0	29,4	0,0	28,4	36,7	35,1	0,0	25,1	25,1	42,4
45-54	abs.	0	3	1	2	3	0	2	1	1	2	1	2	0	3	2	1	1	2	3	0
	rel.	0,0	18,8	16,7	18,2	25,0	0,0	25,0	25,0	20,0	28,6	100,0	18,2	0,0	27,3	28,6	20,0	33,3	14,3	23,1	0,0
	+-%	0,0	19,1	29,8	22,8	24,5	0,0	30,0	42,4	35,1	33,5	0,0	22,8	0,0	26,3	33,5	35,1	53,3	18,3	22,9	0,0
55-64	abs.	0	4	3	1	3	1	1	2	1	2	0	3	0	3	1	2	1	3	2	2
	rel.	0,0	25,0	50,0	9,1	25,0	20,0	12,5	50,0	20,0	28,6	0,0	27,3	0,0	27,3	14,3	40,0	33,3	21,4	15,4	50,0
	+-%	0,0	21,2	40,0	17,0	24,5	35,1	22,9	49,0	35,1	33,5	0,0	26,3	0,0	26,3	25,9	42,9	53,3	21,5	19,6	49,0
65 a viac	abs.	1	3	1	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	1
	rel.	100,0	18,8	16,7	27,3	16,7	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	21,4	23,1	25,0
	+-%	0,0	19,1	29,8	29,3	21,1	42,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53,3	21,5	22,9	42,4
SPOLU: 100%		1	16	6	11	12	5	8	4	5	7	1	11	1	11	7	5	3	14	13	4

Ženy

Tab. č. 8b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
35-44	abs.	1	1	1	1	2	0	0	2	2	0	0	2	1	1	2	0	0	2	0	2
	rel.	33,3	11,1	25,0	12,5	20,0	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	33,3	25,0	33,3	40,0	0,0	0,0	33,3	0,0	22,2
	+-%	53,3	20,5	42,4	22,9	24,8	0,0	0,0	49,0	49,0	0,0	0,0	37,7	42,4	53,3	42,9	0,0	0,0	37,7	0,0	27,2
45-54	abs.	0	4	0	4	4	0	2	1	1	2	0	3	1	2	2	1	3	1	1	3
	rel.	0,0	44,4	0,0	50,0	40,0	0,0	66,7	25,0	25,0	66,7	0,0	50,0	25,0	66,7	40,0	50,0	50,0	16,7	100,0	33,3
	+-%	0,0	32,5	0,0	34,6	30,4	0,0	53,3	42,4	42,4	53,3	0,0	40,0	42,4	53,3	42,9	69,3	40,0	29,8	0,0	30,8
55-64	abs.	1	1	2	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	2	0	2
	rel.	33,3	11,1	50,0	0,0	10,0	50,0	33,3	0,0	25,0	0,0	100,0	0,0	25,0	0,0	20,0	0,0	0,0	33,3	0,0	22,2
	+-%	53,3	20,5	49,0	0,0	18,6	69,3	53,3	0,0	42,4	0,0	0,0	0,0	42,4	0,0	35,1	0,0	0,0	37,7	0,0	27,2
65 a viac	abs.	1	3	1	3	3	1	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	3	1	0	2
	rel.	33,3	33,3	25,0	37,5	30,0	50,0	0,0	25,0	0,0	33,3	0,0	16,7	25,0	0,0	0,0	50,0	50,0	16,7	0,0	22,2
	+-%	53,3	30,8	42,4	33,5	28,4	69,3	0,0	42,4	0,0	53,3	0,0	29,8	42,4	0,0	0,0	69,3	40,0	29,8	0,0	27,2
SPOLU: 100%		3	9	4	8	10	2	3	4	4	3	1	6	4	3	5	2	6	6	1	9

Výsledky biochemických vyšetrení opakovane vyšetrených klientov v poradni zdravia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Muži

Tab.č.9a

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34	abs.	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0
	rel.	0,0	20,0	0,0	25,0	0,0	100,0	0,0	100,0	0,0	25,0	0,0	25,0	0,0	50,0	0,0	33,3	0,0	25,0	20,0	0,0
	+-%	0,0	35,1	0,0	42,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42,4	0,0	42,4	0,0	69,3	0,0	53,3	0,0	42,4	35,1	0,0
35-44	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
45-54	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55-64	abs.	0	2	0	2	2	0	2	0	0	2	0	2	1	1	1	1	0	2	2	0
	rel.	0,0	40,0	0,0	50,0	50,0	0,0	66,7	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0	50,0	50,0	100,0	33,3	0,0	50,0	40,0	0,0
	+-%	0,0	42,9	0,0	49,0	49,0	0,0	53,3	0,0	0,0	49,0	0,0	49,0	69,3	69,3	0,0	53,3	0,0	49,0	42,9	0,0
65 a viac	abs.	0	2	1	1	2	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	2	0
	rel.	0,0	40,0	100,0	25,0	50,0	0,0	33,3	0,0	0,0	25,0	0,0	25,0	50,0	0,0	0,0	33,3	100,0	25,0	40,0	0,0
	+-%	0,0	42,9	0,0	42,4	49,0	0,0	53,3	0,0	0,0	42,4	0,0	42,4	69,3	0,0	0,0	53,3	0,0	42,4	42,9	0,0
SPOLU: 100%		0	5	1	4	4	1	3	1	0	4	0	4	2	2	1	3	1	4	5	0

Ženy

Tab. č. 9b

Veková skupina		Cholesterol		Glukóza		Triglyceridy		HDL		LDL		TC / HDL		TG / HDL		LDL / HDL		BMI		WHR	
		N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z	N	Z
0-14	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
25-34	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
35-44	abs.	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0
	rel.	33,3	0,0	0,0	50,0	14,3	0,0	0,0	14,3	50,0	0,0	100,0	0,0	33,3	0,0	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	53,3	0,0	0,0	69,3	25,9	0,0	0,0	25,9	69,3	0,0	0,0	0,0	53,3	0,0	42,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
45-54	abs.	0	3	2	1	1	2	0	3	0	3	0	3	0	3	1	2	1	1	0	1
	rel.	0,0	50,0	28,6	50,0	14,3	100,0	0,0	42,9	0,0	50,0	0,0	42,9	0,0	60,0	25,0	50,0	33,3	25,0	0,0	25,0
	+-%	0,0	40,0	33,5	69,3	25,9	0,0	0,0	36,7	0,0	40,0	0,0	36,7	0,0	42,9	42,4	49,0	53,3	42,4	0,0	42,4
55-64	abs.	1	2	3	0	3	0	0	2	0	2	0	2	0	2	0	2	1	2	2	1
	rel.	33,3	33,3	42,9	0,0	42,9	0,0	0,0	28,6	0,0	33,3	0,0	28,6	0,0	40,0	0,0	50,0	33,3	50,0	100,0	25,0
	+-%	53,3	37,7	36,7	0,0	36,7	0,0	0,0	33,5	0,0	37,7	0,0	33,5	0,0	42,9	0,0	49,0	53,3	49,0	0,0	42,4
65 a viac	abs.	1	1	2	0	2	0	1	1	1	1	0	2	2	0	2	0	1	1	0	2
	rel.	33,3	16,7	28,6	0,0	28,6	0,0	100,0	14,3	50,0	16,7	0,0	28,6	66,7	0,0	50,0	0,0	33,3	25,0	0,0	50,0
	+-%	53,3	29,8	33,5	0,0	33,5	0,0	0,0	25,9	69,3	29,8	0,0	33,5	53,3	0,0	49,0	0,0	53,3	42,4	0,0	49,0
SPOLU:	100%	3	6	7	2	7	2	1	7	2	6	1	7	3	5	4	4	3	4	2	4

Výsledky hodnotenia skríningu tlaku krvi u opakovane vyšetrených klientov za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Muži	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Normálny (120-129 alebo 80-84)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	20,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	35,1
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	rel.	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	50,0	0,0	40,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	0,0	42,9
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	40,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	69,3	42,9
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S P O L U	abs.	0	0	0	1	0	0	2	2	5
	abs.	0	0	0	0	0	0	1	1	2
HYPERTENZIA	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	40,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	69,3	42,9

Tab.č.11b

Ženy	Počet klientov vo vekových skupinách:									Spolu
		0-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 a viac	
1. Optimálny (<120 a <80)	abs.	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	33,3	0,0	14,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	53,3	0,0	25,9
2. Normálny (120-129 or 80-84)	abs.	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	33,3	0,0	28,6
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	53,3	0,0	33,5
3. Vyšší normálny (130-139 alebo 85-89)	abs.	0	0	0	0	0	1	1	1	3
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	33,3	50,0	42,9
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	53,3	69,3	36,7
4. Hypertenzia I (140-159 alebo 90-99)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	14,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	25,9
5. Hypertenzia II (160-179 alebo 100-109)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
HYPERTENZIA III (>179 alebo >109)	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
S P O L U	abs.	0	0	0	0	0	2	3	2	7
HYPERTENZIA	abs.	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	rel.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	14,3
	+-%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	69,3	25,9

CELKOM M + Ž	abs	0	0	0	1	0	2	5	4	12
---------------------	-----	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------

Analýza dynamiky zistených parametrov opakovane vyšetrených klientov z prvého a posledného vyšetrenia za obdobie od 1.1.2019 do 31.12.2019

Tab. č. 12a

Dynamika		Cholesterol	Glukóza	Triglyceridy	TK-S	TK-D	HDL	LDL	TC / HDL	TG / HDL	LDL / HDL	BMI	WHR	
<i>Muži</i>	Abs	1	0	3	1	0	0	0	0	2	1	0	0	
	Pokles	Rel	25,0	0,0	75,0	25,0	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0	
		+-%	42,4	0,0	42,4	42,4	0,0	0,0	0,0	0,0	53,3	53,3	0,0	0,0
	Nezmenené	Abs	2	4	0	3	4	2	2	3	0	1	4	4
		Rel	50,0	100,0	0,0	75,0	100,0	66,7	66,37	100,0	0,0	33,3	100,0	100,0
		+-%	49,0	0,0	0,0	42,4	0,0	53,3	53,3	0,0	0,0	53,3	0,0	0,0
	Nárast	Abs	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0
		Rel	25,0	0,0	25,0	0,0	0,0	33,3	33,3	0,0	33,3	33,3	0,0	0,0
		+-%	42,4	0,0	42,4	0,0	0,0	53,3	53,3	0,0	53,3	53,3	0,0	0,0
Celkom	100%	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	4	
<i>Ženy</i>	Abs	1	2	2	2	2	1	1	0	3	3	1	0	
	Pokles	Rel	12,5	25,0	25,0	28,6	28,6	20,0	20,0	0,0	60,0	60,0	16,7	0,0
		+-%	22,9	30,0	30,0	33,5	33,5	35,1	35,1	0,0	42,9	42,9	29,8	0,0
	Nezmenené	Abs	4	3	2	4	3	1	2	5	0	0	5	5
		Rel	50,0	37,5	25,0	57,1	42,9	20,0	40,0	100,0	0,0	0,0	83,3	83,3
		+-%	34,6	33,5	30,0	36,7	36,7	35,1	42,9	0,0	0,0	0,0	29,6	29,8
	Nárast	Abs	3	3	4	1	2	3	2	0	2	2	0	1
		Rel	37,5	37,5	50,0	14,3	28,6	60,0	40,0	0,0	40,0	40,0	0,0	16,7
		+-%	33,5	33,5	34,6	25,9	33,5	42,9	42,9	0,0	42,9	42,9	0,0	29,8
Celkom	100%	8	8	8	7	7	5	5	5	5	5	6	6	
<i>Spolu</i>	Abs	2	2	5	3	2	1	1	0	5	4	1	0	
	Pokles	Rel	16,7	16,7	41,7	27,3	18,2	12,5	12,5	0,0	62,5	50,0	10,0	0,0
		+-%	21,1	21,1	27,9	26,3	22,8	22,9	22,9	0,0	33,5	34,6	18,6	0,0
	Nezmenené	Abs	6	7	2	7	7	3	4	8	0	1	9	9
		Rel	50,0	58,3	16,7	63,6	63,6	37,5	50,0	100,0	0,0	12,5	90,0	90,0
		+-%	28,3	27,9	21,1	28,4	28,4	33,5	34,6	0,0	0,0	22,9	18,6	18,6

		Abs	4	3	5	1	2	4	3	0	3	3	0	1
	Nárost	Rel	33,3	25,0	41,7	9,1	18,2	50,0	33,5	0,0	37,5	37,5	0,0	10,0
		+-%	26,7	24,5	27,9	17,0	22,8	34,6	8	0,0	33,5	33,5	0,0	18,6
	Celkom	100%	12	12	12	11	11	8	8	8	8	8	10	10